هذا الكتاب درر محمد

تفسیر الدرر

تاریخ تالیف

۹۰۷

۲۷

آخرتده مومن قوللرن ایسر کیمی در آنجق کافره عذاب ایلر مالك
یوم الدین قیامت کونی سلطانی در یا قاضی که قوللرنه
حکم ایدوب جزالرن ویرر واول کون دلدوکن تصرف ایدر
ایاك نعبد یا الله سکا طپرز وعبادت ایدرز غیریه
دکل زیرا سندن غیری عبادته مستحق یوقدر وایاك
نستعین ویا الله سندن یاردم ایسترز سندک عبادتکده
وسایر حوایج دنیاده ایهدنا الصراط ایت ویرمه یعنی یول
کوستر الصراط المستقیم طوغری یولی که دین اسلام در وسنت
رسولاسم یعنی بزی ایمان وطاعت اوزره ثابت ایله یا
بزی همان سکا مشغول ایت ومحتکله یول کوستر که سندن
غیریه نظر ایتمیه صراط الذین آنلرک یولن که یعنی انبیا
واولیا وصالحلر یولن که کندو فضلک ورحمتکله انعمت
علیهم الله انعام ایلدك وروزی قلدك نبوت وولایت
غیر المغضوب علیهم انلرازه خشم اولندی
وعذاب انبیایی قتل ایدنلری
سبیله انلره سیم یعنی نصاری کبی مختلف یولره دوشمیدلر وصمه
یعنی بزه نبیلر وولیلر یولن کوستر یهود ونصاری یولنه
وبزی صالحلردن قیل آمین بویله اولسون یارب تا که سندن
تمنی اولندی سورة البقر مدنیة مائتان وست
وثمانون آیة بسم الله الرحمن الرحیم الم حروف
مقطعه اسرار قرآندر هرکشی آکا مطلع اولمز وایتمشلر که
الف آتایه دلالت ایدر ولام لغظة الله ومیم علم یعنی
انا الله اعلم دمکدر معناسی بکا درکه بنم بلجی تکری بلورم
عرشدن تا ثری آیه دکن ذلك الکتاب اول کتاب که
حق تعالی عالم ارواحده یا منزل کتابلرده موسایه
وداوده وعیسایه بلدرب آخی اندر مکه وعدد قلمشدی

آمدی بو قرآن اول کتابدر لاریب فیه هیچ شک وشبهه یوقدر یوکل آیه
که تکری تعالی دندر یعنی ظهور حجت ووضوح دلالت برکه بنه درهم کله آخری تامل
ایلیه بلور که شبهه یه محال یوقدر هدی للمتقین دلالت ایدجی یول کوستریجی صفه پرهیزکارلره
که انلر انکله منتفع اولورلر الذین یؤمنون که آنلر صدق ایله انانورلر بالغیب غیبه که
حق قادر ومایکه وقیامت واکا متعلق اولنلر یاکز اونسنه که وجی درایتمشلر که
غیب قضا وقدر درکه مومنلر آکا انانورلر ویقیمون الصلوة ودوروب قیلارلر الصلوة
واداء ایدرلر شرائط وآدابیله ومما رزقناهم ویردیکمز رزقدن ینفقون
نفقه ایدرلر اهل عیال واقربایه دوکشیلر ومحتاجلره والذین یؤمنون وانلرکه
ایمان کتورلر بما انزل الیك سکا اندرلن کتابکه قرآندر وما انزل من قبلك و
سندن اولکدن اندرلن کتابلره وهی صحف وتوریت وزبور وانجیلدر کی وانلردن غیری
وبالآخرة هم یوقنون وآخرتی انلر یقین بلورلر یعنی اولمکدن صکره یوقدر اولیك
که بو صفاتیله موصوف اولدقلری درکه ذکر اولندی علی هدی من ربهم طوغری یولدرلر ربلرندن
یعنی انکر توفیق مدد یله طوغری یولدرلر واولیکهم المفلحون اول بولکلر
عقابدن قورتلیجلر ودرجات ثوابه ارشلر کلهم ایراد اتمکدر بو قدر
ایجوندر بوکچن آیتلر اهل کتابدن مومن
بن سلام وانکر اصحابندن کبی

قلمشدر

حال بوکه انلر مومن دکللر در ایمان کتورمدلر یخادعون الله الله حقی ایدرلر تکری تعالایی
کندو زعم فاسدلرینجه الدیلر و اذا لقوا الذین آمنوا و انلری دخی که ایمان کتوردیلر یعنی صحابه زیرا
منافقلر انلری ایمان اظهار ایدرلردی الله حقی یوزلرینه و ما یخدعون و انلر الله حقی لر
الا انفسهم الا کندولرینه زیرا الله حقی وبالی کندولرینه دونر و ما یشعرون
و بلمزلر که بویله در یعنی کندولرینه جزا اولنور فی قلوبهم مرض انلرکه نور کلمزلر نفاق
رنجی وار در و دینده شک و موده منلر حقده حسد ایدرلر فزادهم الله مرضا پس
حق تعالا انلرکه رنجن ارتردی یعنی هر چندکه آیتلر نازل اولسه انلرکه شکی و شبهه سی ارتر تورر
و حقده و حسدلری زیاده اولور و لهم عذاب الیم و انلر چون اولو عذاب وارکه نور کلمز
یا قریاندر روم کز منقطع اولمز بما کانوا یکذبون موده منلر یلان سویلدکلرینجون که نفاقله
اظهار ایمان ایدرلردی و اذا قیل لهم و قچن انلره ایدیلسه یعنی موده منلر منافقلره حسلر
لا تفسدوا فی الارض فساد و یاغمرتلق ایلکز یردهکفر و معصیتله دیو موده منلری
الله مغله قالوا انما نحن مصلحون ایدرلر بزدهکلمز الا اشجی صلاحه کتورجیلر زخیر
و طاعتله الا انهم هم المفسدون بلکه ای اشدجیلر که تحقیق منافقلر فساد دیار و تباهی
اهلنه لکن لا یشعرون و لیکن انلر کندو فساد لرین بلکلرو و اذا
قیل لهم آمنوا یعنی منافقلره ایدیلسه اخلاصله ایمان کتورکه کما آمن الناس
آدمیلر ایمان کتوردکی جماعت و انصار دن قالوا انؤمن کندولرنه ایدرلر یا قوملرینه
که بزده ایمان کتوررز یعنی کتورمزز کما آمن السفهاء سفیه کمسه لر و عقلسزلر ایمان کتوردکی
کبی بونلر که منافقلر موده منلری عقلا و بزمان بلمورلر دیو کندولرنه دخی عاقل و احمق
اعتقاد ایتدکلرینجه سفیه دیدکلری حالده حق تعالا انلره سوزلرنی رد ایدوب بیورر دی الا
انهم بلکه اولکای موده منلر که تحقیق منافقلر هم السفهاء انلر در عقلسزلر و نادانلر که
عاقبته نظر اتمزلر و آخرت تدبیرینه ترک ایدرلر ولکن لا یعلمون ولیکن کندولرکه جاهلدن
و نادانلغن بلمزلر و اذا لقوا الذین آمنوا و قچن کورسلر اهل نفاق و بولشسلر صحابه
ایمان کتورنلره قالوا آمنا ایدرلر بزده ایمان کتوردک شرجیلین بو آیتک سبب نزولی
بودرکه هرگون عبد الله ابی و اکابر تابعی اولنلر مرتضای و صدیق و فاروقی کورد لر
خوش آمد یوزندن برابرلرینه سویلشدلر مرتضی ایتدی یا ابن ابی تکریدن قورق نفاقی
ترک ایله ابن ابی ایتدی یا ابا الحسن نفاقی بن نسبت ایله کم بزده سرجیلین موده منلرز
حق تعالا انلره خبر ویردی که انلر منافقلردر و اذا خلوا و قچن کروه لرینه اولسه لر

دوتوزنی ویاکی یوقدر دوقدغی یری یاقریبه انلر بارمقلر قولقلرنه صوقدیلر حذر الموت
اوکلر وهلاکه اولمق قورقوسیدن والله محیط وحق تعالی علمله احاطه ایدیجی دریا کافرلری
کافرلری وانلرکه افعالی واقوالی اکا کزیلوکلدر انلرجزا لرنی درسه کرکه یکاد البرق
یقین اولور وآز قلور برق شعله سی کبی که یخطف ابصارهم انلرکه کوزلری نورنی قبه
کلما اضاء لهم هرکاچه که روشن اولیه یعنی چمشک یلا بیه یولللرن کورلر مشوا فیه انلراولیه
آید نلقده یورلر وکیدرلر واذا اظلم علیهم وقتی ازلرنه قرکو اولسه یعنی چمشک کزلنوب
یوللرن کورمه لر قاموا طورورلر ومتحیر اولورلر ولو شاء الله واکر حق تعالی غضب یوزندن
دلسیدی لذهب بسمعهم انلرکه قولقلرینی کیدردی یعنی رعد آوازیله انلری صاغیر ایدردی
وابصارهم وکوزلرینی دخی کیدردی چمشک نورپله ان الله تحقیق تکری مقدر علی کل
شیء قدیر دوکلی نسنه ازره قادر درکوجی یتر یا ایها الناس ای آدمیلر وای کشیلر
اعبدوا ربکم طپکر وعبادت ایلکر تکرکنه که عبادته مستحق اولدر الذی خلقکم اول
تکری که قدرت کاملیله ایکی سزی یارتدی ویوقدن وار ایلدی والذین من قبلکم و
انلری دخی که سزدن اوکدن کلدلر یعنی سزدن اول کلمش یارتدی وبو آخر که نتیجه سی
سوردی لعلکم تتقون اولاکم سز انکر چکمیدن وعذابندن قورقوسز
الذی جعل لکم الارض فراشا اول تکری
وتقوی ازره او
حکمت کاملیله ایله سز یرلری دوشکلر ایلدی
وکوکی بنا ایلدی یاپدی ازرکه قبه کبی وانزل من السماء ماء
یغمور صویی اندردی فاخرج به من الثمرات پس اول صو سببیله درلو درلو یمشلر ونباتلر پیدا
رزقا لکم سزه رزق اچون رقلدی فلا تجعلوا لله اندادا پس تکری تعالایه بکلد شلر
واوزر تقلر قیلکر کیدوملکیدیه یا باطل معبودلری اکا کثریکر ایلکر وانتم تعلمون حال بوکه
سز بلورسز انکر مثلی یوقدر ومخلوقاتی یارتمغه وموجود ایتمکه انلرک قادر
یکه قادر دکلدر وان کنتم فی ریب واکر سز شک ده وکمانده اولسکز ای کافرلر
مما نزلنا علی عبدنا بز اندر حکمز کتابه که قولمزی یعنی محمدی اندرد که دم ایدرسکز که آنکر
دوزمه سی ویلایانی درفاتوا بسورة من مثله پس کلکر برسوره یله یعنی برسوره وبرکلام
کتوره که غیبدن وکلمکدن خروج سنکه اهل بلاغت وفصاحت سزمن مثله یوقرانی
کبی دن وقرانه بکزردن وادعوا شهداءکم وچغره کی حاضرلرکزی شعرادن وفصحادن
یاسزه معین وناصر اولنلری یاپشدرکزی مدد کارلغه اکر کندوکز معارضه ایده مسکز

من دون الله تکری تعالیدن غیری ان کنتم صادقین اکر سز کرچکلر اولسکز انده که بو
بشر سوزیدر درسز فان لم تفعلوا پس اکر اشلمکز سز یعنی اکر یکمش زمانده معارضه
اتمکدن عاجز قالسکز ولن تفعلوا کلمکز زمانده دخی هرکز معارضه
ایده مزسکز کتوره مزسکز فاتقوا النار التی قورقکز وصاقنکز اول جهنم اودندن که وقودها
الناس انکی اودونی ودودنی آدمیلر در یعنی کافرلر والحجارة وطاشدن بتلر در یاکبریت
طاشی درکه انکی حرارتی قتی درو چوکن قودقر اعدت للکافرین یارادلدی ویاریقلدی بوکافرلره
اودکافرلره چون که ایمان کتورملر وبشر الذین آمنوا وبشارت ایله یعنی مشتله یا محمد
انلره که حق تعالیدن مدد توفیقیله صدقه تکریه وپیغمبره ایمان کتوردلر وعملوا الصالحات
وکوکلکر عملر ایلدیلر سنن وفرایضی ادا اتمکله وبشارتکر مطمئن اولدر ان لهم جنات
انلره چون آخرتده جنتلر وبنجه لرواركه انده درلو درلو عشلر اولا تجری من تحتها الانهار
ومنظرلرنکر یا اغاجلرنکر التندن ارمقلر اقر صودن شدرون بالدن ومخرون کلما رزقوا
منها همر کاچه که رزق ورلسه لر جنت اهلنه اولا اغاجلردن من ثمرة رزقا هم ورلو یمشدن
وحاضر طعاملردن قالوا هذا الذی ایدرلر بوا ول رزقدر یا اول یمشدر که رزقنا من قبل
بن رزق ورلمشدی بوندن اوکدن دنیاده وایتمشلر که جنتده قول اولنمشدر واتوا به
متشابها وموصوفلر ورله جنت یمشلرندن حضاره
زیاده اولا
ازواج مطهرة حوریدن وانسیدن
یاد کلی عیبلردن وآفتلردن پاکلر وهم فیها خالدون وانلر یعنی جنت اهالی جنتده واول انجق
ابدی قالیجلردر عیش وعشرت ایدرلر ان الله لا یستحیی تحقیق تکری تعالا اوتمز وقورقمز
ان یضرب مثلا ما بعوضة مثل ایتمکدن هرنه اچون ودهم کمکر اچون اولورسه سورهٔ بکرله
فما فوقها واندن اولو نسنیله سکر واوریجه کی یاندن کچیله کتور مثلکر که یهود فرآنده سکر
واوریجه ذکر اولندغنی ایشدوب مسخره یه آلدلکر بوسوزلرنکری سوزنه بکزمز پس حق تعالا بو
ذکر اولانی آیتی کوندردی فاما الذین آمنوا اما ایمان کتورن کشیلر وقرآن حقکلامی در
دیملر فیعلمون انه الحق پس انلر یقینله بلورلرکه اول ضرب المثل درست وکرچکدر من
ربهم تکری تعالادن قلندن نکو واما الذین کفروا واما اول کشیلرکه کافر اولدلر وحقی انورتدلر
فیقولون پس ایدرلر جدال وعناد وفساد یوزندن که ماذا اراد الله نه نسنه ایچون تکری تعالا
بهذا مثلا بو مثلله که یهودی یا کافرلرنکلرلری که حق تعالا کذب وعدلیله یضل به کثیرا

کفرله

از در اول مثله چوق کیشلری کافرلردن و منافقلردن که اندن تأمل ایدوب حکمتن اکلمز
وَعَدِّي بِهِ كَثِيرًا ویول کوسترر اول مثله چوق کیشیلر حقدن اندن تفکر ایدوب حکمتن
اکلمزلر وَمَا يُضِلُّ بِهِ وحق تعا اول مثله ایله چوقلری الا فاسقلری که تکری
امرندن چقرلر الَّذِينَ يَنقُضُونَ بو فاسقلر انلردر که عهدی وحیاتلی صحّ لردوبوزرلر عَهْدَ
اللَّهِ تکری تعا عهدیدر که انلردن اخذ ایتمشدر مِن بَعْدِ مِيثَاقِهِ اول عهد ثابت وحکم اولدقدن صکره
مراد اول عهددر که نوریتده بنی اسرائیلدن اولنمشدر که آخر زمان پیغمبره تابع اولملرینه بو
فاسقلر جحود ایله ردّ یا مراد میثاق کونکی عهددر وبو قول اوزره فاسقلر کفار ومنافقلر
اولور وَيَقْطَعُونَ وکسرلر بونلر نه وفا ایلرو عهد صحیح لرنه مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ تکری تعا بیورمغی نسنه لری که
اَنْ يُوصَلَ اولنمقدن یعنی کافرلر دشمنلکی سببیله قطع رحم ایدرلردی وپیغمبر دن کیسولردی
زیرا عرب بدن بعضی بر قبیله یوغدی که رسوله قرابت اولیله ویکا عود وحی قطع رحم ایدرلردی
زیرا رسوللره عود ارکلمز دی اما عیله اما کافر قریندن اخلاقی جهتندن خصلق وارمی وَ
يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ ویونلر فساد ایدرلر یر یوزنده حقه مخالفت ایدوب نفسلرینه ویغمبره
اُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ اول دنیاده واخرتده زیان ایدیجیلردر که حقی ترک ایدوب باطلی اختیار
ایدرلر كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ بحث کافرلر اولورسز تکری سفایه وَكُنتُمْ أَمْوَاتًا حال بوکه سز اولولر
ایدوکز یعنی تیلرکه حیاتکز یوغدی مضغه وعلقه کبی فَأَحْيَاكُمْ پس سزی دیری قلدی
نفخ روحیله یا نکرکزی دوزوکدن صکره ثُمَّ يُمِيتُكُمْ اندن صکره سزی اولدررا اجلکز تمام
اولدقدن وقت ثُمَّ يُحْيِيكُمْ اندن صکره سزی یینه دیرلدرر قبرلرده یا نفخ صوریله دیرلب باشکز
قلدرر سز قیامتده ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ اندن صکره تکری حضرتنه دوندرلورسز جزا کزدرمکون
هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُم اول اول تکری در که قدرتیله حکمتیله سز یا رتدی سزه منفعت ایچون مَا فِي
الْأَرْضِ جَمِيعًا یر یوزنده اولنلر جمیعی طاغلر ومعادن وار مقلر ونباتات وحیوانات
کبی ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ یری یارتدقدن صکره قصد ایلدی وباشلدی کوکلری یارتمغه
فَسَوَّاهُنَّ پس انلری طغرو ویارقیسز وخلل سز قلدی سَبْعَ سَمَاوَاتٍ یدی قات کوکلر قلدی
وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ واول تکری هر نسنه بلکی درینی کلنسنه بیلیجی وبیلوزدی وبیلوجی یا رتدی
بلور وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ ذکر ایلکیا محمد اول کونی که تکری ملائکه فرشته لره ایدوب
فرشته لردن بر جماعتکه یر یوزنده ساکن اولملرکدی جانلو قومنی قتل ایدوب فساد ایدوب
صکره إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً تحقیق بن کمکه یر یوزنده واصحی اولدرکه مطلق یر اولا
خلیفه یا رد یرینه جانلو قومنه بدل یا سزوکه یر کنی دینه یا ردم ایکده دکزی یوغ ایکن

بنی خلق

بنم خلیفم اولا قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا فرشته لر ایتدلر قلورمسن ویارد یرمسن یر یوزنده مَن
يُفْسِدُ فِيهَا اول کمسنه که فساد ایلر واخر جمیعی اندن صادر اولور یرده وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ و
قانلر دوکر تا حق یین وفرشته لر بو حاله واقف اولدقدن بز مستحقیز درسز حال بوکه خلیفه
اولدقدن مراد یا عقللرینه مرکوز اولدی پس بو جهتدن ایتدلر بونجلین کمسه خلیفه یی ایدرسن
وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ حال بوکه بز سنکر حمد کله سنی تسبیح ایدرز وپاکلغله یاد ایدرز یا سنکر
توفیقکله که موجب شکر در وَنُقَدِّسُ لَكَ وسنی تقدیس ایلرز یعنی تا لایق صفاتلردن اراده لرز
قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ تکری تعا ایتدی یا ملائکه تحقیق بن بلورم سز بیلمزسز حکمتلرم وارکه لا
تَعْلَمُونَ سز انی بلمزسز وسزنی فهم اتمز وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا وحق تعا آدمه جمیع
مخلوقاتکر اسملرینی اوکرتدی وبلدردی علوم یاتدن وسفلیاتدن نکه وارسه ثُمَّ عَرَضَهُمْ اندن
صکره عرض ایلدی اول اسما نکر شاخاصن عَلَى الْمَلَائِكَةِ اول فرشته لره که یر یوزنده خلیفه یی یارد
دیدلر فَقَالَ أَنبِئُونِي پس ایتدی وانلره تنبیه یوزندن بیورد ی انلره که عجزن اظهار ایلکون
که بکا خبر ویرکه بِأَسْمَاءِ هَٰؤُلَاءِ بونلرکه آدملرن که سن عرض ایلدم إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ اکر
سز کر حکم آدم لشکر طعنکز دنکه آدم خلافتدن بز مستحقیز درسز حال بوکه خلیفه
علم کرکدر وسزده بوقدر قَالُوا سُبْحَانَكَ ملائکه ایتدلر اول اسمالری بلمیوب کندو عجزلرینی
بلدکلرندن اعتذار طریقیله که یارتی یا کرمنه

حاکم

علمکز

بلمکزدن إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا

انلرا انت العلیم الحکیم تحقیق سنی بلجی سن

بیلوو طغرو سوزلو سن قَالَ يَا آدَمُ حق تعا ایتدی یا آدم أَنبِئْهُم بِأَسْمَائِهِمْ
خبر ویر فرشته لره. بونلرکه آدملرن که حاضر لردر فَلَمَّا أَنبَأَهُم بِأَسْمَائِهِمْ پس قچنکه فرشته لره
بونلرکه آدملردن خبر ویردی قَالَ أَلَمْ أَقُل لَّكُمْ حق تعا فرشته لره عتاب یوزندن ایتدی که بن
سزه دمدمی إِنِّي أَعْلَمُ تحقیق بن بلورم غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ کوکلرده ویرده غیبی یعنی کوکلرده ویرده
اولنلرکه سز بلمزسز که آدم میلر کوزندن نهان اولمش اولدقلری معلوم مدر وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وبیلورم
سز ظاهر اتدکلرنسنه یعنی یردم خلیفه یی قلورسن ویه کلکزی وَمَا كُنتُمْ تَكْتُمُونَ وکزلدیکلز
نسنه دنی که حکومت زمین دن معزول اولورز درسز وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ وذکر ایله انی
دانی ملائکه ایتدکه که برکزدن اسْجُدُوا لِآدَمَ آدمه سجده ایلکز تحیت وتعظیم سجده سی
فَسَجَدُوا پس جمیع ملائکه سجده اتدلر إِلَّا إِبْلِيسَ انی الا عزازیل واول اصحی قوللرندن
الجان قومندن ادی وحق تعا اون دوغدیغون ابلیس دیو لقب قودی یعنی تکری رحمتندن ایمدی
کسن باشن چکدی آدمه سجده اتمکدن وَاسْتَكْبَرَ وتکبر لکر وسر کشلکر ایلدی وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ

وَاُولُ حق تعالی لشکر علیه کافر اولدی وَقُلْنَا يَا آدَمُ وبزایتدی که مخصص کرمله که ای آدم
اُسْكُنْ اَنْتَ ساکن اول سن وَزَوْجُكَ اَلْجَنَّةَ وجفتکز دخی یعنی عورتکز حوا ایله جنتده
وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا ویکز سز ایکیکز جنت یشلرندن کیمکز لکز وعافیتله حَيْثُ شِئْتُمَا هم قندن که دخی دن
که دلسکز وَلَا تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ ویقین اولکز ودایمن سنه وار مکز بواغاجکز یعنی
اوزم اغاجی یا انجیر یاشهر بُغد ایدر فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ پس اگر یقین اولسکز بواغاجه
کندوکزه ظلم ایدنلردن اولورسز بو یرق جمغله فَاَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا پس شیطان انلری
طپندردی جنتدن طاوسه ویلان بسبیله اوچماغه کردکدن صکره اوملهٔ حوا یه وسوسه ایلدی
فَاَخْرَجَهُمَا پس انلری جنتدن چقردی چقرمغی شیطانه نسبت ایتمکز مجاز در زیرا حقیقة
انلری چقرن حق تعالی در مَمَّا كَانَا فِيهِ اندن اولان نعمتلردن وکرامتلردن محروم ایتدی
وَقُلْنَا اهْبِطُوا وبزایتدک اوملهٔ حوا یه طاوسه ویلانه وایلیسه که جمیعکز کوکدن
یره یوزنه دنیایه اینکز بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ بعضکز بعضکزه دشمندر یا بربرکزه
دشمن اولکز ابلیسه ویلان کبی که اوملهٔ حوا یه واولادنه دشمنلردر وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ
مُسْتَقَرٌّ سزه یکون ودیر یتکز اچون یردن قرار ایدیکز دار وَمَتَاعٌ 21
حِينٍ وبرخوردار لق وتمتع وار تا اجل وقتنه دکن یا قیامت گلنجه فَتَلَقَّىٰ آدَمُ پس
آدم تلقین بولدی وقبول ایتدی مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ تکرسندن نجه کلمه لرکه قول الشمرلو در
رَبَّنَا ظَلَمْنَا اَنْفُسَنَا وَاِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ دیو تلقین
اول وقت اولدی که آدم علیه السلام کوکدن سرایندیب طاغنه اندکده صکره ایکی یوز
پس حق تعالی بو کلمه لری الهام ایدکده آدم علیه السلام بو مناجاته ایلدی فَتَابَ عَلَيْهِ پس
حق تعالی انکر توبه سن قبول ایلدی اِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ تحقیق تکری توابدر قوللرینه توبه
ورن وتوبه ادنلره رحمت ایدن قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا ایتدک بر کز دخی که اینکز
مِنْهَا جَمِيعًا جنتدن یا کوکلردن جمعکز یره یوزنه فَاِمَّا يَاْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى پس اکر بندن
سزه هدایت وبیان ودلالت کلسه پیغمبر لر کوندرمکله وکتابلر اندرمکله فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ
پس هرکم بنم هدایتمه وبیانمه ودلالتمه تابع اولسه فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ پس انلره عذابدن
واقعه دن قورقو یوقدر وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ وانلر قیغو وغصه دخی اولمز جمیع آفاتدن
امینلردر وَالَّذِينَ كَفَرُوا واول لکه لرکه کافر اولدلر یعنی حقی کفر له اورتدلر وَكَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا وآیتلرمزی یا قرآنمزی یا دلایل وحدتمزی یاهم سنه که وحدته دلیلدر
تکذیب ایلدلر اُولٰئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ اول بولکر جهنم اودی اسلریدر هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

انلر طاعتده

انلر طاعتده مواظبت کوسترن ابدی قلچلر در صحیح خلاص اولمزلر يَا بَنِي اِسْرَائِيلَ ای یعقوب اوغللری
اُذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي ذکر ایلکز بنم اول نعمتلریمی که لفظ نعمت واحد در ومعنی جمع انعمت
عَلَيْكُمْ کندو وفضلمدن سزه انعام ایلدم واتا کرکن وتحسلر کن حیفی وَاَوْفُوا بِعَهْدِي
وفا ایلکز بنم عهدمه که اقرار پیغمبرم حقنده سزدن وکله توریتده عهد ایلدم اُوفِ بِعَهْدِكُمْ کندوکزه
سزدن که عهدکز وفا ایلیم ویرنه کتورم یعنی وفادار لق ثوابنی وعوضنی سزه ارسال ایدرم وَاِيَّايَ
فَارْهَبُونِ وبندن قورقکز بنم عهدمی نقض ایتمکز وَاٰمِنُوا بِمَا اَنْزَلْتُ وانا یکز سزده اندردیکم
قرآنه مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ تصدیق ایدیجی اولدیغی حالده سزدن کله اولان کتابه که توریت در
یعنی انکله موافق ومطابق در اصول توحیده وعدوعیده وَلَا تَكُونُوا اَوَّلَ كَافِرٍ بِهِ
قرآنه اول کافر اولنلردن اولمکز ای اهل کتاب وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا
ایلکز بنم کتابم ایتلرنی که توریتدر ثمنا قلیلا ازبهایه مخاطب یهود عالملریدر
کعب بن اشرف واتباعی که توریت ایتلرنی تحریف ایدوب محمدک صفتنی
اورتلردی وَاِيَّايَ فَاتَّقُونِ وبندن قورقکز تکری کتابنی ازبهایه صاتمغله وَلَا
تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وقرشدرمکز حق سوزی که توریتده در محمد صفتلرنی باطله دونا
حقه که سز کندوزمکزله تغییر ایدوب یا زرسز وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ واورتمکز دکزلمکز حقی که صفته
محمد در وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ سز بلورکن که بواول پیغمبر در که انکر صفتلری اورتر سز
اَقِيمُوا الصَّلٰوةَ ونمازی طورغکز مسلمانلرله اولدیغی وجهله ازبه که انلر قیلورلر وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ
وورکی مال زکاتنی اهل اسلام طریقی ازره وَارْكَعُوا ورکوع ایدوب نماز قیلکز مَعَ الرّٰكِعِينَ
نماز قیلنلرله یعنی مسلمانلرجماعتیله اَتَاْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ ادمیلره ایلکزی بیورر سز
که ایو عمل ایده لر وَتَنْسَوْنَ اَنْفُسَكُمْ واوندر سز وترکه ایدر سز وکندوکزی یعنی سز
دوتیت عمل ایتمز سز وانلره بیورر سز وَاَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ حالبوکه سز توریتی اوقورسز
اَفَلَا تَعْقِلُونَ پس بنجون اکلمز سز که اول عملدن یغلنه سز آیت بعضی مدینه جهودلرنکر
حقنده در که کندو یارلرینی اسلام دایمن سنه کر مشلردی اما کندولر طریق اسلامه رجوع
ایدرلردی وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ ویاردم استمکز تکری تعالیدن صبر ایتمکله ونمازده
واورجده وَاِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ تحقیق نماز مسلمانلر طریقیله اولدوقده شوار واغر اِلَّا عَلَى
الْخَاشِعِينَ الا تکری تعالیدن قورقیجیلرازنه که انلر طاعتله آرام التذاذ در ومومن مخلصلر
انلرعبادتده اغر کلمز بوندن صکره خاشعلرک صفتنی بیورر الَّذِينَ يَظُنُّونَ انلر یقین
بلورلرکه اَنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ حشر اولنوب تکریلری جزاسنه ارشیجیلر در وحشر اولنورلر

یا اختلاف مقصود اجون
انلر

وَاُولُ حق تعالی سوزنی علمنده کافر اولدوغنی ادی وَقُلْنَا يَا آدَمُ وبزایتدک یا محمد کرملهکه ای آدم
اُسْكُنْ اَنْتَ ساکن اول سن وَزَوْجُكَ اَلْجَنَّةَ وجفتکدوغی یعنی عورتکز حوا ایله جنتده
وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا وبکز سز ایکیکز جنت عشلرندن بلکه کز رغدا فیتله حَيْثُ شِئْتُمَا هم قندن که دلکز دیلر
كه دلسکز وَلَا تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ ویقین اولکز بو داره مکز بوغاجکز یعنی
اوزم اغاجی یا انجیر سلشمیه مُبْعَد ایدر فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ پس اگر یقین اولسکز بوغاجه
کنه و نفسلرنه ظلم ایدنلردن اولورسز بویورق جمغله فَاَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا پس شیطان انلری
طیندردی جنتدن طاوس ویلان بسبیله اوچماغه کردکدن صکره ادملهحوا ایله سوسلیه رک
فَاَخْرَجَهُمَا پس انلری جنتدن چقردی چقرمغی شیطانه کسناد اتکلری مجاز در زیرا حقیقة
انلری چقرن حق تعالی در عَمَّا كَانَا فِيهِ انده اولان نعمتلردن وکرامتلردن محروم اتدی
وَقُلْنَا اهْبِطُوا وبزایتدک ادملهحوا ایله طاوس ویلانه وابلیسه که جمعکز اکوکدن
یره یوزنه دنیایه اینکز بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ بعضکز بعضکزه دشمندر یا بریرکز
دشمن اولکز ابلیس ویلان کبی که ادملهحوا ایله دشمندر وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ ولکز یرده
مُسْتَقَرٌّ سز وذریتکز اچون یرده قرار ایدیجکز وَمَتَاعٌ اِلَىٰ حِينٍ وبرخوردار لق وتمتع وار تا اجل وقتنه دکن یا قیامت کونیه فَتَلَقَّىٰ آدَمُ پس
آدم تلقین بولدی وقبول ایتدی مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ تکرسندن نجه کلمات لرکه قول اللهم نور
رَبَّنَا ظَلَمْنَا اَنْفُسَنَا وَاِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ وبو تلقین
اول وقت اولدی که آدم ع کوکدن سرایدیب طاغنه اندکدن صکره ایکی یوز
پس حق تعالی بو کلمه لری الهام اوکرتدی وچونکه آدم ع بو منا جاتی ایلدی فَتَابَ عَلَيْهِ پس
حق تعالی انکر توبه سین قبول ایلدی اِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ تحقیق تکری تعالی توبه قبول ایدن
ورژن وتوبه ادنلره رحمت ایدن قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا ایتدک برکز دخی که اینکز
مِنْهَا جَمِيعًا جنتدن یا کوکلردن جمعکز بیریوزنه فَاِمَّا يَاْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى پس اکر بندن
سز هدایت وبیان ودلالت کلسه پیغمبرلر کوندرمکله وکتابلر اندرمکله فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ
پس هرکم بنم هدایتمه وبیانمه ودلالتمه تابع اولسه فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ پس انلره عذاب دن
وافاتدن قورقو یوقدر وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ وانلر قیغو وغصه دخی اولمز جمیع افاتدن
امنلرده وَالَّذِينَ كَفَرُوا واول لکه لرکه کافر اولدلر یعنی حقی کوزله اورتدلر وَكَذَّبُوا
بِاٰيَاتِنَا وایتلرمزی یاقرانه یلانلدلر یا دلایل وحدتمزی یاهم فسنه کوحدته دلیللرمزی قلدی
تکذیب ایلدلر اُولٰئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ اول بولکر جهنم اودی اهلریدر هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

جنتدن یا

انلر

انلر طاعت مواظبت دنده ابدی قلمجلر در چیخ خلاص اولمزلر يَا بَنِي اِسْرَائِيلَ ای یعقوب اوغللری
اُذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي ذکر ایلکز بنم اول نعمتلریمی که لفظ نعمت واحد در ومعنسی جمع انعمت
عَلَيْكُمْ کندو وعضلدن سز انعام ایلدم واتا کرکن وتمثل کن حیثی وَاَوْفُوا بِعَهْدِي
وفا ایلکز بنم عهدمه که اقرار پیغمبرم حقنده سز وکله توریتده عهد ایلدم اُوفِ بِعَهْدِكُمْ بندخی
سزوکه عهد کز وفا ایلیم ویرنه کتورم یعنی وفادارلق ثوابنی وعوضنی سز ارشدرم وَاِيَّايَ
فَارْهَبُونِ وبندن قورقکز بنم عهدم محققده وَاٰمِنُوا بِمَا اَنْزَلْتُ وانا تکز سز اندرد کم
قرآنه مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ تصدیق ادجی اولدغی حالن سزوکله اولان کتابکز که توریت در
یعنی انکموافق ومطابقدر اصول توحیده وعدوعیده وَلَا تَكُونُوا اَوَّلَ كَافِرٍ بِهِ
قرآنه اول کافر اولنلردن اولمکز ای اهل کتاب وَلَا تَشْتَرُوا بِاٰيَاتِي وصاتون الوب بدل
ایلمکز بنم کتابم ایتلرنی که توریتدر ثَمَنًا قَلِيلًا ازبها یله مخاطب یهود عالملریدر
کعب بن اشرف واتباعی کبی توریت ایتلرنی تحریف ایدوب محمدک صفتین
اورتر لردی وَاِيَّايَ فَاتَّقُونِ وبندن قورقکز تکری کتابنی ازبها یه صاتمغله وَلَا
تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وقرشدرمکز حق سوزی که توریتده در محمد صفتلرینی باطله دنا
حقه که سز کندوزکزله تغییر ایدوب یا زرسز وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ واوزکزکز حق که صفت
محمد در وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ سز بلورکن که بواول پیغمبر در که انکر صفتین اورتر سز وَ
اَقِيمُوا الصَّلٰوةَ وغازی طورعکز مسلمانلرله اول وجهاز زره که انلر قلورلر وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ
وورکی مال زکاتنی اهل اسلام طریقی اوزره وَارْكَعُوا وروکوع ایدوب غازقلکز مَعَ الرَّاكِعِينَ
غازقلنلرله یعنی مسلمانلرجماعتیله اَتَاْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ ادملهایلکزی بیورر سز
که ایو عمل ایده لر وَتَنْسَوْنَ اَنْفُسَكُمْ واوندر سز وترکه ایدرسز کندو نفسکزی یعنی سز
دوست عمل اتمز سز وانلر بیورر سز وَاَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ حالبوکه سز توریتی اوقورسز
اَفَلَا تَعْقِلُونَ پس بنجون اکلمز سز که اول عملدن یغلنه سز آیت بعضی مدینه. جهودلرنکر
حقنده درکه کندو یارلرینی اسلامه دایمن سنه کر مشلردی اما کندولر طریق اسلامه رجوع
ایدرلردی وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ ویاردم استکز تکری تعالیدن صبر اعتکله وغازله
واورجه، وَاِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ تحقیق غاز مسلمانلر طریقیله اولدوقده شوار واغر اشدر الا عَلَى
الْخَاشِعِينَ الا تکری تعالیدن قورقیجیلر ازرنه که انلر طاعتله آرام اعتشار در ومؤمن مخلصلر
انلرم عبادت اغر کلمز بوندن صکره خاشعلرک صفتین بیورر الَّذِينَ يَظُنُّونَ انلر یقین
بلورلر که اَنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ نه شک کندولر تکریلری جزاسنه ارشیجیلر در وحشر اولورلر

طاعته

هدیه ورشوتله

اختلاف مقصود اجون

تکرار تاکید اجون

وَأَنتُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ وتحقيق آنلر بونى داخى بلورلر كه تكرى حضرتنه رجوع ايدرلر جزالرنى
كورمكدن يا بَنِي إِسْرَائِيلَ اى يعقوب اوغللرى اُذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي خطاب ايلدم اولدم
نعمتلرمى واياكلرمى كه أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ سزه انعام ايلدم وارزانى قلدم وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ
بونى ياد ايلكلر كه بن سزى افضل قلدم عَلَى الْعَالَمِينَ عالملرلر ارزنه كه انلرك زمانلرنده
اديلر وَاتَّقُوا يَوْمًا قورقدرمركون عذابندن كه اول كونده لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَن نَّفْسٍ
شَيْئًا هيچ برنفس برنفسدن حقنى اداايده مز يا هيچ بركسه بركسدن عذابنى برنسنه
منع ايده مز وآنى خلاص ايليه مز وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَاعَةٌ شفاعت دخى قبول اولنمز
اول تقديرجه كه بركسه شفاعت ايلسه آنى خلاص ايتكون وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا
عَدْلٌ واول تقدير فداء دخى الينمز يعنى انكر يرنه بدل وعوض ورمه عذاب چكمكدن اركون
وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ واول كون كافرلرك يارديم دخى اولنمز يعنى هيچ بركسه انلرك يارديم ايدوب
عذابنى دفع ايده مز وَإِذْ أَنجَيْنَاكُم وذكر ايلكلر اى بنى اسرائيل اول كونى كه سزى
قورتردق وبوندن مراد انلرك اجداديدر اوغللرنه منت ايلر زيرا اولادك حاصلى
اولمسى آباو اجداد سببيله در وانلرى مكدن قورتردى مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ فرعون ايلندن
يعنى اكا تابع ومتعلق اولنلردن كه يَسُومُونَكُمْ سزه عذاب ايدرلردى ياداندرلردى
سُوءَ الْعَذَابِ يامان وقتى عذاب يُذَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ بكى اوغللركزى بوغزلرلردى
اول دوشمن سببيله كه فرعون دوشمن كوردى كه بنى اسرائيلدن چيقه جق بر اوغلان طوغه
كه فرعونكى ومصر قومنكى هلاكلغى انكر الندن اولة وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وديرى قورلرلردى
عورتلركزى وقزلركزى خدمتجون وَفِي ذَٰلِكُم وبو اوغللرى اولدرب عورتلركزه
وقزلركزه خدمت بيورمقده بَلَاءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ سزه تكرى كزدن اولو بلا ومحنت
واردى وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ وذكر ايلكلر اول وقتى دخى كه سزه قلزم دكزنى آيرمق
سزه قورتلمغون اول وقت كه فرعوندن قاچدكزدكزاد كلكزده ايدى وطشكن لشكرى
ارقه كزدن كلورمدى فَأَنجَيْنَاكُمْ پس سزى اول لشكر خرابندن قورتردق وَأَغْرَقْنَا
آلَ فِرْعَوْنَ وصويه غرق ايلدك فرعون قومنى وَأَنتُمْ تَنظُرُونَ حالبوكه سز بقردكز
دكزنجه يارلدى يا فرعون قومنه نظر ايدوب كورردكز نجه غرق اولدلر وَإِذْ وَاعَدْنَا
مُوسَىٰ وياد ايلكلر آنى كه موسايه وعده ايلدك توريت ورمكون موسى دخى بن
وعده ورمدى كه طور طاغنه كلة أَرْبَعِينَ لَيْلَةً قرق كون قرة كجه يعنى بو وعده تمام
اولدقدن صكره ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ اندن صكره سز بوزغويى معبود ايدندكز مِن بَعْدِهِ

موسى طوره كتدكدن صكره وَأَنتُمْ ظَالِمُونَ وسز ظالملر اولدكز كه حقى ترك ايدوب بوزغويه
طابدكز ثُمَّ عَفَوْنَا عَنكُم اندن صكره سزى عفو ايتدك وكناهكرلغدن كچدك وبو عفو انكون اولدى كه
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ اولكم سزه تكرى تعالينك عفوى نعمتنه شكر ايليه سز وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَى
الْكِتَابَ وآكمكر آنده ايچدكه موسايه توريت ورمدك وَالْفُرْقَانَ وحقى باطلدن آيرمجى
بللو وحجت لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ تاكه سز اول كتاب وحجتله طوغرويول بولكنمز وَإِذْ قَالَ مُوسَى
لِقَوْمِهِ وآكمكر آنى دخى كه موسى كندو قومنه ايتدى يعنى بوزغويه طبنلرى يَا قَوْمِ اى
قوم دردى إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنفُسَكُم تحقيق سز كندو نفسكزه ظلم ايلدكز باتخاذكم العجل
بوزغويى معبود ايلمكله فَتُوبُوا إِلَىٰ بَارِئِكُمْ پس توبه ايلكز تضرع وزاريله سزى
ياراتان تكريه دونكز فَاقْتُلُوا أَنفُسَكُمْ ونفسلركزى اولدركز يعنى اى بوزغويه طبنلر
بوزغويه طبانمكله لركزى اولدركز ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اول اولكر سزه يكدر دنيا دركندن
عِندَ بَارِئِكُمْ تكركز قتنه كه سزى اول ياراتدى وانكر بويرغنى چدكز بوحكمدن صكره
بوزغويه طبنلر صحرايه چقدلر دزلرى ازره چكوب باشلرنى اكدلر تاروندن اونى بيكر
كشيله قلچ چكوب جماعتدن اويله دكنى يتمش بيكر كشيدكز بويله اورلر بيه حق تعالى بوردى
چون بزوم امرى دوتدلر فَتَابَ عَلَيْكُمْ پس حق تعالى توبه كزى قبول ايدوب باقيكزى
ازاد قلدى إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ تحقيق اولدر اندن غيرى دكل عاصيلردن توبه لر
قبول اوجى كناهكارلرى رحمت وشفقت اوجى لطايف قتيشى ده بيورركه توبه كندو
نفسن اولدرمكله منسوخ در وبو امتك خواصى توبه سى نهان خانه ده ريا ضلالت وانوركز
قطع اعتكله ايدرلر وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ وياد ايلكلر آنى كه ايتدكز يا موسى يعنى سزدن
يتمشه اختيار كتى كه موسايله طور طاغنه كتدلر دى حق تعالينك كلامن اشتمجكون بن تكلدكلرنده
صكره ايتدلركه اى موسى لَن نُّؤْمِنَ لَكَ بزه هركزنى تصديق اتمزز وانا غزنو سوزنده
كه پردكار آرمدن اشدرز حق سوزى اولدغنه حَتَّىٰ نَرَى اللَّهَ جَهْرَةً تا باشمز كوزيله بزه تكرى
تعالايى اشكاره وعيان كورمنجه فَأَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ بوه بزى يلدرم الدى يعنى سزدكى
اختيارلركزى كه اول وقت كتا خلق اتدلر كوكدن اودكلوب انلرى ياقدى وَأَنتُمْ تَنظُرُونَ
وسز يعنى سزدكى اختيارلركز اولده بقركن وايدرلركه كوكدن قتى اواز كلدى كه
زمين لرى چاكه اولب برگزدن هلاكه اولدلر وموسى متحير اولوب انلره ياقردى وايدردى كه
خداوندا بنى اسرائيلدن نه حيله ايدم كه قومنكر اولولرى قتنه كتدى حق تعالا انلرى يينه دريلدى
قلدى تاكه بيورر كه اختيار لركزى يينه دريلتدكه مِن بَعْدِ مَوْتِكُمْ

اولدکلرندن صکره یعنی اندن صکره کی سزی صاعقه ایله هلاک ایلدک لعلکم تشکرون اولاکم
سز شکری تعالایه شکر ایلیه سز سزی یندوری قلدغنه وظللنا علیکم الغمام وبولدی
سزه کی ازرکن سایبان وکوللکه قلدق تاکون حرارتی سزه ضرر اتمیه وبو اول وقت
ایدی که بنی اسرائیل تیه یاز سنده قلوب انلر که چاهری وسایبانلری یوغدی
وانزلنا علیکم المن والسلوی وسزه کی ازرکن ترنجبین یعنی صوق بال دیلدرجن اندرکه
تیه ضحاک اسنده تفسیرده مذکوره ایدی اول قوشلرکن طرفنه اولور ایلدرجنه بکزر ادوت بوقلرنه قوب
درلو صوتکله اوترلردی وبریل کلوب بوتلرکه تویلرن دوکردی برپان اولب بشرلردی
بنی اسرائیل قومی آلوب بالله یرلردی کلوا من طیبات ما رزقناکم وایتدکه یکز سنه درکز
رزقدن یکلرندن یعنی هرکون ارشر یکز ارتیه ذخیره قومکز یوق انلر خلاف ایدوب
ارتیه آزق قورلردی قوقرو ومتغیر اولوردی وما ظلمونا وانلر بن ظلم ایلدلر بویرغمز
دوعمغله ولکن کانوا انفسهم یظلمون ولیکن کندو نفسلرنه ظلم ایدرلردی بویرق جمغله
وحق تعالی لشکر رزاقلغنه اعتماد ایتیوب ارتیه ذخیره قورلردی واذ قلنا ادخلوا ویاد
ایلکز آنی که یمن ایتدکه کرکه هذه القریة بو ایلیا یا اریحا کومیسنه کی جبارلر کوریی در
فکلوا منها یوکوی طعام یلرندن وغسلرندن حیث شئتم رغدا هم قنیه کوللکز
یکز واچکز عافیتله وادخلوا الباب سجدا واول کوی قپوسندن سجده ایدوب کرکز تیه
یازسندن خلاصلق شکرانه سجون وقولوا حطة وایتکز یوزوم دلکز حطه در بولفظ
انلرکه کلمه استغفارلریدی یعنی بزوم کناهلرمزی مخلص سوز بوکه قپودن سجده ایدوب
استغفارله دعایله کرکه نغفر لکم خطایاکم تاکه کناهلرکزی یارلغیه م وسنزیدالمحسنین
وتزاولکه محسنلرکن ثوابلرن ارتیرن وز فبدل الذین ظلموا قولا پس ظالملر تبدیلر
ایدوب دوندرردی بوسوزی که انلر بیوردیلری استهزا ایلوزندن غیر الذی قیل لهم انلرن
دیلدن سوزدن غیری یعنی حق تعالی انلره امر ایتدی که حطه دیکر انلر هطا حنطة دیدلر
یعنی قزیل بغدای توبه بغدایه بدل ایتدلر استهزا ایچون فانزلنا علی الذین ظلموا
رجزا من السماء پس ظالملره ازرنه کوکدن عذاب وعقوبت اندردک یعنی انلره کوندی
تغیر اتمکله کندولره ظلم ایتدلرجا کانوا یفسقون فسقلری سببله یعنی تکری بویرغندن
چقدقلریچون واول عذاب براوده ایدی که کوکدن انوب جمیعن یاقدی یاطاغوندی
که انلرن حواله اولندی برساعتده یکرمی بیک کشی اولدلر دیرقوله دخی یتمش بیک کشیدی
واذ استسقی موسی لقومه ودکر ایلکز آیغی که موسی علیه السلام صوردیلری قومنه اچون بلجون

یعنی من وسلوی یدکملرندن صکره صوصعدلر فقلنا اضرب بیه ایتدک موسایه که اورر
بعصاك الحجر عصاکله که شعیب پیغمبردن موسایه کلمشدی دکشدر طاشی واول برمربع
طاشدی آدم باشی قدر حق تعالی جستدن موسایه کوندرمشدی بیه موسی عم عصایله
طاشی اوردی فانفجرت منه اثنتا عشرة عینا پس یارلدی اول طاشدن صو
چقوب اقدی اثنتا عشرة عینا اون ایکی چشمه بنی اسرائیل قومی دخی اون ایکی بولکر
اردی قد علم تحقیق بلدی کل اناس مشربهم آدمیلرکه دوکلسی یعنی هر بولکر کندو
چشمه لرن که اندن ایچرلردی کلوا واشربوا ایکر من وسلوی دن واچکز چشمه دن
من رزق الله تکری تعالا رزقندن که سزه زحمت کزورردی ولا تعثوا فی الارض مفسدین
وحدن چقمکز یریوزنده مفسدلر اولوب فساد اتمکله واذ قلتم یا موسی ویاد ایلکز
آنی که ایتدکز ای موسی لن نصبر علی طعام واحد بزهرکز صبر ایده رز بر طعامه
یعنی من وسلوی کرچه اکی طعام اردی اما اکیسنی بریره قنیوب یرلردی فادع لنا
ربک پس دعا قل تکرکه وچغر بزه بجون که قدر تله یخرج لنا چقرسون بزه بجون مما
تنبت الارض یر بترمکی یمکی بقور مکی یرن نسبت اتمکز بجاز در زیرا که
حقیقتده بترن حق تعالادر من بقلها یرسبزه لرندن وقثائها وخیارندن
وشخیارندن وفومها وبغدایندن ویاسر مسعندن وعدسها وعرجمکندن و
بصلها وصغاندن قال اتستبدلون حق تعالا ایتدی یاموسی ایتدی بدل می ایدرسز
ودکشمسز الذی هو ادنی اول نسنه که ادنی در صغان وصوصمق کبی بالذی
هو خیر لوویکر که نسنیله که بالله شمشق قوشاشی آچی در آنی قوبون بوزی اختیار
ایدرسز اهبطوا مصرا اینکز بر شهره وارکز شام شهر لرندن فان لکم ما سألتم
پس سزه دیلدکلرکز اول شهرده در پیشمل اوتلر وتکلرکبی وضربت علیهم الذلة
واوردیلری یعنی لازم اولدی انلرکه ازرنه خورلق ودرماندهلق والمسکنة وانر
مسکینلک ودرویشلکلر وبیچارلق لق وضع اولدی بعمته کافر اولب قسمته راضی
اولدقلریچون هرچندکه بای اولسه لرکندولرن خلقه محتاج دکلر یوا کوستررلر و
باؤا بغضب من الله ویکردوندلر تکری خشمیله یعنی حق تعالی لشکر خشمنه مستحق اولدلر دیکر
بانهم اول خوارلق وبیچارلق کردتکری انلرکه انلر کانوا یکفرون
بآیات الله کافر اولورلردی تکری ایتلرنه که توریت آیتلریدر ویقتلون النبیین وبعضلری
اولدررلردی زکریا ویحیی وشعیاکبی بغیر الحق ناحق یره واجب دکلکن کندو رحم فائده

یعنی

زیرا که انبیادن اول فعل صادر اولمزدی که موجب قتل اولیدی ذلک بما عصوا اول کفر
وقتل عاصی اولدقلری سببیله ایدی تکری امرنده وکانوا یعتدون وحدن تجاوز
اتدکلری چون ادی یعنی هر چند که عصیان چوق اوله معصیت زیاده اولور ان الذین
آمنوا تحقیق انلر که نفاق یوزندن ایمان کتوردلر یعنی همان دلله اقرار اتدلر والذین
هادوا وانلر دخی که یهود دیلر اولدلر والنصاری ونصرانیلر که کافرلردر والصابئین
ویلدزه طپجیلر یا زندیقلر یا ملائکه طپنلر که انلر بر دیندن بر دینه میل ایدرلر وزبور
اوقورلر ویوزلرن کعبیه دوندرب نماز قلورلر من آمن بالله هر کم بو طایفه دن تمام
اخلاصله تکری تعالایه ایمان کتورسه والیوم الآخر وصاکره غی کونه که قیامتدر واکا
متعلق اولنلره وعمل صالحا وایو عمل ایشلسه فلهم اجرهم پس انلر چون اولومزد
واردر عند ربهم تکری تعالی قتنده که انلری یارتدی ولا خوف علیهم وانلره قورقو یوقدر
محشر کوننده ولا هم یحزنون انلر غم وغصه دخی یوقدر جزا وقتنده واذ اخذنا میثاقکم
وذکر ایلک آنی که سزوک عهدکز الدق موسایه تابع اولمغله وتوریت احکامیله عمل اتمکله
ورفعنا فوقکم الطور وطاغی سزوک ازرکزه کتوردک تا عهد ایلدکز ای بنی اسرائیل
توریت اندکدن صکره تمردلکه باشلیوب ایتدکز بو کلام بغایت دشواردر دوتمزز
حق تعالی فلسطین طاغلرندن بر طاغ که اکا طور درلردی وتفسیر قرطبی ده کلمشدر که حق
تعالی بیوردی اول طاغ ازرلرنه کلوب هواده طوردی واوکلرندن براود کلدی واردلرندن
دریای زخار ظاهر اولدی چون قچاجق یر بولمدلر یوزلری ازرنه دوشب متحیر اولدلر
وحق تعالی بیوردی خذوا ما آتیناکم دوتک والک سزه وردکمز احکام شرعی بقوة
جد تمام وجهد قوی ایله واذکروا ما فیه وذکر ایلک یا دایم درس ایلک انده اولان
ثواب وعقابی اونتمک لعلکم تتقون اولاکم سز یارمز ایشلردن پرهیز ایده سز وتقوی
ازره اولسز ثم تولیتم اندن صکره سز یوز دوندردکز بنم امرمدن من بعد ذلک
اول عهددن صکره فلولا فضل الله پس اکر تکرینک فضلی وکرمی اولمسیدی علیکم ورحمته سزوک
ازرکزه ورحمتی وشفقتی لکنتم من الخاسرین زیانکارلردن ومغبونلردن اولوردکز
ولقد علمتم الذین وتحقیق بلدکز اول قومی که داود عم زماننده اعتدوا منکم تعدی
اتدلر یعنی حدن کچدلر سزوک قومکزدن ایله ادلو شهرده فی السبت شنبه کوننک حکمنده
که انلری بالق اولمقدن منع اتمشدک وانلر مخالفت ایدوب اول کونده حیله ایله بالق
دوتدلر فقلنا لهم پس بز انلره ایتدک چون امرمزه خلاف ایلدلر کونوا قردة خاسئین خوار

میمونلر

میمونلر اولک تکری رحمتندن اراغ اولجیلر وبو قصه نک تمامی سوره اعرافده ذکر اولنسه
لرکه ان شاء الله تعالی فجعلناها نکالا پس بز اول مسخ اتمکی عذاب وعبرت قلدق که اوکت
دوتالر لما بین یدیها انلرک اوکنده حاضر اولنلره که کوررلردی وما خلفها وانلردن
صکره کلن امتلره دخی که انلرک قصه سن ایشده لر وموعظة للمتقین وانی اوکت و
نصیحت قلدق انلرک پرهیزکارلرنه یا امت محمد عم واذ قال موسی لقومه ویاد
ایلک آنی که موسی عم کندو قومنه ایتدی اول وقت که کندولر ارالرنده عامیل ادلو بر اولو
بولدلر ودلدلر که آنی قتل معلوم ایدنه لر ان الله یأمرکم تحقیق تکری تعالی سزه بیورر که
ان تذبحوا بقرة بر صغر بوغزلیه سز تا انک پاره سیله اولویی اوره لم درلوب سویلیه
که آنی اولدرن کمدر قالوا أتتخذنا هزوا موسی قومی ایتدلر بزی مسخره یه می الورسن
بز ایدرز که عامیلی اولدرن کمدر وسن بزه ایدرسن که صغر بوغزلک قال اعوذ بالله موسی
ایتدی بن تکریه صغنم ان اکون من الجاهلین جاهللردن اولمقدن که مسخره یه المق
جاهللر اشیدر قالوا ادع لنا ربک ایتدلر چغر وسؤال ایله بزومچون تکرکه که یبین لنا
ما هی تا بزه بیان ایلیه اول صغرک صفتی نجه در وقاچ یاشنده در وآنک صفتن
صوردقلری آنکچون ایدی که هرکز بونک کبی نسنه کورب اشتمشلردی لاجرم انلرک جوابلرنده
قال انه یقول موسی ایتدی که تحقیق تکری تعالی ایدر انها بقرة اول بر صغردر که لا فارض
یاشلو دکلدر که اشدن قله ولا بکر کنج دخی دکلدر که اشه قادر اولمیه عوان بین ذلک
اورته یاشلودر اکسی ارالرنده فافعلوا ما تؤمرون پس ایشلک سزه بویرلن نسنه
قالوا ادع لنا ینه ایتدلر چغر ودله بزومچون ربک یبین لنا سنک تکرک بزه روشن
ایلیه که ما لونها انک رنکی نجه در قال انه یقول موسی ایتدی تکری تعالی بیورر که انها
بقرة اول بر صغردر که صفراء فاقع غایتده صرودر لونها تسر الناظرین انک رنکی
شاد ومسرور ایلر نظر ایدنلری قالوا ادع لنا ربک تکرار ینه ایتدلر بزومچون
تکرکدن دله که یبین لنا ما هی آنی بزه بللو وبیان اتسون که اول نجه صغردر اشی
ایشلرمی یا صحراده می اوتلر ان البقر تحقیق اول صغر تشابه علینا شبهلو ومشکل
اولدی بزوم ازرمزه زیرا اورته یاشلو وصرو رنکلو صغر چوقدر وانا ان شاء الله
وتحقیق بز اکر تکری تعالی دلرسه لمهتدون یول بولمشلردن اوله وز صغره یا عامیلی قتل ایدنه
وپیغمبر عم ایتدی اکر بنی اسرائیل ان شاء الله دمسلردی هرکز اول صغری بولمزلردی قال
انه یقول موسی عم ایتدی حق تعالی بیورر انها بقرة اول بر صغردر که لا ذلول یاواش و

اوکرغش دکلدر که تُثِيرُ الْأَرْضَ یرسوره انجیلر حکمیدر وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ ونه اکن صورره
یعنی زراعت اچون صو چکمز مُسَلَّمَةٌ سالمدر وهیچ کمسه نک اشلرندن صحه اده اوتلر یا عیبلرندن
بریدر وتمام خلقتلودر لَا شِيَةَ فِيهَا انکصورنکه مخالف هیچ رنکی یوقدر چونکه بنی
اسرایل بوشاری اشتدکلرنده صاری قَالُوا الْآنَ ایتدکلرینده بوصفتلری بیان ایلدکه
جِئْتَ بِالْحَقِّ حقله کلدکه وانکر صفتی طلو سویلدکه بوبجلین برصغروارمذهبنه
درلر بر پرهیزکاریکه الله درکه اناسنه خدمت ایدر القصه بنی اسرائیل اولادندن
درسی طلو التونه صندوق الدلر فَذَبَحُوهَا پس آنی بوغزلدلروآنی بوغزلمقده بوزغونه
جلنلرنه سرزنشه ادی که سز طاید غکز نسنه بوغزلمغه قابلدر عبادته لایق دکل القصه
آنی بوغزلدلرو مَا كَادُوا يَفْعَلُونَ یقین اولدی که اشلمکدن دلمزلردی اغر
بهالو اولدیغیچون وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا قصه اولی دربیورکه ذکرایلکز آنی که برنفس
اولدردکز یعنی عاییل اولوکه فَادَّارَأْتُمْ فِيهَا پس اختلاف ایلدکز مقتول حقنده که
آنی کم اولدردی یا آنی نفسکزدن دفع ایلدکز وَاللَّهُ مُخْرِجٌ وحق تعالی چقرجی وظاهر
ایدیجی در مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ سز کزلدیکزنسنه یعنی ناحق یره قتل اتدکزی فَقُلْنَا اضربوه
پس بز ایتدک اول اولویی اورکه بِبَعْضِهَا اول صغرکه برپارچه سیله یا دیلیله یا قولغیله
وبهر تقدیر چون اولویی اوردلر درلوب ایتدی اکه قرداشم اوغللری وارمال سیله
بنی صحه اده انلر اولدردی دیوبه درحال دوشدی یره اولدی كَذَٰلِكَ يُحْيِي اللَّهُ الْمَوْتَىٰ
انجلین که بواولویی دیری قلدی تکری تعالی اولیلری ایله درلدر وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ وسزه
آیتلرن کوستردی خطاب اول جماعته درکه عاییل درلدیکی مجلسده حاضرلردی ویارکه
محمد ص زمانتکر منکرلرنه اولکه حشر انکار ایتمیلرحق تعالی سزه کندو قدرتی دلیللرین
کوسترر اولو درلتمکه لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ اولکم سز فکر ایدوب اکلیکز که برنفسی
درلتمکه قادر اولان جمیع نفوسی درعی قلمغه قادراولور ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ اندن
صکره یورکلرکز قتی لندی ای یهود مِنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ عاییل درلدکدن صکره فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ
پس اول یورکلر طاشکبی درقتی لقده أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً بلکه طاشدن قتی رقدر برکلکده
وغلظتده وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ تحقیق بعضی طاشلردارکه لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ اندنیه
ارمقلر وصولرآقر وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ وانلرکه بعضی یارلور فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ
پس اندن صوچقر چشمه لرکبی روان اولور وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ وتحقیق طاشلرکه بعضی
یوکسکدن آچلغه دوشر مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ تکری تعالی قورقوسندن وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ وتکری

نکته

جمیع

تعالی غافل دکلدر عَمَّا تَعْمَلُونَ سز اشلدکلکزدن ای یهود أَفَتَطْمَعُونَ طمع ایلرسز
ای مومنلر واومارسزکه أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ جمهور سزی تصدیق ایدملر یعنی بعضکز
ودین اسلام حقیقتندن سویلدکزنه اناسنه لرو قَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ حال بوکه انلرکه
کلام الله دیکلرندن صکره یُسْمَعُونَ كَلَامَ اللَّهِ تکری سوزینی طور طاغنده ایشدرلردی ثُمَّ
يُحَرِّفُونَهُ اندن صکره اول سوزی تغییر ایدوب دوندررلردی مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ عقللریله
فهم ایدوب بلدکلرندن صکره وَهُمْ يَعْلَمُونَ وانلر بلورلردی باطل ازره افترا ایلدکلرینی وبنا بیچه ده کلمکدرکه برکون
پیغمبرم بیوردی که ابوکوبندن صکره مدینه کلیه لرکه آنلر مدینه کلدکده فتنه ظاهر اولور
بعضی منافقلریمز دخی اول کون مدینه کلوب ایتدلرکه بزده سزجلین مسلمانلرز
دیکندو وقت کروحدونب یارنلرنه وارملرلرنتاکه تکری تعالی بیورر وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا
وقتی یهود مومنلره بولشسه کریغه صحابه کورسلر قَالُوا آمَنَّا بزدخی ایمان
کتوردکه درلر وَإِذَا خَلَا بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ وقتی خلوت اولسه انلرکه بعضی اولولری کعب
بن اشرف کبی بعضی ادنالریله قَالُوا أَتُحَدِّثُونَهُمْ انلرکه اکابری ایدرلر انلره سویلرمیسز
وجهری ورسز یعنی اصحاب محمد ص بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ تکری تعالی سزه کتاب تورینت
علمدن اچدیغی وبیان ایلدوغی نسنه واوله بویله درکه مدینه جهود لرندن بعضی صحابه
محمدکه تورینت اولان نعتلرندن وصفلرندن خبردار ویهود اولولری بوندن خبردار
اولب خبرو رنلرسوزرشه اتدلرکه بزجون انلرن بوصفتلری بلدررسز لِيُحَاجُّوكُمْ بهاسزوکله
حجت ایدوب خصومت ایده لر بلدکلری نسنیله عِنْدَ رَبِّكُمْ تکری کزقتنده یعنی کتابنده یا
ذکرنده سزه غالب اولملرلر أَفَلَا تَعْقِلُونَ پس بزجون انکلمز سزدیانلونسنه کندوکزکی
دشمنلرینه سویلمز سز أَوَلَا يَعْلَمُونَ جهود لرنلرجی که أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ تحقیق تکری تعالی
بلور مَا يُسِرُّونَ بلورنکزلسه کزپیغمبرعداوتندن وانکراصحابندن وَمَا يُعْلِنُونَ و
نکه اشکارا اتسلر یعنی پیغمبرصم واصحابنه نفاقلرظاهرده دوستلق کوسترد کلرن
وَمِنْهُمْ أُمِّيُّونَ وجهود لردن بر جماعت وارکه امیلر درلر یازو یازمغ بلمزلر لَا يَعْلَمُونَ
الْكِتَابَ تورینت بلمزلرواکلمزلرکه تورینت اچنده نه وار إِلَّا أَمَانِيَّ الاکندو آرزولرن
یعنی هوالرینه موافق کلنسنه اولمه یا یالان وعده لرکه کندوعالملرندن ایشدرلردی که
جنت انلرکه اولوب واتالری دده لری بولنلر شفاعت ایلر وَإِنْ هُمْ إِلَّا

جمهود لر

يَظُنُّونَ دخلدر انلر الا كمان ايدرلر ويقنلرى يوقدر فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ يازدقلرى يازيلرى يوقدر
يا غصه اول كشيلر كه يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ كتابى يازرلر تغيير وتبديل ايدوب بِأَيْدِيهِمْ كندو
اللريله يعنى كندولرى يازركشيه يازدرمزلر كه كمسه يليه ثُمَّ يَقُولُونَ اندن صكره ايدرلركه
هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ بويازدقلرى قدندر وبخون بويله ايدرلر لِيَشْتَرُوا بِهِ تكى انلر صاتون
الوب حاصل ايتمكلرى ايچون اول تغيير اولان سوزله ثَمَنًا قَلِيلًا آز بهاكه دنيا
مالى در يعنى يهود عالملرى لعنهم الله رشوت المغون محمد كه دم صفتلى توريت اجندة
بو وجهله مذكور ادى كه خوب بوزلو قورچق صاچلو وبغداى اكلوقن كوزلو اورتة
بويلو در وانلر تغيير ايدوب يازدقلرى آخر زمان پيغمبرى بر شخص قرا اوزن بويلو كوك كوزلو
آق بكزلو مُرَقِّق صاچلو ويكرچشم اولا وبو صفت وجاكلدر كندو عوامليرنه بو وجهله
تقرير ايدرلردى كه آخر زمان پيغمبرى بو صفتلو در وبو محمد اول پيغمبر دكلدر فَوَيْلٌ لَهُمْ
پس ويل انلره مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ اللريله يازوب تغيير ايلدكلرندن وَوَيْلٌ لَهُمْ وويل انلره مِمَّا يَكْسِبُونَ
وى انلره مما يكسبون انلر كسب اتدوكى رشوتدن وحرام يمكدن وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ
ويهود ايتدلركه بزه عملريله كه بن هركز طاموادى يا بشمز ويا قرق الا أَيَّامًا مَعْدُودَةً
الا بنجه صايلمش كون مقدارى كه اول يدى كوندر هر بركونه بيكر يل يدى كونه يتمش بيكر يل
اولور دنياعمرى قدر يا قرق كون كه بوزغويه اولقدر عبادت ايلدكلرم بركونه بيكر يل
جهنم اودنده يانه لر قُلْ أَتَّخَذْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ ايت يا محمد انلره كه تكرى قتنده عهدى ايلدكزكه
سز بوندن زياده عذاب ايلمز واكر بوغلين وعده وارسه فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ تكرى تكا كندو وعده سنه خلاف ايلمز. أَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ يا سويلدكى سز واقترا ايدرسز
تكرى تكا حقنده بلدكزمى انلر ديدوكلى كبى دكلدر بَلَى مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً بلى هم كم يازدقلرى كسب
ايتسه يعنى شركه كتوروب تكرى احكامنه رضا ورمسه واندن غيرى عمل ايلسه وَأَحَاطَتْ بِهِ
خَطِيئَتُهُ واتكر كناهى كندويى احاطه ايدوب قبلسه يعنى اكا غالب اولسه واندن دوغيوب
كفر ازرنه اولسه فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ بويله اولمشلر جهنم اهلى درواتكر ساكنلريدر
هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ انلر اوداجنده ابدى قالجيلردر بعضى جهنم كرواتكر آمَنُوا وانلركه
تكريه ايمان كتوردلروانكر قتندن كلمه وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وكوزكر عملر ايلدلر أُولَئِكَ
أَصْحَابُ الْجَنَّةِ اولة بولكر جنت اهلى درواكا مستحقلردر هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ انلر جنته ابدى
قالجيلردر بعضى جهنم لرعشر وعشرته اولورلر وَإِذْ أَخَذْنَا وذكر ايلكه قتمن كه بزآلدق
يعنى توريت ميثاق بَنِي إِسْرَائِيلَ يعقوب اوغللرندن عهدوپيمان واليه كه لَا تَعْبُدُونَ

غيره

عمدًا

ماذا تعلمون

الا الله

إِلَّا اللَّهَ بلكه الا تكرى تعالايه طبعنه لايق اولدر وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا واتايه انايه ايلكز
ايلكز وَذِي الْقُرْبَى وخى يقنلق اهللرنه كه خصلدر وَالْيَتَامَى ويتملره كه اتاسز لردر
وَالْمَسَاكِينِ ومسكينلره وپچاره لره وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وجميع خلقه ايلكلو سويلكز
ياخلقه ايلكز وايو سوز سويلكز يتاكه سزدكا ايلكز سويلدكلرنى دلرسز وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ
وغازى شرايطيله دوغرى وَآتُوا الزَّكَاةَ وزكات وركاه حكم اولدغى وجهه ازره ثُمَّ
تَوَلَّيْتُمْ پس سز عهد وپيمانكزدن صكره يوزدوندردكز إِلَّا قَلِيلًا مِنْكُمْ الا سزدن ازمكه
واد انلرك يكشلريدركه توريت شريعتى ازره استقامت دوتدلر وَأَنْتُمْ مُعْرِضُونَ
حال بوكه سز توريت حكمندن يوزدوندرجيلرسز كه محمده تابع اولمزسز وَإِذْ أَخَذْنَا
مِيثَاقَكُمْ واذدخى ياد ايلكز كه يكشلر كزله عهد وپيمان ايلدكه لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ
بر بركزى قانن دوكيه سز يا اقربا كز وهم دينكزى اولدرميه سز وَلَا تُخْرِجُونَ أَنْفُسَكُمْ
دكندوكلركزى كوجلة حقرميه سز مِنْ دِيَارِكُمْ ايللركزدن واقليملركزدن چيقارمية
وبو عهدده وفى بويدى كه بنى اسرايل كسيرلرن صتون الكزثُمَّ أَقْرَرْتُمْ اندن صكره سز
اقرار ايدوب قبوله الدكز وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ وسزاى مدينه جهودلرى طانقلريدركه
اتا لركز. بوعهدى انكلر ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ اندن صكره سز اول قوم سزكه عهد جدكز
أَنْفُسَكُمْ بربركزى اولدرر سز وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِنْكُمْ وكندو قومكزدن بر بولكى چقارر سز
مِنْ دِيَارِهِمْ مسرايلرمدن واقليملرندن تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ ارقه براولورسز يعنى غالب
اولورسز اول مغلوب اولان قوم ازرنه بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ يازقلوشله ودشمنلكرله
ويرداد له مدينه ده يهوددن ايكى قبيله وارردى بريسى قريظه وبريسى نضير كه بربريله
جنكر ايدرلردى وچچ تدن اوكردى اكى مشركه قبيله دن وارردى كه بريسى اوس وبريسى
خزرج بنى قريظه اوسله براولدلر وبنى نضير خزرجله اتفاق اتدلر وبربريله جنكر
ايدرلردى اول مرتبه يه وارردى كه مغلوب اولان قومكر منازلى خراب اوده ايللرندن
كتدلر وچخن بريسى اسير اولسه اتفاقله فدا ورلردى تاكه بيورر وَإِنْ يَأْتُوكُمْ أُسَارَى
واكر سن اسير لركله بنى اسرائيلدن تُفَادُوهُمْ انلرى فداورسز يعنى برغرى اسير ايدرسز
وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ أَخْرَاجُهُمْ ماقبلنه متعلقدر يعنى كندوقومكزى ايللرندن چقارمكز
حال بوكه اولسن حرام اولمشدر عهد وپيمان حكمجه انلرى وطنلرندن چقارمكز
بس انانور سز بِبَعْضِ الْكِتَابِ توريت احكامنك بعضنه وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ وبعضنه كافرمى اولورسز كه انلرى قتللر واخراج اتمكدر فَمَا جَزَاءُ

اى بنى اسرائيل

اسزدن

الا الله

مَنْ يَفْعَلُ ذٰلِكَ مِنْكُمْ بس سزدن ای یهود آنچ اشبولرکه جزاسی وکلدی یعنی عهد خیلرکه
وتکری حکمن حد قیلمشلرکه اِلَّا خِزْيٌ الا خوارلق در سوایلق فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا دنیا دركنده
که اول قتل بنی قریظه در وبنی النضیری ایللرندن سور مکدر وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ وقیامتده کوتوره
يُرَدُّوْنَ اِلٰى اَشَدِّ الْعَذَابِ قتی رق عذابدن یکا دوندرلورلر که طاموعذابنه دخی
وانکر شدتی علامتنک بری اندہ ابدی قلمقدر وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ وحق تعالی غافل دکلدر
عَمَّا تَعْمَلُوْنَ عهد خیلرکه اشبولرندن وخصوص خطابله اوقور ومخاطبه جهود در آیه خطاب
عامدر اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ انلر اول لمکه لردر که جماعتله اشْتَرَوُا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا قاچ دنیا درلکن
صاتوب الدلر وبدل ایلدلر بِالْاٰخِرَةِ آخرتکی باقی نعمتلریله فَلَا يُخَفَّفُ پس یعنی اونمز
عَنْهُمُ الْعَذَابُ انلردن عذاب نه دنیاده، خراج اکسلمکله ونه آخرتده اوتدن چقمغله
وَلَا هُمْ يُنْصَرُوْنَ وانلر یاردم دخی اولنمز دنیاده، انلردن افات دفع اتمکله ونه
محشرده، عقوبتدن خلاص اولمغله ونه وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ یحقیق بزوردک موسایه
کتابنی که توریتدر وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهٖ بِالرُّسُلِ وموسیدن صکره پیغمبرلرکوندردک
یوشع وداود وسلیمان والیاس وزکریا ویحیی کبی علیهم السلام وَاٰتَيْنَا عِيْسَى
ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنٰتِ ومریم اوغلی عیسایه بللوشانلر واولوعجزاتلردرکه عیسدن
خبرورمکدر واولولر درلتمکی واندن غیری وَاَيَّدْنٰهُ بِرُوْحِ الْقُدُسِ وآیتله قوی
وقوتلو قلدق جانی پاکله یاجبرائیللہ که هر وقت آنکر یاردی یاکم اعظملہ یکم
انکر برکاشده اولولر درلردی یا انجیللہ که جانلرو کوکللر انکلیه تانه لنور دی افَكُلَّمَا
جَآءَكُمْ رَسُوْلٌ پس هر بارکه بزدوم قتیمزدن سزه بر پیغمبر کلسه بِمَا لَا تَهْوٰٓى اَنْفُسُكُمُ نفسکز
نفسکز سومدیکی ودیلدیکی نسنیله که آنکر سوزی سزکه هوا کزه ودلکزه خوش کلمه
وموافق دوشمز اسْتَكْبَرْتُمْ تکبر کلدیکزو بیون قومدیکز فَفَرِيْقًا كَذَّبْتُمْ پس انلرکه
برپولکزه یالانلدیکز موسی وعیسی کبی علیهما السلام وَفَرِيْقًا تَقْتُلُوْنَ وبر پولکزه اولدرکز
زکریا ویحیی کبی علیهما السلام وَقَالُوْا قُلُوْبُنَا غُلْفٌ وجهود لرایتدلر بزدوم یورکلرمز
قبلو در بوسبدن سنکر سزدیکی اکلمز قرآنه وپیغمبر ایمان کتورمکدن یوزدوندردک
حق تعالی انلرکه سوزلرینه ردایدوب بیوردی که انلر دیدوکی کبی دکلدر بَلْ لَّعَنَهُمُ اللّٰهُ
بِكُفْرِهِمْ بلکه حق تعالی انلره لعنت ایلدی یعنی انلری کندولطفندن ورحمتندن سوروب اراغ
ایلدی انلرکه کفرلری سببیله فَقَلِيْلًا مَّا يُؤْمِنُوْنَ پس انلردن ازکشی ایمان کتورورلر
عبد الله بن سلام وانکر اصحابنی کبی رضی الله عنهم وَلَمَّا جَآءَهُمْ كِتٰبٌ واول وقت که انلره

کتاب

کتاب کلدی یعنی قرآن مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ تکری تعالیدن که اول قرآندر مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ
تصدیق ایلیجی انلرله اولان کتابنه وطابق وموافق توحیدده، وحشرده، واصولدینده
پس قبول اتمدلر وَاَكَانُوْا اِنما نمدلر وَكَانُوْا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُوْنَ حال بوکه قرآن انزلدن
اولکدن یهود درمانده لکده وقتلرنده فتح ونصرت طلبترلردی بوقرآنله ومحمدله یعنی بم
وقتده که کافرلر یهوده، قصد ایدوب طارلغه دوشه لردی اللرنه قلدرب ایدرلردی
که بارخدایا سندن یاردم طلبترز ومحمددن که آخرزمان پیغمبریدر عَلَى الَّذِيْنَ كَفَرُوْا
عرب کافرلری ازرنه فَلَمَّا جَآءَهُمْ پس اول وقت که انلره کلدی مَّا عَرَفُوْا بلدکلری مکه که
محمددر كَفَرُوْا بِهٖ انکا کافراولدلر زیرا کمان ایدرلردی که اول پیغمبر بنی اسرائیلدن
اولسه چون اسماعیل اوغلندن اولدی انکا کافراولدلر فَلَعْنَةُ اللّٰهِ پس تکری
لعنتی عَلَى الْكٰفِرِيْنَ کافرلرک ازرنه که بلدکلریله عمل اتمدلر وعناده، دوشدلر ظاهری
ضمیرینه وضع اتمکله انلرکه کفرن اثبات اتمکدر بِئْسَمَا اشْتَرَوْا بِهٖٓ انفسهم یارمز
نسنیله صاتدلر کندولرینی یعنی اول نسنیله که انلرکه کافراولمقدر بِمَآ اَنْزَلَ
اللّٰهُ تکری تعالی اندردکی نسنیه که اول قرآندر بَغْيًا حسد ایدوب یعنی کونیلدلر اَنْ
يُّنَزِّلَ اللّٰهُ تکری تعالی اندردکی نسنیه که اول قرآندر مِنْ فَضْلِهٖ کندوفضلندن که کتاب ووحی در عَلٰى
مَنْ يَّشَآءُ دلدوکی کمسه ازره مِنْ عِبَادِهٖ کندوقوللرندن که انکا لایق اولیه فَبَآءُوْ
بِغَضَبٍ عَلٰى غَضَبٍ پس جهود لرتکری خشمیله کروه وندلر یاتکری خشمنه مستحق اولدلر
خشم خشم ازرنه بر خشم عیسایه واینجیله انکار اتدکلرینه وبر خشم حق محمده و
قرآنه منکر اولدقلرینه وَلِلْكٰفِرِيْنَ وکافرلرن عَذَابٌ مُّهِيْنٌ خوارایدجی عذاب
وارد وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ آمِنُوْا وقتکن جهودلرن ایدلسه انانکر بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ تکری تعالی
اندردکی نسنیه یعنی اینجیله وقرآنه قَالُوْا نُؤْمِنُ بِمَآ اَنْزِلَ عَلَيْنَا ایدرلرکه انا نورز بِمَآ اَنْزِلَ عَلَيْنَا بزه
اندردکی نسنیه که توریتدر وَيَكْفُرُوْنَ بِمَا وَرَآءَهٗ وکافراولورلر توریتدن غیری کتابلره
وَهُوَ الْحَقُّ واول ماورآء یعنی اینجیل وقرآن حق وکرچکدر مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَهُمْ تصدیق
ایدیجی اولدغی حالده، یعنی کرچکلیجی درانلرکه اولانکتابنه واانلرکه کفری بونکله اثبات
اولنورکه هربرینه موافق اولانی نسنیه انکار ایدرلر قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُوْنَ ایت یا محمد
انلره جوابلرندکه توریته ایمان کتوردکی درلرسه بنجون اولدرکز اَنْبِيَآءَ اللّٰهِ من
قَبْلُ تکری پیغمبرلرنی بوندن اوکدن اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ اکرسز توریته انا نورسکز
وَلَقَدْ جَآءَكُمْ مُّوْسٰى وتحقیق موسی سزه کلدی بِالْبَيِّنٰتِ درست نشانلرله وکرچکرلرله

كه احكام الواحده ثم اتخذتم العجل پس سز بوزغويي معبود ايدندكز من بعده
موسى طوفن كتدكدن صكره وانتم ظالمون سز ظالملر اولدغكز حالده ياسز ظالم اوجيكز
كندو نفسلركزه واذ اخذنا ميثاقكم ويا دالكز آنى كه سزدن عهد كز آلدغمز ورفعنا
فوقكم الطور وفلسطين طاغلرندن بر طاغى ازركن كتوردك وفلسطين شام شهرلرندن
بر شهردر خذوا ما آتيناكم آيتدكه دوتكز سزه ويردكمز نسنه كه توريتدر بقوة
درست عزم وجد تمامله واسمعوا ديشدوكه يعنى مطيع اولكز قالوا سمعنا ايتدلر
اشكاره ايشتدك وقبول ايتدك وپنهان كندولرنه ايتدلر وعصينا وعاصى اولدق ياقولغله
ايشتدك وكوكلرندن عاصى اولدق واشربوا في قلوبهم العجل واچورولدلر يعنى كوكلرنه
بوزغو محبتى قويلدى بكفرهم كفرلرى وانكارلرى سببيله قل بئسما يأمركم به ايت
بئسما يأمركم نسنه بيورر سزه ايمانكم ايمان واعتقادكز واولكز قرانه ومحمدن كافر اولمقدر
ان كنتم مؤمنين اكر انا بجيلر سكز تكرى تعالايه وجمعودلر ايدردى كه جنت
بزوم يرمزدر حق تعالا بيوردى قل ان كانت لكم الدار الآخرة آيت يا محمد انلره
دعوالريى جوابنده كه اكر كندوزعمكزله آخرت سرايى وجنت نعمتلرى عند الله خالصة
تكرى تعالاقتنده خالص اولسه يعنى همان سزوكى اولسه من دون الناس آدميلردن
غيرى فتمنوا الموت پس اولمكى تمنا ايلكز وايشتكز ان كنتم صادقين اكر كرچكلر
اولسكز اوچاق سزوكى اولدغنه زيراكه اولمكدن آخرته واركمز واولكم دمكدر
ديدالرى مشتاق اولمغكز علامتى درپس بيلكه اولمه مشتاق اولسه ديدالرى مشتاق
اولورلر ولن يتمنوه ابدا وبيلكه كز جمعودلر اولمكى ارزو واتمز لرواندى دمكز لرعا
قدمت ايديهم انلركه اللرى تقديم ايلدوكى سببيله پيغمبرلرا ولدرمكه وعمدكه حقيقتين
تغيير ايلمكدر والله عليم بالظالمين وحق تعالا بيلجى در ظالملرى ويلا بجيلرى ولتجدنهم
والبته بولجقسن جمعودلرى احرص الناس آدميلردن حريص رغى يعنى خلقدن قتى
حريصى على حيوة دنياده عمرى اوزن اولمغه ومن الذين اشركوا وانلردن
دخى كه شركه كتورولر يعنى عرب كافرلرى واضحى بودركه بوندن مراد مجوس مشركلريدر
زيراكه جميع ملتده دنيادركن وعمر اوزنلغنه انلرقتى سوز بودر احدهم انلردن
بريسى سوزولر يعنى مجوسدن كه لو يعمر الف سنة كاشكى وتوليدى بكا بيكريل
عمر ويرليدى ديو ندندركه مجوسكر سلامى بربرينه بولشدغى وقت بيكريل ياشيه سن
درلر وعمركه اوزن اولسون وبعضى علما قتنده بو لفظى دمكر مكر وهدر وما هو بمزحزحه

من العذاب واول آنى جهنم عذابندن ازاغ اوجى وقورتوجى دكلدر ان يعمر
ورلمكدر يعنى عمر اوزن اولمق تكرى عذابندن قورتوجى دكلدر والله بصير بما يعملون وتكرى
كورجى در يعملون وبحوس اشلدكلرى نسنه وانلردن غيرى يعملون بعضى ايتدلركه محمدكه
دوستى وياريى جبرايلدر اكا وحيى اولكتوررو هزوم يحكمى جبرايلدن چوقالم ارشدى
وپيغمبرلرمن چوق بلاوعذاب نازل اولدى واكرانكيله ميكايل اولسيدى بزابو لمقاكه
ايمان كتوررد كه حق تعالا بيوردى قل من كان عدوا لجبريل ايت يا محمد هركم جبرايله
دشمن اولسه وبو عبرى دلنجه ياسر ياخود بر اسم درو معنسى عبد الله دمكدر پس هركم اكا
دشمن اولسه ايت كه خشمكدن هلاك اولم فانه نزله على قلبك حقيقتاول اندردى قرانى
سنكر كوكلكه باذن الله تكرى تعالا مريله مصدقا لما بين يديه تصديق اوجه اولدغى حالده
كندودن اولكدن نازل اولان كتابلرى توريت وزبور واينجيلكى وهدى وقرآن ايچون كوستريجى
وبشرى للمؤمنين ومؤمنلره بشارتدر نجاته ودرجاته من كان عدوا لله هركم تكرييه
دشمن اولسه وملائكته وانكر فرشته لرنه ورسله وپيغمبرلرنه وجبريل وميكايل ودبو
ايكى مقرب فرشته فان الله پس تحقيق تكرى تعالا عدو للكافرين كافرلرك دشمندر كه
ملائكه وفرشته لرى دشمن دوتر لر ولقد انزلنا اليك وتحقيق سكا اندردكه آيات بينات
بللوتشانلر يادرست ايتلركه قرآندر وما يكفر بها واول ايتلر كافرلردر الا الفاسقون
الا انكرى بويرغندن جقنلر او كلما عاهدوا عهدا هركاه كه يمين وعهد ايلسه لرواندا جسه لر
عهد ايدوب نبذه فريق منهم انلركه بر بولكلى آنى ضرو يوزر بل اكثرهم بلكه انلردن
چوغى لا يؤمنون توريته اناغر لرو لما جاءهم رسول وقتكه انلره پيغمبر كلدى من عند الله
تكرى تعالادن يعنى محمددن مصدق لما معهم كتر جكلرى انلرله اولان كتابنى كه توريتدر
نبذ فريق من الذين بر بولكلر برقدى يعنى عهدى بوزدى من الذين اوتوا الكتاب
انلردن كه توريت ويرلدى يعنى يمين عالملرى عهدى جعل لرك كتاب الله تكرى كتابنى كه توريتدر
يا قرآنى وراء ظهورهم آرقه لرنه برقدلر كانهم لا يعلمون اول عالملر قرآن حقكه كلايى
ايدوكن ومحمد آنكر رسولى ايدوكن بلمز كبى اولدلر واتبعوا وبو جمعودلر اوديدلر كه تلوا
الشياطين شيطانلر اوقدوغى سحر كتابلرنه على ملك سليمان سليمان ملكى ازره يعنى آنكر
پادشاهلغى زمانده واول شويله اديكه سليمان زمانده ديولر درلو سحرلر وكهانتلر بر
يره يازوب جاهللرك لسنه افشا اتمشلردى سليمان اكا مطلع اولوب بيوردى اويازيلنلرى
جمع ايدوب كتورد لر برصندوغه قيوب تختى التنه دفن اتدكرو سليمان مكر وفاتندن صكره

حقه

سزدوچون

بحر الرمز ورر

من العذاب

دیولرایچ تخت التندن جمع دلر شویله ظن اتدلر که سلیمان پادشاهلغی سحر ایله ایدی
واقعه صکره یهود سلیمانه سحر نسبت اتدلر حق تعالی انلرکه سوزن رد ایدوب بیوردی
که وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وسلیمان کافر اولمدی یعنی جادو لق اعتمدی وَلَٰكِنَّ الشَّيَاطِينَ
كَفَرُوا ولیکن انکر زمانی شیطانلری کافر اولدلر يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ آدمیلره
جادو لق اوکرتدلر وَمَا أُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ وحی یهود حیلر تابع اولدلرایچون
اندرلن سحر، بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ بابل شهرنده که هاروت وماروت ادلو
ایکی فرشته در دیو نلر آدم اوغلانلرکه سحر کتابلرکزنه طعن ایدرلردی حق تعالی ایدی لرلر.
نفس وهوادار در اکر سزدن اولسه سزدی کتابلرکزدن بعید کورلر وحق تعالی
انلرآدم اوغلنه نفسی وردی ویوحی خلقه حکومت اچون بنی اندلرزمن آدملو
عورته عاشق اولدلر وشراب اچدلر واکدم اولدرلر وصنم طابدلر حق تعالی انلری کوکه
چقمقدن منع ایلدی وانلرکه عذابه بوجهاندن، مقرر اولدی وشمدکی حالده بابل
قیوسنده صاچلمقدن اصلمدر عذاب چکرلر وانلرسحر انزال اولدغی آنکون اولدی
که اول زماندن جادولر پیغمبرلق دعوا سن ایدرلردی حق تعالی انلرکه حکومتی زمانندن
معتقیندن اوکدن بو علمی انلره کوندردی وایدرلرکه الهام طریقیله بو علمکز کیفیتی
آنلرم اوکرتدی که انلر وحی زیرکلر، تعلیم ایدهلر وانلر سحر کی کیفیتده مطلع اولب
پیغمبرلکر دعوا سن ایدنلره معارضه اتدلر وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ بو ایکی فرشته که
شمدکه حالده قیودهدر بر کیسه جادولق اوکرتمزلر حَتَّىٰ يَقُولَا تا اول کیسه
اول ایکی فرشته ایتمیجه که إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ تحقیق بز خلقکر صناغتی یوز تکبیدن ابتلا
اولدق فَلَا تَكْفُرْ پس سن کافر اولمه اعتقاد اعتکله که سحر ایلمکر کناه، دکلدر فَيَتَعَلَّمُونَ
مِنْهُمَا پس اوکرنورکر اول ایکی فرشته دن مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ اول نسنه که آنکله ایرلر
بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ ارله عورتی ارالنی یعنی بر برندن ایرمیچی وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ
بِهِ مِنْ أَحَدٍ وجادولکر سحر له هیچ بر کیسه ضرر ایده جک دکلرالا بِإِذْنِ اللَّهِ الا
تکری تعالینکر قضا وقدریله وَيَتَعَلَّمُونَ واوکرنورلر مَا يَضُرُّهُمْ انلرزیان ایدن
نسنه وَلَا يَنْفَعُهُمْ وانلره هیچ فایده ورمز وَلَقَدْ عَلِمُوا وتحقیق یهود بلدلر لَمَنِ
اشْتَرَاهُ سحری صاتون آلنلرکه یعنی اوکرنب عمل ایدنلرکه مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ
خَلَاقٍ وانلرکون آخرتده ایلکدن هیچ نصیبی یوقدرکه عذابدن خلاص اولب ثوابه
ارشه وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ وه نه یامان نسنه یله صاتدلر نفسلرنی یعنی سحر

اختیار

اختیار ایلدلر لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ اکر انلر بلسه لردی کنوز یانلرنی وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا
واکر یهود جادولر محمد ع م انا نسلردی وَاتَّقَوْا وسحردن پرهیز ایده لردی وهیهود
دینن ترک ایده لردی لَمَثُوبَةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ بهرحال تکری قتنده
اولانن ثواب وجزا خَيْرٌ تکرکه اوشوتدنکه پیغمبرکه صفتنی اوردیکمدن آلورلر
لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ اکر انلر بلسه لردی که بوندن اولو ثوابلر وار یَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
یا ایها الکورن کشیلر لَا تَقُولُوا رَاعِنَا راعنا دمکزپیغمبره یهود یلشد کلرنه قصد
ویهود پیغمبره بو کلمه درلردی وبو انلرکه دلنده دشنام مدر وموجب اول معنی ایله
ایدرلردی که بزوم سوزمزی رعایت ایلکز یعنی ایشد کز حق بیوردی که بو کلمه دمکز
وَقُولُوا انْظُرْنَا وایده کز بزی نظر ایلکز وَاسْمَعُوا وایشد کز تکری حکمنی رضا وقبول
قولغیله وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ وکافرلرچون یعنی آنلره که مذمت اچون بو
کلمه درلرقتی عذاب وارکه هرکز منقطع اولمز مَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا سوکمزلرمزدر
کافر اولنلرکه حقی اورتلر مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ اهل کتابدن که یهود در وَلَا الْمُشْرِكِينَ
ونه مشرکه کافرلردن أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ ازرکز خیر اعلی مِنْ رَبِّكُمْ تکزدن
مراد وحی در وقرآن که دوکلی خیرلری جامع درکه یهود دمکزی پیغمبرلق کلمیه
آلنه انتقال ایده ومشرکلرکه مرادی بویدی که پیغمبرلق ولیدکمزدن یه یا نعیم
ثقفی یه ورله وَاللَّهُ يَخْتَصُّ وحق تعالی خاص ایلر بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ نبوتله ووحیله
هرکیی دلسه وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ وحق تعالی اولو فضل وکرم اصحابی در دلدوکی کیسه
پیغمبرلق ورر مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ قرآن ایتلرندن برایتی نسخ ایدوب تبدیل ایلسه وز
خلقکر صلاحنه موافق وزمانه مطابق أَوْ نُنْسِهَا یا آنی اونتدره وز یعنی کدرکزدن
ترک ایلسه وز نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا اول منسوخ اولان آیتدن یکرکه واسانرکه کتورورز ثوابله
برغازی اون کشیله دوکر شمغی منسوخ اتدی وایکی کشیله مقرر قلدی أَوْ مِثْلِهَا
یاخود منسوخ ایلدوکمز آیتکر مانندن کتورورز منفعتده وفوایده وحی یکرکه خلقکر
مصلحتی رعایتی اچون تحویل قبلهنکی بیت المقدسدن کعبیه أَلَمْ تَعْلَمْ بلمز منی خطاب
نسخه منکر اولانه در جادولر نسخده مجادله ایدوب ایدرلردی که نسخ کیمسنلرده
اولور وحق تعالی انکر حکمتله خلقکر مصلحتین نسخ اتدوکیدن غافل ودانا مکلردی
پس بیوردی که ای منکر معلوم ایدغزیی سن یعنی معلوم مکلدر وبلورسن أَنَّ اللَّهَ
انی که تحقیق تکری عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ دوکلی نسنه ازه محو واثبات ونسخ وانشا

وخیر لواوی

ویادوز سوزدر

واختیار قلور

قادردر الم تعلم ان الله بلمزمسن که تحقیق تکری تعالی له ملک السموات والارض انکدر
کوکلر ویرلر پادشاهلغی پس دلدوکن اشلر وما لکم من دون الله وسزه تکریدن غیری
من ولی بر دوست که اندن سزه اصی اره ولا نصیر ونه یاردمجی که سزدن ضرر دفع
ایده ام تریدون یادلرمسز ان تسئلوا رسولکم پیغمبرکزه سؤال ایده سز ودلیه سز
کما سئل موسی موسی سؤال اولندغی کبی یعنی موسیدن دلدکلری کبی من قبل بوندن
اوکدن جهودلر ایدردی محمد کرکدر که بزه براوغردن کتاب کتوره موسی کتوردکی
کبی حق تعالی بیوردی که سز محمددن همان انی استرسز که اتالرکز موسیدن
استدلر ومن یتبدل الکفر وهر کم کفری بدل ایلسه بالایمان ایمانله یعنی هر کم کفری
ایمان ازره اختیار ایلسه فقد ضل تحقیق اول ازمشدر سواء السبیل طغرو
یول اورتاسندن یعنی طریق صوابدن یوزدوندرر ود کثیر چوق کمسه سوز
واستر من اهل الکتاب اهل توریتدن حجاص بن عاذورا که انلرک دانشمندی
ادی وانک امثالی واحباردن دخی لو یردوکم انی که دونه سز من بعد ایمانکم ایمان
کتوردکلزدن صکره مراد حذیفه یمانی وعمار یاسردر وانک یارانی که انلری
یهودیته دعوت ایدرلردی کفارا حسدا کافرلر ایده لر حسد یوزندن من عند
انفسهم کندو نفسلری قتندن یعنی بو حسد کندولرکدر طبیعتی مقتضاسیله در
کمسه نک امریله دکل من بعد ما تبین لهم الحق کندولره حق بیان اولب ظاهر اولدقدن
صکره یعنی محمد صلعم پیغمبرلغی وقرآنک حقلغی ودین اسلام صحتی فاعفوا پس کچکز
ای مسلمانلر وانلرله جنک اتمکی ترک ایلکز واصفحوا ویوز دوندرکز بونلردن حتی
یاتی الله بامره تکری تعالینک بویرغی کلنجه که قتاله حکمدر یا خراجه امر اتمکدر
ان الله بدرستی که خدای تعالی علی کل شیء قدیر هر نسنه ازره قادردر یعنی انلره عذاب
اتمکه واقیموا الصلوة ونمازی دوردرکز واتوا الزکوة ومالدن زکات ورکز وما
تقدموا لانفسکم وهر نکه تقدیم اتسکز والرو کوندرسکز کندوکز چون من خیر خیردن
یعنی دنیا مالندن صدقه ورسکز ودرلو خیر اتسکز تجدوه عند الله انک تکری قتنده
بولورسز ان الله بدرستی که تکری تعالی بما تعملون بصیر سز اشلدککز نسنه خیردن و
صدقه دن کورجی در وقالوا وجهودلر ایتدلر لن یدخل الجنة هرکز جنته کرمز
الا من کان هودا مکر یهودی اولانلر او نصاری یا نصرانیلر یعنی جهودلر ایتدلر
کمسه جنته کرمز الا جهودلر وکافرلر تلک امانیهم بو دعوی انلرک

یوقدر

ای بنی اسرائیل

کوجی یتر

ثوابنی

دوکلنه ثوابلردر

ارزوسی ومرادیدر
واعتقادلری اولدر

قل هاتوا

قل هاتوا برهانکم ایت کتورک حجتکزی بو دعوی ازره ان کنتم صادقین اکر کرچکلر
اولسکز کندو سوزکزده بلی انلر دیدوکی کبی دکلدر بلکه من اسلم وجهه لله هر کم کندوسی
صورة ومعنی کندوسی تکری طاعتنه تسلیم اتسه وهو محسن واول عملده وسوزده
ایلک ایدجی اولسه فله اجره عند ربه پس اول کشینک مزدی تکری قتنده ثابتدر و
لا خوف علیهم وانلره هیچ قورقو اولمیه مزدلری فوت اولمقدن ولا هم یحزنون
ونه انلر غصه لنه لر عذاب اولمقدن نجران کافرلرندن بر طایفه مدینه یه کلدلر
ویهود اولولریله مناظره ایتدلر هر طایفه بر برینک دینن باطل اتمکه دورشدلر و
حق تعالی بو ایتی کوندردی وقالت الیهود وجهودلر ایتدلر لیست النصاری
علی شیء کافرلر حق دیندن هیچ نسنه ازره دکلدر که انک ازره فایده مترتب
اوله وقالت النصاری ونصرانیلر ایتدی یعنی کافرلر که لیست الیهود جهودلر
حق دیندن وطریق صوابدن هیچ نسنه ازره دکللردر وهم یتلون الکتاب حال
بو که انلرک دوکلسی تکری کتابن اوقورلر یهود توریتدن بلور که کافرلر حق تعالی یه
عورت واوغلان اثبات ایتدکلری ایچون باطل ازره دررلر وکافرلر دخی انجیلده
اوقورلر که یهود عیسایه وانجیله انکار اتدکلری ایچون بی حاصللردر کذلک قال
بونلر دیدوکی کبی ایتدی الذین لا یعلمون انلر که هیچ نسنه بلمزلر واهل کتاب
دکللردر مجوس وعرب مشرکلری کبی مثل قولهم انلرک قولی کبی یعنی یهود و
نصاری سوزی کبی بر برینه حق دین ازره دکللردر ددلر فالله یحکم بینهم پس حق
تعالی انلرک اراسنده حکم ایدر یوم القیمة قیامت کوننده فیما کانوا فیه یختلفون
انلر حقدن وباطلدن اختلاف اتدکلری نسنه ده ومن اظلم ممن منع وکم قتی
ظالمدر اول کمسه دن که منع ایده مساجد الله تکری تعالی مسجدلرینی ان یذکر فیها اسمه که
انده تکرینک ادی اکلور یعنی مسجدلرده تکری یی ذکر اتمکه وعبادتنی ایلمکه قومیه
وسعی فی خرابها واول مسجدلرک خرابنه وویراننه دورشه ویقمغه سعی ایده
وبو کشی بخت النصر بابلیدر یا ططوس رومی که بیت المقدسی خراب ایلدی واحبار
اولدردی بر مسجدی جمع لفظیله بیوردی تعظیم ایچون یا بودر که هر موضع انک
مسجدیدر یعنی سجده یری اولئک انلر که ذکر منع اتمکده ومسجد خراب اتمکده
دورشرلردی ما کان لهم انلره یوقدر ویارمز ان یدخلوها که اول مسجده کره لر
الا خائفین الا قورقویله وبو صورت دولت اسلام زماننده که کافرلر مسلمانلر

علی شیء

قبور قبیله مسجد اقصا یه کن کافرلر لهم فی الدنیا خزی کافرلرک بو جهانده
رسوایلق وخوارلق وار خراج ویرمکله ولهم فی الآخرة وانلر چون آخرتده عذاب
عظیم اولوعذاب وار ولله المشرق وتکدر نکرکون طوغری یر والمغرب وکون
طوغمق یرلری حضرت رسولی انکر ندن بر جماعت بر کچه بولت قرکورلق سبندن قبله
اختلاف ایدلر ویم بری کندو بجون بر محراب دوزدی وجون رسوشن اولدی کور در
که بر املری قبله طرفنه دکلش ومدینه کلدکلرنده صاکر رسولدن اجازت کستدلر که
اول نمازی قضا ایده لر بو آیت نازل اولدی چون صوب آبن قصد ایدکز نمازی
دوندر مکز حاجت دکلدر زیرا دوکلدکز طرف کندیدر فاینما تولوا فثم وجه
ایلسکز دیو دوندر دکز فثم وجه الله بو تکری وجهی اندر یعنی انکر طاعتی طرفنه
ان الله واسع علیم تحقیق تکری اولو معنی تکو در وجوقی عطالو ملکی انکر مصالحن
بلور وقالوا ویهود ونصاری ایدر لر اتخذ الله ولدا تکری تعالی انکر اوغل وار در یعنی
عزیر ومسیح سبحانه اول پاکه وعیب سز در بل له ما فی السموات انکر دیدوکی
کبی دکلدر بلکه انکر خلقی وملکی در کوکلرده اولان والارض ویرده اولان وجون لیل
ایمان ورزمین دوکلی انکر مملوکی اوله لر بدیع السموات والارض کوکلری ویرلری یکی یارادجی واذا
قضی امرا وقتن برشی حکم ایتدکده یسه فانما یقول له کن فیکون لکا اول ذرا اولدرخ
اولور وجوده کلور وقال الذین لا یعلمون وایتدلر اول کشیلر که تکری یی بلمز لر و
علم اوقندل ملکی مشرکلری کبی لولا یکلمنا الله یخود تکری بزنه
اکر تا تینا آیة یا پیغمبر برخصوص کلمز کذلک مجمانکی بو مشرکلر در لر قال الذین
من قبلهم ایتدی کندولردن اول کچن امتلر یهود ونصاری کبی مثل قولهم انلرک
سوزی کبی والبته یه ابرآدم اولادی معجزات ظاهره اولدقدن صکره تشابهت قلوبهم
برربنه بکزدی کفاره وجاهل کتاب منکر لرکه یورکلری کفر وفساوتده وعناده
دکور اولدقده قد بینا الآیات تحقیق بزشانکری بیان ایلدکو توحید ونبوت ازره
لقوم یوقنون برقومکه یقین طلب ایدرلر کمان اتمز لر انا ارسلناک بالحق تحقیق
بزکوندردوکه یعنی ای محمد حقله وایتکله که مع الحق یعنی قرآنله یا دین الاسلامله بشیرا
ونذیرا مومنلره بشارت ادجی وکافرلری قورقدجی ولا تسئل وسن صورملزسن

قیامت

قیامت کونده عن اصحاب الجحیم جهنم اهالی حالندن وایدرلرکه پیغمبرم دلری که کندواتای
واتاسی حالن بلمه کم بخه حرام کلدی که انلرک حالن صورمه که غمکین اولورسن
برکون رسولم ایتدی اکر تکری تعالی یه عذابدن برقیوا جوب کندوعضبی اثرن انلره
کوسترسه غالب بویدی که ایمان کتوره لرحق تعالی بوآیتی کوندردی که انلر جهنم اهالی در
بزسکا صورحق دکلدر که آنلرنجون ایمان کتورمدیلرسکا واجب اولمان اداء رسالتدر انجق
ولن ترضی ویم کزه جکسنود اولمز عنک الیهود ینه کسندن جهود لر والنصاری
دینه کافرلر حتی تتبع ملتهم تاسن انلرکه دینلرنه تابع اولمیخه قل ان هدی الله؟
ایت یا محمد انلره که هم بری کندو دینلرن مدح ایتدوکی وقت که تحقیق تکری هدایتی یعنی حق دینی
هو الهدی اولدر حق هدایت حق دین وسن بنی یه بوردیکه دین واسلامدن
واول بکا اسلامه یول کوسترر ولئن اتبعت اهوآءهم واکر یا محمد سن انلرکه
ارزولرنه اویسکز دینی باسن بعد الذی جاءک من العلم سکا علم کلدکدن صکره
که وحی در اسلام حقنده وانلرکه دینی بطلانی مالک من الله من ولی سنی تکری عذابندن
خلاص ایتمکه معین وناصر یولمز ولا نصیر ونه یاردم ایدر یلکه که عذابدن قورتره لر
خطاب صورتا رسوله در معنی ده امته راجع در الذین آتیناهم الکتاب اول
کشیلر که کتاب ورد کی یعنی توریت بر قوله آیت ابن سلام شانشه اوه وانکر
اصحابنی یا انجیل بر قوله اصحاب سفینه شانشه اوله نجاشی ملازملرندن که جعفر
بن ابی طالب رضی الله عنه حبشه دیارنده مدینه یه کلدلر یا قران بر قوله ملازملرندن
حقنده اعشه اوله وبهر تقدیر یتلونه اول کتابنی اوقورلر یا اکا متابعت ایدرلر
حق تلاوته اوقمسی حقنجه تدبر تفکر له یا متابعت اتمکله اولئک یؤمنون
به انلر اول کتابه انا نورلر تحریف اتدکلرنه دکل ومن یکفر به وبهکی اول کتابه
کافر اولسه واحکامنه وآنی تغییر اتسه فاولئک هم الخاسرون یه اول بوکلر انلردر
زیانکارلرکه ایمانی کفره تبدیل اتدلر یا بنی اسرائیل ای یعقوب اوغلنلری اذکروا
نعمتی التی ذکر ایلکزدن اول نعمتلرمی که انعمت علیکم سزه انعام ایلدم وتخلرکن
وانی فضلتکم وتحقیق بن سزی افضل قلدم یعنی اتاکرکزی علی العالمین انلرکه
زمانی خلقی ازره بو آیتکر تکرار اولدوغی تکری نعمتلرینکر تقریری وتذکیری اچوندر
واتقوا یوما قورقکز برکون عذابندن که انکر یجزی نفس عن نفس برکمسه خلاص ایتمز
عن نفس شیئا هیچ کمسه نکر عذابندن برشئ ولا یقبل منها عدل واندن فدا ورمکده

قبول اولنمز یعنی انکر عوضی اچون بدل الوه که عذاب اولیه **وَلَا تَنفَعُهَا شَفَاعَةٌ** دیمیه برنفسه شفاعت دخی یارمز **وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ** دکافرلردن یاردم دخی اولمز که عذابدن خلاص ایده لر **وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ** ذکر ایله یا محمد اول وقتی که ابراهیمی صندی یعنی انکا **بِكَلِمَاتٍ** بیوردی **رَبُّهُ** کلمات انکه تکلیفی بنجه کلمه لر یعنی اوامر ونواهی یا مناسک حج یا باشقه صاچن آیرب ایکی یولکر قلق ومشقت **وَالنَّشَاةِ** دمسواک وبیقه قدر قلق **وَطَرِيقِ** کسمک وقولتق وعشق قلق یولکر وسنت اتمک وصویله استنجا ایلمک **فَأَتَمَّهُنَّ** بس ابراهیم انلری تمام ایلدی دانکه ازده قایم اولدی **قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا** حق تعالا ایتدی چون بنم امرم کردوندکی تحقیق بن سنی خلقه امام وپیشوا قلدم دیدیکه دوکلی صالحلر سکسندن صکره سکا اقتدا ایده لر **قَالَ وَمِن ذُرِّيَّتِي** ابراهیم حق تعالایه ایتدی بنم اوغللرمدن واوغلم اوغللرندن دخی امام ملر ظاهر ایله **قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ** تکری تعالا ایتدی بنم عهدم یعنی رحمتم واصحی قوللرم رسالت یا مسلمانلر امامتی ظالملرک ارشمز یعنی سنکر ذریتکدن کافر اولنلره بولنمز ولر **وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ** ویاد ایله آیتی که **مَثَابَةً لِّلنَّاسِ** وذکر ایله آیتی که بز کعبه اوینی دوه بکر یرلر ثواب یری قلدق آدمیلر یعنی حاجیلر که هر یلی اکا دونرلر وآندن حاجتلرینه ارشرلر **وَأَمْنًا** واول موضع امین کمسه قلدق که آنده هیچ کمسه اولدرمه لر **وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى** وابراهیم خلیل الله مقامنی ای مومنلر کندولرنه غازکاه ایدنکز واول برموضعدر که آنده طاشنه قوشلر درواتکی مبارک قدملرنکی اثری انکی ارزه هر وقص واتخذوا صیغه ماضیله امر یعنی آدملر اول یری سزدن اوکدن غازکاه ایدنلر **وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ** وعهد ایلدک یعنی امر ایلدک ابراهیم **وَإِسْمَاعِيلَ** واسماعیله **أَن طَهِّرَا بَيْتِيَ** آیتی که بنم اوی ارد کی بوتلردن وانجاسدن وخبائثدن وجنب وحایض طواف اتمکدن **لِلطَّائِفِينَ** طواف ایدنلر چون **وَالْعَاكِفِينَ** مقیم ومعتکف اولنلر چون **وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ** رکوع وسجود ایدنلر چون یعنی غازقلنلر اهل اشارت انکر ارزنه درکه پاکه دوتکر کوکل اوینی که دوست حق یری در ادناسی تعلقات کونیه دن وایتکلرکه کنا هلردن واغیاردن **وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ** ذکر ایله آیتی که ابراهیم ایتدی یعنی دعا قلدی که **رَبِّ اجْعَلْ هَٰذَا بَلَدًا آمِنًا** ای پروردکارم بو مکه شهرنی که سنکچون دوزدکه خطه قدن واقاتدن یا انکر ایمکی ظاهر

جورندن

جورندن امین ایله **وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ** وبوشهر اهلنه رزق ورکر لوعیلردن ساکن حق تعالا انکر دعاسن مستجاب قلدی بس ابراهیم رزقی مومنلره تخصیص ایدوب ایتدی **مَنْ آمَنَ مِنْهُم بِاللَّهِ** رزق ور بوشهرده اولانلردن تکری ایمان کتورنلره **وَالْيَوْمِ الْآخِرِ** وصکره یعنی کوینه **قَالَ وَمَن كَفَرَ** حق تعالا ایتدی وبنم کافر اولسه انکا دخی نعمت ورمن **فَأُمَتِّعُهُ قَلِيلًا** بس انکا آز برخور دارلق ورمن یعنی بن انکا دونیاده **ثُمَّ أَضْطَرُّهُ** اندن صکره آنی ناچار سورمن **إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ** طامو عذابندن یکا **وَبِئْسَ الْمَصِيرُ** ونه یاره وراجق یردر اول جهنم **وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ** وذکر ایله آیتی که ابراهیم قلدردی **الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ** کعبه اوینک اساسن **وَإِسْمَاعِيلُ** واسماعیل وإسماعیل دخی عطف در ابراهیم زیرا اتایله اوغلی کعبه یی بعقده شریک اولدیلر هم بری اوکه برط فنده اسکلدی یا نو تله دیوار قلدردی واصحی اولدرکه اسماعیل طاشی جمع ایدوب ابراهیم اله ورردی وابراهیم بنادی القصه کعبه تمام اولدقدن صکره اتایله اوغلی تضرع الی الله قلدرب ایتدیلر **رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا** ای پروردکارمز بزدن بوخدمتی سن قبول ایله **إِنَّكَ أَنتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ** تحقیق سن بزدن دعامزی اشدیجی سن ویتیمزی وضمیرمزی بلجی سن **رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ** ای پروردکارمز بزدن ایکیمزی اسلام ازره ثابت ایله یا مطیع ومنقاد قیل یا موحد ومخلص ایله کندوکچون **وَمِن ذُرِّيَّتِنَا** وبزدن اوغللرمزدن دخی **أُمَّةً مُّسْلِمَةً لَّكَ** برامتی سکا مطیع ومنقاد ایله **وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا** وکوسترین اول مواضعی که اندہ حج افعالن یرینه کتورلر میقات کبی احرامه وعرفات وقوف اچون ومنا قربانه اچون **وَتُبْ عَلَيْنَا** وبزلره توبه وعفو ایله اکر عمله قصور وتقصیر واقع اولسه **إِنَّكَ أَنتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ** تحقیق سن سنسن تقصیرات ایدنلرکه توبه سن قبول ایدن کنه کارلرکه کناهن بغشلین **رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْهُمْ** ای ربمز بزدن ذریتمز اچنه یا امة مسلمه یه کندولردن بر پیغمبر کوندرکه انلره عزت وشرف اوله **يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ** انلره کتابکدن آیاتکی اوقیه **وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ** وانلره قرآن اوکرده **وَالْحِكْمَةَ** واکر معانی سنی یا اندہ اولان امر ونهی وحلال وحرام یاننی **وَيُزَكِّيهِمْ** وانلری کناهدن پاکه ایده شرایع واحکام سببیله **إِنَّكَ أَنتَ الْعَزِيزُ** تحقیق سن عزیز قادرسن دعالرنی قبول ایدن **الْحَكِيمُ** حکمت اچی ومحکم اشلورسن بو دعادخی قبول اولندی حضرت رسولی اسماعیل اولادندن

دکارمز

رسولی کوندروی وَمَنْ يَرْغَبُ وکیمدرکه کروه دونه لمتبعاد وانکار دریغه یهیچ
کمسه کروه دونغ عَنْ مِلَّةِ اِبْرٰهِيمَ ابراهیم دینندن اِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ الّا اول کشی
که کندونفسنی خوار ایده یا هلاک ایلیه یا سفیه ودنی عقل اولهکندونغندر وَ
لَقَدِ اصْطَفَيْنَاهُ تحقیق بز ابراهیمی اختیار ایلدکه فِي الدُّنْيَا بو دنیاده کرم وفضیلتله
یاشرف ونبوتله یاعبادت وخلتت ایله یاکعبه اوی عمارتیله وَاِنَّهُ فِي الْاٰخِرَةِ
واول آخرت سرایننده دخی لَمِنَ الصّٰلِحِينَ جمله صالحلردندر که صالحله فلاح و
نجات بولدکرا اِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ اَسْلِمْ وذکر ایله اول وقتی که تکری ابراهیمه ایتدی
مطیع ومنقاد اول یاتسلیم اول بمرتبه قضا واقع اولدیسنکرازرکه قَالَ اَسْلَمْتُ ابراهیم
ایتدی کندوی تسلیم ایتدم ومطیع منقاد اولدم لِرَبِّ الْعٰلَمِينَ عالملرک بسلین و
مرزق ورن تکریه که بجه دلرسه ایله قبله وَوَصّٰى بِهَا اِبْرٰهِيمُ بَنِيهِ وابراهیم
اوغللرینه اسلام دینی وصیت ایلدی که آنکرازره اولهکر وَيَعْقُوبُ یعقوب دخی
وصیت ایلدی اولادینه که کندوجدلرینه موافقت ایدوکیسنکز دخی وصیتی
مضمونی بوادی که يٰبَنِيَّ اِنَّ اللّٰهَ ای بنم اوغللرم تحقیق تکری سزه اِصْطَفٰى لَكُمُ
الدِّينَ سزه اسلام دینی اختیار ایلدی فَلَا تَمُوتُنَّ پس سز اولمکز اِلَّا وَاَنْتُمْ مُسْلِمُونَ
الا مسلمان اولرکن یعنی اسلامی ازره مداومت ایلکز که اولم سزی اسلام ازره بولسون
پس نبی تکری اسلامه ندرا اولمکدن دکل اَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ یاسز حاضر اولدیکز اِذْ
حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ یعقوبه اولم حاضر اولدیغی وقت یعنی انکر کتابلرنده وعلامتلرنده
آنی یاد ایلکز اِذْ قَالَ لِبَنِيهِ اول وقت که یعقوب کندواوغللرینه ایتدی مَا تَعْبُدُونَ
مِنْ بَعْدِي نه نسنه طپرسز بنم وفاقدن صکره قَالُوا نَعْبُدُ اِلٰهَكَ یعقوبکرا اوغللری
ایتدی سنکر تکرکه طپرز واله اَبَائِكَ سنکر اتالرکه تکدرسنه که اتالرکه اِبْرٰهِيمَ
وَاِسْمٰعِيلَ وَاِسْحٰقَ ابراهیمله اسماعیل واسحاقدر وابراهیمه که جدّی ادی آتا
دیدلر انکونکه جدّ آتا حکمنده در واسماعیله که عمّ ادی اکا دخی آتا دیدی
زیراکه عرب عمّ آتا در وانکرحرمتنی اتایله برابر دوتدی وبو اصلده برکله
نظرده اِلٰهًا وَاحِدًا یلوکز بر تکریه عبادت ایدرز وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ حال
بوکه بزاول تکریه مطیع ومنقاد طاعتله دین اسلام ازره تِلْكَ اُمَّةٌ اول
جماعت یعنی ابراهیم ویعقوب وانکرکه اولادی ابراهیمدر قَدْ خَلَتْ تحقیق
کچدی لَهَا مَا كَسَبَتْ انکر کسب ایلدوکی یعنی قزندخی انکر وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ

وسز

وسز کسب ایلدکز وقزندغلکز سزه درنسبه اعتبار یوقدر زیرا انلر وسز نکه اشلسکز جزاسن
کورسکز کرکه وَلَا تُسْـَٔلُونَ وسز صورملسز عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ انلر اشلدوکی
عملدن یعنی دوکه اعتقادی بویله ادی اوغللره اتالری طاعتیله ثواب ودلور
وانلرکه کفری ازره عقاب اولنور نوامّته بویله دکه نه سن انلرکه عملریله
ثواب ودلورسن نه انلرکه فعللریله عذاب اولنور وَقَالُوا كُونُوا هُودًا وجهودلر
اهل اسلامه ایتدلر یهود اولکز اَوْ نَصَارٰى یاکافرلر اولکز که تَهْتَدُوا هدایت
بولهسز قُلْ بَلْ مِلَّةَ اِبْرٰهِيمَ حَنِيفًا ایت یاجهود دلغه ونه کافرلکه اولیارن
بلکه ابراهیم دینه تابع اولورن ازواعتقاد له حق ازره یا ابراهیم طغرواولدغی
حالده اسلام دینی ازره وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وابراهیم مشرکلردن دکلدی
قُولُوا آمَنَّا بِاللّٰهِ ایدکه ای ابراهیم ملتنه تابع اولنلر یعنی یهود
ونصاری سوزندن اعراض ایلکز که سزی جهود دلغه وکافرلغه دعوت ایدر لرایدکه
بزتکریه ایمان کتوردکه وَمَا اُنْزِلَ اِلَيْنَا ودنه اندرلن قرآنه وَمَا اُنْزِلَ اِلٰى اِبْرٰهِيمَ
وابراهیمه اندرلن نسنه دخی که بلکرمی صحفده وَاِسْمٰعِيلَ وَاِسْحٰقَ وانکراوغللری
اسماعیلله اسحاقه وَيَعْقُوبَ وانکراوغلی یعقوبه دخی وَالْاَسْبَاطِ و
یعقوب اوغللرینه اگرچه ابراهیملره یعقوب اول دنه یهیچ کتاب اغدی اما
چون صحف احکامیله عبادت ایدرلردی کویاکه انلره کتاب اغمشدر وَمَا اُوتِيَ
مُوسٰى وَعِيسٰى وایمان کتوردوکز موسایله عیسایه ودرلن نسنه یعنی توریت و
انجیل وسایر نبوّته دلیل اولنلره وَمَا اُوتِيَ النَّبِيُّونَ وپیغمبرلره ودرلن کتابلره
ومعجزاتلره دخی مِنْ رَبِّهِمْ انلری پروردکارلرندن لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِنْهُمْ هیچ
انلرکه برسنکر ارالرنی آیرمزز بلکه دوکلسنه ایمان کتوررز وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ودنی
تکری تعالینکر امرنه بیون قیوجیلرز یعنی مطیع ومنقادز اخلاصله فَاِنْ آمَنُوا
پس اگرایمان کتورسلردی یهود ونصاری بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ سزکا ایمان کتوردکلکز
کبی یعنی دوکلی کتابلره وپیغمبرلره فَقَدِ اهْتَدَوْا تحقیق طغرویول بولورلردی وَاِنْ
تَوَلَّوْا اکردونسلر واعراض ایتسلر فَاِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ پس انلر دکلدرالا خلافده
وعداوتده وازغنلقده درلر یا محمد سن انلرکه دشمنلکدن اندیشه قلمه فَسَيَكْفِيكَهُمُ
اللّٰهُ پس تزاولاکه تکری کفایت ایده وسندن یهود ونصاری شرّین دفع ایده
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ اولدر موحدلرک سوزن اشدوجی وکافرلرکه اقرار وانکارن بیلوجی

یعنی بن صورملرز

یعنی بوسوزی ایتمکله تکری ایله ایمانکزی ایتمکه حاجتمز یوقدر

وایکی طایفه نکراعتقادون دخی بلور بوآیتلر نازل اولدقدن صکره جمهودلر بکلی پیغمبره
متابعت اتمکدن اعراض اتدلر وتورتلرده دخی مخالفت باشلدلر مسلمانلره ایدرلردی
که بزوم صبغه مزوار وسزوکی یوقدر وانلرکه صبغه سی بویدی که کندولرکه طغان
اوغلنلرن یدی کوندن صکره آب معمودیه یا توراب یورلردی واعتقاد ایدرلردی که
اول صوایله اوغلانی پاک ایلر دینی میحادون غیریدن وآیتی سنت یرنه طوترلردی
وایدرلردی که صبغتنا بالنصر انیة حق تعالی بیوردی که صبغة الله ایدکه ای مسلمانلرکه
بزتکری دینه تابع اولوروز وتکری دینی حق دینی درواید رلرکه مراد سنت اتمکدر
ومن احسن من الله ومکدر تکریدن یکرک صبغة دینمدن وسنتدن یکا یعنی تکری
دینمدن ایو دینی وار در ونحن له عابدون وبزتکریه عبادت ایدیجلرز شرکه
کتورمزز وآیتلرکه صبغة الله ولایت مرتبه سی ومحبت درجه سی در ومحققلر قتنه
صبغة الله رنکزی رنکدر وتابرکشی رنکی امیز لکدن پاک اولمسه صبغة الله رنکیله رنکلنز
یمود ونصاری قرآنه تعریض ایدوب ایتدلرکه بزتکری اوغلنلریوز وانکردوستلریوز
بزوم که دوستلق شرفی واوغللق عزتی تکری قتنه ثابت اولمه بزاکا مسلمانلرده
لایقدر حق تعالی کندو پیغمبرنه بیوردی که قل أتحاجوننا ایت یا محمد انلره که جوابنده
که بزوم ملکه مجادله ایدرسز فی الله تکری دینده ویکرک کلرد عوایلسنده وهو ربنا
وربکم حال بوکه اول بزوم تکرمز در بزی یارتدی وسزوکی دخی تکرکز در وجون
انکر ربوبیتی دوکلیه لازمدر پس انکا عبادت اتمکده قویه واجبدر ولنا أعمالنا
وبزوم عملمز بن در جزاسی کورسه وزکرکه ولکم أعمالکم وسزوکه عملکز سن درجزاکز
کورسکزکرکه ونحن له مخلصون وبزانکا مخلصلر اعتقاد وعملده یعنی اخلاصله
مطیعز. أم تقولون یا ایدرلرمی یمود ونصاری وحفص خطابله اوقور یعنی سز
ایدرسزای جمهودلر وکافرلر ان ابراهیم واسماعیل واسحاق ویعقوب والاسباط
کی تحقیق بودوکلی پیغمبرلر وپیغمبرادغللری کانوا هودا یمود یدیکرمی دخی درلر وبو
قول جمهودلرکدر او نصاری یاکافرلرمیدی درلر وبوسوزکافرلرکدر قل أأنتم أعلم
ایت سزمی یکرک بلورسز انبیا دینلرن أم الله یوخسه تکری تعالی که انلری اول دینله
کوندردی ومن أظلم ممن وکم قتی ظالمدر کندونفسنه اول کمسه دن که کتم شهادة
عنده کندوقتنده ثابت اولان طانقلغی کزلیه من الله تکری تعالی دن یعنی تکری کتابندن
بلدوکی نسنه اورتنه اهل کتابه تعریض درکه پیغمبرکدوم نبوتی شهادتنی کزلردی

وما الله

وما الله بغافل وتکری سزاشلدکلکزدن غافل دکلدر عما تعملون سزاشلدکلکزنسنه دن که حقی کزلرسز
وقرآنی تکذیب ایدوب محمد انکارایلرسز تلک أمة اول ذکراولان قوم برقوم اوی
که بکجدی لها ما کسبت انلرکسب ایلدوکی انلره در ولکم ما کسبتم وسزوکه کسب اتدکلکز
وسزه سن درجزاسن کورسکز کرکه ولا تسئلون وسزصورلمزسز عما کانوا یعملون
انلرا شلدوکی عملدن تکرار آیت تاکید وتقریر اچوندر یا تنبیه وتحذیر اچوندر
حضرت رسولمز مکه ده غازی کعبه یه توجه ایدوب قلورمدینه هجرت اتدکدن صکره
امر اولدی که یوزی بیت المقدسه دوندرب غازقبله یمود بوندن شاد اولب
ایتدلر اکر محمد بزوم دینمزه کرمز سه باری بزوم قبله مز غازقبلمزی یا ایدرلردی
که بوکشی واصحابی قبله بوملدلر تا بزوم غازمزی کورمیجه که قبلمی طرفه درسولمز
ملول اولدی امر اولدی که یوزی بیت المقدسدن کعبه یه دوندره جمهودلرده منافقلر
قبله دوندوکنه طعن دلن اچدلر حق تعالی اندن خبرورب بیورر که سیقول السفهاء
تزاولاکه سفیهلر ایده یعنی عقل اکسکر دینی کشیلر من الناس اول میلدن یعنی جمهود
جمهودلردن ومنافقلردن ما ولیهم عن قبلتهم نه نسنه دوندردی مسلمانلری کندو قبله لرندن
التی کانوا علیها اول قبله که انلر انکرازره ایدلر یعنی بیت المقدس قل لله المشرق
ایت یا محمد حرکتلی طرف مشرق طرفدر که کعبه اوی اول جانبه دوشدر تکرر تکدر
والمغرب وهم مغرب که بیت المقدس اول طرفه واقع اولدر یعنی حرکتلی طرف
تکرر تکدر یهدی من یشاء یول کوسترر دلدوکنه الی صراط مستقیم طغرو یولدن
یکا که دین اسلام وقبله خلیل الله در وکذلک جعلناکم أمة وسطا وبمجنانکه سزوکه
قبله کزی ای مسلمانلر افضل قبله کزی دخی براورتنه وکزیده امت قلدق لتکونوا
شهداء علی الناس تا کافرلرکه سزطانقدراولمکزه پیغمبرلردن انترو نبوت وقیامت منکرلرنه
ویکون الرسول علیکم شهیدا ورسولمز دخی یعنی محمد سزوکه ازرکن طانق
اولدم وما جعلنا القبلة التی کنت علیها سن انکرازره سن
یعنی کعبه الا لنعلم الا بزبلکجون وغیز وجذا اعلم کجون من یتبع الرسول کم تابع
اولور یعنی قبله امرنده ممن ینقلب علی عقبیه اول کمسه دن که ارزنه دونر
ومرتد اولور یعنی مثلدر اول کشی بابسنه که بریولدن دونه وعودول ایله وان کانت
لکبیرة تحقیق اول قبله دونمکر اولوداغر در الا علی الذین الا انلره ارزنه که هدی
الله تکری تعالی انلره یول کوسترمدی تا تحویل قبله حق بلدلر یمود کی خلافنجه که بم حظه

قد خلت

یعنی سزه حساب اغرلر

الجزء الثانی

قبلة امرنده شبهه ايدر لردى دبرى بوادى كه اكر قبله طرفى حق قبله اسه بس بيت
المقدسه جانبنه غاز قيلان صحابه كه قبله دوغرى دن اولدن وفات اتدلر اسعد بن زراره
وبراء بن معرور رضى الله عنهما ضلالت ازره اولدلر حق تعالى بيوردى كه وَمَا كَانَ اللَّهُ
لِيُضِيعَ إِيمَانَكُمْ وحق تعالى فصل كرميله سزوك ايمانكزى ضايع ايلمز طرفه كه غاز
قلدكز يا يوزى بيت المقدسه دونديكز إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ تحقيق تكرى تعالى اوميله
لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ شفقتلو رحملى صلاحه كتورر آيسه يكى در انلرك مزده ضايع اغز
قَدْ نَرَىٰ تَقَلُّبَ وَجْهِكَ تحقيق بز كورورز سنى يوزكى دوندرديكلى فِي السَّمَاءِ كوكدن
يكا انتظار وحى اجره بو آيت تحويل قبله امرنده رسولمز يهوده كه سوزندن
كه ايدر لردى محمد بزوم قبله من غاز قلور ملول اولدى وارزو قلدى كه انكر قبله كى
كعبه اولة كه قبله ابراهيمدر هم ساعت كوكه نظر ايدردى تا جبرئيل كلوب بو آيتى
كتوردى فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً پس سنى برقبله دوندره لم كه تَرْضَاهَا آنى بكنه سن
وراضى اولاسن فَوَلِّ وَجْهَكَ پس دوندر يوزكى مراد جميع بدندر شَطْرَ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ مسجد حرامدن يكا كه كعبه اونى احاطه اتمشدر هجرتكى ايكنجى يلنده رجب
نصفنده دوشنبه كون خواجه مز يغمبر صلعم مسجد ندا اديله غاز نكرايكى ركعتنى
قبلتدى كه بو حكم نازل اولدى معناسى بيت المقدسدن يوزى كعبه دوندرد لر واول
مسجد ذى القبلتين دولر وجميع امته بيورركه وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ وهم قتده حكم
اولسكز بحرده وبرده شرقده وغربده چون نماز قصد ايدرسز فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ
شَطْرَهُ پس دوندركه يوزكزى مسجد حرام طرفنه وَإِنَّ الَّذِينَ وتحقيق انلركه اوتوا
الْكِتَابَ توريت وزبور لر لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ البته بلورلركه بو تحويل يا توجه
حق ودرستدر وانكر حكمى مِنْ رَبِّهِمْ تكرى تعالىدندركه انلرى يارتدى زيرا توريتده
اوقدلركه آخر زمان پيغمبرى ايكى قبله يله غاز قله وصاكه كعبه يوز دوندره وَمَا
اللَّهُ بِغَافِلٍ وحق تعالى غافل دكلدر عَمَّا يَعْمَلُونَ جمله طرلر اشلدوكى فسنه دن كه قبله
انكار ايدركن وَلَئِنْ أَتَيْتَ الَّذِينَ وتكرى تحقيقون كه اكر كلسه سن يا محمد يعنى كتورسه سن
انلره كه أُوتُوا الْكِتَابَ كتاب ورلدلر يعنى يهود ونترسا بِكُلِّ آيَةٍ هم معجزه وشاهله
يعنى اكر كتورسكز هم حجتى وبرهانى كه سندن دلدلر كعبه توجه اتدكمز حقلغنه
مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ انلر سنكر قبلكه اويمزلر وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ وسندخى تابع اولمزسن
قِبْلَتَهُمْ انلرك قبله سنه وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ وانلرك بعضى تابع اولمز واويمز

قبلة

قبلة بعضنك قبله سنه زيرا كافرلر قبله سى شرقى غربى وجهلرى كه عزى در
واكسكز ارسلن جمع اتمكز متعذر اولور وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ واكر فرض انلرك آرزولرنه
اويسكز قبله بابنده مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ سكا علم كلدكدن صكره كه قبله
ابراهيم حقدر إِنَّكَ إِذًا لَمِنَ الظَّالِمِينَ تحقيق سن اول وقت كه انلرا ويابسن جمله
ظالملردن اولورسن ظاهر خطاب بغمبره راجعدر امامعنى امته در الَّذِينَ
آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ اول كسيلركه انلره كتاب ورديكه توريتدر يَعْرِفُونَهُ قرآنى بلورلر
واصحاب اولدركه بغمبرى رسالتنه صحتيله كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ كندو اوغللرين
بلدكلرى كبى اوغللرينى بلورلر يعنى محمدى تكرى اولدوغنى روشن بلورلر وَإِنَّ فَرِيقًا
مِنْهُمْ وتحقيق انلردن بر طائفه لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ حقى اورترلر عوامدن وجاهلردن
وَهُمْ يَعْلَمُونَ وانلر بلورلركه اورترلر الْحَقَّ مِنْ رَبِّكَ اولكه درست ورسالت اولانكر
تكرى كدندر فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ پس كمانه اجيلردن اولمه خطاب رسوله در هم
وراجع امتدر يعنى كمان اجيلردن اولمكز قبله امرنده كه تكرى قتدندر وَلِكُلٍّ
وِجْهَةٌ وهر امتكز بر قبله سى وار كه هُوَ مُوَلِّيهَا اول يوزن اندن يكا دوندرجى در
يا تكرى تعالى آنى اكا دوندرر فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ پس سزاى ملامتلر سبقت ايلكز
واول كرة كه غير يلردن ايلكلرده كه اندن برى كعبه توجه اتكلدر أَيْنَمَا تَكُونُوا هم
قتده كه اولسكز يَأْتِ بِكُمُ اللَّهُ جَمِيعًا حق تعالى سزوكى جمعكزى كتورر وقيامتده
جمع ايلر حقى باطلدن تميز اتكجون إِنَّ اللَّهَ تحقيق تكرى تعالى عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ هم
نسنه ازنه حاضر اتكلدن وتميز ايلمكدن قادر هر وتوانادر وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ
وهم قتدن كه سفره چقسكز فَوَلِّ وَجْهَكَ پس دوندر يوزكى نماز قلدكز وقت
شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كعبه دن يكا وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وتحقيق قبله كعبه دوغرى
حق ودرستدر تكرى كدندر يعنى امريله وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ وحق تعالى خبرى كلدر
عَمَّا تَعْمَلُونَ سزك اشلدوكمزدن كه يوزكزى قبلتى طرفه دوندرسز وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ
وهم مكاندن هم زماندن كه طشره چقه سن فَوَلِّ وَجْهَكَ پس دوندر يوزكى نماز ادا
ايتدكز وقت شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كعبه طرفنه وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ وهم قتده كه اولسكز
اى امتت فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ يوزكزى دوندركى شَطْرَهُ اول مسجدون يكا لِئَلَّا
يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ تاكه اوميلركى يعنى يهود كه يا مشركلركى سزوكه ازركن
حجتى وخصومتى اولميه مسجد اقصايه توجه ايلكده يهود ايدردى كه محمد بزوم دينمزه

منكر در وقبله من اقرار ايدرو مشركلر طعن ايدرلردى كه نولدى اكا كه اتالرى قبله ايدن
يوز دوندردى پس قبلهٔ كعبه دوندر مكله يهج مكنكز سن حجتى وجدل ايله اِلَّا
الَّذِينَ ظَلَمُوا الا انلركه كندو نفسلرنه ظلم ايلدلر عناد له مِنْهُمْ مدينه جهود لرندن و
مكه مشركلرندن يهود ايدردى كه كندو اقرباسنه مَيْل اتدكيچون مكيه يوز دوندردى
ومشركلر طعن ايدرلردى كه محمد بلدى كه بزحق ازره يوز ينه يوز نى بزدوم قبله من
دوندردى فَلَا تَخْشَوْهُمْ پس انلردن قورقمه كعبه جانبنه توجه اتمكده وَاخْشَوْنِي
وبندن قورقكز بنم امرمه مخالفت اتمكده وَلِأُتِمَّ نِعْمَتِي عَلَيْكُمْ معطوف در لِئَلَّا يَكُونَ
يعنى كعبه يوز دوندركه تاسن مكنكز حجتى اولميه وحتى تا تمام ايدم كندو فضل
وكرمم له نعمتمى سزوكه ازركن وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ اولكم سز شرايع واحكام دينله
يولى بولاسز وايتكلركه نعمتى سن اخرنده تمام ايليم كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ
تاكه سزدوكه اراكزه سزدن دنياده پيغمبر كوندردكه يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا سزدوكه اركزه
بزدوم آيتلرمزى اوقور كه قرآندر وَيُزَكِّيكُمْ وسزى شركدن پاكه ايلر ياسزدوكچون
استغفار ايلركه كناهدن پاكه اولسز وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وسن قرآن اوكرد رلطايفه
وانكر حلالن وحرامن وَيُعَلِّمُكُمْ وسن تعليم ايلر واوكرد رمَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ سز
بلمدككز نسنه فَاذْكُرُونِي پس سز بنى طاعتله ذكر ايلكز أَذْكُرْكُمْ بنده فى سزى مغفرتله
وثوابله يادايدم وَاشْكُرُوا لِي وبنم نعمتلرمه شكر ايلكز ومنت ايدكه وَلَا تَكْفُرُونِ
منكر وناسپاس اولمكز يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا يا ايمان كتورن كشيلر اِسْتَعِينُوا
بِالصَّبْرِ بازدم استكز معصيتلردن جزاعمكله كه سبب نجاتدر وَالصَّلَاةِ وغازله كه
افضل عبادتدر اِنَّ اللَّهَ تحقيق تكرى تعالى مَعَ الصَّابِرِينَ جزاعدنلرله در كه
انلرى نصرت وحمايتله حفظ ايلر وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ وايتمكز اول كمسه كه
اولدرلور فِي سَبِيلِ اللَّهِ امواتدر تكرى تعالينك يولنده يعنى غزا ده كه اولدرلرصحابه
بدر جنكندن صكره شهيد اولنلرى ذكر ايدوب تحسر له ايتدلر بيحاره فلان كه بدر
كوننده جان وردى ودنيا لذتلندن محروم اولدى حق تعالى بيوردى كه انلر امواتدر
دكلدر بَلْ أَحْيَاءٌ بلكه انلر دريلردر بزدوم حضرتمزده وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ وليكن سز
اول حياتك كيفيتنى بلمزسز زيراكه آنى عقللرله ادراك اتمكز ممكن دكلدر وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ
والبته سزى خير يعنى سزوكله حسنا يجيل معامله سن ايدرز نخبه بزدوم عليم بيهج
نسنه كز لودكلدر بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ آز نسنه كله غزاده دشمن قورقوسنده وَالْجُوعِ

واجلغله

واجلغله قطلغده وطاريقده وَنَقْصٍ مِنَ الْأَمْوَالِ وخى مالرك اكسلمكدن كه
تاراجه وحادثاته كده وَالْأَنْفُسِ ونفسلر اكسلمكدن آفت ارشمكله يا اوغر قزاولمكله كه كوكل
پيرلكله وَالثَّمَرَاتِ ويشلر اكسلمكدن آفت ارشمكله يا اوغر قزاولمكله كه كوكل
باغنكر يشى در وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ وبشارت ايله صبر ادنلركه در كوكل امتلر ورلور
الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ انلركه بخى انلر بر مصيبة يعنى دشوار لق وزحمت ارسه
وايتشلركه بر حادثه كه آدميه يتشه مصيبت در ومصيبت وقتنده صبر ادنلر قَالُوا
إِنَّا لِلَّهِ ايدرلركه بحقيقت بز تكرى تعالينك خلقى ومكلكى يوز انكر قضاسنه مطيع مقادر
تسليم اولدق وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ وبحقيقت بز تكرى حضرتنه دونجيلرز جزاسن كورسه روز
كركه أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ انلركه مصيبتلرده بولسترجاع كلمه سن درلر انلركه ازرنه صلوات
مِنْ رَبِّهِمْ معفرت تكرى تعالىدن وَرَحْمَةٌ ورحمت ونعمت وار وايتشلركه جنت
زيراجنته رحمت دخدر وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ واولمكه لر انلر در سليم ورضايله
يولا بولمشلر يا لمسترجاع كلمه سيله كه عظيم ثوابه حاصل اولورلر اِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ
بحقيقت صفايله مروه مكه ده ايكى طاغدر كه انلرى طواف اتمكمز مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ
تكرى اوى بجنكز نشانلرندندر فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ پس هر كم حج ايلسه اَوِ اعْتَمَرَ يا
عمره ايلسه فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ انكر ازره يهج كناه اولمز اَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا انكچى
طواف اتمكده وانلركه ارالرنده سعى اتمكده وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا وهر كم بر خير عمل
ايلسه طوافدن زياده يا حجدن ودعمردن تطوع طريقى ازره فَإِنَّ اللَّهَ پس بحقيقت
تكرى تعالى شَاكِرٌ عَلِيمٌ شكر ادنلر ثواب ورنجى در قولكن كه عملرينه بيلجى در اِنَّ الَّذِينَ
يَكْتُمُونَ تحقيق انلركه يهود عالملرندن حقدو حسدله اورتولر مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ
انلدرمكز روشن سوزلردن تورية اچنده حكم رجم كبى وَالْهُدَى وهدايت محمدكه
نعتى وصفتى كبى مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ آيتلرى ايلدكمزدن صكره لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ
آدميلره يعنى بنى اسرائيل كتابنده تورية كه بزآيتلركه كتابدر اُولَئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ انلركه حقى اورتولر تكرى تعالى انلره لعنت ايلر يعنى كندو رحمتندن
سوررب ارياق قلور وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ ولعنت ادجيلر دخى انلره لعنت ايلر
يعنى ملايكه جميع مخلوقات تا اِلَّا الَّذِينَ تَابُوا الا انلركه شركدن ايمانه دوندلر
يا رسولكر صفتن كزلمكدن توبه اتدلر وَأَصْلَحُوا وصلاحه كتوردلر فساد وارشه
اشلدكلرنى وَبَيَّنُوا وبيان ايلدلر پيغمبركه صفتلرن كه كزلرلردى فَأُولَئِكَ پس انلردركه

مصيبة

توبه و اصلاح سبیله اَتُوبُ عَلَيْهِمْ انلرگه ازرنه رحمتله دونرم یعنی توبه لرن قبول ایدرن وَاَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ دینم قوللرگه توبه سن قبول ایدن شفقتلویم کم انلرگه عذابنه تعجیل اتمزم اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا حقیقت انلرکه یهودن کافر اولدلر محمدگ عم بیغمر لغنه انکار اتملرله وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ واولدلرکا فرلرکن یعنی کفر ازرنه کتدلر اُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ اولر یولکر انلرگه ازرنه در لَعْنَةُ اللَّهِ تکری حقنگ لعنتی انلر اولدکدن صکره وَالْمَلَائِكَةِ وفرشته لرلعنتی وَالنَّاسِ اَجْمَعِينَ وجمیع خلقگ لعنتی بونائدن مراد مؤمنلر در که انلرگه انتفاعی انسانیتله ثابتدر خَالِدِينَ فِيهَا اولر ملعونلر ابدی لعنتده یاجهنم اودنه قالورلر لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ انلردن عذاب بینلم. وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ وانلره مهلت وفی ورلمز یاحق تعالی انلره نظر ایلمز یعنی رحمت ایدوب عذابلرن کتورمز وَاِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌ وسزوگ تکرکز بر معبوددر لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ هیچ عبادته مستحق معبود یوقدر الا اول که ذات وصفاتده بردر الرَّحْمَٰنُ دنیاده رحمت اجی جهد الرَّحِيمُ آخرتده رحمت اجی در اِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ تحقیق چرکسز یوجه کوکلر یارد لمقده وَالْاَرْضِ ودوشمش مضبوط یرلر یارد لمقده وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وبجه کوندز مختلف اولمقده کم بربری ارد نجه کلوب کتمکدر یا اوزنمق وقصلمق وقرکو وایدن اولمق وَالْفُلْكِ الَّتِي واول کمیلرکه اَجْرِي تُوكَلَه بَحْرِي فِي الْبَحْرِ دریاده یورر بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ ادمیلره فایده ارشدر مکون تجارتدن ومکاسبدن وَمَا اَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ وتکری تعالی کوکدن یاغدرلدن اندردوکه صولره فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ پس اول صویله یری درلتدی وتازه قلدی بَعْدَ مَوْتِهَا اولیه قویوب صولدقدن صکره وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ ویره هر درلو حیوانی طاغتدی بهایم وسباع وهوامدن کبی وآدمدن غیری وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ ویه طوغدرن یللرک ایسدرمکده وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ واول بولتلره که مسخر در تکری امریله بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ کوکله یرک آرلرنده هر طرفه که حکم اولنسه گدر لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ دلیللر وار در تکری تعالی بر لکفه بر قومه که عقللریله فکر ایدرلر اگر قریشن کافرلری ایدرلردی که بزدم اودن یوز التمش یوز تمر وار انلره طبارز ویوزدوکلی معبودلر بزدم شهر مزکه انلرن باشقه بزلر محمد ایدرکه بنم بر تکرم وار دوکلی عالمگ باشنه باشررز اگر بوسوزلرزده بر حجت کتورن وبنه بر آیت وعلامت کوسترسه بزدخی گرچکلکنه اقرار ایده لم بویله گراولان اندن صدقه و

آیت

آیت نازل اولدی که قدرت الهی دن شکی شاندر وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ اَنْدَادًا واد ایلردن بعضی کیسلر تکری تعالادن غیری بکدشلر وشریکلر قیلورلر یعنی پوتلری معبود ادنورلر يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ انلری سوزلر تکری یی سوزمکی وَالَّذِينَ آمَنُوا وانلرکه ایمان کتوردلر اَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ انلر تکری یی قتی سوزلر انلکچون که مشرگ کورر وسوزر ومؤمن کورمدن سوزر وکورمکی امید ایله عمر کچورر ودوحی کافرلرده محبتی فانی نفسانی در ومؤمنلرکه دوستلغی باقی ربانی در وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا واکر کورسیدی وبلیدی کندویه ظلم ایدنلر بکدشلر قیلغله اِذْ يَرَوْنَ الْعَذَابَ جهنم عذابن معاینه کوردکلری وقت اَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا تحقیق جمیع قوت و قدرت تکرنکدر وَاَنَّ اللَّهَ وآنی دخی بلدلرکه تکری تعالی شَدِيدُ الْعَذَابِ قتی عذابلودر انلر بلمکله برابر تکریه بکدشلر قلدقلرنکر زیانن ویرمکه قصور جزالرن کورسلرکرک اِذْ تَبَرَّاَ الَّذِينَ اتُّبِعُوا ذکر ایله اول وقتی که بیزارا اولنه متبوعلر که انلره اویشلر در مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا تابع اولنلردن یعنی کفر اولوکری که بوکن ضعیفلر واد ناکر انلره تابعلر در بیزارا اولسلر وَرَاَوُا الْعَذَابَ وعذاب کورسلرهم تابعلرهم متبوعلر وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْاَسْبَابُ وانلرله اولان سببلر ورابطه لر کسیلسه که دنیاده واردی عمدلر وخصملق ودوستلق وصحبت کبی وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وتابع اولنلر ایتسه لر یعنی تابعلر متبوعلرن کندولردن بیزارا اولدقلرن کورب ایده لر لَوْ اَنَّ لَنَا كَرَّةً کاشکی ونولیدی بزه دنیایه دونیدکه فَنَتَبَرَّاَ مِنْهُمْ بزدخی انلردن بیزارا اولورق كَمَا تَبَرَّءُوا مِنَّا انلرنردن بیزارا اولدقلری کبی كَذَٰلِكَ اَرِيهِمُ اللَّهُ اَعْمَالَهُمْ انلکچون که اوله کونن انلره عذابی کوسترمکی یُرِيهِمُ اللَّهُ اَعْمَالَهُمْ حق تعالی کافرلرن عملرینی کوسترر حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ حسرتلره دوشمکلرنی کوسترر انلره یعنی کافرلرن که کندوزعملرینه عملری حسنه اولدی حج وعمره وضیافات دوکلی ضایع اولب انلره سبب حسرت اوله ویا یارمز عملرکه اشلرلردی قتل وغارت وقزلردفن اتمکر کبی دوکلی انلره حسرت اوله ویشمان اوله لر وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ وانلر یعنی تابعلر ومتبوعلر جهنم اودنن ابدی چقمزلر لریعنی خلاص اولمق یوقدر يَا اَيُّهَا النَّاسُ ای آدم اوغللری كُلُوا مِمَّا فِي الْاَرْضِ یرکزده نه یرده اولان نعمتلردن حَلَالًا طَيِّبًا حلال پاکه اولدغی حالدن یعنی روا وشبهه سز اوله وَلَا تَتَّبِعُوا وتابع اولمکز وَاوُمگز خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ شیطان آدملرنه یعنی انکرارد نجه یولرمکرعرب مشرکلری بعضی نسنه لری شیطان وسوسه سیله حلال وحرام

تکریه

۲ یا کلوزم

ایدرلردی بحیره وسایبه واکن قسمت اتمک کبی حق تعالی بیوردی که شیطان اغواسیله
حلال وحرام ایلمک وانلر یوردکی یوللردن دونک انه لکم عدو مبین تحقیق اولسه
اشکاره دشمندر زیرا اتاکزی وسوسه یله جنتدن چقردی ودلرکه سزی دخی آلدیوب
جهنمه الده انما یامرکم بالسوء سزه بیورمز یعنی شیطان سزه وسوسه ایلمز الا یارمز
نسنه والفحشاء وچرکن ایشه وایتمشلرکه سوء کزلو کناهلردر وفحشا اشکاره کناهلر
یا سوء دنیایه میل اتمکدر وفحشاء نفس وهوایه اویمق وان تقولوا علی الله ودخی
سزه بیورر که تکری ازرنه یلان سویلیه سز مردارلری حلال اتمکده وپاکلری حرام اتمکده
ما لا تعلمون حقیقتن بلمدککز نسنه واذا قیل لهم وقچن اول طایفه ایدلسه حلال و
حرام بابنده که اتبعوا ما انزل الله تابع اولک واویک تکری تعالی اندردکی قرآنه و
انک حلال وحرامنه انانک قالوا بل نتبع ایدرلر انانمز بلکه تابع اولورز واویارز
ما الفینا علیه اباءنا اول نسنه که اتالرمزی انک ازرنه بولدق بو سوزی دینلر بنی
عبد الدار در اولو کان اباؤهم اتالرنه می اویارلر واکر انلرک اتالری لا یعقلون
شیئا هیچ نسنه اکلمزلرسه ده می دین امرنده ولا یهتدون وانلر حقه طغرو یول بولمزلردی
ومثل الذین کفروا وکافر اولنلره اوکت ورنک مثلی وصفتی کمثل الذی ینعق اول کشی مثلی
کبیدر که چغرر بما لا یسمع براشتمین جانوره وحیوانه الا دعاء ونداء الا
اوقمغی وآوازی واندن هیچ نسنه فهم ایلمز یعنی کافرلر دخی پیغمبردن واوکت ورجیدن
آوازدن غیری نسنه اشتمزلر وانک سوزی حقیقتن ونه دیدوکن اکلمزلر صم صاغرلر
در حق کلامن اشتمکدن بکم دلسزلردر حق سوزن دمکدن عمی کورلردر طغرو یول کورمکدن
فهم لا یعقلون پس انلر اکلمزلر پیغمبر انلره دیدوکن یا ایها الذین آمنوا یا ایمان کتورنلر
کلوا من طیبات ما رزقناکم یک پاکلرندن یعنی حلالندن سزه وردکمز رزقک
واشکروا لله وتکریه شکر ایلک حلال رزقچون ان کنتم ایاه تعبدون اکر سز صدقله
اکا طپرسکز وحلالدن صکره حرامی بیان ایدوب بیورر که انما حرم علیکم المیتة
حق تعالی سزه حرام ایلدی الا مردار اولمش نسنه لری یعنی بوغزلنمدن والدم واقرقانی
ولحم الخنزیر وطکوز اتنی وانک دوکلی اجزاسی حرامدر وما اهل به لغیر الله ودخی
انی حرام ایلدی که تکری آدندن غیری نسنیله اکله بوغزلمق وقتنده یعنی بتلر آدنه
یا پیغمبرلر اسمیله بوغزلیه لر فمن اضطر پس هر کم درمانده وبیچاره اولسه وقتی اچلغه
دوشسه غیر باغ ظلم ایتمیجی اولدغی حالده یول کسلمکله یا طالب معصیت اولمیه و

یا امام ازرنه خروج ایتمیه

لا عاد

لا عاد وحد شرعدن تجاوز اتمیه یا امته قلج چکمیه فلا اثم علیه پس انک ازرنه هیچ کناه
یوقدر اول حرامی یمکده قچن بو شرطلر انده بولنسه ان الله تحقیق تکری تعالی غفور
رحیم یارلغیجیدر اول کشی که ضرورت وقتنده حراملردن یسه شفقت ادجیدر
قولکره رخصت ورمکله ان الذین یکتمون تحقیق انلر که یعنی یهود عالملری که رشوت
المغچون کزلرلر ما انزل الله تکری تعالی اندردکی نسنه من الکتاب کتاب توریتدن و
انک احکامندن ویشترون به وصتون الورلر یعنی بدل ایدرلر اول کزلمکله ثمنا قلیلا
آز بهایه اولئک ما یاکلون اول بولک یمزلر قیامت کوننده فی بطونهم قرنلرنده الا
النار الا جهنم اودنی قارن ذکر اتمک یمکده تاکیددر زیرا که اکل تناولدن غیریده
استعمال اولور نتاکه فلان فلانک مالنی تمام یدی درلر چنکه تلف اتسه پس بونده
مراد اولدر که یارن اود یرلر نتاکه بکون رشوت یرلر یوم القیمة قیامت کوننده
ولا یکلمهم الله وتکری تعالی انلره سویلمز یوم القیمة قیامت کوننده بر سوزکه انده
نفع وراحت اوله ولا یزکیهم وانلری مردار عملردن پاک ایلمز ولهم عذاب الیم و
انلره یورکلر یاندرجی عذاب واردر اولئک الذین انلر اول کمسه لردر که جهالتله اشتروا
الضلالة ازغونلغی صتون الدلر یعنی جهودلغی که محض کمراهلقدر بالهدی ایمان
ومعرفتله وبو دنیا معامله سیدر والعذاب بالمغفرة وابدی عذابی مغفرتله
بدل ایلدلر وبو آخرت سوداسیدر فما اصبرهم علی النار پس انلری نه نسنه صبرلو
قلدی یا نه صبرلولردر یعنی نجه صبر ایده بلورلر جهنم اودی ازره که ابد الابدین انده
قلورلر ذلک بان الله اول عذاب انلره انک سببیله در که تکری تعالی نزل الکتاب بالحق
انلره حقله توریت اندردی وانلر انک حکمن اورتدلر ومحمدک صفتن کزلمکه دورشدلر
یا قرآنی اندردی وانلر اکا اویمدلر ومخالفت اتدلر وان الذین وتحقیق اول کشیلر که
اختلفوا فی الکتاب کتاب توریتده یا قرآنده اختلاف اتدلر واکر لام جنس دوتسلر دوکلی
نازل اولان کتابلرده واختلاف بو ایدی که بعضنه ایمان کتوردلر وبعضنه کافر اولدلر
پس بو اهل اختلاف لفی شقاق بعید وفاقدن اراق خلاف وعناد اچنده در یا هدایتدن
اراق ضلالتده که حقدن اراق دوشدلر اهل کتاب بو آیت نازل اولدقدن صکره ایتدلر
که بز ازغونلقده وخلافده دکلکز بلکه تکریه ایمان کتوررز ونماز قلورز وبو تمام ایلکدر
حق تعالی بیوردی که لیس البر ایلک دکلدر وراضی اولجق فعل دکل ان تولوا وجوهکم
اولکه یوزکزی نمازده دوندرسز قبل المشرق مشرق طرفنه نصرانیلر کبی والمغرب

ومغرب طرفنه يهود دكي وَلٰكِنَّ الْبِرَّ وليكن ايلكر يعني ايلكر اتي مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ اول
كمسه در كه تكري تعالايه ايمان كتوره وانكر بر لكنه اتانه وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وقيامت كونني
واكا متعلق اولكنلره وَالْمَلٰٓئِكَةِ وفرشته لره دخي اتانه ود وكلي سكن سوره يهود دكي
دكل كه جرايلي دشمن دوتر لر وَالْكِتٰبِ وجميع كتابلره دخي يهود عالملري كبي دكل
كه اختلاف ايدرلر وَالنَّبِيّٖنَ ودخي جميع پيغمبرلره اتانه اهل كتاب كبي دكل كه بعضنه
ايمان كتوره لر وَاٰتَى الْمَالَ عَلٰى حُبِّهٖ ومالني ودن تكري دوستلغي ازره يا مال سوكوسي
ازره يعني بونكر بر له كه مالي سوكر آني ترك ايدوب تكري يولنده ون وصرف ايليه ذَوِي
الْقُرْبٰى فقير يقنلق اسنه يعني خصلرنه ون وَالْيَتٰمٰى ويجكه اوكسزلرني كه اتالري
اولمشدر وَالْمَسٰكِيْنَ ومحتاجلرني كه مكسه دن اسيمه لر وَابْنَ السَّبِيْلِ وازقسنيوجليلره
يا قونقلره وَالسَّآئِلِيْنَ وريليجي درويشلره وَفِي الرِّقَابِ دخي مكاتب قوللري بمكسنده
كه يارديم ايده لر يا قوللر صتون الوب ازاد ايده وَاَقَامَ الصَّلٰوةَ ودخي فريضه
غازي قيله وَاٰتَى الزَّكٰوةَ ومقرر اولان زكاتلرون بوندن اول مال ورمكه كه ذكر اولندي
نافله صدقه لري بيانيدي وَالْمُوْفُوْنَ بِعَهْدِهِمْ وصاحب برّ انلر در كه كندو عهدكرنه وفا
ايدجيلر در اِذَا عٰهَدُوْا بوعهدكرتسلر وبو عهدهم حقنه يا رب لقدن پرهيز ايدرلر وَالصّٰبِرِيْنَ
فِي الْبَاْسَآءِ يعني بوعهد، وفا ايدنلر صبر ايدجيلر در فقر وفاقه ده، وَالضَّرَّآءِ وزحمتده
وقتي لقده وَحِيْنَ الْبَاْسِ وجنك وقتنده اهل كفر وعناد له اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ صَدَقُوْا اول
بولكر كه بو صفتلرله موصوف لر در انلر ديننده وعهده، كرچكر سويليدلر يا حقه اوعقده
كرچكلر در وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُتَّقُوْنَ واول طايفه متقيلر در كه يارب لقدن پرهيز ايدرلر يَا اَيُّهَا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اى انلر كه ايمان كتوردلر كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ يازلدي سزلره ازكن
قصاص فرض اولدي يعني آدمي برآدم يرنه اولدرمكي فِي الْقَتْلٰى اولدرلمش كشيلرده،
كه قصد له اولدرلمكدن اول عورت يرنه اراولدرلردي مجتدن صكره حكم ربانيه
نازل اولدي كه قتله قصاص اجكر كه يعني برابر اولا وظالم وتعدي اولميه اَلْحُرُّ بِالْحُرِّ
آزادي ازآدمله وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وقولي قوللة شافعي ومالك آزادي قول اجون
اولدرمز لر ايت مفهومنه نظر وامام اعظم فتنه بوايتكر حكمي النفس بالنفسله
منسوخ در پس نفسه نفسا قصاص اعتبار اتمز وَالْاُنْثٰى بِالْاُنْثٰى ودشي دشيله شافعي
ومالك ارككي دشيله اولدرمكي روا كورمزلر وامام اعظم تتكافؤ دماؤهم حديثيله
قتلنه حكم ايدر فَمَنْ عُفِيَ لَهٗ مِنْ اَخِيْهِ شَيْءٌ پس هركم قاتلي عفو ايليه مِنْ اَخِيْهِ شيئي قرداشي

قصاصدن

قصاصدن كه مقتولدر برنسنه بوندن اشارتدر بعضي وارثلركه عفو نه اشارتدر فَاتِّبَاعٌ
بِالْمَعْرُوْفِ بن قاتل ازره واجدر عفو اولندقدن صكره ايلكله تابع اولمق ديت ورمكده
وَاَدَآءٌ اِلَيْهِ واداء اتمكدر ديتي مقتولكر وارثنه بِاِحْسَانٍ ايلكله يعني تيزوون واكليه
وعنادا اتميه ذٰلِكَ بوعفو وديت طلب اتمكر تَخْفِيْفٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ يعنيلتمكدر تكري كزدن
وَرَحْمَةٌ ورحمتدر كه سزوكه امر كزده، منفعتلوسن ديكر كن بيورر فَمَنِ اعْتَدٰى پس هركم
حدن چكسه بَعْدَ ذٰلِكَ عفو اولندقدن صكره يا ديت الدقدن صكره يعني قاتلي اولدرسه
ويا قاتل ظلم ايليه برن اولدرب ديت وردكدن صكره برن دخي اولدرن فَلَهٗ عَذَابٌ
اَلِيْمٌ پس اكا آخرتده دردناك عذاب وارر وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيٰوةٌ وسزه قصاص
حكمنده بقا ودركار واريعني چون بركشي برمكه اولدرمكدلسه قصاصدن قورقب
اولدرمز واول كشي قورتلورز بوحكي قصاص امين اولورز پس قصاص حكمي سزوكه
بقاكن سبب در يَا اُولِي الْاَلْبَابِ اى عقل اصلري لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ اولكم سزناحق
يين قان اتمكدن پرهيز ايده سز كُتِبَ عَلَيْكُمْ يازلدي سزوكه ازكن يعني فرض اولندي
اِذَا حَضَرَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ بخش سزوكه بركن اولم كلسه يعني اولم نشانلري وسببانني
خسته لق كبي واندن غيري اِنْ تَرَكَ خَيْرًا اكر مال قويسه مراد چوق مالدر اَلْوَصِيَّةُ
لِلْوَالِدَيْنِ وَصيتي اتايه انايه ايليه لر وَالْاَقْرَبِيْنَ دخي خصلرنه ايليه لر بِالْمَعْرُوْفِ
ايلكله وانصافله حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِيْنَ بو وصيت حق وواجب اولدي پرهيزكارلرازره
جاهليتده ريايله وصيت ايدوب اتاوانالرن وخصلرن محروم ايدرلردي حق تعالى
انلري اندن منع ايلدي ووصيتي بو نلره فرض اتدي وبنه بو ايتكر حكمي مواريث
ايتيسله منسوخ اولدي فَمَنْ بَدَّلَهٗ پس هركم وصيت آخره ني يا وصيت ايدنكسوزني
وصيلردن وطا نقللردن تبديل وتغيير ايلسه بَعْدَ مَا سَمِعَهٗ اول وصيتي ايشتدكدن صكره
فَاِنَّمَآ اِثْمُهٗ پس تحقيق انكر كنا هي عَلَى الَّذِيْنَ يُبَدِّلُوْنَهٗ انلره ازنه دركه اول وصيتي
تبديل ايدرلر ووصيت ايدنه اندن بري اولور اِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ تحقيق تكري تعالى
وصيت ايدنكسوزني ايشدجي در وتبديل ايدنكي قولني ونيتني بلجي در وَصِيَّةٌ نكر تبديلن
دخي مَنْ خَافَ پس هركم بيلسه واكلسه كه وارث وكركه وصي يا امام وقاضي
مِنْ مُّوْصٍ جَنَفًا وصيت ايلينده كميل خطايه در وصيتده يا قرايلردن عدول ايتسه
اَوْ اِثْمًا يا كناهه ميل ايلدوكني بيلسه يا وصيتده تبديلدن زياده ايتسه فَاَصْلَحَ بَيْنَهُمْ پس
وصيت ايدنله وارثلرارلسنده اصلاح ايليه شريعتله فَلَآ اِثْمَ عَلَيْهِ پس انكر ازنه اول

حق ازره

الصوم في اللغة حبس النفس عما تنازع اليه وفي الشرع الامساك عن المفطرات

قيل صيام كلها كصوم في عدد الايام كما روي ان رمضان كتب على الانبياء فوقع في بعد الايام فحولوه الى الربيع وزادوا عليه عشرين كفارة لتحويلهم اصابهم

كما كتب على الذين يعني الانبياء والامم من لدن آدم عليه السلام الى زمن نبينا عليه السلام وفيه تأكيد للحكم وترغيب على العمل وتطييب النفس

لعلكم تتقون اي لعل الصوم يكسر الشهوة التي هي ذريعة المعاصي وتضعفها التي هي وسيلة التقوى

توجيه التعليل بينهما

صلى الله عليه وسلم معدود ٣ او قلائل فان القليل من المال يعد عند الكثير بمثال هيلا

درود شن

تبديله ده يعني كنا ده وبال يوقدر ان الله تحقيق تكرى غفور رحيم يا رليغي در وصيت ايدر اكر حقه دونسه شفقتلو در وصي ازره كه وصيت مضمون نندن دونمز يا ايها الذين امنوا اي مؤمنلر كتب عليكم الصيام يازلدي سزدوكه ازركن اوروج دوتمغه يعني فرض اولدي كما كتب على الذين فرض اولدغي كبي اول امتلر ازرنه كه من قبلكم سزدن اوكده كلدلر چونه اوروج دوتمغه عبادت تدر تانيه خاطر اچون بيورركه بو عبادت همان سزه تكليف اولمدي بلكه دوكلي كچن امتلره دخي بو عبادت اولمشدر واوروجي سزه بخون فرض ايلدك لعلكم تتقون اولاكم سز كفر ومعاصي دن حقيقي ومتقي اولكز اوروج دوتمغله كه مراد اولر صحيح در ايام معدودات اوروج دوتمكر پنج صايلغه كونلر مراد رمضان اوروجي در كه يكرمي طقوز كوندر يا اوتوز كون در وايدرلر كه بو كونلر ايام البيض در هم آيين وعاشوراكه رمضان فرض اولمزدن اوكرده بو كونلر اكسي فرض ادي فمن كان منكم مريضا يا سفر يا بسمه هم سزدن خسته اولسه اوروج دوتمغه قوتي اولمسه يا انكر مرضي كوندوزده زيادة اولسه او على سفر يا آتلو سفر ازره اولسه انكله قضا اعتمكر اولدر چونه يعني فعدة من ايام اخر رمضاندن غيري كونلرده ايدوب وقضا ايلمكدر وعلى الذين يطيقونه وآنلر كه اوروج دوتمغه كوجلري يترودوتمغه كوجلري يتر پيرفاني كبي فدية طعام مسكين فدا ورمكدر مسكينلر هر بركونه بوجق صاع بغداي امام اعظم قوليله كه اكا تعالى يغفر اوله بوحكم كه ابتدا كينه كدي واندن صكره منسوخ اولدي واينلركه بوندن لا مضمر در وتقديري لا يطيقونه در يعني برخلكر كه اوروج دوتمغه كوجي يتمسه ضعيف پيرلكي فديه ودن كدرودوجه اولدر آيتكر محكمي منسوخ اولنر فمن تطوع خيرا پس هم كم خيري زياده ايلسه وفديه دن ارتق ويرسه يا هر يكسنكر طعامن ارتق ويرسه يا اوروجله طعام ويرمكي جمع ايلسه هو خير له پس اول تطوع اكا يكدر زياده خير ودر بلور وان تصوموا واكر اوروج دوتسكزاي كوجي يتنلر وافطار ده رخصت ويرلنلر خير لكم سزه فدا دن يكدر ان كنتم تعلمون اكر بلور سكز اوروج فضيلتني شهر رمضان الذي بوكونلركه ويكرمي اولر رمضان آيدر كه انزل فيه القرآن آنده قرآن اندرليدي يعني اغستكر ابتدا سي آنده اندي يا تمام قرآن رمضان آيني لوح محفوظدن دنيا كوكنه اندرليدي واندن آيت آيت وسورة سورة سزه خلقكر مصالحنه كوره قولله ازره نازل اولدي هدى للناس يول كوستركي اولدغي حالده آدميلره وبينات

درود شن

صوم لغت ده امساك مفطرات اندن وامانه امساك در طلوع فجر صادقدن غروب شمسه وك مفطرات بيلدوكه حالده صايم اولمق اقتران ايتملك بيله كس

ودروشه حيللردن الهدى حلال وحرامدن والفرقان وحدود واحكامدن وسايرشرايع دين كه حقدن باطلي آيرجي در فمن شهد منكم الشهر پس هم كم سزدن اي مكلفلر رمضان آينه شهرده حاضر اولسه يعني مقيم اولسه يا هم كم سزدن رمضان آينكر هلال كورسه فليصمه پس اول آيني اوروج دوتسه وهم من كان مريضا وهم كم خسته او على سفر يا سفرده اولسه واوروجي يسه فعدة من ايام اخر پس انكر ازرنه در اول اوروجي قضا اعتمكر يدوكي كونلرده قدر عيري كونلرده دوتسه تخيير مقيم كه آيت اولدي مذكور در بو آيتكر حكمي منسوخ اولدي يريد الله بكم اليسر تكري سزه آسانلق دلر وكلكز قلور ولا يريد بكم العسر وسزه دشوارلق دلمز لاجرم مسافر وخسته يكه رخصت ورجي ولتكملوا العدة وطلر كه سزرمضان اينكر عدتي يعني كونلرني تمام ايلكيز يا اول كونلري كه انده خسته لق عذريله وسفر اعتكله يدكز انلري يينه دوتب تمام ايدسز ولتكبروا الله وتا تكبري تكبير ايلكيز واول ليله سز يا بيرام كچيسي تكبير ايدسز ايچي كوركدن صكره تا بيرام غازي قلنجه على ما هداكم سزه اوروجيول كوستردكي ازره ولعلكم تشكرون اولاكم سز رخصت ورملكز نعمتي ازره شكر ايلكيز يا اوروج توابچون واذا سالك عبادي عني وچون سكا يا محمد صورسه بنم قوللرم بنم صفتمدن يا انلره بنم معامله مي دعاد قتنه فاني قريب تحقيق بن انلره علم واجابتله يقينم صحابه صورلر كه تكري تعالايي بنجه ادوقيامكم وايدرلر كه برعرب صورب ايتدي يا رسول الله تكري سكا يقيندركه اكا رازله سويليم يا اراقدركه آوازله چغرم بو آيت نازل اولدي كه بن قوملمه يقينم ودم نوعله كه بني چغرمه اشيدرم ملبر اجيب دعوة الداع قبول ايلرن دعاقلنلر دعاني اذا دعان بحق بكا چغرسه وانكر حاجتني روا ايدرم اكر دلرسم انكر سوايلي قضايه مخالف اولله يا اول اجابتله اكا خير اولمه فليستجيبوا لي پس قوللرم بكا ايمانه وطاعته اجابت اتسونلر وليؤمنوا بي وبكا ايمان كتورهلر وانكر ازرنه ثابت اولله لعلهم يرشدون اولاكم انلر طغرو يولا ازره جهتله ازره ثابت اولله بعضي انكر ازرنه درلركه بو قوللردن وعادن مراد اوروج دوتنلر درلركه انلركه دعايي اجابته يقين در صحابه دن بر جماعت غلبه شهوت سببيله جرايده مداومت وجهاشرته كه حرام اولدغي وقت مرتكب اولدلر وبو صورتي رسولمزه عرض ايتدلر آيت كلدي كه احل لكم حلال اولدي سزه ليلة الصيام اوروجكيجه سي رمضانده الرفث ايجاب ايلكم عورتلركزه جماع ايتمكر هن لباس لكم انلر سزه كه لباسكز در سزي مخوفدن

اوترلر وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ وسزدخی انلر کی لباسی سز انلری کیاهدن اوترسز اختلاطده
کیا یقدر یتاکه لباسه بنزیه اوترلر عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ ده تکری تعالا سزی ازلده بلدی که
كُنتُمْ تَخْتَانُونَ أَنفُسَكُمْ سز کندو نفسکزه خیانت ایلرسز وظلمی کندو کزه روا اوترسز
اول وقت مباشرت اتمکده فَتَابَ عَلَيْكُمْ پس سزه رحمتله رجوع ایلدی ورخصت وردی
اوترو جماع کرلرنه جماع اتمکه وَعَفَا عَنكُمْ وسزوکه خیانتکزدن کچدی فَالْآنَ بَاشِرُوهُنَّ
پس شمدی انلرله مباشرت ایلکز اوترو جماع کرلرنه وَابْتَغُوا وطلب ایلکز واستکز مَا كَتَبَ
اللَّهُ لَكُمْ تکری تعالانک لوح محفوظده یازوب تقدیر ایلدوکی نسنه که اولغل قدر مراد
اولدرکه اصل مباشرتدن غرض اولغل قدر اولاد مجرد شهوت لذتی اولیه وَكُلُوا وَ
اشْرَبُوا یکز واچکز اوترو جماع کرلرنه حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ تاسزه روشن اولنجه
الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ اق ایپلکله که کوندوز آیدینلدن کنایتدر مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ قره ایپلکدن
که کجه قرکوسنه اشارتدر صحیحین حدیثلرده کلمشدرکه صحابه دن بعضی اق ایپلکله قره ایپلکی
ایاغنه بغلیوب یکه مشغول اولورلردی اول وقته دکین که اقله قره ظاهر اولوردی
مِنَ الْفَجْرِ خیط ایپکدن بیاندر مراد صباح آیدینلغی در ثُمَّ أَتِمُّوا الصِّيَامَ پس تمام
ایلکز اوترو جی إِلَى اللَّيْلِ کجه یه دکین وَلَا تُبَاشِرُوهُنَّ ومباشرت ایلکز عورتلرله جماعله
وَأَنتُمْ عَاكِفُونَ حال بن که سز معتکف اولدقکز فِي الْمَسَاجِدِ مسجدلرده مراد اهل
اعتکافدرکه مباشرتدن منع اولنمشلردر مالکیه لذتلری معتکفک اولنه حرام
بلورلر محققلر قتنه اعتکاف نفسی صحتکمقدر اوامر ونواهی دایر سنن شیخ واعظی
بیورمشکه اعتکاف نفسی جنس اعتکاف واعضای صحتلق وقتلری رعایت اتمکدر چون
بواوچ شرطی یرینه کتورمسه سن هم قتنه دلسکز معتکف اولورسن برعزیز برد یه ده
کروب ایتدی که بکا بر پاکیر کوستر که نمازقلم ایتدی کوکلکی ماسوادن پاک ایلدوم قتنه
دلسکز نمازقل تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ بواوچ حقتده دینلنن حکملر واکا متعلق اولنلر تکری تعالانک
اندازه لریدرکه دینده مقرر قلدی فَلَا تَقْرَبُوهَا یه اکا یقین اولمکز مبالغه در
منع اتمکدن کنایه در کَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آیتلرینی کذلک بیان ایلر آیَاتِهِ لِلنَّاسِ کندوسنه انلرک
تکری تعالا بیان ایلدیکی آیاتنه امر ونهی دونه ووعد وعیدینه جمیع
خلق اچون لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ اولاکه انلر پرهیز ایده لر وحدودینه یقین لر وَلَا تَأْكُلُوا
أَمْوَالَكُم ویکر مالکزی که واقعدر بَيْنَكُم بِالْبَاطِلِ اراکزده باطله اوغرلق وقمار
وخیانت وکوجله الملق کبی یا مالکزی عبث یره حرف ایلمکز صوجی اچمکز وزنا ودرلوفسق

اتمکز کبی وَتُدْلُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ عطفدر فعل منهی یه یعنی تشفع قومکز والقا ایلکز اول
مالکزی ظالم حاکملره یا مالکزی حاکملره رشوت ورمکز لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا کسز بیسز
انلرکه حصه سنه بر مقدار مِنْ أَمْوَالِ النَّاسِ ادمیلرمالندن بِالْإِثْمِ کناهله وظلملره نیلان
آندرمه یلان طانقلق وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ سز بلورکن که باطلدر ظلم ایدرسز يَسْأَلُونَكَ
عَنِ الْأَهِلَّةِ سکا صورلر یا محمد یکی ایلردن معاذ بن جبل وثعلبه کفصار اولورلر یدی
رسولزم صورملرینه سبب ندرکه ایلک جرمی کاه ایکه کورنرو کون بکمکله نوری تمام اولور
وینه اکسلمکله یوزدوتر حقتعالا بیوردی که قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ ایت یا محمد اول هلالر
وقتلرینه ادمیلر چون اشجیلرکه فرضدیی وعورتلرعدتنی وحاملهمدتنی واغزرمکر
وسزدن کسکز زمانلرنی وبورجلرو عدیسی ووقتلر علامتی در وَالْحَجِّ وحج اچون که موسمی
آنکله بلنور وَلَيْسَ الْبِرُّ وایلکز دکلدر بِأَن تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِن ظُهُورِهَا اکاول اردلرندن
وارنسز جاهلیت زمانده برکشی حجایاعمره ایله احرام کیدیکی اکا اوکی قپوسندن
کرمکز حرام اولوردی اوکه بریرن دلوب کررلردی وبوعمل انلر عام ایلکز بلورلردی آیت
کلدی که سز بوقاعده ایلکز بلورسز بوایلکز دکلدر وَلَٰكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَىٰ ولیکن ایلکز یا
ایلکز اشی تکری خشمندن پرهیز ایدندر یا جاهلیت زمانکز عملندن صقینه وَأْتُوا
الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا واولن قبولرندن کرکه احرام حالندن وغیرین وَاتَّقُوا اللَّهَ
وتکریدن قورقکز وانکارون وعصیان صقلکز لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ اولاکم سز تکری عذابندن
قورتله سز وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ واولدرکه وجنکز ایلکز تکری یولنده الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ
اول کافرلر له کم سزدکلی جنکز ایدرلر وَلَا تَعْتَدُوا وحدندن تجاوز یعنی اول سز جنکه
باشلمکز انلرباشلمینجه بوحکم آیت سیفله منسوخدر إِنَّ اللَّهَ تحقیق تکری تعالا لَا يُحِبُّ
الْمُعْتَدِينَ حدندن چکنلری وظالملری سوز اول یلده که رسولزم صحابه دن بر جماعتله عمره
نیتنه مکه یه واردی مشرکلر مکه یی کرمکدن منع ایلدلر حدیبیه ده صلح اتدلر انکرارزه که بر
یلده دونی موه مثلی مکه یه کلوب فراغتله طاعت ایده لر کلسی یل عمره نیتنه مکه یه کلدلر صحابه
ایتدی مبادا که قریش عهدی خصوصه جنکر ایده لر وحرام آیده وحرام شهرده بز بنجه جنکر ایده لم
بوحکمی آیت کلدی اکر انلر سزدکلی جنکر اشه لرسزده جنکر ایلکز ودینی بیوردی وَاقْتُلُوهُمْ
وانلری اولدرکه حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ هرقتنه که انلری بولسکز حل ده وحرم ده وَأَخْرِجُوهُم
وانلری طشره چقرکه مِّنْ حَيْثُ أَخْرَجُوكُمْ انلر سزی چقردقلری یردن که مکه در وَالْفِتْنَةُ
وانلر شرکه کتورمکر وکافرلق اشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ سزانلری حرمنده اولدرمکدن قتی زیاده در

یعنی ابو فعل

سزد کلمه

وَلَا تُقَاتِلُوهُمْ وَكافرلر ايلكر عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ مسجد حرام قتنده كه مكه در اد
جميع حرملر حَتّٰى يُقَاتِلُوكُمْ فِيهِ انلر سزوكله جنكر ايتمجه حرمده حرم مكه وحرام ايكن
حرمتنه انلر حَتّٰى يُقَاتِلُوكُمْ فِيهِ فَإِنْ قَاتَلُوكُمْ پس اكر انلر جنكر ايتسه لر ابتداده فَاقْتُلُوهُمْ پس انلري
اولدركه وقورقمكز كه انلر حرم مكه حرمتنى صدلر وجنكه باشلدلر كَذٰلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ
ايتلين هر كافرلركه جزاسي فَإِنِ انْتَهَوْا پس اكر مشركلر كفردن وشركدن كردوسكلر
فَإِنَّ اللّٰهَ پس بدرستى تكرى تعالى غَفُورٌ رَحِيمٌ يار ليجيدر اول كفاملرى كمسنه كه زمانتنده ثبات لدلر
رحمت ادجى هر انلرى اسلام بركاتنده ودار السلامه ارشدرر وَقَاتِلُوهُمْ ومشركلر له
جنكر ايلكر حَتّٰى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ تا انكادكن كه فتنه اوليه يعنى كفر وشركه اثرى قليه وَيَكُونَ
الدِّينُ لِلّٰهِ ودين همان اللهكر اولا يعنى طاعت وعبادت ايلكر تكريه اولا فَإِنِ انْتَهَوْا پس
اكر مشركلر كفردن دونسلر فَلَا عُدْوَانَ پس تعدى اتمكر يوقدر ظلم ايلكر وجزا ورمكر
إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ الا ظالملرين الشَّهْرُ الْحَرَامُ حرام ايّ يعنى بويلكر ذوالقعده سي
كه عمرة قضا اتمكه كدر سز بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ حرام ايله حرمى يعنى بچنن يلكر ذوالقعده سيله كه
سزى منع اتدلر معنه اولدركه اكر كافرلر جنكر الله لر قورقمكر كه انلر سزى حرام ايده مكه دن
منع اتدلر واكر بوحرام ايده سزدوكله جنكر اتسلر سزده انلرى اولدركل وَالْحُرُمَاتُ
قِصَاصٌ وحرمتلر مساوى وبرابردر يعنى سز بوايكن حرمتنى ترك ايلدكلرنده بدلدر انلر
اولدايكن حرمتنى ترك اتدكلرنه فَمَنِ اعْتَدٰى عَلَيْكُمْ پس هركم سزه ظلم ايلسه جنكه باشلمغله
فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ سزدخى انكر ازره ظلم ايلكر يعنى آنكله جنكر ايلكر بولفظ مشاكله طريقى
ازره در مراد اولدركه انكر ظلمنكز جزاسنى اكا ارشدركى بِمِثْلِ مَا اعْتَدٰى عَلَيْكُمْ انلرسزه
تعدى ايلدوكى كبى وَاتَّقُوا اللّٰهَ وتكريدن قورقكز وبرهيزكارلق ايدكز وَاعْلَمُوا أَنَّ
اللّٰهَ وبلكز كه تكرى تعالى مَعَ الْمُتَّقِينَ برهيزكارلرله در نصرت وياردملرى وچون رسولمز
عمرة قضا ايلكه عزم اتدى برجماعت ايتدلركه بزوم يولمزدن عمرة يوقدر وآنرغى اولنلر
وخى بن نسنه ورمزلر حكم اولدى كه وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وانفقه ايلكزاى بايلر تكرى
يولنده كه غزا وجهاد وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ وبرقمكز كندوالكزله مالكزى هلاكه وَ
يعنى نخل ايلكز كه كوكل هلاكه سبب در وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللّٰهَ وايلكز ايلكز كه تكرى تعالى
يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ايوايشلولرى سوردوكندويه دوست قلور وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وحجى تمام ايلكز
وَالْعُمْرَةَ لِلّٰهِ وعمرة دخى تكرى يچون يعنى انكر منا يكن وحدودنده وفرايضنده وادبلرين تمام
يرنه كتورمكز تكرى يچون كافرلر كبى دكلكز كه بتلرى اچون طواف ايدرلر فَإِنْ أُحْصِرْتُمْ پس اكر

منع اولنسكز

... ميسر اولان يعنى

إلى الحج

منسه اولنسكز خسته لقله وقورقويله وآزق آزلغيله وراحله ياوى قلمغله فَمَا اسْتَيْسَرَ
مِنَ الْهَدْيِ پس سزدوكه ازركن درميسر اولان نسنه قربان ايلكدن يعنى هريسنه كوجكريتسه قربان
ايدوب آنى منايه التمكر كركه امام اعظم قوليله وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ وباشلركزى تراشه
ايلكز يعنى احرامدن چقمكز حَتّٰى يَبْلُغَ الْهَدْيُ تا قربانلق ارتسينجه مَحِلَّهُ محللنه كه منادر
فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا پس هركم سزدن خسته اولسه احرام وقتنده اَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ
يا انكر باشنده زحمتى اولسه يا قلداع يا جراحت يا بتلر چوغلسه بوسببلرله ضرورت
اولورکه باشن تراش ايده فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ پس انكر ازرنه حرفدا ورمكر اوروج وتعدن
كعب بن عجرة اول وقتكه احرام گيوب باشنه بتلر اوشمشدى حضرت رسولمز اكا مطلع
اولوب بيوردى كه باشكر قازيوب وقربان ايله وحرم شلرنده بدور ايتدى يا رسول الله كوجم
يتمز حكم اولدى كه فداوندن اورجدن وحدشلرى مقرر اولدى كه اوج كون اورج ودوتمه
اَوْ صَدَقَةٍ يا صدقه ورمك واول طعام ورمكه آلتى مسكينه اولورکه هربرينه اكى بتمان بغداى
ورمك اَوْ نُسُكٍ يا قربان ايده وآنكر اداسى قيوندر فَإِذَا أَمِنْتُمْ پس چغن امين اولسكز
دشمن قورقوسندن يا حبس ولقدن فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ پس هركم تمتع ايلسه يعنى حجله
عمرة ارالرنى برسوده جمع ايلسه فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ پس انكر ازرنه هريسنه كوجى يتسه
قربانلق صغر يا قيون يا دوه آنكر شكرانه سى كه ايكى عبادتى برسوده جمع ايلدى
فَمَنْ لَمْ يَجِدْ پس هركم قربانلق بولمسه يعنى كوجى يتمسه فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ پس اوج
كون اوروج دوتمقدر متصل يا آيرو فِي الْحَجِّ حج ايامنده ملبنده وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ
ويدى كون دخى اوروج دوتمكدوطنكزه دوندكزوقت تِلْكَ عَشَرَةٌ كَامِلَةٌ بوكونلر يعنى
اوجله يدى كون كه ذكر اولندى اون عدد تمام اولدر توقيدى تاكيد اچوندر وزياده
اهتمام اچون ذٰلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلُهُ بوقربان حكمى يا اوروج يا تمتع وقران اول
مكه اچوندركه انكر اهلى حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ مسجد حرام حاضرلرى ومجاورلرى
اوليه يعنى يباندن اوله مكه دن اوليه زيرا آفاقيلر مشهوردركه مجدن ايكى عباد تله
ممتع اوله بلورلر واهل حرم حج زمانلرنده غيريدن عمرة يله احرام بغلنورمز پس انلركه
تمتع وقرانى اولمز دبو قول امام اعظمدر وَاتَّقُوا اللّٰهَ وصقنكز تكرى تعالادن وحج
بابنده حكم اولنى صقنكز وَاعْلَمُوا أَنَّ اللّٰهَ وبلكز آنى كه تكرى تعالا شَدِيدُ الْعِقَابِ قتى
عقابلودر اول كسيه كه امروحكى صقلميه الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ حج زمانى معلوم وقتى معروف
ومشهوردر ايلدر حج يعنى شوال ودوالقعده ودخى العجه دن طقوز كون وغرة عجه سى تا طلوع

دركن

شافعی مذهبیله اما امام اعظم بخ کونن بله ضیاره مِنْ فَضْلٍ پس هیچ کناه یوقدر
فرض اتسه فِيمَنْ الخ یوایلرده حج تلبیه ایله وقربان سوره مکله امام اعظم مذهبیله و
یتللم واجب ایمکله شافعی قولیله فَلَا رَفَثَ نفی درنهی معناسنه یعنی جماعدن و
عورتلره ملاعبه دن پرهیز ایده یاهرزه سویلیه وَلَا فُسُوقَ وفسق اتیه یعنی حد شرعدن
چیقمیه وحرام یمیه وَلَا جِدَالَ وجنگ وجدال اتیه خادملری ویولداشلریله وجکشمیه
فِي الْحَجِّ حج ایامنده قیدی شهریه چکشمه لردی ومهربری ایدردی کیم حج تمام رکدر
حکم اولدی که جدال اتمکدن وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ ویم نکه خیردن اشلسکز يَعْلَمْهُ اللَّهُ
تکرینه تا آز بلور وعوض ایدر وَتَزَوَّدُوا وآزقلکز وازق کتورکه یعنی قافله سندن
برقوم ازقسز وراحله سز حجه کدرلردی وحکمه احتیاج اظهار ایدوب اهل قافله دن
نسنه دیلرلردی صحیح تا بیوردی که ازق کتورکه تاکه خلقه زحمت اولمیسز فَإِنَّ خَيْرَ
الزَّادِ التَّقْوَى پس تحقیق ازقلرکه یکرکی تقوادر یعنی طعدن پرهیز ایلمکدر وخلقه
تشویشه ورمکدن وانلردن نسنه استمکدر وَاتَّقُونِ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ بندن قورقکز یا
عقل اولانلر کشیلر لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ سزده ازرکن کناه، یوقدر أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا
مِنْ رَبِّكُمْ حج موسمنده تکدکزدن رزق استمکز تجارت سبیله فَإِذَا أَفَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ
پس چکن عرفاتدن دونمکز واول بریرکه اده ملره جوا کوکدن اندکلرندن صکره اندہ،
بولنشوب بریرن بلدلر فَاذْكُرُوا اللَّهَ پس تکبیر ذکر ایلکز تهلیل ایله ولبیک دمکله عِنْدَ
الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ مشعر حرام قتنه که جمع دلفه درواول مکه ده بریردر وَاذْكُرُوهُ و
تکبیر ذکر ایلکز بومکاندن كَمَا هَدَاكُمْ نتاکه سزه یول کوسترمدی مناسکی حجه وَإِنْ كُنْتُمْ
مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الضَّالِّينَ وتحقیق سز حق یکه هدایت وارجمدن اوکدن یا محمد کوندرملرمدن
اول آزغونلردن ایدکز اهلرایدوکز ثُمَّ أَفِيضُوا اندن صکره کروکز خطاب قریشه درو
انلرکه خلیفه لرینه که دوکلی عربه عرفاتده طورمرلردی وانلر مزدلفه ده وبونکله خلق
ازره یوجه لکرایدرلردی وخلقله بریرده طورمقدن عار ایدرلردی وکروکه غله، وحی
غیری یولدن دونمرلردی وحی تعالی بیوردی که کروکز مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ جمیع
خلق دوندوکی یردن یعنی عرفاتدن مزدلفه دن دخل وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ وتکبیردن یارلغمق
دیلکز کیرانَّ اللَّهَ تحقیق تکری تعالی غَفُورٌ رَحِيمٌ کناهلرن یارلغیجی درکوچ ادنلرکه شفقت
ادجی در فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ پس چکن تمام اتسکز وحج ارکانلرن وکواز ملرن یرینه کتورسکز
فَاذْكُرُوا اللَّهَ پس تکری تعالینی ذکر ایلکز وثنا قیلکز كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ کندو اتالرکزی ذکر

اند کلکز کبی جاهلیت رسمی بویدی که عرب اولولری مناسکدن فارغ اولدقدن صکره
حرم اوکنده یا منا مسجدیله جبل الرحمة مابینده طورب آبا واجداد وحسب
ونسب اولوغیله فخر ایدرلردی حکم اولدی که اتالرکزی یاد ایلکز کبی تکرینی ذکر ایلکز
أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا یا اندن قتی ذکر ایلکز وحق زیراکه اتالرکز عراتی ومناقبی اول
ومرشدر فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ پس ادمیلردن بعضی کم وارکه ایدر رَبَّنَا آتِنَا فِي
الدُّنْيَا ای ربمز ورمز بزه دنیاده فلان نسنه ودنیا مالدن ولرو کَالَهُ فِي الْآخِرَةِ
مِنْ خَلَاقٍ وآنکریعنی دنیادیلنکز آخرتده نصیبی یوقدر اکرچه لکن کافرلره آخرت
نعمتندن نه نصیب درواکر مؤمنسه دخی وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ وادمیلردن کمسه وارکه
ایدر رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً ای پروردکارمز بزه دنیاده ایلکز عطا ایله یعنی
توفیق طاعت وعافیت وقناعت وحلال رزق وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وآخرتده دخی
ایلکز وریعنی شفاعت وجنت ودیدار وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ وبزی طاموادخی عذاب
قتله حضرت علی بیوررکه دنیاده حسنه صالحه عورتدر واخرت حسنه سی کوچکر
حوریدر وَاوه عذابدن یارمز ودللوعورتدر أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ انلرکه دنیا واخرت
خیرندن طلب ایدرلرانلر نصیب وارمر مِمَّا كَسَبُوا عمل اتدکلرندن یعنه دلدکلرندن وَاللَّهُ
سَرِيعُ الْحِسَابِ وتکری تعالی تز حساب ایلیجی درکوز یومب اچنجه جمیع خلایقی
حساب ایلر وَاذْكُرُوا اللَّهَ وتکبیر ذکر ایلکز یعنی تکبیر ایدکز فِي أَيَّامٍ مَعْدُودَاتٍ
صایلمش کونلرده، که ایام تشریق درواول اوچ کوندر بکی بیرامدن صکره واما اعظم
قتنه عرفه کون صباح غازندن صکره تا بیرام کونینه دکن وصاحبین قولنده
ایام تشریق کونلرنکر اخرنه دکن که اکندو در تکبیر اتمکر کرکدر وشافعی بومثله صاحبین
موافقدر فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ پس هرکم تعجیل ایلسه واوکسه ومنادن کتسه یعنی تشریق
کونلرنکر اکنجی کونینه انسه فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ پس انکر ازره هیچ کناه، اولمز عربلردن بعضی
جاهلیتن تعجیل ایدرلرکناهکار بلورلردی وبرعماعت تاخیر ایدرلردی وحی تعالی
بیوردی که تعجیلده رخصت وار هیچ کناه، یوقدر وَمَنْ تَأَخَّرَ وهرکم تاخیر اتسه واوج
کجه منادہ اولسه فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ پس انکر ازره هیچ کناه، ووبال اولمز لِمَنِ اتَّقَى برهیز ایدن
مکیه یعنی حج ادا اتدکدن صکره عمری اخرینه دکن تقوی ازره اولله وَاتَّقُوا اللَّهَ وتکبیردن
قورقکز باقی قلن عمرکزده، وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ وبلکه که سزالیه تُحْشَرُونَ تکبیردن یکا حشر
اولورسز جزا کوزورسه کرکه وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ وادمیلردن مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ

بعضی کشیلر کہ سوزی یکی عجبہ کتورر واول اخص ثقفی اوی کہ رسولہ کلوردی دم طتلو
دللوو کو بجکر صورتلو کشیدی کلوب ایتدی یارسول اللہ دلرم کہ ایمان کتورم وبونکر ازرنہ
محکم اندا اجوب تکری طانق دوتدی و کرو دوندکی وقت مدینہ قومنکر اکتن یاقدی و
مسلمانلر جیوانلرنی قتلہ بکلرلدی حق تعالیت کوندردی کہ آدملردن مکہ وار درکہ انکر
سوزی یکی عجبہ کتورر فی الحیوۃ الدنیا دنیا حرکتی مصاطندہ ویشہد اللہ وتکری طانق
دوتر علی ما فی قلبہ کوکلندہ اولان نسنہ ازرہ یعنی ایدر کہ بنم کوکلمہ دملم بردر یلان سویلرم
وھو الد الخصام حال بوکہ اول دشمنلرکہ قتی رغی واولورغی درو اذا تولی دیقن سنکر
قتلکدن دونپ سعی فی الارض مدینہ یرنہ دورشرکہ لیفسد فیھا انہ فساد ایلیہ و
یھلک الحرث واکنی ھلاک ایدہ یا متغلبہ والنسل وجیوانلری دخی واللہ لا یحب الفساد
دیو تعالی فسادی ویارمز لغی سورمز وبکنمز واذا قیل لہ دیقن اول منافقہ ایدلسہ کہ
اتق اللہ تکریدن قورق اخذتہ العزۃ بالاثم آنی تکبر لکرالور کناہ اشلمکلہ یعنی بر
کناہ دخی اشلر وبرنا معقول دخی سویلر فحسبہ جھنم پس انکا جھنم یترواوہ لہ
براوتدرکہ جھنم المانہ انکلہ عذاب ایدرلر یا جھنمدہ برعیشک درزیکر قیودر ولبئس المھاد
ونہ یارمز دوشکدر جھنم کہ ومن الناس واد جملردن من یشری نفسہ کسہ وار درکہ کندو
نفسنی صاترر یعنی جانی بذل ایلر ابتغاء مرضات اللہ تکری خشنود لغن السیوب
آیت غریب رویی حقتن درہم نسینہ کہ مالکدی مکہ ده کافرلر ورب مدینہ یہ ہجرت
اتمکہ اجازت الدی تکری رضاسنی وپیغمبر خشنود لغن دنیا مالیلہ صتون الدی واللہ
رؤف بالعباد وحق تعالی شفقتلو در کندو قوللرنہ کہ انکر رضاسنی طلبلرن جانن فدا
ایدرلر یا ایھا الذین آمنوا ای انلرکہ ظاہر ده ایمان کتوردکز ادخلوا فی السلم
کافۃ دوکلکز براوزرنہ اسلام کرکی یا دوکلی موجنلرہ بیورر کہ اسلام ازرہ ثابت
اولکز واینکلر کہ ایمان اسلام وانکر اصحابی اسلام احکامن قبول اتمکلرندن صکره
تورمیت شریعتن دخی کوزلیوب شبہہ یہ تعظیم ایدرلر دی وات ذا القربی سیدی عزیزلرہ
حق تعالی بیوردی کہ برکزدن اسلامہ کرکی ولا تتبعوا واوبکر خطوات الشیطان شیطان
آدملرنہ یعنی یوردکی یوللر ووسوسہ لرنہ منسوخ حکملرلہ عمل ایلکز انہ لکم عدو مبین
بحقیق شیطان سز بللو دشمندر کہ وسوسہ یلہ سزدہ خاطرکزی تغییر ایلیر فان زللتم پس
اکر طیرتہ سز شریعت یولندن وقرآن حکملرندن من بعد ما جاءتکم البینات سز
مختلف کلدکدن صکره یعنی حلال وحرام حکملری فاعلموا ان اللہ پس بلکزکہ تکری تعالی عزیز

وتابع اولمکدر

کتسہ

حکیم

حکیم غالب وقادر درمدینہ مخالفت ایدنلرکہ عقوبتہ محکم اشلودر انتقام المز الا حقلہ بل
ینظرون انلر کوزلری دوتر یعنی کوزدوتر لرکہ بکلی اسلام دایمہ سنہ کیرمز لرالا ان
یاتیھم اللہ الا انلر تکری بویرغی یا عذاب کلمسنہ بقر لر فی ظلل من الغمام اق بولت
کولکہ کرندہ تتاکہ شعیب قومنہ یوم الظلہ ده عذاب اندی والملئکۃ وفرشتہ لرکلمسنہ
کہ عذابہ موکلدر وقضی الامر وھلاک اولمق اشی تمام اولہ یعنی بتر کشیہ جزاسی ورلہ
والی اللہ وتکریدن یکا یعنی انکر جزاسنہ ترجع الامور دوندرلور دوکلی اشلر یا اولکلہ
پادشاہلرکہ دوحاکملرکہ امری وحکمی کہ بکون رعیتلر ازرہ بحر یارن قیامت کونتہ باطلر
اولوب امر وفرمان حقدن غیری مکسنکر اولیلہ سل بنی اسرائیل صورییا محمد یا خطاب
ہر صلاحیتی اولنہ درصور مدینہ جملودلرنہ یا بنی اسرائیل موجنلرنہ مقصود یعقوب
اوغللرندر کہ کم آتیناھم من آیۃ بینۃ بخ ونقدر معجز اتکر ورده کہ انلرکہ اتالرنہ
بللوشنلرندن وکوبجکر خبرکردن محمدکم حقتن یاظاہر معجز اتلر عصا ویدبیضا و
من وسلوی کبی وبونلرکہ امثالی ومن یبدل نعمۃ اللہ ومکم تبدیل اتسہ جملو دلردن
تکری نعمتی کہ پیغمبر صفتی درده ندرسہ من بعد ما جاءتہ انکا توریت کلدکدن صکره
فان اللہ پس بحقیق تکری تعالی شدید العقاب قتی عقابلو درانول کشیہ دنیاده قتللہ
واپلدن سورمکلہ واخرتہ نہایت سز عذابلہ زین للذین کفروا بزندی کافرلونلرہ
وناسباسلر الحیوۃ الدنیا دنیا حرکتی کہ انکا آلدنورلر ومغرور اولورلر ویسخرون من
الذین آمنوا ومسخرہ یہ آلورلر ایمان کتورنلری قریش غنیلری صحابہ فقیرلرنہ بلال و
عمار وبونلرکہ امثالنہ ایدرلردی محمدی کورکی کہ ایدربوکدالرلہ جھان اچشن
اشلدن وعرب اولولرنکی بنیاددن ورسوم وعاداتن جبرن اکیرانکر اشی حق اولیدی
عرب اولولری انکا تابع اولکوردی حق تعالی بیوردی والذین اتقوا وانلرکہ شرکدن و
عیصاندن پرہیز اتدلر یعنی بودرویشلرکدالر فوقھم یوم القیمۃ انلرکہ ازرنہ در
قیامت کونتہ یعنی موجنلرکہ مرتبہ یکی مسخرہ یہ آلنر کافرلر ازرنہ اولسہ کرکہ بونلر
فردوس اوجاغنن یوجہ درجہ لرده اولہ وکافرلر السفلہ وسجین ده اولہ لرواللہ یرزق
من یشاء وتکری تعالی رزق ورردلدوکی کشیہ کہ بغیر حساب حسابہ قیاسہ کلمز کان الناس
امۃ واحدۃ دوکلی آدملر یعنی آدم وانکر اولادی بریولکر وبردین ازر یدی اندن
صکره مختلف اولدلر فبعث اللہ النبیین پس تکری تعالی پیغمبرلری کوندردی یعنی شعیب
واوموسی وانلردن غیری مبشرین مژدجی اولدقلری حالدہ موجنلرہ جنتی واہل طاعتہ ثواب

قال الکوفیون المضاف والمضاف الیہ لا یکونان معرفتین الا ان یکون المضاف اضعف فی التعریف من المضاف الیہ کان افعل لا یضاف الا الی نکرۃ او الی ما ھو فی معناھا کقولہ تعالی من حیث یضاف الی الجنس

ومنذرين وقورقدجي اولد قلري حالده كافرلري جهنملك وايل معصيتي عذابله وايدرلركه
نوح كوندرلدكدن زمانده دوكلي عالم كفرازره ايدي وابراهيم كلدوكي وقت دخي حق تعا
پيغمبرلر كوندرمدي وانزل معهم الكتاب وانلرله كتاب كوندرمدي كه انلركه شريعتلري
احكامي آنده بيان اولنمدي بالحق حقله وعدل ازره ليحكم بين الناس تكي اول كتاب
حكم ايليه آدميلرارالسنه فيما اختلفوا فيه انلرا ختلاف اتدكلري نسنه ده وما
اختلف فيه واختلاف ايلدلر حقنده يا كتابده يا دين امرنده الا الذين اوتوه الا
انلركه انلره كتاب ورلدي يهود ونصاري دن كه انلر تحريف وتبديل اتدلر من بعد
ما جاءتهم البينات انلره بللو معجزلر كلدكدن صكره وروشن بحجتلر وانلردكي خلاف
اتدوكي دينه اجون دكلدي بلكه بغيا بينهم ارالرنده حسدا جون ياظلم اجون فهدى الله
پس حق تعا يول كوسترمدي الذين آمنوا ايمان كتورنلره لما اختلفوا فيه اختلاف
اتدكلري وجكشدكلري نسنه ده من الحق حقدن بيلمندريعني حق تعا موجب منلره اختلاف
اتدكلري نسنه يه يول كوسترمدي باذنه كندوعلمي وارادتي واميريله بوا ختلاف قبلماوندن
ادي كه بعضي يوزني مشرقه دوندي وبعضي مغربه حق تعا موجب منلره يول كوسترمدي
كعبيه كه اورته در يا مخالفت هفته كونلرنكي فضيلتني ادي يهود شنبه ونصاري
يكشنبه اختيار اتدلر حق تعا بوامتمه جمعيه كمركونلرك افضل در يول كوسترمدي والله
يهدي من يشاء وتكري تعا كندوكرهيله يول كوسترر هم ملته دلسه الى صراط مستقيم
طغرويولدن يكا كه اول انبياواوليا يولي در خندق كونيكي كه كافرلر يكدل اولدلر اوندن
منافقلر نفاقني اظهار اتدلر وضعيف صلملي انلر متردد اولدلر اولوخط ظاهر اولدي
انلركه كوكلي تقويتي اچون بوآيت نازل اولدي ام حسبتم يا صاندكزمي اي جماعتلركه
خاغانن ترك اتدكزوفقر محنتي وغربت غصه سنه كرفتار كزسز ان تدخلوا الجنة آنك
كه جنته كيرسزوسز الما يأتكم مثل الذين وسزه كلمديكي مانندي وشكلي كه
خلوا من قبلكم سزدن اولكدن كچدلر يعني انلركه پيغمبرلري وصديقلري وتابعلري تحمل
آيت اولدركه طاقتلرسزكه ايكان جنته كيرسزوسزدن اولكدن تكدي دوستلرنه ارشدي
بللردوزحمتلرسنه ارشميه مستهم البأساء انلره قتي لق ودرويشلكلر ارشدي والضراء
وجسته لق وشكستلكلر واچلق دخي نقلدركه مكه ايله طايف اراسنده يتمش پيغمبر بولدلركه
اچلقدن اولمشلردي وزلزلوا ديرلرندن قوبدلركه متزلزل اولدلربلاومحنت چوقلغندن
كه انلره ارشدي حتى يقول الرسول تا اول وقت كه پيغمبر انلره ايتدي والذين آمنوا

معه انكله ايمان كتورنلردخي يعني پيغمبرله موجب منلره اتفاقلم ايتدلر متى نصر الله تجان
اولور تكري يارديمي ونه وقت دشمن ازره نظفر بولورز نصر تكر تز لكن التماس ايدرلردخي
شكر ازره دمكدكلدر حق تعا انلره سؤاله خبر ورمدي كه الا ان نصر الله قريب
بلكه تكري تعالينكر موجب منلره يقين در يسئلونكر سكا صورر لر يا محمد ماذا ينفقون
نه نسنه نفقه ايدرلر سؤال ايدن عمرو بن جموح ادي اولو باي كشيدي پيغمبردن صورمدي
كه يارسول الله نجه مالم وارنه نفقه ايليم حق تعا بيورمدي كه قل ما انفقتم من خير ايت بر
نكه مالدن نفقه ايلرسزواخراج ايدرسز فللوالدين پس اتا يه انايه نفقه ايلكز و
الاقربين ويقين خصملكز كه وارث اوليه لرزيرا اول صلهٔ رحم در والیتامی ويجكه
يتملكز كه كاروكسبه قادر اوليه لر والمساكين ودرويشلكز كه كندو معيشتلرنه عاجز لردر
وابن السبيل ويولجيه وقونغه وما تفعلوا من خير وهر نكه خيرده اشلسكز بلرسيه
فان الله به عليم پس تكري تعا اول نسنه بلي در انكر عوضني بره ودر كتب عليكم
القتال يازلدي سزه كه ازركن دين دشمنلريله جنكر اتمكر وهو كره لكم واول جنكر سزده
نفسكزه مكروه ودشوار در وبوكراهت تكري امرنه مخالفت اتمكر دكلدي بلكه آدم
اوغلانه مال ونفس هلاكه اولمق دشوار در وعسى ان تكرهوا شيئا اولكم برنسنه كريه
كورنسز وطبيعتكز سوميه وهو خير لكم حال بوكه اول نسنه سزن خيرلوا ولكه غزا
كيي كه سوابرسز وانكر ايلكي اولدركه دنياده ظفر وغنيمت بولنور وشكني قهر ايدوبد ديني غريز
اتمكر كيي واخرتده يوجه درجه ارتمكر وعسى ان تحبوا شيئا واولاكه برنسنه سوه سز
كامل لكر وغزادن قلمق كيي وهو شر لكم اول سزه يارمزاولة ذلت ودشمن غلبه اتمكر
كيي واخرتده غزا تواباندن محروم اولمق كيي والله يعلم وتكري بيلور سزده مصلحتكزه
بلمزور وانتم لا تعلمون وسز آنى بلمزسز يسئلونكر سكا صورر لر عن الشهر الحرام
حرام آيدن كه قتال فيه انده جنكر اتمكر وار يعني مسلمانلر حرام آيده قتالدن صورمدكلر
جواب كلدي كه قل قتال فيه كبير ايت حرام آيده جنكر ايلمك اولكنا هدر هنوز اول
وقتده حرام ايلمزده جنكر اتمكر حرام ادي وانكر حرمتي آيت سيفله منسوخ اولدي فاكر چه
بوقتال اولوادي اما آنى كه كافرلرك اهلغله ايدرلر وصد عن سبيل الله وخلق تكري
يولندن منع ايلمك يعني ايماندن وكفر به وتكري تعالايه انا يمق والمسجد الحرام ومسجد
حرامه كافرلرك يا خلقي انكر طوافندن وانده غازقلمقدن واخراج اهله منه واندن
اهالني كعبه دن چقرمق يعني پيغمبر وانكر اصحابني اكبر عند الله اولورقنا هدر تكري تعا

قتنده رجب آینده جنك اتمكدن وانك عقوبتی زیاده اولور والفتنة اكبر من القتل
وتكریه شرك كتورمك آدم اولدرمكدن اولور قدر ولا یزالون یقاتلونكم وهمیشه مشركلر
تعصب وعنادله سزوكله ای مؤمنلر جنك ایدرلر حتی یردوكم تا كه سزی دوندرلر
عن دینكم دینكزدن كه اسلامدر ان استطاعوا اكر كوچلری یتسه وقادر اولسه لر و
من یرتدد منكم عن دینه وهر كم سزدن كندو دیننده دونسه ومرتد اولسه فیمت
وهو كافر پس اولسه كافركن یعنی كفر ازرنه كتسه فاولئك پس اول مرتدلر بولكنك
حبطت اعمالهم انلرك عمللری باطل اولور فی الدنیا والآخرة دنیاده امان وآخرتده
ثواب بولمز واولئك اصحاب النار واول بولك جهنم ملازملریدر هم فیها خالدون
انلر اول اوتده ابدی قالورلر ان الذین آمنوا تحقیق انلر كه تكریه ورسوله اناندلر
والذین هاجروا وانلر كه وطنلرندن كوچدلر وجاهدوا وغزا ایلدلر فی سبیل الله
تكری یولنده یعنی عبد الله بن جحش وانك یارنلری اولئك یرجون انلر امیدوارلر
رحمة الله تكری رحمتنه والله غفور رحیم وتكری تعالی مؤمنلری ومجاهدلری ومهاجرلری
یارلغیجیدر ورحمت ادجیدر یسئلونك عن الخمر سكا یا محمد صوجی اچمكدن صوررلر والمیسر و
قمار اوینمقدن صحابه اولولرندن بر جماعت عمر بن الخطاب ومعاذ بن جبل كبی پیغمبره
ع م ایتدلر كه بزه خمرده فتوی ور كه عقل زایل ادجیدر وقمارده كه مال ضایع اولور
واول زمانده صوجی حلالدی حق تعالی بیوردی كه قل فیهما اثم كبیر ایت بو اكسنده
اولو كناه واردر ومنافع للناس ومنفعتلر دخی آدمیلره وخمرك منافعی یا بدنیدر
طبیعت كرم اولمق وطعام هضم اتمك كبی یا خلقی تكبرلرك تواضعی وممسكلر سخاوتی
وجاهلیتده رسم بویدی كه قماردن حاصل اولان مالی مسكینلره قسمت ایدرلردی
حقایق سلمی ده كلمشدر كه اثم كبیر اكا مشغول اولمقدر ومنافع للناس آنی ترك ایلمك واثمهما
اكبر من نفعهما وخمرله قمارك كناهی اولور قدر انلرك نفعندن ویسئلونك وسكا صوررلر كه
ماذا ینفقون نه نسنه نفقه ایده لر عمرو بن جموح رضی الله عنه اولكی نوبت كه سؤال
اتدی مصارفی تعیینده جواب نازل اولدی بركز دخی ایتدی یا رسول الله بلدم كه
صدقه كلمكده ورمك كرك اما بلمزم كه نه ورم جواب كلدی كه قل العفو ایت كندو
نفقكدن وعیالك نفقه سندن زیاده اولنی وبعضی علما قتنده بو آیتك حكمی منسوخدر
زكات آیتیله منسوخدر كذلك یبین الله نتا كه اول نفقه ورمك بیان ایلدی بیان
وروشن ایلر تكری تعالی لكم الآیات سزه كندو شفقتی ومرحمتی نشانلرن لعلكم تتفكرون

اولاكم

اولاكم سز فكر ایلیه سز فی الدنیا والآخرة دنیاده وآخرتده یعنی دنیایه كوكل ورمیه سز و
آخرتی هیچ وجهله الدن قومیه سز ویسئلونك وسكا صوررلر عن الیتامی یتیملرك معیشتی
كیفیتندن اسباب نزولده كلمشدر كه چون یتیم مالنه یقین اولمك وآنی یمك آیتی نازل اولدی
هر كشی اول معامله دن پرهیز ایدر اولدی حق تعالی بیوردی قل اصلاح لهم خیر ایت
انلرك حالن اصلاح ایلمك ومالكرن حفظ اتمك یكركدر انلردن اراغ اولمقدن كتورمشلر
كه بر جماعت یتیملر طعامن ایرو پشوررلردی وانلرك قالیلری ازره اوتورمزلردی و
هیچ بر نوعله انلره اختلاط اتمزلردی حق تعالی بیوردی كه وان تخالطوهم واكر انلرله
مخالطه ایلسكز وطعامكزی انلرك طعامیله قرشدرسكز فاخوانكم فی الدین پس
انلر سزوك قرداشلركز در دین اچنده والله یعلم المفسد وحق تعالی فساد ایلینی بلور
یعنی ماللرن ییه واسراف ایلیه من المصلح انلرك اشن اصلاح ایلیندن ولو شاء الله
واكر تكری تعالی دلسیدی لاعنتكم سزی زحمته ومشقته بر غردی واشكزی طار ایدردی
بونك برله كه یتیملرله قرشمغی حرام ایدردی ان الله تحقیق تكری تعالی عزیز حكیم غالب
وقادردر زحمت ورمكه بلجیدر زحمتی ترك ایتدوكنك حكمتیندر ولا تنكحوا المشركات و
نكاح ایلمك والمك مشركه عورتلری حتی یؤمن تا ایمان كتورمینجه رسول ع م مرثد عتوی
كه دلاور اردی مكیه كوندردی كه انده اولان مسلمانلری كافرلردن اوغرلینجه چقروب
كتوره مرثد چون مكیه كلدی بر مشركه عورت عناق ادلو كه غایت جمالده ادی
كلوب ایتدی كه بنی عورتلغه آل مرثد ایتدی رسولدن اجازت آلیم دونب كلدكدن صكره
رسوله عرض ایلدی حكم اولدی كه مشركلر ایمان كتورمینجه نكاح ایدوب عورتلغه آلمیه لر آیت
كلدی كه ولامة مؤمنة ومؤمنه قرواش خیر من مشركة یكركدر آزاد مشركه عورتدن
ولو اعجبتكم واكر سزی عجبه كتورسه دخی اول عورتك مالی وجمالی ولا تنكحوا المشركین و
ومؤمنه عورتلری مشرك ارلره ورمك حتی یؤمنوا تا انلر ایمان كتورمینجه ولعبد
مؤمن ومؤمن قول كه آزادسزدر خیر من مشرك مشرك آزاد اردن یكركدر و
لو اعجبكم اكرچه اول مشرك صورت یا بایلق سببیله سزی عجبه كتورسه ده اولئك اول مشرك
ارلر ومشركه عورتلر یدعون الی النار جهنم اودنه دعوت ایدرلر یعنی كفر سببیله جهنمه
كررلر والله یدعوا الی الجنة وحق تعالی پیغمبرلر دلیله یا اولیالری جنته اوقورلر والمغفرة
باذنه ویارلغمغه یعنی عمللره كه انكله یارلغنوب جنته كررلر انك قضا باذنه انك قضاسی
وارادتیله ویبین آیاته وبیان ایلر كندو آیتلرن حلال وحرامدن للناس آدمیلر چون

انلر

لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ شايد كه انلر اوكت قبول ايدملر وَيَسْئَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ وسكا صورلر
عورتلر حيضلندن كه قان كورمكدر ثابت بن الدحداح ايتدى يا رسول الله عورتلر قان
كورمكلرى وقت بخه سلوك ايدملم جواب كلدى كه قُلْ هُوَ اَذًى ايت اول حيض زحمتدر
ومكروهدر كه بقين آدمى اندن نفرت ايلر فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ پس ايركلر واراغ اولكلر
عورتلرندن فِي الْمَحِيضِ حيض حالنده انلن جماع ايلكلر بو دخى كه مخالطه ومكالمه ايلمك
جمله لرنكى پس تاكيدا چون بيورر وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ وانلرله يقين اولمكلر يعنى جماع ايلمكلر
حَتَّى يَطْهُرْنَ تا انلر پاك اولنجه كه غسل ايدملر قان كسيلدكدن صكره وبو مذهب
شافعى در وحفص يَطْهُرْنَ اوقور طاهر كسكونى دهانكر ضميله تا انلر اركنجه يعنى
قان كسيله وبو امام اعظم قوليدر كه چون قان كسيله حيض ايام ملرنكى اكثرى كچدكدن
صكره غسلدن اولكدن جماع حلالدر فَاِذَا تَطَهَّرْنَ فَاْتُوهُنَّ پس پاك اولملريا
غسل ايدملرسه انلن كلكز جماع ايلكز مِنْ حَيْثُ اَمَرَكُمُ اللّٰهُ تكرى تعالى بيورديغى يردن
كه فرجدر غير يدن دكلر اِنَّ اللّٰهَ تحقيق تكرى تعالى يُحِبُّ التَّوَّابِينَ خطاسندن توبه ايدنلرى
سورر وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ وپاكلرى دخى سورر نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ عورتلركز
سزوكه اكنلككز در جمهور كرايدر دى مهكم مباشرت وقتنده عورتكز اردندن
وارسه اوغلشاشى اولور مسلمانلر اول نوع ازره اقدام ايدرلردى بوحالى رسولمزه
عرض اتدلر حق تعالى دن جواب كلدى كه عورتلركز اكنلكلريدر واوغلقز بتحكم يردر
فَاْتُوا حَرْثَكُمْ پس كلكز اكنلككز اَنَّى شِئْتُمْ قنجغز كه دلسكز اوكندن وارديكزدن
وچلقيون واكندن غرى چون وارجق يردر كه اكن يرديدر تزكيه ايلمكلر وَقَدِّمُوا
لِاَنْفُسِكُمْ وتقديم ايلكلر نفسكز اچون يعنى ولد طلب ايلكلر يا اوكردى خالص نيتله
وكوبكلر انلر ونفسى حرامدن صقلكلر وَاتَّقُوا اللّٰهَ وتكليفدن صقنمكلر انكله امرينه مخالفت
ايدوب نهيينه مباشرت اتمكدن وَاعْلَمُوا اَنَّكُمْ مُلَاقُوهُ وبلكه كه سز اوكندن كوندردكلكز
نسنه ارشجكز سز ياطنده غلكز تكريه ارشر سز يعنى آخرتده باشكزه كورر سز يا ملاقاتده
مراد قوللرى تكرى حضرتنه عرض اولمقدر وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ومومنلرى جنتى وچوبداريله مشتمل
شاد اولسونلر وَلَا تَجْعَلُوا اللّٰهَ عُرْضَةً وتكرى اوزنى بهانه وحاجز مانع قيلمكلر لِاَيْمَانِكُمْ
كندوزه اندلركزجون عبد الله رواحه كندوقزقرداشى ايدى بشير بن نعمانه اجنوب تكدر تكدر
اولوادنه اندلركه انكله سوزيله وانكر حقنده ايلكلر اتميه ودشمنلريله صلح اتدرميه
حق تعالى آيت كوندردى كه تكرى اوزنى مانع قيلمكلر اَنْ تَبَرُّوا كه اقربايه ودوستلره ايلكلر ايلميه سز

وتتقوا

وَتَتَّقُوا وپرهيز ايدهسز وصلتدن ويارانلره سويلشمكدن وَتُصْلِحُوا وصلح ايلميه سز بَيْنَ
النَّاسِ آدميلرى اراسندا وَاللّٰهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ وتكرى تعالى سزدن كه اندلركزى اشدجى حرد وكوكلكزده
اولنى بلجى در آندلرجون عبد الله رواحه بو آيتى اشتدكدن صكره ديدوكندن بكدى
وبشيرله بنه بارشدى لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ تكرى تعالى سزى دوتمز يعنى عقاب ايلمز بِاللَّغْوِ فِي اَيْمَانِكُمْ
لغوله كه آندلركزده واقع اولور لغو امام اعظم قولنده اولدركه
بركشى برشى كورمكسزين آندايجون واندكر خلافنى ظاهر اوله وشافعى لغوا كاذركه نى
اختيار دله كلمه يا عادت طريقيله لَا وَاللّٰهِ وَبَلَى وَاللّٰهِ كبى واندكر اولمه آنده قصدى اولميه
وبهر تقدير لغو آندلن كفارت يوقدر وحق تعالى انكله عذاب ايلمز وَلٰكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ وليكن
سزى دوتار وعذاب ايلر بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ كوكللركز كسب ايلدوكى نسنيله يعنى قصدله
اندايجه سزدن چيقسه سز واما كفارت ورمكدركه كفارتكز بيانى مائده سوره سنده
گلسه ان شاء الله تعالى وَاللّٰهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ وحق تعالى قوللرينى ياراتيجى در يعنى لغو اندله دوغرو
ياولشدر قصدله آندايجكده دخى عقوبتى تعجيل اتمز لِلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ انلره
كه آندايجرلركندوعورتلرندن اولهلرو كردوندلرجا هلكيت زمانندن برارلكى بر
عورته ميل اولمسه وآنى كدروب غيرى عورته الق دلسه آندايجردى كه بخه وقت اكا
يقين وارميه وآنى اول مدتده اَيْ يَغْلُو وسركشته قوردى واول بيجان بخه زمان فه
طول ونه ارلوبجردى حق تعالى آنى بلكميوب حليم ايلدى كه آندايجن كملر تَرَبُّصُ اَرْبَعَةِ
اَشْهُرٍ حرت اى انتظار اتمكدر يعنى قتلنه لر فَاِنْ فَاءُوا پس اكر كرودونسلر يعنى آندايجلر
عورتلرنه رجوع ايدوب مباشرت اتسلر فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ پس تكرى تعالى آندايجلرى
يارليجيجى در بوصورتده رَحِيمٌ رحمت ايدجى در كه اندكه كفارتن مقرر قلدى وَاِنْ عَزَمُوا
الطَّلَاقَ واكر طلاقه قصد اتسلر يعنى بوشمغه فَاِنَّ اللّٰهَ پس راستى تكرى تعالى سَمِيعٌ عَلِيمٌ
قوللركه سوزن اشدجى حرد وقصدلرنى بلجى در وَالْمُطَلَّقَاتُ وبوشانمش عورتلر دخى كه
حاملهاولميه يَتَرَبَّصْنَ بِاَنْفُسِهِنَّ انتظار ايدهلر اولدوتورب قتلنه لر كندونفسلرنده
بوانتظارى تاكيدا ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ اوچ طهارت وبول شافعى ومالكى مذهبنده اوچ حيضدر
وامام اعظم قتنده اوچ قان كورمكدر وبوخلافده فايده وار در كه چون اوچنجى حيضه
وارنجه عدت تمام اولور انكر قوليله كه طُهْرٍ قُرْءٍ در وانكر سوزيله كه حَيْضَةٍ در اوچ حيض
كسلدكدن صكره عدت آخر اولور وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ وعورتلره حلال اولمز اَنْ يَكْتُمْنَ مَا
خَلَقَ اللّٰهُ كزليه لر تكرى تعالى يارتدغى نسنه فِي اَرْحَامِهِنَّ رحملرنده يعنى قرنلرنده اولان

بوغلين

اراغ

اوغلانی وچون ولدی صتلق حقدن دخلکدر پس بو عورتلرن روا اولمیه
إِنْ كُنَّ يُؤْمِنَّ بِاللَّهِ اگر ایمان کتورمش اولسلر تکرمیه وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وقیامت کونینه
وَبُعُولَتُهُنَّ وانلرکه ارلری أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ لایقدرکه انلرن رجوع ایتمکه فِي ذَٰلِكَ
انتظار زمانده إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا اگر ارلر اول رجعتلی عورتلرکه ایشنن اصلاح
اتمکه دلسلر اولمز ضرر اتمکه دلسلر السلام ابتدکنده عورتلره رجعتی طلاق دردی
چون عدتی باشه کلوب تمام اولسه رجعت ایدرلردی وعورتلری الوبیه طلاق
دررلردی انلرو کی غرضی فساد دادی اصلاح اتمکه دخل وَلَهُنَّ وعورتلرکه ارلرلرازره
حقلری وار در مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ ارلرکه حقی کبی عورتلرازره بِالْمَعْرُوفِ کوکلکر معیشتله
وایوزندکانیله اگرکه حقی عورتلرازره اولدرکه بویرغن دوته واگرنکاموسن صتلیو
عفت دایم سندن جقمیه وعورتلرکه حقی ازرنه اولدرکه انکله کوکلکر زندکانی ایده وچینی
علمندن اکاوکرده وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ وارلرکه عورتلرازره فضلی ویوجه مرتبه سی وار
بونکرلره که عهده انلرازرنه درونفقه انلردندر یا میراثله که ایکی عورتک الدغن الورلر
یاطلاق ورجعت که اختیارارلرالنده در وحقایق نجیه ده مذکوردرکه ارلرفضلی
عورتلرازره استعداد نبوتله وکمالی ولایتله در وَاللَّهُ عَزِيزٌ عزیز حَكِيمٌ وحق تعالی غالبدرارکری
عزیز ایلر وعورتلرازرنه فضلی درحکمت اشی درکه قوللره حکملره حکم ایلر الطَّلَاقُ مَرَّتَانِ
طلاق شرعی که اندهرجعت اولهایکی کزدر جاهلیتده، طلاق عددی مقرر دکلدی
اکرفرضاً اون طلاق واقع اولیدی ارینه رجعت ایدردی وبینه صایلی وردی ایدی
نازل اولدی که طلاق رجعی ایکی کزدر واندن صکره ایکی طلاق فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ پس
دوتمقدر ایلکله یعنی رجعتله أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ یاصایلی ورمکدر ایلکله یعنی قویه
تاعدتی چکنجه اندن صکره اکردلرسه نکاح تازه لیه واکربرکزدنی طلاق ورسه اول
عورت غیری ارنه وارمنجه اکاحلال اولمز وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ وسزه حلال اولمزای ارلرلر اَنْ
تَأْخُذُوا اولکه آلهسز مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ اول عورتلرکه ورد کلکزدن بوشنه ثابت
انصاری کندوعورتی مهر بچون برباغ ورمشدی عورت اندن آیرلمق دیلدی وباغی
یه دیلدی ایت کلدی که طلاق زمانده عورتلردن نسنه دکلدر روا دکلدر إِلَّا أَنْ يَخَافَا
لکن ظن ایلسلر ارلروعورت بلسلر أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ آنی که تکری حدلرنی یعنی حکملرن
دورغزلر ومزلر محتشم وزندکانی ده، فَإِنْ خِفْتُمْ پس اکرقورقسکز وظن ایلسکزای حاکملرکه
آلمق ورمکراوی سزدوکی الکزده در أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ آنی که ارله عورت تکری حکملرن

دورغزلر فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا پس هیچ کناه ووبال یوقدرارله عورتلرازرنه فِيمَا افْتَدَتْ
بهعورت آنده فداورمکدن که انکله کندویی صتون آله نتاکه ثابت عورتی اتدی تِلْكَ حُدُودُ
اللَّهِ بواحکام که ذکراولدی طلاق ورجعتدن وخلعدن تکرنکراندازه لریدرکه قوللری
مصلحتی اچون مقرر قیلدی فَلَا تَعْتَدُوهَا پس اندن بکمکز ومخالفت ایلکز وَمَنْ يَتَعَدَّ
حُدُودَ اللَّهِ وهرکم تکری تعالی اندازه لرندن بکسه وحکملرنه مخالفت ایلسه فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ
پس انلرظالملردرکه کندولرنه ظلم ایدرلر فَإِنْ طَلَّقَهَا پس اکراول عورته اوچنجی کز طلاق ورسه
فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ پس اول عورت اول آره حلال اولمز اوچ طلاق بوشدقدن صکره
حَتَّىٰ تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ تااول عورته غیری ارنکاح ایدوب مباشرت اتمیچه عبدالرحمان
قرظی اوچ کز بوشنمشدی غیری ارنکاح اولندی وعورت دلدی که بوصکره غیری ارمباشرت
اتمدن اولکی ارینه وارمه رسول اکرم ایتدی تامباشرت اتمیچه اولمز فَإِنْ طَلَّقَهَا
پس اکرصکره غیرارمباشرتدن صکره طلاق ورسه فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا پس هیچ کناه یوقدر
اولکی ارله بوشنن عورته أَنْ يَتَرَاجَعَا که بربرینه رجوع ایده لر نکاحله صکره غی
ارکه عدتی مدتی تمام اولدقدن صکره إِنْ ظَنَّا أَنْ يُقِيمَا اکرکمان اتسلر یابلسلر آنی که
حدود غزلر حُدُودَ اللَّهِ تکری حدلرنی که حکملردر وبربرینکحقنی بلدلر وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ
وبوذکراولنان حرام وحلال تکری احکامنکاندازه لریدرکه تکری تعالی يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ
آنی بیان ایلر برقومه که علملری وار بلورلر وحق قدرندر واکا انانورلر وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ
وقچن عورتلره طلاق ورسکز فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ عدتلری آخرنه ارشسلر فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ
پس دوتکزانلری یعنی اکراصلاح طریقیله ضرراچون دکلدر أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ
یاانلری صایلی ورکی ایلکله تا انلرکه عدتی تمام اولنجه ثابت بنی یسار کندوعورتنه طلاق
ورمی واوچ تحیض قالمشدی که عدتی آخر اولهالدی وینه طلاق ورمی طقوز آیده اوچ
کز طلاق ورمی واوچ کز رجعت ایلدی حق تعالی بو آیتله اندن نهی ایلدی وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ
ضِرَارًا ودوتمکزانلری والمکزاجتماعچون لِتَعْتَدُوا تاکه انلرظلم ایده سزاوزن عدتله
وَمَنْ يَفْعَلْ ذَٰلِكَ ودم کم بوتجلین اشلسه وبرمسلمانه ضررات سه فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ تحقیق
کندونفسنه ظلم اتمشدر واول کشی ملعوندر وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا وتکری آیتلرن
مسخره یه آلمکر یعنی اندن اعراض ایلکز وعملده سستلق اتمکز بوآیت برجماعت شانندر
که نکاح امرن وطلاقی سنت دوترلردی وایدرلردی که اوینه دیر وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ وذکرایلکز تکری نعمتنی ازرکزده خصوصا نکاح بابنده زیراچون امتلر شریعتدن

برار

هیچ برکشیه برعورتدن غیری المق رواد کلدی مکر بیغبرلن وبونن تا درت آزاد
عورت المق جایزدر وانلره طلاقدن صکره رجعت یعنی المق جایزدکلدی وبونده
رواددر وماداملکه طلاق ورلن عورت عدتی اولیدی الکا حلال اولمزدی غیری آن وان
اذن غیری وبوشرعیتده حلالدر وما انزل علیکم من الکتاب وآنک داخی ذکر ایلدکی
سنه قرآن اندردی والحکمة وحکمت واحکام وحدلر یعظکم به تکدی تکاسنه قرآنله
اوکت ورر وضرر اتمکدن منع ایلر ومسخره المقدن واندن غیری واتقوا الله وتکریدن
قورقکز حکملرنه مخالفت اتمکده واعلموا ان الله وبلکز که تکری تعالی بکل شیء علیم دوکلی
نسنه عملکزدن ومصالحکزدن بلجی در واذا طلقتم النساء وچون عورتلری طلاق
ورسکز فبلغن اجلهن پس عدتلری آخرنه ارشسلر فلا تعضلوهن پس انلری
منع ایلکز وکروه وتمکز ان ینکحن ازواجهن کوکلی ارلرنه نکاح ایدکن مخاطب
جمیع خلقه دریغه کرکدر که مطلقا عورتلری ارلرنه وارمقدن منع اتمیکز اذا
تراضوا چون راضی اولسلر بینهم بالمعروف ارالرنده حلال نکاحله ومهر جایزله و
کوکلکز زنده کاینله ذلکم یوعظ به بو منع اتمکلی که نهی ایلدکه آنکله اوکت ورپلور من
کان منکم یؤمن بالله هرکم سزدن تکریه اخلاصله ایمان کتورسه والیوم الآخر وقیامت
کونه که دوکملی کونلرکه آخریدر ذلکم ازکی لکم بو اوکت دوتمق سزه یا منع وضرری ترکه
ایلکدر پاکرکدر کوکلکز زنده کاینچون زیرا ارله عورت برلرنی کوریب بلمشلر در پس کندوارلرنه
رجوع ایلکلریکرکدر غیری کشیدن وحرام اندیشه ایلکدن پاکه اولور والله یعلم
وتکری تعالی بلور که ارله عورت بربرین استرلر وانتم لا تعلمون وسز بلمزسز والوالدات وانالر
یعنی ارله عورت بربرندن ایریلمشلر در وارالرنده سندامر اولغله وارکرکه بو اولغلان
طلاقدن اولکدن طوغمشه اولسه وکرکسه اندن صکره حکم بوصدکه انلر یرضعن اولادهن
سندامز رملرنه اولغلانلرنه حولین کاملین ایکی یل تمام ملین اراد دیلین کمسه اچون
که ان یتم الرضاعة اولغلنه سندامز رمکی تمام ایده وعلی المولود له واولغلی قزی
طوغان کشی ازرنه واجب اولور رزقهن بوسندامز رنلرکه رزقلری وکسوتهن و
کیسولری بالمعروف انصاف وعدل طریقیله لا تکلف نفس تکلیف اولنمز هیچ بر
نفسه الا وسعها الا کوجی یتدوکی قدر لا تضار والدة ضرر ارشدرمیه هیچ بر
انا بولدها کندوسندامز اولغلنه که آنی کندودن ایرن واتاسنه ورن یاخود انانه
ضرر وزحمت اولیه اولغلی سببیله یعنی الکا اولغلانی کوجلامز رنجیلر واکر قبول ایدرسه اندن

نفقه وکسوه دوتمیوب ورنلر ولا مولود له واتانه دخی ضرر اولیه بولدی کندو
اولغلی سببیله که سندامزدکی وقتده انادن آله یا اولغلی سببیله اندن زیاده نفقه و
کسوت استیملر وعلی الوارث وارث ازرنه دخی مثل ذلک انجلین ضرر اولیه فان
اراد فصالا پس اکر اتایله انا اولغلانی عمه دن کسمکه لسه کرایکی یل تمام اولمزدن اوکده
عن تراض منهما اکسیکز رضا سببیله یعنی اتا انا انکرازه رضا ورسله وتشاور و
بربرینه طانشمغله اوزرمکه وسدن کسمکه بابنده فلا جناح علیهما پس انلرکه ارزینه هیچ
کناه یوقدر بوجهتدن وان اردتم واکر لسکزای اتالر وانلرکه سندامزرمکه محتاج اولکز
ان تسترضعوا که سندامزرسکزدایه لرله اولادکم کندواولادکن کوکه انا نکه سندامز
اوزرمکه مانع اولمه وکرکسه اولیه فلا جناح علیکم پس سزکه ارزکن کناه یوقدر
دایه دوتمقده اذا سلمتم چون تسلیم ایلسکز دایه لره ما آتیتم آنی که انلره ورمکه
دلدکز بالمعروف ایلکله وخوشخویلیه بی مضایقه واتقوا الله وتکریدن قورقکز انلرکه
ضرردن دوتمقده واعلموا ان الله وبلکز آنی که تکری کناه بصیر سزاشلدیکلکز
نسنه اوزرمکدن وسدن کسمکدن ودایه دوتمقدن دوکلی سزن کورنجی در والذین یتوفون
منکم وانلرکه سزدن اولورلر ویذرون ازواجا وعورتلرن قورلر کرکدر اول عورتلرکه
یتربصن بانفسهن انتظار ایده لرکندونفسلرنده وقتلنه لر اربعة اشهر وعشرا
درت آی واون کون مکرکه حامله اولمه لرکه انلرکی عدتی یوکنی برعنجه تمام اولیه یا قرودکه
کی انکرعدتی ایکی آی وبش کوندر فاذا بلغن اجلهن پس چون ارای اولن عورتلرکه
عدتی آخرنه ارشسلر فلا جناح علیکم پس هیچ سزدکه ازرکن ای ایمه یا ای وارثلر
وارولیلری کناه یوقدر فیما فعلن فی انفسهن عورتلرکندونفسلرنده لشلدیکلری
نسنه ده ان وارمقدن وکندویی بزمکدن بالمعروف ایلکله یعنی شرعه موافقتله
مراد ایجاب وقبولدر وطانقلر حاضر اولق والله بما تعملون خبیر وحق تعالی سزنکه
اشلسکزای ارلر وعورتلر بلجی درجزاکرورسه کرکه ولا جناح علیکم وسن کناه
یوقدرای نکاح دیلنلر فیما عرضتم به تعریض اتمکزنسنه ده یعنی کنایتله اکا جرورسز
من خطبة النساء عورتلرکه دیلمکدن مثلا بووجهله ازره ایدرکه سن اردنجی قلم سن کی نهر
کشی الورسه یا بکا سنکر کبی عورت کرکدر یا چون عدة تکری تمام اولمه بکا جرورسز بوتعریضلره
سویلکده هیچ کناه اولمز او اکننتم فی انفسکم یا آنی که نفسلرکزده یعنی کوکلکزده کزرکز
علم الله انکم تکری تعالی علم قدیمیله بلدی که سز سکندکروغمن عورتلری یاد ایدوب اکسکز کوکه

اول

ایلکله تزویجدن صکره ﴿وَلٰكِنْ﴾ لکن ﴿لَا تُوَاعِدُوهُنَّ﴾ سرًّا وليکن انلره سرّله وعده ایلمکز زنایه
یاکثرت مجامعته ﴿إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا﴾ الّا انلره سویلمکز ﴿مَعْرُوفًا﴾ کوکلمکز سوزکه
حق ازره اولمه ﴿وَلَا تَعْزِمُوا﴾ وقصد ایلمکز ﴿عُقْدَةَ النِّكَاحِ﴾ عورتلرکه عقد نکاحنه
﴿حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ﴾ تا کتاب ازشنجه یعنی حق تعالی آنکه یازوب فرض ایلدی
عدّت آخرنه دکن وانکر مدّتی تمام اولمه ﴿وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ﴾ وبلکز آنی که تکری تعالی
﴿يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ﴾ بلور سزوکه کوکلکزده اولان نسنه‌ی که جایز اولمین ایشه عزم ایدرسز ﴿فَاحْذَرُوهُ﴾
یعنی عذاب ایلکدن ﴿وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ﴾ وبلکز آنی که تکری تعالی ﴿غَفُورٌ
حَلِيمٌ﴾ یار لیغیجی در انکر عقابندن قورقنی یاوشدر عذابلرنه تعجیل اتمز ﴿لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ﴾
سزه گناه وو بال یوقدر ﴿إِنْ طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ﴾ اگر عورتلرکزی طلاق ورسکز ﴿مَا لَمْ تَمَسُّوهُنَّ﴾
مادام که انلره یاشمامش اولکز یعنی جماع اتمزدن اوّل امام اعظم خلوت صحیحه
موجب مهر بلور مانع اولمق شرطیله وشافعی مسّی جماعدن کنایت دیوب بو
جهتدن خلوت سببیله مهری لازم اتمز ﴿أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ﴾ وقور قویوقدر عورتلرکه
طلاق ورمکده مادام که فرض اتمشسکز اولکلر ﴿وَآتُوهُنَّ﴾ وانلره ویرکز ﴿عَلَى الْمُوسِعِ
قَدَرُهُ﴾ باى کشی ازره کوجی یتدیکجه ﴿وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدَرُهُ﴾ وفقیر کشی دخی طارازره یعنی
قادر اولدغی مقدار وابن عباس بیورر که متعه نکر اکثری برخادمدر واقلی بر مجره
وامام اعظم قتنه برکوملکدر وچارو مجر واصحّ اولدرکه متعه نکر مقداری حاکم
شرعه مفوّضدر حتّا که مذهب شافعی در به انلره ﴿مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ﴾
قدرت یتدیکه متعه ورمکدر بروجهله که شرعًا وعرفًا یاریه ﴿حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ﴾
﴿مَتَاعًا﴾ نکر صفتی در یعنی واجب ﴿مُتْعَةٌ﴾ یا مصدر فعلی محذوفدر یعنی حق تعالی متعه
واجب ایلدی واجب ایدوب ایوکشیلرازره ﴿وَإِنْ طَلَّقْتُمُوهُنَّ﴾ واکر انلری طلاق ورسکز
﴿مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمَسُّوهُنَّ﴾ انلره شهوتله یاپشمزدن اولکدن یعنی جماع اتمزدن ﴿وَقَدْ فَرَضْتُمْ
لَهُنَّ فَرِيضَةً﴾ انلره چون مهری مقرّر اتمش اولسکز ﴿فَنِصْفُ مَا
فَرَضْتُمْ﴾ پس سزوکه ازرکزن مهر فرض وتعیین ایلدیککز مهرکه بوچغن ورمکز بو آیت
کلمدن اوّلکدن برکشی عورته دخول اتمزدن اولکدن مهر ورمدی انکر ازره نسنه لازم
اولمز دیی بلکه متعه ورمکز کرکدر اولدیغی تاکه سوکره اخرابده حکم اولدی ﴿فَمُتِّعُوهُنَّ
وَسَرِّحُوهُنَّ﴾ پس بوآیتله اوّل آیتکر حکمی منسوخ اولدی ومهرکه نصفی لازم اولدیغه

﴿إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ﴾ لکن اول عورتلرعفو ایلسه‌لر ﴿أَوْ يَعْفُوَ الَّذِي﴾ یا اول ارکه عفو
ایلسه که ﴿بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ﴾ عقدنکاح انکر النده‌در یعنی ولی شافعی قوللیله ویا اول
قدرکه عورت بکر ونارسیده اولاد انکر ولی سی اوله وامام اعظم بیوردی که بوکشیدن
مراد ارکدرکه بکره یعنی فضل ایدوب مهری تمام ورمه وبو قول محکمدر انلره بیوردی ﴿وَأَنْ
تَعْفُوا﴾ واکر بکسکز ای ارلر ومهری تمام ورسکز ﴿أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ﴾ تقوایه یقین قدر
ظلمدن ﴿وَلَا تَنْسَوُا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ﴾ واوتمکز یاترکه ایلکز فضل وکرمی بربرکزدن اسکمه
یعنی ارانیزده ایده که بوعورت بنم عقدمده محبوسه ووصالمدن محرومدر ومایوسه
اولمشدر اکا مهرنی تمام ورب شاد ایدیم وعورت دخی فکر ایلیه که بوار بکا ارشمدی
ووصالمدن بنی منداولمدی اولی بودرکه اندن هیچ نسنه دونیم ﴿إِنَّ اللَّهَ﴾ تحقیق تکری
﴿بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ سزه اشلدیکلکزی جوزاسنی ﴿وَفضلدن﴾ کوکزی در ﴿حَافِظُوا عَلَى
الصَّلَوَاتِ﴾ صقلکز وقایم اولکز فریضه نمازلرازره وقتنده دایم قلمغله حدودی و
حقوقیله ﴿وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ﴾ واورته نمازی دخی رعایت ایلکز یعنی بشوقت نمازکه برن
دوتحق اکثر وقت نمازلرکه طرفنده قلوب هم قنقی وقتی دوتسکز بویله اولور مراد بشوقت
نمازی حفظ ایلکدر ﴿وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ﴾ ودخی بیوردی که قایم اولکز ودورکه تکریه بوکون
مطیع‌لر اولدیغکز حالده یعنی نماز قیلیکلر وایتمشلرکه قنوت سکوتدر یعنی اسویلمکلکز
نمازده زید بن ارقم ایتدی که هم برمز رسول زمانندن دم نمازده برمزله سویلشوردکه
چون بوآیت نازل اولدی ساکت اولدلر ﴿فَإِنْ خِفْتُمْ﴾ پس اکر دشمن قورقسکز ویا یرتجی
جانوردن والخد جی حیواندن ﴿فَرِجَالًا﴾ پس پیاده نمازقلکز کتمکز حالنده، اکر طورمق ممکن
اولمزسه امام اعظم قولیله وشافعی قتنه کتمکز وقتنه قور قوا اولدغی برله نمازقلمق کرکه
کرکسه طورمق ممکن اولکه کرکه اولیله ﴿أَوْ رُكْبَانًا﴾ یاسوارکن یعنی آت ازره، نمازقلکز
جنکده، هرنوعله که میسر اولیله یورزی قبلیه دوتیه یاارقه ورب ﴿فَإِذَا أَمِنْتُمْ﴾ پس امین
اولسکز قور قولردن ﴿فَاذْكُرُوا اللَّهَ﴾ پس نمازقلکز اکثر علما اتفاقیله بوندهکی ذکردن مراد
نمازدر وایدرلر شکردر یعنی چون امین اولکز تکریه شکر ایلکز ﴿كَمَا عَلَّمَكُمْ اللَّهُ﴾ تاکه تکری
تعالی سزه اولکردیکی ویلدردی نمازادیلرنی یاشکر شرطلرنی ﴿مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ﴾ سزبلمدیککز
نسنه‌ی ﴿وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ﴾ واولکسیلرکه سزدن وفات ایدرلر ﴿وَيَذَرُونَ
أَزْوَاجًا﴾ وعورتلرن قورلر ﴿وَصِيَّةً لِأَزْوَاجِهِمْ﴾ عربکر رسمی بویله ایدی که ارلری اولن عورتلر بریل عدّت
چکرلردی وارلری ولیلری نکراولنه اوتورب بریل اولدن چقردی ونفقه ارولیلرندن

نمازده

اکا

الور دی وقتنکه مقرّر اولان اوّدن چقسه نفقه ساقط اولور دی وحکم اولدی که چون
سزدن اوله الرّ وعورتلری قلسه وَصِيَّةً لِأَزْوَاجِهِمْ وصیت اتمکدر عورتلرینه وحقص
نصبلم اوقور مغه اولدرکه حق تعا وصیت ایلدی انلرکه عورتلرینه مَتَاعًا إِلَى
الْحَوْلِ متعه ورملکدر نفقه یله وکسوت ومسکن ارکه ترکه سندن بریله دکن غَيْرَ إِخْرَاجٍ
مقرّر اولان مسکنندن چقرمیوب اما اکر کندو ویل تمام اولمدن چقسه نفقه ورملز
فَإِنْ خَرَجْنَ پس اکر کندولر چقسه لر یل تمام اولمدن صکره فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ پس سزدن ازکن
کناه یوقدر إِي اَرْ وَلیلری فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ انلر کندو نفسلرنده، اشلدکلری
نسنه ده، زینت دن طیب دن وارمق وارمق استمکدن مِنْ مَعْرُوفٍ اول نسنه دن که شرعه
موافق اوله وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ حق تعا غالبدر انکه اعرنه مخالفت ایدنلردن انتقام ایدر
طغرولشلو در حکم ایلدوکی نسنه ده بو میراث حکمی که عورتکه ترکه دن رُبع یا ثمن حکم منسوخ
اولدی وبریلیق عدّت درت آی واون کون اولدی نتاکه بحدی وَلِلْمُطَلَّقَاتِ وبوشمش
عورتلره چون که دخول اتمش اولسه لر مَتَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ متعه وارکه انلر برخوردار
اولالر ایلکر طریقیله وعدالله حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ حقدر ثابتدر متقیلر ازرنه که عاصی اولمالر
یعنی بوشامش عورتلره متعه ورکه که حق تعا واجب قلدی دوکلی مسلمانلر ازرنه كَذَٰلِكَ
انجلین که بو احکامی بللو ایلدی يُبَيِّنُ اللَّهُ بیان ایلر تکری تعا لَكُمْ آيَاتِهِ سزه کندو
احکامنی که انکا محتاج سز لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ اولاکم عقلکزله فهم ایلیه سز وانلری قبول
ایده سز أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ کور مدکی ای کورجی یا بلمدکی یعنی کورمش وعجبلمش سن انلری
که خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ کندو اولرندن واقلیملرندن چقدلر وَهُمْ أُلُوفٌ وانکر بیکلرجی
سندی ایدر وبعضلر چون سکسان دَاوُرْدَ انکو سنه طاعون ظاهر اولدی بعضی کویدن
چقوب کتدلر اکثری قورتلدی وبعضی دورد لر انلرکه اکثری اولدی بریلرجی که
طاعون یه ظاهر اولدی دوکلی کوی اهلی که سکسن بیکزادی یا قرق بیکز یا تمش بیکزکشی
کویده چقوب کتدلر حَذَرَ الْمَوْتِ اولمکدن قورقب متصفل کتدلر تاکه اهلی طاغه ارسلنه
ارشدلر فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا بنه حق تعا انلره اولکردیی معامله ده کلشدرکه حق تعا
ایکی فرشته کوندردی بری طاغک اوستی یاننده وبری اکتی یاننده چغرد لرکه اولکردی
دوکلی سی برکزدن اولدلر طوار لریله بلکه اطراف وجوانبندن خلق کلوب انلری دفن اتمکه
استدلر عاجز قلدلر واخرالامر چوره لرینه بر دیوار چکدلر وبر مدّت انلرکه ازرنه کچدی
وانلرکه مجان کمو کلری قلدی ثُمَّ أَحْيَاهُمْ اندن صکره انلری دیری قلدی وبو صورت اول

وجه ازره

وجه ازره ادی که برکون حزقیل بن یوزی که موسی پیغمبر خلیفه لرنکر اوجنجی ادی اول
یرده اوغردی واول کمکر دیه لرن کورب ایتدی الهی نتاکه بونلره هیبت اثرن کوسترمکه
رحمت نظر یله ده بونلره نظر ایلیه حق تعا اندن خطاب کلدی که سن فلان کلمه دیی بن انلری
دیری قلم حزقیل اول کلمه یی دیلنه کتوردی حق تعا انلری دیری قلدی إِنَّ اللَّهَ تحقیق تکری تعا
لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ فضل ورحمت اتمی مراد میلر ازرنه وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ ولیکن
ادمیلرکه چوغی لَا يَشْكُرُونَ شکر ایلمزلر خصوصا بنی اسرائیلر بو تجلین معجزه کوردکلرو
حق تعالایه بیون ورمدلر سزای مسلمانلر عزت انکر وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وحنکر
ایلکر تکری یولنده تکری حینن اشکاره قلغیچون وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ وبلکر انکه تکری تعا سمیع
عَلِيمٌ عزادن قلنلرکه سوزنی اشیدجی در وانلرکه حیله در مَنْ ذَا الَّذِي کیمدر اولکه
خالص نیتله يُقْرِضُ اللَّهَ تکری یه اودنج ویرن یعنی انکر درکاندن قولدری که اودنج ایتمکدر
قَرْضًا حَسَنًا کوکلدن اودنج ویرمکر یعنی تزویه یا منت اتمیه یا عوض استمیه عالم
رحمه الله التفهاجی معنایه حمل ایدر یعنی کمسه وارمدرکه اودنج ویرن فَيُضَاعِفَهُ
پس حق تعا اول قرضکر ثوابنی ارتور وزیاده ایلر لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً انکچون چوق
ثوابلر که آنی الله بلور بو آیت نازل اولدقده جهود لر طعن ایدوب ایلدلر مکر تکرینک نسنه یی
یوقدرکه بزدن اودنج دلر وچون مسلمانلر حق وعده سنه انانور لردی بو معامله یه
باشلدلر وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْسُطُ وتکری تعا قبض ایلر دوتر رزقی یعنی ازدرر واچر وچوق
ورر کندو علمی وحکمتیله که انلرکه حالی صلاحی انکله در وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ وحق تعادن یکا
یعنی آنکر جزاسنه دوندرلکسز أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلَإِ کور مدکی یعنی بلمدکی اول جماعتی که جمع
اولدلر مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ یعقوب اوغلنلرندن مِنْ بَعْدِ مُوسَىٰ موسی پیغمبردن صکره إِذْ قَالُوا
لِنَبِيٍّ لَهُمُ اول وقت که انلرکه اولولری پیغمبر لرینه ایتدلر واول پیغمبر اهتح قولکه اشمویل ادی
که حق تعالانی الیسع دن صکره بنی اسرائیله کوندردی وایدر لر اول بنی یوشع بن نون ادی
یاشمعون بن صفیه دیمر تقدیر کندو پیغمبر لرینه ایتدلر که تکری حکمیله ابْعَثْ لَنَا مَلِكًا بزه بر
پادشاه دوغر یعنی بزوم ارامزده تعیین ایله که انکر یاردمیله نُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
جنکر ایده لم تکری یولنده جالوتله وانکر قومیله وانلرعمالقه ادیلر عاد بقیه سندن که
عیشه پشه طویار لردی وشرکه کتورو[illegible] بنی اسرائیله خصومت ایدر لردی وبنی اسرائیل
انلرکه الندن عاجز اولمشلر دی وکندولرکه [illegible] پادشاهلری یوغدی بو سببدن پیغمبرلرندن
برملکر استدلر قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ اول پیغمبر ایتدی اولاکه سز إِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ اکر
فارض ایتم أَنْ لَا تُقَاتِلُوا اوقوم جنبکم عن القتال فاخل کهل مستغنیا عما هو متوقع
عنده ویظنون واراد بالاستفهام التقریر الهنا ومثبت ان المتوقع کاین وانه
صائب فی توقعه کتوله ملک الله نان حین والدراهم عندک

سزدکه ارزکن جنگ وغزا فرض اولسه دین دشمنلر یله اَلَّا تُقَاتِلُوا جنگ اتمیه سز وقور قه سز
قَالُوا وَمَا لَنَا ایتدلر که نچون بز اَلَّا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ جنگ اتمیه وز تکری یولنده
وَقَدْ اُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا تحقیق بزوطنلر وز دن وایللر وز دن چقرلدق وَاَبْنَائِنَا
واوغللرمزدن یعنی بزی انلردن ایرو دلر واسیر اتدلر چرده کلمشدرکه جالوت درت
یوز قرق ملکر اوغللرن اسیر اتمشدی وبخه طایفه کندومزللرندن چقرلمشدی اول اسیرلر
جنگ استدلر فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ پس اول وقت که انلرکه ازرنه دشمنلکه له جنگ اتمکر
یازلدی وفرض اولدی تَوَلَّوْا اِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ دوندلر الا انلردن آزمکه غزا ایلدی وانلر
اوج یوز اون اوچ کشیدی وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ وحق تعالی ظالملری بیلیجیدرکه غزادن
کردوقلورلر وچون اشمویل اول قومه برملک دیدی حق تعالی انکا برعصا وبرظرفله طلو
یاغ کوندردی دایتدی هرکم سنکله کله بوظرفدکی یاغ قیفیه وبو عصا انکر قدنه
برابر گله اول کشی بوقومکه پادشاهی اوله اشمویل بوخبری قومه بلدردی انکر اوزنه وارنه
کلورلردی بیهیچ طرف قیمز وعصا کمسه بویله راست کلمزدی ملکر برکون برسقا یا دباغ
که آدی شاول ایدی عصا انکر قامتنه راست کلوب ظرفده یاغ قیفیه باشلدی وَقَالَ
لَهُمْ نَبِيُّهُمْ پیغمبرلری بنی اسرائیله ایتدی اِنَّ اللّٰهَ تحقیق تکری تعالی قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ
ملکا سن طالوتی ملکه کوندردی قَالُوا اَنّٰى يَكُونُ بعید کورب ایتدلر قندن اولورکه
بنجه اولور لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا طالوته پادشاهلق بزوم ازمزدن وَنَحْنُ اَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ
وبز پادشاهلغه اندن لایقرغز که یهودا اوغللرندنوز واول ابن یامین اوغللرندندر
واول بولکده نه پیغمبر لکدار ونه پادشاهلق بونکبرله که برسقاکشی حرفیله اوغرشیور وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً
مِنَ الْمَالِ واکا مالدن وسعت وغنی لق دنیا مالندن یعنی اکرنسلی ده یوغ باری
کرکدی که صاحب خزینه اوله ومالی چوغ اوله که لشکر یراغنه صرف ایدوب انکله
جنگ ایده بله قَالَ اِنَّ اللّٰهَ پیغمبر انلرکه جوابنده ایتدی تحقیق تکری تعالی اصْطَفٰيهُ عَلَيْكُمْ
اَیلدی سزوکه ازرکن اختیار ایلدی وَزَادَهُ بَسْطَةً واکا آچقلق وچوقلق ارتردی
فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ علمده یعنی جنکحالن بلکده وجسمده یعنی آنی قوتلو قلدی و
ایدرلرکه کیسیات امرنده وعملکت تدبیرنه بلورردی وَاللّٰهُ يُؤْتِي مُلْكَهُ وحق تعالی کندو
پادشاهلغی ورر مَنْ يَشَاءُ دیله دیکمسه واکر پادشاهلغه لایق اولدغنی بلورور
اللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ وحق تعالی انکر فضلی چوقدر بلجی درعملکته لایق اولانی برکز دیکی
بنی اسرائیل ایتدلرکه طالوتکر اختیار لغنه برحجت وبرعلامت دیکی کرکه اشمویل حق تعالی

دن دلدی

دن دلدی وحق تعالی انکر پادشاهلغی نشانه خبر وردی وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ وانلر پیغمبرلری
ایتدی اِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ تحقیق طالوتکر پادشاهلغی نشانی اولدرکه اَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ
سزه سکینه تابوتی کله واول برصندوق ادی که جمیع انبیا نکصورتی اندهٔ نقش اولمشدی
فِيهِ سَكِينَةٌ که اندهٔ سکینه وار مِنْ رَبِّكُمْ تکرکزدن یعنی برنسنه که سزوکه خاطرکزانکله
دولکنور میشه بنی اسرائیل بوتابوتی لشکرصفی اوکنده دوشمنه نصرت بولورلردی وَ
بَقِيَّةٌ مِمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وحی تابوتده باقی نسنه وارکه تَرَكَهُ آلُ مُوسَىٰ آل
موسی ترکه اتدوکندن وَآلُ هَارُونَ وآل هارون قودغی نسنه دن یعنی تابوتده
موسینکر تعلینی وهارونکر عمامه سی دبرز ترنجبین که تیه صحراسنده انلرن یاغدی
تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ وبو تابوتی عمالقه بنی اسرائیلدن الوب کندولکا تیلرنه التمشلر
وبرجز یله قصدنه دفن اتملرندی حق تعالی فرشته لرن امرایتدی وارب اول تابوتی چقرب
اشمویل کتورلر دلرتاکه حق تعالی بیورر تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ اولی تابوتی فرشته لرکتورور وب
سزکتورلرایان فِي ذٰلِكَ تحقیق تابوت سزه ارشمکده لَآيَةً کلمه بهرحال سزه حجت
وار پیغمبرکه سوزی صدقنه طالوت پادشاهلغنده اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ اکرسز
مومنلرایسکز پس بنی اسرائیل تابوت ارشدکدن صکره انکر حکمنه منقاد اولدلر
وجالوت جنکنه یارقلنوب یتمش بیکرارطالوتله روان اولدلر وهواغایت صیجی ادی
فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ پس اول وقت که طالوت اشمویلدن امریله ایلیا شهرندن
اول لشکرایرلدی یعنی چقدی قَالَ اِنَّ اللّٰهَ طالوت اشمویلکر بلدرمیله ایتدی
یاتکری الهامیله که ای قوم تحقیق تکری تعالی مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ سزی صنایع درسوایله هوادن
برارماق صویله که اردنله فلسطین ارلسنده ظاهر اولور مطیع وعاصی اولنی سن
بلدرمکون فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ پس هرکم اول ارمقدن اچسه فَلَيْسَ مِنِّي پس اول بندن
دکلدر یعنی بنم مذهبمدن وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ ودیمکم اول صودن اتمسه واچمسه طعام
لغتده شراب معناسنه کلمشدر فَاِنَّهُ مِنِّي پس اول بندندر یعنی بکا تابعدر اندن صکره
اچمین اِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ الا اول کمسه که کتورده غُرْفَةً بِيَدِهِ براوچ صوآله ایله واخذ
کناه اولمز کتورمشلرکه حق تعالی قدرت کامله ایله اول یولده براز مق ظاهر ایلدی وچون
لشکر اولماشی کوندی صوسزلق غالب اولب اول صویه ارشدلر فَشَرِبُوا مِنْهُ پس اول
ارمقدن براوچدن زیاده صو اچدلر اِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ مکر انلردن آزمکه براوچ یوز
اون اوچ کشیدی براوچ صو اچمشلر قائدلر وهم انلرکه مظفر اولدی اول بر

دون دلدی

والواح پاره لری وارمدی

دولنکر اولر

طالوت

اوچ صونکر باقی سنده طولدردلر وانلر که جرأت وجدن زیاده، اجدلر دوداقلری قروروب
برحربه ده صوسنرلق غلبه اتدی که هرپنجه که زیاده، اجدلر قاغدلر وارمق کناره نه
قلوب لشکردن ایرلدلر فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ پس چنکه اول ارمقدن چکدی وَالَّذِينَ آمَنُوا
مَعَهُ وانکله ایمان کتورنلر دسوزنی تصدیق ایدنلر بله چکدلر قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ
خلاف ایدوب ارماغی بله چکمیلر ایتدلر بزدم بوکون کوجمیز وقدرتمز یوقدر بجالوته
وَجُنُودِهِ جالوت وانکر لشکرلرنه قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ ایتدی انلر که یقین بلورلردی
أَنَّهُمْ مُلَاقُوا اللَّهِ تحقیق کندولر تکری حضرتنه اولشجیلر درد جزالرن کورسلوگره دانلر
لشکرکه باقی سی ادی که اوچ یوزادم اوچ کشیدی ایتدلر كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ بنچه مودمنلردن
آز جماعت بولکر غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً غالب اولدی جوق بولکه اهل کفردن یغه جوق
دشمن چرسنه غالب ومنصور اولدی بِإِذْنِ اللَّهِ تکری عونی ونصرتی ومدد ییله
وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ وحق تعالی صبر ادجیلرله درانلن یاردم ایلر پس طالوت ایله اول
باقی لشکر جالوت چرسنه ارشدلر وانلر صاحب تیسیر قولیله اوچ یوز یکرمی طولور انلرده
برربرنه قرشو صف بغلدلر جالوت بویکر چشه لو دهشتلو اردی وَلَمَّا بَرَزُوا
واول وقت مودمنلر ظاهر اولدلر وکلوب صف چکدلر لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ جالوته
وانکر لشکرلرنه قَالُوا رَبَّنَا مودمنلر ایتدلر ای پروردکارمز أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا بزدم
ازرمن صبر دوکه چوقدن وتعاهدن استعانه درینه بن چوق صبر افاضه ایله
وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وایقلرمزی ثابت ایله ومحکم دوت حربده میدانده وَانْصُرْنَا وبزه
یاردم ایله عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ کافرلر قومی ازرنه هزیمت موهنه پس مودمنلر کافرلری
صدلرینه بِإِذْنِ اللَّهِ تکری تعالینکر یاردیمی وتوفیقیله وَقَتَلَ دَاوُدُ جَالُوتَ وداود
بن ایشا جالوتی جبان طاشیله اولدردی ثُمَّ لغه سنه اورب بینی سن طاغیدی ولشکری
چندی وطالوت شرط ایلمشدی که جالوتی اولدرنه کندوقزنه ورنه وآنی پادشاهلقده
شریک ایلیه پس قزنی داوده ورردی وملکتک نصفن اکا بلدردی واخر تمام مملکت
اکا دکدی نتاکه بیورر وَآتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ وحق تعالی داوده جالوتک قتلندن صکره
پادشاهلق ورردی وَالْحِكْمَةَ ودخی حکمت یعنی پیغمبرلکی یاز بور وَعَلَّمَهُ مِمَّا يَشَاءُ واکا
دلدوکی نسنه دن اوکرتدی واول برعلمدرکه پیغمبرکن کرکدر وایدرلرکه زره دوزمکر
صنعتن یاقوشلردن بلدردی وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ واکر حق تعالی آدمیلری
منع ایلمیدی بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ انلرکه بعضی سن بعضیله یعنی اکر حق تعالی مشرکلری غزا

ادجی

لشکری

جمیع خلقه هدایت وردی

ایجی واثنالث

ادجی مودمنلر سبیله دفع ایتمیدی لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ یرفساد اولوردی کفر ظلمایله
وانکر منافقی باطل اولوردی وَلَكِنَّ اللَّهَ ولیکن تکری تعالی ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ فضل و
رحمت اتی درعالملرا ارزنه مفسدلری منع ایلر تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ بوقصه لرکه بللو معجزاتلردر
تکری تعالینکر قدرت نشانلیدر نَتْلُوهَا عَلَيْكَ آنی سنکرازرکه اوقورزیغه جبرائیل
بزدم اوزرلرینه اوقورز بِالْحَقِّ حقله بروجهله که اهل کتاب مسلم دوترلر وانکر
لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ تحقیق سن جمیع خلایقه کوندرلشلردن سن تِلْكَ الرُّسُلُ اول پیغمبرلرکه
بوسوره ذکراولنلردر فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ افضل قلدق بعضلرن حصایص
وفضایللره بعضی ازرمنهم مِنْ كَلَّمَ اللَّهُ بو پیغمبرلرکه بعضسنه تکری تعالی سویلدی
دلوسطه آدم علیه السلام وموسی ومحمد کبی علیهم السلام وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وبعضلرنکه
مرتبه لرن یوجه اقلدی وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ ومریم اوغلی عیسایه بللو وروشن
معجزلر اتلردرکه دلسزوابرص خوشایلکلر واولولری دیرلتمکلری وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ
وآنی قوتلو قلدق پاک جانله که جبرائیلدر انکرانا سنه اوفوردی یا الکا قوت وردکه
جبرائیل یاردمیله وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ واکر تکری تعالی دلسیدی مَا اقْتَتَلَ الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ
جنکر ایدوب بربرن اولدرمزلردی واختلاف اتمزلردی پیغمبرلردن صکره کلنلر مِنْ بَعْدِ
مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ انلره معجزاتلر وروشن دلیللر کلدکدن صکره پیغمبرلرینکر صدقنه نشان
وَلَكِنِ اخْتَلَفُوا اولیکن اختلاف ایلدلر فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ پس انلرکه بعضسی ایمان کتوردی
یعنی ایمان ازره ثابت اولدلر وکندو پیغمبرلری دینه ملازمت ایتدلر وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ و
انلرکه بعضسی کافر اولدی وچیقدن اعراض ایدوب طریق حقی ترک ایلدی یهود ونصارا کبی
تعریضدرکه موسی وعیسیدن صکره طغرویولدن دوندلر وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ واکر تکری
تعالی دلسیدی مَا اقْتَتَلُوا اختلاف اتمزلردی مخالفتی لفظ اقتتلله کتوردی زیرا
جنکر واقع اولمق اختلاف سببیله درو تکرار تاکید اچوندر وَلَكِنَّ اللَّهَ ولیکن تکری تعالی
يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ دلدوکن اشلر یعنی ایجاد ایلر خذلاندن وضلالتدن وعصمت وهدایتدن
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا یا انلرکه ایمان کتوردلر أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ نفقه ورکه سنه
عطا ایلدیکمز نسنه دن یعنی مالکرز زکاتن چقرکه فقرایه ورکه مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ برکون
کلمزدن اولکدن که آنکر قورقوسندن وهیبتندن لَا بَيْعٌ فِيهِ کونه هیچ الم صاتم اولمزکه
برکشی کندویی عذابدن صتون آله وقورتره وَلَا خُلَّةٌ ونه دوستلق اولور که برکمسنه
دوستی صقلیه وَلَا شَفَاعَةٌ ونه دلکر اولور عذاب اندرکه وقت وَالْكَافِرُونَ هم الظَّالِمُونَ

وکافرلر ظالملر درکه تکرنکر حقنی مستحقندن منع ایدرلر یا ظالملر در عبادتنی تکریدن غیریه
ایدرلر لا اله الا الله کر چکر معبود الله در کندن غیری وجود ده خلقه معبود یوقدر الا هو
مکر اول که عبادتنه مستحقدر الحی القیوم دریدر جمیع دریلردن اول وانکر فنا اولدقدن صکره
دخی طهور جی در ذات وصفاتنده یا قایدر مخلوقاتنکر حفظنی وتدبیریله لا تأخذه سنة
ایله اغز غمق دوغر که اویقو اولی در واندن غیریه نعاس درلر ولا نوم دنه اویقو دخی
که حواس ظاهره نکر ارامی در له ما فی السموات انکدر کولکده، اولان نسنه علو یاتدن وما فی
الارض ویرده، اولان نسنه کاینات سفلیه دن من ذا الذی مکدر اول کسه که یشفع عنده
تکری قتنده انبیا وملائکه دن وانلردن غیری قیامت کونده، تکری قتنده برکسه شفاعت
ایلیه الا باذنه مکر انکر دستوری واجازتیله بیوره که شفاعت ایده یعلم ما بین ایدیهم
حق تعالی بلور اوکلنده اولنی یاکنده ولردن اول اولنی نسنه دنیا اخرتدن وما خلفهم
وانلردن صکره اولنی دخی اخرت اشلرندن ولا یحیطون بشیء احاطه ایلمز لر ویلمز لر مکر
برنسنه من علمه تکری تعالینکر معلوماتندن الا بما شاء مکر اول دلدوکی نسنه که انی
احاطه ایده لر ویلده لر وسع کرسیه السموات والارض کیکر اولدی تکری تعالینکر کرسی سی
کوکلری ویری کوکلردن ویرلردن که عرشنک التنده در کوکلر ازره در یا انکر علی قبلنده در وکلی
کوکلری ویری وانلره اولانسنه لری دخی جمیعتن بلور ولا یؤوده وانی زحمت برمز
والکا اغر کلمز حفظهما کوکله یری خلقنی وهو العلی العظیم واول تکری حد ومحدد دن
یوجه در اندیشه محمده اولور قرآن ایتلرنده بو ایت شریف ایدر لا اکراه فی الدین
هیچ اکراه یوقدر دین اسلام قبول اتمکده یعنی هیچ کیسه یه کوچ اتمکر یوقدر یهود ونصارادن
ومجوس وصابئین دن که اسلام کتورلر جزیه قبول اتمکر شرطیله ایتشلر که بو ایتکر حکمی
ایله قتاله منسوخدر ابو الحصین انصاری منکر ایکی قابلر ادعا وارمدی شامدن
مدینه یه برکافر کلوب بونلره مصاحبت اتدی کافرکه اغوا ایلیه کفری
اختیار ایدوب شامه بله کتدکده ابو الحصین رسولدن هم اجازت دلدی که وارب انلری
کوجله اسلام دینه کتوره، بو ایت نازل اولدی برکشی که بر دینی اختیار ایده، اکا کوچ ایلمکر
قد تبین الرشد تحقیق ظاهر وروشن اولدی طغیویول من الغی کمراهلقدن یعنی
کفر ایماندن وحق باطلدن غیر اولدی فمن یکفر بالطاغوت پس هر کمکافر اولسه یعنی
انا غسه تکری تعالیدن غیری طبد قلدی نسنه شیطان واو بت کبی وفاجلی و
ساحر کبی لعین ویؤمن بالله وتکری تعالایه انانسه فقد استمسک پس تحقیق یاپشدی

بالعروة

بالعروة الوثقی محکم قولیه که قرآندر یا سنت اویق یا امر ونهی دوتمق یا ایمان ودین ازره
لا انفصام لها هیچ اول قولیه کسیلمکر وایرلمق یوقدر والله سمیع علیم وتکری تعالی
ایشدیجی در اول کیشینکسوزنی که عروة وثقیه یاپشمق دلر بلجی در نیتلرکی خیر ودفساد
الله ولی الذین آمنوا تکری تعالی اول کیشیلرکه دوستی ویاردیجی سی در که انلری کفر و
یا انلرکه مقتضای متوجاتی سی در طغیویول کوستر مکده نخرجهم من الظلمات انلری کفر و
ضلالت قرکوکلرندن چقرر الی النور ایمان وهدایت ایدنلغنه یا نکن دین معرفتیه
وشکندن یقینه یا نفس ظلمتندن کوکل نورنه یا صفات جشریتدن اخلاق ربوبیته والذین
کفروا وانلرکه حقی اورتدلر یعنی یهود یا مرتدلر واصحی اولدرکه جمیع کافرلر
اولیاؤهم الطاغوت انلرکه دوستلری ویاردیجیلری طاغوتدر جهودلردن کعب بن
اشرف وحیی بن اخطب وبونلرکه امثالیدر وبت پرستلردن بتلر وباطل معبودلر
ومرتدلردن شیطانلر دوستلردر نخرجونهم من النور بو معاندلر وبتلر وجیولر که
طاغوت انلردن عبارتدر کافرلری ایمان نوردن چقرر لرلی الظلمات
کفر ظلماتندن یکا یا جهودکری که توریته ایمان کتورمشلردر انکر تمکذبینه یا مرتدلری
اقرار دن انکار اولیک اصحاب النار اول کافرلر ویا انلردر جهنم ملازملریدر
هم فیها خالدون انلر اول اوتده ابدی قالیجیلردر الم تر الی الذی کورمدکمی یا محمد
بصیرت کوزیله باقمدکمی اول کشیه که عنادله حاج ابراهیم فی ربه حجتلشوب
خصومت اتدی ابراهیمله انکر تکری سی دینده یا انکر معبودلکی وربوبیتی اثبات اتنده
وبو عنادله نجون اتدی ان آتیه الله الملک تکری سی اکا پادشاهلق ورمکجون واول
کشی نمرود بن کنعاندی
ابراهیم اوزمدی اول وقت که ابراهیم هم بتلری جدی وغرودکی اولولری آنی یاندرمق
ایستدیلر نمرود بیوردی آنی حاضر کتوردلر پس ایدی سن کمسن که بزدوم معبودلرمزی
باطل قلدکه یا سنکر تکرکه بکدر دیوب مناظره ایلدی اذ قال ابراهیم اول وقت که ابراهیم
انکر جوابنده ایدی ربی الذی بنم تکرم اولدرکه یحیی ویمیت کندو قدرتیله دیرلدر و
یوقدن وجوده کتورر واولدررده اخرته کوندرر قال انا احیی وامیت نمرود ایدی
بندخی دیرلدرن واولدررن پس ابر قتلی واجب کشی کتورب ازاد ایلدی وایدی
که اشده دیری قلدم وبرکناه سزکشی کتورب اولدردی ایدی که اشده بدن دوح اولدرم
یا بلوردی اما مجلس حاضر اولنلر جیله ایدردی لاجرم ابراهیم دخی روشن حجته انتقال

ثابته اوکقدر وبو معنی کوزه
الهیته محرب بر استعاره در
اکون
تکاکه
اولولر
دعوت ایدردی
جاغوت
قولوت
ورنطا
جبروت
رزنداندن

ابتدی قَالَ اِبْرَاهِیمُ ابراهیم ایتدی فَاِنَّ اللّٰهَ پس حقیق تکری تعا یَاْتِی بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ کونشی مشرقدن کتورر کہ طوغمق یرور فَاْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ پس سن آنی مغربدن کتور کہ طوغمق یرور فَبُهِتَ الَّذِی کَفَرَ پس حیران قلدی کافر اولان نمرود یعنی نمرود وانکر حجتی قلدی وَاللّٰهُ لَا یَهْدِی وحق تعا حجت طریقیلہ یول کوستورمز الْقَوْمَ الظَّالِمِینَ ظالملر قومنہ کہ طریق حقدن یوز دوندرب جدل ایدرلر اَوْ کَالَّذِی مَرَّ عَلٰی قَرْیَةٍ بوسوز اولکی آیتہ مرتب در کورمدکی ابراهیمک حجت کتوردکی قصہ یہ یاکود مدکی اول کشی مثللو کہ برکوی ازره اوغردی وَهِیَ خَاوِیَةٌ عَلٰی عُرُوشِهَا واول کوی دوشمش سقفلری ازره یعنی اول سقفلری دوشب صکره انکر ازره دیوارلری یقلمشدی وبو نهایت خرابلقدر اشهر بودر کہ اول خراب کویہ اوغرین عزیر ادی کہ توریتی ازبر بلوردی احبارا ولولرندن ادی بخت النصر بیت المقدسی خراب ایتدکدن صکره اندن اسیر ایدوب بابلہ التمشدی حق تعا آنی کفار قیدندن خلاص ایلدی وعزیر بیت المقدسہ یوز دوتب سایر آباد کویہ یا عِنَبٌ کویہ کہ اندن ایلیا کویہ اکی فرسخ یرمر بر ویران یہ ارشدی اما انجملری یغلو بر مقدار انجیرلہ اوزم درختی دونب براغلاج کوکلہ سنہ یا دیوارینہ قرار ایلدی اوزمی حصقوب بوزاچلدی وباغ سن تولمکلہ قویدی وخرکبنی اولکنہ بغلدی و دیوارہ طیانوب اول دیوارن کویہ نظر ایدرکی قَالَ اَنّٰی یُحْیِی هٰذِهِ اللّٰهُ عزیر ایتدی بخ ونه وجہ ازره حرلدر تکری تعا بو کوی اهلینی بَعْدَ مَوْتِهَا انلرک اولدکدن صکره وبوسؤال بعید کورمکلہ دکلدی بلکہ درین قلد غنک کیفیتنه مطلع اولمق حرلدی فَاَمَاتَهُ اللّٰهُ پس حق تعا آنی بو فکردہ یکن اولدردی مِائَةَ عَامٍ یوز یل دوردی انکر اشکی درجہ اولدی حق تعا انلری آدم کوزندن نهان ایلدی ثُمَّ بَعَثَهُ اندن تکری آنی یینه اول شکلده وصورتده درین قلدی کتور مشلکہ حق تعا انکر طعامنه وشرابنه وخرکبنه خلل نظرندن اوردی چون انکر اولمدن یتمش یل کچدی بخت النصر هلاک اولدی حق تعا نوشکر فارسک پادشاهنه ایلدی تا بیت المقدسی ولایتن اوتوز یل اچنده یابوب معمور ایلدی اهل تاریخ ایتمشلر کہ اولدکی کون قوشلق وقتنده ادی یوزیلدن صکره حرلدکی وقتده هنوز کون طولمشدی پس عزیر آلتمه تکری حکیملکلری عزیر کوزلرن اوردی قَالَ کَمْ لَبِثْتَ اول فرشته انکا ایتدی نقدر وقتدر کہ بوندہ انلدکی قَالَ لَبِثْتُ یَوْمًا عزیر ایتدی برکون انلدم وچون نظر ایلدی هنوز کون وارمدی اَوْ بَعْضَ یَوْمٍ یا بوجق کون قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ فرشته ایتدی ایله دکلدر بلکه سن بوندہ یوز یل انلدکه

برفرشته

اولمشه یاتوردکه

اولمشی یاتوردکی عزیر کندویه کلوب نظر ایلدی اول یردکه وضعن برنوعه دخی بولدی تعجی ارتدی وفرشته یه ایتدی فَانْظُرْ اِلٰی طَعَامِكَ پس طعامکه نظر ایله یعنی دوشرمدکر انجیرکه سیدی، قویمشدکه وَشَرَابِكَ لَمْ یَتَسَنَّهْ وشرابکدن دخی یعنی اوزم شیره سی کہ تولمکله قویمشدکه کہ هیچ تغیر اولمشدر وَانْظُرْ اِلٰی حِمَارِكَ ونظر ایله اشکوکه کورکہ کمکلری قلمشدر باقچ انجر اسی طاغلمشدر اندن صکره خطاب ارشدی کہ اولمکدن صکره سنی درلتدکه قائم بزدوم آثار قدرتمزه سنده ظاهر اولسون وَلِنَجْعَلَكَ آیَةً لِلنَّاسِ وسنی آدمیلره نشان وعبرت قلمغچون کہ حشره شکر ایدرلر وَانْظُرْ اِلَی الْعِظَامِ ونظر ایله اشکوکه کمکلرینه کہ کورهسن قدرتمزله کیف ننشزها بخ حرکت وررز ودرلدرز یا اعضالرن جمع ایدرز ثُمَّ نَکْسُوهَا لحما اندن صکره اول کمکلره ات کیمورز عزیر دوم اول کمکلره نظر ایدردی برزدا اشتدی کہ ای ات وکمک ودری وطاغلمش انجزا جمع اولکه تکری قدرتیله دوکلی انجزا جمع اولب جان جسدنه کردی فی الحال یرندن طوروب اغزمغه باشلدی فَلَمَّا تَبَیَّنَ لَهُ پس اول وقت کہ عزیره تکری قدرتی اقرلری روشن اولدی واولولرجرلتمکدن طریقی معاینه کوردی قَالَ اَعْلَمُ اَنَّ اللّٰهَ ایتدی بلوردم خصوصا عیان کوردم کہ یحیق تکری تعا عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ قَدِیرٌ هر نسنه ازره اولدرمکه وجرلتمکدن قادر در پس عزیر دم کندو قومنه کمکلری واکر قبیلہ سی پیرلری آنی بلدکر واید رلر کہ آنی کمکلری بلدی وامتحان ایلدیلر پس عزیر توریتی اولدن آخر ازبر اوقودی وانلر یازدلر زیرا بخت النصر انلرک جوکلی کتابلرن یاقمشدی وَاِذْ قَالَ اِبْرَاهِیمُ وذکر ایله آنی داخی کہ ابراهیم ایتدی رَبِّ اَرِنِی ای پروردکارم بکا کوستر کہ قدرت کامله ایله کَیْفَ تُحْیِی الْمَوْتٰی بخ حرلدرسن اولولری مراد بخ حرلدرکن کورمکه شبهه اتمز دکلدر قَالَ اَوَلَمْ تُؤْمِنْ تکری تعا ایتدی انا غدرکی بن اولولری قلدغمه کمتغهام ایجاب معناسنه در یعنی سن انا نورسن بن قدرتمله درلدوب اولدررکمه قَالَ بَلٰی ابراهیم ایتدی بلی ایمان کتورمدم وسنکر کمال قدرتکه انا نویدرم وَلٰکِنْ لِیَطْمَئِنَّ قَلْبِی ولیکن کوکلم دکلنه وساکن اولمه آنی معاینه کوردکدن صکره کتورم شرکه ابلیس دکز کنارندن بحرکن برخروارلشن کوردی کہ هوادن قوشلر ودریادن بالقورلر وصحرادن جانورلرم بری اندن برپان قپمش دی ابلیس کندویه ایتدی خوش حیله بولدم کوتہ نظرلن کہ بونکله الدیمز بونکر پیدا کن اولان انجزاسی وحوشن وطیورن قورصغدن بخ جمع اولنه حق تعا ابراهیم خلیلکه وحی ایلدی کہ فلان دریا کنارنه وارپس ابراهیم اول یره وارمدی ابلیسی کوردی اول مردار نظر ایدوب متحیر طور رکندو شبهه سن ابراهیم

بلدردی پس ابراهیم ایتدی الهی کوستر اولویی نجه دری قلورسن تا بو ازغون ملزم
اوله و بنم کوکلم انکله الزام اولدغیله مطمئن اوله قال فخذ اربعة من الطیر حق تعالی ایتدی
اکر بو حالی مشاهده ایتمک دلرسک پس درت عدد آل قوشلردن کوکرجن
و خروس و قرغه و طاوس و بونلردن غیری دخی دمشلردر فصرهن الیک پس انلری سکا
جمع ایله یعنی الکه الوب انلرک اشکال و هیأتنه اوکات نظر ایله اندن صکره انلری پاره
پاره ایدوب باشلرن کندو الکده دوت ثم اجعل علی کل جبل اندن صکره انلرک پارهلرن
هر طاغ ازره که ممکن اوله قو زیرا بو اجزایی جمیع طاغلر ازره قسمت ایتمک متعذردر
و بو ایراد عام اراده خاص قبیلندندر مخلص سوز بو که هر طاغ که سکا یقین در
کوچک یتدوکی قدر انلر ازرنه قو منهن جزءا بو قوشلرک پارهلرندن که بر برینه
قارشمشدر ثم ادعهن اندن صکره بو قوشلری ادلریله چغر تا اجابت ایدوب یاتینک
سعیا سکا کلدوب کلهلر واعلم ان الله و یقین بل که تکری تعالی عزیز حکیم غالبدر
عاجز دکلدر سنک طلب ایلدکک نسنهدن محکم اشلودر هر اشده القصه ابراهیم م
قوشلری بوغزلیوب پاره پاره و بر برینه قرشدردی و ایتمشلر که هاون اچنده
دوکدی و بو اجزایی درت پاره یا یدی پاره قلوب طاغلر ازرنه قودی و باشلرن
النده دوتب چغردی که ای قوشلر کندو باشلرکزدن یکا کلکز پس تکری امریله اجزالر
بر برینه متصل اولوب بدنلری درست اولدی و یر ازرنده سکردب ابراهیم النده
اولان باشلرنه کلوب متصل اولدلر و اکر اوچالردی شبهه ایدی که غیری قوشلردر
بو صورت حجتده مبالغهدر و شبههدن اراقدر مثل الذین ینفقون اموالهم اول
کمسهلرک مثلی که نفقه ایدرلر و صرف ایدرلر بی غرض فی سبیل الله تکری تعالی یولنده
کمثل حبة بر دانه کبیدر که ایویره اکهلر و اول دانه انبتت سبع سنابل یدی
باشق بتوره اول نوع ازره که یدی بوداق چقه و هر بوداق باشنده بر صلقم اوله
فی کل سنبلة هر صلقمده و باشقده مائة حبة یوز دانه اوله که برینه یدی یوز حاصل
اولور والله یضاعف و حق تعالی زیاده ایلر بو یدی یوزی یدی بیکه و دخی زیاده
لمن یشاء دلدوکی کمسیه نفقه ورنلردن نیتلرنه کوره والله واسع علیم و تکری تعالی چوق
بخششلودر که برینه یدی یوز و دخی زیاده ورر بلکه در نفقه ادنلری و انلرک عزمن و نیتن
دخی بو تمثیلدن غرض صدقه ورنلری ترغیب ایتمکدر کورهلرکه بر مزده یدی یوز
ثواب ویرلور پس دایم صدقیه مشغول اولهلر الذین ینفقون اول کمسهلرکه نفقه ورلر

ایلدی

مالرن

کوکندن

اموالهم

اموالهم فی سبیل الله کندو مالرن غزاده یا سایر خیرلرده ثم لا یتبعون اندن صکره
تابع قلمزلر ما انفقوا نفقه ایدوب وردکلری نسنهده منا و لا اذی منت و نه
انجتمک یعنی صدقه ورمکده کمسیه منت ایلمزلر و انجتمزلر دخی درویشی قولا و فعلا
قاقمزلر و یوز دورمزلر لهم اجرهم انلرک صدقهلری مزدی وار عند ربهم پروردکار
لری قتنده و لا خوف علیهم و انلرک ازرنه قورقو یوقدر مزدا کسلمکدن و لا هم
یحزنون و نه انلر غصهلنه لر ثواب فوت اولمقدن قول معروف کوکجک سوز
و درویشه کوکجک وعده و مغفرة و عفو ایلمک سایلک ابرامن وقتی سوزن خیر
من صدقة یکرکدر اول صدقهدن که یتبعها اذی انک اردنجه انجتمک و سرزنش
تابع اوله والله غنی حلیم و حق تعالی انلرک صدقه وردکلرندن بی نیازدر یاوشدر
منت و ایذا ادنلره عذاب تعجیل ایتمز یا ایها الذین آمنوا یا ایمان کتورنلر لا
تبطلوا صدقاتکم باطل و ضایع ایلمک صدقهلرکزی بالمن منت ایتمکله درویشه
ازرنه زیرا که مال حقکدر و الاذی و دخی ایذا ایله و انجتمکله یوغ ایلمک یعنی درویشی
دلله سرزنش ایدوب انجتمک و نه فعلله که یوزکز دورمک زیرا اکر درویش اولمسه
بایلر جود و کرم صفتنک مظهری اولمزلردی کالذی ینفق ماله اول کشی کبی که
نفاقله مالنی نفقه ایلر رئاء الناس خلقه کوسترمکچون و لا یؤمن بالله و حقیقتله
تکریه ایمان کتورمز والیوم الآخر و قیامت کوننه که اکر تکریه انانمش اولیدی
صدقه تکریچون ورردی غیریلرچون ورمزدی و اکر قیامته اعتقادی اولیدی
معامله ثوابچون ایدردی ریایچون ایتمزدی فمثله پس اول مرائی منافقلر
صدقهسنک مثلی کمثل صفوان اول قتی و دوز طاش کبیدر که علیه تراب ازرنده
طپراغ اولا فاصابه وابل پس اکا اولو دانهلو یغمور ارشه و طپراغی یویه فترکه
صلدا پس انی قتی طاش قویه قتی طاش منافق مثلیدر و ازرنده کی طپراق انک
نفقهلری که ریا ایله ایتمشدر چو عدل یاغموری یاغوب انک ریا ایله اولان نفقهلرن محو
ایلیه قوری و بی حاصل طاش قلور و تمام اهل ریانک اعمالی بو نجلیندر لا یقدرون
علی شیء بو نفقه ایدن مرائیلر ثوابدن هیچ نسنه ازره کوجلری یتمز مما کسبوا کسب
ایلدکلری نسنهدن یعنی ریا ایله صدقه وردکلرندن والله لا یهدی و تکری تعالی یول کوسترمز
یعنی هدایت عزمن کوکللرنه برقمز القوم الکافرین کافرلر قومنه که حقدن رجوع
ایدرلر و مثل الذین و اول کشیلرک مثلی که اعتقاد و اخلاصله ینفقون اموالهم صرف

یویب

ایدرلر مالرنی ورویشلره ورلر ابتغاء مرضات الله تکری رضاسنی استیوب
وتثبیتا من انفسهم ونفسلرنی ثابت ایدوب صدقه ثوابن بولمغله کمثل جنة
بربوه بر بخچه یکی کبی که یوجیرده اولا کوشش تزرکله اوسه واکلر فایده کویلر
دوقه واکفدن اراغ اولا اصابها وابل اکا اولوداننه یغمور ارسه فاتت
اکلها بسه عیشی ورن ضعفین ایکی اولکی قدر یعنی بریلده ورکه عیشی یغمری یرلرایکی
یلده ورن فان لم یصبها وابل پسه اکر اول باغه اری قطره یغمور ارمسه فطل
پسه یکی دانه کویغمور ارسه اولدخی اکا کافی درکه یعنی یغمورکه اثری ضایع اولمز
دائر وچوق حاصلی ورر وبومثللرن مقصود مخلصلرکه جزاسی حاصل اولمقدر
کتکری رضاسیچون صدقه ایده لر ثوابلرن خالی دکلدر کرکه اولصدقه ازاولسون
ذکرکه چوق والله بما تعملون بصیر وحق تعالی سزاخلاصله اشلدکلرکزنی کورجی در
وبم برنه مناسب جزا ورر کورکدر ایود احدکم بوبرعثیل دخی درکه اهل ریاضه
اچون بیورر بعض سوزلری سزدوکه برکز عمرکز انکار درکه یعنی سوزکز ان تکون له جنة
کانکر بر بخچه سی اولسه من نخیل خرما اغاجلرندن واعناب واوزملر یعنی اوزم اغاجلری
اولسه تجری من تحتها الانهار اغاجلرینکر التندن ارمقلر اقه له فیها اولباغه
بخچه استه اولسه انلرده من کل الثمرات هرنولو یشلردن همان خرما وازم دکل
دبونلری تخصیص اتمکز تفضیل اچوندر یا انلرکه کثر یمیزدن واصابه الکبر حال
بوکه باغ استه پیرکلرواولوقه ارسه وله ذریة ضعفاء وبوپیرکه ضعیف و
یکی اوغلنجقلری اولسه ومعیشتلری همان بوبخچه دن اولسه فاصابها اعصار
پسه اول بوستانه اتشی یل ارسه وایدرکه قصرغه فیه نار اول یلده اودا اولسه
دبوبخلین اودلو یلسه فاحترقت پسه اول باغی یاقسه اول اودبسیله
باغ صاحبی متحیر وعصه لواولور بومثل منافق وفرآیتی عملسز مثللی درکه تکری
عدلکزه سعی ایلرکه عملرن که اکا امیدایدرلردی یاقه ویوغ ایله وانلر محروم
ومحجور قلهلر کذلک کذلک شویله که صدقه وجهاد بابنده بیان اولندی یبین الله لکم تکری
کتا بیانه ایلر لکم الآیات سزه وکون الطاف واحسانی شانلرن لعلکم تتفکرون
اولاکم سزتفکر ایلیسز وغیرکز عبادتنه اکا شریکر اتمیسز یا ایها الذین امنوا
ای مومنلر بولکی انفقوا نفقه ایلکز تکری یولنده من طیبات ما کسبتم
ایلدکلکزیاکمکزدن وکزیده لرندن یعنی تجارتله وصناعتله قزندیکز مالکزایوسندن

ویا یله

یا حاللرندن

صدقه ورکه

صدقه ورکه یارمزلرندن ورمکز ومما اخرجنا لکم من الارض دخی سزه یردن چقردیغمز
نسنه دن دانه لرو یمشلو اغاجلرکی انصار غیلری خرما ارشدکی وقت ایولرن
دوشرب بدبدندن همان پیغمبرکه مسجدنه کتورب برکوشه قورلردی تاکه مهاجر فقرای
یه لر برکون برمالدار کشی برصاع خرما که صاع یارمزدی اشکنه کتورب اول خرمالر
اچنه دوکدی حق تعالی بو اسرافدن نهی ایدوب ایتدی که مالکزایولرندن صدقه ورکه
ولا تیمموا الخبیث وقصد ایلکز یارمزونا خوشنسنه لرن که ناکسلکله منه تنفقون اول یارمزی
نسنه دن که نفقه ایلرسز ولستم باخذیه حال بوکه سزاول نسنه ایله دکلسز یعنی المرسز
الکرکندوحقکز اولسه سزه ورسه لر یارمزی یغمضوا فیه مکرکه انکر اغمسنده
کوزیومه سزوکمکز لکز ایلیسز واعلموا ان الله وبلکز انکه تکری غنی حمید دی نیازسز
اولکمه دن کمالکز یارمزن صدقه ایلر اوبکی اول کشی که مالکزایوسن صدقه ورکه
الشیطان یعدکم الفقر شیطان وتفسیر کبیرده ایدر ادم شیطانلرندن بری یا نفس امارهدر
سزه فقر واحتیاج وعده ایلر یعنی نفقه ورمکز وقتنده درویشلکدن ومحتاج اولمقدن
قورقدر ویامرکم بالفحشاء وسزه بخل وناکسلکز وصدقه منع ایلکز بیورر والله
یعدکم مغفرة منه وحق تعالی سزه وعده ورر صدقه ورمکزون مغفرت منه کندورحمتندن
کنا هلرکزیارلغمق آخرت سرایینی وفضلا ورزق زیاده لکی وعوضلرینی دنیا اونده والله
واسع علیم وحق تعالی چوق کرملودر نفقه ایدنلره بلکی درانلرکه استحقاقلرن فضلرو
مغفرتنده یؤتی الحکمة حق تعالی حکمت ورر من یشاء هرکمه دلسه یا برعالم که رحمانیله
شیطانک مابینی تمیز ایلر شیطان وعده سنه التفات اتمز ورحمان وعده سنه منتظر
اولور ومن یؤت الحکمة وهرکمه حکمت ورلسه فقد اوتی خیرا کثیرا تحقیق اکا
چوق خیر ورلشدر وما یذکر الا اولوا الالباب الا عقلی اولانلر کشیلر وما انفقتم من نفقة وهرنسنه که نفقه ایلکز سزای موه منلر
ازوچوق نفقه دن کزلویا اشکنه فرضله یا تطوعله ریایله یا اخلاصله تکری
یولنده یا اندن غیریده او نذرتم من نذر یا نذر ایلرسز یعنی کندوازرکنه واجب ایدرسز
بللو نذر یا بللو دکمز طاعتده یا معصیتده فان الله یعلمه پس تحقیق تکری عالمدر انکله
واوتمز هرنه استحقاقنه کون جزا ورسه کرکه وما للظالمین من انصار وظالملرن
که نفقه ریایله ایدرلر یا نذره وفا اتمزلر انلره اخرتده یارد بجیلر بولنمز که عذابدن
قورتره لرانتبدوا الصدقات اکر اشکنه اشکز صدقه لری ورمکز وقتنده فنعما

کخیر وشری غیر ایدرلر

هی بو اول کو کجکر نسنه در تاغیر یلر که دخی رغبتی دوشه و بخللی محبت لازم اولمه و
إِنْ تُخْفُوهَا واکر اول صدقه لری کزلسکز وَتُؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ وآیاغی کزلو درویشلره
ورسکز فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ بو اول کز لمکز سنه یکرمی زیرا اول صدقه ریادن و شهرتدن
قورتلور و درویش دخی دلکز مذلتدن بری اولور وَيُكَفِّرُ عَنكُم مِّن سَيِّئَاتِكُمْ و
بعضی کناهلرکزی سزدن اورتر و کدر رز و حقص یکفر اوقور یعنی تکری تعالی سزه
صدقه کزلو و آشکاره ورمکدن بلکی در کتور مثلرکه انصار کلمه دن اولکدن دولکور کلر
وخصلق که انلره یهود ارکلسنه ثابت ادی انلر نفقه ایدر لردی بو ایغان کتور دکلرندن
صکره جهود لره نفقه ورمکر انلر کان اولدی بو حالی رسوله بلدرد لر آیت کلدی که
لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ سنکر ازرکه یوقدر یا محمد جهود لره یول کوسترمکر هدایتله و
توفیقله بلکه سنکر ازرکه هدایت آنجق انلری دعوت اتمکدر وَلَكِنَّ اللَّهَ ولیکن تکری تعالی
کندو عنایتیله يَهْدِي مَن يَشَاءُ ایغانه یول کوسترر یم کمه دلسه بو حضرت رسول عم
بیوردی که نصدق و اعلی اهل الادیان علیا اتفاقیله تطوع علردی مسلمانلردن غیریه
صدقه ورمکه جایز در وَمَا تُنفِقُوا مِنْ خَيْرٍ وهر نکه نفقه اتسکز مالکزدن خیر جون
فَلِأَنفُسِكُمْ بو کندو نفعکز اچوندر انکه ثواب سنه ایرشر نفقه دردکلرکز
کافر دکلرکه مسلمان اولسون وَمَا تُنفِقُونَ ونفقه اتمز سز ای مؤمنلر إِلَّا
ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ الا تکری رضاسنه ایدوب وآنکر ثواب طلب ایدوب وَجْهَ ثواب
معناسنه کلشدر وَمَا تُنفِقُوا مِنْ خَيْرٍ وهر نسنه که مالدن نفقه ایلرسز يُوَفَّ إِلَيْكُمْ
آنکر وزدی سزه تمام وریلور وَأَنتُمْ لَا تُظْلَمُونَ وسز هم کز ظلم اولنمز یعنی عملکزه
ثواب اندن اکسلمه هیچ نسنه لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ بو سزوکه صدقه ونفقه کز اول درویشلر
اچوندر که أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ منع اولندکر تکری طاعتنده یا جهاد ده لَا يَسْتَطِيعُونَ
ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ شغل بسبیله سیر اتمکه کوجلری یتمز نه غزایه ونه تجارته وکسب
معیشت اچون سفر ایده مزلر و بونلر مهاجر درویشلردر درت یوز کشیه یقین عمار
وبلال وابن مسعود وانلرکه امثالی که مدینه ده برکنارده اولوب حجیله پیغمبر که
مسجدی صفه سنده یاتورلردی وکوندز رسوله ملازمت ایدرلردی مکه دن نسنه طلبه
وکسب لردی بو سببدن بیوردی يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ جاهل و نادان انلری غنیلر
صانور وحاللرندن خبرلر در مِنَ التَّعَفُّفِ پرهیزکارلقدن که مکه دن رزق استمزلر و

خلقدن

خلقدن حقه مشعر اولدر تَعْرِفُهُم بِسِيمَاهُمْ بلورسن انلری یا محمد شانلریله وانلرکه علامتی
صرو بکز لولکدر وتن ارقلغی وبل بوکلمکر وکورکلری یاشی در لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ وخلقدن
نسنه دلمز لر إِلْحَافًا ابرام واحاح ایدوب واندن غیری وَمَا تُنفِقُوا مِنْ خَيْرٍ وهر نکه
نفقه ایلرسز مالکزدن اصحاب صفیه وانلردن غیری مستحقلره فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ بو حقیقتن
تکری خبردار در بلکی هر بلورکه کمه ورسز وبیحون ورسز الَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ انلرکه
صدقه ورلر تکری یولنه کیدوب مالرنی بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ کجه ده وکوندزده سِرًّا وَعَلَانِيَةً
کزلو وآشکاره غرض جمیع وقتده صدقه ورمکدر وصاحب کشاف بیوردی که صدیق
رضی الله عنه کزلو بیکر دینار صدقه وردی وآشکاره دخی اولقدر کجه ده وکوندزده
دخی اول مقدار مال صدقه ایلدی حق تعالی بو آیتده حد یکر صدقه لرنی مدح ایلدی فَلَهُمْ
أَجْرُهُمْ بو انلرکه یعنی بو درت نوعله صدقه ورنلرکه مزدلری ثابتدر عِندَ رَبِّهِمْ تکری
تعالی قتنده که اول باقی جنت وابدی نعمتلر در وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وانلره قورقو یوقدر وَ
لَا هُمْ يَحْزَنُونَ وه انلره غصه وار الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَوا انلرکه ربا مالنی یرلر
یعنی معامله ایدوب زیاده آلورلر لَا يَقُومُونَ قیامدن طورمزلر یعنی بعث و نشراچون
إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي الا اول کشی طورمغی کبی که يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ آنی جن اوروب وحوشه
یاخود ارشدره مِنَ الْمَسِّ یاپشمقدن مراد صرع ودیوانه لکدر ملخص کلام اولدرکه ربا
یینلر قیامت کونده دیوانه لرشکلنده اولوب واهل عرصات انلری اول شانله بلالر
ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا اول انلرکه عذابنه انکسببیله در که انلر ایتدیلر إِنَّمَا الْبَيْعُ بیع دکلدر
الآیه یعنی صاتق مِثْلُ الرِّبَوا ربا کبی در دیدیلر کفار بر آنچه اکی اچکیه عشار لردی
وایدرلردی که بو زیاده دکلدر بیع در ربا یله بیع ارالنده فرق ایلدیلر وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ
حال بوکه حق تعالی بیعی حلال ایلدی وَحَرَّمَ الرِّبَوا وربایی حرام قلدی فَمَن جَاءَهُ
مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّهِ پس هر کمه که تکری سندن اوکت کلسه که ربادن نهی اتمکدر فَانتَهَىٰ پس
اول اوکدلدن یغلنسه فَلَهُ مَا سَلَفَ پس حرام اولمزدن اول کچن نسنه کندونکدر اولور یا انکر
بخشش کناهلری یارلغنور وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وآنکر اشی تکریه قلشدر یعنی آنکر حتمی کلکجه زمانده
تکرنکر حفظنه وعصمتنه بغلو درکه اکا توفیق وره تا که اول کناهدن مرتکب اولمیه وَمَنْ
عَادَ وهر کم دونسه ربایی حلال کورسه تکری کتا آنی حرام ایلدکدن صکره فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
النَّارِ پس اول ربایی حلال کورنلر واهل وغنی اشتمینلر طامو اولدی اسلدیلر هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ
انلر اول طامو ده ابدی قلورلر زیرا که ربایی حلال بلمکر کفر در وکفر جهتدن ابدی قلمه سبب در

یریوزنده

واول اندهٔ النمر

يَمْحَقُ اللّٰهُ الرِّبٰوا انكري تعالى محو ايلر ربا مالني اكسلدر وبركتني كدرر يعني هرنچه كه چوغيله عاقبت نقصانه وزيانه يوزدوتر وَيُرْبِي الصَّدَقٰاتِ وحق تعالى صدقه لري ارتدر وبركت وررر يعني هرنچه كه ازاولسه انكر عمري زياده اولور وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ و تكري تعالى سوَمز كُلَّ كَفَّارٍ اَثِيمٍ هركناهكار منتسبني كه حرام اولان ربايي حلال ايلر اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا تحقيق انلركه امر ونهيه ايمان كتورلر وَعَمِلُوا الصّٰالِحٰاتِ و عمل صالحلر اشلرلر امر موجبنجه وَاَقٰامُوا الصَّلٰوةَ ونمازي دوزعرلر وَاٰتَوُا الزَّكٰوةَ وزكات وررلر لَهُمْ اَجْرُهُمْ انلركه عمرلري وارر عِنْدَ رَبِّهِمْ پروردگارلري قتنده، قيامت كونده، وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وانلره قورقو يوقدر الروكونده دكلردن نسنه وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ونه غصه وارركه وغم قلدندن يٰا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اى مومنلر بولكي اتَّقُوا اللّٰهَ تكري عذابندن حتقنك وَذَرُوا مٰا بَقِيَ مِنَ الرِّبٰوا ترك ايلكز و الچكمكز ربادن قلني نسنه قولكه اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ اكر انا بخيلر سكز ربانك حرام اولدوغنه بني عجم وثقفي وبني مغيره مخزومي بربريله معامله ايدرلردي حضرت رسولدم فتح مكه كونى ربانك حرام اولدوغنه فتوى وررمشدى فَاِنْ لَمْ تَفْعَلُوا پس اكر اشلمسكز وربانكزباقي سني ترك اتمسكز فَاْذَنُوا بِحَرْبٍ پس آگاه ايلكز وبربركزه بلدركه وحاضر اولكز جنگ ايلكز وار مِنَ اللّٰهِ وَرَسُولِهِ تكريدن وپيغمبريدن وصفحه فَاْذَنُوا اوقورا ذن دن كه علم معناسنه در يعني اكر ربايي ترك اتميه سكز آگاه اولكز وبلكز كه تكري جنگنه لايق سزكه اوده رسول جنگنه دخي كه انكر قارشي وَاِنْ تُبْتُمْ واكر توبه اتسكز ربا المقدن فَلَكُمْ رُءُوسُ اَمْوٰالِكُمْ پس سزه كدر مالكز ماشكري يعني سزه راس مالكز ورر لَا تَظْلِمُونَ سز ظلم ايلكز بورجلونه باشه مالدن زياده، لَا تُظْلَمُونَ وانلره دخي سز ظلم ايليه اصل سرمايه كزدن نسنه اكسلتمكله بو آيت نازل اولدقدن صكره بني عمر وايتدلر بزوم تكري وپيغمبر جنگنه هيچ طاقتمز يوقدر مال فايده سندن بجدلر سرمايه لرنه راضي اولدلر وبني مغيره غايت الطار لغندن خرما ارشجه مهلت دلدلر وبنو عمر وانكر تحصيلني تعجيل ايدوب مهلت ورمزلردي آيت كلدي كه وَاِنْ كٰانَ ذُو عُسْرَةٍ واكر بورجلو فقير واقع اولسه وايلي طار ومفلس اولسه فَنَظِرَةٌ اِلٰى مَيْسَرَةٍ پس انكر حكمي مهلت ورملكدر تا باي اولنجه وآسانلغه ارشنجه وَاَنْ تَصَدَّقُوا واكر صدقه ايلسكز وبغشلسكز بورجلو فقيره خَيْرٌ لَكُمْ سز يكردر اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ اكر بلورسكز كه آنده ذكر جميل واجر جزيل وارر وَاتَّقُوا يَوْمًا قورقكز

(تكري عاكفا يبورد دخي نسنه لكي جهاه حملاحنه لبيد حر)

بركون

وهيئتده

بركون عذابندن كه تُرْجَعُونَ فِيهِ اول كونده دوندرلورسز اِلَى اللّٰهِ تكري تعالى حضرتنه يا مقرر اولان جزايه ثواب وعقابده ثُمَّ تُوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ اندن كيمسه ويرلوره نفسنه كَسَبَتْ عمل ايلدوكي نسنه نكر جزايي خيرده وشرده وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ وانلره هيچ ظلم اولنز وحيف اتمز لر يٰا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اى موء منلر جماعتي اِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدَيْنٍ بحق بورج آلسكز يعني بربركزله معامله ايلسكز بورجي اِلٰى اَجَلٍ مُسَمًّى بر بللو وقته دكن فَاكْتُبُوهُ پس آنى يازكز برنامه معامله وصفتي وبورجك آلن ودورنكز اكملرن و حقكز مقدارن تا حاجت وقته دكن وَلْيَكْتُبْ بَيْنَكُمْ ويازه اول وثيقه كسزوكي اراكزده، كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ برياز جي عدل الله يعني ارتق واكسكز ايليه وَعَدَدِهِ وماله وَلَا يَاْبَ كَاتِبٌ وهيچ ياز جي اباايليه وكره دوزميه اَنْ يَكْتُبَ آني يازمقدن و ايتمكلركه بوكتابت مستحب درر يعني اولى بودركه كاتب اباايليه اول وثيقه يازمقدن التماس اتدكلري وقت كَمٰا عَلَّمَهُ اللّٰهُ تاكه تكري اكا اوكرتدي وبلدردي فَلْيَكْتُبْ پس يازه كاتب وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ بورجي آنلازم اولان كمسه اقرار ايده، وَلْيَتَّقِ اللّٰهَ رَبَّهُ وتكريدن قورقه املا ادبي كه انكر خالقي ورازقي درر وَلَا يَبْخَسْ مِنْهُ شَيْئًا واقرار وقتنده كندوازرنده اولان حقدن يعني بورجدن هيچ نسنه اكسلتميه فَاِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سفيهًا پس اكر ازرنده حق اولان كشي عقلسز وجاهل يا بالغ اولمش اولسه يا ديوانه وحيران كبي اَوْ ضَعِيفًا يا ضعيف وعاجز اولسه يعني كوچك اوغلان يا قتي پير كبي اَوْ لَا يَسْتَطِيعُ اَنْ يُمِلَّ هُوَ يا كوچي يتمسه املا اتملكه اولكه بورجلو درحلسز لكز سبندن يا صيرولقدن يا دلنده، بلتكر لكز اولسه يا اول قومكز دلنه بلمسه فَلْيُمْلِلْ وَلِيُّهُ پس بورجلونكز وليسي املا أيليه يعني آنكر قرابتي كه آنكر بوزه دورمشدر يعني اوغلانكز ودمجنونكز وكوچي يتيمكز وليسي اقرار ايليه بِالْعَدْلِ عدل وانصافله يعني ارتق واكسكز املا ايليه وَاسْتَشْهِدُوا واوطانق حوتكر كندومعامله كزه شَهِيدَيْنِ اكي طانق مِنْ رِجَالِكُمْ ارلركزدن يعني بالغ وآزاده مسلمانلردن فَاِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ پس اكر ايكي ارطانق اولمسه يعني اتفاق دوشمسه بولنمسه فَرَجُلٌ وَامْرَاَتَانِ پس بر ارو ايكي عورت طانق اوله مِمَّنْ تَرْضَوْنَ اول كشيلردن كه راضي اولورسز و اختيار ايدرسز مِنَ الشُّهَدَاءِ طانقلردن پس ايكي عورت اختيار اولندغنك علتني بيان ايدر يعني ايكي عورت اينكون كركدركه اَنْ تَضِلَّ اِحْدٰيهُمَا اكر اول ايكي عورتدن بريسي اونتسه

دو قتكز

اولسه نا بالغ و

اختيار ايدكز بكنكز سز من الشهداء طانقلردن

بر ارو ايكي عورت شاهد اولمسي مطلق مسموع دكلدر دونكز واندن بري حقوق مالدن دخي نكاح وطلاق وعتاق ووكالت ووصيت مثبتلردن اثنانه مقبول طانق

اول معاملہ کہ اکا طانق اولمشدی فَتَذَكِّرَ پس اکدرہ وفکر اتدرسہ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَىٰ
انلرک بری اول برسنہ وَلَا يَأْبَ الشُّهَدَاءُ وکرو دوزمیہ طانقلر طانقلق
وملکدن إِذَا مَا دُعُوا دعوت اولندقلری وقت وَلَا تَسْأَمُوا وملول اولمکز یا کاهل
اولمکز أَنْ تَكْتُبُوهُ مراول حقی یازمقدن صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا حق یکی اولدغی حالدہ یا اولیہ
اولدغی حالدن یعنی از اولسون وچوق اولسون یازکز تا مقرر اولان مدتہ دکن بورجلو اولمکز
اقرار یلہ ذَٰلِكُمْ أَقْسَطُ بویازمق سنہ طغرو رقدر عِنْدَ اللَّهِ تکری تعالی قتنہ وَأَقْوَمُ
لِلشَّهَادَةِ وصوابرقدر طانقلق ورمیکون زیرا یازمق طانقلری اکدرجی درو
أَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا وکتابت یا قنرقدر اکا کہ شک ایلیسز حقکز مقدار ندہ، ومذکور
وشاهدلرعددی دیکلر ایدوکندہ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً حَاضِرَةً الا مکرکہ حاضر
بازرکانلق معاملہ سی اولہ تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ آنی ارا کزدہ دوندررسز یعنی دستبدست
ونقد بنقد معاملہ ایدرسز فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ پس ازکن هیچ کناہ اولمز أَلَّا تَكْتُبُوهَا
اگر آنی یازمسکز وَأَشْهِدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ وطانق دوتکز محض بیع ایدرشسکز یعنی
آلم صاتم اتسکز نقدلہ وبو آیتکز حکمی منسوخدر بوقدر فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا
آیتیلہ وَلَا يُضَارَّ كَاتِبٌ وضرر اولمیہ یازجیہ یعنی اکراہ ایتمیہ ووکیلہ کتابت
تیورمیلر وَلَا شَهِيدٌ طانغہ دخی ضرر اولمیہ طانقلغی قبول اولمقدہ، چون مانعی
اولہ وبو معنی کہ دینلدی بو تقدیرازرہ درکہ يُضَارَّ بی فعل مجهول دوتالرسہ اکر
معلوم اعتبار اتسلر معنی بویلہ اولورکہ کاتب کمسنہ ایختیہ ووثیقہ درست یازن
وشاهدلرک احترازایدہ، وطانق دخی طانقلق ورہ وجہ وعیبہ وَإِنْ تَفْعَلُوا واکر
انلری اشلدیکز ای معاملہ ادنلرکہ نہی ایلدم کاتب وطانقلر ضرر ورمکدن فَإِنَّهُ
فُسُوقٌ بِكُمْ تحقیق اول نہی اولنان فسقدرسز وطاعتدن چقمقدر وَاتَّقُوا اللَّهَ
دوکلکز تکریدن قورقکز وانکر امرنہ خلاف ایلکز وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ وتکری تعالی سزہ اوکرتر
وبلدررسز دین ودنیا مصالحن وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ وتکری تعالی دوکمی سنہ بلیجی درحساب
ایلسہ کرکدر وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ سَفَرٍ واکر سفرده اولسکز بوندہ عالم فی معناسنہ درو لَمْ
تَجِدُوا كَاتِبًا وبر یازجی بولمسکز کہ حقی یازدرسز فَرِهَانٌ مَقْبُوضَةٌ پس قبض
اولنمش رهنلر کرکہ یعنی رهن الکز فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا پس اکر بعضکز بعضکز
امین اولسہ وانکر خیانتدن کوکلی جمع اولسہ فَلْيُؤَدِّ الَّذِي پس اداایلیہ دورہ
اول کمسہ کہ اؤتمن امانتہ امین دوتلدی یعنی بورجلو انکر بورجنی اداایلیہ

وحقی

وحقی انکار اتمیہ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وتکریدن قورقہ کہ انکر رازقی وپروردکاری
وامانتہ خیانت اتمیہ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وکزلمکز طانقلغی کہ آنی کزلمکر اولکدر
وَمَنْ يَكْتُمْهَا وبرکز طانقلغی کزلسہ فَإِنَّهُ آثِمٌ قَلْبُهُ پس تحقیق انکر کوکلی یازقلو و
کناهکار اولور اثمکر قَلْبُهُ اضافتی نکری نکا مکر تعالی وعیدنہ تنبیهدر زیرا کوکل کناهی
سایر اعضا کناهندن قتی رقدر وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ وحق تعالی سزاشلدیکلزی
شهادت اظهارا تکز وکزلمکزدن بلیجیدر لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ تکری تعالینکر خلقی وملکی درکوکلرده
اولان یلدزلر وفرشتهلرو وَمَا فِي الْأَرْضِ ویردہ اولان ارکان وموالید دخی وَإِنْ تُبْدُوا
واکر اشکار اتسکز مَا فِي أَنْفُسِكُمْ نفسکزدہ اولان نیتہ قصدلرن ونیتلرن أَوْ تُخْفُوهُ
یاآنی کزلسکز يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ تکری تعالی سزی اول نسنیلہ حساب ایلر یاسنہ اندن
جزورر تابلہ سزکہ ضیرلر بلمن وسرلرن مطلع اولدن اولور مثلکہ حق تعالی قیامت
کونندہ قوللرکی جمیع عملرلرن سورمدن وفعللرن وکوکل اندیشہ لرندن خبرورن فَيَغْفِرُ
لِمَنْ يَشَاءُ پس یارلغر کندوفضلیلہ دلدوکی مکہ حساب اتدکدن صکره وَيُعَذِّبُ مَنْ
يَشَاءُ دلدوکنہ عذاب ایدر عدللہ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وحق تعالی سزہ ازرہ
عذابہ ویارلغمغہ قادردر آمَنَ الرَّسُولُ انادی واعتقاد اتدی پیغمبر یعنی محمد مصطفی
بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ کندویہ اندرلن نسنہ مِنْ رَبِّهِ تکری سزدن کہ اول قرآن ایتلریدر و
احکام دین وحقوق شرع وَالْمُؤْمِنُونَ مومنلر دخی آنکر اعتقاد اتمشدن كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ
یعنی انلرکہ جمیعسی کہ پیغمبر وانکر تابعلریدر تکریہ انادلر وَمَلَائِكَتِهِ وانکر فرشتهلرینہ
دخی کہ حضرت حق مقرب بلریدر وَكُتُبِهِ وانکر اینن کتابلرینہ کہ دوکلسی حقدر وانکر سوزیدر
مخلوق دکلدر وَرُسُلِهِ وپیغمبرلرینہ کہ جمیع پاک ومعصوملردر اختیار اولنمشلر
وحقہ دعوت اوجیلر لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ بو پیغمبر ومومنلر ایدرلر آیرمرز ایمانده
هیچ برسنکر ارالغی مِنْ رُسُلِهِ انکر پیغمبرلرندن بلکہ جمیعسنہ ایمان کتورر زیرا یهود
ونصاری خلافنجہ کہ حسدلہ بعضسنہ منکرلردر وَقَالُوا سَمِعْنَا ومومنلر ایدرلر
اشتدکہ تکری سوزنی وَأَطَعْنَا وانکر امرنہ مطیع اولدق غُفْرَانَكَ ربنا مغفرتکر
طلب ایلرزای پروردکارمز یعنی سندن یارلغمغی دیلرز وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ وسندن یکادر
دوکلکز وارجق یری اولمکدن صکره بری جزالرن کورسلیکرکہ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا
تکری تعالی هیچ برنفسہ تکلیف ایلز یعنی کوجلہ اشی بیورمز إِلَّا وُسْعَهَا الاکوجی یتدیکی
قدرلها مَا كَسَبَتْ اول نفسہ درکہ کسب ایلسہ ایکلردن وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ وانکر

معجتدن

دلدوکنی اشلر

حق ازرہ

ارزنه در نگه قرنشه یارمز لقلردن یعنی خیر ایلسه ثواب کندویه هروشر
شلسه عقاب کندویه در حضرت رسولمز بو تخلده تکری تعالی الهامیله دعا یه
باشلیوب ایتدی رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا ای پروردگارمز بزی عقوبتله دوچه اِنْ
نَسِينَا اگر بزاونتسه وزوایو عملی بزدن فوت اولسه اَوْ اَخْطَأْنَا یا خطا ایلسه وز
وزی قصد کناهه مبتلا اولسه وز رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ ای پروردگارمز وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا
إِصْرًا بزدوم ازمن اغیریو که اوره وَيُو کلمه یعنی اول حکملری که نفس ازره اغیر در
كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ نتاکه اول اغیر نسنه یو کلتدکه واوره دکه عَلَى الَّذِينَ اول کسلر
ازرنه که مِنْ قَبْلِنَا بزدن اول ایدیلر یعنی یهود و نصاری که دشوار تکلیفلر انلره
ازرنه واقع اولمشدی رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا ای خداوندمز بزه یو کلتمه یعنی یوکورمه مَا لَا
طَاقَةَ لَنَا بِهِ اول نسنه که بزلرکا طاقت کتورمزز دکو جمز یتمز وَاعْفُ نفس سویزدر
وانکر وسوسه سی یا شیطان غلبه اتمکر یا شهوت غلبه سی یا هم نسنه که حقدن مشغول
ایلیه ومطیع اولمقدن منع ایده وَاغْفِرْ عَنَّا وبزدن عفو ایله یعنی خطالرمزدن چ
وَاغْفِرْ لَنَا وکنا ملرمزی یارلغه وصحو ایله وَارْحَمْنَا وبزه رحمت ایله طاعتمز قبول
ایدوب فضلکز وکرمکله اَنْتَ مَوْلَانَا سن بزدوم افندمز و یاردشامز سن فَانْصُرْنَا
بزه بزه یاردم ایله ومظفر قِلْ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ کافرلر قومی ازرنه کتورمشلرکه
چون معاذ بن جبل بوسوره ختم ایدیدی آمین دردی وجمعه کلشدرکه حضرت رسول
هم بوطعایی معراجه کیدنده اشیتردی وملائکه آمین درلردی وحق تعالی قبول
ایلدی سُورَةُ آلِ عِمْرَانَ مَدَنِيَّةٌ مِائَتَانِ آيَةً بسم الله الرحمن الرحيم بوسوره
مدنی در ودوکی یوز آیت درزنه خلاف الم بوسوره اولی در یا انکر اسمی یا الف حقدر
آلاسنه اشارتدر ولام لقای کریمه ومیم محبت قدیمه یعنی انکر نعمتلری برکتی جمیع
دنیا اهلنه شاملدر ودیداری نعمتی آخرتده بزه اینیا واولیایه واصلدر ومحبت
قدیمی ایکی جهاندنه خاصلدر راجعدر اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ هیچ طاغه لایق وعبادته
مستحق معبود یوقدر مکر اول الْحَيُّ الْقَيُّومُ حَيٌّ حیاتی ذاتی در یعنی ذاتی که
هرحیوانکر جریکلی اندندر قیوم مدبر لرلر وکوکلر

قیامی انکله در بحران کافرلرندن برجماعت مدینه کلوب حضرت رسوللره عیسی حقنده
مناظره ایدرلر انلری اسلامه دعوت ایلدی وانلر ایتدلر بزتکری دیدن قبول
ایدمدرز رسولم ایتدی سزاکا عورت واغلان نسبت ایدرسز انکر ایتدکر بزعیسایه

تکری

تکری اوغل دیدیکز حقدر واکر عیسی انکر اوغل دکلسه پس انکر اتاسی بکدر معجزدوم ایتدی عیسی
بزدوم سزدکه مذهبکزده تکری یه فنا ارمکدر وواد کلدر وسز بلورسزکه اجل شربتی اچلدر
ودیم اعتقادکزدر که حق تعالی مصور دکلدر وایدرسزکه عیسی یرواکجردی و
حق تعالی یو نلردن منزه در انلر ساکت اولدیلر وبوسوره نکراولندن سکسن آیت
نازل اولدی لاجرم سوره اولدیکه حق تعالی انکر اکو هیتی ذکر یله وانکر حیاتی وقیومیتیه
سیله نازل اولدی اندن صکره نبوت بیانی بیوردی که نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ حق تعالی
سنکر ازرکه یا محمد قرآن اندردی بِالْحَقِّ درست جبرلرو کرچکدلیللره مُصَدِّقًا لِمَا
بَيْنَ يَدَيْهِ تصدیق اجی اولدغی حالده کندودن اول کلن کتابلری یعنی یو کتابه انلرک
توحیده ونبوته واصول دینده موافقدر وَأَنْزَلَ التَّوْرَاةَ وَالْإِنْجِيلَ وتوریتی موسایه
اندردی وانجیلی عیسایه مِنْ قَبْلُ قرآن کوندرملزدن اوکدن هُدًى لِلنَّاسِ هدایت اولدغی
حالده اَدِلَّه یعنی طریق حقه یول کوستریجی در وبوانکی کتابده تکریدن غیرنکر
معبود لغی نفی مذکور در وبو نفی ایله یهود ونصارانکر غیرله عیسی حقنده دیدکلری
سوزلرکه باطل اولدوغی ثابت اولور وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ وقرآنی اندردی حقی باطلدن
آیرمغه یا غیری کتابلری که حق باطلدن آیرجی در وتفسیر کبیرده کلشدرکه فرقان
معجزاتدر که یلان ودکرچکر دعوی انکله تمیز اولور اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا حقیقتن انلرکه کافر
اولولر بِآيَاتِ اللَّهِ تکری قدرتی نشانلرنه یا قرآن آیتلرنه یا انبیاکه طریق حقدر
هر برنکر برعلامتی وار لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ انلره چوق قتی عذابلر وار یعنی همیشه
وَاللَّهُ عَزِيزٌ وحق تعالی غالب وقادردر کفارکه عذابنه ذُو انْتِقَامٍ انتقام ایلیجی در
کافرلردن وعاصیلردن إِنَّ اللَّهَ حقیقتن تکری تعالی لَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ انکر ازرنه کاینات
برنسنه کزلو اولمز فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ یرده، وندکوکده، بلکه جمیع معلومات
انکر علمنده برذره در وعیسی انکر تعلیمیله معلوم ایدنور هُوَ الَّذِي اول تکریدرکه انکر
علمی جمیع موجوداتی محیطدر يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ سزی تصویر ایلر وصورتلندررر
انالرکز قرننده كَيْفَ يَشَاءُ هرنوعلوکه دلرادوزن وقصه ارکمکر ودیشی اکی وق ناقص
وکامل جرکن وکوچک سعیدوشقی لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ بوآیتی تکرار اتمکر وحدانیتی تقریر
اتمکلوندر نصاری قومنه که ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ درلر الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ نه حمتاوندر مانند
حکمت اسی ومحکم اشلودر هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ اول تکریدرکه سنکر ازرکه قرآن
اندردن مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ بوکتابکز بعضی آیتلری محکم وثابتدر نسخ اولمز یعنی آیتلری

مفصل و مبین و روشندر که انک لفظنده و معنی سنده هیچ مشکل اولمز هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ
اول محکم آیتلر در کتاب اناسی یعنی قرآن اصلی و اولوسی انلردر وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ
و بعضی آیتلری متشابه در [illegible] یعنی بر برینه بکزر
ظاهرده و انک معنی سن ادراک ایلمک مشکلدر [illegible] بعضی لر ایدر
محکم اولدر که بر وجه دن زیاده یه محتمل اولمیه و متشابه اولکه نیجه وجهه احتمال ور
شیخ ابو منصور بیورر که عقل محکمک بیانن بلور و متشابهه نقل سز دخل ایده مز
و ایتمشلر که متشابه حروف مقطعه در که یهود و نصاری حساب جمل ایله تا که
الم یتمش ایکیدر و المص یوز التمش بر و الر ایکی یوز اوتوز بر و المر ایکی یوز یتمش بر
طلب اتدکلری نسنه انلره مشتبه اولدی و ایتدلر بز بوکا ایمان کتورمز حق تعالی
بیوردی که فَأَمَّا الَّذِينَ اما اول کشیلر که تقلید و تعصب جهتندن فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ
کوکللرنده عدول واردر حقدن یا اکریلک و شک واردر تکری سوزنده فَيَتَّبِعُونَ پس
تابع اولورلر و اویارلر مَا تَشَابَهَ مِنْهُ اول کتابدن متشابه آیتلره که آنک معناسی مشکلدر حقمز
ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ فتنه استیوب یعنی دینده فتنه ایلمکیچون که شرکدر یا قرآنی تکذیب ایلمک
وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ و دخی متشابه آیتلره تابع اولورلر که آنک تاویلن کندو مرادلری و تمنالری
ازره ایدوب باطل قیلهلر وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ و اول متشابهک تاویلن بلمز إِلَّا اللَّهُ
مکر آنی کوندرن تکری امام سجاوندی بیورر که اهل سنت و جماعت مذهبنده بونده
وقف لازمدر یعنی الا الله ده وقف اتمک کرک وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ و علمده
ثابت قدم اولانلر یعنی کامل مؤمنلر که اهل کتابدر يَقُولُونَ
آمَنَّا بِهِ ایدرلر که بز اناندق قرآنک متشابهنه كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا دوکلی محکمات و متشابهات
تکرمز قتندندر وَمَا يَذَّكَّرُ و آنی ذکر ایدوب فکر ایلمز إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ الا عقلی اولان کشیلر بلورکه
رَبَّنَا بو قول علمده رسوخ اولنلرکدر که علمله عمل ایدرلر یا ربنا یا الله لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا
بزوم یورکلمزه شک برقمه و حق دیندن دوندرمه بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا بزه هدایت
ایدوب طغرو یول کوستردکلدن صکره محمد وجودیله م وَهَبْ لَنَا و بزه بغشله
مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً کندو قتکدن رحمت یعنی استقامته توفیق ور یا شک و شبهه دن
صقله یا رحمت و نعمت بغشله إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ تحقیق سن رحمتلر و نعمتلر بغشلیجی سن
رَبَّنَا ای پروردکارمز إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ تحقیق سن آدمیلری جمع ایدجی سن
اولدکلرندن صکره لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ برکون حسابیچون که انک اولمسنده هیچ شک

بولب کامل

یوقدر

یوقدر إِنَّ اللَّهَ تحقیق تکری تعالی لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ وعده یه خلاف ایلمز که بعث و نشر حقنده
بیوردی إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا تحقیق آنلر که کافر اولدلر یعنی قریظه و نضیر جهودلری یا قریش
کافرلری که رسولهم سرزنش ایدوب ایدرلردی که درویشدر و اوغللری یوقدر و کندولر
مال و اولادیله فخر ایدرلردی لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ دفع ایلمز انلردن انلرک ماللری
که انکله ناز ایدرلر وَلَا أَوْلَادُهُمْ و نه اوغللری قزلری که انلرله فخر لنورلر مِنَ اللَّهِ شَيْئًا
تکری تعالی عذابندن بر نسنه نه دنیاده اکر محنتده قلسه لر و نه آخرتده که اکر انلری جهنمه
سورسلر وَأُولَئِكَ هُمْ و اول بولک وَقُودُ النَّارِ طامو اودنک اودنی اولور كَدَأْبِ
آلِ فِرْعَوْنَ بو مشرکلرک عادتی یا یهود و نصارانک حضرت رسولی تکذیب اتمکده فرعون
تابعلرنک عادتی کبی در موسایی تکذیب اتمکده وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ و انلرک عادتی
دخی که فرعونیلردن اول ایدیلر عاد و ثمود کبی كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا بزوم آیتلرمز یلانلدلر
یا پیغمبرلرمز معجزاتلرن فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ پس حق تعالی انلری دوتدی بِذُنُوبِهِمْ انلروک
کناهلری سببیله تکذیب و انکاردن و اندن غیری وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ و حق تعالی قتی
عذابلودر کافرلر ازرنه قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا ایت یا محمد کافر اولان کمسلره جهودلردن
که احد واقعه سنده شاد اولدلر سَتُغْلَبُونَ مغلوب اولسز دنیاده مؤمنلر
نصرتیله وَتُحْشَرُونَ إِلَى جَهَنَّمَ و حشر اولنسز آخرتده جهنمدن یکا وَبِئْسَ الْمِهَادُ و نه
یارمز طورجق یردر جهنم پس خطاب قریش کافرلرنه در بیورر که قَدْ كَانَ لَكُمْ آيَةٌ
تحقیق سزه علامت و درست نشان واردر محمدک نبوتنه م فِي فِئَتَيْنِ الْتَقَتَا ایکی
بولک لشکرده که بر برینه بولشدلر بدر جنکنده فِئَةٌ تُقَاتِلُ بر بولک جنک ایدر فِي سَبِيلِ اللَّهِ
تکری یولنده که پیغمبر لشکری ایدیلر اوچ یوز اون اوچ کشیدی یتمش یدی مهاجرلردن
و ایکی یوز اوتوز التی انصاردن ادی وَأُخْرَى كَافِرَةٌ و بر بولک دخی کافردر که ابو جهل
لشکر یدی طقوز یوز اللی کشیدی يَرَوْنَهُمْ مِثْلَيْهِمْ مسلمانلر انلری کوررلردی یعنی کافر
لشکرن ایکی کندولر قدر رَأْيَ الْعَيْنِ آشکاره کورمک اکرچه انلر اوچ مؤمنلر قدر ادی
اما حق تعالی وعده قلمشدی که مؤمنلردن برنی کافرلرک اکسنه غالب ایلیه خبرده کلمشدر که
جنک ابتداسنده مؤمنلری کافرلر کوزنه آز کوستردی تا جنک ایده لر و جنک اچنده
مؤمنلری کافرلره ایکی کندولر قدر کوستردی تا قورقولرندن مغلوب و مقهور اولدلر و بو
تقدیرجه یرون نک فاعلی کافرلر اوله و ضمیر هم مؤمنلره راجع اوله و بو پیغمبرلک
صحتنک علامتی در وَاللَّهُ يُؤَيِّدُ و حق تعالی قوت ورر بِنَصْرِهِ مَنْ يَشَاءُ کندو

دوکلسنه عذاب ایدجکدر

معاینه

نصرتی ویارد میلرم مکه دلسه إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَعِبْرَةً تحقیق آنی چوق کوستریب چونکی آنر
کوستر مکدر بمرحال اعتبار وارد ر لِأُولِي الْأَبْصَارِ کوز اکلیلر نه مراد کوز کمر
کوزیدر که اکا بصیرت دیرلر زُيِّنَ لِلنَّاسِ زینت اولندی یعنی بزنیدی آدمیلره شهوتلری
مراد مشرکلر در حُبُّ الشَّهَوَاتِ دیکن آرزولرن سومکلر زینت ورنیدی وزینت
ویرجی حق تعالا در کہ خالق افعالدر زینت ویرر قولرن امتحان ایچون واینکلر که
زینت ویرجی شیطاندر که آدمیلر کوزنه بزر مِنَ النِّسَاءِ عورتلر دن که اینلر وکاولرق
دوزخی اینلر در وَالْبَنِينَ واوغلنلر که اتا وانا نک سوکلوسی در وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنطَرَةِ
وچوقلغنه قنطارلر یا جمع اولمش یادفن ایلنمش مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ التوندن وکومشدن
قنطار سکز یوز مثقال التوندر یا سکسن بیکر درهم کومشه یا بر صغر خرسی طولو
دینار واچه وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وحی نشانلو آتلر مراد آتکر اول نشانه درکه عیب وهرزی
انکله ظاهر اولور وایتشلر که مُسَوَّمَه بزنمش آتدر یا تعام خلقتلو یا یورغه یا
سموز یا آبلق که غرّ بکر میلی اکا زیاده اولور وَالْأَنْعَامِ وحی حیوانلردن دونه
صغردنه وقیوندن وَالْحَرْثِ واکندن یا بیرلر که اکن اچون اوله ذَٰلِكَ بوذکر اولنانلر
کافرلر نظرنه بزیلدی مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا دنیا درلکنک تمتعی وبرخوردارلغی در
بونلر الله نورلر وَاللَّهُ عِندَهُ وحق تعالا قتنده حُسْنُ الْمَآبِ کوچکدوکچکدن یرو
خوب مکانلر ومنزللر وحق تعالا قتنده مآب اولمق غیری دکلدر قُلْ أَؤُنَبِّئُكُم آیت
یاچمدسنه جزو یعنی ای صحابه درویشلری بِخَيْرٍ مِّن ذَٰلِكُمْ بوذکر اولنانلردن یکرکه لِلَّذِينَ
اتَّقَوْا انلر که شرکدن پرهیز ایلدلر یعنی جمیع موحدلر یا یارو یولداشلری ترکه اندر
یادنیا متاعندن الچکدلر اهل صفه کبی اینلر وار در عِندَ رَبِّهِمْ پروردکارلری
قتنده جَنَّاتٌ بخچه لرو بستانلر که تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ کوشکلر نکر یاانجاجلرنکر
التندن صافی انهارلر اقر خَالِدِينَ فِيهَا اول متقیلر ابن ابدی قالدلر خلودی ذکر ایلکله
اینکوندرکه اکا کرمکر نعمتی منقطع اولمق قورقوسیله مکدر اولمیه وَأَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ
وانلر حوریدن وانسیدن پاکیزه جفتلر یعنی عورتلر وار در که بوللدن وحیضدن پاکیزه در
وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ وحی انلر تکری خشنود لغی وار وبوجنتدن ونعمتلردن یکرکدر
وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ وحق تعالا قوللرن کورجی در واحوللرن وحی الَّذِينَ يَقُولُونَ
اول جنتلر کرحکم متقیلر انلردرکه نیازله ایدرلر رَبَّنَا ای پروردکارمز إِنَّنَا آمَنَّا تحقیق
بزایمان کتوردک سن بویرد غکز نسنه فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا پس یارلغه کناهلرمزی وکرم

خطی

خطی عصیانمزی دفتر نه یکر وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ویارن بزی طامو عذابندن صقله
الصابرین انلر که صفتن بیورر که صبر ادیلر فرایض وسنن ادا اتمکله یاحرامدن
وشبهه دن ترک ایدوب یا آفات وبلالر وفتنه وَالصَّادِقِينَ وکرچکلر در قوله و
فعله ونیته وَالْقَانِتِينَ وبویرق دوتیلر ومطیعلر در تکری امرنه کزلودو
باشکاندر وَالْمُنفِقِينَ ونفقه ادیلر در مالی مستحقلره وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ
واستغفار ادیلر در سحر لرده که دعالر قبول اولنق وقتلر در یاغاز قیلیلر در طوغنکر
آخر ثلثنده، یاصباح غازن قیلیلر در جماعتله اسباب نزوله کلنجه رسول الله حضرتلرنک
ایکی کشی مدینه کلوب حضرت رسولدن سوال ایتدلر که اولورق کلمه شریفه رکه شهادت
تکری تعالا کلامنده قتنی در بو آیت نازل اولدی شَهِدَ اللَّهُ طانقلق وردی تکری تعالا یاحکم
ایلدی یا اعلام قلدی یا بیان ایلدی اَنَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ آنی که کندودن غیری هیچ تکری
یوقدر الا اول وَالْمَلَائِكَةُ وفرشته لردخی همان بودجمله طانقلق وردلر وَأُولُو الْعِلْمِ و
اهل علم وحی که کتاب اهلی مؤمنلر در یاجمیع مهاجر وانصار یا بوامتکر عالملری کیمسان
طانقلق وردلر قَائِمًا بِالْقِسْطِ عدلله حق ازره طورب یعنی بوعالملرکه هر بری
ادای شهادتنده عدلله قایم اولدقلری حالده یاحق تعالا کندو وحدانیتنه طانقلق وردی
عدلله قایم کن یعنی حقله حکم ایلدی وایتشلر که تکری شهادتی دلیل نصب اعلدر
توحیدازرنه وملایکه شهادتی تکری برلکنه اقرار اعلدر وعالملر طانقلغی اکا ایمان
کتورمکدر لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ تکرارتاکیدا چوندر وزیاده اهتمام ایچون توحید دلیللرن معلوم
ایدنکه الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ قوی وغالبدر لکمیه مغلوب اولمز بلکی هر انکر وحدتنه طانقلق
ورنلری إِنَّ الدِّينَ تحقیق مقبول دین عِندَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ تکری تعالا قتنده اسلام دینی هم
جمهور حق ونصرانیلرحق دخل وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ واختلاف ایلدی دین اسلام حقلغنده
ومحمد حق پیغمبر اولدوغنده الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ کتاب ورنلردر یعنی توریت انجیلی مجادکلاعتدلر
إِلَّا مِن بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ الا انلر حقیقتله علم کلوب بلدکلرندن صکره یعنی
انلر قلدی وانلرکه کتابنه موافق وآنی تصدیق ایلر انلر خلافه باشلدلر بَغْيًا بَيْنَهُمْ حسد
یوزندن یاجور که انلرکه ارلسنه ادی یاز یایه مثل ایدوب وَمَن يَكْفُرْ ومهرکم کافر اولسه
وانا عسر بِآيَاتِ اللَّهِ تکری آیتلرنه که قرآندر یامعجزاتلره که تکری تعالا محمد افرازانی
قلدی فَإِنَّ اللَّهَ پس تحقیق تکری تعالا سَرِيعُ الْحِسَابِ تز حساب اجی در یعنی
بوعالملردن کیمسنی وحی تعالا انلر حساب اتدکده صکره جزاورر انلرکه کفری وانکار یچون

فَإِنْ حَاجُّوكَ پس اگر بو جهود لر سنکله خصومت ایتسلر دین بابنده حجت ظاهر ایتدکدن صکره یا بخود ان کافر لری جدال ایلسلر عیسی حقنده مم فَقُلْ أَسْلَمْتُ پس انلره جواب بر که
ایت که بن تسلیم ایلدم وخالص قلدم وَجْهِيَ لِلَّهِ نفسمی وعقلمی یعنی تکریه اخلاص لدم و
مطیع ومنقاد اولدم وَمَنِ اتَّبَعَنِ وبکا تابع اولنلر دخی منقاد اولدلر وَقُلْ لِلَّذِينَ وایت
اول کسلره که أُوتُوا الْكِتَابَ کتاب ورنلدلر یعنی یهود ونصاری وَالْأُمِّيِّينَ وامیلر
دخی که کتاب بلمز لر یعنی عرب مشرکلرنه ءَأَسْلَمْتُمْ اسلام کتوریرسیز کز بن کتوردکمی
کبی استفهام مدرام معناسنه یعنی اسلامه کلکز فَإِنْ أَسْلَمُوا پس اگر اسلامه کلسه لر وحق
امرنه مطیع ومنقاد اولسلر فَقَدِ اهْتَدَوْا تحقیق هدایت بولدلر مقصود کلی یه و
ضلالت بادیه سندن مقام سلامته ارشد لر وَإِنْ تَوَلَّوْا واگر اعراض ایلسه لر و
اسلامه ارقه دوندرسه لر سکا ضرری یوق فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ تحقیق سنکر ازکه
واجب اولان همان خبر دکور مکدر وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ وحق تعالی قولیله کورجی در
انلره تصدیق وتکذیبی بلور جزاسن ورسه کرکه إِنَّ الَّذِينَ تحقیق انلر که يَكْفُرُونَ
بِآيَاتِ اللَّهِ کافر اولورلر تکری ایتلرینه کیم قرآندر وحمدیه مم یا ردشه حجتلر
وحق تعالی حجت وایت ازرنه که کتابلرده واقعدر وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ وپیغمبرلری اولدرورلر بِغَيْرِ
حَقٍّ حق سز یره بوسوزده تاکید وار در زیرا حقله پیغمبر اولدرملز وانلر
حق یه أُولَئِكَ الَّذِينَ یلورلردی پیغمبرمم بوایتی اوقدقن صکره بنی اسرائیل قرق
اوج پیغمبری بر ساعت اولدردلر قوشلق وقتنده پس یوز اون ایکی زاهد
وعابد لردن طورد لرکه انلر امعروف ونهی منکر ایدرلر انلری دخی اکندوقتنده
اولدردلر نتاکه بیورر وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ واولدررلر انلری دخی که حق اچون يَأْمُرُونَ
بِالْقِسْطِ عدالله وحقله بیورورلر مِنَ النَّاسِ ادمیلردن یعنی پیغمبر لردن غیری فَبَشِّرْهُمْ
بِعَذَابٍ أَلِيمٍ پس انلره خبر ورا ولوعذابه که یورکلری اجیجی در یعنی بشارت یرنه
انلری قورقوت أُولَئِكَ الَّذِينَ اول قاتللریا انلر که بکمکلری وصکر غیلری انلر حرکه نی
شبهه حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ باطل وضایع اولدی انلرکه عملری که ایدردی
بز توریت احکامن قبول ایدیلر وموسی شریعتیله عمل ایدردی نه شکر انلر که
عملی یوغ اولدی فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ دنیاده، کمسه آنی اعتبار واحترام ایتمز دی وآخرتده، دخی که انکر
ازره ثواب مترتب اولمز وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ وانلره قیامت کونی یاران بولنمز که
انلردن عذابی دفع ایدیلر أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ کورمز مسن وباقمز مسن انلره که أُوتُوا

ایتدی که

نصیبا

نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ نصیب ورتلدلر کتاب توریتدن يُدْعَوْنَ إِلَى كِتَابِ اللَّهِ اوقنورلر توریت
تکری کتابنه که توریت در لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ اراره لرنده حکم ایلیه خبر جهود لرنکر قصه
سندن درکه رجم حکمنه منکر اولدلر رسولمز ایتدی توریتده اول صحیفه که بنم
نعتم وصفتم آنده در آنی کتورکه وبو محکمه ده آنی حکم قلکز انلر راضی اولدلر
توریتده ایتلرن حاضر کتورمدلر حق تعالی انلره بیوردی که توریت اوقنورلر ثُمَّ يَتَوَلَّى
اندن حکمه بوسوزدن یوز دوندرر فَرِيقٌ مِنْهُمْ انلردن بر بولکی جهود اولوبدر وَ
هُمْ مُعْرِضُونَ وانلر اعراض ادیجیلر در حقدن وصوابدن ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ بوسنکه حکمکدن
اعراض اتمکر ایچون دندرکه انلر قَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ ایتدلر بزکزبن جهنم اودی ازکمز دیرزی یاندرمز
إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ الا بحه صایلمش کونلرکه یدیدر یا قرق کون وَغَرَّهُمْ فِي
دِينِهِمْ وانلری الدوی کندو دینلرنده مغرور ایلدی مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ افترا ایلدکلری
نسنه کندولرین دوزلدوی عقوبت اساسن اولمق وانلری انلره شفاعت
اتمکر کبی فَكَيْفَ پس نجه اولهکه حاللری إِذَا جَمَعْنَاهُمْ اول وقتکه انلری جمع
ایده وز لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ برکون حاصلیجون که انکر اولمسنده هیچ شک یوقدر
وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ وتمام ورله مم نفسه مَا كَسَبَتْ کسب ایلدوکی نسنه نکر جزاسنی
وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ وانلره هیچ ظلم اولنمز حسنات اکسلوب سیئات زیاده، اولمغله
عمرو بن عوف رضی الله عنه روایت ایدر احزاب غزاسنده، که خندق قازرلدی بر
قتی طاشی ظاهر اولدی صحابه آنی صمقده عاجز قلدلر رسولمز اوجکزاول طاشی
اوردی اوچنده بلهه نور چقدی که انکر ایدنلغندن پارس وصنعا ویمن
ولایتی کورندی وروم دیاری ظاهر اولدی صحابه الله اکبر دولر
رسولمز ایتدی تزاولاکه بنم امتم بو ولایتلره ظفر بولوب مالکاولهلر یمن وپارس
وروم دیاری انلره فتح اولهه موه منلر بوسوزدن شاد اولدلر ومنافقلر استهزا
ایدوب طعن ایلدلرکه بوار کفار قورقوسندن خندق قازر ویارنلرنه ولایتلری فتحه
وعده، ورر حق تعالی بو آیتی کوندردی که قُلِ اللَّهُمَّ ایت یا محمد ای بنم اللهم مَالِكَ الْمُلْكِ
پادشاهلق ایتی سن ملک مالکی سن ولکندو ملککده متصرف ایدرسن تُؤْتِي الْمُلْكَ
ورسن ویاردشاهلق عطا ایدرسن مَنْ تَشَاءُ هرکه کهدلسکر وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ و
پادشاهلغی آلورسن مِمَّنْ تَشَاءُ هرکدن که دلسکر بعضی مفسر لر انکر ازرنه درکه
مراد همان بوظاهر پادشاهلقدر وایتملر که ملک نبوت ورسالتدر دیمکه بنی

توریت

اسرائیلدن آلوب بنی اسماعیله وردی وَتُعِزُّ مَنْ تَشَآءُ وعزیز ایدرسن کمی که دلرسن
ایمان ومعرفتله پیغمبر وانکله تا بعلری کوندل مَنْ تَشَآءُ وخوار وذلیل مقدار ایدرسن
همکی دلسکز کفر وشرکله ابوجهل وانکر یارنلری کبی بِيَدِكَ الْخَيْرُ خیر سنکز الکده در
یعنی جمیع ایلکلر سنکز قدرت الکده در پادشاهلق ورمکر ومؤمنلری
عزیز ایتمک کبی اِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ تحقیق سن دوکلی نسنه ورمکدن والمقدن وعزیز
وخوار ایتمکی قادر سن بُوقُولايتلر فتحن استمکدر تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ بکه کوندزه کورسن
یعنی بکه نکه اجزاسندن اکسلدوب کوندز اجزاسنی ارتورسن وَتُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ
وکوندزی بکیه کتورسن یعنی کوندز اجزاسنی اکسلدوب بکه اجزاسنی انکله ارتورسن
وَتُخْرِجُ الْحَيَّ وهرنی جقرسن حیوانلری کبی مِنَ الْمَيِّتِ اولدرن کامول نطفه دیا قوشی یومرطه
دن جقرسن یا اغاجی جکردکدن وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ واولویی جقرسن نطفه ویومرطه
دانه کبی مِنَ الْحَيِّ دریدن که اول حیوان وقوشی واغاجدر وایتمکله که خبیثی طیب
دن جقرسن ویا کافری مؤمن دن یا کافری کنعان کبی مؤمن دن نوح در ومؤمنی
ابراهیم کبی کافر دن آزر در وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَآءُ ورزق ورسن رحمت خزینه لرندن
هرکمه که دلسکز بِغَيْرِ حِسَابٍ یعنی شمارسز یعنی برمرتبه که خلق آنکر عددن ومقدارن
بلمزلر لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَآءَ دوتمیه ایدر مؤمنلر
الْكَافِرِينَ أَوْلِيَآءَ کافرلری دوستلر وانلری کندو یولدشلرنه متولی اتمیه لر مِنْ
دُونِ الْمُؤْمِنِينَ مؤمنلردن غیری یعنی مؤمنلردن دوستی مؤمندن غیری کرکمز انصار دن
برجماعت یهود اولوب یله دوستلق طریقن اختیار اتملرینی حق تعالا ندن نهی ایدوب
تهدید ایلدی وبیوردی وَمَنْ يَفْعَلْ ذَٰلِكَ ویمکم اول دوستلغی اتسه دین دشمنلریله
فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ پس اولمکه تکری حیندن هیچ نسنه ده دکلدر یعنی حق دیدیکی
هیچ نسنه یی یوقدر وتکری دوستلغندن دکلدر اِلَّآ اَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَيَّةً لکن کافرلرکه
مزرندن قورقسکز وحذر اتسکز قورقب وقورقق کلام ابتدا لمندن واوحرفینی
محکم اولمکدن ادی اما شمدی کافرلره غلبه اتمکدن غیریدر قورقو یوقدر وَيُحَذِّرُكُمُ
اللَّهُ نَفْسَهُ وحق تعالا سزی مناهی یه ارتکاب اتمکدن کندو نفسی عذابندن قورقدیریر یعنی
انکر قهارلغندن صاقیر اولان عذابدن ونفسنه نکرفار اتمندن عبارتدر واتکر
حقیقتندن وهویتندن بس هم قندن که لفظ نفسی حق تعالا شانه ایراد ایده لر انکر
ذاتنی مراد اولنور وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ وتکری تعالا حضرتلرنه دوکلنکر دونجکریدی جزالرن

درسه

درسه کره قُلْ إِنْ تُخْفُوا ایت ای پیغمبر اکر کزلسکز مَا فِي صُدُورِكُمْ کوکسلرکزده
اولان نسنه یی کوکلکزده اولنی کافرلر دوستلغندن اَوْ تُبْدُوهُ یا آنی آشکاره
اتسکز يَعْلَمْهُ اللَّهُ تکری تعالا آنی بلور وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وبلور کوکلرده اولان
نسنلری وَمَا فِي الْأَرْضِ ویرده اولان نسنلری محض وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ و
حق تعالا انکله علی دوکلی نسنه محیطدر هرنسنه قادردر وانکر قدرتی دوکلی مقدوراتی
احاطه ایلمشدر پس هم نکه اتسکز بلور جزاسنی ورجکده پس اجرندن جقمکز واندن قورقمکز
يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ اولکونده هم عمل ادجی نفس بولور مَا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحْضَرًا اشلدوکی
خیرلرن کندو قشنع حاضر بولور یعنی حسنات نامه لرن کورر وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ
وکذلک اشلدیکی یارمز لقدن تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا سوزر اول نفس که کندو ویله اولی یارمز
عمل ارلمندن أَمَدًا بَعِيدًا اراق یرادلیدی عملن کورمیدی یعنی عملنکر جزاسنی کورمیه
وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وتکری تعالا سزی حذر ایلدرکندو نفسندن یعنی خشمندن وعذابندن
وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ وحق تعالا شفقتلو در قوللرنه تحذیرده مبالغه ایلدی قُلْ إِنْ كُنْتُمْ
تُحِبُّونَ اللَّهَ ایت ای یهود ونصاری اکر لاف اورب دعوی ایدرسکز که تکری تعالایی
سورسز فَاتَّبِعُونِي پس بکا تابع اولکز يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ تکری تعالا سزی سوه وَ
يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وکناهلرکزی یارلغیه وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ وتکری تعالا یارلغیجی در
بکا تابع اولنلری آشر یجی در انلره رحمت اتمکله یا خطاب قریشه کافرلرنه درکه
ایدرلردی بز بتلری تکری یجون سورزز وانلرکه شفاعتنه کوکه تکری قشنه امیند
ایدرز انلره ایلدی ایتدلرکه اکر حقی سورسکز انکر پیغمبر نه اویکز قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ ایت
مطیع اولکز تکریه اوامر ونواهی ده وَالرَّسُولَ وپیغمبره دخی شریعت احکامنده فَإِنْ
تَوَلَّوْا پس اکر یوز دوندرسلر تکری وپیغمبر طاعتندن فَإِنَّ اللَّهَ پس تحقیق تکری تعالا لَا
يُحِبُّ الْكَافِرِينَ کافرلری سورمز مُظْهِرٌ مُضْمَرٌ موضعنه وضع اولمق اکا دلالت ایدرکه
تکری وپیغمبر طاعتندن یوز دوندرمکی کفر در إِنَّ اللَّهَ تحقیق تکری تعالا اصْطَفَىٰ آدَمَ
وَنُوحًا آدمی اختیار ایلدی واوکر تلدی که بشر اتاسی در اسمایلدرمکر وملایکه سجده
ایلکر وانبیا اتاسی اولمغله وَنُوحًا نوحی دخی اختیار ایلدی اوزن عمرله وکمی دوزمکله
واولکی شرعی نسخ اتمکله وَآلَ إِبْرَاهِيمَ ونفس ابراهیمی خلت ایله وعود داود ندن
نجات بولب وعالمکره امام اولمق وکعبه یا بعثله وَآلَ عِمْرَانَ وآل عمرانی که موسی
وهارون اخیلر رسالتله وتکری تعالایله سویلشدی وکیلمه عَلَى الْعَالَمِينَ اول زمان خلقندن ازنه

اورنده لری

یعنی یوکسلدیکی واجتبا اولنلر
جمیع انکر معلوم در هیچ بر
نسنه انکر علمندن فوت اولمز

وابراهیم خیرتی دخی

وبینه او

وغضبندن رحمتی زیاده در

وایتمش کہ عمران اوغلی مریم اتاسی در وانکر آیلی مریم وعیسی ایلہ کہ حق تعالی انلری
اورندلری مریمی پاکلک وطہارتلہ وعیسایی کتاب ورسالتلہ ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ
بَعْضٍ وجمعنان اورندلری بو پیغمبرلر کہ اوغللرن کہ انلرکی بعضی بعضندن طوغمشدر مراد
صاحٍ اولادلر درکہ کزیده اتالردن طوغمشدر وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ وحق تعالی بیمود کہ باطل
سوزکرن بلشدی در کہ بز تکری اوغللری یوزدرلر یا نصاریلری سوزلرن کہ عیسی تکر نکر اوغلیدر
درلر بلجی در ابو سوزلرندن انلرکی فاسد غرضلرن کتورمشلر کہ عمران برصاح کشیدی
سلیمان اولادندن حنت اد لو بر عورتے واردی کہ آنکر قز قرداشی زکریا نکر عورتیدی
بیت المقدسده خاطرندن بچدی کہ نولیدی بنم یراوغلم اولیدی بوندہ عبادتہ قویایدم
چون حامل اولدی نذر ایلدی کہ آنے ازاد قلہ تکری تعالی اچون چون طوغدی کورد کی
کہ قز درغنا کہ اولدی واول مریم ادی حق تعالی انکر حالندن خبردر اِذْ قَالَتِ امْرَأَتُ
عِمْرَانَ ذکر ایلہ یا محمد اول وقتی کہ عمران عورتے ایتدی یعنی فاقود قزی جنت حاملہ ایکن
رَبِّ إِنِّي ای پروردگارم تحقیق بن نذر ایلدم لَكَ نذر ایلدم مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا
قرنمده اولنی تعلقات دنیادن ازاد اولہ وسکا طاپہ ومسجد اقصایہ خدمت ایلیہ
اول زمانده قدس مسجد نکر خدمتن اولو دوتارلردی فَتَقَبَّلْ مِنِّي بو خدا اوندا
قبول ایلہ بندن نذر ایلدوکم نسنہ إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ تحقیق سن اشیدجی سن
نذر بابنده دیدوکم سوزی بلجی سن بنم قصدیمی بو نذرده کہ سنکر رضاکدن غیری نسنہ
دلمزم فَلَمَّا وَضَعَتْهَا بو اول وقت کہ یوکنی قوی یعنی طوغردی ضمیر عاید تسمیہ در
یا ذریتہ یہ قَالَتْ رَبِّ حنت ایتدی اعتذار وتحسر طریقیلہ ایتدی یارب انی وَضَعْتُهَا
أُنْثَى تحقیق بن اول یوکے دشی طوغردم وَاللَّهُ أَعْلَمُ وحق تعالی بلجی رکدر بِمَا وَضَعَتْ
نسنہ طوغردم وحفص صیغہ غیبتیلہ اوقور یعنی حق تعالی بلجی در نہ نسنہ طوغردوغنی
نسمہ یا ذریتہ وَلَيْسَ الذَّكَرُ كَالْأُنْثَى وار کمکر دشی کبی دکلدر اول اوده عبادت
ایلمکده وَإِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وبدرستی بن انکر ادینی مریم قودم وبو لفظکر معنیسی انکر
دلبخہ تکری قوروشی دکلدر وَإِنِّي أُعِيذُهَا بِكَ وتحقیق بن آنے سکا صغندررن وسنکر
پناهکه کتوررن وَذُرِّيَّتَهَا وانکر اوغللرن دخی مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ سورلمش شیطان
وسوسہ سندن یا آنکر یاپشمہ سندن وحسنکر دعاسی برکاتنہ مریم وعیسی شیطان یاپشمہ سندن
امین اولدلر دحدیثده کلشدر کہ هیچ براوغلان یوقدر کہ طوغدوغی وقت اکا شیطان
یاپشمیه الا مریم وانکر اوغلی عیسی یہ دکشدر فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بس انکر تکری مریمی قبول

یعنی برورزندکر یعصمی یعصمندن دکلدر

ایلدی بِقَبُولٍ حَسَنٍ کوجکر قبول للہ کندو مسجدی خدمتیچون وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا
وآنے بیتردی یعنی نشو وغا وردی کوجکر بتورمکر یعنی صلاح وعفت ازرنہ پرورش
وردی چون طقوز یاشنہ ارردی انواع عبادتلہ دوکلی احبار ارزہ غالب اولدی
القصہ اناسی آنے طغرّ دقدن صکره بیت المقدسہ کتورب خادملرہ واحبارہ
ایتدی آکر بونے کہ نذر اولنمشدر انلرکه ارسلنده اختلاف اولدی اول وقتہ دکن کہ قرعہ
برقدر لرہ وجہ ارزنہ کہ کندو مور قلملریله کہ آنکله توریت یازرلردی اردن
ارمغی کنارنہ وارب صویہ برغہ لر اول شرطله کہ هر قنتی سنکر کہ قلمی صوارزہ
چقه مریم اکا متعلق اولہ القصہ زکریا نکر قلمی صوارزہ کلوب مریمی قبول ایلدی وَ
كَفَّلَهَا زَكَرِيَّا وحق تعالی مریمی زکریایه احمر لدی وزکریا آنے اونہ الدوب اعز میکون
دایه مقرر قلدی وچون اوغلانلقدن بچدی آنے مسجد کتوردی كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا
زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ هرکاه کہ زکریا مریم ارزنہ محرابہ کرسہ یعنی برچاردا قاوکہ درت
طرفی طوتلایدی وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا انکر قتنہ رزق بولوردی واول یازغشی
قشنہ وقشہ یازغشی یازن انکر قتنہ کوردی زکریا نچه نوبت بونے
بویله کوردی قَالَ يَا مَرْيَمُ ایتدی ای مریم أَنَّى لَكِ هَذَا بو عیش سکا قتندن کہ بوقتدہ
بولنمز قَالَتْ هُوَ مریم ایتدی بو رزق کہ کورسن مِنْ عِنْدِ اللَّهِ تکری تعالی قتندن کہ
هم نه وقت دلسه قدرتیله یازدر إِنَّ اللَّهَ تحقیق تکری تعالی يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ رزق
وردر دلدوکنه بِغَيْرِ حِسَابٍ حساب سزکم چوقلغندن حساغ کلمز هُنَالِكَ دعا نکر کرکا
رَبَّهُ اول وقت کہ آنده یمش کوردی زکریا تکرسنه دعا قلدی اول مسجدده بونکر کرکا
کہ بیرنا توانلندی قَالَ رَبِّ ایتدی ای پروردگارم هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ بکا کندوقتلدن
بغشله فضلکر وکرمکله ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً بر پاکه اوغلان کہ کنا ملردن ارزو اولہ إِنَّكَ سَمِيعُ
الدُّعَاءِ تحقیق سن دعا اشیدجی سن یعنی قبول ایلیجی سن فَنَادَتْهُ الْمَلَائِكَةُ ندا قلدی اکا
اکاندا ایلدی وایدرلر کہ جبرئیل ادی تعظیم اچون جمعله ذکر ایلدی وَهُوَ قَائِمٌ حال
بوکه اول طور مشدی يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ محرابده نماز قلوردی ایتدی إِنَّ اللَّهَ تحقیق
تکری تعالی يُبَشِّرُكِ بچی سکا بشارت مُشتلر کہ آنکر ادی یحیا در ویحیا نکر معنیسی
نوردر کہ اتاسنکر ادی انکله زنده اولدی یا اتاسنکر دینی انکله درلدی مُصَدِّقًا بواوغلان
تصدیق ایدجی اولدغی حالده وایمان کتورجی بِكَلِمَةٍ مِنَ اللَّهِ بر کلمه کہ یحیا در یا کتاب الله تکری
تعالی قتندن کتورمشلر کہ اول عیسایه ایمان کتورن یحیی ادی ودخی یحیی نکر صفتی اولدر کہ

وحلم وعلمله اولو یعنی قومنکر اولوسی در وحَصُورًا ونفسی شهوتلردن حبس
ایدجی یا کندویی طوتولعبدن منع ایدجی وَنَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ وپیغمبر اولور صالحلردن
یعنی زکریا دانکر اتالری وصالح اولدرکه خالقکز وخلقکزک بری بر وجهله ادا ایلیه کم
لایقدر وچون زکریا یه بوجلیل اوغلان بشارت ایتدلر قَالَ رَبِّ ایتدی ای پروردگارم
أَنَّىٰ يَكُونُ لِي غُلَامٌ بکا اوغلان قندن اولور وَقَدْ بَلَغَنِيَ الْكِبَرُ حقیقه بکا پیرلک دولو
یاخلولق إِرْ بُدَرُ وَامْرَأَتِي عَاقِرٌ وبنم عورتم ایشاع واولاد مریکر قز قرداشی ادی
زکریا ایتدی بنی یه یکتی ایدرسن یوخسه همان بو پیر لکن می اوغلور سن قَالَ
كَذَٰلِكَ حق تعالا ایتدی یا جبرائیل تکری احریله ایتدی بوجلیل یوهمان بو پیرلکله حالنده
وَرَبُّكَ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ حق تعالا ایشلر نکه دلسه عادت ازره، وانکر خلافیچه قَالَ
رَبِّ زکریا ایتدی ای بنم پروردگارم اجْعَل لِّي آيَةً بکا برنشان وبر علامت ظاهر
ایله که ایشاعکر حملنده خبردارم اولم قَالَ آيَتُكَ جبرائیل ایتدی حق تعالا
بیورر که سنکر نشانکز اولدرکه أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ سوزسویلیه سن یعنی آدمیلرله سوزسویلمکه
قادر اولیه سن ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ اوچ کون اوچ کجه إِلَّا رَمْزًا الا اشارتله کوزله یا
باشله یا الله یا تیز ازره، یا زه سن وَاذْكُر رَّبَّكَ كَثِيرًا وتکرکچوق ذکر ایله وَسَبِّحْ
بِالْعَشِيِّ وآخی تسبیح ایله اغشمده، وَالْإِبْكَارِ وصباحده زکریا قصه سنکر باقی یی
مریم سوره سنده کلمیشدر وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ ذکر ایله اول زمانکه فرشتلر
ایتدی یا جبرائیل یَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ یا مریم حقیقه تکری سنی اصْطَفَاكِ سچی اورندلدی
عباد مجتون یا قبول ایلدی خدمتله یا اختیار قیلدی فضیلتله وَطَهَّرَكِ وسنی پاک
قیلدی لوث شرکدن یا مردار لردن حیض ونفاسدن کبی یا جرکن خولردن ویا رجز عادتلردن
وَاصْطَفَاكِ تکرار تاکید اچوندر یعنی سنی اورندلدی عَلَىٰ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ
اول زمان عورتلری ازره، عالملرده، آنکله کم سکا اتا سز اوغلان ورمه جبرائیل نفخه سیله
حاصل اولدی یَا مَرْيَمُ اقْنُتِي لِرَبِّكِ یا مریم تکرکه امرن دوچی اول وانکر طاعتی ازره،
دایم اول وَاسْجُدِي وتکری تعالایه سجده، قیل وَارْكَعِي ورکوع ایله مَعَ الرَّاكِعِينَ
رکوع ادجیلرله مریمه حکم اولمشدی که جماعتله نماز قیله بیت المقدسه اخبار یله که انلرکه
عالملکیدر ذَٰلِكَ بو نلرکه ذکر اولندی بو آیتلرده مریم وزکریا ویحیی سوزلرندن مِنْ
أَنبَاءِ الْغَيْبِ غیب خبرلرندندر که بز سنکر محمد اتکز ظاهر اولمیجون نُوحِيهِ الیکه آنی
سکا وحی ایدرز وجبرائیل دیله سکا اوقورز وکوندررز وَمَا كُنتَ لَدَيْهِمْ وسن یا محمد

انلرکه

خصومت ایدرلر

قیصر وطغرل

یا تعجب طریقیله

عقله مخالفدر

یعنی نماز قیله

انلرکه قسمت دکملرکه یعنی بیت المقدسه اخبارکز إِذْ يُلْقُونَ أَقْلَامَهُمْ اول زمانکه
قلملرین قرعه ایلیوب برغرلری ارکن ارماغنه تابلرکه أَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ انلردن
قنقسی کفیل اوله مریمی بسلمکه وَمَا كُنتَ لَدَيْهِمْ وسن انلرکه قسمت دکملرکه إِذْ يَخْتَصِمُونَ
انلر بر بریله چکشدکلرنده مریمی قبول ایتکچون إِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ وحی آنی ذکر ایله که فرشتلر
ایتدلر واضح اولدرکه جبرائیل ایتدی يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ ای مریم حقیقه تکری سکا یُبَشِّرُكِ
بِكَلِمَةٍ مِّنْهُ سکا اندن برکلمه مشتملر یعنی عیسی واکا اندن اترکی کلمه دندی که کُن کلمه سیله
حاصل اولدی اتاسز واکرچه که جمله مخلوق آدم اوغلانلرندن بوکلمه واسطه سیله یارادلمشدر
اما اول بالکز سبب که اتا در عیسی دیو قدر اسْمُهُ الْمَسِيحُ اول کلمه نکر ادی مسیحدر عیسی
ابْنُ مَرْيَمَ ومریم اوغلی عیسی مسیح لقبدر وعیسی اسمی وقبلکز تقدیمی اسم ازرنه تعظیم اچون
اولدنکه بز پیغمبرمزه آدنه مصطفی محمد در دیرز مسیح عبری دلنجه مشیحا در یعنی بمبارکه
وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا بالکز وتمام قدرلو دنیاده، طاعتله یا نبوتله یا اتاسز طوغمغله یا کوکه
آغمغله یا آخر زمانده محمد دینه یاردم اتمکله یا دعالرینه اولدرمکله وَالْآخِرَةِ و
آخرتده، شفاعتله یا یوجه درجه یله وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ومقربلردندر حق تعالا کرامتیله
وَيُكَلِّمُ النَّاسَ وبواوغلان آدمیلره سوز سویلیه فِي الْمَهْدِ بشکدیکنی یعنی کوچکلکزمانده
بشکده بسلنور وَكَهْلًا وبواوغلان آدمیلره قرغلکنی دخی سویلیه وبشکده، سویلدوکی
معجزاتدی وقرغللقده سویلدوکی دعوت اولمله یا کوکدن اندکدن صکره قرغللقده
اولمله وَمِنَ الصَّالِحِينَ وصلاح وکزیده، پیغمبرلردندر قَالَتْ رَبِّ مریم استفهام یولیله
ایتدی أَنَّىٰ يَكُونُ لِي وَلَدٌ بکا اوغلان قندن ونه وجهله اولور وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ
حالبوکه بکا آدم اوغلی یاشمدی وبوعادتدن خارج واکه عورتدن اتاسز
اوغلان کلمه قَالَ كَذَٰلِكِ جبرائیل ایتدی همان بوحالی ازره، که سکا آدم دکمشدر اولور
اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ حق تعالا دلدوکی نسنه یارادر إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا قچن حق تعالا برشیه
حکم ایلسه فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُن فَيَكُونُ بس اول نسنه دوزالکن فیکون اکا اول در
اولدی اولور وجوده کلور وایتملرکه لفظ کُن سرعتدن خبر ورمکدر کاشیای یارعقده
یعنی خلق وارایلمکر اکا دشوار دکلدر تاکه کاشیای اسباب ومواد له یارحمر
انجلین انلری سبب سز وماده سز یارتمغه کوچی یتر وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وحق تعالا اکا
کتابلر اوکردی که کندودن اوکدن نازل اولمشدر یعنی شیث وابراهیم صحفلری کبی واندن
غیری وَالْحِكْمَةَ وحلال وحرام علمن که شریعتکز حکمتی در وَالتَّوْرَاةَ توریتی دخی اوکردی

والانجيل انجيل منزل كتابلرندن بونى تخصيص اتمكدر تفصيلى اجوندر ورسولا الى بنى
اسرائيل وآنى حق پيغمبر قلور يعقوب اوغلنلرنه پس عيسى انلره سوز سويله يه آيدكه
انى قد جئتكم بآية يحقيق بن سزه نشانله يعنى معجزه يله كلدم من ربكم پروردكاركزدن
واول نشانه يى رسالتم طانقلغم در وآيتده مراد جنس در فرد دكل زيرا بشه
علامت ذكر ايلر اول انى اخلق لكم من الطين تحقيق بن سز ياچقدن دوزرن
وتصوير ايدرن هيئة الطير قوشه شكلى كبى فانفخ فيه پس اول قوشه اوفورم
اجنه نفسمى اوفورن فيكون طيرا پس اول قوش اولور واوچار كدر باذن الله تكرى
امريله يا انكر مشتيله وانجق علامت والابرئ الاكمه وخوشه ايلرن اناذن كوزسز
طغانى علتندن كوزى اچيلوب كورر وانجق علامت والابرص وپاكه ايدرن برص
علتنه مبتلا اولن كمسه يى خصوصندن ودرجه شان واحيى الموتى واولولرى درلدرن
باذن الله تكرى تعالا يله بوكلى تكرار اولدغى الوقيت شبهه سى دفع اولمجوندر زيرا
كه اولو درلتمكر مخلوقدن كلمز الا تكرى اذنيله كافه ايدر عيسى يم بشى كمسى درلتدى انلردن
بريسام بن نوح ادى كه درت بيك يل انكر موتندن صكره چقدى وبشنجى علامت و
انبئكم بما تاكلون وخبر ورم سزه نيكه يرسز وما تدخرون ونيكه ذخيره قورسز
في بيوتكم اولركزده مشهور اولدركه مكتب ده اوغلنقلره ايدردى كه سزوكه اناكز
وانا كزاودى فلان طعامى يدلر وسزدن فلان نسنه يى قودلر انلر اولرنه كلوب
بونلردن خبر ورر لردى ان فى ذلك يحقيق بوشى معجزه در لآية لكم البته سزه علامت
ودلالت وار بنم دعوام صدقنه ان كنتم مؤمنين اكر سز موءمنلر اولسكز كه
بو اولو معجزه لرى بلورسكز كه بن پيغمبرم ومصدقا وكرچيكليم يم لما بين يدى بندن
اقدم كلن نسنه من التورية توريتدن كه موسى كتابدر وبن انكر شبهه لرن تقرير
اجى يم ولاحل لكم وبنى سزه انكچون كلدم كه سزه حلال ايدم بعض الذى انكر
بعضى سزه كه موسى شريعتنده حرم عليكم سزه حرام اولنمشدر فيونكر ايچ يانلرى
كبى وبعضى قوشلرى وبالقارى وتعظيم شعبه سى كتورم وجئتكم بآية من ربكم و
سزه تكرار كزدن نشانله كلدم مراد معجزات ودلايلدر وآيتى لفظ واحدله كتورمكر
انكدا زره تنبيه در كه دوكلى دلالتده برآيت حكمنده دوترلر فاتقوا الله پس تكرييدن قورقكز
بكا مخالفت اتمكدن واطيعون وبكا مطيع اولكز دعوتم قبول ايدوب ان الله ربى وربكم
تحقيق تكرى بنم وسزوكه پروردكاردر فاعبدوه پس انكا طابكز هذا صراط مستقيم

بودر

بودر طغرويول كه منزل مقصوده ارشدر وحى در فلما احس عيسى منهم الكفر پس اول وقت
عيسى جمعدن دلردن كفر اكلدى يعنى اول عيايى اولدر مكون مشاوره يه جمع اولشلردى
چون عيسى دعوته باشلدى جمعدن دلرا كا قصد ايلدلر عيسى شام ولايتندن مصر جانبنه
كتدى ونيل كنارنده بر جماعت كوردى بالتوتلر عيسى انلره ايتدى كلكز آدميلر
صيد ايدم ايتدى كه بن مريم اوغلى عيسايم تكرى پيغمبرى يم انلر عيسايه
ايمان كتوردلر اندن صكره قال من انصارى الى الله عيسى ايتدى سزدن كلدر بنم ياردمجيلرم
تكرى يولنده تا تكرى نصرتنه ارشجه قال الحواريون حواريلر ايتدلر يعنى بوجيادلر جماعتى
وايتشلركه حواريلر كازرلر وبويا جيلرادى وحواريى معنسى خاص واورندكشه
اولمغله بوخاصلر عيسى جوانبنه ايتدلر نحن انصار الله بز تكرى ياردمجيلريوز وانكر
يولنده نصرتلرى وجيلرز آمنا بالله تكرى يه ايمان اندق واشهد بانا مسلمون وسن اى
عيسى طانقلرى اول اكاكه بز تكرى تعالايه بيون قيوجيلرز اندن صكره دعا قلدلركه ربنا
آمنا اى پروردكارمز بز ايمان كتوردك بما انزلت اندردكدن نسنه يعنى انجيلى واتبعنا
الرسول وپيغمبرك اويدق اكه عيادرم فاكتبنا مع الشاهدين پس بزى سنكر وحدانيتكه
طانقلق ورنلردن ياز وسنكر پيغمبرلرنكى تصديق ايدنلردن وايتشلركه كتابت جمع معناسنه
وشاهدين دن مراد محمد امتى درم ومكروا ومكر ايلدلر عيسايى اولدرمكر
ايتشلر اول وجهازره كه بر طايفه عيسايه حواله ايتدلركه سم قتل بولنسه اولدرلر
بركون عيسايى دوتب براوا چندره جنس اتدلر واول صباح جمع اولدلر اولولرنه
يهودا درلردى اول افكر كردى عيسايى كورمدى وحقا عيسايى اولجه كوكه چكدرمشدى
تكرى تعالا آنى عيسانكر صورتنه جوندردى چون طشره چقدى آنى دوتب داره چكدلر تكرى
تعالا مكر ايلدلر ديوكه بودر ومكر الله وحق تعالا انلر مكرلرى جزاسن ورردى تا كندو
يارلرن تمام خبرلغله اولدردلر والله خير الماكرين وحق تعالا مكرا دجيلرك دن اهل مكرك
خيرلوسى درك اهل مكرك جزاسن ورر اذ قال الله ذكر ايله آنى كه تكرى تعالا يتدى يا
عيسى انى متوفيك يا عيسى بن سنى قبض ايلرن يعنى حياتدن كدرن ورافعك الى
وسنى بندن يكا كتورمى يم يعنى محل كرامتمه كوكلرا زريدر ومطهرك
وسنى پاكه ادمى ونجاست ونجسيم من الذين كفروا سكا كافراولنلركه قصد ندن ومكرندن
وجاعل الذين اتبعوك واولكسلرى قيامه يم كه سكا تابع اولدلر يعنى سكا اويان
موءمنلرى كه سنكر امتكدندر فوق الذين كفروا كافراولنلرازره غالب قيلورن يعنى جمعدن

صوبى

ارتيه

وصغره

چقررن

ازرنه وبو فوقیت اولدر که نصاری یهود ازرنه بحث وبرهانله غلبه اتدلر عیسانکر
رسالتنی اثبات اتمکده یا انلر ازرنه قلجلق غالب اولدلر قیامتده یاردمیله و
دایم ترسالر یهود ازرنه غالب اولورلر الی یوم القیمة قیامت کونه دکین ثم الی ربکم مرجعکم
اندن صکره بنده لرینکا مرجع دوکلکزکه دونجکریدی یعنی عیسی وانکر تابعلری ومنکرلری
فاحکم بینکم پس ارا کزده حقله حکم ایدرن فیما کنتم فیه تختلفون اول نسنه ده که
سزاندهٔ اختلاف ایدرسز یعنی دین امرنده یهود موسایه اعتقاد ایدرلر عیسایه و
محمده منکرلردر وکافرلر موسایله عیسایی تصدیق ایدرلر محمدی وجمیع انبیایه انانجیلر
وثالث ثلثه ایله قائل لردر ومؤمنلر ایدرلر الله تعالی بردر موسی وعیسی ومحمد و
جمیع انبیا آنکر پیغمبر لریدر حق تعالی بیوردی که بوطوایف ارا سنده حکم ایدرم فاما
الذین کفروا اما انلرکه کافر اولدلر یعنی یهود ونصاری فاعذبهم پس انلری عذاب
ایلرن عذابا شدیدا قتی عذاب فی الدنیا دنیاده قتل ایله وبغلنمغله وخراج
ورمکر خوار لغیله والآخرة واخرتده انواع عقوبات وابدی جهنمده قلمغله وما لهم
من ناصرین وبوکافرلرن یاردمجیلر ونصرت ایدجیلر بولنمز که انلری عذابدن منع
ایده لر واما الذین آمنوا اما اولمکله لرکه ایمان کتوردیلر یعنی محمد امتی هم و
عملوا الصالحات وعمل صالح ایشلدلر فیوفیهم اجورهم پس انلره مزدلرن تمام وورز
وحفص یوفیهم اقور غایبله یعنی حق تعالی انلره مزدلرن تمام ورر دنیاده ایله واخرتده
واخرته شاملدر والله لا یحب الظالمین وحق تعالی سوزمز ظالم
اولنلری ذلک نتلوه علیک بوکلام که عیسی خبریدر آنی سنکدن ازرکه اوقورز ملکدن
الآیات بنوت نشانلرندن ورسالت دلیللرندندر والذکر الحکیم وحکم ذکر صاحبدر
که خلل ونقصان ازمز یعنی قرآن کتور مثلکه عیسی قصه سن بیان اتمکدن صکره نجران
کافرلری ایتدلر یا محمد سن بزون عیسایه دشنام ایدرسن واکا قول لق آجزنی قورسن
رسولم ایتدی حاشا که بن عیسایه دشنام ایدم اول تکرنکر قولی در وکلمه سی که
آنی مریمه القا ایلدی انلر غضبه کلوب ایتدلر اصحاب کوردکی برانسان که اتاسز خلق
اولنه حق تعالی آیت کوندردی که ان مثل عیسی تحقیق عیسی مثلی وصفتی وانکر غریب
حالی عند الله تکری تعالی قدرتنده یعنی آنکر علم وقدرتنده که اتاسز انسان یاردمی
آدم آدم مثلی وصفتی کبی درو سز تصدیق ایدرسز که او اتاسز وانا سز یاردملدی
حالبوکه آدمه ابن الله دیمزسز پس برکشی که انادن اتاسز وجودکلمه سنجون

اکا

اکا تکری اوغلدرسز خلقه من تراب تکری تعالی آنکر قالبنی طبراقدن یاردندی ثم قال له کن
صکره اول دوزلمش وصورتلو قالبه ایتدی که بنم حکملم کن فیکون اول یعنی روحله
زنده اولدی پس اولدی ووجود کلدی تنبیه ایدوب بیورر تعالی که طبراغه آدم اولدیدم
دیه ایتدم که عیسی اول الحق من ربک بودنلن عیسی حق وکرچکدر خبردر که سکا
تکرکدن ارشدی فلا تکونن من الممترین پس سن شک ادجیلردن اولمه مراد تاکید در
یقین زیاده لکنه وانکر ازرنه ثابت اولمغه واصحی اولدر که ظاهر خطاب حضرت پیغمبره در اما
مراد انکر امتی در یعنی ای موحد منلر سز شک ادجی جماعتدن اولمکز عیسی مثلی آدم مثلی
اولدیغی کبی یه کانکز اولمسز فمن حاجک فیه پس هرکم سنکله محبت ایلسه ومجادله قلسه
عیسی بابنده من بعد ما جاءک من العلم سکا علم کلدکدن صکره که عیسی تکرنکر
قولی وانکر رسولی در فقل تعالوا پس انلره ایت که کلکز مباهله یه اچون ندع ابناءنا
جغرمز واوقویالم اوغلنلرمزی وابناءکم وسزدکی اوغلنلرکزی ونساءنا وعورتلرمزی
ونساءکم وسزدکی عورتلرکزی وانفسنا ویکنلرمزی وانفسکم وسزدکی یکنلرکزی
ثم نبتهل اندن صکره تضرع وزاری ودعا قلملم یا لعنت ایدملم فنجعل لعنة الله
پس تکری تعالینکر لعنتی قلملم علی الکاذبین یالانجیلر ازرنه یعنی کفرینی ایده لم انهذا
لهو القصص الحق بدرستی بوقصه لرکه ذکر اولندی هو القصص الحق اکلتهٔ اول حق و
درست قصه لردر وما من اله ویوقدر معبود یوقدر الا الله الا تکری تعالکه
طاعته لایق اولدر وان الله وتحقیق تکری تعالی هو العزیز الحکیم اولدر غالب وقوی
ومحکم اشلو فان تولوا پس اکر یوزدوندرسه کافرلر ومباهله اتمسلر فان الله پس
تحقیق تکری تعالی علیم بالمفسدین مفسدلری بیلیجیدر مظهر مضمر موضعنه وضع
اولمق انکر ازرنه که حقیقت فساد طریق توحیددن اعراض اتمکدر قل یا
اهل الکتاب ایت ای اهل کتاب خطاب کافرلره قصد اولنمشدر مدینه حاکملری
دینی بوخطابده داخللردر وخطابکز مضمونی بودر که تعالوا الی کلمة سواء کلمه کز
برکلمه یه که برابردر بینناوبینکم بزوملکسزوکه ادراکدر یعنی برکلمه که خلقکز کدرکه
آنده یکسان وبرابر اولالم الا نعبد الا الله بری اولکه هیچ نسنه یه طپمیاوز الا تکری تعالایه
الله کلمه سنجون ولا نشرک به شیئا وانجق اولکه تکریه برنسنه شریک کتورمیه لم ولا
یتخذ بعضنا بعضا ارباب اوصنج اولدرکه بعضمز بعضمزی

تنبیه در

دوتلوب

یعنی طغرو سوزن

معبود ادغیلر مِنْ دُونِ اللّٰهِ تکری تعالیدن غیری نصاری بربرنا معبود
ایدندکلری بویدی که کندو عالملرنه سجده ایدرلردی و ایدرلردی کمال ریاضتدن
انلرک ذاتنده علم حکمت واردغی ظاهردر و یهودیلر معبود ایدندکی بویدی که کندو
احبارلرنه حلال و حرام اتمکده اطاعت ایدرلردی فَإِنْ تَوَلَّوْا پس اکر اهل کتاب
دونسه لر بو طغرو کلمه دن فَقُولُوا اشْهَدُوا پس ایدک ای پیغمبر و اصحاب انلره که طانق اولک
بِأَنَّا مُسْلِمُونَ اکا که بز مسلمانلرز يَا أَهْلَ الْكِتَابِ ای یهود و نصاری لِمَ تُحَاجُّونَ فِي
إِبْرَاهِيمَ نیچون حجت ایلرسز و چکشرسز ابراهیم دیننده یهودک کمانی بویدی که
ابراهیم یهودی ادی و کافرلرک اعتقادی بو که نصرانی ادی حق تعالی بیوردی که
نیچون انک دیننده مجادله ایدرسز و اکا یهودی و ترسا درسز وَمَا أُنْزِلَتِ التَّوْرَاةُ حال
بو که توریت اندرلمدی که یهود انک شریعتی ازره عمل ایدرلر وَالْإِنْجِيلُ و نه انجیل
که نصاری انک حکمنه بیون قورلر إِلَّا مِنْ بَعْدِهِ الا ابراهیم زماننده صکره و مقرردر
که ابراهیم موسیدن بیک ییل اول ادی و عیسیدن اکی بیک ییل اوکدندی و چون
اول بو اکی پیغمبردن مقدم اوله و بونلرک شریعتلری صکره اوله اکا یهودیلق و
نصرانیلق نیجه اسناد ایده بلورسز أَفَلَا تَعْقِلُونَ پس سویلدککز سوزی تعقل ایدوب
اکلمزسز هَا أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ ها حرف تنبیه در تنبیه ایدوب بیورر که قولاق دوتکسزسز
اول طایفه که حَاجَجْتُمْ حجت ایلدکز فِيمَا لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ سزوک علمکز اولب بلدککز نسنه ده
یعنی محمدک نعتی و صفتی که توریتده و انجیلده اوقودکز و انی تغییر ایلدکز فَلِمَ
تُحَاجُّونَ پس نیچون حجت ایلرسز بلمدککز نسنه ده یعنی ابراهیم قصه سن که کتابکزده
یوقدر بلمزسز اول یهودی میدی یا نصرانی وَاللّٰهُ يَعْلَمُ و حق تعالی بلور که ابراهیم سزوک
هیچ بریکزک دیننده دکلدی وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ و سز انک حقیقت حالن بلمزسز
مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا ابراهیم دم جهود دکلدی وَلَا نَصْرَانِيًّا کافر دخی دکلدی
وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا ولیکن پاک و موحد و آرو اعتقادلو مسلماندی وَمَا كَانَ
مِنَ الْمُشْرِكِينَ و مشرک کافرلردن دخی دکلدی اهل کتابه تعریضدر که عزیر و عیسی
الوهیتنه اعتقاد اتدکلریله مشرک اولدلر إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ تحقیق آدمیلرک
یکرکی ابراهیمه و انک دیننه یعنی ابراهیمه مخصوص و یقین اولان کشیلر لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ
اول کمسه لردر که اکا اویدلر انک زماننده و تابع اولدلر وَهَذَا النَّبِيُّ و دخی بو پیغمبر که
انک ملتی ازره در وَالَّذِينَ آمَنُوا و انلر که بو پیغمبره ایمان کتوردلر اهل کتابدن بر جماعت

تحقیق

فیما لیس لکم به علم

انلر دیدوکی ازره

مسلمانلرله

مسلمانلرله مجادله ایلدلر که بز ابراهیم ملتنه تعظیم اتمکه لایقرغز که اول یهودی و نصرانی
ادی و محمد اکا حسد ایلدی انکیچون کندویی ابراهیم ملتنه نسبت ایلر بو آیت
انلرک ردنه نازل اولدی که ابراهیمه لایق و سزاوار حضرت پیغمبردر و انک اصحابی
وَاللّٰهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ و تکری تعالی مؤمنلرک دوستی انلرک اشن بترر وَدَّتْ طَائِفَةٌ
سوره بر بولک و آرزو ایلر مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ کتاب اهلندن که یهوددر لَوْ يُضِلُّونَكُمْ که سزی
آزدره لر خطاب حذیفه یه و عماره در که یهود انلری کندو دینلرنه دعوت ایدرلردی نتاکه
بقره سوره سنده کچدی وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ و انلر آزدرمزلر الا کندو نفسلرن زیرا
آزدردقلرنک وبالی کندولره عایددر وَمَا يَشْعُرُونَ و بلمزلر که اول زیان آنلره ارشر
يَا أَهْلَ الْكِتَابِ یا یهودیلر و نصرانیلر لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللّٰهِ حال بو که نیچون کافر اولورسز
تکری آیتلرنه که قرآندر یا محمدک نعتنه دم وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ حال بو که سز طانقلق ورورسز که
توریت و انجیل حقدر و انک نعتی و صفتی اول اکی کتابده واردر يَا أَهْلَ الْكِتَابِ ای یهود
بولکی لِمَ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ نیچون اورترسز یا قرشدررسز حقی بِالْبَاطِلِ باطلله یعنی توریتی
کندو تغییر ایلدوککز و زعمکز چه یازدغکز نسنه یا آخر زمان پیغمبری کوندرلمزدن اوکدن
اکا ایلدککز اقراری کوردککزدن صکره انکارله اورترسز وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ و حق سوزی
کزلرسز که محمد وصفی در دم وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ حال بو که سز بلورسز اول حقدر یا بلورسز که انی
حسدله و عنادله اورترسز وَقَالَتْ طَائِفَةٌ و بر بولک ایتدی مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ جهودلردن
و انلر خیبردن و عرینه دن اون اکی کشیدی اتفاق ایلدلر که کون اولنده مکر و حیله ایله
محمد دیننه کره لر و اکندو وقتی و کون آخرنده ایده لر بز کتابلرمزه نظر ایلدک و علما و
احبارله چوق مجادله قلدق سزوک دینکز فسادی و بطلانی بزه ظاهر اولدی و وعده اولنان
پیغمبرک نشانلری بو پیغمبرده یوقدر اولا که بو حیله یله بعضی اصحاب تردد ایده لر محمد
دیننده دونب بزوم دینه کره لر حق تعالی مؤمنلره بو مکری بلدردی اهل کتابدن یعنی اول
اون اکی کشی ایتدلر آمِنُوا بِالَّذِي أُنْزِلَ ایمان کتورک یعنی دلکزله اقرار ایلک اول نسنه که
اندرلدی عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا مؤمنلر ازرنه یعنی قرآن وَجْهَ النَّهَارِ کون اولنده وَاكْفُرُوا آخِرَهُ
و کافر اولک و انکار ایلک کون آخرنده کون اولنده اقرار ایلدککز نسنه لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ شاید
که مؤمنلر بو سزوک انکارکز سببیله کمانه دوشوب کندو دینلرندن دونه لر و چون خیبر اهلی
کوردلر که کندولرک زرقی و مکری ظاهر اولدی مدینه جهودلرنه وصیت ایلدلر که وَلَا تُؤْمِنُوا
انانمک و تصدیق ایلمک إِلَّا لِمَنْ تَبِعَ دِينَكُمْ الا سزوک دینکزه تابع اولان کمسیه که جهودلقدر

و معینی ناصری در

و عذابه کرفتار اولورلر

قُلْ إِنَّ الْهُدَى ايت انلرن كه تحقيق حق دين هُدَى اللَّهِ تكري دينى در يعنى اسلام بو جمله
معترضه اراسى يهود سوزندى وسوزلرن رد اتمكه، پس انلرك كلاميله آخرن بيورركه
ايدر لردى تصديق ايلمك ايچون ديمكدن غيرى وانا عمل اَنْ يُؤْتَى اَحَدٌ كه برمسى ورمليدر
مِثْلَ مَا اُوتِيتُمْ مسز ورلدكلرى يعنى سن ورلن علم وفضل وحكمت كبى اَوْ يُحَآجُّوكُمْ وبوكا
دخى انا عمل كبى مسلمانلر سزوكله حجت ايليه لر عِنْدَ رَبِّكُمْ تكرى كز قتنده زيرا كه سزوكه دينكز
درستدر وحجتكز قوى وروشندر قُلْ اِنَّ الْفَضْلَ ايت تحقيق يوجه لكر واولوقت يا علم
وحكمتده زياده، لكر بِيَدِ اللَّهِ تكرى تعالى فضل الندر يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَآءُ آنى دلدوكنه ورر
وَاللَّهُ وَاسِعٌ وحق تعالى جوق رحمتلو وَعَلِيمٌ بجمله فضله مستحق اولنى يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ
خاص ايلر كندو رحمتيله كه اسلامدر يا قرآن يا نبوت مَنْ يَشَآءُ دلدوكى كمسه دلبوركه
اول اكا لايقدر وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ وتكرى اولو فضل وكرم صاحبى در انكر توحيد ده
ايمان كتورنلره، وَمِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ وَاهل كتابدن كمسه وار در كه اِنْ تَاْمَنْهُ بِقِنْطَارٍ
اكر آنى امين قلسكز يا اكا امانت ورسكز بر قنطار مالى كه بيكر اكى يوز اوقيه در يُؤَدِّهِ
اِلَيْكَ اول مالى اسكا اداايلر ورر واول عبد الله سلام ادى كه قريشدن بركشى بيكر اكى
يوز وقيه التون اكا امانت ورمشدى وصاحبنه اداايلدى وَمِنْهُمْ مَنْ اِنْ تَاْمَنْهُ بِدِينَارٍ
وانلرك بعضسنه يعنى انلردن كمسه وار كه اكر آنى قلسكز والمانت ورسكز بر آلتونى لا
يُؤَدِّهِ اِلَيْكَ آنى ادا ايلر وورر وسكا خيانت ايلمز اِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَآئِمًا الا دايم انكر ازرنه
طورب استيجه واول فيخاص بن عازورا ادى يهود اجبارندن برى اكا امانته بر
دينار وردى اول اكا خيانت ايلدى ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوا بوخيانت جهودلر آنكچوندركه
انلر لَيْسَ عَلَيْنَا فِي الْاُمِّيِّينَ سَبِيلٌ بزدم ازكرمن اُمّيلره يول يوقدر يعنى خيانت
بابنده كناه، واخرتده عقوبت اولمز يهودكه اعتقادى بويدى كه توريت يلمين
اُمّى درواُمّينكى مالن كندولن حلال بلورلردى ودخى ايدرلردى كه توريت روا كورمشدر
كه دينمخالفلرنه خيانت ايده وز وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وسويلرلر تكرى ازرنه يالانى
بوسوزده كه امانته خيانت جايزدر لرزيرا دوكلى ملتده وشريعتده، امانتى ادا ايتمك
حكم اولمشدر وَهُمْ يَعْلَمُونَ حال بوكه انلر بلورلركه خيانت حرامدر بلكى انلر اعتقاد ايلدوكى
كبى دكلدر بلكه انلر مؤاخذه وار در خيانت ايتمكده، وحكم بودركه مَنْ اَوْفَى بِعَهْدِهِ هركم
كندو وعدنه وفا ايلسه كه تكرى تعالى انكله توريتده ايلشدر امانتى ادا ايده، لر وخيانت ايتمكدن
وَاتَّقَى وپرهيز ايليه حلال وحرام بابنده فَاِنَّ اللَّهَ پس تحقيق تكرى تعالى يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ پرهيزكارلرى

كارلرى سَوْفَ اِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ تحقيق آنلركه صاتارلر وبدل ايدرلر بِعَهْدِ اللَّهِ تكريله
اتدكلرى عهدلرى كه اول محمدك ايمان كتورمكدر وَاَيْمَانِهِمْ وكندولركه يالان آنديله كه پيغمبر
صفتى بابنده آنداجرلر ثَمَنًا قَلِيلًا آز بها واول برپچه صاع ارزنه وبرقاچ آرشون
بزاداى كه كعب بن اشرف وآلدلر ورسولكر نعتى وصفتى تحريف ايدوب بونكله ازره
عوام اوكنه يالان آنداجدلر اُولَئِكَ اول عهد وحلفلرى ويالان آنداجنلر لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي
الْآخِرَةِ انلره هيچ تكرى ثوابندن نصيب يوقدر آخرتده وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وتكرى سوز انلره
سويلمز كه انكله خوشدل اولالر وَلَا يَنْظُرُ اِلَيْهِمْ وانلره رحمت نظر يله باقمز يَوْمَ الْقِيَامَةِ قيامت
كونده وَلَا يُزَكِّيهِمْ وانلرى پاك ايدوب ارتمز لوث كناهدن وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ وانلره
يوركلر اجدجى عذاب وار كه انكر اليم مركز منقطع اولمز وَاِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا وتحقيق جهودلردن
بر بولكر وار در كعب بن اشرف وابو ياسر وحيى بن اخطب كه خيانتلرندن يَلْوُونَ اَلْسِنَتَهُمْ
بِالْكِتَابِ دوزرلر ومبل اتدرلر دللرنى يازوب تغيير اتدكلرى كتابى اوقدقلرنده واول
يالان دوزدكلرن عزتى جلله اوقورلر لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ تاكه سزانلرى اوقدوغنى تورتيده
صانه سز وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ حال بوكه اول كتابدن تورتيدن دكلدر وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ
عِنْدِ اللَّهِ وايدرلركه اول تغيير اولنان تكرى تعالى قتندندر وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ واول تكرى
قتندن دكلدر وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وتكرى حقنده يالان سويلرلركه انكر سوزندن
غيرى اكا افترا ايدرلر وَهُمْ يَعْلَمُونَ انلر بلورلركن كه يالان سويلرلر يهودكه تحريفن
بيان اتدكدن صكره نصارا انكر بهتانى ذكر ايلر عيسى عم حقنده ايدرلردى كه اول تكرى يكتى
دعوسن ايلدى وامتنى كندو عبادتنه بيوردى پس انلركه سوزنى ردّ ايلر مَا كَانَ
لِبَشَرٍ يوقدر واولمز برآدمه اوغلنه يعنى عيسى اَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ كه تكرى يكتا
اكا كتاب ورمه كه اينجيلدر وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وحكم حكومت ورمه يا آنى غلبه ايلكله وپيغمبر لكر
ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ اندن صكره ادميلره ايده يعنى كندو امتنه كُونُوا عِبَادًا لِي بنم قوللرم
اولكز يا بكا طابعكز مِنْ دُونِ اللَّهِ تكرى تعالدن غيرى وَلَكِنْ كُونُوا رَبَّانِيِّينَ وليكن
ايدركه تكرى يولنه ثابت اولنلردن اولكز وحيثه طغولرو علمه، محكم دورك بِمَا كُنْتُمْ تُعَلِّمُونَ
الْكِتَابَ آنكر سببيله كه اخلاصله غيريله كتاب اوكردرسز كه حقدن اغمدر وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ
وانكله كه دايم اول كتابى اقورسز ودرس ايلرسز وَلَا يَاْمُرَكُمْ وتكرى سكا سنه بيورمز آنى كه
اَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ فرشته لرى وَالنَّبِيِّينَ اَرْبَابًا وپيغمبرلرى معبودلر ايده سز مكر
وبنى تخصيص اتمكر آنچوندركه بعضى مشركلر ملائكه يه طاپردى وجهود ونصارى پيغمبرلره كه عزير

وعيسى در آيا مركم بالكفر سنه كفري بيورر يعني حقي اورتب شر كه كفور مكي بعد اذ
انتم مسلمون سز مسلمانلر اولدنكز دن صكره واذ اخذ الله و ذكر ايله آنكه تكري تعا
الذي ميثاق النبيين پيغمبرلرك عهد و پيمان و امتلر عهد المقدم انبيايه تابعلر دن و بو
اولو عهد در كه حق تعا جميع پيغمبرلردن الذي كه سز و سزدن كي امتلركز محمدًا ايمان كتورسز
و ميثاقكز مضمونى بو يدر كه لما آتيتكم من كتاب و حكمة ثم نكه كتابدن بن سز و دم
و آنكر فهمندن ثم جاءكم رسول اندن صكره بنم قتمدن سز بر پيغمبر كلسه كه اول محمد در دم
مصدق لما معكم تصديق ايليجي سز و كلمه اولان كتابنز لتؤمنن به البته اكا ايمان كتورسز
و لتنصرنه و اكا ياردم ايدسز كندوكز اكر سزدن كي زمانكزده كلورسه و انكر صفتنى و نعتنى
اخبار اتكده، كندوكز امتلركزه اكا ياردم ايليكز قال ءاقررتم حق تعا انبيايه بو عهدى
عرض اتدكدن صكره ايتدى ءاقررتم و اخذتم على ذلكم اصري و بو ديد يكز ازره
بنم عهدمي الذي كزي اول وجهله ازره كه اكا وفا ايدسز قالوا اقررنا ايتدلر اقرار ايليكه
و ميثاقى قبول اتدكه قال فاشهدوا حق تعا ايتدى پس طائفه اولكز بر بركزه كه اقرارنه
يا ملايكه بيوردى كه انبيا نكر اقرارى ازره طائفه اولكز و انا معكم من الشاهدين
و بن كه تكريكم بو اقرارلرنه سزدن كلمه طائفه دن بو اقرارلرده، فمن تولى پس بركم
دونسه و بيغمبر دينه ايمان كتورمكدن اعراض ايلسه و ياردم اتمكدن بعد ذلك
بو عهد و پيماندن صكره فاولئك هم الفاسقون پس اول اعراض ايدنلر انلر فاسقلردر كه
دائره ايمان و عهد و پيمان مقامندن جقرلر افغير دين الله پس تكرى دينندن
غيرى دينى يبغون كستررسز و حفص غيبتله اوقور يعنى عهد جيسلر تكرى دينندن
غيرى دينه مى بستررلر وله اسلم حال بوكه تكرى يه مطيع و منقاد اولمشدر من
في السموات و الارض كوكلرده اهالى و يرلرده اهالى طوعا و كرها رغبتله و كراهتله يعنى دلدن
و ايتمكله كه كوكلرده اهالى دوكلى مطيعلردر و يرده اهالى بعضى رغبتله و بعضى كراهتله يا آدم
اولغايله بر يلردن غيرسى اطاعتله در و بونلر كراهتله و اليه يرجعون و اندن يكا دونديرلرلر
اى مطيعلر واى كافرلر هله و حفص غيبتله اوقور يعنى دوكلى كه اهالى اكا رجوع ايدر حكملرده
قل آمنا بالله ايت يا محمد تكريه ايمان كتوردك كه ذاتنه يكتا و صفاتنه نزهتكار
و ما انزل علينا و بن اندرلن قرانه دخى انا بندق و ما انزل على ابراهيم و ابراهيم
اندرلن كتابه دخى و اسمعيل و اسحاق و انكر ايكى اوغلنه و يعقوب و الاسباط و انكر
اوغل اوغلنلرنه انلرك كتابلرى همان ابراهيمكر صحفلريدى زيرا انلر انكر شريعتن دونديلردى

وما اوتي

و ما اوتي موسى و عيسى و موسايه و رلن كتابه كه توريتدر و عيسايه و رلن انجيله دخى
و النبيون من ربهم و عيرى پيغمبرلرلن دخى شيث و ادريس و داود و حيقوق و شعيا كبى
كه بونلره دخى كتاب انمشدى پروردكارلرندن لا نفرق بين احد منهم ايمرز انلرك
هيچ بريسنكر ارالغى يعنى دوكلسنه ايمان كتورز بعضنه و كمل يهود و نصارى كبى و
نحن له مسلمون و بز تكرى يه انكر امر و نهيته مطيع و منقاد لرز و من يبتغ و هم كم طلب
ايتسه غير الاسلام دينا اسلامدن عيرى دين كلتسه فلن يقبل منه پس اول دين اندن قبول
اولنمز و هو في الاخرة و اول اسلام دينندن اندوكى سببله آخرتده من الخاسرين زيانكار
لردن اولور بو تهديد در بر طايفه يه كه اسلام دينندن عيرى ايستيه كر و دخى انكر كه
دين اسلامدن دونب مرتد اولدلر ايسه كيف يهدي الله قوما بونلر يولكوسترمز تكرى تعا
بر قومه استفهام در نفى معناسنه يعنى تكرى تعا يولكوسترمز بر قومه كه كفروا
بعد ايمانهم كافر اولدلر ايمانه كتوردكلرندن صكره انلر اون ايكى كشيدى كه مسلمانلقدن
يوز دوندرب دار كفره اولاشدلر حارث بن سويد و طعمة بن ابيرق و مقيس بن
صبابه و انلرك امثالى كه اول تكرى تعالايه انلرى و شهدوا و طائفه ورلكه ان
الرسول حق پيغمبر حق و كلدر و جاءهم البينات و انلر روشن ايتلر كلدى يعنى قرآن
يا پيغمبر كه دخى معجزلر انلرى و الله لا يهدي و حق تعا يولكوسترمز القوم الظالمين ظالملر
قومنه كه كفرى ايمانه يرنه وضع اتدلر اولئك جزاؤهم اول مرتدلرك جزاسى كه دينندن
دوندلر ان عليهم لعنة الله تحقيق انلركه ازرنه در تكرى لعنتى و بو رحمتدن ازاقلقدر
و الملايكة و فرشته لر لعنتى و بو انلرك ازرنه يزار اولمقدر و الناس اجمعين و دوكلى
موءمنلر لعنتى و بو انلرى خور لمقدر خالدين فيها ابدى قلور لر اول لعنتده يا لعنت
اثرنده كه عقوبتدر لا يخفف عنهم العذاب خفيف اولنمز يعنى انلرك جهنم عذابى
يينلمز و لا هم ينظرون و انلره مهلت دخى ورلمز كه دنيايه دونه لر يا بر وقتده دكن
عذابلرى تاخير ايده لر الا الذين تابوا مكر انلركه توبه ايلدلر و تكريه دوندلر من بعد
ذلك حقدن دوندكلرندن صكره و اصلحوا و اصلاح ايلدلر فساد ايلدكلرى نسنه فان الله
بس تحقيق تكرى تعا غفور رحيم توبه ادنلرى يار يعنجى در انلره رحمت ادجى در كتورمشدر كه
حارث بن سويد انكر قرداشى بو آيتى يمن ديارنده مكه يله ميكه كوندردى حارث بو آيتى اوقدقدن صكره
ايتدى كه ايمان كتوردم و توبه ايدوب مدينه يوزدوتدى دونجكر وقت بو آيتى اول اوندن
ايكى كشيه اوقدى و انلر توبه ايتوب ايتدلركه بز شمدكى حاله، مكه ده طوروب محمدًا و اصحابنكر

كه اصحابه اصحاقدر

مغلوب اولمسنه انتظار ایدرز اگر مراد مز حاصل اولورسه والا اولمزسه اگر دلورسه وز
اسلام دینه کورز و بزوم دیه توبه مز قبول اولور حق تعالا انلر که حقنده آیت کوندرمیدی
اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بحقیق انلر که تکذیب و پیغمبر کافر اولدیلر بَعْدَ اِيمَانِهِمْ انلر ایمان کتورمکدن
صکره ثُمَّ ازْدَادُوا كُفْرًا اندن صکره کفری ازدیرمغه ترددلر کفرلرنه یعنی کفرلرنه ثابت اولدیلر
یا توبه ایتمه دینی کافر اولدیلر لَنْ تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ هرکز انلرک توبه لری قبول اولمز وَاُولٰٓئِكَ
هُمُ الضَّالُّونَ واول بولکسه که کفرلرنه قایم اولدیلر انلر طریق هدایتدن ازمشلر در یا ازغنلق
یاد پیسنده هلاک اولمشلر در اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بحقیق اول کشیلر که کافر اولدیلر وَمَاتُوا
وَهُمْ كُفَّارٌ واول حالده انلر کافر اولدیلر فَلَنْ يُقْبَلَ هرکز قبول اولمز
مِنْ اَحَدِهِمْ انلرک هیچ برسندن مِلْءُ الْاَرْضِ ذَهَبًا یر طولوسی التون وَلَوِ افْتَدٰى به
اگر انکر دوکلی فدا ورسه دخی یعنی اگر بر کافر مشرق دن مغربه دکن یر طولوسی التونی
فدا ورسه که کندوجهتم عذابندن قورتله مقبول اولمز اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ انلر که
کافر اولورلر انلرک عذاب الیم وار درکه یورکلرینه وَمَا لَهُمْ مِنْ نّٰصِرِينَ وانلرک نصرت
ادیجیلرد دن هیچ مکسه بولمزکه انلردن عذابنی دوندره لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ هرکز ایکلکه
ایرشمزسز وطلب ایلدیکلرینه بولمزسز که رحمت وجنت در حَتّٰى تُنْفِقُوا تاکه نفقه وصدقه
ایتیجک مِمَّا تُحِبُّونَ سودکلرینه مالدن که فقرایه صدقه ورمزسز یا جاه که انکله درمانده
لرینه یاردم ایدرسز یا بدن قوتی که آنی طاعتله بذل ایلیکز یا جانی حق یولنه فدا
قیلمزسز وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ وهرنکه نفقه ایلرسز برسنه دن آز دیا چوق وکرکه
مال کرکه مالدن یغی فَاِنَّ اللّٰهَ بِهٖ عَلِيمٌ پس حق تعالا اول نسنه یلکی در بیلکن کوندر
ورسه کرکه كُلُّ الطَّعَامِ هردرلو طعام كَانَ حِلًّا حلالدی لِبَنِيٓ اِسْرَآئِيلَ یعقوب
اوغلنلرنه یعنی حلالدر کهظلم ومعصیتی شو ملغیله پاک حلال طعاملری بالق اتی وصیغر
وقیونکی ایچ یاغلرن وانلرکه امثالی انلره حرام ایلدکه یهود بوسوزدن حیران اولب
ایتدیلر بونلرابدی حرام اوکشدی حق تعالا بوسوزی تکذیب ایدوب بیوردی که دوکلی
طعاملر یعقوبه واولادنه حلالدی اِلَّا مَا حَرَّمَ اِسْرَآئِيلُ مکر یعقوب حرام
ایلدوکنسنه عَلٰى نَفْسِهٖ کندوننی ازره واول بویله اولدی که یعقوبه بر مرض عارض اولدیغی
نذر ایلدی که اکر تکری تعالا اکا شفا ورسه هم طعام وشراب که کندویه سو کلو در کندو
ازره حرام ایلیه وحق تعالا اکا شفا وردی دوغ اتنی وشیدن که دوکلی طعاملردن و
شرابلردن یکره سوردی کندویه حرام ایلدی جمهور علما اکا متابعت ایدوب انلردن اکل

چکدلر

چکدلر حق تعالا بیوردی که انلر دیدوکی کبی دکلدر بلکه یعقوب بونلری نذر بسبیله کندویه
حرام ایلدی مِنْ قَبْلِ اَنْ تُنَزَّلَ التَّوْرٰىةُ توریت اندرملزدن اولکدن واکر انلر بوسوزمدن
انکار وعناد ایدرز، طورنلر قُلْ فَاْتُوا بِالتَّوْرٰىةِ ایت کتورکه صحیح توریتی فَاتْلُوهَا آنی
اوقیکز یعنی بونسنه لری حرام ایدن آیتی اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِينَ اکر کرچکلر اولسکز سوزکزده
وجون یهود توریتی کتوروب اوقدقلرنده انلرکه افترا سی خاص وعام روشن اولدی فَمَنِ
افْتَرٰى پس هرکم افترا ایلسه عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ تکری ازرنه یلانی حرام حلال اتمکده مِنْ
بَعْدِ ذٰلِكَ اندن صکره که ظاهر اولدی اسرائیل حرام ایلدوکی تکری تعالا دکلدر فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُونَ
پس اول افترا ایدنلر ظالملردر وهیچ ترکه انصافدن یاوزرق ظلم اولمز قُلْ صَدَقَ اللّٰهُ
ایت تکری تعالا کرچکدر سویلدی حرام ایلکده خیرنه وهیهود سوزی یلاندر فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ اِبْرٰهِيمَ
پس تابع اولکز ابراهیم خلیل حسنه حَنِيفًا ابراهیم حالی بیانی درکه طغرو وادی اسلام دینی
ازره غیریه دکل وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وشرکه کتورجیلردن دکلدی اِنَّ اَوَّلَ بَيْتٍ
تحقیق اول اوکه یریوزنده وُضِعَ لِلنَّاسِ قونلدی ویا پلدی آدمیلر چون که آنی
زیارت ایدیلر لَلَّذِي بِبَكَّةَ مبارکا اول اودرکه مکه ده، واقع اولدی مبارک وبرکتلو
وخیرو ونفعی چوق وبکه شهر آدیدر نتاکه مکه یا همان اول یردرکه اوراده مرو مروه
لِلْعَالَمِينَ وبواوده هدایت اتمی درعالملره که قبله بلکه یول بولورلر یا مسلمانلر جنته
یول کوسترجی در فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ بواوده، بللوشانلرواردر صانعکر قدرتنه انلردن
بری مَقَامُ اِبْرٰهِيمَ ابراهیم مقامیدر وَاُولدیرطاشدرکه ابراهیمکرم قدمی آثری آنکر
ازره در وبرنشان دخی وَمَنْ دَخَلَهُ کان آمنا وهرکم اول اوکرسه قتلدن وغارتدن
امین اولور واول اودی خراب اتمکه قصد ایدن خوار اولور وهیچ برقوشی انکر ازره قونمز
وهرکم اکا نظر ائتسه کوزندن یاشلر کلور وَلِلّٰهِ هرجمعه کچه سی انکر چون بسنده، حاضر اولورلر
وجنیلر انکر طوافنه مایل لردر وبوکا امثالی روشن آیتلر چوقدر وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ و
تکری یولوندرادمیلرازرنه حِجُّ الْبَيْتِ کعبه اودنه قصد اتمکدر یعنی تکری تعالا حج ایلیکی
خلق ازرنه فرض ایلدی مَنِ اسْتَطَاعَ هرکمکه کوجی یتسه اِلَيْهِ سَبِيلًا اول یوله وارمغه
واستطاعه شافعی قولیله ازق وراحله درومالکی قولیله بدنده صاغ اولمه دیورهکه
کوجی یتمکدر واز غی کندو کسیندن حاصل اولمه دیو حنیفه مجموعی زاد وراحله وصحتله استطاعت
درویول امینلکی دخی شرطدر وَمَنْ كَفَرَ وهرکم کافر اولسه وحجکی فرضنه انماغه فَاِنَّ اللّٰهَ
غَنِيٌّ تحقیق تکری تعالا نیازدر عَنِ الْعَالَمِينَ دوکلی عالم خلقندن واندن حق تعالایه نقص

وبو آیت دوکلدی که

راجع اولمز بلکه وبالی آنی ترک ایدن ازرنه در قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ ایت یا یهود وترسا وفرانیلر
لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ نچون اورترسز یا انا غرسز تکری ایتلرنه که محکم واجب
اولمله سندهٔ نازل اولدی وَاللَّهُ شَهِيدٌ وحق تعا حاضر ومطلع وطا نقدر عَلَىٰ مَا تَعْمَلُونَ
سز اشلهٔ کلرزنه ازرنه حقی کز ملکدن وتکری ایتلرنه کافر اولمقدن قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ
ایت ای اهل کتاب یعنی توریت اهلی لِمَ تَصُدُّونَ نچون خلقی دوندررسز عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
تکری یولندن که دین اسلام در ومنع ایدرسز مَنْ آمَنَ تکریه ایمان کتورن مکمه وحق
دینی قبول ایدنی وراد عمار یاسر در وانکر یارنلری که یهود انلری کندو دینلرنه
اوقورلردی تَبْغُونَهَا عِوَجًا اول یولکز اکریلکن استرسز یهود مسلمانلره ایدرلردی
سزوکه دینکز ده اکریلکدر دیمکدر یعنی بو شخص که سز انکا او یارسز اول وعده اولفان
پیغمبر دکلدر وانکر نعتن وصفتن که تحریف اتمشلردی اهل اسلامه اوقورلردی حق تعا
بیوردی که اسلام دینده اکریلکدر استرسز وَأَنْتُمْ شُهَدَاءُ حال بوکه سز طا نقدر سز
طغرویول ومقبول دین اسلام در وابراهیم ویعقوب وجمیع انبیا علیهم السلام معلوملکز
اولمقدر وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ وحق تعا غافل وذاهل دکلدر عَمَّا تَعْمَلُونَ سز اشلهٔ کلرزدن
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا یا ایمان کتورن کشیلر خطاب جماعت انصاره در بیورکه اِنْ
تُطِيعُوا فَرِيقًا اگر سز بر بولکه مطیع اولسکز مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ جملهٔ لردن که
کتاب ورلدرلرشاش بن قیس وانکر تابعلری کبی يَرُدُّوكُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ سزی دوندررلر ایمان
کتورمکزدن صکره كَافِرِينَ کافر ایدرلر یعنی اگر شاش واکا تابع اولنلر اویسکز
سزی مرتد ایلیوب کافر ایدرلر وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ بالله دیمکه کافر اولورسز وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ
حال بوکه سزوکه ازرکزن اوقنیور آيَاتُ اللَّهِ تکری ایتلری که قرآندر وَفِيكُمْ رَسُولُهُ
وسزوکه ارا کزده انکر رسولی وار در وَمَنْ يَعْتَصِمْ بِاللَّهِ وهم کم تکری دینه یا پشسه یا
انکر کتابنه فَقَدْ هُدِيَ تحقیق اکا یول کوسترلور إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ طغرویوله که
جنت یولیدر يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا یا ایمان کتورنلر اوسندن وخزرجدن اتَّقُوا اللَّهَ
تکری تعالدن قورقکز حَقَّ تُقَاتِهِ قورقمه‌ی حقنجه اکثر علما انکر ازرنه درکه بو آیت منسوخدر
زیرا انکر حقنجه قورقمق یوقدر ملکه انکا کوجی یتمز پس حق تعا کندو عنایتیله بو تکلیفی امتدن
ازرندن رفع ایدوب بو آیتکی ناسخی کوندردی که فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ دیوبه تکریدن قورقمق
وبرمیز کارلق ایلکز کوجکزیتدوکی قدر وَلَا تَمُوتُنَّ واولمکز إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ الا سز
مسلمان اولدغکز حالده اسلام دینی ازره واقع اولمقدر اما حقیقتده

اوردر

اوردر اسلام ازره قایم اولمغه تا اولنجه وَاعْتَصِمُوا ویا بشکزای انصار بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا قرآن یا حضرت رسوله موافقت ایلکز
تکری اپنه که اسلام دینی در یا وَلَا تَفَرَّقُوا وبراکنده اولمکز انکر خدمتنده وَاذْكُرُوا وذکر ایلکز نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
تکری نعمتی که سز درحی واول اسلام مدر وقرآن وپیغمبر کجرتی انلرکه شهر نه اِذْ كُنْتُمْ
أَعْدَاءً اینده ایکی یا دایلکز که سز بربرکزله دشمنلر اِدکز وهیچ جنکز ایدردکز فَأَلَّفَ
بَيْنَ قُلُوبِكُمْ پس تکری سزه الفت ایلدی وبرکز برقدی کوکلکز اسلام برکتیله وپیغمبر
خدمت اعکله فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا پس تکری رحمتیله دین ده بربرکزله قرداشلر
اولدکز وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ وسز ضلالت وجهالت سببیله برچقور
دلوکه کفارنده ایدوکز جهنم اودندن یعنی کفارنده دور مشدکز اوحاله که دوشمکه
یقین فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا پس تکری سزی اول چقوردن یا اودندن قورتردی كَذَٰلِكَ
انجلین که سزوکه احوالکزی بیان ایلدی اوکلی دشمنلکدن وصکره نی دوستلقدن يُبَيِّنُ
اللَّهُ بیان ایلر تکری سزه روشن قلور لَكُمْ آيَاتِهِ سز کندو وجهانینی دلیللرن لَعَلَّكُمْ
تَهْتَدُونَ اولکم سز طریق هدایت ازره ثابت قدم اولکز وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ و
سزدن بر جماعت اولسون کَيَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ خلقی ایلکه دعوت ایده لر یعنی
اسلامه وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وایواشه بیورمقلر وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وپاردز
اشدن منع ایده لر معروف اولدرکه کتابه وسنته موافق اوله ومنکر اولکه
قرآنه وحدیثه مخالف اوله ومحققلر قتنده معروف حق خدمتی در ومنکر نفسه
صحبتی وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ وانلرکه امر معروف ونهی منکر ایدرلر انلر خیر
خیره وسعادته ارشر لرد وَلَا تَكُونُوا واولمکز ای مسلمانلر كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا انلر
کبی که عداوتله براکنده اولدلر یهود ونصاری کبی که هم بربرنکدر هم اسلامدن درلو طایفه لر
ظاهر اولدی عنانیه وعامر وموشکانیه کبی جهودلردن وملکانیه وسطوریه
ویعقوبیه کبی کافرلردن هم طایفه بربرنه دشمندر وَاخْتَلَفُوا واختلاف ایلدلر کندو
دینلرنده یهود موسینکر مؤتندن بشیوز یلدن صکره ونصاری عیسینکر کوکه رفع
اولدقدن اوچ یوز یلدن صکره اختلاف ایلدلر مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ انلره
روشن وبللو حجتلر کلدکدن صکره کندو کتابلرنده وَأُولَٰئِكَ واول براکنلر انلر اولدقلرنه مخالفت
ایدنلر لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ انلره اولو عذاب وار در اخرتده که جهنم اودیدر يَوْمَ تَبْيَضُّ
وُجُوهٌ اول کوندهٔ یوزلر اق اولور وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ ویوزلر قره اولور فَأَمَّا الَّذِينَ

اوقیه لر

جزالرن کورلرلن

ایمان کتورب اوکوعلی اللہ کلریکون

کافر وعاصی اولدقلریکون

اما انلرکه اسودّت وجوهکم یوزلری قره اولمق حق تعالی بیورور انلر کفرلرینه ایدوب ایمان
أکفرتم بعد إیمانکم کافر اولدکدن صکره ایمان کتورمکدن مراد اهل کتابدر که پیغمبر حضرتلرینه ایمان
کتورمکدن صکره کافر اولدیلر یا منافقلر که دللله اقرار وکوکلله انکار ایدرلردی یا کافرلرکه
یمشاه کونی حق تعالینکر ربوبیته اعتراف ایتدکلری حالده دینلرینه کافر اولدیلر یا خوارج
وروافض که سنّته یاپشمقلرندن صکره وسطه بدعته دوشدیلر فذوقوا العذاب
بسبب اولدرکه جحدتم عند ابنی بما کنتم تکفرون ایمان اتمکدن صکره کافر اولدیغکز اچون جزا کوز
اولدر وأما الذین وامّا انلرکه ابیضّت وجوهکم یوزلری آغ اولمق یعنی مؤمنلر و
اهل سنّت ففی رحمة الله پس انلر تکری رحمتنه اولمقدر یعنی جنّته ذکر محل ارادهٔ
حال قبیلندن دعا قلمشدر ایدر رحمت وصالدر وشهود جمال هم فیها خالدون انلر یعنی
یوزلری آغ اولنلر رحمته یا جنّته ابدی قاجیلر در تلک اول کسنه که یوکرده کچدی
أخبار واحکامدن آیات الله تکری آیتلری در خوفدن وبشارتدن وعد وعیددن
نتلوها علیک بالحق آنی سکا ازرکه او قورز وحی سبیله حقله وما الله یرید ظلما
وحق تعالی ظالم اتمکدن منزّهدر للعالمین عالملره انه وجنّته یعنی انلره سبب سزوزکناه
عذاب ایلر ولله ما فی السموات وتکری تعالینکر خلق ملکی هر کوکلده اولان نجوم
وملائکه وما فی الأرض ویرده اولان درخی ارکان وهوالیدون والی الله وتکری
حضرتنه ترجع الأمور رجوع ایلر جمیع اشلر جزالرنه ورسه کرکه کنتم خیر أمّة سز
امتکر خیر اولسیدکز یکرکز که غیب خلوت خانه سندن اخرجت للناس جنقلرینه چیقدیکز امیلر
اچون بر قولدن سز سابق علمنه امتکر یکرکز ایدکز یا لوح محفوظده یا آنبیا کتابلرنده
یا میثاق کونینه که الست بربکم جوابنده ورد کز وامّت یکرکز کاملکی بوصفتده درکه یاد
ایلر تأمرون بالمعروف بیورمزسز بوامّت ایوکاشه ومعروف اولدرکه شرعده ایوکاوله
وتنهون عن المنکر ومنع ایلرسز یاورمکدن ومنکر شرعده قبیح اولاندر وتؤمنون
بالله وانا بنورسز خصوصله تکری قاتنده ولو آمن أهل الکتاب واکر اهل کتاب ایمان
کتورسیدی وتصدیق ادیدی یعنی بنی اسرائیل عالملری آخر زمان پیغمبر نه انن قرآنه
ایمان کتورلردی لکان خیرا لهم انلره اول ایمان وتصدیق یکرکه اولوردی دین ودنیاده
کفر وانکاردن منهم المؤمنون منهم انلردن بعضی مؤمنلردر یعنی عبد الله بن سلام و
انکر اصحابی وکعب الاحبار رضی الله عنهم واکثرهم الفاسقون وانلرکه جوخی فاسقلردر
که دایم دینه جفرلر لن یضروکم انلر کسنه یه مکر ضرر ایدن وزلرا الا أذی الا آز ایجمکدر

ای شقیلر

لیکن ایمان وریلور

انلرکه

که سزی کفر دعوتنه ایدرلر یا برمسلمانه بهتان ایدرلر یا ایمانه ایلینی کسه وجنکر ایدرلر
قورقدیلر وإن یقاتلوکم واکر سزوکله جنکه اتسلر یولّوکم الأدبار ارقه کرکن
سزه دوندررلر یعنی هزیمت اولوب قچرلر ثم لا ینصرون پس صکره قلمزلر انلر
منصور اولمزلر یعنی نه خلقدن یاردم ونه حقدن مدد بولورلر ضربت علیهم
الذلّة اوزرلرینه کمود ولرازنه ذلیل لکر وخوارلق دوشدی که هرکز انلردن منفکّ اولمز
واصحّ اولدرکه خراج خوارلغی در أینما ثقفوا هرقنده بولنسه لر اول خوارلق انلرله بلاوله
إلا بحبل من الله الاّ محکم تکریدن عهدله که جزیه قبول اتمکدر وحبل من الناس وموجبنجه
عهدیله تکری اذنیله جزیه الدقدن صکره وباؤا بغضب من الله ویهود دوندلر تکری
خشمیله یعنی تکری غضبنه لایق اولدلر وضربت علیهم المسکنة واوزرلرینه
درویشلکدر دوخدی واملن احتیاج لازم اولدی وذلّت علامتی انلرک احاطه ایلدی ذلک
بوخوارلق ومسکینلکلر وحق غضبنه اوغرامق بانهم کانوا یکفرون انلکچوندرکه انلر عناد
ایدوب کافر اولورلردی بآیات الله تکری آیتلرینه که قرآندر یا توریت حکملری یا محمد علیه السلام
معجزه لری ویقتلون الأنبیاء واولدررلردی پیغمبرلری بغیر حقّ ناحق یره کناه ونا
واجب ذلک بما عصوا بوکفر وقتل عاصی اولدقلرندن در وکانوا یعتدون
وحدن تجاوز اتمکلریچون کتور مشلرکه چون عبد الله سلام وآنکر یارنلری اسلام
دولتنه ارمکلریله طعن ولن آیجوب ایتدکلرکه انلر بزوم قومکز که یارمز کریدر که
بحکملرمز خلاف ایدوب بزه مخالفت اتمکلر حق تعالی آیت کوندردی که لیسوا سواء
برابر دکللر در اهل کتاب موجب منلر کافرلرله من أهل الکتاب کتاب اهلندن أمّة قائمة
برامّت که دین اسلام ازره طور مشدر یا تکری حدودیله قائم اولمشدر وهم یسجدون
ازره طورمکلر وخالص عمل ودرست دین ده وبوطایفه ابن سلام وانکر اصحابندر ادیلر
یا فرق کشی بحر اندن واوتوز ایکی کشی جبشدن والتمش کشی رومدن که عیسایه ایمان
کتورمشلردی محمّد دخی ایمان کتورملرکله حکملرن وقرآن تعلیم ایدرلردی یتلون
آیات الله اوقورلر تکری آیتلرن که قرآندر آناء اللیل کچه ساعتلرنده وهم یسجدون
یاتسوار اولمشلرکه اغشملرینه یاتسوار اولمشلرکه اغشملرینه
یؤمنون بالله أمّة قائمة نکره صفتی بیان ایدر وبیورر که صدقله ایمان کتورلر تکری آیتلرینه
والیوم الآخر وقیامت کونشه ویأمرون بالمعروف وخلقه ایلکر بیورورلر که محمّدی یا غدر
یا شریعت حکملرنه وینهون عن المنکر ومنع ایدرلر یاورمزدن که پیغمبری تکذیب اتمکدر یا

تمام منتهیاتدن پرهیز ایلکلر وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ واور لر خیر اشلره ایلکلره دور شرلر
وَأُولَٰئِكَ وانلر یعنی اُمّة قائله که بو صفاتله موصوفلر در ذکر اولندی مِنَ الصَّالِحِينَ جمله
صالحلردن ومقبول اللردندر وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ ویعنی انکه اشلرسز خیردن فَلَنْ يُكْفَرُوهُ
بوم کز اول خیر کز ضایع اولمز یعنی عملکز ثوابنه نقصان آرمز وحفص ایکی کله ده یاء
یایله او قور یعنی امة قائله اشلدوکی خیرلرکه ثوابنی ضایع واکسک اولمز وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِالْمُتَّقِينَ وحق تعالی بیلیجی در پرهیزکارلرکه احوالنی ثوابلرن تمام ورر اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
تحقیق انلرکه کافر اولدلر قرآنه یا محمد ﷺ واول کعب بن اشرف وانکر اصحابنه اردی
لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ انلرکه مالنی فایده ورمز انلرکه مالنی کندوعاملرنه رشوت ورر
یا کندوقوملرندن رشوت الهقلری مال وَلَا أَوْلَادُهُمْ ونه انلرکه اوغللری کیم انلر
یاردم ایدوب مدد ایده لر مِنَ اللَّهِ شَيْئًا تکری عذابندن برنسنه وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ
واول کافرلر جهنم ملازملریدر هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ انلر اول اوتده ابدی قالجقلردر مَثَلُ
حقنلر مثل مَا يُنْفِقُونَ جمعدولر نفقه اتدکلری نسنه نکر مثلی کندوعاملرنه یا ابوسفیان
وانکر اصحابنه اُحُد جنکنده که کافر لشکرینه خرج ایدرلردی یا کافرلر کندوبیرامله رنده
بوتلرازده خرج اتدکلری یا منافقلر ریایله وشهرت اچون اتدکلری نفقه فِي هَٰذِهِ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا بودنیاده لکننده كَمَثَلِ رِيحٍ بریل کبی درکه فِيهَا صِرٌّ انده قتی صوق اوله یعنی قتی
صوق یله بکزرکه أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ برقوم اکنکلنه ارشدکی اول قوم شرک ومعصیتله
ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ کندولرینه ظلم ایدلر یا تکری حقنی ورمدلر فَأَهْلَكَتْهُ پس انلرکه اکنن
اول صوق یل هلاک ایدوب یوغ ایلدی وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وتکری تعالی انلره ظلم ایلدی انلرنه
هلاک اتمکله وَلَٰكِنْ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ولیکن انلر کندولرینه ظلم ایلدلرکه عذابه مستحق
ایدن عملی اشلدلر صاحب کشاف ایدر حق تعالی اوله ریایله اولنان نفقه کبی اول صوق
اورزن اکنه تشبیه ایلدی که اندن صاحبلرنه هیچ فایده یوقدر يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
یا ایمان کتورنلر لَا تَتَّخِذُوا بِطَانَةً کزلو دوست ایدنمکز مِنْ دُونِكُمْ سزدن غیری که
مسلمانلرسزدوکه جنکزدن صحابه دن برجماعت منافقلرله دوستلق ایدرلردی یا عموولره
قرابت بسبیله یاردم اتمکدن یا قوکشیلق جهتندن دوستلق ایدرلردی حق تعالی مومنلری
انلردن نهی ایلدی که بیکانه یه کزک اتنا اولنر لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا انلر تقصیر ایلمز لرسزدوکه
حقنزده فساد ایلکده وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ سزک زحمت ومشقتده اولکزه سورکلرکه
ضرارشه قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ تحقیق بغض ایلکلر ودشمنلکر علامتی ظاهر اولدی مِنْ أَفْوَاهِهِمْ

اغزلرندن یعنی سویله دکلری سوزلردن ویعنی دایم مسلمانلرکه عیبن کوزلردی وانلر نفاق
دعی رسولدم عقنیه یاوز سوزلرندن ظاهر اولدی وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ وانلرکه کوکلرنده کزلدوکی
عداوت وبغض اکبر اولوب وزیاده درکدر دلالت سویله دکلرندن قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ
بحقیق بزسزه بیان ایلدک ایتلری که کشفلرله دوستلق ایدیکز وبیکانه لردن کسله سز
اِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ اکر انصاف یوزندن تعقل ایدوب انلردن کزلو محبت
اتمکدن حذر درها أَنْتُمْ أُولَاءِ یا تنبیه در یارانکر خطاسنه که اغیارله دوستلق دشمنلره
اورر لرو معنی اولدرکه آکاه اولکز سزاول دشمنلره دوستلق اتدکز بوخطایی
بیان ایدوب بیورر بوجهتدن رشوت الهقلری عشور سزدولر سزکه السلامه؟
کله لر وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وانلر سزی سومزلر ودللرکه کافر اولدکز وَتُؤْمِنُونَ واعاه کتورر سز
بِالْكِتَابِ کله تکرکز دوکلی کتابلرنه وانلر بعضه منکر لردر وَإِذَا لَقُوكُمْ وبرکاه که سزه
ارشسلر قَالُوا آمَنَّا کیدرلر بزده سزجلین ایمان کتوردک وَإِذَا خَلَوْا وچکن بریره
خلوت اولسه لر عَضُّوا عَلَيْكُمُ الْأَنَامِلَ چکنر لرسزدوکه ازکن دشمنلکر اچون بارمقلری اوچن
اصرر لردن الْغَيْظِ غایت خشمدن وکینه دن قُلْ مُوتُوا بِغَيْظِكُمْ ایت یا محمد انلره که
خشمکزله اولکز سزنه اوپدر وحاصل المعنی اولدرکه مود منکر خشمندن ودرونکدن که
کوکلکز ده وار در تا اولنجه ایلکز إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ تحقیق تکری تعالی بلیجی در بِذَاتِ الصُّدُورِ اول
کیسنلری وخشمی وعداوتی که سزه کوکلکز ده کزلر سز بعضی لرایدر بوکلام انلرکه ازرنه
دُعا در حق تعالی کندوپیغمبرنه بیوردی که انلرکه هلاکنه دُعا قیل پس معنی اولدرکه حق تعالی
سزی خشمکز وکینکز وحسدکزله هلاک ایلیه إِنْ تَمْسَسْكُمْ حَسَنَةٌ اکر سزه برایلکر
ارسه نصرت وغنیمت کبی نتاکه بدر جنکنده اردی تَسُؤْهُمْ انلری طاریلدیروانجر لرو
إِنْ تُصِبْكُمْ سَيِّئَةٌ واکر سزه بریارزلق ارسه غم والم وضرر کبی نتاکه اُحُد غزاسنده
واقع اولدی يَفْرَحُوا بِهَا انکا شاد اولورلر وسویندکلرو توفیق عداوت نشاندرکه
مکنکز غیله شاد اولب فرحیله غمناک اولمکزلر وَإِنْ تَصْبِرُوا واکر سزای مومنلر صبر ایلسکز
جهولرجفاسنه یا منافقلر حیله سنه یا کافرلر ایذاسنه وَتَتَّقُوا وپرهیزاتسکز وتخلوله
قرشمقدن لَا يَضُرُّكُمْ سزه زیان ایلزدی كَيْدُهُمْ شَيْئًا انلرکه مکری وحیله سی هیچ نسنه
إِنَّ اللَّهَ تحقیق تکری تعالی بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ انلرکشلدوکی نسنه یی احاطه
وعلمنه إحاطه ایلر وَإِذْ غَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ وذکر ایله یا محمد اول صباح که اهلکدن طیبه
جقدکه صدیقه منزلی اردی بعضی قوله اول احزاب یا بدر کونی اردی واصحی واشهر اُحُد

غزاسی کونی در اول جنگ تکرا و جنی یلی دشوا لکز یدنجی کونیدی کتور مثلر که ابوسفیان
عرب قبایلندن لشکر جمع ایدوب مکیه متوجه اولدی واوحی بیکر آتلو و یایا لرله احد
جوره سنده قونمدی وحضرت رسولام مهاجر و انصاردن بیکر کشیله انلرکه جنگه توجه
ایلدی ودشمن برابرنده صف جکدی احد طاغنه ارقه لرن وردلر وعینین طاغی صاغ
یانلرنده قلدی یوزلرن مدینه جانبنه وردلر وبیغمبرم کندو نفیلی لشکر صفین حوزرده
وبوجهتدن حمله تکبیر کندو منز کلدن طشره چقدقده تبوّئ المؤمنین موجب مثلر
یر تعیین ایلردکه وردوزرده مقاعد للقتال طورحق یرلردوزردکه جنگ اچلکجون قوه
اول بویله ادی که لشکرکه صاغ طرفنی زبیر عوام تعیین ایلدی وصول طرفنی مقداد ابوبکر
ولشکر اورتاسنی حمزه یه امر کدی وحضرت علیئی کندو قتنه آیدی قوحی والله سمیع
علیم وحق تعالی بوجهتدن سزدکه سوزکزی که مدینه دن چقدق وایندی، قلمق بابنده سویلدیکز
بکی درسزدکه نیتکزی جمیعتکزی علم قدیمیله معلوم ایلمشدر اذ همّت طائفتان منکم سزدن ایکی طایفه که مسلمانلردن اوسدن بنوحارثه وخزرجدن
بنوسلمه ان تفشلا یورکسزلکه ایدرلر وقورقب قاچدلر اول وقت که ابن ابی کروه دوندی
والله ولیّهما واوحالدر یعنی بوقاچدلر وکروه دونلر حالبوکه تکری تعالی اولیاکیز
یاری وصیقلیسی ادی که قاچمیه لر وعلی الله وتکری تعالایه واندن غیریه دکل فلیتوکل
المؤمنون پس توکل ایلیه لر مؤمنلر که انلرن نصرت ودشمنلرا زنه غالب ایلیه
ولقد نصرکم الله ببدر وتحقیق تکری تعالی سزه نصرت وردی بدرده، که اکا بدر جدلرواول
بر قیو در بدر کلدی، منسوبدر وانتم اذلّة حالبوکه سز ضعیف وخوارلرایدوکز
دشمن کوزنده، یعنی ازکورنوردکز وانلر سزدکه جنگکزدن قورقمزلردی فاتقوا الله
پس تکریدن قورقکز ومشکلر که چوقلغندن ومنافقلرکه کروه دوندوکندن قورقمکز لعلکم
تشکرون شایدکه سز توفیق بولب شکرایلیه سز تانصرت نعمتی سزه زیاده اولیه پس
مؤمنلر نصرتندن صکره بدر جنکلرندن خبر ورر وبیورر که اذ تقول للمؤمنین ذکرایله
اول وقتی که مؤمنلره ایدردکه درماندهلکدر وقتسز الن یکفیکم سزه کفایت
اتمزمی ویتمزمی ان یمدّکم ربّکم سزه تکثیر مدد ایلیه بثلثة آلاف من الملائکة اوچ
بیکر سوار فرشته لرله منزلین کوکدن اندرلشلر وبعضی انکرازنه درکه بوعده واوچ بیکر
فرشته انمکر احد کونندی صبر وتقوی شرطیله دیمکدر بلی ان تصبروا ایجابدر
یعنی حرب صکره یعنی مدد ایدرلر اکر صبر ایلسکز جنکده وتتقوا وصاقلنسکز پیغمبر

سوزنه مخالفت اتمکدن که جنکر بابنده سویلر واشتهر بلکه اصح اولدرکه پیغمبرم بدر کونندن
حق تعالیدن مدد استدی وتکری تعالی اول بیکر فرشته کوندردی اندن صکره اوچ بیکر ارشدی
واخر بشن بیکر اولدی تاکه بیورر ویأتوکم من فورهم وسزه کلورلر سزدکه دشمنلر
غضبلرندن یاتیرکلورلر بوساعتده وجهجه اکلمکزلر هذا یمددکم ربّکم بودرکه تکرکزسزه
مدد ایلر بخمسة آلاف من الملائکة بیکی بیکسوار فرشته لرله مسوّمین نشانلر
اوجیلر کندولرینه وکی آتلرینه وبوعادتدر دلاورلرا رانسنده، که جنکه کونندکندویه یا
آتنه برعلامت بغلرلر واول کون ملائکه نشانی آتلرینه قزیل صوف واتلرینکی قویرغلرینه
بغلمشلردی یا آق دلبند لرلنکر طیلسانلرینه ایکی یغرنی ارانسنه صالمشلردی وما جعله الله
حق تعالی اول فرشته لرله مدد ورمکی قلدی الا بشری لکم الا سزه بشارت ومشتاق اولیکون
تزفتحه ولتطمئن قلوبکم به وکوکلکز ساکن وامین اولیکون نصرت وعده سیله وما النصر
نصرت ویاردم ورمکیلو قدر الا من عند الله مکر تکری تعالی قتندنکه العزیز الحکیم غالبدر
برکزمغلوب اولمز حکیمدرکه نصرت ومعجزت وردیکی حکمتدن ازنه در لیقطع طرفا
نصر کم متعلقدر یعنی بدرکونندهسزه نصرت وردی تاکه کسه طرفنی یعنی بروکلی
هلاک ایلیه من الذین کفروا کافرلردن یا انلردن برکسنی جیه واندنه
فی الواقع انلری جیدلرشویلکی قریشه اولولرندن یتمش کشی اولدرلدی ویتمشن اسیرالدلر
او یکبتهم یا انلری خوارونکوسار ایلیه فینقلبوا خائبین پس همزیمتله کروه دونه لر
محروملغله امیدلری کسلوب احد غزاسنی بیان ایدر واول یوزجه ازنه یدی که کافر
ومسلمان لشکری صف بغلدلرو بربریله جنکه ایدوب قریشی جیدلر
مکه لشکری قاچمغه یوزدوندی ومدینه اهلی که اسلام لشکریدر انلری یغما وغارت
قلدلر حمزه وبعضی اصحابدن اندهشهید اولدلرو بعضی قاچدلرو بر جماعت پیغمبر قتنده
قلوب جانوه باشلرنه انکیولنه قودلر القصه حال اول مرتبه واردیکه طاشلیه کفار
رسولکز مبارکه دشمن جیدلر حتی پیغمبرم اولولرا رانسنه دوشدی وکافرلر جنب مکیه کتدلر

حال مدینه قتنی جنکر اولب

وبعضلرکه

وچون رسولام حمزه نکر شهید اولدیغنی لشتدی جکدی که اهل کفرنه یرینی
ایدوب بوده دعا ایلیه بوآیت نازل اولدی لیس لک من الامر شیء شکا بوکلمدن نسنه
یوقدرکه کافرلرنه یرینی اتمکدر یعنی بوطایفه نکر هلاکی وصلاحی سنکر الکده دکلدر
او یتوب علیهم ایتمکلرکه او بونده الا آن معناسنه در یعنی سزدن براشی حاصل اولز
مکر اولکه تکری تعالی انلرنه توبه ورر وبرقولده او عطف اچوندر ویتوب معطوفدر لیقطع

ومعنی بویله درکه حق تعالی سنی نصرت قیلمه نکربریله نصرت وردی یا انلرکه دولتی رکنی حشمتی
قریشه اولولری اولدیلر کلمه یا اسلام تلفظ ندن اوکدن جنت لر یا اوکلیه انلرنی توبه وردی چون
مسلمان اولدیلر اَوْ یُعَذِّبَهُمْ یا انلرنی عذاب ایلیه چون کفر ازره ثابت اولدیلر فَاِنَّهُمْ ظَالِمُونَ
پس یحقیق انلر ظالملردرکه عبادت اعتقاد عذابه مستحق اولدیلر وَلِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ و
تکرینکدر کوکلرده اولنلر وَمَا فِی الْاَرْضِ ویرده اولنلر یَغْفِرُ لِمَنْ یَّشَآءُ یارلغر هرکمی دلسه وَ
یُعَذِّبُ مَنْ یَّشَآءُ وعذاب ایدر هرکمه دلسه وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِیْمٌ تکری مغفرت یارلغیجی درکندوسنه
رحمت ادیجی درقوللرینه یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا یا ایمان کتورنلر لَا تَاْكُلُوا الرِّبٰوٓا یعکر ربا مالنی
اَضْعَافًا مُّضٰعَفَةً زیاده ازره یعنی ربا مالنی ارتترب یعکر وَاتَّقُوا
اللّٰهَ وتکریدن صقنکز سزی نمی ایلدوکنسنه دوترک ایلکز لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ اولاکم سز
فلاحله دنیا واخرت خیرنه ارشسز وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِیْۤ قورقکز اول اوتدن یعنی پرهیز
ایلکز برعملدن که سزی اوده ارشدار اُعِدَّتْ لِلْكٰفِرِیْنَ کافرلرچون یارقلندی وانلردن
غیرچه عاصیلرا چون یا کافرلرن عذا بچون وعاصی مومنلرن تادیب ا چون وَاَطِیْعُوا
اللّٰهَ ومطیع اولکز تکریه حکم ایلدوکنسنه ده وَالرَّسُوْلَ وپیغمبره دخی مطیع اولکز یورجی ازره
لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ اولاکم سز رحمت اولنه عذابه دوشمیه سز وَسَارِعُوْۤا اِلٰی مَغْفِرَةٍ
واوکه اول لشیکه یارلغمق سبب اولا مِّنْ رَّبِّكُمْ تکرکز قتندن یعنی تکرکز مغفرتنه
اوکه واول شهادت کلمه سی دریا فرایض ادا ایلکز یا اخلاص یا سنته اویمق یا استغفار
وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمٰوٰتُ واوکه برعملکه که سزی جنته ارشدرر که اولولغندن آنکرا زی
وکیکرلکی کوکلرقدرنجه در وَالْاَرْضُ ویرقدرنجه جنتکر اینی ذکر اتمکی آنکوندرکه آنکراوزنلغی
بشر فهمنه صیغمز اُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِیْنَ یارولدی یارقلندی متقیلرچون کیه شرکدن پرهیز ایدرلر
الَّذِیْنَ یُنْفِقُوْنَ انلرکه نفقه ایدرلر وصدقه ررلر فِی السَّرَّآءِ وَالضَّرَّآءِ وَسْعتده وشدتده
یعنی بایلقده وقتی لقده مراد جمیع حالدر زیرا انسان هیچ برو حاله مضطر تدن و
مسترتدن خالی دکلدر یعنی هرحاله نفقه ایدرلر وایتمکلرکه نفقه ررلر بایلقده ودرویشلکده
یاصحت ومرضده یاقحطلقده واوجوز لقده وَالْكٰظِمِیْنَ الْغَیْظَ وکندوخشمن یوتدیجیلر
قدرتلری اولدیغیله وَالْعَافِیْنَ عَنِ النَّاسِ وعفوا جیلرآدمیلری یعنی کندویه ظلم ایدنلر
کناهن بغشلرلر یاکندوصاتون النمش قولنی عفوایدرلر وَاللّٰهُ یُحِبُّ الْمُحْسِنِیْنَ وتکری سوار احسان
ایدنلری سوَر واحسانکیکرکه اولدرکه اکا یاوزلق ایدنه ایلکر ایده لر وَالَّذِیْنَ معطوفدر
الَّذِیْنَ یُنْفِقُوْنَ یه وکلامکر مضوفی اولکله متقیلرا کی طایفه در بری انلرکه انفاق صفتیله و

عفو

عفو واحسان حکمیله موصوفلردر الکنجی توبه ایدنلردر وبوطایفه انلردرکه هوای نفسه
اویوب اِذَا فَعَلُوْا فَاحِشَةً بحقنی بریارورزلرینی اشلسه لر اَوْ ظَلَمُوْۤا اَنْفُسَهُمْ یاکندولرینه ظلم
ایلسه لر معصیت اعتقاد وبعضی قتنده فاحشه چرکین وبکنیلمکه اشدر وظلم یارورسوز یاخود
اول کناهر وثانی صغایر وبعضی قولنده فاحشه وظلم خطا وقصدله در یازنا وبونکر
اولی نظردر ویاشمق واویمک وبعضه تقدیر فاحشه وظلم ابتدکدن صکره ذَكَرُوا اللّٰهَ تکری
عذابن آکسه لر یا آنکر عنایتن که قولنه نعتملر وردی یا مغفرت وعدسن یادا ایتسه لر که
استغفاره بغلودر فَاسْتَغْفَرُوْا لِذُنُوْبِهِمْ پس استغفارا تسه لرینه یارلغمق دلسه لرکندو
کناهلرینی وَمَنْ یَّغْفِرُ الذُّنُوْبَ ومکدرکه کناهلرینی یارلغیه استفهام در نفی معناسنه یعنی هیچ
کسه قوللرکه کناهلرن یارلغر اِلَّا اللّٰهُ تکریدن غیری وَلَمْ یُصِرُّوْا ومقیم اولمیه لر استغفاردن
صکره عَلٰی مَا فَعَلُوْا انلرکلری کناهلرازره یعنی آیرق کناهو معاصی یه وعزم اولمیه لر وَهُمْ
یَعْلَمُوْنَ وانلربیلورلرکه کناه ازره طوغرمکه عذابی اولور ا یتکلر نزدیک ابوالیسیر شاگردی
دریا بهلول نباش یاثعلبه انصاری که برکناهه قصدانلرله فاحشه یه عزم تکلیف اولدقلرینی
اندن توبه واستغفار ایلدیلر اُولٰٓئِكَ اول متقیلرکه انی قسمه منقسم اولدی جَزَآؤُهُمْ مغفرت
انلرکه جزاسی وعوضی یارلغمق در مِّنْ رَّبِّهِمْ وَجَنّٰتٌ پروردکارلرندن وبنجه لرو بستانلر
کیه تَجْرِیْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ بنالرنکریانجه لری اغاجلرنکآلتندن ارمقلراقر خٰلِدِیْنَ فِیْهَا
آینده ابدی قلورلر هیچ چقمزلر وَنِعْمَ اَجْرُ الْعٰمِلِیْنَ وعمل ادجیلرکه نه کوزکر وردی
وارکه مغفرت وجنت در قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ تحقیق سزدن اوکدن سنتلر کلدی
یعنی جهان اهلنده واقعه لرغم وشادی وراحت ومحنت ودولت ونکبت کبی یا اهل
سنن مراد درکه شرایعدر یعنی امتلر واردی که درلو دینلرله پیغمبرلری تکذیب اتدکلرندن
هلاک اولدیلر فَسِیْرُوْا فِی الْاَرْضِ پس سیر ایلکز وکزکز یریوزنده وعاد وثمود ولوط دیارلرنی
کورکز فَانْظُرُوْا کَیْفَ كَانَ پس عبرت نظریله نظر ایلکز که عاصی اولمق سببیله نجه اولمشدر
عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِیْنَ تکذیب ادنلرکه اخری هٰذَا بَیَانٌ لِّلنَّاسِ بوکلام که اجمدوبدر قصه سی
ادی بکدی یا بوهلاکه اولنجکی امتلری که شرح ایلدکه حق سوزی بیان اتمکدندر جمیع آدمیلر
وَهُدًی وَّمَوْعِظَةٌ وهدایت وزیاده بصیرتدر واوکندر لِّلْمُتَّقِیْنَ متقیلره که انلر اعتبار ایدرلر
وَلَا تَهِنُوْا وسست اولمکز وضعیفلق ایلکز اَحُدٍ غزه سنده کی رسولمز طاغ قولتغنه کردی
ابوسفیان لشکرله اندن چقدقدلری اصحابکز خاطرنه دغدغه ارشدی حق تعالی انلره تسلیا چون
آیت کوندردی که مستلزم ایلکز وَلَا تَحْزَنُوْا وغصه لنمکز اجر احتلره ومصیبتلره کرکمز یاغنیمت

فوت اولدیغنه وَأَنتُمُ الْأَعْلَوْنَ حال بوکه سز انلردن یوقاری سز مکان جهتیله یا جنگ یوزندن بدر غزاسنده یا سز وکی متر لکن یوجه حربکیزدن اولیلر جنت اعلی حربه انلر جهنم اسفلی یا سز وکی متعاکس درجات عالیده وانلر درکه اسفله اولورلر وحقیقت اولدرکه بو مؤمنلره بشارت ادی یوجه وغالب اولمغه یعنی سز منصور وغالب اولورسز انلر مقهور ومغلوب اولورلر اِن کُنتُم مُّؤْمِنِينَ اگر حق تعالینک وعده سنه انا بجیلر سگز اِنَّ عِيسَىٰ قَرْحٌ اگر سگزه برجراحت وزخمت ایرسه فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ تحقیق کافر قومنه دخی زخم والم ارشدی بدر کوننده سز وکی زخملر والمکز کبی وَتِلْكَ الْأَيَّامُ واول کونلرکه مدار زندکانی انکر ازنه در نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ آیرنی دوندررز وتصریف ایلرز آدمیلر ارلکنده برکون دولت وعشرتله بر وبرکون نکبت وعسرتله وبو تصریفک انکچون ندرکه سزاوکت دوشه سز وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ تکری تعالینک بلمه یا آنکر دوستلری الَّذِينَ آمَنُوا ایمان کتورنلرکه جزنی یاتکر نکر علمی متعلق اولمه یا تمیز ایلیه یا مودمنلری وَيَتَّخِذَ مِنكُمْ شُهَدَاءَ وسزدن طائفه دوشه یعنی برطائفه اولسز که بزه قتلکز جانکز فدا قلدی وقتلکز قاچمغه یوزدوندی یا سزدن شهیدلر ایلیه وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ وتکری تعالی ظالملری سوغمز که مشرکلری وَلِيُمَحِّصَ اللَّهُ وتصفیه ایدن فایده اولدرکه تکری تعالی پاکلری ایدوب اَلَّذِينَ آمَنُوا ایمان کتورنلری کناهلرندن زیرا بلالرکه اهل ایمانه ارشر کنا بلرنی محو ایلر وَيَمْحَقَ الْكَافِرِينَ وکافرلرینی نقصان ورب حالکه ایلیه أَمْ حَسِبْتُمْ بلکه صاندکز یعنی صانمزی سز اَن تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ که جنته کیرسز وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ تکری تعالینک علمی متعلق اولمدن اول الَّذِينَ جَاهَدُوا منکم سزدن غزا ایدنلری وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ وبلالره صبر ادنلری پیغمبر اعزه یا مصیبتلره وبلالره مخلص سوزاولدرکه بی محنت ومشقت راحت ورحمته ارمز سز وَلَقَدْ كُنتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ وتحقیق سز اولی تمنی ایدوب سلتدوکز یعنی شهید اولمغی مِن قَبْلِ أَن تَلْقَوْهُ انکر اسبابنی مشاهده ایدوب کورمزدن اول که حربدر فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ تحقیق اول دلکلر نشه کورد کز کافرلر جنکندن وَأَنتُمْ تَنظُرُونَ سز نظر ایلیوب بقر کز که یارنلرکز وقرد اشلرکز قتل اولنورادی کتور مثلرکه چون حضرت رسولمز زخم ارمغه اولولر ارلکندن کمان اولدی ایلیس بلند آوازله چاغردی که محمد اولدرلدی اهل اسلام دن بعضی دلدرکه عبد الله ابن ابی یه رجوع ایدوب الناس ایده لرکه ابو سفیان دن بونلر اچون امان دیلیه وقومکه بعضیسی قاچدلر ورسول عم صاکه اولمغله قاچنلره ملامت ایدوب ایتدی بچون قاچدکز ایتدلرکه سنکر قتلکزدن اوان سن اشتدکه حق تعالی انلرکه

عذرن

عذرن دفع ایتمکچون ایت کوندردی وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ ومحمد دخی انلردن بیغمبرلر کلدی بیغمبر خاص قومدر الا بیغمبر قتلدن کوندرلش بیغمبر در قَدْ خَلَتْ تحقیق کلدی مِن قَبْلِهِ الرُّسُلُ اندن اول بیغمبرلر یعنی اندن اولکی بیغمبرلر اَفَائِن مَّاتَ اکر بو بیغمبر اولسه اَوْ قُتِلَ یا اولدرلسه بزدوم یولمزده انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ دونوب کزاوچکه کزا زره یعنی غزایی ترک ایدوب کزیا مرتد اولب دینکدن دونوب کزوَمَن يَنقَلِبْ عَلَىٰ عَقِبَيْهِ ومهم کزاردنه دونوب مرتد اولسه یا ترکه جهاد ایلسه فَلَن يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا پس دینکدن دونمکله هم کز تکریه زیان ایده مز بلکه خسری کندویه در وتکریه خسر وزیانه رواد کلدر وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ وتزاولاکه تکری تعالی اسلام نعمتنه شکر ادنلره جزا ویره بیغمبر له ثابت قدم اولدقلرینون وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَن تَمُوتَ ویوقه برنفسه اولمکه یوقدر واولمز إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ الا تکری اعری وفرمانیله کیه انکر حکمنی لوح محفوظده یازمشدر كِتَابًا مُّؤَجَّلًا اجل یازلمش درکلمیه تقدم وتاخیر اولمز وَمَن يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا وهم کیمسنه دنیا ثوابن دیلسه نُؤْتِهِ مِنْهَا انکا دنیادن مقدر اولانی ورزر وَمَن يُرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ وهم کیمسنه عمل کلدوا عمال ایله آخرت ثوابن دیلسه نُؤْتِهِ مِنْهَا انکا آخرتدن دیلدوکن ورزر وَسَنَجْزِي الشَّاكِرِينَ وتزاولاکه شکر ادنلری جزاوریجکدر وَكَأَيِّن مِّن نَّبِيٍّ وبجه بیغمبر لردن یعنی چوق بیغمبر که حق یولنده قَاتَلَ مَعَهُ رِبِّيُّونَ انکله بلا جنکایلدی ویلا اولورلردی رِبِّيُّونَ كَثِيرٌ چوق لشکر ربی لشکر آدیدرکه بیکدن اکسک اولیله وعین المعاذ ده ایدراون بیک یا ربی ربانی معناسنه در یعنی عالملر صالحلر ومتقیلر که کندو بیغمبر لریله اولورلردی فَمَا وَهَنُوا پس سستلق اتمدلر بو بیغمبر لرواتلره تابع اولنلر لِمَا أَصَابَهُمْ کندولره ارشن بلا ومحنتلردن فِي سَبِيلِ اللَّهِ تکری یولنده کفار له غزا اتمکدن وَمَا ضَعُفُوا وضعیف اولمدلر جنکر چوقلغندن وَمَا اسْتَكَانُوا ومسکینلکر واظهار ایلمدلر دشمنلرینه تمنز ملره تعریضدر واتلره که ابن اُبَیّ یه صیغنوب ابو سفیانه امان دیلدلر وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ وحق تعالی غزاده صبر ادنلری سوار وَمَا كَانَ قَوْلَهُمْ وربیون قولی دکلدی انلرکه بیغمبرن اولدرد کلرندن صکره اکر واقع اولیدی إِلَّا أَن قَالُوا الا ایدرلرکه رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا ای ربمز بزدوم کناهلرمزی یارلغه کیه صاحب دعوتکز قتلینه سبب اولدی وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وحدن تجاوزکرمکی دخی کناهلرمزده عفو ایله وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وایتکلرمزی ثابت ایله وحکم دوت دینمزه دشمنلریله جنکر اتمکده وَانصُرْنَا وبزه یاردم ایله عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ کافرلر قومنه ازره فَآتَاهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا پس حق تعالی دعالری واستغفارلری سببیله یا کفار له جنکده جرات ادنلره بچون دنیا ثوابن ورردی یعنی دشمن ازنه نصرت وغنیمت

یعنی اندن اولکی بیغمبرلر نبی لرکلوب کیتدی

جوق جماعت

یعنی شاکرلرین ثواب وجزا ورمه روزکرکدر

قرح مثلثه

معاینه

یعنی بلوب تقریر ایتمکدن

بولمق وحسن ثواب الآخرة واخرت ثوابنكر يكركن دنيا وردى يعنى جنت نعيمى يا رضا
وخيندار واللّٰه يحبّ المحسنين وحق تعالى محسنلرى سوزيور يعنى جزا دنلرى وتحققلر
قتندة، دنيا واخرت ثوابنى اكسندن بله اعراض ايدوب تكريه توجه اعتمدر يا ايها الذين
آمنوا اى مؤمنلر بولكى ان تطيعوا الذين كفروا اكر مطيع اولسكز كافرلرك اولكزى بوزر
جماعت حقنده دركه ابو سفيانه دنلر امان ويرلر يرددوكم على اعقابكم سزى اردكن
كفره دوندررلر وتدايلبوب فتنقلبوا خاسرين پس اول وقت سز زيان اديجيلر اولورسز
ديمكدن دوغمكله وخسارت ايلرسز دنيادة واخرتده، پس دشمنلر سوزنى اشتمكز بل اللّٰه
مولاكم بلكه بلكه تكرى تعالى سزوكه يار ومددكار ودوستكزدر پس كافرلرله دوستلق
ايلكز وحقدن غيريدن نصرت استمكز وهو خير الناصرين وحق تعالى يار ودم اديجيلركه
خير اولسى در سنلقى فى قلوب الذين كفروا اكثر اولاكه برغه وز كافرلرك كوكلنه قورقو
وهيبت برغه وز وحق تعالى احدكونده، كافرلرك كوكلنه قورقو برقدى وسبب نه ادى
بما اشركوا باللّٰه تكريه شريك كشور دكلرى بجون كه اكا اورتاق ايلكدر ما لم ينزل به
سلطانا اول نسنه كه تكرى تعالى آنى شريك اعتمكه حجت وبرهان انمدر عمدر كه انلر عذر
ايده لر غرض نفى مجتدر ومعبود اولمدكلرى نسنه ايله للرى يوقدر ومأويهم النار
وانلرك يرى ومكانى اودتدر وبئس مثوى الظالمين وظالملرك يارغزيدر اول ظالمو
ظالملر چون ولقد صدقكم اللّٰه وعده وتحقيق تكرى سزى وعدسنى كرچكر ايلدى ظفر
بابنده زيرا اول ظفرده، چون شرط ادى وانلر جرايدوب ظفر بولدلر وچون حرى ترك
اتدلر مغلوب اولدلر اذ تحسونهم باذنه اول وقت كه كافرلرى اولدرد كزآنكچيلر
يا يار ميلم وكون اولنده، ظفر سزوكه ادى حتى اذا فشلتم تا اول وقت كه سز يورسكز
ايلدكز وقورقدكز وتنازعتم فى الامر ونزاع ايلدكز ومخالفت اتدكز چنكر اخرنده و
عصيتم وعاصى اولدكز كندوامير كزن وكندو يركز ترك ايدوب مغلوب اولدكز من بعد
ما اراكم ما سزه كوستردكدن صكره ما تحبون سوزدكلرنسنه نصرت وغنيمتدن منكم من
يريد الدنيا سزدن بعضى مكه وماركه دنيا طلب ايلر يعنى غنيمت ويوجه اداوا اولبو طايفه
ادى كه امر اولنان يرلرندن چقوب غارته وغنيمت آلمغه اقدام اتدلر ومنكم من يريد
الآخرة وسزوكه بعضكز آخرتى دلرسز شهيد اولمق واخرتده وبونلر بر طايفه ادى كندو قرار
اولنان يرلرنده ثابت قدم اولدلر شهادت شربتنى اچمجه ثم صرفكم عنهم اندن صكره تكرى
سزى كافرلرى اولدرمكدن دوندردى ومنع ايلدى سزانلرك ازرنه غلبه اتدكدن صكره

الرعب

كه عقاب وعذاب يورسدر

درجاته ارشكر

ليبتليكم

ليبتليكم وجهه تاكه مصبتلره وامتحان ايليه ولقد عفا عنكم وتحقيق عفو ايلدى
سزدن وبكدى سزوكه مخالفتكزشوملغيلسزى اولدرمدلر خلاصلى اولدكز واللّٰه ذو
فضل وحق تعالى فضل ورحمت اتى در على المؤمنين مؤمنلر ازرنه آنكچون فضلندن بورى
بودركه سزوكه دوكلكزى هلاكه ايلدى اذ تصعدون اول وقت كه ايراق كيدردكز همچون
ياطاغ ازرنه چقوب قاچردكز ولا تلوون على احد وهيچ برسيه طورمب التفات
ايتمزدكز يا رسوله منتظر اولمزدكز والرسول يدعوكم وپيغمبر سزى دعوت ايلردى فى
اخريكم جماعتلرنده، يا آردكزدن چغررسزى وسز جواب ورمزدكز فاثابكم غما بغم
پس تكرى تعالى سزه جزا اوردى غمى غمدن صكره برغم پيغمبر قتلنكز خبرى ورمكله وحى
صحابه نكز بعضى شهيد اولب بعضى زخم اورلدغى يا بورى هزيمت وبرى غنيمت فوتيله
اولمق وبونى سزه جزا اوردى كه بالارده، صبر اتمكه اوكرنه سز لكيلا تحزنوا اعتصه لتيسز
وقيورميسز على ما فاتكم سزدن فوت اولانه سنه ازره، فتح وغنيمتدن ولا ما اصابكم
وه سزه ارشن نسنه قتل وزخم وهزيمت كبى واللّٰه خبير بما تعملون وحق
تعالى بلجى وخبردار درسزاشلدكلكزنسنه هيچ برنه جزاسن ورسز ثم انزل عليكم من
صكره تكرى تعالى ازركن اندردى من بعد الغم غم وغصه دن وملالتدن صكره واول
امنة نعاسا امينملكه اويقوكه دكلكدر يغشى طايفة منكم سزدن برطايفه
اول اويقوا ودرتردى سزدن كه كرچكر موه منلردى تيمانه ايدركه بواويقويدى
كشيدة ماولدى صديق وفاروق وعمر تفى وطلحه وسعدانى وقاص وجماجر لردن و
حارث بن صمه وسهل بن حنيف انصاردن وبعضى زبيرى دانى داخل اعتملردر
واويقو فايده سى انلركه يورغنلغى كدوب قوتلرى كلكدر وطايفة وبر بولكردخى معتب
بن قشير كبى انلركه اصحابدن كه منافقلر ادى قد اهمتهم انفسهم تحقيق انلرده همه وغمه وغصه
برمقشدى انلركه نفسلرى يعنى نفسلرينه يون غصه لنورلردى يظنون بالله غير الحق كمان
ايدرلردى تكرى تعالايه نارواونا سزا ظن الجاهلية اهل جاهليت كمانيچه يعنى جاهللر
كمانى كبى كه محمد كه اشى تمام اولمز ودولدوكنه ارشمز يقولون هل لنا انكار طريقيله ايدرلر
هيچ بن وار مدر يعنى يوقدر من الامر شيء ظفر ونصرت اشمندن هيچ برنسنه كه بزه
وعده اولنور مشدى يعنى ابو سفيان لشكرنه غلبه اتمكه اميدايدردكه ميسر اولمدى قل ان الامر
كله لله ايت تحقيق اشلرك دوكلسى غنيمت ومنعيتدن وقضاوقدر تكرى نكدر وانكر
فرمانيله اولور يخفون فى انفسهم منافقلر كندو نفسلرنده، كزلرلر شكر وشبه لردن مالا

يندون لكز اول نسنه كه سكا اشكان ايده مزلر مسلمانلر قبلي قورقوسندن يا برده كتورلب
انلركه جركن عسكري وفاسد نيتلري ظاهر اولمقدن يقولون خلوتده بربرنه ايدرلر لو
كان لنا من الامر شئ اكر بزه بزوم عسكرمزدن برنسنه اولديدي يعني برنصيب ياظفر يا اكر
بزوم ديمكز حق اولديدي ما قتلنا ههنا بزبونده اولدرلمزدي كه يعني بزوم اصحابمز
قتل اولمزدي وبزه همزيت يول بولمزدي درلر قل لو كنتم في بيوتكم ايت اي منافقلر اكر
سز كنده واوه لركزده اولسكز وبزوملكه جمقوه دلسكز لبرز الذين كتب القتل ازركزدن جقوجي انلركه ازلده
اراكزدن جقوجي انلركه ازلده كتب عليهم القتل ازركزنه اولدرلمكري يازلدي الى
مضاجعهم يا تحق يرلرنده يكا يعني كندولركه اوجكزه يرلرنه كه انده تقدير اولمشدر
يا اكر سز تخلف اتسكز البته موءمنلر كه حق تعالى كفار النعه اولمكي مقدر اتمشدر جقوب
جنكه وارر لردي ولكن شركله جنكه ايدرلردي پس خطاب موءمنلره دركه غم والمكزنه
صكره سزه امنيتلك وآرام كوندردي تا انكه وعده سنه انا نه سز وليبتلي الله وحتى
تاكه تكري تعالى امتحان ايدوب ظاهر ايليه ما في صدوركم كوكلكزده، اولان نيتلرى اخلاص ونفاقدن
وليمحص ما في قلوبكم وحتى پاكه وخالص ايليه كوكلكزده، اولان نيتلرى وقصدلرى
والله عليم وتكري تعالى بلجي در بذات الصدور كوكلرده، اولان انديشه لرى خير و
شردن دوكلنه جزالرن ورر ان الذين تحقيق اول كشيلر كه تولوا منكم سزدن يوز
دوندرديلر ومنهزم اولدلر يوم التقى الجمعان اول كون كه ايكي لشكر بربرنه بولشدي
يعني مسلمانلر وكافرلر احد غزاسنده، انما استزلهم الشيطان شيطان انلرى طايندرمق
وياانلردن زلت طلب ايلدي انكه امرن دوندلر ببعض ما كسبوا بعضي كسبلري سببيله
يعني قرندقلرى نسنه نكر شومليغيله كه پيغمبر امرنه مخالفت ايلدلر ولقد عفا الله عنهم
تحقيق تكري تعالى انلرى عفو ايلدي وكناهلرندن بكدى انلر توبه وعذر اتدكلرچون ان الله
غفور حليم بدرستي تكري تعالى يارلغيجي در حليمدر كناهكارلرى عذابني تعجيل اتمز يا ايها
الذين آمنوا اى انلركه موءمنلرسز لا تكونوا كالذين كفروا اولكسز اولمكه لركبي كه
كافراولدلر يعني منافقلر وقالوا لاخوانهم وايتدلركه وقرداشلرنجون يا دوستلرنجون كه
اولدرلدلر يا كنده ولر اولدلر اذا ضربوا في الارض چقنجي سفر ايلسلر يريوزنده تجارت اچون
اولورلر او كانوا غزى يا غازيلر اولسلر غزايه كتسه لر اولدرلورلر لو كانوا
عندنا ما ماتوا اكر بزوم قتمزده اولسلر سفره وغزايه كتمسلر ما ماتوا وما قتلوا اول
سفره اولمزلردى واول جنكده اولدرلمزلردى پس سزاى موءمنلر كوسوزده انلرك مخالفت

ايلكز

وراحت

سفر وجنكه اولمدن اولدرر
انكر خوابن وجز لمسن تمام ورسه كرك در

ايلكز ليجعل الله ذلك حسرة تاكه تكري سزه اول سوزوكي مخالفتكزي يا انلرك كمانن كه اكر بزوملة
اولسه لر اولمزلردى ديه كوكلرن حسرت وغصه قيلمه في قلوبهم انلركه يورككلرنده والله
يحيي ويميت وتكري سزه جزانلرى جزالدرن واولدرن يعني حذر وتدبير اتمدن جزى جوقدر
الله بما تعملون بصير وتكري سزه اشلدكلكز نسنه اى موءمنلر صبر وثباتدن كوزجى جزاو
لئن قتلتم في سبيل الله وتكري حقجون اكر سز اولدرلسكز يعني سزى اولدرسه لر تكري يولنده
غزاده، او متم يا اولسكز تكري خشنود لغنده دوشكده، لمغفرة من الله البته تكريدن
مغفرت ورحمة خير ورحمت يكدر مما يجمعون سز جمع ايلدكلكز دنيا مالندن وعرضدن
غيبتله اوقور يعني تكري مغفرتي ورحمتي خيرلو در كافرلر جمع ايلدوكي دنيا مالندن ولئن
متم او قتلتم واكر سز اولسكز اى موءمنلر يا اولدرلسه كز كافرلر جنكنده لالى الله تحشرون
البته تكريدن يكا حشر اولنورسز كه سزدوكي معبودكز در فبما رحمة من الله پس تكرنكز
رحمتيله كه سكا ايلدى لنت لهم يومشق اولدكه انلره يعني احد ضمنلرنده آيتكز نزديكي
اول وقتده اى كه همزيت اهلى رسولهم دونب كلدكلرندن صكره پيغمبر انلرى ملامت اتميوب
قتى سويلدى بلكه اول جماعتي رعايت ايدوب خوشلغلر سويلدى حتى تكري بيورركه سن يومشق
سوزلو وكوكلكخولو اولدوغكز يچون رحمتيله ادى ولو كنت فظا واكر سن اري خولو يا
قتى سوزلو يا جفاكار اولسيدكه غليظ القلب قتى يورككلو وشفقت سز لانفضوا من
حولك البته اصحابكدن دايرلكدن طاغيلورلردى وقتلكدن كدوب سنكله
دورمزلردى فاعف عنهم انلرى عفو ايلهو وخدمتكده، اتدكلرى تقصيرلقدن كچ وشفاعت
لهم ويارلغمق دله انلرچون بندن كه سنكر امركده اعمال ايلدلر وشاورهم في الامر وانلرله
مشاورت ايله حق تعالى حكم ايلدوكي اشده، كلبي ايدر طاشمق كفارله جنكر اتمكلر امورنده اى
فاذا عزمت به قطعن برارشه قصد ايلسكز مشاورهدن صكره فتوكل على الله به تكريه
توكل واعتماد ايله مشاوره يه دكل ان الله يحب المتوكلين تحقيق تكري سوكلو توكل
ايدنلرى سورر توكل اهلى اولدركه حقدن غيريدن قورقيه واندن غيريه اميد اتميه ان ينصركم
الله اكر تكري تعالى سزه نصرت ورسه تا كه بدر جنكنده، واقع اولدى فلا غالب لكم پس سزه
غالب اولورمكه يوقدر وان يخذلكم واكر سزه خذلان ورسه صندرسه احد غزاسنده، اولدن
كبي فمن ذا الذي پس مكدر اولكه ينصركم من بعده بندن صكره يارديم ايده تكري صندرغندن
صكره وعلى الله وتكري تعالايه فليتوكل المؤمنون توكل ايليه موءمنلر وما كان لنبي
يوقدر واولمز ولايق دكلدر بر پيغمبره كه ان يغل كخيانت ايليه غنيمت مالنده بعضي صحابه قوى

وبر حاله اكا اعتماد ايدنلركه
آندن غيرى بناء يوقدر

بیغمبرنی ایلدلر بن بر غنیمت مالندن کہ واقع اولہ ضعیفلر حصہ سندن زیادہ ویرمک
کلدی غنیمت قسمت اتمکدہ، بیغمبر خیانت روا دکلدر و ایدرلر کہ بدر غنیمتندہ بر کیلیم یا
بر قزیل قطیفہ ضایع اولدی بعضی منافقلر رسولہ اطلاق اتدلر حق تعالی رسولکی
خیانت اتمدوکنی بلدردی و بیوردی کہ هیچ بر بیغمبر غنیمت مالندہ خیانت ایلمز وَمَنْ يَغْلُلْ
ومهم کم غنایم دہ خیانت ایلسہ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ خیانت ایلدوکی نسنہ نکرکنایہ علیہ
کلور یا خیانت اتدوکی نسنہ بویننی ازہ، کتورر يَوْمَ الْقِيَامَةِ قیامت کونندہ کہ آنکلہ
رسولی اولہ اکر برائکلہ دخی اولورسہ جزہ، کلمندرکہ برکشی غنیمت قسمت اولمزدن
اوکدن برملکی ایبت المشتری رسول قسمت کتوردی رسول قبول اتمیوب ایتدی صقلہ کہ
قیامتہ کتورہ سن ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ اندن صکره تمام ورلور هر نفسہ مَا كَسَبَتْ
قزندوغی یعنی اشلدوکی نسنہ نکر جزاسی خیر وشردن وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ وانلر هیچ ظلم
اولنمز جزا وقتنہ أَفَمَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ پس اول کمسہ کہ تابع اولہ تکری خشنود لغنہ
خیانتی ترک اتمکدہ كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللَّهِ تکری خشمنہ وغضبنہ اوغرینمش کیمسہ کبی درخیانت
ومعصیت بسیلہ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وانکریری جهنم اولہ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ونہ یامان یردر
دوزخکریردر اول جهنم هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ انلر یعنی انبیا واهل امانت کہ تکری رضاسنہ
تابعلردر انلرنیوجہ مرتبہ لرواردر تکری تعالی قتنتدن وَاللَّهُ بَصِيرٌ وتکری تعالی کورادی درجمعا
يَعْمَلُونَ اد میلرانشلدیکی نسنہ امانت وخیانتدن لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ تحقیق تکری تعالی
منت قودی عَلَى الْمُؤْمِنِينَ مؤمنلرازرنہ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا اول وقت کہ اچلرنہ
بیغمبر کوندردی مِنْ أَنْفُسِهِمْ کندولردن یعنی انلرکہ جنسی اد میلردن يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ
انلرکہ ازرنہ قرآن اوقویرلر توحیدتہ ثانلرن وَيُزَكِّيهِمْ وانلری مردارلردن پاکہ
ایلرلر یا اشلرن صلاحہ کتورر یا انلرکہ باکلغہ طانقلق ورر وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ و
انلرہ قرآن اوکرر یا معارف شرعیہ وَالْحِكْمَةَ وشریعت بیانن وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي
ضَلَالٍ مُبِينٍ تحقیق دوکما اد میلر رسولام کوندرملزدن اولکدن آشکاره یولدن
حقی بلملرلردی أَوَلَمَّا أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ بهرکاہ کہ سزہ بر مصیبت ارسہ دشمندن هزیمت
وقتل وجراحت کبی حال اولکہ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَيْهَا تحقیق یتشدکزانلردن اکی اولقدری
یعنی کافرلردن اکی انکر برابری بولمشدکزدیرا انلر أحد غزہ سندہ سزدن یتمش کشی
اولدرملر وسزدن بدر غزہ سندہ انلردن یتمش کشی اولدرملر وسزدن یتمش کشی اسیر ایلدکز وبونکر
برکہ قُلْتُمْ أَنَّىٰ هَٰذَا جبرسزلقدن ایتدکز بونی قاندن ارشدی ویزمسلمانلرز وتکری پیغمبری

کہ انواع عذاب اندہ مہیادر
کافرو عاصی جزا کورمکلرن

عمر برنہ جزاسنی ورجکدر

کہ عمدہ درعم

بزدم اراجزدہ در قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ لیت ای بیغمبر اول سزن ارشن کندوننفسکز
قتندندر کہ امر دتیبوب مدینہ دن چقدکز یا بدر کزتر کہ ایدوب غنیمتہ یوزدوتدکزان
اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ تحقیق تکری تعالی جمیع نسنہ ازرہ فتح وغنیمتدہ وقتل ہزیمتدہ
قادرهر وَمَا أَصَابَكُمْ ومهرنہ مصیبت کہ سزن ارشدی يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ ایکی لشکر
بربرینہ بولشدغی کون یعنی ابوسفیان لشکریلہ مودملرلشکری فَبِإِذْنِ اللَّهِ پس تکری
تعالینکر امریلہ وقضاوقدریلہ وانکر تقدیریلہ ادی وَلِيَعْلَمَ الْمُؤْمِنِينَ تاکہ تکری تعالی
مودملرکی ثباتلی بلکہ یعنی ظاہر ایلیہ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُوا ومنافقلری دخی
بلوب نفاقلرن وخصومتلرن اظہار ایلیہ یعنی مودملری منافقلردن تمیز ایدوب
آیرمق محبوب وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا وانلره ایدلدی یعنی ابن اُبَیّ یہ وانکر اصحابنہ مدینہ یولندن
دوندکلری وقت کہ کلوکہ غزایولندن دوغکر وتمام جدلہ قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ مشرکلرلہ
جنکر ایلکز تکری یولنده أَوِ ادْفَعُوا انلری دفع ایلکز کہ مدینہ ایلکی قتال وغارت
اتمکدن یلتدرلر قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا ایتدلر اکر بزجنکر احوالن بلیدکہ لَاتَّبَعْنَاكُمْ البتہ
سزنتابع اولوردق یا اکر آنده، جنکر اولجاغن بلیدکہ سزوکلہ یلہ دار دق اما جنکر اولز
مجمد کندواقربا یسیلہ ضلالہ ایلر هُمْ لِلْكُفْرِ يَوْمَئِذٍ اول منافقلر کفره اول کون کہ یوسوزی
دیدلر أَقْرَبُ لِلْإِيمَانِ ایمانہ یقنر قدر یا اهل کفر، یاردم اتمکدہ یقنر قدر اهل ایمانہ
یاردم اتمکدن يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ سویلرلر دللریلہ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ کوکللرنده هیچ
اولمیان نسنہ یا بودرکہ دللریلہ سویلرلر جنکر اولمز دیو کوکللرنده ایدرلر کہ جنکر اولور
وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ وتکری تعالی بلیجی در منافقلر حقد وحسد دن وعداوتدن کیزلدکلری
نسنہ الَّذِينَ قَالُوا بو منافقلر انلردرکہ جهاللتلہ یا جاہلرلہ آلدب ایتدلر کندوقرداشلرینہ
یا اقربالری وهمشیرلری وَقَعَدُوا احوال بوکہ بودینلر کندواولرنده، اوتورملرلردی لَوْ أَطَاعُونَا اکر بزن
اولیالردی اول قرداشلرمز ویولدن دونب اولرنده، اوتورملردی مَا قُتِلُوا اولدرملزلردی
نتاکہ بزخلاص اولدقتل قَادْرَءُوا ایت اکر اولم سزوکلکزدایسہ بوسوزکلکزدہ پس دفع ایلکز عَنْ
أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ کندونفسکز دن اولمی إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ اکر کرچکلر سکز کہ حذر قدری
دفع ایلکر ممکن اولدیغنی کلمندر کہ اول کونده کہ منافقلر بوسوزی دیدلر انلرده یتمش کشینک اولم
ارشوب اولدلر وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا وصانمہ انلری کہ طغو وفتنہ اولدرلدلر فِي سَبِيلِ
اللَّهِ أَمْوَاتًا تکری تعالی یولنده کہ اولدلر دیہ بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ بلکہ انلر جریلردہ پروردکارلری

منهم

لا خوانهم

وآندن خلاص اولنلر

قتده اول معنی ایله که مریل غزا ثوابنه انلر ارشر یا انلری طراقایز وجورحر لر یا انلری
سایر اولولرکی یورلر یا زیارت ایدنلرکه سلامن الورلر یرزقون رزق ورلیورلر یعنی
انلر رزق ورلور جنت یشلرندن فرحین شاد اولدقلری حالده بما آتیهم الله تکری
تعا انلره عطا ایلدوکی نعمتلره من فضله کرمندن که اول تکری خشنود لغی درو بوندن
یکری عطا اولنمز ویستبشرون بالذین شاد اولورلر ارتلوسونلر انلرله که هنوز
لم یلحقوا بهم کندولرینه ارشمدلر من خلفهم ارقدلرندن وامیندایدرلردی که انلره
ارشه لرواناره کرامتده شریک اولرلر یا انلرکه شادیسی انکله دیکه آخرت احوالنی
یقین بلدلر الا خوف علیهم که انلره هیچ قورقو یوقدر آخرت اورندن ولا هم یحزنون
وانلر غصه لنمزلر دنیا دن آیرلدقلریچون وترکه ایلدکلری نسنه لرچون یستبشرون
شادلق ایدرلر ومسرور اولورلر بنعمة من الله تکری نکرحمتیله که انلره ورمشدر یعنی
عملری ثوابنه واستحقاقلرندن زیاده نعمتلره وفضل وزیاده نسنه لرکه قوللره ارزانی
ایلر وان الله لا یضیع وحی شادلورشمیدلرا گاکه تکری تعا ضایع ایلز اجر
المؤمنین مومن موحدلرکه وجاهدلرکه من بعد ما اصابهم القرح انلر جراحتلرندن
للذین احسنوا منهم اول مکه لرکه انلرندن ایکلکلر ایلدلر عهدلرینه وفا ایدوب واتقوا
اجر عظیم وقورقدلر تکری غضبندن پیغمبر امرینه مخالفت اتمکدن بونلره اولوجزادوار
یعنی جنت کتورمشلرکه ابوسفیان رجوع اتدکدن صکره پشیمان اولدی وقصد اتدی که
وارب اسلام لشکرن اراتدن کتوره ورسولکر حمراء الاسده ارشدوکن اشدوب قورقدی
وایتدلرکه محمد یلری هم قنده کورر سکز قورقدوب ایدگه که ابوسفیان چوق لشکرله سزدکه
ارزکن دیلور بوخبر حمراء الاسده اهل اسلامه ارشدی مسلمانلر حسبنا الله ونعم الوکیل
جوابن ویردیلر حق تعا انلرکه صفتنی بیورر الذین قال لهم الناس اجا بتاید دیلر انلره که
انلری قورقدیجی آدمیلر ایتدلر یعنی تاجرلر یا عربلر اطن ایتدلر ان الناس تحقیق آدمیلر

یا عربلر
تاجرلر

یعنی ابوسفیان وانکر اصحابنی قد جمعوا لکم سزه یکون جمع اولدلرکه سزی
محاکه ایده لرفاخشوهم پس سزدن قورقکز که اول لشکرله سزه جنکر ایده عزمنز
فزادهم ایمانا پس بوسوزموده منلرکه ایمانن ویقینن ارتردی وقالوا حسبنا الله و
ایتدلر تکری کفایتن یتر یارد جم اتمکده ونعم الوکیل ونه ایی وکیلدر تکری تعا که قولرنکر
ایشن باشرجیدر وموده منلرهالنکر اجری بوذکر فانقلبوا پس دوندلر جراء الاسدن
یا بدر موضعندن بنعمة من الله تکری نعمتیله که تمام عافیتدر یا زیاده ثواب
وفضل وزیاده جرمتله یا تجارت مالی زیاده لکیله لم یمسسهم سوء انلره ضرر یا
ارشمدی قتل وجراحت ومزیعت دن بللهسالمتله کندلرکرا متلرینه کلدلر واتبعوا
رضوان الله وتابع اولدلرتکری رضاسنه رسولکر امرن دوتمغله والله ذو فضل
عظیم وحق تعا اولو فضل وکرم اصی درمشر کلری موده منلردن دفع ایلر انما ذلکم الشیطان
اول قورقتمق شیطان سوزیدر که یخوف اولیاءه آنکله کندو دوستلرن قورقدریعنی
اول عربلر یا قافله اهلی دیدوکی سوز شیطان سوزیدر انکله منافقلری قورقدرکه پیغمبردن
یوز دوندره لرو بوصورت مسلمانلرکه حینه سنه سبب اولور فلا تخافوهم پس سزای
موده منلر انلردن قورتکز وخافون وبندن قورقکز بنم امرمه مخالفت اتمکده ان کنتم
مؤمنین اکر سز تصدیق ایدرسکز بنم وعد وعیدیمی ولا یحزنک الذین وسنی غصه
لندرمسون انلرکه یسارعون فی الکفر اورلرلر اهل کفر یارد جم اتمکده ابن اتی وانکر
تابعلری کبی که احد جنکندن تخلف ایدوب یعنی ترکه انلر انهم لن یضروا الله شیئا
تحقیق انلر هم کز تکری تعالایه زیان ایده عزلر یعنی تکری دوستلرنه هیچ ضرر ایده عزلر
کفرده نزاع اتدکلری سببیله یرید الله تکری تعا دلرکه الا یجعل لهم حظا انلره نصیب
قیلیه فی الآخرة آخرت ثوابندن ولهم عذاب عظیم وبواوتلرکه اولوعذاب وار درعنی
چوق وهیبتلو ان الذین تحقیق آنلرکه اشتروا الکفر بالایمان کفری صتون آلدلر یعنی
بدل ایلدلر ایمانلره ایمانن دکشدلر لن یضروا الله شیئا هم کز تکری تعایه زیان ایده عزلر
برنسنیله بدل اتمکر سببیله بللهانکر ضرری کندولره عاید اولور ولهم عذاب الیم وانلره
یورکلره یاقجی عذاب وار که نهایتی وپایانی یوقدر ولا یحسبن الذین کفروا وصانمیه
کافرلر اولنلره یهود ونصاری دن ومشرکلردن ومنافقلردن انما نملی لهم انلره
ورمکز خیر لانفسهم نفسلرنه خیرلو دره خیر صانمیه لرانما نملی لهم بزانلره مهلت ورمزبز
الا لیزدادوا اثما انلر کناه لرنی آرتره لرو کندو باطل دینلرنده ثابت اولالرلر ولهم عذاب

کفرده

طور دخی کلکز وقت فَمَنْ زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ بس هر کم ارات اولنسه طا مواد دندن قورتلسه وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ وجنته قویلسه فَقَدْ فَازَ تحقیق اول نجات بولدی وم اده ارشدی وَمَا الْحَيَوٰةُ الدُّنْيَا وبو دنیا دیرلکی دکلدر اِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ الا الدغوق متاعی وبقاسز کونمکدر دنیا دیرلکن متاعه تشبیه ایلدی که صاتون آلان کشی الدبونر وم اد اولدر که دنیا دیرلکی آدمی الدر واکرائه حقیقتله بلسه لر هیچ نسنه دکمز لَتُبْلَوُنَّ فِي أَمْوَالِكُمْ تکری حبیبون سز جنابنسز سزک کندو مالکزده، اهل شرکه مهاجرلر مدینه هجرت اتدکلرنده صکره مکه ده اطعان مالکزنه واکنلرنه آلوز تدلر یکن صاتوب وریکن یا قدلر حق یقی آیت کوندردی که البته سز مبتلا اولورسز مالکزده نقصان وتلف اولمغله وَأَنْفُسِكُمْ ونفسکزده دخی غرایله یا مرض وعلتله وَلَتَسْمَعُنَّ والبته ایشدرسز مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ انلردن که کتاب ورلدلر مِنْ قَبْلِكُمْ سزدن اولکدن یعنی یهود ونصاری وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا وسزکه کتور نلردن دخی بکثیر جکز سز اَذًى كَثِيرًا اجوق انجکمکر یعنی سوزلرکه آنکله خاطر انجنور مم کیدوکز وسم پیغمبردم وَإِنْ تَصْبِرُوا واکر صبر ایتسکز بوطایفه نکر ایذالرنه وَتَتَّقُوا وصاقنسکز انلرک انتقام ایتمکدن وتکریه حواله ایتسکز فَإِنَّ ذٰلِكَ پس تحقیق اول صبر وصاقنمق مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ محکم دین ایشلرندندر یا تکری امری ازره ثابت اولمقدر یا ایمان کرچکلکندندر وَإِذْ أَخَذَ اللّٰهُ کویاد ایله اول وقتی که تکری تعالی الذي مِيثَاقَ الَّذِينَ انلردن عهد وپیمان آلدی که أُوتُوا الْكِتَابَ انلره کتاب ورلدی توریت واینجیل کبی یعنی بنی اسرائیل عالملری وعهدکه مضبوط ایدوکه لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ البته اول کتابی بیان ایلیه لر آدمیلره که محمدشاندهدر وَلَا تَكْتُمُونَهُ وانکر صفتن کزلیه لر حفص اکی کلمه ده بلخطابله اوقور یعنی اهل کتابدن عهد آلدی که آخر زمان پیغمبرنکر نعتن بیان ایلیه سز وانکر امرن اوزره سز فَنَبَذُوهُ پس برقدلر اول کتابی پاعهد میثاقی وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ آردلرنه واکارقه وردلر بو کلمه التفات اعمکدن عبارتدر وَاشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا وصاتوان آلدلر یعنی اختیار ایتدلر عمد اولنان نسنیله آز بر دنیا متاعندن وآول رشوت ایدی که عوامدن آلورلردی فَبِئْسَ مَا يَشْتَرُونَ پس یامرنسنه صاتوندلر یعنی اختیار ایلدلر نفسلریچون که ابدی جنت نعمتلرن فانی دنیا مالنه وردلر لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ صانمه یا محمد انلری که يَفْرَحُونَ بِمَا أَتَوْا اشادی اولورلر وسوینرلر کلد کلری نسنیله یعنی سنکر صفتکزی کزلدکلریله وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا وسوینرلر که مدح اولنه لر وانلری اوکه لر بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا اشلمه دکلری نسنیله حصر ته

پیغمبردم

آخرت

پیغمبردم برنسنه صوردی وانلر انکی جوابن کزلیوب برنوعه دخی سوزن باشلدلر وشویله کمان ایتدلر که طغرو خبر ورمدلر ویلانلریله تحسین ایمدن ایدرلردی بو آیت نازل اولدی یا مفاد فعلیر حقنده درکه غزادن تخلف ایلدلر وچون پیغمبر غزادن کلدی انلر عذر لنوب تحسین توقعن ایتدلر فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ پس صانمکزای پیغمبر ومومنلر انلری کما عذابدن قورتلدلر یادنیا عذابندن قتل وایلدن سوکرلکه وذلت وجزیه قبولی آتمکزکی وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وانلره آخرتده عذاب آلیم وار درکه یورکلریا قیرندر وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وتکری تعالینکدر کوکلر ویرلر پادشاهلغی وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وتکری تعالی دوکلی نسنه یه قادر در ایولن ثواب ورمکه ویاخود عقاب اتمکه قادر در کتور مشلرکه قریشه یهود ده صوردلرکه موسینکی معجزیکی نه ادی انلر عصا ویده بیضا وسایر معجزاتکزن بیان ایلدلر وانلره دخی نصارادن عیسانکی معجزکزن سؤال اتدلر أُولَئِكَ درلتمکر وخسته لن شفا ورمکه وسایر معجزلرن تقریر اتدلر پس حضرت رسوله کلوب ایتدلر ای محمد بزه موسینکی وعیسانکی معجزات ایتدن خبر آلدق وسندن دخی معجزه طلب ایلدرز اکر بوصفاطاغی آلتون ایدرسکز معبوکز برلکنه بلدلم حق تعالی بو آیتی کوندردی که اکر سز وحدانیت شانن طلب ایدرسکز إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ تحقیق کوکلر ویرلر یارد لمقده، وانلرده، اولان مخلوقاتده وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وکوندز مختلف اولب کدوب کلمکده، یا انلرک اختلافی نورو ظلمتده، یا نقصان وزیاده، اولمقده اولیه لَآيَاتٍ بمهرحال شانلرده صانعکز وجودنه وانکر وحدتنه وکمال علم وقدرتنه لَأُولِي الْأَلْبَابِ ارباب عقله که بوشیایی نظر ایدوب اعتبار ایدرلر الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللّٰهَ وبوعقل ایسلری انلردرکه اخلاصله تکریی ذکر ایدرلر قِيَامًا وَقُعُودًا ایروطورکن واوتورورکن وَعَلٰى جُنُوبِهِمْ ویانلری ازره طیانوب یاتورکن وَاد دوام ذکردر یعنی دوکلی حالده تکری فکرنده، وانکر محبتنده، محو اولملرد ر یاد کردن مراد نماز درکه بو اوج وجه ازره طاقتلری اولدوقجه قلورلر یاذکر شکر معناسنه در یعنی بو اوج حالتده شکر ایدرلر وَيَتَفَكَّرُونَ وفکر ایدرلر استدلال یوزندن فِي خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ کوکلر ویرلر یارتمقده، انلرک فکری تکری تعالینک یولکوستردیکی دلیله ایدرلر رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هٰذَا بَاطِلًا ای پروردکارمز سن بوسنی مخلوقی که کوکلر ویرلرده باطلر یارتمدکی یا بونلری عبث وقولایینه دوزمدکی سُبْحَانَكَ سنمنزه سن عیبلردن وباطلدن نسنه یارتمقدن فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ بوصقله بزی وقورتر کندوکطفکله جمعنی اودی عذابندن

ربّنا انّك ای ربّمز تحقیق سن عدلله مَنْ تُدْخِلِ النَّارَ بم کمی که جهنّم اودنه قویاسن
واندهٔ ابدی قلمه فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ بن تحقیق آنی خوار ایلدک عقوبتله وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ
أَنْصَارٍ وظالملره مشرکلردن یهود و نصارادن وانلرکه امثالی یارانی ویاردجیلر
که انلردن عذابنی منع ایده لر ربّنا إنّنا ای پروردگارمز تحقیق بز سمعنا منادیًا
یُنَادِي لِلْإِيمَانِ ایمانه ندا ایلر وچغرر وبو منادی
محمد دیرم یا قرآن وبو عالم رکدر زیرا چوق کمسه رسولکز دعوتنه اکلمدی. حتی وده وکلسی قرآندن
ایشدر لردی که بیانهٔ دلیله بنا ایلر أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ بو وجهله که تکرکزه ایمان کتورکز
فَآمَنَّا ربّنا پس اجابت ایدوب ایمان کتوردک ای بزی یاردن تکری فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا
پس بزدم کناهلرمزی یارلغه مراد کبایردر یا مطلق بخشه کناهلر وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا
واورتمه وبحوّ ایله بزدن یارعز کناهلرمزی مراد صغایردر یا کلجك کناهلر وَتَوَفَّنَا مَعَ
الْأَبْرَارِ واولدر بزی یعنی جانمزی قبض ایله ایولرله واییلرله طورغر ربّنا وَآتِنَا
ای ربّمز ورمزبزه مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ بزم وعده ایلدکمز نسنه کندو پیغمبرلرکه کیم
ابدی جنّت در یا آیندکه پیغمبرلرکه دلیله وعده ایلدکه موعود منلره نصرت اتمکدن یا یارلغمق
دلرز که انبیایه بیوردکه کیم بنم یارلغمق دلیله لر وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وبزی رسوای ایلمه
قیامت کونده إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ تحقیق سن وعده کهٔ خلاف ایلمزسن فَاسْتَجَابَ
لَهُمْ پس حق تعالی انلرکه دعالرن قبول ایلدی آنکله که ایشدی أَنِّي لَا أُضِيعُ تحقیق
بن ضایع ایلمزن عَمَلَ عَامِلٍ منکم سزدن هیچ بر عمل ایدیجی نکر عملنی أَمْ سکمه نقل ایلرکه
بن سیّد عاملدن سؤال ایلدم که بم عمل ایدنکر عزدی وار. بوخه اوکورکه مهاجر انلرکه
مناقبن چوق ذکر ایلدی ومهاجره عورتلرکه اول نصیب دن ارزانی قیلدی. بوآیت کریمه
که بن هیچ بر عاملکر عملن ضایع ایلمزن مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ ارکلدن ودیشیدن بَعْضُكُمْ
مِنْ بَعْضٍ سزدرکه بعضکز بعضی دن یعنی سز دونکلی بربرکزدن سز عورتلرارلردن وارلر
عورتلردن ملخص سوز اولدرکه ثوابده حکمی بردر بم عمل ایلسه انکر عزدی کندویه در
ارکلکلر ودیشیلکلر اندهٔ مدخلی یوقدر فَالَّذِينَ هَاجَرُوا پس انلرکه هجرت ایلدلر شرکدن
یا وطنلرندن وَأُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وچقرلدیلر کندو دیارلرندن واوکرندن یعنی حضرت
پیغمبرم وموءمنلرکه مشرکلر انلری مکّه دن چقردیلر وَأُوذُوا فِي سَبِيلِي واینجه نلدیلر
بنم یولمده وطاعتمده مراد اسلام سبقتلریدر بلال کبی که اوزرنه اوره جکلرنی اوره جکلر وصهیب
رومی که انکر مالن یغما ایدوب انجدرلردی وَقَاتَلُوا وقتلوا وجنکه انلرکافرلرله واولدرلر

غزا ده یا بو جمیع مهاجرلردر لَأُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ البته محو ایدرم انلردن کناهلرن وَ
لَأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ وانلری جنّتلرنه قونجه لرن قویارن که تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ کوشکلری یا
اغاجلری التندن ارمقلر اقر ثَوَابًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ثواب ورمکدر تکری قتندن یعنی بونلر
ثوابلرنی انلردن وریلور مُظْهَر موضعنه وضع اولمق ثواب ورجی تکر تعظیمنه
دلیلدر وثوابنی عندیته اضافت اتمکر واسم الله قید ایلکر ذاته دلالت ایدر یا مجموع
صفاته که ثوابکر عمومنه دلیلدر وَاللَّهُ عِنْدَهُ وتکری تعالی قتنده حُسْنُ الثَّوَابِ کوزل ثوابلر
که صالح قوللرینه عطا ایلر وتفاسیرده کلشدر که مشرکلری عشر نده وموءمنلر فقرای عشر نده
چکنورلردی وانلرکه خاطرندن بکردی که پیغمبر نه خطاب ایلدی ومراد امّت فقیرلری
ومحنت ده اولدیغی حق تعالی انلرکه تسلیه سی اچون کندو پیغمبرینه خطاب ایلدی ومراد امّت فقیرلری
لَا يَغُرَّنَّكَ سنی الدمیه ومغرور اتمیه تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا کافرلرکه کدوب کلمه سی
فِي الْبِلَادِ شهرلرده، واقلیملرده، تجار بچون وماللری زیاده. اوکمجون زیرا انلرکه مالی ونعمتی
مَتَاعٌ قَلِيلٌ آز برخوردار لقدر تز زایل اولور ثُمَّ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ اندن صکره که آخرته کده لر
انلرکه ورآجق یرلری جهنم اولور وَبِئْسَ الْمِهَادُ ونه یامز یردر اول لٰكِنِ الَّذِينَ لیکن
اولکسلرکه اتَّقَوْا رَبَّهُمْ تکری تعالیدن قورقدیلر ودنیا متاعنه مغرور اولمدیلر لَهُمْ
جَنَّاتٌ انلره بچون جنّتلر وبجه لرواردر اول وجه ازره که تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ کوشکلری
التندن یا اغاجلری جهندن ارمقلر اقر صودن سُدّدن وبالدن وشرابدن خَالِدِينَ فِيهَا
اول جنّتلرده، وبجه لرده، همیشه قلورلر نُزُلًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ پیشکش اولدغی حالده، تکری قتنده
یعنی تکریدن قونقلقلر ونعمتلر کلور نُزُلٌ اکا درلرکه قونق اوکنه حاضر طعام کتورلر لسلمانلر
نعت تکری تعالینکر دینداری نوردن تماشا اتمکدر وَمَا عِنْدَ اللَّهِ وتکری قتنده اولانلر کزلو
کرامتلر خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ یکر کدر ایوکشیلره فانی دنیادن قتندن وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ و
تحقیق اهل کتابدن لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ مکه وارورکه تکریه انانور وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وسزه
اندرلن نسنه دنی که قرآندر وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ وکندولره اندرلن نسنه دنی که توریتدر یا انجیلر
مراد ابن سلامدر وانکر اصحابی یا نجاشی وانکر تابعلری خَاشِعِينَ لِلَّهِ قورقیجی اولدقلری حالده،
یا تواضع ادجیلر در تکری تعالیه لَا يَشْتَرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ صاتمزلر وبدل المزلر تکری
آیتلرینه که احکام توریتدر ونعت پیغمبر ثَمَنًا قَلِيلًا آز بهایله رشوت پیچی احبار کبی اولیکلر
لَهُمْ أَجْرُهُمْ اول قورقیجی موءمنلره عزدلری حاضر لقدر عِنْدَ رَبِّهِمْ پروردکارلرینی قتنده إِنَّ اللَّهَ
سَرِيعُ الْحِسَابِ تحقیق تکری تز حسابلو در بها نلغه وتز لکله موءمنلرکه حسابنی ایدیجی در

وطاعت مشتقلرنه

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ای موءمنلر بولکی اِصْبِرُوا صبر ایلکز فرایض اودمکله یاغزایه یاد شمنلر
جورنه وحقیقت اولدرکه شریعت حکملرنه زیرا دوکلی طاعتلرنه شاملدر وَصَابِرُوا وصبر
ایلکز دشمنلر جنکنده وثابت قدم اولکز وَرَابِطُوا واتلرکزی بغلکز غزایچون وحاضر اولکز
تکری دشمنلری جنکنه کافرلرشرندن مسلمانلرده دفع ایده سز وَاتَّقُوا اللَّهَ وتکری تعالیدن
قورقکز وپرهیزکار اولکز لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ شاید که سز تکری عذابندن قورتلوب سز وسعادته
ودرجاته ارشه سز سُورَةُ النِّسَاءِ مَدَنِيَّةٌ مِائَةٌ وَسِتٌّ وَسَبْعُونَ آيَةً بسم الله
الرحمن الرحیم يَا أَيُّهَا النَّاسُ ای ادمیلر اتَّقُوا رَبَّكُمْ قورقکز وصاقنکز تکرکز خشمندن
وعذابندن الَّذِي خَلَقَكُمْ اول تکری که سزی محض قدرتله یارتدی بونکرکه اشکال و
الوانکز وطبلرکزطرلو طرلو قابلدی مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ بر نفسدن که اول آدم ابوالبشرع وَخَلَقَ
مِنْهَا زَوْجَهَا وانکر نفسندن جفتی حوایی یارتدی وَاحِدَةٍ اولدرکه حوایی آدمکصول
ایکوسندن یارتدی وَبَثَّ مِنْهُمَا وطاغیتدی ویایدی ادملر حوادن دونیه یوزلرجه دشوب بسیله
رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً چوق ارلر وعورتلر صاغ عشر سز وَاتَّقُوا اللَّهَ وصاقنکز تکرکزاوزنه
مخالفت ایتمکدن الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ اول تکری که سز بستعانت وقدرتنه بربرکزدن
حاجت دلرسز وبربرکزه شفقتلی قرشکز إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا بدرستی ورباتی تکری
سزدن که ازرکن کوزجی در اول معنی ایله که جمیع قولکز وفعلکز مطلع در وهم بکم تکری
تعالینکر حاضر وناظر ایدوکن بلسه کرکدرکه کاتده وسکناتده، تمام احتیاطازره، اوله
وکناهه قصد ایدمکز اندن اوتنه وَآتُوا الْيَتَامَى أَمْوَالَهُمْ ویتیملره ای ولیلرو
وصیلر مالدن ورکه که وارثی لق وولیلک حکمیله تصرف ایلدکز کتور مثلرکه ولیلر
یتیملر مالنده، نالایق تصرف ایدرلردی تَتَبَدَّلُوا الْخَبِيثَ وبدل ایلمکز وَلَا تَأْكُلُوا
قتوب انکر یرنه سموز وبو یکر قیمتلو الورلردی وایدرلردی که قیمتلو یرنه قیمتسز حق
تعالیبورمدی وَلَا تَتَبَدَّلُوا الْخَبِيثَ وبدل ایلمکز وَلَا تَأْكُلُوا کندو مالکزله یعنی یتیم مالنکر ایوسنه آلمکز که اول سزه مردار وحرامدر وانکر یرنه یارمز مالکز
قومکزکه سزه نسبت پاکه وحلالدر وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ ویمکز انلرکه مالکزله إِلَى أَمْوَالِكُمْ
کندو مالکزله قرشدرب إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا تحقیق اول یتیم مالنی یمکر یا بدل ایلمکر یا
اندہ، خیانت ایتمکر تکری قتنه اولوکناهدر وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا اکر قورقسکز یابلمسکز
آنکه عدل ایلیه سز وطغرولق ایتمه سز فِي الْيَتَامَى یتیملر مالنده فَانْكِحُوا پس نکاح ایلکز واولنکز

ما طاب

ما طاب لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ سزه خوش کلن عورتلردن مَثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ ایکشر وایوچر
ودردر عورت که هم قنفی سن دلسکز درت عورته دکن فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا پس
اکر قورقسکز یابلمسکز که عدل ایده سز سز عورتلرارلسنده فَوَاحِدَةً پس بر عورت اختیار
ایلکز که یتر أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ یاملکز یمین قرو شلرکزدن کنیز که سزه ملکز در
انلرله تصرف ایدرسز ذَلِكَ أَدْنَى بو بر عورت اختیار ایلکز یا قرو شه دونمق یقین قدر
أَلَّا تَعُولُوا اکاکه میل ایتمه سز وزنایه دونمه سز وجور قلمیه سز وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ ونکاح ایلدکز عورتلره کابنلرن ورکه نِحْلَةً انلره هدیه وعطا اولدغی حالده
تکری تعالیدن فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ پس اکر بو عورتلر خوش خولو اولسه لر وسز بغلسه لر عَنْ شَيْءٍ
مِنْهُ نَفْسًا کابنلرندن برنسنه نفس جمتدن یعنی طیب نفسله وخوش کوکلله سزه کابندن
برنسنه بغلسه لر فَكُلُوهُ هَنِيئًا مَرِيئًا پس اول نسنه یکر وخرج ایلکز یمکر اچمکر عافیتله
مدارکده کلمشدر که رسولعم بو وجهازره تفسیر ایتمشدر که هَنِيئًا اولدرکه آنده کناه اولمیه
مَرِيئًا اولکه انکدردی ورنجی اولمیه وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ وسفیهلره وعقل اکسکلره
ورمکز أَمْوَالَكُمُ الَّتِي أول مالکزکی که خطاب عورتلره ولیلره ویتیملره در ومالی انلره
مضاف ایلمکز انلر تصرف ایدوکیچوندر جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَامًا تکری تعالیسزه اول مالکزی دنیا
معیشتی قوامنه سبب اولمغچون قِيَامًا یعنی معیشت اچون واموردینی نظام بولمغچون
حج وغزا وزکات وصدقه وضیافات وسایر خیرلرکی وَارْزُقُوهُمْ فِيهَا وسفهایه
رزقه ونصیب ورکه یعنی وظیفه مقرر ایلکز اول مالدن انلره کفایه مقداری وَاكْسُوهُمْ وانلرکیدرکه وکسوت ایلکز وطون ورکه حالکزی قدرنجه وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا
مَعْرُوفًا وانلری مالدن منع ایتدکدن صکره کوکلکز وخوش سوز سویلکز مثلا اکر یتیم اولرسه
ایدکه بومال سنکدر بن ضبط ایدرن وسنکجون صقلرن که تلف اولمیه وبالغ اولدوغکز
وقت سکا تسلیم ایدرن وعورتلردخی بونجلین وعده ورکه وانلرکه کوکلن خوش ایلکز
وَابْتَلُوا الْيَتَامَى وصغرکز یتیملری وتجربه ایلکز اکر ارلرسه عقل وغیرله ومال حفظ اعمکله
وبیع وشرا بلمکله واکر عورتلرایسه اکر مکر ودوقق واوتر تیمن واحوالن بلمکله
حَتَّى إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ تا انلر نکاح حدینه ارشنجه وبوبالغ اولمقدن کنایه در فَإِنْ
آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا پس اکر کورسکز وبلمسکز انلردن بالغ اولدقدن صکره طغرو یولسلوکه
ایدرلر یعنی صلاح دینه واصلاح مالنه قادرلرکه در فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ پس ورکه انلره
انلرکه مالدن که سزوکه الکزده در ولیلکر سبیله تصرف ایده لر وَلَا تَأْكُلُوهَا ویمکز ای وصیلر

يتيم ماللرن وتلف ايلمك اسرافا كزافله وحدن چكمكله يعني قاضي فرض ايلدوكندن زياده
وبدارا ودخي تلف ايلمك انلرك ماللرن اومك وتعجيل اتمك قورقسندن ان يكبروا كه انلر
بويك اوله لر يعني بالغ اولب سزدن ماللرن آله لر ومن كان غنيا وهركم وصيلردن و
وليلردن غني اولسه فليستعفف پس عفيف اولسون يعني يتيم مالندن ال چكوب پرهيز ايليه
ومن كان فقيرا وهركم فقير ومحتاج اولسه اول جماعتدن كه يتيم مالي انلرك النده در
فليأكل بالمعروف پس يسون يتيم مالندن ايلكله يعني حاجتي قدرنجه طعامدن ولباسدن
ياكندونك اجرتي مقدار فاذا دفعتم اليهم اموالهم پس قچن يتيملره ماللرن ورسكز
وادا ايلسكز فاشهدوا عليهم پس طانق دوتك انلرك اقراري ازره مالي قبض اتدكلرنه
تاكه اراده خصومت ظاهر اولميه وكفى بالله حسيبا وتكري تعالى قوللره طانق يتر يا
عمللرنه جزا ورجي يا قيامتده حساب ادجي يتر كتورمشلر كه جاهليتده عربك عادتي
شويله ادي كه عورتلره مطلقا وكچي ياشلو اوغلانلره ميراث ورمزلردي وايدرلردي كه
مال اول كشيه كركدر كه دشمنله ايده بله شكو وقلج اورمغله غنيمتلر اله كتوره آيت كلدي كه
للرجال نصيب ارلره اكر كچي اوله لر واكر بويك نصيب واردر مما ترك الوالدان اتا و
انا ترك ايلدوكي مالدن والاقربون دخي اقاربلر وخصملر قودغي مالدن وللنساء نصيب
وعورتلره دخي نصيب وار اكر كچي واكر اولو اوله لر مما ترك الوالدان اتا وانا ترك
ايلدوكي مالدن والاقربون واقاربلر ويقين خصملر تركه سندن دخي مما قل منه ترك اولنان
مال از اولسون او كثر ياچوق اولسون حق تعالى انلر چون مقرر ايلدي نصيبا مفروضا
فرض ايلنمش نصيب در يعني تكري تعالى نصيب بللو قلدي واذا حضر القسمة وقچن قسمته
حاضر اولسه لر يعني ميراثلر قسمت اولدغي وقت اولوا القربى قرايبلر كه ميراث آلمزلر
واليتامى ويتيملر كه ياد اوله لر والمساكين ومسكينلر ومحتاجلر فارزقوهم منه پس
انلره اول قسمت اولنان نسنه دن رزق ورك كوكللري خوش اولسون مراد اولدر كه
مجلس حاضرلري صدقه طريقيله انلره نسنه ورهلر وايتمشلر كه بو امر واجب ادي ومواريث
ووصايا آيتيله منسوخ اولدي وقولوا لهم قولا معروفا وانلره كوكجك سوز سويلك كه
كوكللري شاد اولسون وليخش الذين وقورقسون اول كمسلر كه لو تركوا من خلفهم ذرية
ضعافا كندولر اولدكدن صكره اردلرنجه عاجز وضعيف ذريتلر قويه لر يعني كچك
اوغلانجقلر خافوا عليهم قورقرلر انلر ازرنه بي نوالقدن وضايع اولمقدن يعني وارثلر
كركدر كه ضعيف خصملر ويتيملر ومسكينلر انلرك قسمت مجلسنه حاضر اولدقلري وقت بونلره

جنك

شفقت

شفقت ومرحمت ايدوب نسنه ورهلر وفكر ايده لر اكر انلرك كچرك وعاجز اوغلنجقلري اولسه
وكندولر اولدكدن صكره بو نجلين مجلسه كلسه لر انلري محروم اتمك جايزمي در يا دكلمي
پس بوني فكر ايدب محتاجلري محروم اتميه لر فليتقوا الله پس تكري عذابندن قورقه لر
وليقولوا قولا سديدا وبو مجلس حاضرلرنه طغرو ودرست سوز سويليه لر عذرلنمك و
ايو وعده ورمك كبي ان الذين يأكلون تحقيق انلر كه جرأت وغفلتله يرلر اموال اليتامى
ظلما يتيملر ماللرن ظلم وبي دادله انما يأكلون انلر يمزلر الا في بطونهم نارا قرنلرنده
اود يرلر ونجه اود وسيصلون سعيرا وتز اولا كه يانر اوده بر غله لر يتيم مالن يينلر وحفص
معلوم اوقور معني بودر كه تز اولا كه انلر يانر اوده كره لر يعني انلر طامويه كرسترلردر يو
يوصيكم الله في اولادكم تكري تعالى سزه وصيت ايلر اوغللركز قزلركز حقنده ويا
انلرك ميراثي مقدارن وحصه لرن حكم ايلر بو وجه ازره كه للذكر مثل حظ الانثيين بر
اركك ايكي دشي نصيبي كبي اولا فان كن نساء پس اكر ميتك اولادي عورتلر اولسه وانلرله
برار اولمسه فوق اثنتين ايكي عورتدن يوقرو فلهن ثلثا ما ترك پس انلره ايكي ثلث
نصيب واردر متوفي ترك ايلدوكندن يعني اوچ بخشدن ايكي بخش وان كانت واحدة
واكر وارث بر قز اولسه فلها النصف پس اكا اول تركه دن نصف نصيب واردر ولابويه
وميتك اتا وانا سنه لكل واحد منهما السدس انلرك هر برسنه سدس حصه در يعني التي ده
بر دكر مما ترك اولادي ترك ايلدكي نسنه دن ان كان له ولد اكر متوفي اولانك
اوغلي اولسه كرك اركك كرك دشي فان لم يكن له ولد پس اكر اول اولن كشينك اوغلي
قزي اولمسه وورثه ابواه وانك وارثي اتا وانا اولسه وميراث اتايه انايه دكسه
فلامه الثلث پس اناسي نصيبي ثلث مالدر يعني اوچده بر دكر وچون اتايه انايه ميراث
آلمق بيوردي وانانك نصيبن تعيين ايلدي مقرر اولدي كه باقي نصيب اتانكدر فان
كان له اخوة پس اكر بو متوفي نك انادن قرداشلري اولسه يا اتادن قرداشلري اولسه
يا انا اتاسندن فلامه السدس پس ميتك اناسنه التي ده بر حصه دكر متروكاتدن
وبو نصيبلر كه وارثلر اچون فرض اولندي انلره ارشر من بعد وصية وصيتدن صكره كه
يوصي بها اكا وصيت اولنور وحفص معلوم اوقور يعني ميت آني وصيت ايلر او دين
يا بورجي ادا ايلدكدن صكره كه ميت ذمتنده اوله آباؤكم وابناؤكم سزوك اتالركزي و
اوغلنلركزي لا تدرون ايهم بلمزسز انلرك قنقسي اقرب لكم نفعا يقين قدرسزه وكركلودر
منفعتده وسزه قنقسي فايده لودر يعني سز وارثلرك قنقسي سزه فايده ايدر بلمزسز دنياده

وتلف ايدرلر

وبيورر

شفقتلر واخرتده شفاعتلر وجون حق تعالى وارثلرك ومتيتلرك احوالنى بلمكله برابر بيان ايلدى
هر برينه حصه فرض ايلدى فريضة من الله تكرى تعالى فرض ايلدى كه وقتيله ان الله كان
عليما حكيما تحقيق تكرى تعالى بلمكله وارثلرك هر بيرينك حكمتلرى اجلى درانلره حصه تقدير
اتمكده ولكم نصف ما ترك ازواجكم وسزه كه نصيبكزدر اركلر نصفدر عورتلركز ترك
ايلدوكى نسنه دن ان لم يكن لهن ولد اكر اول عورتلرك اوغلنلرى اولمسه كركه بروكركه
زياده كركه سزدن وكركه غيريدن اركلر اولسون دخى اولسون كركه صلبى وكركه اوغلرى
يا اوغلرى اولمسه كركه اوغلنلرك ولدى هر بنجه كه آخر اولسه فان كان لهن ولد پس اكر اول عورتلرك
ولدى اولسه هم وجهله فلكم الربع پس حصه كز ربع درجه كذرنده بردكر مما تركن كزوكه
عورتلركز ترك سندن وبو نصف يا ربع كه سزوكه حصه كز در آلم خبر سزدن من بعد وصية
الآ وصيتدن صكره كه سزوكه عورتلركز يوصين بها آيذه وصيت ايدركز او دين يا بورجى
ادا ايلدكدن صكره كه اول عورتلرك ذمتنده اولا ولهن الربع واول عورتلركز نصيبى
ربع درجه دورتده بركز مما تركتم سزدن ترك ايلدوكمزدن كركه عورت براولسون وكركه زياده
جميعسى ربع ده شريكلر درانلم يكن لكم ولد اكر سزكه اوغلنلركز اولسه هم وجهله كركه
بروكركه زياده كركه اركلر وكركه دخى كركه انلردن وكركه غيريدن فان كان لكم ولد
پس اكر سزوكه اوغلنلركز اولسه هر نه وجهله اولورسه فلهن الثمن پس اول عورتلركه نصيبى
ثمن درجه سكزده برالورلر مما تركتم سزدن ترك ايلدوكمز مالدن من بعد وصية وصيتدن
صكره كه توصون بها آيذه وصيت ايدرسز او دين يا بورجى قضا اتدكدن صكره كه سزوكه
ازركزدن اوله وان كان رجل يورث كلالة واكر اولكن كشى كلاله اولسه اندن ميراث
آلنور كلاله اولدركه انكر اتاسى اناسى واوغل قزى اولميه او امرأة يا عورت كلاله اولسه
وله اخ وبو كشينك قرداشى اولسه وعورت دخى بوحكمده داخلدر او اخت يا قرقرداشى
اولسه فلكل واحد منهما السدس پس بوقرداشلره قرقرداشكزدن هر برينه سدسدن حصه
دكر كلاله ميراثندن وار اركلر دخى بوحكمده يكساندر فان كانوا اكثر من ذلك پس اكر
اولادام برقرداشلره قرقرداشلرندن ارتق اولسه فهم شركاء في الثلث پس انلركه جميعسى
اركلر كركه دخيلرى اوزرتقلر درثلث مالده وبو ميراث انلره ذكر من بعد وصية وصيت
ايلدكدن صكره اولم وقتنده كه يوصى بها انكله وصيت اولنه او دين يا بورج ورلدكدن
صكره غير مضار ميت ضرر ايجيچ اولدوغى حالده وارثلره وصيت ده وبو وصيت دخى ضرر
اولدركه ثلث مالدن تجاوز ايليه ودينده زيان بولدركه مكسكزازرنه بورج اقرار ايليه كه

انكر بورجى

انكر بورجى اوليه وصية من الله صقلكز بو وصيتى كه تكرى تعالى دندر والله عليم حليم وحق تعالى
بلمكله در نفع وضررده نيتكزى حليم درعاصيلرك عقوبتنه تعجيل اتمز وتوبه كتاريلرن
عفو ايلر تلك حدود الله بو احكام كه ذكر اولندى يتيملر حقندن ونكاح اولنده وميراث
قسمتنده اتمكده تكرى تعالينك اندازه لريدر اندن تجاوز ايدملر ومن يطع الله ورسوله و
هر كم تكريه مطيع اولسه وپيغمبره دخى بوحكملرده يدخله جنات آلتى جنتلرده وكوشكلرده
وبنجه لرين قويارك تجرى من تحتها الانهار كوشكلرنك يا اغاجلرنك آلتندن انهار مقدار
خالدين فيها اولسرايلرده ابدى قلدقلرى حالده وذلك الفوز العظيم وبو بنجه كوزل
ابدى قالمق اولو قورتلمق وسعادته ارشمكدر ومن يعص الله ورسوله وهر كم تكريه و
عاصى اولسه عيينه بن حصن فزارى كبى عورتلرنه واوغلنلره ميراث ورمكه راضى اولميه
وابندى بن ميراث ورمزن الابو كشيه كه آت آرقه سنده وشمشيله جنكه ايليه حق تعالى آيه
كوندردى هر كم تكرى وپيغمبرلرين دوتمسه ويتعد حدوده وانكر اندازه كردن بجسه حلال
وحرام وميراث وسائر حكملرك كيمقرر اتمشدر يدخله نارا حق تعالى آيده اودى قويارك خالدا
فيها اول اوتده ابدى قلدغى حالده ومذهب صحيح اولدركه ابدى قلمق حرامليرى حلال كورمكر
اجوندر وله عذاب مهين واول حلال كورن عاصيه خوار اديجى عذاب وار در واللاتى واول
عورتلركه هواى نفسه اويمغله يأتين الفاحشة چركين اشلره كلورلر يعنى زنا ايدرلر من
نسائكم سزدوكه عورتلركزدن مراد محصنات در يعنى ارلو عورتلر وار كور مثلر فاستشهدوا
عليهن پس سزلرى شريعت حاكملرى طانق ايستكز بو عورتلركه پاره زنالغى ازره اربعة منكم
درت كشى عاقل بالغ سزدن كه مومنلرز تاكه انلرك ازره طانقلق ورسلر فان شهدوا
پس اكر بو درت كشى انلركه زناسى ازره طانقلق ورسلر فامسكوهن في البيوت پس
دوتكز اول عورتلرى اولرى اچنده حبس ايلكز اصح قول بودركه اسلام اولمزدن زنا ايدنجى
عورتلرى عذاب انكر حكمى بووجه ازره ادى كه انلرى اولرى اچنده بغليوب محبوس ايده لرحتى
يتوفيهن الموت تا انلر اولدم ارشجه كه وفات ايده لر او يجعل الله لهن سبيلا
يا تكرى تعالى انلره بر يول قليجه خلاص اولمقه يعنى برحد تعيين ايليه كه جمعدن خلاص
اولدرلر بو آيه اچنده دوتمق منسوخ اولدى ومذهب صحيح اولدركه زنا ايدنجى
كه يوز عصا در واللذان واول ايكى كشى يعنى ايكى ارر وعورت كه غير محصن اولدركريا يأتيانها
منكم بو فاحشه كتورلر سزدن كه آناره مسلمانلرسز فآذوهما پس انكرى ايغدكه جفا ورزشله
وملامتله ابن عباس بيورركه انلرى الله دخى ايذا ايتمكه كرفان تابا پس اكر توبه

اتسلر اول فاحشه دن وَاَصْلَحَا و ایکلرن صلاحه کتورسلر فَاَعْرِضُوا عَنْهُمَا پس انلردن یوز
دوندرگ یعنی انلره ایذا ایتمکدن الکچمگ بوحکم دخی جلد و نفی حکملرینه منسوخ اولدی اِنَّ
اللّٰهَ بدرستی تکری کاکان تَوَّابًا رَحِيمًا قبولکر توبه سن قبول ادیجی در توبه ادنلری استه کیجی در
اِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللّٰهِ محققی توبه لر قبول ایتمکر تکری کاکه ازرنه لِلَّذِينَ انلرا چوندرکه يَعْمَلُونَ
السُّوءَ بجهالة یاورغلق ایشلرلر نادانلغله دیمکدر ایدرموه منکر کناهی جهاله وبیلمکله دیمکدر
یعنی شکر وعناد وانکار وتکبر کبریوزندن دکلدر وانلر جهاله یاورغ عمل ایدرلر ثُمَّ
يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ اندن صکره توبه ایدرلر وحقه دونرلر یقین زمانده یعنی اولم کلمدن
اولکدن یاغز رایکی کورمدن یاتز جکر توبه ایدرلر ادلولر ایشلرکه چون اولم وقتی معلوم
دکلدر بس هم نفسی دم اخر تصور ایتمکر کرکه وانکه حضرتنه رجوع ایتمکده غافل اولمیه کرکا
فَاُولٰئِكَ پس انلرکه کناهدن صکره توبه ایدرلر يَتُوبُ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ توبه لرینی قبول ایدر تکری کاکه
کرم ودن مغفرتله انلرکناهلرینی عفو ایدر وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيمًا حَكِيمًا وحق تعالی توبه ادنلرکه توبه سنه
بلجی در حکم ادیجی در تا بیلره کرکه عذاب اولیه وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ توبه قبول اولمق یوقدر لِلَّذِينَ
يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ اول کمسه لرکه دایم یاورغ ایشلرلر حَتّٰى اِذَا حَضَرَ اَحَدَهُمُ الْمَوْتُ
تا اول فاسقلرکه برنه اولم حاضر اولب ارشنجه قَالَ اِنِّي تُبْتُ الْآنَ ایدرکه تحقیق بن
توبه ایلدم دیمکدر بوحاله توبه سی مقبول اولمز وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وه انلرکه توبه سنی
وَهُمْ كُفَّارٌ حال بوکه انلر کافر اولمکر یعنی کفر ازره کدرلر محققا سوز بوکه روح چقرکن
چغی کافرکه ومنافقکه توبه سی مقبول اولمز اُولٰئِكَ اول منافقلر وکفر ازره اولنلر اَعْتَدْنَا
لَهُمْ عَذَابًا اَلِيمًا انلره اماده قیلمشدر اخرتده اوچی والم ورنجی عذاب حاضر لدن که یعنیلمه دیمکدر
بولمز يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ای موه منلر بولکی لَا يَحِلُّ لَكُمْ سزه حلال اولمز ورواد کلدر
اَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ كَرْهًا کهکه عورتلری میراث الهسز کوجله او کوجله میراث الحق قیدی ایتمکر
اکاحلالت ایدرکه انلرکه طوعی ورغبتیله انلر میراث النور وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ واول عورتلری
اره وارمقدن منع ایکلمکر واتیشلرکه خطاب ازنکدرکه کندو عورتلرینه طار لوب انلری
اوده حبس ایدرلر تا که عمرلرندن بکه لرحق سن بیورمیه کی عورتلری محبوس ایکلمکر وکره دوتمکر
لِتَذْهَبُوا تا که سزالهسز بِبَعْضِ مَا آتَيْتُمُوهُنَّ انلره ورد کلمز مهرلرکی بعضی سن الا اَنْ
يَاْتِينَ بَفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ الا مکرکه بللو ایلمش برچرکن ایشله کلمه لری یعنی طغرو طانقلر له
ثابت اولمشه وصفص کسر یایله اوقور یعنی انلرکه حاکن بللو اوچی چرکن ایش ایشلسه لرو

فاحشه

فاحشه بوآیتده نشوز در یعنی عورت اره صعبتندن چکنمکدر اول وقت اره رواجر که
عورتدن خلع استه یعنی بکا بوقدر مال ورسکا طلاق ویرمن واتیشلرکه فاحشه زنا در وانکر
حدی جاهلیت ده یا اسلام اولنن زانیه عورتکر عمرن ردّ ایتمکر اوی وشمدی بوحکم
منسوخدر وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ودخی لکر ایکر عورتلرله که یاورغلق ایشلمکلر ایله کلمه ده
قولده وفعلده ونفقه ومکانده یا انلرن شریعت احکامن واداسن اوکرده کی یوندن
یکره ایکر اولسه فَاِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ پس اکر انلری کریه کورسکز وحلمسکز صبر ایکر انکر انلر
فَعَسٰى اَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا پس اولاکه سز برنسنه کریه کورن سز وسومیه سز وَيَجْعَلَ اللّٰهُ فِيهِ
خَيْرًا کثيرًا اوتکری کاسز وکورن اول نسنه ده چوق خیر ظاهر ایلیه یعنی اولو ثواب مکروهه
تحمل اتدکمکز اچون وَاِنْ اَرَدْتُمُ واکر دلسکز کواهت سبیله انلردن یاورغ اشه ظاهر اولمکدن
اِسْتِبْدَالَ زَوْجٍ برعورتی بدل ایدوب دیکر عورت یرینه یعنی برعورتدن بشقه عورت
برغیرسن المغه وَآتَيْتُمْ اِحْدٰىهُنَّ قِنْطَارًا وانلرکه برینه برقنطار چوق مال ورسکز کابین اچون انلرکه
طلاق ورمکه سن دلرسز فَلَا تَاْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا پس اول ورد کلمزدن برنسنه المزسن نه آز
ونه چوق اَتَاْخُذُونَهُ بُهْتَانًا آلورمسز عورتدن اول نسنه بهتان ایدوب یالان سویلمکله
وَاِثْمًا مُبِينًا وظاهر حرام ویالکان کناهله بهتانی باطل سوزده حتی استحلال ایدرلر و
بهتانکر معنسی بوآیتده اولدرکه برار برعورتکر مهرن فرض وتعیین ایدوب انکر ازره طانق
دوندی پس چون آنی ردّ ایتمکدلرکو یا انکر اوی اولدرکه اول مهر فرض ایکدی دیو
آشکان بهتاندر وَكَيْفَ تَاْخُذُونَهُ وبخه ونه وجهله المورسز عورتلردن وَقَدْ اَفْضٰى بَعْضُكُمْ
اِلٰى بَعْضٍ حال بوکه ارشدی یعنی مباشرت اتدی بعضکز بعضکزه اِفْضَا مباشرتدن
کنایتدر وَاَخَذْنَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا واول عورتلرسزدن عقد وقسنه محکم عهد ویمان
الدلرکه اول کلمهٔ نکاحدر یعنی ایجاب وقبول کتورمشلرکه جاهلیت زمانده بن جماعت
کندو اتالری عورتلرنه نکاح ایدرلردی حق تعالی بوعملدن نهی ایلدی واییدی وَلَا تَنْكِحُوا مَا
نَكَحَ آبَاؤُكُمْ ونکاح ایلکر وعورتلغه المکر اتاکز نکاح ایدوب الدغی عورتلری اِلَّا مَا قَدْ
سَلَفَ الا حرام اولمزدن اول کچن نسنه عفو اولور اِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً تحقیق اتاسی عورتنه
نکاح ایتمکر نهی اولمزدن اوکدن چرکن عمل اوی وحرام اولدقدن صکره دخی چرکن ویاورغ
ایشدر وَمَقْتًا وتکرنکر ومومنلرکه سوء مدویکه درو غضبدر بوعمل اولولر فتنه یاورغ ومکروه
عمل اوی واتاسی عورتندن طغان اوغلانه مقت ایرلردی یعنی دشمن دوتلمش وَسَاءَ سَبِيلًا
ویاورغ یولدر کی بویولدر حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ اُمَّهَاتُكُمْ حرام اولندی سزه کی انلرکن انالرکز نکاحی

مالی

من النساء

واتا اناسی وانا انلی وانکر دخی انا نک مهر بله که یو قرو کده حرامدر وَبَنَاتُكُمْ وقزلرکز واَخَوَاتُكُمْ
وقز قرداشلرکز وَعَمَّاتُكُمْ واتاکز قز قرداشلری وَخَالَاتُكُمْ واناکز قز قرداشلری
که دینن لرکز در وَبَنَاتُ الْأَخِ وقرداشکز قزلری وَبَنَاتُ الْأُخْتِ وقز قرداشکز قزلری وَأُمَّهَاتُكُمُ
اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ ودخی اوله انا لرکز حرام اولدی که سز سوت امزردلر وَأَخَوَاتُكُمْ مِنَ الرَّضَاعَةِ
وقز قرداشلرکز سوت امکدن دخی امام اعظم وامام مالک انکر ازنه درکه رضاع حکمی ازدوجوق سوت
امکله ثابت بولنا بتدر شافعی واحمد مذهبنده بش کز امکدن آزی رضاع حکمی ثابت اولمز وَ
أُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وعورتلرکز اناللری وَرَبَائِبُكُمُ اللَّاتِي وعورتلرکز قزلری یعنی اول اوکی
قزلرکزکه فِي حُجُورِكُمْ سزدوکه تربیتکزده کنار زنده پرورش بولورلر وانلرکه حرام اولمسی
شرطی اولدرکه طوغمش اولهلر مِنْ نِسَائِكُمُ اللَّاتِي اول عورتلرکزدن که دَخَلْتُمْ بِهِنَّ انلره
دخول ایلدکز فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ پس اگر انلرله خلوته دخول ایدوب کر طوغمش اولمکز
بوده خول مباشرتدن کنایتدر فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ پس جایز دکلدر سزدوکه ازدکن زنا یتبه
نکاح اعکده وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمْ واوغللرکز عورتلری دخی حرامدر الَّذِينَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ اول
اوغللرکه سزدوکه بلکزدندر چون حضرت رسول عم زینبه اندن صکره که زید بن حارثه که
حضرت رسولک عم اوغل ایدی طلاق وردی وپیغمبرم کندویه نکاح ایلدی مشرکلر طعنه
آغاز اتدلرکه اوغلنکر عورتنه الدی بوایت کلدی که کندو بلکزدن اولان اوغلنکر عورتی
حرامدر اوغللرایدندکی گشینکر عورتی دکل وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ ودخی حرامدر سزه که
جمع ایلیکز ایکی قز قرداشی ارلغنی برنکاحده إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ لکن کچن نسنه عفو اولدی یعنی
حرام ونهی اولمزدن اول بوکنا ملرکه بالثلثه بعضی مفسرلر انکارزنه درکه ما قد
سلف دن مراد اولدرکه یعقوب عم ایکی قز قرداشی جمع ایلمشدی کیا که یهود اناسی
وراحیل که یوسف عم اناسی درو انکر دیشنده حلالدی إِنَّ اللَّهَ تحقیق تکرلق کانَ غَفُورًا
رَحِيمًا یارلیغیجی وایشلرینجی حرمتلرینجه سزه یاپمکز سزه مفسلسزلره
تمام سرمایه حرم وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ وحرام اولدی سزه اره لو عورتلر یعنی ارعورتی
که نکاح التنده حرالا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ الا اللرکز مالکی اولدغی یعنی ملک یمین که قرو شلرکزدر
كِتَابَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ تکری کتابیدر سزه لازم مطیع اولکز وَأُحِلَّ لَكُمْ وسزه حلال ایلدی وحفص مجهول اوقور ومعنی اولدرکه سزه حلال
حلال اولدی مَا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ بوذکر اولنان حرامدن غیری وچون حق تعالی حلال وحرامی
بیان ایلدی بوه رواردکه سزه أَنْ تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ استیه سز حرام اولیان عورتلری یعنی

نکاح

نکاح ایدوب آله سز مالکز له مُحْصِنِينَ بولاشمکده برغیر کاراولدغکز حالده یعنی کندو
جینکزی اول نکاحله صقلیه سز غَيْرَ مُسَافِحِينَ زنا ایدجیلر اولیه سز فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ
پس هر نکه تمتع ایلیکز نکاح سببیله عورتلردن فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ پس ورکه انلره اجرتلرنی
که مهرلریدر فَرِيضَةً تکری نک فرض ایلدی ومقرر قیلدی چون مهر تمتع مقابلسنده در
وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وسزه کناه ازرکن یوق کناه ووبال یوقدر سزکه اره لرو عورتلرکز فِيمَا
تَرَاضَيْتُمْ بِهِ اول مسئله ده که بریرکزدن انکله راضی اولورسز مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ اول مهر
فرض اولندن صکره عقد زمانده یعنی اولکه عورت مهرندن بکره وارا کا عوض غیری نسنه
ورر یا عورت مهرندن نسنه اکسلدر وارا ترر وایتمکله که تراضی نفقه دوه در یا خلعت ده
ومفارقت ده إِنَّ اللَّهَ تحقیق تکری دخی كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا قوللرکی مصالحنی بلجی در حکم اجی در
نکاحلری امر ایتمکده وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا ودم کمکم کم کوچی تمسه قدرت وبایلکی یوزندن
أَنْ يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ نکاح ایلکه ایراد موءمنه عورتلر مِنْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ
یعنی الکر ملکزیمین عورتلردن مِنْ فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ موءمنه قرو شلرکزدن والله أَعْلَمُ
بِإِيمَانِكُمْ وتکری تعالی بلجی در سزدوکه ایمانکزی وتفاضیل که سزدوکه ایرا کزده اولدر ایمانده
بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ سزدوکه بعضکزی ای آزادلر وقولکز بعضکزدن بر برکزدن طوغمله
یا سز برکزدن سز نسب ده وسزدوکه دوگلکزکه اتاسی آدمدر فَانْكِحُوهُنَّ پس انلره
نکاح ایلکز بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ اهللری دستوریله زیرا انلرغیر نکاح عملو کیدر وَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ
ونکاح ایلدکلکز قرو شلرکز اجرتلرنی ورکه که مهر لریدر بِالْمَعْرُوفِ ایلکله یعنی اکسکسز وضایقه سز
وانلره مهرلرنی ورمکده انلرکه مالکلری اذنیله اولور مُحْصَنَاتٍ بوجاریه لر کندولرنی
حرامدن صقلیجی اولهلر غَيْرَ مُسَافِحَاتٍ زنا ایمجیلر اولهلر وَلَا مُتَّخِذَاتِ أَخْدَانٍ
وکزلو دوستلر ادغیجیلر یعنی مکیملکزلو معامله سی اولیه فَإِذَا أُحْصِنَّ پس پخته کی انلر قوجلرنی
حرامدن صقلهسلر اولنلر سببیله وحفص صیغه مجهولله اوقور ومعنی اولدرکه قوجی جاریه لری
اولنلهسلر فَإِنْ أَتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ پس اگر زنایله کلهسلر یعنی زنا ایتسلر فَعَلَيْهِنَّ پس انلره
ازنه لازم اولور نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ ازسز آزاد عورتلره ازنه لازم اولانک نصفی
مِنَ الْعَذَابِ عذابدن یعنی حدّدن که تکری تعالی مقرر قیلدی ازسز آزاد عورتلره حدّی یوز
قامچی در قرو شلرکه الی قامچی اولور وآزاد عورتلره ایلدن سورمکه بریلدر شافعی ایدر
قرو شلره بوحق یلدر وامام اعظم ایدر جلد له نفی جمع ایتسلر مکر سیاست اچون فرجمیع
مذهب ده قوللرکه وقرو شلرکه زنا سنده رجم یوقدر ذَٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ اول

سزدن

فتح من العذاب من الحد لقصح هو ولیشمل طائفة من الکوفیین وهو یدل علی ان حد الرقیق نصف حد الحر وهو لا یدل لان الرق لا یتنصف

قرو شلر نکاحی اولمکه اچوندر که قبح زجمتدن و مشقتدن قورقه یعنی زنا یه دوشمکدن
سزدن که آرکلرین برسز وَاَنْ تَصْبِرُوا خَيْرٌ لَكُمْ واکر صبر ایتسکز جاریه لرنکاحندن سزه یکدر
زیراکه ولدکز قول اولمقدن خلاص اولور وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ وتکری تعالی یارلیغیجی در
اول کشیکه قرو شلر نکاحنه جبر ایده مز رحمت ادیجی در انکرازنه قوللرینه رخصت ویرمکله
يُرِيدُ اللّٰهُ دلر تکری تعالی که لِيُبَيِّنَ لَكُمْ سزه بیان ایلیه حلال و حرام شکلری و
يَهْدِيَكُمْ وسزه یول کوستره سُنَنَ الَّذِينَ اول امکه لرکه یوللرین که مِنْ قَبْلِكُمْ سزدن
اول ایدیلر مراد ابراهیم و اسماعیل دینی در یا اول کیلر طریقه و عادتلرینه که اهل حق
ایدیلر وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ وسزه توبه ویره کناهلرکزی یارلغله وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ وحق تعالی
بلجی در سزدن که مصلحتکزی صلاحه کتورر درست اشلیور راست سوز لودر حکم ایلدوکی
نسنه ده وَاللّٰهُ يُرِيدُ وتکری تعالی دلرکه اَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ سزه توبه ویره یا برنسنه یه
دلالت ایده که توبه کن سبب اوله وَيُرِيدُ الَّذِينَ ودلر اول امکه لرکه غفلت اوجندن
یاعناد یوزندن يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ نفس آرزولرینه اویارلر اَنْ تَمِيلُوا مَيْلًا
عَظِيمًا میل ایلیکز طغرو یولدن الکه سزاولومیل اتمکز یعنی طریق حقدن دونکز زیاده
قصد ایلکز يُرِيدُ اللّٰهُ تکری تعالی دلرکه اَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ سزدن یینی ایلیه نکاح
احکامن بروجهله که یوکلرینی اوله شیخ ماتریدی بیورر که مراد عبادات یوکلرن
تخفیف اتمکدر وکناهلرکی توبه دن وعذابلره هلاکه اتمکی ترک ایلیه بلکه امتلر خلافنجه
که آنلره حوق زیان وعذاب ارشردی وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا وآدمی ضعیف وعاجز
وناتوان یارادلدی تکلیف یوکنی چکمکده لاجرم انکر یوکنی یینیلدی وایتمشلرکه آدمی نکر
ضعیفی اولدرکه ماده یمین دن یارادلدی یارا کحتده وزحمتده ونعمت ومحنت ده
صبر ایده کلدر يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ای مؤمنلر بوکلی لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بینکزکی مالن
یکزبَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ اراکزده باطله یعنی شریعتده حلال اولمین نسنه له کوچلی الحق
کبی وربا و قمار وغیرلق یاایلان اندله یاباطل دعوی ایله ویاباطل تقاضا
القصه ناحق یره برکزکه مالن تصرف ایدوب یکزإِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً الا اکر
بازرکانلق تصرفیله وبیعله اولسه عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ رضا یله و
خوشنودلکله سزدن هربریکز وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ واولدرمکز نفسلرکزی ناروا و
ناحق یره یعنی کندوکزدن اولنلری زیرا دوکلی عموم منلر حقیقت یوزندن برودر یا
کندوکزی هلاکه ایلکز تاکه هند بت پرستلری غایت جهالتدن کندولرن بت اچون

شمول تلر

یکزکا للرکزی یعنی

قربان

قربان ایدرلر یا خود قصاص ایله یوقسکز یا برعمل اشکنکز که سزدوکه قتلکزه سبب
اولیه امل تحقیق ایتشلیه اولدرمکز نفسکزی دایم کناه اتمکله وحرام مال یمکله یاهوایه
اویمکله اِنَّ اللّٰهَ تحقیق تکری تعالی کَانَ بِكُمْ رَحِيمًا سزه رحمت ادیجی درای امت محمد واحرو
نبی که بیورر رعایت رحمتدن نزه وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ ودهم کیم بو ذکر اولنان منهیاتی اشلیه عُدْوَانًا
وَظُلْمًا حدن اشمکله وظلمکله فَسَوْفَ نُصْلِيهِ نَارًا پس تزاولاکه آیذ اوده قویاوز مراد
جهنم اودیدر وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرًا واول اوده قویمق تکری تعالی یه زنه سهل واسان در
اِنْ تَجْتَنِبُوا اکر اراغ اولسکز وپرهیز اتسکز كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نهی اولندیغکز نسنه لرکه
اولوکناهلرندن نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ عفو ایدرز وبیارلغرز بلجی کناهلرکزی برغازدن برغازه
نمازه وجمعه دن برجمعیه ورمضاندن برمضانه دکن وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا سوزلودر حکم ایلدوکی
وشریف مقامه قویارز که اول جنت در مخلص آیت اولدرکه هرکم کبایردن پرهیز ایلیه
انکر صغایری عفو اولور واجب اولمق طریقیله دکل بلکه جواز طریقیله یاورکه تکری تعالی
کبایردن کچوب صغایرله عذاب ایده یا علی السویه تاویلات کاشی ده مذکور در که اکر پرهیز
اتسکز کبایردن که وجود ده غیری اجتناب اتمکدر وغیر یکز وجود یله اقرار کناهلرکز عفو
ایدرز لمحباب نزولده کتورمشلرکه ام سلمه رسول علیه السلام ایدی ارنلرکه جهاد له شرفلری وارو
عورتلر اول ثواب دن محروم قالورلر که ایکی برابری میراث الورلر کاشکی بزده ارنلر
وایرمسه ده داخل اولیدق تاغزا ثواب دن ومیراث نصیبندن بهره مند اولیدق آیة
کلدی که وَلَا تَتَمَنَّوْا وآرزو ایلکز وامید لنکز مَا فَضَّلَ اللّٰهُ بِهِ تکری تعالی بعضکزه ورزق فضیلت
مال ومنالدن وجاهدن بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ سزدوکی بعضکزکه ارلرده بعضکز ازره که عورتلرده
لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ ارنلره نصیب مقدر اولمشدر مِمَّا اكْتَسَبُوا کسب اتدکلری نسنه دن ثواب اندن
جهاد وسایر خیر عملردکی وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ وعورتلره دخی نصیب وار مِمَّا اكْتَسَبْنَ انلرده
قزندقلری عمل ثواب دن وعفت وارلرینه طاعت اتمکدکی پس چون هربریکز که بللو نصیبی
وفرض اولمش حصه یی وار پس غیریلرکه نصیبنه آرزو ایلکز وَاسْأَلُوا اللّٰهَ مِنْ فَضْلِهِ ویلتکز
تکر تکرمندن وعطاسندن که سزدوکه مراد کزون اِنَّ اللّٰهَ بدرستی تکری تعالی كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمًا دوکلی نسنه بلجی در وهرکشی نه نسنه یه مستحق ونه مقدار لایقدر بیلور اکاکورن
بعطا ایلر

میراثه

تقدیرکه زمان جاهلیت ده اجنبی اوغلانه اوغلدریلردی و
میراثه کسایر واریثلرینه داخل اولوردی حق تعالی نهی ایدوب بیوردی وَلِكُلٍّ
جَعَلْنَا مَوَالِيَ وسزدوکه هربریکزه عصبه ومیراث خورلر قلدق تاکه کندو نصیبلرن حفظ ایلیه

مما ترك الوالدان اتا وانا ترك ايلدوكندن والاقربون واقربالردخي يعني يقين خصلر و
دخي رسم ادي كه بربريله معاقده ايدوب ايدرلردي دوستكه دوستم ودشمنكه دشمنم
بلدن ميراث آله سن وبندخي سندن ميراث آلم سن بنم يتيم اله سن وبنده سندن يتيكم
آلم وبوسوزلرازرنه محكم آندا جرلردي وبونكبرى اولمدكجه اول برسنه ميراث اندن
سدكس مقرراولوردي بوآيت نازل اولدي والذين عقدت ايمانكم واولكسلركه مخالفت
مبايعت وه اللركز بغلدلرال بغلمخ كلمنادا تمكر مجاز طريقيله درو بوكلمنادن سبب
اولدركه بيعت وقسته آندا چنلر بربرنكالن دوتولردي يعني انلرله كه معاقده
ايتدكز فآتوهم نصيبهم بس انلركه نصيبلرن ورگ ميراث اندن سدكس درو بوآيتكحكمي
اولوالارحام آيتيله منسوخ اولدي ان الله تحقيق تكري تعا كان على كل شئ شهيدا
دوكلي نسنه ازرنه عقودون ومشاقدن عالم نقدر الرجال قوامون ارنلر دوردرجيلر و
گاركزارلردر على النساء عورتلرازرنه وانلركه معيشتنه قايعلردر بما فضل الله
تكري تعا تفضيل ايدوب آرتق قلدغيچون بعضهم على بعض انلركه بعضي بعضي
ازرنه كه عورتلردر وارنلركه فضل كمال عقل وعلم وفهم له درو وارنلر عورتلره ادب اوكرتمكي
واشبو بيورمخي درو دخي ابنيا وائمه ارنلردندر كه جميع قضايلدن اكمل واشرفدر وبما
انفقوا من اموالهم ودخي ارلر عورتلرازرنه فضيلت وردي انلره نفقه اتدكلري چون
كنده ومالدن كمهردو نفقه ده فالصالحات قانتات پس ايوحاللو طغو عورتلر
تكري اعزه دوجيلردر يا ارلري حقوقيله قايعلردر حافظات للغيب ناموس صيقلي ارلردر
ارلري ارد نجه يعني عفتنده وعصمتنده رعايت ايدرلر بما حفظ الله تكري تعا انلري
صقلدوغيله واللاتي تخافون واول عورتلركه قورقرسز نشوزهن انلركه اوزركدكلرن
ويوزسوكرود للوكلرانتدكلرندن فعظوهن پس انلره اولكت ورگي بركلماتله كه كوكللري
يومشنه يا تعليم ايلكز انلره دبلدركي ارلر تعظيمي حقوقندن واهجروهن في المضاجع
وكسلكز انلردن ايراق ياتكز ياتخي يرلرده يعني انلرله بردوشكه كرمكز واضربوهن
واوردركه انلرچ كه آتي صيرلميه ويا زيلميه وعضونه نقصان ارميه فلا تبغوا
عليهن سبيلا پس انلرازرنه حدسز يول استمكز وعتاب ايلكز ان الله تحقيق تكري تعا
كان عليا كبيرا يوجه درانكه انلركه ظلمنه راضي اولمه اولوجه اندن كه مظلومي تركه ايدوب
ظالمدن انتقام اتميه وان خفتم واگر قورقسكز يا بلسكز اي شرع حاكملري يا ارله
عورت وليلري شقاق بينهما ارله عورت ارلسنده دوزنسزلكدوخلاف اولور فابعثوا

... فاذ اطمنتم

حكما

حكما پس برمصلحتچي كوندركه من اهله ارلكشي قومندن كه ارلكي كوكلنده اولني وعورتي دلدوكني
وبلدوكني اكامعلوم ايليه وحكما من اهلها وبرمياخي دخي صاحاولعورت قبيلهسندن
واقربا سندن اولدخي طرادي بندرصحبت دخي يا فرقتي دلربلدره ان يريدا اصلاحا
اكربوحاكملر اصلاح اتمكدلسه لر يا ارله عورت صلح اتمكه متسلر يوفق الله بينهما تكري تعا
موافقت ودوزلكدوررا ارله عورت ارلسنده ان الله كان عليما خبيرا تحقيق تكري تعا
زوجينكر مصالحن بلچ درحكمينكر قصدندن آگاه وخبردار در واعبدوا الله وتكريه طاپكز اخلاصله
ولا تشركوا به شيئا واكاشركه كتورمكز ضملدن برنسنه واندن غيري وبالوالدين احسانا
واتايه انايه ايلكز ايلكز قوللله وفعللله وبذي القربى يقنيلق لسنه دخي ضملدر صيلرحمه دكوكلكز خلقله
واليتامى ويتيملر دخي دلنوازلق ايلكز والمساكين ومسكينلره زكات وصدقيله والجار
ذي القربى ويقنيلق اتي قونشويه كه ضم قومدر شفقت ومرحمتله والجار الجنب ويادقونشو
كه ضم اولميه يا كافرقونشويه والصاحب بالجنب قونشيلر حقنده خيرديلكلرو ضرري انلردن دفع ايدملر والصاحب بالجنب ويانكرده
اولان دوستويارده دخي ايلكز وابن السبيل ويولجيه وضمهانه وما ملكت ايمانكم
وقوللركزن قرولرشكركن كه سزوكلكزده در ان الله تحقيق تكري تعا لا يحب من كان مختالا
فخورا سوءخلق تكبرلنوب فخرله دنازله صالنن كمسه كه نه تكري حقوقن ادا ايليه ونه خلقه
احسان ايده الذين يبخلون انلري دخي سوءخلق تكري تعا كه بخيللق ايدرلر كتورمشلركه يهودن
برجماعت انصاره نصيحت يوزندن ايدرلردي كه كندو مالكزي بوكشيه كه محمد درم دانكر
مهاجر يارلرنه نفقه ايلكز كه آرزمانده عاجزو محتاج اولورسز دانكر عاقبتي
بخه اوجاغي معلوم دكلدر بوآيت نازل اولدي كه تكري تعا تخلي ايدنلري سوءخلقي ويامرون
الناس بالبخل آدميلره بخيللق بيورارلر ويكتمون ما آتيهم الله وخلقدن كزلرتكري تعا انلره
وردكي نسنه دن فضله كندو نعمتندن وكرمندن يا مراد پيغمبر كه نعتي وصفتي بيانيدر
دم كه حق تعا انلره كتاب توريتده عطا اتمشدي واعتدنا للكافرين وحاضرلدق جهودلره كه تكري نعمتني يارسول صفتني اورتدكلرچون عذابا مهينا خوار
ايدجي عذاب كه جهنم عذابندر والذين ينفقون اموالهم دانلرچون كه پيغمبر عداوتي ازره
مالدن نفقه ايدرلر رياء الناس خلق كورمكچون كه آنلركه ايلكلن سويليه لرو بونلر مكه مشركلري
ادبلركه رسول دشمنلكيله لشكر جمع ايدوب مالدن انلر خرج ايدرلردي يا منافقلركه انلر
رياو شهرتچون نفقه ايدرلردي يا يهود صفتني بيورركه كندوقوملرنه برغرض وعوض اچون

نفقه ایدرلردی وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وتکرید صدق ایمان کتورمزلر وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ ونه
صکره غی کونه که قیامتدر وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا دیمکه شیطان یار وهنشین
اولسه فَسَاءَ قَرِينًا پس اول نه یامان یار ویولداشدر دنیاده وقبرده وحشر آخرتده حق
آنکله اولسه وَمَاذَا عَلَيْهِمْ ونه اولور دی کافرلره ونه زیان ایدردی لَوْ آمَنُوا
بِاللّٰهِ اکر تکری تعالایه ایمان کتورسلر وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وقیامت کونینه وعملرینی حق اینی تقیدیله
اتسلر وَأَنْفَقُوا ونفقه اتسلردی تکری یولنه غرض وریا ایچون تکری تعالا
انلره وردیکی روزقدن وَكَانَ اللّٰهُ بِهِمْ عَلِيمًا وتکری تعالا انلرکه اقوال وافعالنی واحوالنی
بلیجی حرانلرینه مناسب جزالرینی ورسه کرکدر إِنَّ اللّٰهَ لَا يَظْلِمُ تحقیق تکری تعالا ظلم ایلمز مِثْقَالَ
ذَرَّةٍ ذره اغرلغنجه وذره غایت یکچک قرنجه قدرلرکه آدم نظر ایدمجک
کوچک کورمسون یعنی ظلم ده مبالغه دن وَإِنْ تَكُ حَسَنَةً واکر ذره اغرلغنده
ایلکر اولسه مؤمن قولکز دیوانسه يُضَاعِفْهَا انکر ثوابنی زیاده ایلر وارتدرر وَيُؤْتِ
مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا واول کشیه علی ثوابنجه کندو فضل ورحمتیله اولوزه
درروننه اندازه فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا پس نجه اول کافرلرکه وظالملرکه حالی اول وقتکه
کتوره وز مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ هر جمعتدن برطانق واول انلرکه پیغمبر یدرکه انلرکه
کندوامتلرینکراقوالنه وافعالنه طانقلق ورجکلرینه وَجِئْنَا بِكَ عَلَىٰ هَٰؤُلَاءِ شَهِيدًا
وسنی دخی یا محمد بونلرا زرنه که سنکر امتکدر طانق کتوره وز تاکه موجودلرکه ایمانه
طانقلق ورسن يَوْمَئِذٍ اول کون که اینیا طانقلغی واقع اولا که اول قیامت کونی در
يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا اوسنون کرتکریه کافرلر اولنلر ورد ایدرلر وَعَصَوُا الرَّسُولَ وپیغمبره عاصی
اولنلر لَوْ تُسَوَّىٰ بِهِمُ الْأَرْضُ که یر یکسان اولوب برابر اولنه یعنی انلری اولو لرکی دفن ایده لر
وبعث اولمیه لر یا آندن کنایتدر که انلرا رزو ایده لرکه یر یکی طراقی اولمه لر وَلَا يَكْتُمُونَ
اللّٰهَ حَدِيثًا واوزرلرینه لر یعنی تکری تعالیدن برسوزی کزملکه قادر اولمیه لر يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا یا اول کشیلرکه ایمان کتوردلر تکریه ورسوله لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ غازنه یقین اولمکز
یعنی قیلمکز وَأَنْتُمْ سُكَارَىٰ سز سرخوشلرکن صوجیدن وسایر عقل کدرن نسنه دن
بوعین غازدن نهی انکدر دیکلدر زیرا اول امر اولمش عبادتدر بلکه مسکر اتدن نهی انکدر
که عبادته مانع اولور وحرام انکدر اول وقت هنوز حلالدی وانلرکه الهامی غایت
مستلکدن اسوئ کافرون لفظنک حرف لاکه درت یرده ثابتدر حذف ایلدی یعنی لَا يَبْغِي يَعْزُبُ
بوآیت نازل اولدی که سرخوشکن غازه مشغول اولمکز حَتَّىٰ تَعْلَمُوا تاسز بلیجه مَا تَقُولُونَ

اغتسام غازنده

سویلدیککزی

سویلدیککزی یعنی غازده اوقدیککز نسنه وَلَا جُنُبًا وجنب اولدیکز حالده دخی یعنی
جُنُبٌ اکن دخی غاز قیلمکز إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ الا یولی کچمکده اکن یعنی سفرده اولسکز
وسز وکلمه صواولسه اول محلده تیمملا غاز قیلمنور وآیرق یعنی بروجهله جنابتدن غاز
قیلمق روا دکلدر حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا تاسز غسل ایدیجه وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ واکر جنابت وقتنده
خسته اولسکز أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ یاسفرده اولسکز أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ یاسزدن بریکز خلادن کلسه محدث اولسه لَامَسْتُمُ
النِّسَاءَ یاعورتله یاتشکز ویقنلق اتسکز فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً پس صو بولمسکز فَتَيَمَّمُوا
پس تیمم ایلکز صَعِيدًا طَيِّبًا پاک طبراغله تیمم حکمی غازالرکه برنده نازل اولدی وکاشهر بنی
المصطلق غزاسی درکه براغشم اسلام لشکرینی کلوب برصوسز مزلده قوندلر اول کچه
بعضی محدث وبعضی جنب اولدیلر وصباح غاز یچون صو بولمدلر اول حاله جبرایل کلوب
یوحکی کتوردی که چون صو بولمسکز یراجزا اسندن برنسنه قصد ایلکز که پاک اولیه والکز اکا
اوردکه فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ پس مسح ایلکز یعنی سورکه تمام یوزکزه وَأَيْدِيكُمْ والکزی
دخی سورکه انکله درسکره دکن إِنَّ اللّٰهَ تحقیق تکری تعالا كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا کسردن
عفو اجی درویتیم ایدنلری یارلغیجی در أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ کورمزمسن ویاقرمسن اول
کسلرکه أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ انلره نصیب ورلدی توریت علمندن يَشْتَرُونَ
الضَّلَالَةَ صتون آلورلر اغنلغی یعنی بدل ایدرلر هدایتی ضلالتله وانلرکه هدایتی
اول ایدی که محمدک نعتی وصفتی بلورلردی وضلالت اولکه رسولاغم کوندرلمکدن
صکره انکار ایلدلر وَيُرِيدُونَ ودیلرلر بوکه ایلر حد وعداولمه أَنْ تَضِلُّوا السَّبِيلَ
آنی کیولدن آن سزای مود منلر وَاللّٰهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وتکری تعالا دشمنلرکزی
کیمدوللرکه کافردر وَكَفَىٰ بِاللّٰهِ وَلِيًّا وتکری تعالا کافی دوستدر وکفایتکر
كَفَىٰ بِاللّٰهِ نَصِيرًا وتکری تعالا کافی یاردجی یتردشمنلرکزه وانلری هلاک اتمکه قادردر مِنَ
الَّذِينَ هَادُوا یعنی یهود اولنلردن بعضی کیلمه وارد یحرفون الکلم تحریف ایدرلر کلامی
یعنی تغییر ایدرلر عَنْ مَوَاضِعِهِ کندو یرلرندن بوزرلر مراد پیغمبر صفتنی تغییر اتمکدر یا
توریت کلمه لرینکتاویل کندو رایلری مقتضاسنجه یا رجع ایتیی کزملکدر یا پیغمبر کلامنی تغییر
اتمکدر وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وایدرلر سنکر سوزکی اشتدکه وَعَصَيْنَا وعاصی اولدق سنکر
امر کندو حقده لفظ عصینا یی عناد یولوزندن اشکان درلردی وتغییر کیردی ایدرسمعنا
یی اشکان درلردی وعصینا یی کزلو درلردی وَاسْمَعْ غَيْرَ مُسْمَعٍ وخلاف

ایشتمش اولدغکدر حالده، بو کلمه نکره ایکی وجهی وار بری مدح و بری ذم وَرَاعِنَا
و بو کلمه نکره دخی ایکی وجهی وار وجه مدح اولدر که مُراعاتدن اولمه یعنی جَفَلَه وکوزت و وجه
ذم اولدر که رُعُونت دن و حماقتدن اولمه یهود لر رسولیمیز حماقتلیدر
ایدوب احمق درلردی وایتدیلر که یهود عسکر کسره سن یا یله اِتباع ایدوب رَاعِنَا
درلردی یعنی ای بزوم چوبانمز رسولیمیز چوبانمز درلردی وبو تقدیر بو کلمه دخی
لَيًّا بِأَلْسِنَتِهِمْ سوزی دللریله حوندر مکر وسویلکر حالتنده یعنی دللریله بو سوزلرایله
مقلوب وَطَعْنًا فِي الدِّينِ ودین اسلامه طعن ایدوب یعنی بو دین که انکر پیغمبری جنابلغله
ذکر اولنه اول دین اولا حال بوکه انلر موسیقی کبی چوبانلغنه اقرار ایدرلردی وَلَوْ أَنَّهُمْ وَ
اگر انلر قَالُوا سَمِعْنَا سنکر سوزکی اشتدک دیللردی وَأَطَعْنَا واگر که مطیع اولدق دیللردی
وَاسْمَعْ وَانْظُرْنَا واشت بزوم سوزمزی وبزه نظر قل دیللردی لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ بمهر حال
بو سوزلرایله یکرگدی رسولیه استهزا ایدوب دینه طعن اعتمدن وَأَقْوَمَ وطغور غدی
انلرکه سوزدر وَلَٰكِن لَّعَنَهُمُ اللَّهُ ولیکن تکری انلره لعنت ایلدی یعنی رحمتدن دور
اراغ اتدی بِكُفْرِهِمْ کفرلری سببیله انلره جزا اوردی فَلَا يُؤْمِنُونَ پس انلر ایمان گتورمزلر
إِلَّا قَلِيلًا الا آز اناغمق یعنی ضعیف ایمانلرکه بعضه انا نوب وبعضه
اناغمق یا ایمان گتورمزلر مکر انلردن آز مکه ابن سلام وآنکر اصحابندن کبی واکثر
تفاسیرده، کلمشدرکه پیغمبرمز یهود احبارنه ایتدی تکریدن قورقکز وسلام
کلکز زیرا بن حق اولدیغنی تکری تعالایه اندا چرن که بوکچکلر سزدن تکرکز دندروسزه
تورینده، بنم حاملدن خبر وردی وبکا ایمان گتورمکه عهد ایلدکز انلر ایتدیلر بزنه سنی
بلورز ونه سنکر نعتکدن ونه قرآنکر صفتندن خبرمز وار آیت گلدیکه یَا أَيُّهَا الَّذِينَ
ای انلرکه أُوتُوا الْكِتَابَ کتاب ورلدکریعنه تورینت آمِنُوا بِمَا نَزَّلْنَا انا نکر دقیوه
انلکر قولمزه اندر دکمز نیتنه که اول قرآندر مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُم کرچکلیج وانا یخ اولدیغی
حالده سزدکله اولان کتابکزه یا اولکیه کتابه تورینته موافق ومطابقدر أُصُولًا جینده
پس اکا انا نکر مِّن قَبْلِ أَن نَّطْمِسَ وُجُوهًا اندن اولکه انکم یوزلری محو ایده، وز
یعنی صورتلری بوزوب یوخ ایده، وز تاقاشی وکوزو بورن واغز ودودق اثری قلمیه
فَنَرُدَّهَا عَلَىٰ أَدْبَارِهَا پس یوزلری آردلرینه چوندره وز یعنی یوزلری شکلن
باشلرنکر آردی کبی ایده وز تاکه یوزلری قفالرنده، اولا أَوْ نَلْعَنَهُمْ یا انلری لعنت ایده، وز یعنی
یوزلرین محو ایلدکلرمزی رحمتدن سوره، وز یا مسخ ایده، وز كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ السَّبْتِ

وبیغمبرکه

کلام

الله

نتاکه

نتاکه لعنت ایلدوکه وسوردوکه یا مسخ ایلدکه سَبْتِ اسلرنی یعنی انلرکه تکری امرنده
چقدلر وشنبه کون بالق صیدنه مشغول اولدلر وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا وتکری کلمی
بیوریغی یا آنکر وعیدی اولجقدر والبته اولسر در إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ وتحقیق تکری کلمز یارلغمز
أَن يُشْرَكَ بِهِ انکاور تاغی اتکی کندوعبادتنه وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ وبارلغر شرکدن
غیرینی لِمَن يَشَاءُ دللدوکمکه فضل واحسانیله عبادیچون دکلدر وَمَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ
ومهم تکریه شرکه گتورسه واکاورتاغی ایلسه فَقَدِ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا بیه اول اولو
یلان بهتان افتدر یا آغر گناه قزنمدر که انکله اولوعذابه مستحق اولور چون بو آیتکر
مضمونیله شرکه یارلغمز یهوده که بوزغویه وعزیره طرلردی عظیم وعید وتهدید
حاصل اولدی انکار یوزندن ایتدیلر بزمشرکلرز دیکلز لیکن گندوعزی تکری درکاهنکر
خاصلرندن بلورز واتاوز نبوتدن غافلکلنه مالکلر وفتوت مسالکلنه سالکلردی و
بزانلرکه طریقی ازره عزیز ومکرم حق تعالانکه مدحلرنی بلکنیوب بیوردیکه أَلَمْ تَرَ إِلَى
الَّذِينَ کورمزمسن وبصیرت کوزیله باقمزمسن انکره که فی ایدوب يُزَكُّونَ أَنفُسَهُم کندلرین
آرتررلر یعنی کندولرین مدح ایدوب اوکرلرنا حق یره بَلِ اللَّهُ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ بلکه تکری کمی
پاکه ایلرواکا مدح ایلر دللدوکمکه وانکر استحقاقنی بلور وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا وبوگندولرین
مدح ادنلره بردرجه ظلم اولنمز یعنی حماد انسی ارکسندهٔ ضعیف ایلکر مقداری مراد اولنمز که
بونلرکه عذابنه نقصان اولمز انلره جزالری تمام وریلور انظُرْ كَيْفَ يَفْتَرُونَ باقه ونظر ایله
بوجهودلرین که عنادلرنجه بهتان ایدرلر عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ تکری ازرنه یلانکه ایدرلر تکری کمی
بزوم حکمه وکوندز کشلدکمز گناهلری یارلغه وعفو ایلر وَكَفَىٰ بِهِ إِثْمًا مُّبِينًا وبیه اول اشکار
وظاهر گناه که افترا ویلاندر جزالری ورلسه گرکدر گمشدرکه چون بنی النضیر ایللرندن کورلردی
خیبره وارب متوطن اولدلر برمدتدن صکره اول قومکر اولولرندن یکرمی کشی مکیه وارووب
ابوسفیانه وانکر تابعلرن پیغمبر واصحابیله محاربه تحریض ایلدلر وقریش قبیله سندن الکلی
کشیله بیت الحرامه کروب بعضی قریشه اولولرندن اهل کتاب اولنلر صوردلرکه بزوم طریقمز
هدایته یقنمز قدر یوخ محمد دینی جمله دللر ایتدیلرسزوکه دینکز حق در ابوسفیان ایتدی
بزسزوکه اعتقادکن اول وقت انا نلرزکه بتلره طرن سجده ایدکز جهودلر جبته وطاغوته
که قریشه بتلردیدی سجده ایتدلر حق تعالانکه کفرندن جزودر أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ کورمزمسن
وباقمزمسن انلره که أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ انلره نصیب ورلدی کتاب تورینتدن مع انلره
عداوت سببیله يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ انا نلرلرایکی بوته که قریشکدر وایتدیلرکه

جبت سحردر جهودلر اکا اعتقاد ایدرلردی وطاغوت شیطان وانلر اکا اویارلردی
ومحققلر قتنده جبت نفس امارهدر وطاغوت آنک آرزولری وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا
وبو جهودلر ایدرلر کافرلره جنک ایتمکچون هَٰؤُلَاءِ أَهْدَىٰ بونلر یعنی بو کافرلر بولکی طغورق
یوللودر ویول بولمشلردر مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا ایمان کتورنلردن یعنی پیغمبر وانک اصحابی أُولَٰئِكَ
الَّذِينَ انلر اول کمسهلردر که لَعَنَهُمُ اللَّهُ تکری انلره لعنت ایلدی وانلری خوارلغله کندو رحمتندن
اراغ اتدی وَمَن يَلْعَنِ اللَّهُ وهر کمسه که تکری لعنت اتسه یعنی رحمتندن سورسه فَلَن تَجِدَ لَهُ
نَصِيرًا پس اکا یاردمجی بولمزسن که اندن عذابی دفع ایلیه أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّنَ الْمُلْكِ یا
یا انلره نصیب می وار پادشاهلقدن انکار طریقیله جهودلرک زعمی بویدی که کندولر ملکه
ونبوته غیریدن لایقلردر وبو سببله عربه تابع اولمقدن عار ایدرلردی وایدرلردی که آخر
پادشاهلق وحکم کزارلک بزه ارشجکدر حق تعالی بیوردی که انلره پادشاهلقدن نصیب یوقدر
اکر فرضا ملکدن ومالدن بهره مند اولسهلر فَإِذًا لَّا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَقِيرًا پس اول وقت
آدمیلره یا پیغمبر واصحابنه بر ذره ورمزلر یعنی خرما چکردکی چقوری ویوی مقدار وبو
مبالغهدر انلرک بخلنده که پادشاهلق وقتنده فقیرلری مضایقهده دوتارلر درویشلکده
وال طارلغنده محتاجه نه ورجکلری ظاهردر أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ یا حسد می ایدرلر
خلقه یعنی عرب قبایلی عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِن فَضْلِهِ تکری تعالی انلره وردکی نسنه ازره کندو
فضلندن که اول پیغمبرم کوندرلمکدر وایتمشلر که ناسدن مراد رسولدرم وعرب جمعی واحده
اطلاق ایدر یا فضلدن مراد نبوت اوله وکتاب ودین عزتی فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ
الْكِتَابَ تحقیق بز ابراهیم اولادنه که موسی وداود وعیسیدر کتاب وردک یعنی توریت
وزبور وانجیل وَالْحِكْمَةَ وحلال وحرام علمی وَآتَيْنَاهُم مُّلْكًا عَظِيمًا وانلره نبوتدن غیری
اولو پادشاهلق وردک نتاکه یوسف وداود وسلیمان پادشاهلردی وایدرلر که ملک
عظیم عورت چوقلغیدر شویله که داودک یوز عورتی واردی وسلیمانک بیک وبو سوز
یهوده تعریضدر که اکر سز محمده عورتی چوقلغیله حسد اتسکز پس داود له سلیمان
حسده دخی لایقلردر فَمِنْهُم مَّنْ آمَنَ بِهِ پس جهودلردن کمسه وار که آل ابراهیم حدیثنه
ایمان کتوردی یا محمدهم وَمِنْهُم مَّن صَدَّ عَنْهُ وانلرک نیجهسی یوز دوندردی انبیانک عورتلری
خبرندن واکا انانمدی یا پیغمبردن اعراض ایلدی وَكَفَىٰ بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا وکافرلر عذابیچون یالکلو
جهنم اودی یتر إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا تحقیق انلر که حقی اورتدلر وانانمدلر بِآيَاتِنَا وحدتمز
دلیللرنه یا قرآن ایتلرنه یا پیغمبر معجزاتنه سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا تز اولا که انلری اوده

سبیلا

یعنی جهودلره

بجهنم

قویاوز

قویاوز ونجه اود كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُم هر بارکه وهر نجه که پشه ویانه انلرک دریلری
بَدَّلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا انلره غیری یکی دریلر تبدیل ایدرز یعنی بتورب کیدررز وبو تبدیل
هر ساعتده یوز کره اوله لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ تاکه انلر عذاب دادهلر وجزا کورهلر إِنَّ
اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا تحقیق تکری تعالی غالبدر کفاره عذاب اتدوکن کمسه منع ایدهمز
حکمت اسیدر طامو اهلنه حکمت ازرنه عذاب ایلر وَالَّذِينَ آمَنُوا وانلر که تکریه ورسوله ایمان
کتوردلر وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وایو عمللر اشلدلر امر موجبنجه سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تز اولا که
انلری جنتلره وسرایلره قویاوز تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ کوشکلری یا اغاجلری التندن ارمقلر
اقر خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا بو مؤمنلر جنتده ابدی قلدقلری حالده ابدا همیشه یعنی بر
زمان که آنک آخری اولمیه لَهُمْ فِيهَا انلره که جنت اهلیدر جنتده أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ پاک عورتلر
واردر حیضدن ونفاسدن بلکه جمیع مردارلردن وَنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيلًا وانلری همیشه
ودایم دورجی کولکهلره قویارز که آنی هرکز زایل اتمز وچون جنتده کونش اولمز که
انک حرارتندن ایجنهلر پس ظل ظلیل حضوردن وراحتدن کنایتدر إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ
تحقیق تکری تعالی سزه بیورر که أَن تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ امانتلری ادا ایدهسز وورهسز إِلَىٰ
أَهْلِهَا انک اهلنه وصاحبنه حضرت رسولم مکه فتحی کونی بیوردی کعبه اونک کلیدنی عثمان
بن طلحهدن طلب اتدلر وکلید انک اناسی سلافه قتنده ادی عثمان اناسنه وارب استدی
اناسی ایتدی کعبه کلیدی عبد الدار دن میراث طریقیله بزه ارشبدر عثمان مبالغه ایلدی
اخر الامر سلافه کعبه کلیدن اوغلنه وردی عثمان مفتاحی رسولم قتنه کتورب
تسلیم ایلدی فی الحال جبرائیل بو آیتله نازل اولدی رسولم عثمانی طلب ایدوب مفتاحی
اکا وردی پس عثمان پیغمبرک ملازمتن اختیار ایدوب مفتاحی قرنداشی شیبهیه
تسلیم ایلدی تا بو کونه دکن کعبه مفتاحی اول قوم النده در واکرچه امانت ادا ایلمک بو
قضیه اچون نازل اولدی ولیکن عامدر وَإِذَا حَكَمْتُم بَيْنَ النَّاسِ ودخی امر ایدرکه
حکم ایلسکز خلق اراسنده أَن تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ عدلله وطغرولغله حکم ایدهسز إِنَّ اللَّهَ
تحقیق تکری تعالی نِعِمَّا يَعِظُكُم بِهِ نه کوکجک نسنیله اوکت ورر یعنی امانتلر ورمک وحکمده
حق وعدل ازره اولمق إِنَّ اللَّهَ تحقیق تکری تعالی كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا اشدجیدر عثمان بن
سلافهنک سوزنی کورجیدر مفتاحی اکا تسلیم ایلدوکن يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ای مؤمنلر
بولکی أَطِيعُوا اللَّهَ تکریه مطیع اولک فریضهلرده وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وپیغمبره دخی اویک
سنتلرده وَأُولِي الْأَمْرِ مِنكُمْ واطاعت ایلک بویرق اسلرنه دخی سزدن که مسلمانلرسز

کونش

كه حضرت رسولاً م كندوزمانند انلرى تعيين ايلدى سبب نزوله كلشدركه رسولاً م
خالد وليدى بر سريه ده ازد امير ايلدى سريه دخى اوزه يوز اتلو در وعمار ياسر بلة
كوندرمشدى وعزاد عمار ياسر خالد اجازتين سز بر كشيه اما ورمدى بو آيت نازل اولدى
كه اولى الامر منكم مطيع اولكز يعنى اخرايه شيخ وراق بيورركه اولى الامر دخى خليفه در
ومجموع صحابه رضى الله عنهم يا فقها وعلما يا ارباب عقول ورأى وتدبير وعمار فلانلر
اولاد مشايخ وطريقت پيرلريدر كه اهل سلوكه تربيتنه مشغول اولدقلرى وسالكلرك مطيع
اولمق واحترام دخى عمق لازمدر فان تنازعتم فى شئ پس اكر چكشسكز وخلاف اتسكز دينك
احكامندن برشيده فردوه الى الله والرسول يعنى آنى تكرى كتابنه دخى وندردوكى ورسولهٔ رجوع
ايلكز انكر حياتلرنده وسنتنه انكر وفاتلرندن صكره ان كنتم تؤمنون بالله اكر سز
اخلاصله تكريه ايمان كتورسكز واليوم الآخر واخر كونه دخى كه جميع كونلرك اخريدر
زيرا تكريه وقيامته اناغق آنى اقتضا ايدركه هم ارشده تكريه وپيغمبره رجوع ايده كلر
واعمال واقوالده كندولرك نقصانلرنه مغرور اولميه لر ذلك خير بو رجوع سنه يكركدر و
احسن تأويلا وكوكجكر تأويلدر يا ايو عاقبت كتور مشلركه بر جمعه ده بر منافق خصومتى
ايدوب جمعه منافقى پيغمبر محكمه سنه چكردى ومنافق كعب بن الاشرف حكومتنه عاقبت
رسولاً م قتله كلدلر منافق رسول حكمنه راضى اولميوب
عمر قتله وارد لرعمودى دعوى ماجرالرين ورسولكز حكم ايلدوكن تقرير ايلدى
عمر ايتدى بونده طورك بن كندى حقمده حكم
انلر توقف اتدلر عمر اودن قيلچ چكوب طشن كلدى ومنافقك بوينن
اورمى وايتدى بزم اجلمزن قاضى نكر حكمنه راضى اولميه انكر جزاسنى بوردى واولكون
رسولاً م عمر فاروق ديو اده قودى حق تعالا بو ايتى كوندردى كه الم تر الى الذين كورمدكى
وباقدكى انلر دخى يكا كه يزعمون انهم آمنوا كمان ايدرلر كه انلر ايمان كتوردلر ياده دعوى
ايدرلر كه كندولرى انا ندرلر بما انزل اليك سكا اندرلن نسنه كه قرآندر وما انزل من قبلك
وسكندن اول اندرلن نسنه دخى انبيا كتابلرندن يريدون ان يتحاكموا دلرلركه محاكمه
ودعويه وانلرلر بونكبيرله كه ايمان دعواسن ايدرلر الى الطاغوت كعب بن الاشرفه كه ؟
بغايت ازغون وكراهيدر وقد امروا حال بوكه امر اولندلر يعنى دوكلنه امر اولندى و
مكلف دخى مأمورلردر ان يكفروا به اكا كافر اولدلر وانا غيه لرى طاغوت حكمنه ويريد
الشيطان ودلر شيطان يعنى ابليس ان يضلهم كه انلرى ازدره يعنى شيطان انلرى ازدره

دلر كه طاغوته مايللر ضلالا بعيدا ايراق ازغنلق كه هم كز اول يولدن طغرو يولة
رجوع ايده مزلر واذا قيل لهم تعالوا وچون اول منافقلر ايدلسه كيتكاكم وقتنده
كلكز الى ما انزل الله تكرى كتابنده اندردىكى حكمه كتابه اچنده والى الرسول وپيغمبرى حكمنه
دخى كه سنه بيورر رأيت المنافقين كورسن منافقلرى كه عنادا ويوزيدن يصدون
عنك صدودا اسندن اعراض ايدرلر عداوتدن اعراض ايدوب فكيف اذا اصابتهم
پس نجه اولور قلورلر مجمل انلر برمصيبت وعذابه ارسه بما قدمت ايديهم الذى
تقديم ايلدوكز كفاهلر سببيله يعنى طاغوته حكومتده وارد قلرچون واتمثلركه مصيبت
عمر اول منافق قتلاتدوكى در ثم جاؤك اندن صكره سكا كلورلر وعذر لنورلر يا مقتولكز
دينن طلب ايدرلر يحلفون بالله اندلر اجرلر تكرى تعالايه واندلرنكه مضمونى بوكه ان
اردنا الا احسانا بزسنكر بحكمكدن دوغرى وملدكه يا عمر حضرتنه وارمق استمدكه حكومت
اچون الا ايلكر دلركه بزم لاحق اولا وتوفيقا وتاليف وموافقت دلدكه كه اكى خصم
ارلسنده ظاهرا وله اولئك الذين اول منافقلر ويلانلر اندن اچنلر انلر در كه يعلم الله تكرى
تابلور ما فى قلوبهم انلرك كوكلنده اولان نفاقه ويلانه فاعرض عنهم پس انلرى
يوز دوندر وعظهم وانلرى اوكت وريعنى نفاقدن ويلاندن منع ايله وقل لهم فى انفسهم
وانلرى خلوتده ناپاك نفسلرى بابنده قولا بليغا كنجى محكم سوز سويله كه انلره اثر ايلسون
واندن غمناك اولة لرو بو قتلله تهديد ايلكدر يا انلره عذاب كلكر اكر توبه اتمسلر وما ارسلنا
من رسول وبزجميع پيغمبر كوندرمدكه قوللرمز الا ليطاع باذن الله الا خلق كندويه
اوياغجون تكرى امريله ولو انهم واكر اول منافقلر اذ ظلموا انفسهم تعاسلرنه ظلم اتدكلرى
وقت سنكر محكمكه انكار اتمكله جاؤك سكا كلسه لرى حبيب الله فاستغفروا الله پس
تكريدن يارلغمق دلسه لردى واستغفر لهم الرسول وپيغمبر دخى انلره يارلغمق دلسيه
يعنى انلرى شفاعت اتسيدى لوجدوا الله توابا رحيما البته تكرى تعالايى توبه قبول اديجى
رحمت اديجى بولورلردى معلوم دركه زبير له حاطبكر ارلسنده خصومت واقع اولدى
برصو يولنده كه اكسى دخى اكنلرن اندن صوارلردى چون حضرت رسوله كلدلرم بيوردى كه
اى زبير كندو يركه صوارا اندن صكره قونشوكه ور حاطب غضبه كلوب ايتدى اى محمد
سنكر ميلكز زبيره دخى يكا حق تعالا بو ايتى كوندردى كه فلا وربك پس سنكر تكركه جقجون يا
محمد لا يؤمنون انلر صدقله ايمان كتورمزلر حتى يحكموك تا انلر سنى حكم ايده لرو سكا حكم اتدره لر
يعنى انلر سنى حكم قيلميجه فيما شجر بينهم ارلرنده دوشن اختلافده ودعوى ده وسن حكم ايلميجه سن

مصيبة

ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا انده حكم كندن نفسلرنده يعنى يورك لرنده طارلق واغرلق
بولميه لر يعنى شكر اتميه كرلكى قَضَيْتَ سن حكم ايلدكدن صكره بعلم مخالف اولميه لر
وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا وتسليم ايده لر وسنكر امركه بيون قويالر مطيع منقاد اولب يعنى حكمكى
مسلم دوتسنلر ظاهرده وباطنده اعتراض ومخالفت اتميه لر كتور مشلركه زبير حاطب رسول
عم محكمه سندن حقده مقداد انلرله ارشوب صوردى كه قنقكزه حكم اولندى حاطب ايتدى موسى
عمو سى اوغلنه بوئه اشدوب يوزن بورتدى برعلوحى آنده حاضر اولدى ايتدى بونلرنجه طايفه در
كه كندو پيغمبرلرى محكمه تسليم اولمه لر بنى اسرائيلدن زمانده بركناه اعتقادى وموسى حكم
ايلدى سزدكه توبه كزاولدركه بربركزى اولدرسكز فى الحال مطيع اولب بربريكزى قتل
اتدلر يعنى بيكر كشى اولدرلدى ثابت بن قيس بوسوزى اشدوب ايتدى اكر محمد بكا امر
ايلسه كندوكى اولدررم وعمار ياسر وابن مسعود حقنده بويله ديدلر حقا بيوردى كه
وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ واكر بزشويله يازيدق وفرض ايتيدكه انلرى ازرنه كه ايمانه دعوتدن
ايدرلر اَنِ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ كه كندوكزى اولدركه بنى اسرائيل اولدركى يا اُخْرُجُوا
مِنْ دِيَارِكُمْ يا جمله كزاولكزدن واياللكزدن كندوكه بنى اسرائيل جمله سى كندوكى يا
فَعَلُوهُ اول فرض ايلدكى نسنه اشكل لردى اِلَّا قَلِيلٌ مِنْهُمْ الا انلردن آزكمسه ثابت وعمار
ياسر وابن مسعود كبى وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا واكر اول منافقلر اشكل لردى مَا يُوعَظُونَ بِهِ
اوكت وير له كلدى نسنه وانلر تكليف اولنانلردى لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ البته اول انلر يكدركه
اولور دنيا ده واخرتده وَأَشَدَّ تَثْبِيتًا وقتى رق ثبات اده يعنى تصديقده وايمانلرى
تحقيقنده محكم ركدى وَإِذًا لَآتَيْنَاهُمْ واول وقت انلره ويرردكه مِنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا
كندوقتدن اولوعزدوافر ثواب كه جنت نعيمى در وَلَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا وانلرى
طغرو يول كوسترردكه انكله منزل مقصوده ارشرلر يا جنته كدركتور مشلركه ثوبان
كه رسول عم قوليدى زاروندار رسول الله دم قتنه كلوب ايتدى يا رسول الله بن برزمان كه
سنكر جمالكه نظر ايتيم آنى زندكانى حبابنده ضايع زن وقور قرن كه اولورسه
آخرتده جمعيم اماللدن اولم دنى كوريم واكر جنتده كرم آنده سنكر يوجه درجه كه بنجه
ارحم حق تعالى آيت كونددى كه وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وهم كم تكريه مطيع اولسه رسوله اكر آخرنده
وبيننده وَالرَّسُولَ ورسولكزدن بويرغن دوتسه احكامنده وحين حدلرنده فَأُولَئِكَ
مَعَ الَّذِينَ بوله اول بويرق دوتنلر قيامت كونده اول كمسه لرله اولهلركه أَنْعَمَ اللَّهُ
عَلَيْهِمْ حق تعالى انعام ايلدى انلره زرنه مِنَ النَّبِيِّينَ پيغمبرلردن ودرسللرده واولوالعزم حق

داخللرده

داخللرده وَالصِّدِّيقِينَ وكرچكسوزلولردن كه انبيايى همركشيدن اول تصديق ايلدلرو
وَالشُّهَدَاءِ وشهيدلردن كه تكرى يولنده اولدرلدلر مراد احد شهيدلريدر وجمهور علما
قتل عامدده وجميع شهيدلره شامللردر وَالصَّالِحِينَ وصاطلرحق كه اويوعللو وايوحالللو
ارلردر وبونلردن حق عامدده وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا وانلر يعنى بوجماعت نه كوكجكر همنشين و
يولداشلردر لفظ رفيق واحدى جمع ازده اطلاق ايدرلر يا اولكه بونلركه هم بحرى كوكجكر يار
ورفيقدر وملخص آيت اولدركه هركم بوكن بركسه دوست ايدنوب سوسه يارن انكله اولسمده
كركه ذَٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ بو ذكر اولنان جماعتله اولمق زيادكراحتدر تكرى تعالىدن
وَكَفَىٰ بِاللَّهِ عَلِيمًا وتكرى تعالى بلچى يترانلركه قصدن ونيتلرن يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا يا ايمان
كتورنلر خُذُوا حِذْرَكُمْ الكرسلاحكزى يعنى جنكراچون حاضر اولكز فَانْفِرُوا ثُبَاتٍ پس
چقكز دشمن جنكنه بولكلر بولكلر هرطرفه أَوِ انْفِرُوا جَمِيعًا يا چقكز يا سيرايلكز يا سكردن
جهاد اچون براردن غزدن برطرفه وَإِنَّ مِنْكُمْ وتحقيق سزدن لَمَنْ لَيُبَطِّئَنَّ مكه وارركه
اكلنور غزايه چقمقدن وتاخير ايلر مراد ابن ابى در واكر اصحابنى كه احده كوندن تخلف
اتدلر فَإِنْ أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ پس اكر سزه اى مومنلر برمصيبت وبرواقعه ارسه قتل
وهزيمت كبى قَالَ قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيَّ اول تاخير ايدن منافق ايدر تحقيق تكرى تعالى بكا
انعام ايلدى إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا مسلمانلره جنكده حاضر بولمدم وَلَئِنْ أَصَابَكُمْ
فَضْلٌ مِنَ اللَّهِ واكر سزه بر ايلكر وكرم ارسه تكرى تعالىدن فتح وغنيمت كبى لَيَقُولَنَّ البته
ايدر اول غزادن تخلف ايدن يعنى كروقلن كَأَنْ لَمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وبينه مَوَدَّةٌ كويا كه
سزوكله آنكله اركسنده دوستلق يوغدى يعنى كندوسى انلردن اراغ ايدر وبرو جمله
سويلركه كويا بم كزسزى كورمدى وصحبتكزه ارشمدى وآنكسوزى بوكه يَا لَيْتَنِي كُنْتُ
مَعَهُمْ نوليدى بن بوغزاده مسلمانلره اولايدم فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا پس اولوفرحته و
نعمته ارشردم يعنى غنيمتدن وافر نصيب آلوردم فَلْيُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ پس جنكر ايلين
تكرى يولنده دين دشمنلريله الَّذِينَ يَشْرُونَ انلركه صتون الورلر معامله بازارنده
الْحَيَوٰةَ الدُّنْيَا دنيا درلكنى كه فانى در بِالْآخِرَةِ آخرت سرايله كه باقى در فناسى اولمز و
مَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وهم كم جنكر ايلسه دين يولنه فَيُقْتَلْ پس اولدرلورده شهيد لكله
حرجه سن بولور أَوْ يَغْلِبْ يا غالب اولب دشمنى ازره ظفر بولور فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ اجرًا عظيمًا
تزاولكه بزانكا آخرتده اولوعزدوچوق ثواب وره وز كه قياسه كليه وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ
وبخون سزاى اهل اسلام تمام جد وجهد له جنكر اتمز سزوچالشمز سز فِي سَبِيلِ اللَّهِ تكرى يولنده

وايلكر قلدى

فليقاتل اى فليقاتل بالآخرة اى الذين
يبيعون الحياة الدنيا بالآخرة ويختارونها
والمعنى ان بقاءهم لا يمنعهم من القتال فليقاتل
المخلصون الباذلون انفسهم في طلب الآخرة
او الذين يشترون بها ويختارونها على الآخرة
وهم المنافقون والمعنى حثهم على ترك
الجهاد وتحقير امرهم وتصغير شانهم

یعنی تکرپچون وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ ده ضعیف وبیچاره ارلر چون که کفار الندن کرفتار اولمشدر وانلر بر جماعت ایدیلر که مکه ده مسلمان اولدلر وانلر که قوملری مدینیه کوچمکدن انلری منع ایدرلردی ومکه ده مسلمان اولنلر سلمه بن هشام وولید بن عتبه وابو جندل بن سهیل وبونلرک امثالی وَالنِّسَاءِ وعورتلردن وحی ام شریک وبوندن غیرلر وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ واول اوغلنلردکه تفرّج دلیله يَقُولُونَ ایدرلر یعنی دعا ایدرلر که رَبَّنَا اَخْرِجْنَا ای پروردکارمز بزی چقر مِنْ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ بو مکه کویندن که الظَّالِمِ اَهْلُهَا آنکر اهلی ظالملر یعنی بزی بو قومی ظالم کویدن چقرکه شرک سببیله کفر ولن عداوت ظلم ایدلر وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وبن کفر وقتلکدن بر دوست قبل که اشلر مزه متولی اوله وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا وحی بن کفر وقتلکدن بریار دیمی ومدد کار قبل که دشمنلر شرّندن بزدن دفع ایلیه حق تعالی انلرکه دعاسن قبول ایلدی انلرکه بعضه مکه ده حقیقی میسر اولدی وبعضی اننه قادر اولدی الَّذِينَ آمَنُوا انلرکه تکریه ورسوله انانلر يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ جنکر ایدرلر تکری یولنده وَالَّذِينَ كَفَرُوا واول کمسلرکه کافر اولدلر وثنی ویهودی ونصرانیدن يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ جنکر ایدرلر شیطان یولنده که طاغی وباغی دیمکدر یعنی شیطان امریله اشلر کر فَقَاتِلُوا اَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ پس مقاتله ایلکر ای تکری دوستلری شیطان دوستلریله وانکر امرن دوتنلر له انلرکه مکر وحیله ندن قورقمکر اِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ بحقیق شیطان حیله سی ومکری كَانَ ضَعِيفًا ضعیف ونی قوتدر زیرا حجت وبرهانی یوقدر اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِينَ کورمزمن انلری که مکه ده مبالغه ایدرلردی عبد الرحمن بن عوف وسعد بن ابی وقاص ومقداد بن اسود وبونلرکه امثالی که بن دستور ورامل شر کله جنکر ایده ملم که بزه انلرکه ازار وایذالری حدندن چوق بدر وتکری حکمیله قِيلَ لَهُمْ انلره ایدلدی که کافرلرله جنکلدن كُفُّوا اَيْدِيَكُمْ الکزی کروده تکر وانلرله جنکر ایلکر تکری فرمانی ارشمیه وَاَقِيمُوا الصَّلٰوةَ ونمازی طورغزل یعنی قلکر وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وزکات ورکه فقرلره ومستحقلره فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ پس اول وقت که مدینیه کلدلر یازلدی یعنی انلره فرض قتال جنکر اتمکر واجب اولدی اِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ اول وقت انلردن بر بولکی يَخْشَوْنَ النَّاسَ آدمیلردن قورقرلر یعنی مشرکلر جنکلدن كَخَشْيَةِ اللّٰهِ تکریدن قورقدقلری کبی اَوْ اَشَدَّ خَشْيَةً یا اندن قتی قورقمق بو قورقمق بشریت ضعفندندر تکری اجرن ودعمی وکمل یعنی اولمکدن قورقرلر وَقَالُوا رَبَّنَا وایدرلرای بزی یاردن تکری لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَ بجون یازدکه بزوم ازره

کافرلرله

کافرلرله جنکر ایلکی واجب ایلدکه لَوْلَا اَخَّرْتَنَا بجون بزی ایمدی وفارغ تاخیر ایتدکه وکورو قومدکه اِلٰى اَجَلٍ قَرِيبٍ یقین وقته دکن قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ ایت یا محمد قورقمیکز که کوکلی دنیایه بغلشلر دنیا متاعی وعشقی بوکونکی کون آزدر آخرهم آخرت قتنده وَالْاٰخِرَةُ خَيْرٌ واخرت سرایی یکدر دنیادن وفاضل رکدر لِمَنِ اتَّقٰى تکریدن قورقن مکیه وشرکدن پرهیز ایدنه یا جمیع منکرات دن وَلَا تُظْلَمُونَ فَتِيلًا وسنه ای مجاهدلر بر ذرّه ظلم اولنمز یعنی عزا ثوابندن ودرجه لرندن اکسیلمز لرخرما چکرد کنده اولان ایلکر مقداری پس وعده ثوابه اعتماد ایلکر واولمکدن قورقمکز اَيْنَمَا تَكُونُوا هم قتنده اولسکز مدینه ده کوکه مکه ده يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ سنه اولم ارشر وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُشَيَّدَةٍ اکر محکم حصارلرده اولسکز دخی یا یوجه کوشکلرده یا فلکلرون ایکی بُرجنده یعنی بهرحال هم یرده آدمیه اولمکدن قورتلمغه چاره یوقدر وَاِنْ تُصِبْهُمْ حَسَنَةٌ واکر منافقلره برایلکلرسه چوق نعمت واوجوزلق یا دشمنی ازره ظفر بولمق کبی نتاکه بدر جنکنده واقع اولدی يَقُولُوا هٰذِهِ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ایدرلر بوایلکلر تکری قتندندر وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ واکر انلره برباریمزلق ارسه الطارلغی وقحطلق یا هزیمت احدده واقعه سی کبی يَقُولُوا هٰذِهِ مِنْ عِنْدِكَ ایدرلر بو یارمزلق وبلا سنکر قتکدندر که محمد سن وسنکر ناصواب تدبیرلرکه بسببیله بزه انوارد، کلمشدر که چون حضرت رسولم مکه دن مدینیه هجرت ایلدی اول یل عشلر سایر یللرکی اولمدی ونه خلقده قزلغه یوز دوندی منافقلر وجهودلر اول جاهلره رسولکز کلدیکنه نسبت اتدلر حق تعالی انلرکه سوزن تکذیب ایدوب بیورر قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ایت یا محمد دوکل قبض وبسط قزلق واوجوزلق وغنیمت وهزیمت تکری قتندندر وانکر ارادتیله فَمَالِ هٰؤُلَاءِ الْقَوْمِ پس ندرونه حالدر بو قومه که منافقلر وجهودلر دکل يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا یقین اولمزلرکه بر سوزفهم ایده لر یعنی سوزاکلمز لرحیوانلر کبی که ارشدرلر وفهم اعتبارلر وانلر جهالتدن ایدرلر مَا اَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ سکا ایلکدن نکه ارسه غنیمت وفتح کبی فَمِنَ اللّٰهِ پس تکری فضلندندر وَمَا اَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ وسکا نکه ارسه یارمزلقدن هزیمت واصحاب قتل اولمق کبی فَمِنْ نَفْسِكَ پس کندو نفسکدندر وبعضی بو آیتی بوجهله جرلرکه ای انسان سکا ارشن ایلکر تکرندن قضا وکرمندندر وهم بلاکه سکا ارشه سنکر کناهلرکه بسببیله هر وَاَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا وبزسنی جمیع آدمیلره پیغمبر کوندردکه تبلیغ احکام ایلیسن وسنی مقدّم دکمل سن که خیری وشرّی سکا اسناد ایده کر وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيدًا وتکری کافی سنکر رسالتکه طانقه یتر مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ هم کم پیغمبره اویه

اولور

بزی ابن عباس اوده

که اجل هم کشیه یقین در

فَقَدْ اَطَاعَ اللّٰهَ تحقیق اول تکریه اویشدر آنکچون که رسولیم تکری امریله تکری طاعتنه اوقور
پس انکا اویمق تکریه اویمق اولور وَمَنْ تَوَلّٰى ومهم تکری امرندن یوزدوندرسه فَمَا اَرْسَلْنٰكَ
عَلَيْهِمْ حَفِيظًا پس بزسنی انلرکه ازرشه بکجی وضقیلجی کوندرمدک که انلری معاصیدن حقیقن
بعضی علما بوحکمی آیت سیفله منسوخ بلورلر وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ ومنافقلر ایدرلرسنکر
حضورکده که بزدن بویرق دوتمق واطاعت ایلمک وسندن حکم اتمک فَاِذَا بَرَزُوا مِنْ
عِنْدِكَ پس چقالیکه سنکر قتلکدن طشره چقسلر بَيَّتَ طَآئِفَةٌ مِنْهُمْ کجه بربریله ایدرلر
انلردن برطایفه غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ اندن غیری که سکا کوندردن درلردی یا تبدیل ایدرلر
انلردن برطایفه وسوزی دوندررانلر دیدکلری سوزدن غیری لفظ تَقُولُ مؤنث غایبه در
وفاعلی ضمیری عاید درطایفه یا مذکر مخاطب که حضرت پیغمبردرم وَاللّٰهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّتُونَ
وتکری تعالی یازر لوح محفوظده یاکرام الکاتبین تکری امریله یازدرر انلر بجیله سویلدکلری
وتدبیر اتدکلری نسنه فَاَعْرِضْ عَنْهُمْ پس انلردن یوزدوندر وعتاب ایله اسلام اظهار
اتدکلریچون که انلره قتل حکمی یوقدر وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ وتکری تعالیه توکل ایله وکندوسنکی
اکا اصلمه وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيلًا وتکری تعالی قولنکه کفیلدر وحالنکه متصرف
وحمایه تلرنه کفایت ادیجی اولدیتر اَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْاٰنَ پس نچون تامل اتمزلر بو
منافقلر قرآنی وتفکر اتمزلرکه حق کلامی ایدوکی انلره ظاهر اولمه وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ
غَيْرِ اللّٰهِ واکر بوقرآن تکریدن غیرنکر قتندن اولسیدی یعنی مخلوق کلامی اولیدی
اهل کفر ونفاق کان اتدوکی کبی وَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا البته اهل علم وفهم اندهچوق
اختلاف بولورلردی تناقضدن زیراکه بشرکلامی خللدن خالی دکلدر کرکه لفظ جیسیله
کرکه معنی وَاِذَا جَآءَهُمْ اَمْرٌ مِنَ الْاَمْنِ وچقن منافقلر بر اشبو کلسه امینلکدن پیغمبر
برقوملهجیله اتمکبی یا اسلام لشکری ظفر بولمقکبی اَوِ الْخَوْفِ یا قورقودن دشمن
جمع اولمقکبی یا مسلمانلرجرسنه انکبت ارمکبی اَذَاعُوا بِهٖ اول خبری فاش ایدرلر
کرچکلکی ظاهر اولمدن واول فاش اتمکده ضرر وفساد وار درزیراکه ایوخبر دشمنلر فتنه یه
سبب درکه اهل اسلامله جنکه قصد ایده لرویارمز خبر مسلمانلرکه ضعفنه وانلرکه پریشانلغنه
سبب اولور وَلَوْ رَدُّوهُ اِلَى الرَّسُولِ واکر اول خبری پیغمبره دوندرلردی اکر صلاح
بلورسه اتکان ایلیه وَاِلٰٓى اُولِي الْاَمْرِ مِنْهُمْ وبویرق اصلرنه اهل ایماندن صحابه اولولرکبی
لَعَلِمَهُ الَّذِينَ البته آنی بیله لردی انلرکه يَسْتَنْبِطُونَهٗ مِنْهُمْ اول خبری استخراج ایدوب
جقرلردی وتحقیقن بیورمشدرکه پیغمبر واولی الامر بلورلرکه قتنی خبری فاش اتمکدرکه و

قتنی سن

قتنی سن کزلمکدرکه وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ واکر تکرنک کرمی اولمیدی پیغمبر کوندرمکله وَرَحْمَتُهٗ
ورحمتی قرآن اندرمکله واتیشملیکه فضل حضرت رسولدر یا اسلام ورحمت قرآندر یا توفیق
اکر بونلرکه برکتی اولمیدی لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطٰنَ شیطانه اویارمکزاز اَلَّا قَلِيلًا آزسزدن
آزیکه که تکری مدد ایله شیطانه اویمه سندن امین اولدکز فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ پس
سن جنکه ایله تکری تعالینکر طاعتی ورضاسینی یولنده بوآیتکر نزولی بدرغزاسنه اولدی
که حضرت رسولم بدره غزیمت ایلدی ونعیم بن مسعود خلقی ابوسفیانکر ندن قورقدردی
صحابه نکر بعضیسی کتمکله استمدکلر ورسول ایتدی اکر بن تنها ده قلورم کدرم بوآیت کلدی
کهاکر غیرلر تخلف اتسلرسن وارکفارله جنکه ایله لَا تُكَلَّفُ اِلَّا نَفْسَكَ سکا تکلیف اولنمز
جهاد اتمکده الا کندو نفسکه پس غیرلر مخالفتندن غمناک اولمه وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ
تحریض وترغیب ایله مومنلری مشرکلره قتالنه کهسکا واجب اولان تحریضدر تکلیف
دکل عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَكُفَّ اولاکه تکری تعالی مسلمانلردن منع ایله بَاْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا کافر
اولنلرکه جنکی شدتلی یعنی قریشلو نکربرلهکه انلرکه کوکلنه قورقو برمغه وبو نجلین حال
بدرصغری ده واقع اولدی که ابوسفیان قورقوب بدره کلدی نتاکه سون آل عمرانده
ذکر اولندی وَاللّٰهُ اَشَدُّ بَاْسًا وتکری تعالی قتی رقدر هیبتلی وصولتلی قریشدن وشدتلی
تَنْكِيلًا وعقوبتلی وعذابلی حق انلردن قتی رقدر مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً مهم کم ایو
وکوکل شفاعت اتسه که انکله حق ثابت اولمه ویکسیه نفع ارکوب ضرر دفع اولنه
يَكُنْ لَهٗ نَصِيبٌ مِنْهَا اول شفیعه آنکر ثوابندن نصیب وار درومَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً
سَيِّئَةً ومهم کم بریارمز شفاعت اتسه که انکله حقوقدن برحق فوت اولمه ویکسیه زیان
ارشب خیری منع ایده يَكُنْ لَهٗ كِفْلٌ مِنْهَا اول کشیه آنکر وبالندن نصیب اولور وَكَانَ اللّٰهُ
عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ مُقِيتًا وتکری تعالی هم نسنه ازره قادر وصاحب قدرتدر یاهم نسنه کوزجی یا
طاقتدر وَاِذَا حُيِّيتُمْ بِتَحِيَّةٍ وچقن سلام ویرلسکز برسلامله یعنی سن سلام ورسلر
فَحَيُّوا بِاَحْسَنَ مِنْهَا بلسنزدن اکا سلام ورکه اول سلامدن یکدکه یعنی اکر اول سنه
اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ دسه وسز آنکر جوابنده وَبَرَكَاتُهٗ دیکزیاده ایلکز اَوْ رُدُّوهَا یاهمان اول
رحمتله جمع اتسه سز آنکر جوابنده وبرکاتهدیکزیاده ایلکز اَوْ رُدُّوهَا یاهمان اول
تحیتی کرو دوندرکه یعنی سَلَامٌ عَلَيْكُمْ جوابنده عَلَيْكُمُ السَّلَامُ دیکز بومقدارفرحندر وبعضی
انکرازره درکه اکر سلام ورن مسلمان اولسه بِاَحْسَنَ جوابن ورمکرکه واکر مسلماندن غیری
اولسه انکرازره همان ردّ ایده لر عَلَيْكُمْ لفظیله اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا تحقیق تکری

سفیان

وتقصان

وتدبیر

دانکله جزا اولور

ارزیکل

قتنی سن

جمیع نسنه ارزه حساب ادیجی در پس سن سلام وجواب ارزه حساب ایلسه گرک اللّٰه
لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ اللّٰه تعالدن غیری طاپمغه لایق وعبادته مستحق معبود یوقدر الا اول
لَيَجْمَعَنَّكُمْ تکری حقیقون سزی جمع ایدرجکدر قبرکزده اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ قیامت کونینه
دکن که یعنه قوپرن لَا رَيْبَ فِيهِ اول کونن یا جمع اعتقاده هیچ شک وگمان یوقدر وَ
مَنْ اَصْدَقُ مِنَ اللّٰهِ حَدِيثًا وکم صادق رکدر تکری تعالدن سوزدن یکا وعده سوزنده
یعنه کمکر سوزی کرچکدر تکریدن وکم طغرو سوزلو در وعده سنده کتور مشلرکه برقوم
مکه دن هجرت ایدوب یول اورتاسنده شیمان اولب کروه دونلرو کندولرکه اسلامدن
مدینه جرکوندر دلر مسلمانلرانلرکه حقنده اختلاف ایدوب برجماعت انلرکه ایمانه قایل
قایل ادیلر وبعضی انلرکه نفاقه حکم اتدلر بو آیت کلدی فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنٰفِقِينَ پس نه ذره
نولدی سزکه منافقلرشانده متفرق اولب فِئَتَيْنِ ایکی بولکه اولدکز بعضی انکه ازنه حد
که هجرت لردن برجماعت مدینه نکهواسی یارمز لغنی بهانه ایدوب رسولدن رخصت اجازت
آلدلرکه بادیه وارب اقامت ایده کروانلر مدینه دن یعقوب مکه مشرکلرنه اولاشدلر
وصحابه انلرکه اسلامنده تردد ظاهر اولدی بو آیت نازل اولدی که بعضون اکی بولکه اولدکز
وانلرکه کفرنه اتفاق اتمز سزوَاللّٰهُ اَرْكَسَهُمْ حال اولدرکه تکری تعالی انلری رد ایلدی و
باشی اشغه قلدی قتاله وبغلمغه کفرلرنه حکم ایدوب بِمَا كَسَبُوا اتدکلری عمل سبیله که
مودمنلردن یوز دوندرب کافرلرنه رجوع اتدلر اَتُرِيدُونَ اَنْ تَهْدُوا دلرمزکه
یول کوستوب سز مَنْ اَضَلَّ اللّٰهُ تکری تعالی ازدرمغی مکسیه وَمَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ دیمکی که
تکری تعالی ازدرسه فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا پس اکا هیچ یول بولمزسن یعنه تکری تعالی ازدرمغی
مکسلن هیچ کزیول کوسترمزسن وَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ سوزلردیلرکه یو
دخی قتله لرسزی که کافر اولکز کَمَا كَفَرُوا کندولر کافر اولدقلری کبی فَتَكُونُونَ سَوَاءً
تاکه انلرله ضلالتده برابر اولکز فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ اَوْلِيَاءَ پس انلردن دوستلر ایدنمکز
حَتّٰى يُهَاجِرُوا تا انلر ایمان کتوروب هجرت ایتمجه وهجرتله ایمانلری کرچکلشوله
فِي سَبِيلِ اللّٰهِ تکری تعالی رضاسی یولنده کفرضدنه وریادن خالی هجرت اولنجه
تَوَلَّوْا پس اکر ایمانه دن وهجرتدن یوز دوندرسلر فَخُذُوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ پس انلری دوتکز
واسیر ایلکز وحبس انلری اولدرکه حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ هرقنده که بولسکز حل ده وحرم
ده وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وَلِيًّا وانلردن هیچ دوست ایدنمکز وَلَا نَصِيرًا ونه یاردمدوست
کار بللهه انلری دوتکز قاد کلدرکه اِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ اِلٰى قَوْمٍ الا انلرکه کرار شلرو وصغه لر

برقوم

برقومه که بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ سزوکله انلرکه ارلسنده عهد وپیمان وار واول خزاعه قبیله سیدر
یا بنی بکر یا بنی اسلم که پیغمبرمز انلرله مقرر اتمشدرکه هم کم انلرکه جوارنه کرسه پیغمبرکه
جوارنده اوله اَوْ جَآءُوكُمْ یا سزنه کلسه لر انلرکه یورکلری طار لوب وکراهت ایدرلر اَنْ
يُقَاتِلُوكُمْ که سزوکله جنکلر ایده لر اَوْ يُقَاتِلُوا قَوْمَهُمْ یا کندوقوملریله جنکلر ایده لر اَنْ
وانلر بنو مدلج ادی انکه ازه عهد ایلدلرکه پیغمبرله مقاتله ایتمیه لر وقریشله دخی بویله
عهد اتمشلردی وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ واکر تکری تعالی دیلسیدی لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ انلری سزوکه ازرکن
حواله ایدردی بونکر برله که سزوکی قورقکزی انلرکه کوکلرنه کدره فَلَقَاتَلُوكُمْ پس
سزوکله جنکر ایدرلردی فَاِنِ اعْتَزَلُوكُمْ پس اکر بوقدرلو وعهد ایدنلر سزدن اراغ
اولسلر فَلَمْ يُقَاتِلُوكُمْ وسزوکله جنکر اتمسلر وَاَلْقَوْا اِلَيْكُمُ السَّلَمَ وسزه صلح اومطیع
اولمق علامتنی برقسلر یعنه سزدن امان طلب اتسلر فَمَا جَعَلَ اللّٰهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا
پس تکری تعالدن انلرکه ازرنه برسبب قلدی که انلری قتل ایده سزو مالرن یغما ایلیه سز
بو آیتکر حکمی آیت قتالله منسوخدر سَتَجِدُونَ آخَرِينَ تزاولاکه کوکلرنه برغیری قومی
یعنه قبیله غطفان یا بنی اسلم که مدینه کلوب ایمان اظهار ایده لر يُرِيدُونَ اَنْ يَاْمَنُوكُمْ
دلرلرکه سزدن امین اوله لر ومدینه دن دوندکلرنده صاکه کافر اوله لر وَيَاْمَنُوا قَوْمَهُمْ
وکندوقوملرندن دخی امین اوله لر كُلَّمَا رُدُّوا اِلَى الْفِتْنَةِ هرکاه که وبخه که فتنه دوننه لر
یعنه کفره یا اهل اسلام حنکنه اَرْكَسُوا فِيهَا اول فتنه ده باشلری اشغه قلنه لر فَاِنْ لَمْ
يَعْتَزِلُوكُمْ پس اکر سزوکه جنکلردن اراغ اولمسلر وَيُلْقُوا اِلَيْكُمُ السَّلَمَ وسزه صلح یکا
صلح وطلب امان تقدن برقسلر وَيَكُفُّوا اَيْدِيَهُمْ والدن سزوکه جنکلردن کروه برقسلر
یعنه سزوکله جنکر اتمکدن ال چکسه لر فَخُذُوهُمْ پس انلری دوتکز وَاقْتُلُوهُمْ واولدرکه
حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ هرقنده که انلری فرصت بولسکز وَاُولٰٓئِكُمْ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا
مُبِينًا وسن انلرکه ازرنه روشن ومللو حجت قلدق انلری اولدرمکده وبغلمقده
واول حجت انلرکه کفری ومکری ظاهر اولمقدر وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ اولمز ویوقدر روا
ولایق حکملر برمومنه اَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا کبر مومنی ناحق یره اولدرمه اِلَّا خَطَـًٔا
مکر خطایله اولدره وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَـًٔا وهرکم برمومنی خطایله اولدرسه فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ
مُؤْمِنَةٍ پس انکر کفاره سی برمومن قول آزاد اتمکدر وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ اِلٰٓى اَهْلِهِ ودیتی
تمام تسلیم ایدوب ورمکدر اهلنه که مقتول کردارنه در وانلر برمری ارلسنده قسمت ایده لر
سایر میراثلر کبی اِلَّآ اَنْ يَصَّدَّقُوا الا انکر که وارثلر صدقه ایده لر وآندن دیت الیه لر

قاتله

فَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ پس اگر مقتول بر قومدن اولسه كه عَدُوٍّ لَكُمْ سزوكه دشمنكز در
يعنى كافرلر وَهُوَ مُؤْمِنٌ وقاتل مؤمن اولسه فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ پس قاتل
ازره برمؤمن قول آزاد اتمكدر وآنكر اهلنه دِيَةٌ ورمكدر زيرا كافرلر مؤمن
ايرلرينه ميراث اهلق يوقدر وَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ واكر اوكدرلن بر قومدن اولسه كه بَيْنَكُمْ
وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ سزوكلرلن آرالرنده عهد وپيمان وار يا اهل ذمت اولا دِيَةٌ مسلمه
كفارنده حكم مسلمانلر حكمى كبى در فَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ پس قاتل ازره دِيَةٌ ورمكدر انكر اهلنه
وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وبر مؤمن قول آزاد اتمكدر فَمَنْ لَمْ يَجِدْ پس بولمسه وصتون
آلمغه كوجى يتمسه فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ پس انكرازره درآيكى آى اوروج دوتمق
بربرى اردنجه تَوْبَةً مِنَ اللَّهِ بونلرحكم ايلدى تكرى تعالا سزه توبه ورمكدن دبو توبه
تكرى تعاليدندر وانكر توفيقيله وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا وتكرى تعا قاتلكر ومقتولكر
حالن بلكى حكم اجرى در ديت وكفارتده بابنده وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا اوبله كم برمؤمنى
قصدله اولدرسه وانكر اولدرمسنى حلال بلسه فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ پس انكر جزاسى طامودر
خَالِدًا فِيهَا انده ابدى قلدغى حالده وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وتكرى تعا انكرازره خشم ايلدى
وَلَعَنَهُ وآنى كندودن رحمتندن سوردى وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا واكا اولوعذاب
يارقلدى كتورمشلركه رسولم برقومه سريه كوندردى وسريه درت يوز آتلودر و
حرب اسه فديكى انلردن مسلمان اولدى انكر قومى قاچدلر واول مالى ومتاعى وقيونيله
برطاغه چقدى همان سريه تكبير ايدوب ارشدلر دوحداسن دافى تكبير ايدوب طاغدن
اندى ولا اله الا الله كلمه سن ديوب موحد مسلمان سلام وردى اسامه بن زيد فى الحال انكر
ازره سكردب قتلله بوينن اوردى وهم متاعن غارت ايدوب قيونلرن سوردى بو
خبر پيغمبره ارشدكده غايت متألم اولدى وبو آيت نازل اولدى كه يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
اى مؤمنلر بولكى إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قچن سفراتسكز تكرى يولنده يعنى غزايه كتسكز
فَتَبَيَّنُوا پس كندوكزى بلورده كى يا اوكمات صورك وتخصص ايلكز وَلَا تَقُولُوا وايتمكز
لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلَامَ سزه سلام بركن كمسه لَسْتَ مُؤْمِنًا سن مؤمن دكلسنه
بلكه بزدن اميل اولمقجون بوكلمه ديه كه تَبْتَغُونَ كسترسزوطلب ايدرسزاى مجاهدلر عَرَضَ
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فانى دنيا نكر متاعن ومالن مراد مرداسكر غنيمتى وقيونلرى يدرداكر سز غنيمت
دلسكز فَعِنْدَ اللَّهِ پس تكرى تعا قتنده مَغَانِمُ كَثِيرَةٌ جوق غنيمتلر وارركه سزه ورسون درتا
تاكه مسلمانلرى مالللرندن اوترى اولدرمه سزداكر فرضا مرداس بوكلمه قبلمه قورقوسندن

ديوب

ديوب سلام وردى كَذَٰلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ آنجلين ايدكز سز موندن اوكدن يعنى اول اسلام
كردكلكز وقت باشكز وماللكز قورقوسندن شهادت كلمه سن كتورردكز فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ پس
تكرى تعا سزه ازركن منت اتدى آنكله كه سزه دينكز استقامت وردى فَتَبَيَّنُوا
پس روشن وبللوايلكز بومعمايى وملكه اولدرمكه تعجيل اتمكز إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا تحقيق
تكرى تعا سزه باشلدكلكز نسنه يلجى در عملكزكوره جزاويرسز در لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ
برابراولمز اودده اوتورانلر مؤمنلردن مِنَ الْمُؤْمِنِينَ مؤمنلردن غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ رحمت
اهللرندن غيرى يعنى خسته وعاجز اولميوب وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ مجاهدلر يولنده جنكر
يولنده جنكر اسبابن حاضر ايدرلر بِأَمْوَالِهِمْ مالللريله جنكر اسبابن حاضر ايدرلر وَأَنْفُسِهِمْ
ونفسلريله كه كندولرن اولديرنه كتورردلر وجنه برابر اولمز راحتده تن
پرور لكر ايدن كشى معركه ده جانن اوينين كسيله فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ تكرى تعا تفضيل ايلدى
مجاهدلرى بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ مالللريله ونفسلريله عَلَى الْقَاعِدِينَ درجة اودده عذرله
اوتورن كشيلر ازره درجة مرتبه يوزندن كه اول غنيمت وظفر وايوادده در وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى
وهركسنه اودده عذرله اوتورب غزايه ميللر ايدنلر وغزايه وارنلره تكرى تعا كوجكر ثواب
وعده احدركه اول جنتده درجاتى تفاوتى عمل زياده لكنه كوره اولور وَفَضَّلَ اللَّهُ
الْمُجَاهِدِينَ وتكرى تعا مجاهدلرى مفضل قلدى عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا عذرسز
اودده اوتورنلرازره اولوجزه كه اول دَرَجَاتٍ مِنْهُ حق تعادن يوجه مرتبه لردر آخرتده
وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً ويارلغمق واثرحمكز وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا وحق تعا انلرى بخشه
كنا ملرن يارلغيجى در انلركه غزادن آرتمقده رحمت ادجى در خبره كلنده كه مسلمانلرده
برجماعت قيس بن فاكه وقيس بن وليد وانلركه امثالى قدر قتلرى اولدغى تقديرجه مكه ده
مدينه كوجمدلر وقحان قريشه اولولرى بدر طرفنه كلورلردى انلركافرلن يولدانسن اولب
جنكره حاضر اولدلر ودوكلسى مسلمانلرى قچندن هلاك اولدى حق تعا انلركه حقنده كوندردى
إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ تحقيق الكيلركه فرشته لر انلركه جانن آلور يعنى ملك الموت
أَعْوَانِهِ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ كندولرينه ظالملر اولدقلرى حالده هجرتى ترك اتمكله واول وقت
هجرت فرض اولدى وكافرلن موافقتنه ممنوع اولدى قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ ملائكه انلره سزنه ايدوب
ايتدلركه نسنه ده يدكزدين اجرندن وقتلى طايفه سيله اتدكز مشركلردن وموحدلردن قَالُوا
كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ ايتدلر بزضعيفلر وعاجزلر ايدكه مكه بزنده وكافرلر
غالب اولدى قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فرشته لر انلره ايدهلر تكرى تعانكر يرى كنكزده

كمايله

الحمد لله

محمد رسول الله

آيت

وانلره دردى

چوق وكلدى دينادە. فَتُهَاجِرُوا فِيهَا كە برطرفە كوچ ايدە سز تا كە غير يلرجە شە
مدينە هجرت ايتدلر فَأُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ پس اول هجرت ايتمنلر كە يرى ومكانى طامور
وَسَاءَتْ مَصِيرًا او يار درواجق يردر جهنم وبو عقوبت دوكلى هجرت ترك ايدنلره
مقرر در إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ الا اول كشيلركە واقعده ضعيف وعاجز لردر
ارلردن وَالنِّسَاءِ وعورتلردن واولغلدرنكە لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً برحيله يه كوچلرى
يتمز وچاره ايده مزلر وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ويولنى بولمزلر مدينه وياغز ايه كتمكه
فَأُولَٰئِكَ عَسَى اللَّهُ پس اول بيچاره لر اولاكه تكرى حق اَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ انلردن عفو ايليه
لفظ عفوا كا اشارتدركه هجرت ترك ايلمكده قور قلو بشدر حتى بيچاره لردخى امين
اولمليه لر وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا غَفُورًا وتكرى حق معذورلرى عفو اوجى در انلرك كناهلرن
يارليغيجى در وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وهر كم هجرت ايلسه يعنى وطنندن كوچسه تكرى
يولنده يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرَاغَمًا كَثِيرًا ايرده چوق مَوَاضِع بولور يعنى آرام يرلرى
وَسَعَةً وكيلكلرى خى رزقده يا دين اظهار ايدب كلمهٔ توحيدى يوجه تمكده وَمَنْ يَخْرُجْ
مِنْ بَيْتِهِ وهر كم اوندن چقسه مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ تكرى حق يولنه هجرت ايدوب وَرَسُولِهِ و
پيغمبرى يولنه خى يعنى انلرى يقين اولمغجون ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ اندن صكره اكا اول يولده
اولم ارسه وقصد اتدوكى يره ارشمسه فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ تحقيق انكرمزدى تكرى حق
دوشر يعنى ثابت اولور وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا وتكرى حق مجرتدن تاخير اولنان
كناهى يارليغيجى در وكوجكلرينه تكرى سبيله انلره رحمت ادجى در وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ
وقجغى كتسكز وسير ايلسكز يردە فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ سزدوكه ازركز كناه يوقدر اَنْ
تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ كه قصلدە سز نمازدن يعنى درت ركعتى اكى ركعت قيلە سز
اِنْ خِفْتُمْ اَنْ يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا اكر قورقسكز كه سز فتنه ايليه يعنى سزى اولدرە
الَّذِينَ كَفَرُوا كافر اولنلر بوشرط غالب اولمق اعتباريله در زيرا اول وقت ملكده دايره سنده
ملاحنلرك دشمنلرى واردى وشمدكى حالده خى قورقو يوقدر نماز تقصير اتمكده اولور
اِنَّ الْكَافِرِينَ تحقيق كافرلر كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُبِينًا سزه آشكار دشمندر پس انلردن
حذر ايلكز وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ وسن يا محمد انلرك ايچلرنده اولسكز دشمندن قورقولدە نماز
وقت فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ پس انلره نماز قيلدرمق ايستسكز لشكرك ايكى بولكى ايله قيلغيل
طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ پس انلردن بر بولكى سنكله دورسه لر وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ وسلاحلرن
دوتسه لر نماز قيلنلر خوف واحتياط اچون فَإِذَا سَجَدُوا پس قيلغان نماز قيلنلر سجده ايتسلر

والله اعلم

وقع

وبللو

فليكونوا

فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ پس اول نماز قيلنلر سزدوكه آرده كزده طورب دشمنى برابرينده اولەلر
وچون بولوكى بر ركعت نماز قيلدرلر لشكركه نصفى يتوكده وَلْتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَىٰ و
كلسون اول بر بولوكى خى كه لَمْ يُصَلُّوا نماز قيلمدرلر لشكرى صقلركدى فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ
پس سنكله نماز قيلسونلر بر ركعت خى وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وانلرده خى آلەلر آلتلرن
كه انكله دشمندن حذر ايدرلر قلقان وتوڭلغه وزين كبى وَأَسْلِحَتَهُمْ وسلاحلرن كه
انكله جنگ ايدرلر قلچ وحربه واوق ويايى كبى وَدَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سوزدوجلر كافر
اولنلر لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ آنكه سز سلاحلركزدن يعنى جنگ آلتلركزدن غافل
اولسكز وَأَمْتِعَتِكُمْ ومتاعلركزدن كيسولرى وقباپلرى وسايرر خت كبى فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ
پس سزوكه ازركز ميل ايدرلر حمله ايدوب مَيْلَةً وَاحِدَةً بر حمله ايله هان وهمنكه بولسلر
كتورلر وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وسزوكه ازركز يوقدر كناه يوقدر اِنْ كَانَ بِكُمْ أَذًى مِنْ مَطَرٍ
اكر سز يغموردن زحمت اولسكز سلاحلركزى اصلنوب اغر اولمغله اَوْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ يا
خير ولرو طاقتسز لرا ولسكز سلاح كتورمكده اَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ دمكه سلاحلركزى قويمغا
يعنى يغمور اچدب كيسوكزى اغر اولسه وخسته اولسكز اول وقت يارقلدمكزى برقسكز كناه
اولمز وَخُذُوا حِذْرَكُمْ وهر حال حذر كزى اكدر يعنى كندوكزى صقلمغى اكلدركزى تاكه
ازركز دشمن هجوم ايتمه وايتسلركه هر طرفكوز ليوب حذر ازر، اولكدر اِنَّ اللَّهَ تحقيق
تكرى حق اَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا كافرلرى خوارايدجى عذاب يارقلدى فَإِذَا قَضَيْتُمُ
الصَّلَاةَ پس قچن قورقولو غازى قلوب تمام اتسكز واندن فارغ اولسكز فَاذْكُرُوا اللَّهَ
تكرى تعالايى ذكر ايلكز قِيَامًا وَقُعُودًا ايردوطورركزكه قيلمغه اورتسكز واوتورركزكه
اوق آتمغه سز وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ ويا يانلركزا زره، خى كه زخملو يا ترسز واتمكلركه مراد
حق تعالايى هم حالده، يا واياوب المقدر فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ پس قچن دولنسكز وقورقودن
امين اولسكز فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ پس غازى دورغ كه يعنى قيلكز اِنَّ الصَّلَاةَ تحقيق غاز
كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا مومنلر ازرنه وقتلنمش فرضدر يعنى بشه
وقت غازى وقتلرنده قيلمق فرض اولمشدر وقتلرندن چقمق جايز دكلدر وَلَا تَهِنُوا
سستلق وضعيفلق ايلمكز فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ كفار قومى ارديجه سورب استمكده وانلره
جنگ ايلكده، بو آيتكر نزولى جمادى الاخر غزاسنده واقع اولدى كه حضرت رسول صم احد جنگندن
صكره دلدى كه ابوسفيان كرى اردنجه كيده، وصحابه زخم وجراحتدن متألم ايدىلر حق تعالى
بيورر اِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ اكر سزاى مومنلر جراحتلردن درد مندوكز زخملو اولدكز

آخرنده، جزالرن درسه كوكدر

تاكه

فَاتَمُّ يَأْلَمُونَ بس انلر دخی زخم یبوب زحمتلنورلر کما تَأْلَمُونَ سز زحمتلنه کلکز کبی
وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ وسز الم ورحمت برله تکری تعالیدن امیدایدرسز مَا لَا يَرْجُونَ انلر
امیدلمدکلری نسنه آخرت ثوابندن ودنیا نصرتندن وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا وتکری تعا
سزدن خبردار بلجی در حکمت ایله وحکم ایتلو حراکتلرده فرمان قیلنده کتورمشلر که بنی ظفر دن
طُعْمَةُ بن ابیرق برکه قتاده بن نعمانک زرهنی وطعامنی کرب اون طغرجق اچنده برزرع کزلنمکده
اوغرلدی قضایله اول انبانک دلکی ادی دلکی یول ازره اون دوکلوردی بریهودی
اوینه الدوب امانته وردی صاحب قتاده اوزه ازلیوب طعمه اوینه وارمدی تا یهودی
اوینه کلدی یهودی ایتدی دون بکه طعمه طغرجق اچنده برزرع کتوروب بکا امانته ورمی
وبرجماعت طانقلق ورویه جهوده خیانت ثابت اتدلر پیغمبرمزدن کتوردکلری انکار ایدن کسنه‌لرک
حکم ایدهرک ایت گلدی که اِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ تحقیق بزسکا قرآنی اندرکه بِالْحَقِّ حقله
ودرست حکمله لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ ناسک کسنه‌سنه حکم ایدهسن اراکسنده بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ تکری سکا
کوسترمکده بلدرمکده کبی وخیله وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِنِينَ خَصِيمًا وخاینلرچون ضد کنا
مکیه خصم ودشمن اولمه وخیانت ادنلری تخویف وتهدید ایله وَاسْتَغْفِرِ اللَّهَ ویارلغمق
دله تکری تعادن یهودیه عذاب قصد اتدوکلرایچون اِنَّ اللَّهَ تحقیق تکری تعا كَانَ غَفُورًا
رَحِيمًا یارلغیجی درمغفرت دلیلنی مکه واکار رحمت ادیجی در وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ وجدال
ایتمه انلرچون که يَخْتَانُونَ أَنْفُسَهُمْ کندونفسلرینه خیانت ایدرلر یعنی طعمه قومی که اکا
خیانت یاردم ایدرلر إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ تحقیق تکری سومز مَنْ كَانَ خَوَّانًا أَثِيمًا هر
کناهکار خاینی کهکه خیانت ازره پایدار اولور يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ خیانتی آدملردن
کزلرلر وخلقه فاش اتمزلر وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللَّهِ وتکریدن کزلیورلر که جمیع
غیبک اکا آشکاردر وَهُوَ مَعَهُمْ حال بوکه حق تعا انلرله بلدر انلرکه کزلو اشلرینه
مطلع اولور پس لایق بودرکه اندن اوتنوب خیانتدن ترک ایدهلر إِذْ يُبَيِّتُونَ اول
وقتکه جیله تدبیر وتزویر ایدرلر مَا لَا يَرْضَى مِنَ الْقَوْلِ راضی اولمدیغی وبکنمدیکی سوزی
یعنی بنی ظفر یلدان سویلیوب بجه‌دهبریله مشاورت ایدرلردی وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا
وتکری تعا انلرک اشلدوکی نسنه‌یه احاطه ادیجی در علم قدیمیله وبیهوده برنسنه انکر علمندن خارج
دکلدر هَا أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ سز سز انلر یعنی بنی ظفر که غیرت جاهلیه ایله جَادَلْتُمْ عَنْهُمْ جدال
ایتدکز خاینلرچون وانلرکه خیانتن دفع اتمکه کلمشدکز فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا دنیا دارلکی وفتنه‌ده
فَمَنْ يُجَادِلُ اللَّهَ عَنْهُمْ پس کدر اولکه تکریله جدل وخصومت ایده انلردن خیانتی کزلمکجون

طانقلق ورولر

يَوْمَ الْقِيَامَةِ قیامت کونده اَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا یاکم انلرا ازنه وکیل وصقلیجی اولور
که انلرکه عذابدن دوندره لر وخلاص ایده لر وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا وهم کم یارمزلق اشلسه که
اندن غیریه ضرارسه اَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ یاکندونفسنه ظلم ایلسه ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ اندن صکره
تکریدن یارلغمق دلسه توبه ایدوب يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا تکری تعایی کنا هکار یارلغیجی
رحمت ادیجی بولور بوآیتده طعمه یه وانکر قومنه استغفار ایله توبه یه ترغیب وارشاد وار
وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا وکمکه برکناه قزنسه وآنی برکناهه تحمیل ایتکه دلسه فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ
عَلَى نَفْسِهِ پس اول عمل قزنمز الا کندوبجون زیرا انکضرری کندوده عیدیه تجاوز ایتز
جزا سنی کندوکورر وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا وتکری تعا زنه اوغرلیانی بلجی درانکله انلرکه
حکم ایدیجی در وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً وهم کم برخطیه کناه قزنسه یعنی اشلسه یاخطایله
واقع اولسه اَوْ إِثْمًا یاأولوکناه یاخود اندن قصدله اصابت اولسه ثُمَّ يَرْمِ بِهِ برییا اندن
صکره اول کناهی بهتان اتمه برجزئینه وذکناه کمسنه طعمه کبی که یهودیه بهتان ایلدی
فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَانًا تحقیق اول بهتان یوکلندی که اندن ذکناه مالک متحمل اولورلر وَإِثْمًا
مُبِينًا ودخی ظاهر کناه حاصل اندی وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ واکر تکری تعانک کرمی اولمیدی
عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ سنکزاکه سکا وحی ایلدکه واول حالکه حقیقتن سکا بلدردکه ورحمتی
دخی که یهودیه عذاب اتمکدن منع ایلدی لَهَمَّتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ انلردن یعنی بنی ظفردن
برطایفه قصد اتملردی که أَنْ يُضِلُّوكَ کهسنی طغرو حکمدن آزدرب دوندره لر وَمَا يُضِلُّونَ
وانلر خطایه وضلالته اتمزلر إِلَّا أَنْفُسَهُمْ الا کندولرن وبوعملکر وبالی انلره عایددر
وَمَا يَضُرُّونَكَ مِنْ شَيْءٍ وسکا هیچ برنسنیله زیان ایده مزلر زیرا کهسن تکری یه
پناه هندهسن وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وتکری حق سنکزاکه قرآنی اندردی وَالْحِكْمَةَ
وحکمتی دخی که انکحکملری بیانی در وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ وسکا اوکرتدی وبلدردی
سن بلدکمکنسنه‌لری کزلو اشلردن وخلقک ضمایرلرندن وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا
وتکری تعانک سنکزاکه اولو فضل وکرمی وارکه نبوت قدریه هیچ نبوتدن اولو فضلر
اولمز لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ خیر یوقدرچوخنده مِنْ نَجْوَاهُمْ انلرکه کزلو سوزلرندن یعنی طعمه
قومی که بکجه‌دهمشاورت ایدرلردی طعمه نکرخلاصنه انلرکه سوزلرنده هیچ خیر واییلکر
یوقدر إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ الا اول کمسه که صدقه درمکه بیورسون اَوْ مَعْرُوفٍ یامعروفه
امرایده واول شرعده مقبول اولاندر وایتدیلرکه معروف بودنه قرضی ورمکدر یاخود
بجان سزلره دستکیر اولمقدر اَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ یاخلق ارالرینی اصلاح اتمکدر بیورمش

وبر بریله صلح اتدره وکو کملر ندن کدوراتی دفع ایلیه وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ وکمکه بو ذکر اولانلری ایشله اِبْتِغَآءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ تکری خشنود لغنی ایستیوب وانکر رضاسنی قصد ایدوب فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ اَجْرًا عَظِيمًا تز اولاکه اکا اولوغ دوره وزمان اولور وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ وبم کم پیغمبر مخالفت ایلیکه مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدٰى اکا طغرو یول ظاهر اولدقدن صکره ومعجزاتلره واقف اولدقدن صکره وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ واویه موحد مسلمانلرینکدن غیریه اعتقاد وعمل ده بولنیت دخی طریقتنه سلوک ایدرکه ایکی کسیلکلر قورقوسندن مکه جانبنه قاچوب مرتد اولدی واندن کار بانله شام طرفنه کتدی وانلرک برپارچه متاعلرینی غارت ایلدی آخر الامر آیرلوب دوشب سنکسار اتدیلر وبر قوله جهنم دیمکیدر مندی وکمی اهلندن بردینیار اوغرلدی آیرلوب دوشب دکن اتدیلر بو دنیا عذابنه اولدی واخرت عذابنی بیورر نُوَلِّهِ مَا تَوَلّٰى آنی سودوکنه دوندررز وجهنم دکن وورزکه اول کفر ومرتد اولمقدر یعنی آنی کافر ایدرز وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وآنی طاموبه قویارز وَسَآءَتْ مَصِيرًا اویارلو ورا جق یردر اول اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ تحقیق تکری یارلغمز اَنْ يُشْرَكَ بِهِ کندویه شرک کتورمکی که اکا اورتاغ ایلمکدر وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذٰلِكَ ویارلغر شرک کدن غیرسنی لِمَنْ يَشَآءُ دیلدوکی مکنه بو آیتکر نزولیی بر پیر حقنده درکه ایدی یارسول الله بر پیرم که کناهی عرق اولدرم الا که تکریی بر بلورم واکا شرک کتورمزم واندن غیری مکنه کسوررمن وشمدیکی حالده دخی کناهلرینی اولوب وتوبه ایدوب کلدم بنم حالمی نجه کورررسن حق تعالا اکا بو آیتله بشارت ایلدی که شرک کدن غیری کناهلرینی یارلغمق امیندی وارد رر وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ وبم کم تکری تعالایه شرک کتورسه فَقَدْ ضَلَّ ضَلٰلًا بَعِيدًا بو تحقیق اول حق تعالیدن ازدی اِرا قازمق یعنی نهایتسز اَزغنلق کیولکه کملر امیندی یوقدر بو مشرکلر حالندن خبر ورر اِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ طغیانلر تکریدن غیریه اِلَّآ اِنَاثًا الا دیشیلره پوتلره دخی اد قویمشدی تانیث اسمای واسطه سیله لات وعزی ودهنا کبی وبو بجلین هر قبیله نکر بر پتی واردی کما بنی فلان دیشسی درلردی وتفسیر منیره کلمشدرکه پتلری عورتلر صورتنده دوزرلردی وآیتکلر که بو دیشیلردن مراد ملائکه در کندوزی عملریله فرشته تکری قزلری درلردی وَاِنْ يَدْعُونَ وانلر طغیانلر وجغرلر اِلَّا شَيْطَانًا مَرِيدًا الا ملعون ومردود شیطانه زیراکه مشرکلره انلرکه عبادتنه امر ایلر لَعَنَهُ اللّٰهُ تکری کندکا لعنت ایدی وکندو رحمتندن سوردی وَقَالَ لَأَتَّخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ وشیطان ایدی

طلب ایدوب

واخرنا دوعسه

ذیرا عقاب وعذاب بیریر

البته

البته دوتاجغنی سنکر قوللرکدن نَصِيبًا مَفْرُوضًا بللو ومقرر اولمش نصیبکه آنکا بعث النار ورلر واول آدمیلردن بیکدن طقسان طقوزی بوز طقسانی النار اولسین ربم واکا بری اهل جنت اولور وَلَأُضِلَّنَّهُمْ وانلری آزدیرین طریق حقدن وَلَأُمَنِّيَنَّهُمْ وآرزولندیرین انلری اوزون امیدلره یا توبه تاخیر اتمکله یا بعث ونشریو قدر دیلر یا دیلدکناه اتمکله وَلَآمُرَنَّهُمْ وبویورم انلره فَلَيُبَتِّكُنَّ پس کسه لرویارلره آذَانَ الْأَنْعَامِ حیوانلرقولقلرن وتکری تعالا حلال اتدوکن حرام ایده لر وَلَآمُرَنَّهُمْ والبته انلره بیورم فَلَيُغَيِّرُنَّ خَلْقَ اللّٰهِ که تغییر ایده لر تکری یارتدیغنی صورتنه یا صفتنه آدمی خادم اتمکدیغه ذکرن کسمکدیکی وخصی بکمکدر ولواطه وسحق که جلق اوردر مقدر ودوقوقه کوکل نقطه قومق یا تغییرون واد فطرة الله دیرلر یعنی اسلام یا اعضایی باطل الشره استعمال ایلمکدر وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا وبم کم شیطانی دوست اِدنه مِنْ دُونِ اللّٰهِ تکری تعالادن غیری یعنی بم تکه شیطانه دسه انی اطاعته وحق سوزن اشتمیه فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُبِينًا تحقیق اول کشی زیان ایلر بللو وروشن زیان زیرا سرمایه عمر وقوت الدن کدر ونصیبدن محروم اولور یا زیان جنت فوت اولب جهنم حاصل اولمغله در يَعِدُهُمْ شیطان انلره وعده ایلر وفا ایلمدوکی یَمَنِّيهِمْ والمکلری آرزولندررکه اول امینده ارشمه لرو وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ وشیطان انلره وعده وبرمز اِلَّا غُرُورًا الا آلدغق یعنی نفع اظهار رایلر انلره که انده زیان حاصل اولور اُولٰئِكَ مَأْوٰيهُمْ جَهَنَّمُ اول بولکر که بوته طیرلر وشیطانه تابعلر در انلرکه یری جهنم اولور وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا وانلر طاموندن قچاجق یر بولمیه لرکه انده نقار ایده لر وَالَّذِينَ آمَنُوا وانلرکه انانه لره وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وایو عملر ایلیه لر سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تز اولاکه انلری سرایلین وکوشکلره وبنجه لن قویاروزکه تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ کوشکلرنکر التندن انهار معلوم واهل جنت مشرف اولورلر خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا انده ابدی قلدقلری حالده اَبَدًا تاکید در یعنی جنتلرن هیچ چقمزلر وَعْدَ اللّٰهِ حَقًّا تکری وعدسی حق ودرستدرکه انده خلاف اولمز وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللّٰهِ قِيلًا وکم کرچکرکدر تکریدن سوزده یعنی تکریدن طغرو سوزلو کم وار ابو صالح روایت ایدرکه مسلمانلر واهل کتاب مجلسده جمع اولدیلر یهود ونصاری فخر ایدب ایتدیلرکه بزوم پیغمبرمز سزوکی پیغمبردن اول کلدی وبزوم کتابمز دخی سزوکی کتابدن اول نازل اولدی وجنته کمکه کرمز الا یهودی یا نصرانی مسلمانلر جواب ورلرکه بزوم پیغمبرمز انبیا خاتمی درو کتابمز سزوکی کتابنی نسخ اتدی

درت ایتلو

والی ایاغ ازر

يس بز جنته كرمكه لايق عز آيت كلدى كه ليس بأمانيكم تكرى تعا وعده ايلدوكى ثواب
بولمز سزوكى آرزولركزله اى مسلمانلر ولا أماني أهل الكتاب ونه اهل كتاب آرزولريله يعنى
يهودكى امينه كزله ونه كتاب اهلنكر جنته كريلور ما دام كه ايمان كتورب ايو عمللر ايتمه كز
من يعمل سوءا هر كم يامان عمل ايلسه تجز به انكله جزا ويريلور ولا يجد له من
دون الله وليا واول يامان عملى ايلين كندوى نفسنه تكريدن غيرى دوست ومدد ارشدرجى
بولمز ولا نصيرا ونه يارد جى كه انى عذابدن قورتره ومن يعمل من الصالحات و
هر كم ايو عملرندن كسه زيرا مم كشى عمل صالح اشلمكه قادر دكلدر من ذكر او انثى ارككدن
يا دشيدن يعنى ارد ن وعورتدن وهو مؤمن اول موده من اولدغى حالده زيرا ايمانسز
عمله اعتبار يوقدر فاولئك يدخلون الجنة پس اول ايو عمل ايدنلر جنته قويلورلر
وحفص صيغه معلوم ملهم اوقور يعنى جنته كورلر ولا يظلمون نقيرا واولر عملرى
ثوابنده ظلم اولنمز نقير مقدارى يعنى هيچ انلرك خيرندن اكسيلمز نقير خرما دانه سنى
ازرنده اولان نقطه در ومن احسن دينا وكم يكر كدر دينده يكا يعنى كمكدن دينى يكو كدر
ممن اسلم وجهه لله اول كشيدن كه كندوسى تكريه تسليم ايده واعمالن دوتب مطيع و
منقاد اولده وهو محسن حال بوكه اول ايكلرادجى اولده ويارمزلقلرى ترك ايلده واتبع
ملة ابراهيم حنيفا واوده ابراهيم حنيفه ابراهيم يا اديان كشى طغوه اولدغى حالده
يعنى دوكلى دينكردن دين اسلامه مائلكن واتخذ الله ابراهيم خليلا وتكرى تعا ابراهيمى
دوست ادندى يعنى اختيار ايلدوب خاص قلدى اولوكه ايتمكله كه دوستلق شرطى اولدركه
قول جميع حالده افندسى امرنه مطيع اوله ولله ما في السموات وتكرى تعالينكر خلقى و
ملكى هر كوكلرده اولنلر وما في الارض ويرده اولنلر دخى پس هم كمى كه يردوكوك اهلندن
دلسه دوست ادنور واختيار ايدر وكان الله بكل شئ محيطا وتكرى هر شيئه احاطه
ايدجى در علم وقدرت يوزندن يعنى انكر علمى وقدرتى هر شيئه ارشر ويستفتونك في
النساء وسندن فتوى ايدلر عورتلر ميراثنه بابنده يعنى قزلرنتاكه بكدى وعينه
بن حصين اعتراضى كه قزم وقزقردشم ماكز نصفين ورر سن ويرورمزمكر اول اكشيه
كه جنكر ايدوب غنيمت اله كتوره قل الله ايت تكرى تعا يفتيكم فيهن سزه فتوى ورر
يعنى بيان ايلركندو حكمنى عورتلر بابنده وما يتلى عليكم في الكتاب ودخى فتوى ورر
سزه كتابده اوقنان سزه يعنى قرائده في يتامى النساء عورتلر يتيملرنده يعنى يتيملركه قزلرى
عورتلرد اللاتي لا تؤتونهن اول عورتلركه انلره حدده ورمزسز ما كتب لهن انكلم ميراثدن

يا زيلان

يا زيلان يعنى فرض اولان نسنه وترغبون ان تنكحوهن ورغبت ايدرسزكه انلره نكاح ايلكسز
اكر جميله اولسلر واظلركه مالنى يهسز والمستضعفين من الولدان وودخى قرآن فتوى ورر
ضعيف وبيچاره جى اوغلانلر بابنده كه انلره ميراث ورمزسز وان تقوموا لليتامى ودخى
حكم ايلر اكاكه قائم اولاسز يتيملر عمى اجون انلركه مهرنده وميراثنده بالقسط عدالله
وحقله وما تفعلوا من خير وهر نكه خير دن اشلرسكز يتيملر حقنده وغير يلرده فان الله كان
به عليما بتحقيق تكرى تعا انى بلجى در اول خيرا جون ثواب وعوض ورسه كرك لسبابنده
نزوله كلشدركه بر ارعورتنه بهانه ارزدى كه طلاق وره وعورت اوغا محتاجدن انكر
فراقنه رضا ورمزدى وايدردى كه بكا طلاق وره وهم قنه ولسكر كديم حق تعا ايت كوندردى
وان امرأة خافت واكر بر عورت قورقسه وبلسه من بعلها نشوزا آرى كندويله درمكدن
او اعراضا يا انكله اوتورب طورميه وسويلشميه يوز دوندرمكدن فلا جناح عليهما
پس انلره ازرنه هيچ كناه يوقدر ان يصلحا بينهما كه ارالرنى صلاحه كتوره لر صلحا يعنى
بارشه لر انكله كه عورت مهرندن بر مقدارن بغشليه يا كندو نوبتن غيرى عورته وره
وارد خى آنى خوش دوتب كندوسنه ايرميه والصلح خير وصلح ايتمك بارشمق يكر كدر خصوصيله
آير لمقدن واحضرت الانفس الشح وحاضر قلندى نفسلر بخللى يعنى نفسلر بخيللكه
ازره مخلوط در وبوندندر كه ارالره عورت صلحده وروتده بخل ايدرلر وان تحسنوا واكر
واكر احسان ايتسكز زندكانيزده وتتقوا وصاقنسكز يارمزدن لكدن واعراض ايتمكدن
فان الله پس تحقيق تكرى تعا بما تعملون خبيرا سزه اشلدكلكزدن احساندن وخصوصنده
بلجى در ولن تستطيعوا وهركز كوجكزك كشيلر كه بر عورتدن زياده عورتلر وار ان
تعدلوا بين النساء كه عدل ايليه سز وطغرولق قيله سز عورتلرا راسنده ولو حرصتم اكر
حريص اولسكز دخى عدل ودوزلكى اتمكه قادر اولمزسز فلا تميلوا كل الميل پس
ميل ايلكز تمام ميل يعنى انكن قتى سوكو كوستر مكز فتذروها كالمعلقة پس ايله اصلسز
كبى قورسز ومحبوس ايلكز يعنى بونكز كبى عورته نه طلاق ورمكسزاولور ونه ارلو وان تصلحوا
واكر صلح اتسكز وتتقوا وصاقنسكز بونكز كبى عملردن وخوشزندكانيزده ايلسكز فان الله
پس تكرى تعا كان غفورا رحيما بخشه كنارى يارلغجى در كچكلرزمانده توبه ادنلرى آشركجى در
وان يتفرقا واكر انلركه هم برى طلاقله بر برندن آيرلسلر يغن الله كلا تكرى تعا انلركه
هم برنى باى ايدر من سعته كندوسعتندن ورزقندن يعنى هم برنه تسلى ورر يا برنه بدل
كتورر وكان الله واسعا حكيما وتكرى تعا كيكر بخشلو در قوللرنه محكم اشلو در افعال واحكامنده

عملوقدر

عورتلر

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وتكرى تعالينكدر كوكلرده اولنلر جواهر علويدن وَمَا فِي الْأَرْضِ ويرده
اولان نسنلر دخى كواين سفليدن وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ وتحقيق وصيت ايلدك وبيوردق انلره
كه أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ كتاب ورلدلر سزدن اوكدن يعنى يهود ونصارى وانلردن
اوكدنكيلره وَإِيَّاكُمْ وسزه دخى وصيت ايدرز وبيوررز اى قرآن اهلى أَنِ اتَّقُوا اللّٰهَ
آنى كه تكريدن قورقه سز وشركدن پرهيز ايده سز وَإِنْ تَكْفُرُوا واكر كافر اولسكز فَإِنَّ
لِلّٰهِ پس تكرى تعالينكدر مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ كوكلرده اولان مصنوعات ويرده
اولان مخلوقات دخى يعنى دوكلى يوكسكده وآلچقده اولانلر انك مخلوقى ومملوكيدر پس
سزوك كفر ومعصيتكز اكا زيان ايلمز بلكه كندوكزه عايد اولور وَكَانَ اللّٰهُ غَنِيًّا حَمِيدًا
وتكرى تعالى اوكلمش غنى وبى نيازدر اكر انك امرن دوتسكز يا دوتمسكز وكندو ذاتنده
اوكلمشدر اكر آنى مدح اتسكز يا اتمسكز وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وتكرى تعالينك خلقى و
ملكيدر كوكلرده اولان ملائكه ويلدزلر واندن غيرى وَمَا فِي الْأَرْضِ ويرده اولان اركان
ومواليد واندن غيرى وَكَفَى بِاللّٰهِ وَكِيلًا وحق تعالى قوللرك مهماتنه وكيل يتر إِنْ يَشَأْ
يُذْهِبْكُمْ اكر حق تعالى دلسه سزى كدرر وفانى ويوغ ايلر أَيُّهَا النَّاسُ اى آدميلر وَ
يَأْتِ بِآخَرِينَ وغيريلرى كتورر يعنى يارديب وار ايدر كه بو يرق دوتجى اوله لر وچون
بو آيت نازل اولدى رسول عم مبارك الن سلمانك ارقه سنه قيوب ايتدى انلر بونك
قومى اوله لر يعنى پارسيلر وَكَانَ اللّٰهُ عَلَى ذٰلِكَ قَدِيرًا وتكرى تعالى انك ازره يعنى وار
ويوغ اتمكه قادردر مَنْ كَانَ يُرِيدُ هر كم كندو عمليله دلر اولسه ثَوَابَ الدُّنْيَا دنيا
جزاسن مجاهد كبى كه دايم غنيمت اچون جهاد ايليه فَعِنْدَ اللّٰهِ پس تكرى تعالى قتنده در
ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ دنيا ثوابى كه اول خسيسدر وآخرت ثوابى دخى كه اول
شريفدر پس نچون كشى ادنى نسنه يه طالب اولب شريف نسنه دن كروقله وَكَانَ اللّٰهُ
سَمِيعًا بَصِيرًا وتكرى تعالى جميع قوللرك سوزن اشدجيدر فعللرن كورجيدر يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا اى مؤمنلر بولكى كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ عدلله طورجيلر اولك يعنى جهدله
عدالت رسملرن دورغزك شُهَدَاءَ لِلّٰهِ طانقلر اولب تكريچون يعنى طانقلغى
طغرلق ازره ادا ايلك وَلَوْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ اكر كندو نفسكزه وجانكزه اولسه دخى وكندو
ازره طانقلق ورمك اولدركه كندوده اولان حقى اقرار ايليه تيسير كلمشدر كه انصاردن
بر كشى ايتدى يا رسول الله بر كشينك بنم اتام ازره حقى واردر وبن اكا طانغم الا اتام
درويش وفقير اولدغيچون طانقلق ورمزن بو آيت نازل اولدى كه طانقلغى كزلمك اكر كندو

جميعنه جزاسن ورسوردر

نفسكزه

نفسكزه اولسه دخى أَوِ الْوَالِدَيْنِ يا اتايه انايه اولسه دخى وَالْأَقْرَبِينَ ويقين خصملره إِنْ
يَكُنْ غَنِيًّا اكر طانقلق وردكلرى كمسه باى اولسه أَوْ فَقِيرًا يا يوقسل اولسه يعنى باى كشيه
بايلغندن اتر وحرمت ايلمك وفقيره فقريچون ترحم اتمك فَاللّٰهُ أَوْلَى بِهِمَا پس
تكرى تعالى انلرك اكسنه لايق قدر يعنى بايله يوقسوله اكر انلرك ازره طانقلق ورمكى
مصلحت كورمسه حكم ايلمزدى فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَى پس سز نفس دلكنه اويمك أَنْ تَعْدِلُوا
كه عدل ايلميه سز وحق يولندن دونه سز وَإِنْ تَلْوُوا واكر دولشدره سز ودوندره سز دللركزى
طغرو طانقلقدن أَوْ تُعْرِضُوا يا اعراض ايده سز آنى ادا ايلمكدن وكزليه سز فَإِنَّ اللّٰهَ
پس تحقيق تكرى تعالى كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا سز هر نكه اشلسكز عدلدن وكزلمكدن خبردار در
بلور وسزه انك ازره جزا ورسردر يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اى اول كمسه لركه ايمان كتوردكز
خطاب مسلمانلره در يا منافقلره يا كافرلره كه لات وعزايه ايمان كتوردلر آمِنُوا
بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ ايمان كتوركز تكريه وپيغمبرنه كه محمددر وَالْكِتَابِ الَّذِي واول كتابه دخى كه
نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ پيغمبرى ازره اندردى يعنى قرآن وَالْكِتَابِ الَّذِي واول كتابلره دخى
ايمان كتوركز كه أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ قرآندن اوكدن اندردى محققلر ايدرلركه اى اول
كشيلركه برهان وحجت حيثيتندن ايمان كتوردكز كشف وعيان طريقيله ايمان كتوركز
يا اناندكز تصديق يوزندن تحقيق طريقيله دخى اناندكز وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللّٰهِ وهر كم
تكريه كافر اولسه وَمَلَائِكَتِهِ وانك فرشته لرنه وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وكتابلرنه وپيغمبرلرنه وَ
الْيَوْمِ الْآخِرِ وصكره غى كونه كه قيامت كونيدر فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا تحقيق اول
آزدى اراق آزمق كه مقصددن نهايتله اراقدر إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا بدرستى انلركه
موسايه ايمان كتوردلر يعنى يهود ثُمَّ كَفَرُوا اندن صكره كافر اولدلر بوزغويه طاپمغله
ثُمَّ آمَنُوا اندن صكره ايمان كتوردلر وتوبه ايلدلر ثُمَّ كَفَرُوا اندن صكره عيسايه كافر
اولدلر ثُمَّ ازْدَادُوا كُفْرًا اندن كفرلرن ارتردلر محمده انكار اتمكله عم لَمْ يَكُنِ اللّٰهُ
اولمز كه تكرى تعالى لِيَغْفِرَ لَهُمْ انلرى يارلغيه يعنى تكرى تعالى انلرى يارلغمز زيرا اعتبار
هر ايشك آخرنه در حق تعالى انلرك عاقبتن بلوبدركه كفر وضلالت ازره كدرلر وَ
لَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا وانلره طغرو يول دخى كوسترمز ضلالتده ابدى قلور انلره طامودن
خلاص يوقدر بَشِّرِ الْمُنَافِقِينَ بشارت ايله منافقلره استهزا طريقيله در يا انلره خبر
ايله بشارت يرنه بِأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا كه تحقيق انلره يوركلر ياقجى عذاب واردر الَّذِينَ
منافقلر انلردركه يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ كافرلرى دوستلر ادنورلر مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ

دخى

وانلره معامله ايدرلر

مومنلردن غیری اَیَبْتَغُونَ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ انلر کہ قتنہ غیر سوزلق اولوکیمی کسلمز لرخاۃ
اَلْعِزَّةَ لِلّٰهِ جَمِیعًا تحقیق جمیع عزیز لق تکری نکدر ومہم کہ عزت ارسہ اندہ ارر واول
دوستلرن عزیز ایلر وَقَدْ نَزَّلَ عَلَیْکُمْ فِی الْکِتَابِ وتحقیق تکری کتاب سزدہ کہ ارزکن ای
مومنلر قرآنہ اندردی اَنْ اِذَا سَمِعْتُمْ آیَاتِ اللّٰهِ تکری آیتلرن قرآندن
یُکْفَرُ بِهَا انکا کافر اولہ لر وَیُسْتَهْزَأُ بِهَا وانکلہ مسخرہ یہ آلہ لر فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ پس
اول کافرلرلہ واستہزا ایدنلرلہ اوتورمکز وانلردن ایرلکز حَتَّی یَخُوضُوا تا انلر کرکہ
یعنی باشقہ فِی حَدِیثٍ غَیْرِهِ اندن غیری سوزہ یعنی انلر غیری ایوسوزہ باشلیہ
انلرلہ اوتورمکز وانلرکہ گفتندن اعراض ایلکز واکر انلرلہ اوتورسکز اِنَّکُمْ اِذًا مِثْلُهُمْ
تحقیق سزدخی اول وقت کناھدہ انلر جلیس اولورسز زیرا کہ انلردن اعراض اتمکلہ
قادرسز اِنَّ اللّٰهَ بدرستی تکری تعالا جَامِعُ الْمُنَافِقِینَ منافقلری جمع آدیجی هر وَالْکَافِرِینَ
وکافرلری فِی جَهَنَّمَ جَمِیعًا جہنمہ جمیعن الَّذِینَ یَتَرَبَّصُونَ بِکُمْ انلر کہ سزہ
نکبت لر وبلالر گوزہ درلر فَاِنْ کَانَ لَکُمْ فَتْحٌ مِنَ اللّٰهِ پس اکر سزہ فتح ونصرت واقع اولسہ
تکری حقندن قَالُوا اَلَمْ نَکُنْ مَعَکُمْ منافقلر سزہ ایدرلر بزسزوکلہ بلہ دکلدکہ وسزہ مدد
ایلدکی پس بزہ غنیمتدن حصہ ورکہ وَاِنْ کَانَ لِلْکَافِرِینَ نَصِیبٌ واکر نصیب کافرلرکہ
اولسہ یعنی جنکدہ مومنلر ازرہ غالب اولسہ لر قَالُوا اَلَمْ نَسْتَحْوِذْ عَلَیْکُمْ کافرلر ایدرلر
بزسزوکہ ازرکن غالب ومستولی دکلدکہ ودیمزی اولدرمکہ قادر حق اقامسزدن ال
چکدکہ وَنَمْنَعْکُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِینَ ودیمزی منع ایلدکہ مومنلردن یعنی انلرہ یاردم
اتمکدہ سُستلق ایلدکہ وسوزلرسویلردکہ کہ کوکلکزی حضوردی وسزغالب اولورکن
پس بزی غنایم دنیزدن شریک ایلکز فَاللّٰهُ یَحْکُمُ بَیْنَکُمْ پس تکری تعالا سزدکہ ارالکزدہ حکم
ایلرای مومنلر ومنافقلر یَوْمَ الْقِیَامَةِ قیامت کونندکہ اندن غیری ملکہ حکومت دعوانن
ایلمز وَلَنْ یَجْعَلَ اللّٰهُ وہرکز تکری تعالا قیامت کونندہ لِلْکَافِرِینَ عَلَی الْمُؤْمِنِینَ سَبِیلًا کافرلرہ
مومنلر ازرہ نہ یول قیلمز یعنی حجت کہ انکلہ انلری الزام ایدہ لر یادنیادہ انلرہ مومنلر
ازرہ ظفر وفرصت درحز اِنَّ الْمُنَافِقِینَ بدرستی درتحقیق منافقلر یُخَادِعُونَ اللّٰهَ تکریئی
الدمق ایدرلر یعنی تکری دوستلرنہ سلام اظہار اتمکدہ وکفری کزلمکدہ مکر ایدرلر وَهُوَ
خَادِعُهُمْ وحق تعالا انلری الکدیجی هر یعنی انلرکہ امکری وغدری جزاسنی ورجی هر وَاِذَا قَامُوا
اِلَی الصَّلٰوةِ وچون منافقلر نماز طورسلر قَامُوا کُسَالٰی کاہل کرایلہ واغر لغلہ طورزلر
یعنی کوکلسز وکراھتلہ واکر پیغمبر اصحابندن انلری برکمسہ کورسہ نماز قیلورلر واکر کورمہ

قیامت کونندہ

ترکہ ایدرلر دی یُرَآءُونَ النَّاسَ کندولرن خلقہ کوسترلر ورپا ایدرلر تاکہ انلری مومن صانلر
وَلَا یَذْکُرُونَ اللّٰهَ وتکریئی ذکر ایدوب انمزلر اِلَّا قَلِیلًا الا ازواول دخی خلق اچندخلوتدہ کلہ
جاذ اللہ ذکر ایدرلر آنجق کوکلدہ اتمزلر مُذَبْذَبِینَ بَیْنَ ذٰلِکَ متحیر ومتردد اولدقلری
حالدہ کفرلہ ایمان ارلسندہ لَا اِلٰی هٰؤُلَاءِ نہ مومنلرہ یارلرلر کہ مومنلردن اولہ لر وَلَا اِلٰی
هٰؤُلَاءِ ونہ کافرلرہ یارلرلر کہ کافرلردن اولہ لر اورتادہ حیران قلمشلرلر وَمَنْ یُضْلِلِ اللّٰهُ و
هرکمی کہ تکری تعالا ازدرسہ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِیلًا پس هرکز سن اکا هیچ حقہ وثوابہ یول بولمزسن
یَا اَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا ای مومنلر بولکی لَا تَتَّخِذُوا الْکَافِرِینَ اَوْلِیَاءَ کافرلری کندولرنہ دوست
ایدہ غمکز وانلری سزہ یارومددکار صانمکز مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِینَ مومنلردن غیری زیرا بو
منافقلر عملی درکہ تکری دشمنلریلہ دوستلق ایدہ لر اَتُرِیدُونَ دلرمزکہ اَنْ تَجْعَلُوا لِلّٰهِ
عَلَیْکُمْ سُلْطَانًا مُبِینًا کہ تکری تعالایہ اچون کندوعذابکزازرہ روشن وبللوحجت قیلمزوآول
کافرلردوستلغی درکہ موجب عقوبت وخذلاندر اِنَّ الْمُنَافِقِینَ تحقیق منافقلر فِی الدَّرْکِ
الْاَسْفَلِ مِنَ النَّارِ اشغہ رق طبقہ دہ درطامودن پس انلرکہ عذابی کافرلردن زیادہ اولور
انکچون کہ انلرکوکلدن کافرلردر وکفری الدہ مغلوب ومکر وستہزایلہ جمع ایلدلر وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِیرًا
وانلرہ یاردمجی دخی بولمزسن انلری اول طبقہ دن طشرہ چقروب عذابدن قورتره لر وکوکلی
منافقلر بوعذابدہ اولسہ دخی اِلَّا الَّذِینَ تَابُوا الا انلرکہ نفاقدن توبہ ایدہ لر وَاَصْلَحُوا او
وصلاحہ کتورلر وکندولرکہ فاسد حاللرن وَاعْتَصَمُوا بِاللّٰهِ وتکریہ صغنمرلر یاتکری دینہ
یاپشہ لر وپیغمبر سنتنہ دم وَاَخْلَصُوا دِینَهُمْ لِلّٰهِ وخالص وپاکیزہ ایدہ لر دینلرن تکری تعالایہ
یعنی طاعتی تکری رضاسیچون ایدہ لر فَاُولٰئِکَ مَعَ الْمُؤْمِنِینَ پس اول بولکر کہ توبہ واصلاح
واخلاصلہ موصوفلر درمومنلرلہ اولہ لر دنیادہ واخرتدہ وَسَوْفَ یُؤْتِ اللّٰهُ الْمُؤْمِنِینَ
اَجْرًا عَظِیمًا وتزادلاکہ تکری تعالا مومنلرہ اولوعزودہ ویولنلرلہ ثوابدہ شریکدلہ لر
مَا یَفْعَلُ اللّٰهُ بِعَذَابِکُمْ نہ ایلر تکری تعالا سزہ عذاب ایدوب یعنی سزہ نچون عذاب ایلرکہ اِنْ
شَکَرْتُمْ وَآمَنْتُمْ اکر اکا شکر اتسکز اومرن دوتدکز وایمان کتورسکز انکر وحدانیتہ یاآنا نسکز
اکاکہ سزہ نجات بولہ غکز انکر فضلیلہ درسزدکہ شکرکزلہ دکمز وَکَانَ اللّٰهُ شَاکِرًا عَلِیمًا وحق تعالا
شکراولنان ثواب ورجی درشکر وایمان حقوقنی بلجی هر لَا یُحِبُّ اللّٰهُ الْجَهْرَ تکری تعالا سوزہ اشکارہ
ایلکہ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ یارمزسوزی اِلَّا مَنْ ظُلِمَ الا اول کشی شکایت ایدہ کہ کندویہ ظلم
اولنہ وکوچ ایدہ لر پس اول وقت ظالمکر عیبن سویلمکلر یاظلمدن شکایت ایلکلر
رَوَا در وَکَانَ اللّٰهُ سَمِیعًا عَلِیمًا وتکری تعالا مظلومکر سوزینہ اشیدجی هر ظالمکر اشلدوکن بلجی در

مسلمانلری

نه قصور جزاسن ورسوردر إن تبدوا خيرا اكر سز بر خيرى يا طاعتى اشكاره ايلسكز أو تخفوه
يا آنى كزلو اشلسكز أو تعفوا عن سوء يا بر يارمزلق عفو اتسكز كه سز اندن شكايت
اتمك روادر واكا عذاب اولنمق سزا اوله فإن الله پس تحقيق تكرى تعالى كان عفوا قديرا
عاصيلرى عفو ادجى در بونك برله كه ظالملردن انتقام اتمكه قادردر بو آيتده مظلوملره
تحريض واردر ظالملرى عفو اتمك ازره تا كه تكرى خلقيله متخلق اوله لر بونك برله كه
إن الذين يكفرون تحقيق ويقين انلر كه كافر اولورلر بالله ورسله تكرى تعالايه وپيغمبرلرنه
ويريدون أن يفرقوا ودلرلر كه ايرلق برغه لر بين الله ورسله تكريله پيغمبرلرى اراسنده
بونك برله كه تكريه ايمان كتوره لر وانك پيغمبرلرنه كافر اوله لر ويقولون وايدرلر نؤمن
ببعض پيغمبرلرك بعضنه ايمان كتوررز ونكفر ببعض وبعضنه كافر اولورز مراد
يهوددر كه ايدرلردى موسايه وعزيره ايمان كتوردك وعيسايله محمده كافرز و
يريدون أن يتخذوا بين ذلك سبيلا ودلرلر كه كفرله ايمان اراسنده يول ايدنلر
حال بودر كه تكرى تعالايه تمام ايمان كتورلمز مكر انك پيغمبرلرن تصديق ايليه أولئك
هم الكافرون حقا اول بولك كه كفرله ايمان اراسنده يول ايدنورلر انلر كرچك كافرلردر
كه كفرلرى محقق اولمشدر يعنى كفرده كامللردر وانلره مؤمن دنلمز واعتدنا للكافرين
عذابا مهينا وبز كافرلره خوار ادجى عذاب يارقلدق كه جهنمده حقارت ومذلتله عذاب
كوررلر والذين آمنوا وانلر كه ايمان كتوردلر بالله ورسله تكرى تعالايه وانك پيغمبرلرنه
ولم يفرقوا بين أحد منهم وايرمدلر ايمانده انلردن بر سنك اراسنى بلكه دوكلنه
اناندلر أولئك سوف نؤتيهم أجورهم اول بولك كه حقيقى مؤمنلردر تز اوله كه
انلره مزدلرن وره وز وحفص صيغه مغايبه اوقور يعنى تكرى تعالى انلره وعده قلدغى
مزدى ورر وكان الله غفورا رحيما وتكرى تعالى غفور رحيمدر انلروك كناهلرن يارلغر
حسناتلرن زياده اتمكله رحمت ايلر اكثر تفاسيرده كلمشدر كه يهود احبارى يعنى عالملرى
كعب بن اشرف وفنحاص بن عازورا كبى وبونلرك امثالى رسول حضرتنه كلوب ايتدلر اكر
كرچك سويلرسك كه پيغمبرسن پس بر اوغردن بر كتاب كتور موسا كتوردكى كبى آيت كلدى
كه يسئلك أهل الكتاب سؤال ايدرسندن كتاب اهلى يعنى استرلر كه أن تنزل عليهم كتابا
من السماء انلرك ازرنه كوكدن بر اوغردن كتاب اندره سن توريت كبى يا بر كتاب كه بز
انك اندوكن معاينه كوره لم يا هر بريمزك آدنه بر نامه كه آنده يازلمش اوله سن تكرى پيغمبرى سن
وحق تعالى رسولنه تسلى ورب بيورر كه ملول اولمه فقد سألوا موسى تحقيق انلر يعنى بنى اسرائيل

كه بو طايفه

كه بو طايفه انلردندر موسيدن استدلر أكبر من ذلك اول دلكدن اولورق اول وقت كه
تكرى كلامن اشتدلر فقالوا أرنا الله جهرة پس ايتدلر تكرى يى بزه آشكاره وعيان كوستر
فأخذتهم الصاعقة پس انلرى يلدرم آلدى يعنى كوكدن اودكلوب جميعسن ياقدى بظلمهم
ظلملرى سببيله يعنى اولمز نسنه طلب اتدكلريچون كه دنياده ديدار كورمكدر ثم اتخذوا العجل
اندن صكره بوزغويى معبود ادندلر من بعد ما جاءتهم البينات انلره موسينك معجزه
لرى كلدكدن صكره فعفونا عن ذلك پس انلرى عفو ايلدك انلروك اول كناهندن كچدك توبه
اتدكلريچون وآتينا موسى سلطانا مبينا وبز موسايه ظاهر قوت وقدرت وردك كه بوزغويه
طپنلرى اولدرك ديو امر ايلدى اكا مطيع اولدلر ورفعنا فوقهم الطور وانلرك ازرنه طور
طاغنى كتوردك وازرلرنه دوتدق بميثاقهم انك سببيله كه انلر عهد وپيمان قبول ايده لر و
انلر عهدى قبول اتدكدن صكره صدلر وقلنا لهم وبز انلره ايتدك يوشع بن نون دليله كه ادخلوا
الباب سجدا كرك شهر اريحا قپوسنه سجده ايدوب وانلر بو حاله راضى اولمدلر وقلنا
لهم وبز انلره ايتدك داود عم دليله لا تعدوا في السبت حدن كچمك وظلم ايلمك شنبه
كوننده يعنى كار وكسب اتمك وبالق اولمك انلر بو امردن دخى تجاوز ايتدلر وأخذنا منهم
ميثاقا غليظا وبز انلردن بو حكملرك هر برنده اولو عهد آلدق فبما نقضهم ميثاقهم پس
عهدلرن بوزدقلريچون انلره لعنت ايلدك ومسخ اتدك ودرلو عقوبتلر دخى وكفرهم
بآيات الله ودخى انلر توريته كافر اولدقلريچون يا قرآنه وقتلهم الأنبياء بغير حق ودخى
پيغمبرلرى اولدردكلريچون ناحق يره وقولهم قلوبنا غلف ودخى انلرك سوزلرى كه ايتدلر
بزوم يوركلرمز علم ظرفيدر يعنى علمدن طولودر وكمسنك علمنه محتاج دكلز يا يوركلرمز اورتلو
وقابلودر محمد ديدوكى نسنه فهم اتمز وانلر ديدوكى كبى دكلدر بل طبع الله عليها بلكه
تكرى تعالى مهر اورمشدر انلرك كوكللرنه بكفرهم كفرلرى وانكارلرى سببيله وعلمدن محجوب
ايلدى وآيتلرى تدبر وتذكر اتمكى انلردن منقطع قلدى فلا يؤمنون پس انلر ايمان
كتورمزلر إلا قليلا الا آزكمسه عبد الله سلام وكعب الاحبار كبى وانلرك يارنلرى يا آز ايمان
كه معتبر دكل وبكفرهم ودخى انلره عقوبت كفرلرى سببيله در كه عيسايه كافر اولدلر عم
وقولهم على مريم وانلرك سوزى مريم حقنده بهتانا عظيما اولو بهتان كه زنايه نسبت
ايدرلردى وقولهم إنا قتلنا المسيح وايتدكلريچون كه بز اولدردك مسيحى كه عيسى ابن مريم
مريم اوغلى عيسادر رسول الله تكرى پيغمبرى بو وصف عيسايه تكرنكدر يهود قولى دكلدر
وما قتلوه وانى اولدرمدلر وما صلبوه وانى اصمدلر ولكن شبه لهم وليكن انلره مشتبه

ويحتمل انهم قالوه استهزاء ونظيره
ان رسولكم الذي ارسل اليكم لمجنون
من تفسير القاضي

اولدی یعنی بگزر بلدی عیسی دم انلرکه اولولرنه بگزر بلدی آنی صانوب اولدردلر و بو
قصه سوره آل عمرانده بجوبدر وَإِنَّ الَّذِينَ تحقیق انلرکه اخْتَلَفُوا فِيهِ اختلاف ایلدلر
کندو اولولرنه که آنی عیسا حقنده ایدوب اصلدر واولولرنه ارا مغه مشغول اولدلر آخر بولیوب
اضطرابه و تردده باشلدلر لَفِي شَكٍّ که بو اولدرلن عیسا حقنده پس بزدم یارو قتنه کتدی
مَا لَهُم بِهِ مِنْ عِلْمٍ جمهور دلرکه عیسایه وانکر قتلنه علملری یوقدر آنی بلکه لر اِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ
الا کمانه اوغله وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا وآنی یقین وکر چکدر اولدرمدلر بَل رَّفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ
بلکه تکری تعالی آنی رفع ایلدی کندو حضرتنه یعنی آنی محل کرامته چقردی که انجق کوکدر و
گَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا وتکری تعالی غالبدر عیسایی کوکه رفع ایلدر و یهودیدن انتقام
ایدر حکم اجی در یهود دیلنجه یاندیرا جی در عیسی حقنده ع وَإِنْ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
وکتاب اهلندن هیچ بریکه قَبْلَ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ الا که عیسایه ایمان کتوره قَبْلَ
مَوْتِهِ کندو اولمزدن اوکدن وایتمشلر که اهل کتاب عیسایه ایمان کتورلر عیسا نک
مَوْتِهِ تندن اول اول وقت که کوکدن انوب دجالی اولدره و دوکلی اهل کتاب اکا
ایمان کتوره لر واقرار ایده لر که اول پیغمبر ایشه و اول انلری اسلام دینه دعالت ایلیه
و در لو ملت ارادن کتوره اسلامدن غیری بر ملت قبله و عیسی کتاب و سنت حکمی ایزه
اولیه قرق یل یر یوزنده قله واندن صکره فوت اولیه مو منلر انکر غازن قلوب دفن
ایده لر وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ وقیامت کونده يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا عیسی اهل کتابه آزرنه طانق
اولیه یعنی یهود تکذیب اتدکلرنه و نصاری ابن الله دیدکلرنه طانقلق اوزره فَبِظُلْمٍ
مِّنَ الَّذِينَ هَادُوا پس یهود دیلرکه ظلملرندن اترو حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبَاتٍ انلرکه ارزانه
حرام ایلدکه پاکلو ایو نعمتلری که أُحِلَّتْ لَهُمْ انلره حلال اولنمشدی قوشه انلرندن و سایر
حیوانلرندن و بونکر تفصیلی سوره انعامده کلوردی وَبِصَدِّهِمْ عَن سَبِيلِ اللَّهِ
کثیرًا وخلقی دوندردکلرندن اترو تکری یولندن چوق کزیاچوق کشیلری منع اتدکلرنه
یعنی توریت حکمنی تحریف و پیغمبر و نعتنی تغییر ایدوب اوه میلره ایدرلردی اکا ایمان
کتورمکه وعده اولنان پیغمبر بو دکلدر وَأَخْذِهِمُ الرِّبَا وآلدقلرنه یهود و
قَدْ نُهُوا عَنْهُ حالبوکه انلره ربا المقدن نهی اولنمشدر توریتده وَأَكْلِهِمْ أَمْوَالَ
النَّاسِ وخلقکه مالنی یدوکلرنه بِالْبَاطِلِ رشوتله وسایر حرام وجهله وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وبنی اسرائیلدن کافر اولنلره آخرتده عذاب یاماقلدق جزاسنی کورمکه
لَكِنِ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ لیکن بنی اسرائیلدن علمده ثابت و محکم کشیلر که شریعت

اوکرمکلر واخلاصله عمل ایدرلر عبدالله بن سلام و انکر اصحابنه کبی وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ
وموءمنلر مهاجر و انصاردن ایمان کتورلر بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ سکا انلرن نسنه که قرآندر
وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ وسندن اوکدن اندرلن کتابلره دخی وَالْمُقِيمِينَ الصَّلَاةَ دخی نماز
دورغ جیلر وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وزکات ورجیلر وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وتکریه انابجیلر
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وصکره عی کوشه که قیامت در أُولَٰئِكَ سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا انلره که بو صفتله
موصوفلردر تنز اولاکه انلره اولوجه دوزوز که اول دولت رضا و سعادت لقاسی اولیه
إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ تحقیق بزسکا وحی ایلدک كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَىٰ نُوحٍ نوحه وحی ایلدکمزکبی
که نوح آدم ثانی و شیخ المرسلین ادی و اول مشرکلری قورقدن و بدعایله امتنی
هلاک ایدن اول ادی بوسوز اهل کتابه جوابدر که ایدرلردی بن برکتاب کتورمکه
بیورمیوکه سنکر اشکی وحی ده نوحه کبی در وَالنَّبِيِّينَ مِن بَعْدِهِ و پیغمبرلردن اندن صکره
هود و صالح و شعیب کبی وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ووحی ایلدک ابراهیم وَإِسْمَاعِيلَ وَ
إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وبونلره دخی وَالْأَسْبَاطِ ویعقوب اوغلنلره دخی وَعِيسَىٰ وَأَيُّوبَ
وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وبو پیغمبرلری ذکر ایله تخصیص اعتبارینکر برله که نوحدن صکره
داخللرده تفضیل و تعظیم اچوندر زیرا ابراهیم اول اولوالعزمدر و عیسی صاحب شرع
وباقیلر انبیا دخی اولولری و مشهور لریدر وَآتَيْنَا دَاوُودَ زَبُورًا وبنداوده زبورآدلو
کتاب ورد ایدک که تجمیع محمدوثنا ادی اجر و غمی یوغدی بلکه داوده کشریعتی همان
توریت شریعتی ادی وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ ودخی پنجه پیغمبرلری قرآنده ذکر
ایلدک و انلرکه قصه لرن سکا اوقدق مِن قَبْلُ بوندن اوکدن یوسف و زکریا و یحیی و الیاس
و الیسع و عزیر کبی و بونلردن غری وَرُسُلًا لَّمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ و پنجه پیغمبرلردخی که
انلرکه خبر کرن سکا اوقدق و اعلمرن ظاهر اعتدکه وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَىٰ تَكْلِيمًا وتکری تعالی موسایله
سویلشدی بزواسطه و بو مراتب وحیلر نهایتی در رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ پیغمبرلری مژدجیلر
کوندردکه لهل ایمانه ثواب و درجات اچون وَمُنذِرِينَ وقورقدجیلر دخی کافرلری و
منافقلری جهنم اودندن لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ تاکه خلقکر تکری تعالیه ازره
حجتی اولمیه بَعْدَ الرُّسُلِ پیغمبرلر کوندردکدن صکره یعنی آیتیه لرکه بزدم پیغمبر عیسی یوغدی
که ایمانه دعوت ایلیه و شرکدن منع ایده وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا وحق تعالی غالبدر
پیغمبرلر کوندرمکده حکمت صاحبیدر لن وحی ایتمکده ازره لَٰكِنِ اللَّهُ يَشْهَدُ لیکن تکری بعلم
طانقلق ورر وسنکر نبوتکر بیانایلر بِمَا أَنزَلَ إِلَيْكَ سکا اندردیکی نسنیله که اول قرآندر

وبللو معجزات وسنك نبوتكه دلالت ادجى انزله بعلمه قرآنى كندو علميله اندردى بر
نظم ازره كه ارباب بلاغت انك برآيتى كبى آيت كتورمكه عاجزلردر والملائكة يشهدون
وفرشته لردخى سنك نبوتكه طانقلق ورلر وكفى بالله شهيدا وحق تعالى انك ازره طانق
اولدغى يتر كافرلرك انكار وعنادندن سكا نقصان ارمز ان الذين كفروا بدرستى و
يقين انلركه سنك پيغمبرلغكه كافر اولدلر يعنى يهود وصدوا عن سبيل الله وكرو دوتدلر
آدميلرى تكرى يولندن محمدك عم نعتن كزلمكله وآنى تغيير اتمكله قد ضلوا ضلالا
بعيدا تحقيق ازدلر نهايتله آزغنلق زيرا كه آزمغله ازدرمغى جمع ايلدلر يعنى هم
كندولر ازدلر وهم خلقى آزدردلر ان الذين كفروا تحقيق انلركه حقى اورتدلر وظلموا
وظلم ايلدلر محمده انك نبوتنه انكار اتمكله يا خلقه ظلم اتدلر انلرى حق يولندن منع
اتمكله لم يكن الله ليغفر لهم اولمز كه تكرى تعالى انلرى يارلغيه يعنى تكرى انلرى يارلغمز
ولا ليهديهم طريقا وانلره يول دخى كوسترمز الا طريق جهنم الا طامو يولنى و
طامويه كره لر خالدين فيها ابدا انلر انده ابد الآباد ساكن اوله لر وكان ذلك على الله
يسيرا اول كرمك وطامودن ابدى قلمق حكمى تكرى ازرنه آساندر يا ايها الناس اى آدميلر
قد جاءكم الرسول تحقيق سزه پيغمبر كلدى بالحق درست سوزله كه اول شهادت
كلمه سى در يا قرآن تكركزدن فآمنوا خيرا لكم پس اكا ايمان كتوركه اول سزه يكركدر و
ان تكفروا فان لله واكر كافر اولسكز پس تكرى تعالينكدر ما فى السموات والارض كوكلر
اولنلر ويرده اولنلر پس سزوك كفركز اكا زيان ايلمز وضررى نفسكزه عايد اولور
وكان الله عليما حكيما وتكرى تعالى سزوك حالكزى بلجى در وحكم ايلجى در يا اهل الكتاب خطاب
يهود ونصارايه در بيورركه لا تغلوا فى دينكم غلو ايلمك دينكزده يعنى حدن
كچمك جهودلره بيورركه عيسايى خورلمقده حدن آشمك اول مرتبه ده كه اكا ابن الفاعله
درسز وكافرلره بيورركه عيسايى مدح ايلمكده حدن تجاوز اتمك اولقدر كه اكا ابن الله
ديه سز ولا تقولوا على الله وسزدن هيچ بريكوز تكرى حقنده سويلمك الا الحق الا
حق ودرست سوزى وحق اولدر كه عيسى وعزير تكرى اوغللرى دكللردر انما المسيح
عيسى ابن مريم مسيح دكلدر الا مريم اوغلى عيسى در رسول الله تكرى پيغمبرى در وكلمته
وانك كلمه سى در وايتمشلر كه كلمه دن مراد بشارتدر آدمى يا پشمدن آتاسز اوغلان وجوده
كلمكه القيها الى مريم تكرى تعالى اول كلمه مريمه برقدى واكا ارشدردى يعنى مريمه بشارت
ايلدى وروح منه ودخى عيسى روحدر حق تعالى دن صادر اولدى اسباب واسطه اولمدن

هيچ عاجز دكل

من ربكم

وقيل للنصارى خاصة فانه اوفق لنقضى ولا تقولوا الاية من تفسير القاضى

فامنوا

فآمنوا بالله ورسله پس تكريه انانك وپيغمبرلرنه دخى خطاب آنجق كافرلره در ولا تقولوا
ثلثة وايتمك بزوم تكرمز اوچدر نصارى دن بعضنك اعتقادى اولدركه معبود اوچدر
الله وعيسى ومريم حق تعالى بيورركه انتهوا خيرا لكم يغلنك وتكرى اوچدر دمكدن كرو
دورك كه سزه يكركدر انما الله اله واحد دكلدر الا تكرى تعالى كندو ذاتنده بردر كه تعدد
هيچ بر وجهله اكا يول بولمز سبحانه پاك ومنزه در اول تكرى ان يكون له ولد كندويه
اوغل قز اولمقدن له ما فى السموات انكدر كوكلرده اولنلر وما فى الارض ويرده اولنلر دخى
دوكلى انك مخلوقى ومملوكيدر ومخلوق خالقه بكزمز پس يروكوك اهلى انك اوغلى
اولمز بلكى جميع مخلوقات انك قوللريدر وكفى بالله وكيلا وتكرى تعالى قوللرنك مهماتنه وكيل
يتر خبرده كلمشدر كه نجران كافرلرى ايتدلر يا محمد نچون عيسايى خورلرسن واكا تكرى
قولى درسن وقوللق عيب در رسول عم بيوردى كه تكرى قولى اولمق عيب دكلدر وهيچ
كمسه اندن عار اتمز پس رسولك سوزنه موافق آيت كلدى كه لن يستنكف المسيح هركز عيسى
عار اتمز ان يكون عبدا لله تكريه قول اولمقدن وملائكيه طپانلرك دخى قوللغن اثبات
ايدوب بيورر ولا الملائكة المقربون ومقرب فرشته لر دخى عار اتمزلر كه بارگاه ربوبيته
يقينلردر معالمده كلمشدر كه بو مقرب ملكلر عرشى كتورن فرشته لردر وانوارده ايدر
كروبيلردر عرش چوره سنده ومن يستنكف وهركم عار لنسه وبويكلنسه عن عبادته
تكرى تعالى قوللغندن واكا طاپمقدن ويستكبر وتكبرلك اتسه واولنسه فسيحشرهم اليه
جميعا تز اولا كه تكرى تعالى مكلفلرك دوكلى سن كندو قتنه جمع ايليه هر برنه عملى
جزاسن ورر فاما الذين آمنوا اما انلركه ايمان كتوردلر وعملوا الصالحات وعمل صالح
اشلدلر فيوفيهم اجورهم پس انلره تكرى مزدلرن تمام ورر ويزيدهم من فضله وانلره
كرمندن ثوابلرن آرتررر ويوجه مرتبه لر ورر واما الذين استنكفوا واما اول كشيلركه
تكريه طاپمقدن عار اتدلر واستكبروا وتكبرلك اتدلر يعنى بويكلندلر فيعذبهم عذابا
اليما پس تكرى تعالى انلره قتى عذاب ايلركه تنلر آريدر ولا يجدون لهم من دون الله وليا
وانلر تكرى تعالى دن غيرى دوست ومتولى بولمزلر ولا نصيرا ونه يار ومددكار كه انلره
اصى ايده لر وعذابدن قورتره لر هيچ كمسه دن فايده بولميه لر يا ايها الناس اى آدميلر واى كشيلر
قد جاءكم برهان من ربكم تحقيق سزه تكركز قتندن حجت ودليل كلدى كه اول محمددر
عم يا انك معجزه لرى يا دين اسلام وانزلنا اليكم نورا مبينا وسزه بللو وظاهر نور اندردك
كه قرآندر فاما الذين اما اول كشيلركه آمنوا بالله تكريه ايمان كتوردلر واعتصموا به

وبويكلنمز

واکا صغندلر شیطان وسوسه سندن یا انکر کتابنه یا پشدلر یعنی حکمیله عمل ایدرلر فسیدخلهم
فی رحمة منه پس تز اولا که انلری رحمتی اچنه قویا کند وحضرتندن انلرک ایمانی مقابلنده
که مقرر اولمشدر وفضل ودخی زیاده انکر ازرینه محض انعام واحساننده ویهدیهم
الیه صراطا مستقیما وانلره کند وحضرتنه یارقلدغی وعده یه یول کوستدر طغرو یول
که اول اسلام وطاعتدر دنیاده وجنت یولیدر اخرتده جابر انصاریدن منقولدر که
ایتدی خسته اولدم رسول عم بنی کورمکه کلدی ایتدم یا رسول الله بنم مالم واردر وبن
کلاله یم یعنی اتام انام واوغلم قزم یوقدر وبر قاچ قز قرداشم وار مالمی نجه قسمت
ایدیم بو آیت نازل اولدی یستفتونک سندن فتوی دلرلر کلاله میراثی بابنده قل
الله یفتیکم فی الکلالة ایت تکری تعالی سزه فتوی ورر وحکم ایلر کلاله میراثنده ان
امرؤ هلک اکر بر کشی اولسه انجلین کمسه که لیس له ولد انک ولدی اولمسه وله
اخت وانک بر قز قرداشی اولسه فلها نصف ما ترک پس اول قز قرداشکدر ترک
ایلدوکی مالک نصفی وهو یرثها واول ار اول قز قرداشدن میراث آلور ان لم یکن
لها ولد اکر اول قز قرداشک ولدی اولمسه فان کانتا اثنتین پس اکر اول کشینک
قز قرداشلری اکی اولسه فلهما الثلثان پس اکی ثلث آنلرکدر مما ترک ار ترک اتدکی
نسنه دن وان کانوا اخوة رجالا ونساء واکر انک وارثلری چوق قرداشلر اولسه لر
ارلر وعورتلر فللذکر مثل حظ الانثیین پس ارکله ایکی دشی نصیبی قدردر میراثدن
یبین الله لکم تکری تعالی سزه میراث احکامن بیان ایدر ان تضلوا تا که آزمیه سز والله
بکل شیء علیم وتکری تعالی دوکلی نسنه قوللر مصالحندن موتده وحیاتده بلجیدر سورة
العقود مدنیة مائة وعشرون آیة بسم الله الرحمن الرحیم یا ایها الذین آمنوا
یا ایمان کتورن کشیلر اوفوا بالعقود عهدلره وفا ایلک که بر بر کزله ایدرسز ویرنه کتورک
یا عقود شرعیه عقد شرکت وعقد نکاح وبیع کبی وانکر امثالی احلت لکم بهیمة الانعام
سزه حلال اولندی درت ایقلو دلسز جانورلر که اول سکز جفت در دوه وصغر وقیون
وکچی یا وحشی جانورلر کیک وطاغ صغری وطاغ اشکی یا طوارلر قرنلرندن چقن نسنه
الا ما یتلی علیکم الا سزوک اوقنان نسنه لر حرامدر واول تکری تعالی کلامنده حرمت علیکم
المیتة دیو بیورر غیر محلی الصید حلال ایتمیجی اولسز اوی شکاری وانتم حرم حال
بوکه سز محرم اولسز حجله یا عمره یله یعنی دوکلی حیوانلر سزه حلالدر مکر وحشی اوله و
انی احرام حالنده یعنی احرام کیمشکن صید ایدمسز سزه حرامدر ان الله تحقیق تکری تعالی

یحکم

یحکم ما یرید دلدوکی نسنه حکم ایدر حلال وحرامدن یا ایها الذین آمنوا ای مؤمنلر بولکی
لا تحلوا شعائر الله حلال ایلمک وحرمتن صمک مناسک حجی یا تکری دینی نشانلرن
ولا الشهر الحرام حرام آیی دخی حلال ایلمک که انده جنک ایدسز ولا الهدی هدی دخی که
کعبه اچون قونمش اوله ولا القلائد قلاده اسلولرن دخی هدی دن وقلاده بر نسنه در که
جانورلر بوینه ایدرلر اغاج قبندن یا غیریدن تا هدی ایدوکی معلوم اوله وکمسه اکا
تعرض اتمیه ولا آمین البیت الحرام ونه کعبه یه قصدا دجیلری که انک زیارتنه عزم
ایدرلر یبتغون فضلا من ربهم مکه زیارتنه قصدا دنلر ثواب زیاده لکن استرلر
پروردکارلرندن اکر مؤمنلرسه یا رزق استرلر تجارت سببیله وکافرلر طلب اتمزلر
الا رزق ورضوانا ومؤمنلر تکریدن خشنودلق استرلر وکافرلر دنیا معیشتندر
وتبیانده کلمشدر که رضوان حجدر واذا حللتم فاصطادوا وقچان احرامدن چقسکز
وحلال اولسکز پس شکار ایدک واولک اکر دلسکز ولا یجرمنکم وسزی منع اتمیه
شنآن قوم بر قوم دشمنلکی قریش کافرلرندن ان صدوکم سزی دوندردکلری چون
حدیبیه ده عن المسجد الحرام کعبه طوافندن ان تعتدوا که حدن کچه سز وانک انتقامی
اچون مکه زیارتنه کلنلرک مالارن الهسز بو آیتک حکمی تا بو محله کلنجه منسوخدر الا
احرام حالنده صید ایلمک وکافرلره هدیله وقلایدله امان یوقدر وتعاونوا علی البر و
یاردم ایلک بر بر کزه ایلک ازره که امره تابع اولب سنته اویمقدر والتقوی وپرهیز
کارلقده وهوایه مخالفت اتمکده ولا تعاونوا علی الاثم ویاردم ایلمک یارمزلق ازره
که امردن چقمقدر یا کفر والعدوان ودشمنلکده وظلمده یا بدعته اویمغله واتقوا الله
وتکریدن صقنک امرن صمقده ان الله شدید العقاب تحقیق تکری تعالی قتی عذابلودر امرن
دوتمینلره حرمت علیکم المیتة حرام اولندی سزه مردار اولمش نسنه واول جانوردر که
انک جانی بوغزلنمدن بدنندن چقه والدم ولحم الخنزیر واقرقان دخی وطکوز اتی
وانک جمیع اجزاسی ایچ یغی وکموکی واندن غیری وما اهل لغیر الله به واول نسنه که یاد
اولنه تکریدن غیریلر آدنه بوغزلندغی وقت مراد کافرلر قربانیدر که لات وعزی آدنه
بوغزلرلر وانلردن غیریه والمنخنقة وبوغزی بوغلب اولن دخی کافرلر قیونی بوغوب
اولدررلردی اندن صکره یرلردی والموقوذة واغاجله وطاشله اورلب اولدرلن دخی
والمتردیة ویوکسکدن دوشب اولن دخی یا قیویه دوشب اولن والنطیحة وبوینوز اورلب
اولن وبر بریله دوقشوب اولن دخی وما اکل السبع ویرتجی جانور یدوکی طوار دخی که اوله

الّا ما ذكّيتم ملكر اولكه آنى بوغزلايه سز جانى وار كن اول مقدار كه كوزن حركت ايده يا
قويروغن دبّرده وما ذبح على النصب وحى ديكلى بوتلر آدنه بوغزلنن نسنه حى
بوتن على اسم معناسنه در واتلر يوز التمش طاشدى كه كعبه چون سنده جاهليت
جاهليت آنلر تعظيم ايدردى وايدرلر كه نصب بتلردى كعبه چور سنده يعنى بتلر اچون
بوغزلنن حى حرامدر وان تستقسموا بالازلام وحى حرامدر كه قسمت طلب ايلكيز قمار
اوقلريله بلكر كوكدر كه عربلر يكلكيز وحى نسنه اوچ اوقه وارى انلر ازلام واقداح
درلردى هريبنى انلر كه بر عملى اولسه انلر واسطه سيله بوتلر حى وبوتلر حى فعل آدلو بتلر حاضر
اولان كشيده بركيسه اچنده اوى بر نكر ازرنه اغرلى رنكى يازلشدى وبر نيكر حى نمانى
رنكى واوچنجى كه اكا منبتج درلردى يازوى يوغدى وبر كشيكلر حاجتى اولسه فعل قسمته
وارب هديه الدردى والكيسه يه صوقب براوق جقردى اكر اغرلى رنكى يازلشسه
يه الحال اول اشه مشغول اولوردى واكر نمانى رنكى اولسه برشيل اوعمل ترك ايدردى واكر
منبتج كليدى كيسه قويادردى وايتلر كه مراد بتلر اچون دوه لر قربان ايدوب ازلامله
قسمت ايدرلردى وانلرك ازلامى چوغدى هم اشى اچون نكاحدن وختاندن ونسب
ده اختلاف اعقده واندن غيرى ذلكم فسق اول قسمت جميع فسقدر والسلام واين سنده
جقدر زيراكه تكرى سوزندن بر حرف ازرنه افتراء در اليوم يئس الذين كفروا بوكون كه جمعه كونيدر
يا عرفه كه كافرلر اميد كسدى من دينكم سزدن دينكز باطل اعتقادن يا سزدن انلر كه دينيه
رجوع اعتقادن فلا تخشوهم پس انلردن قورقمكز واخشون وبندن قورقكز
بو آيت حجة الوداع ده اكندوغى زمانده رسوله نازل اولدى ورسول اكرم ناقه عضباسى يه سوار
اولدى وبو آيت اندكدن صكره سكسن بركون حى اولدى اليوم اكملت لكم دينكم بوكون
سزدن دينكزى كامل ايتدم كه آيرق انكر احكامى نسخ اولمق يوقدر واتممت عليكم نعمتى
وسزه تمام ايلدم نعمتمى كه امين ومطمئن حجى ايدرسكز وحجه برمشركك سزدن كلمه حج
ايلمز ورضيت لكم الاسلام دينا واختيار ايلدم وبكندم سزدن بكون اسلام دينى كه
جميع دينلردن يكركدر فمن اضطر فى مخمصة پس هر كمسنه چاندن قلسه اجلقده وطعام
بولمسه بوحرامدر كه ذكر اولندى يعنى غير متجانف لاثم كناهه ميل ايتمجى اولدوغى حالده
يعنى لذت اچون يعنى يا سدّ رمقدن زياده يعنى فان الله پس تكرى تعالى غفور رحيم
بوكناهدن يار لغيجى در بومقدار يمكه رخصت ورمكله شفقت اجى در ضرورت وقتنده
كتور مشلركه عدى بن حاتم وزيد الخير طايى ايتدلر يا رسول الله بزبر يرده اولورز كه ايتلرله

وقوشلرله

اوج

قتش

اوده

وقوشلرله كه شكار ايدرز وايت صيدى اولدرمزدن اوكدن بوغزلوز وبعضى بزار شجه
ايت اولدر حق تعالى بيوردى كه عرداروحرامدر آيت كلدى كه يسئلونكر ماذا احل لهم
سكا صورلر لر طعاملردن كه نه نسنه حلال اولدى انلره قل احل لكم الطيبات ايت سزه
حلال اولدى پاكيزه واتلر كه تكرى آدنه بوغزلمش اولسز وما علمتم من الجوارح
واوكرتدكلكز ايتلر وقوشلر دوتدغى حى تازى ايتلرى وپارسكى طغان وچاقر واندن
غيرى مكلبين سزانلرى تعليم اجى وئيدجى اولدغكز حالده تعلمونهن سز شكار جانورلرن
اوكردرسز مما علمكم الله تكرى سزه اوكرتدوكى تاديب طريقندن واول شويله كه شكار
آردنجه كيده لر وصاحبلرى چغردغى وقت يه كله لر وشكارى دوتدقدن صكره يكليوب
يمه لر فكلوا مما امسكن عليكم پس يكر باكه وحلالدر انلر سزه دوتدغى نسنه دن و
بعضى فقها قوشلر شكارنده بوشرطى اعتبار زيرا قوشلرى بوحيله تاديب ايلكر
دشوار در يعنى دوتدقلرندن صكره يمه لر واذكروا اسم الله عليه وذكر ايلكر تكرى آدنى
انكر ازرنه يعنى آنى شكار دن يكا صلدوغكز وقت بسم الله ديكز واتقوا الله وصقنكز
تكريه نه عرداريمكدن ان الله سريع الحساب يعنى تكرى تز حسابلودر وحلال
حرامدن سوال ايدر كدر اليوم احل لكم الطيبات بوكون يعنى بوآيت نازل
اولدغى كون سزه حلال اولندى پاكيزه يمكلر كه تكرى آدنه بوغزلمش اولسز وطعام الذين
اوتوا الكتاب وانلرك طعامى حى كه انلره كتاب ورلدى يعنى يهود ونصارى بوغزلدغى
واندن غيرى حل لكم سزه حلالدر وطعامكم حل لهم وسزدن طعام يمكز حى انلره
حلالدر انلردن كه دينكز زيرا سز بوغزلدغكز نسنه لر تكرى آدنه در والمحصنات
من المؤمنات وحى سزه حلالدر آزاد وپارسا مؤمنه عورتلر وبو اولى اولمق
طريقى ازره در واكر اولمسه مؤمنه قرداشه حى حلالدر والمحصنات من الذين
اوتوا الكتاب وحى پاكيزه وپارسا عورتلر كتاب ورلنلردن من قبلكم سزدن اوكدن
محصنات شافعى قتش آزاد لردر بس كتابيه قرداشكز انكر مذهبنه حرامدر واما
اعظم قتش برهيزكار عورتلردر پس انكر قوليله آزاد لردن وكتابيه قرداشلرمز پلردن
دوكلنه نكاح اولنور اذا آتيتموهن اجورهن اكر مهرلرن ورسز محصنين
محصنلر اولدقلرى حالده يعنى اول نكاحله عفت وصلاح دليلرى غير مسافحين زنا
ايتجلر اولب ولا متخذى اخدان وكيزلو دوستلر ادنيجلر اولمه ومن يكفر بالايمان
وهم كم ايمانه كافر اولسه يعنى ايمان كتورمكه واجب اولان نسنه يا اسلام شريعتنه انكار

اتسه حلال و حرامدن فقد حبط عمله پس تحقیق انکر عملی باطل اولدی و هو فی الآخرة
من الخاسرین یا اول آخرتده زیانکار اولدی یا ایها الذین آمنوا یا ایمان کتورن طایفه
اذا قمتم الی الصلوة چون غازه طورمق دلسکز و محدث اولسکز فاغسلوا وجوهکم
پس یوزکزی صاچ بتدیکی یردن آکمکز آلتنه دکن و ایدیکم الی المرافق والکزی
دیی درسکلره دکن و درسکز قولکز مقصل در وامسحوا برؤسکم و مسح ایلکز باشکزی
یعنی الله صغکز تمام مالک ظاهر مانظر ایدوب ایدرکه عالم باشی مسح اتمکدرکه و امام اعظم
قشنه باشکز ربعنی مسح اتمکز فرضدر و شافعی ایدر اسم مسح اطلاق اولنجق مقدار کافی در
وارجلکم الی الکعبین وایقلرکزی دیی یوکه ایکی طبقه دکن که انجکز ایله ایاق مقصل در
وحفص نصبله اوقور وجوهکم عطف ایدر وان کنتم جنبا واکر جنب اولسکز یعنی
ناپاك فاطهروا پس اراتکز یعنی غسل ایلکز وان کنتم مرضی واکر خسته لر اولسکز و
صو استعمال اتمکدن زیان ایلسه او علی سفر یا سفرده اولسکز او جاء احد منکم
من الغائط یاسزوکه برکوز خلادن کلسه یعنی محدث اولسه او لامستم النساء
یا عورتله یاپشسکز مباشرت اچون فلم تجدوا ماء پس صو بولمسکز طلب الله کلکزدن
صکره یاسزوکه صوار السنده مانع اولسه دشمن کبی ویرتجی جانورکبی و یا قیوده صو اولب
چقرجق آلت بولمسه و یا صاغلغه کوجی یتمسه فتیمموا صعیدا طیبا پس قصد
ایلکز پاکه طپراغله یعنی تیمم ایلکز وجهکم منه والکزی دیی اول
طپراقدن ایکی کزاور مغله بری یوزه بری الکره چکوب اوزه ما یرید الله لیجعل
علیکم من حرج کسنوکه ازرکنه طارلق ایلیه دینه ولکن یرید لیطهرکم
ولیتم نعمته علیکم وتمام انعمکز دلرکه سز تیمم اتمکده
رخصت وردی لعلکم تشکرون اولاکه سز بو نعمتلر اچون شکر ایلیه سز واذکروا
وذکر ایلکز نعمة الله علیکم تکری نعمتی کیسز انعام ایلدی اسلامله وشریعتله
وميثاقه الذی وذکر ایلکز انکر عهدی دیی که واثقکم به انکله سز عهد ایلدی الست
کوشه یا اول عهدی که لیلة العقبه ده رسولله بیعت اتدکزده اذ قلتم سمعنا واطعنا
چنکه ایتدکز سوزکزی ایشتدکه و امرکه مطیع اولدقه و ایتمکه مراد بیعت رضوانده رکه
اغاج التنده، واقع اولدی و بو ایکی بیعتکز ذکری محلنده
بیعتکز

واتقوا الله

واتقوا الله وصقنکز تکریدن انکز نعتلرن اونتمه ده وعهدن صقمه ده ان الله علیم بذات
تکری بلیجی در بذات الصدور کوکلرده کزلنن نسنه لری یا ایها الذین آمنوا ای هو منلر
بولکلی کونوا قوامین لله تکریچون طور جیلر اولکز شهداء بالقسط عدالله طغرو
طانقلر ولا یجرمنکم وسزی منع ایلیه شنآن قوم برقوم دشمنلکی مشرکلرده
علی ان لا تعدلوا انکز ازره که عدل ایلیه سز انلره باغنه و عدلدن چیقه سز
اعدلوا عدل ایلکز که هو اقرب للتقوی عدل تقوایه یقین قدر وچون کافرلره
عدل اتمکز پرهیزکارلغه یقین قدر قیاس ایله موجب عدل ایلکز بخه مقامده
اولسه کردر واتقوا الله وتکریدن قورقکز ظلم اتمکده ان الله تحقیق تکری خبیر
بما تعملون خبردار درسز اشلدکلکز نسنه یه عدلدن وظلمدن بلکه در وعد الله الذین آمنوا
تکری وعده ایلدی ایمان کتورن کیسلره وعملوا الصالحات وایو عمل اشلیلره
ووعده بودرکه لهم مغفرة انلره کناهلری یارلغنمق واراوا اجر عظیم وافر اولور
تکره حاضرلنه نک والذین کفروا یاکه کناهلری یارلغنمق واراوا اجر عظیم وافر اولور
وقرآنی تکذیب ایلدلر اولئک اصحاب الجحیم اولر دوزخلقلر اولدیلر وکذبوا بایاتنا
صفه رسولمز غطفان غزاسنه توجه ایلدی وانکز خبردار اولب کندو اولرینه که غورث
درلدی برطاغه چقدلر والسلام لشکرن کورر لرحی ویغور یا غشدی رسولمز لشکرن
اراق براغاج دبنه کیسوسن اغاج ازره برقشدی عربلر رسولی طاغدن کورب
اولرینه اشارت اتدلر غورث قیلچ چکوب کلدی وایتدی بنم شرمدن سنی کم قورتررسوله
دیم ایتدی تکری تعالی الحال جبرایل قنديله غورثک کوکسنه اوروب قیلچی الدن دوشدی رسول
دیم الله الوب ایتدی سنی بنم الدن کم قورتررسوله پس شهادت کتوروب قومی ارالرینه کیدی
وانلری اسلامه دعوت ایلدی بو آیت نازل اولدی که یا ایها الذین آمنوا یا ایمان کتورنلر
اذکروا نعمة الله علیکم ذکر ایلکز تکری تعالینک نعمتی که سز ارزانی قیلدی اذ هم قوم
چنکه برقوم قصد ایلدی یعنی غورث وانکز تابعلری ان یبسطوا الیکم ایدیهم اکاکه
کلدن سنی آچه لر یعنی سزی ناکاه قتل ایلکچون کلدن اوزه دالرفکف ایدیهم عنکم
پس انلرکه کلدن سزدن منع ایلدی وضرر لرن سزدن دوندردی وبعضی انکر ازره ذکر که بو
آیتکز نزولی بنی النضیر قصه سنده در که رسولکز قتلنه قصد اتدلر انلرکه حصارلرینه کتدیکی وقت
عاجز یلرینه دینتن المغجون و بونکز شرحی سورن حشرده کلیسه در واتقوا الله صقنکز تکریدن
بو نعمتلره کافر اولمغله وعلی الله وتکری تعالیه فلیتوکل المؤمنون توکل ایلیه لر

موء منلر كه شردن صقلمج وخيره ارشدرجي اولدر وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ تحقيق تكري تعالدي
مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ بني اسرائيل عهدين كه موسايه موافقت ايده لر وجبار لره جنكر
ايده لر وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا وانلردن اون اكي نقيب كوندردك يعني اولوكشي
وبني اسرائيلدن اون اكي بولكراوي وم بولكدن براختيار كشي كه كندونكر حالن تفتيش ايده لر
يا كندو قوملري عمدي وفاسنه كفيل اولسلر وَقَالَ اللَّهُ وحق تعالي ديدي إِنِّي مَعَكُمْ
تحقيق بن سزو كلويم دشمنلركزدن سزه نصرت ورمكده ودخي بيوردي لَئِنْ أَقَمْتُمُ
الصَّلَاةَ تكري چيقهون اكر نماز دوغرسكز آداب وشرايطيله وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وزكات
ورسكز مستحق اولنلره ومحتاجلره وَآمَنْتُمْ بِرُسُلِي وتصديق ايتسكز بنم پيغمبرلريمي
وَعَزَّرْتُمُوهُمْ وانلره تقويت ايلسكز وعزت قلسكز وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ وتكري تعالايه
اودخ ورسكز يعني انكيولنه نفقه ايلسكز قَرْضًا حَسَنًا كوكلكز نفقه ورمكريمخ
صفاعتله وحرادي خراوله لَأُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ البته كناهلركزدن كچرن وسزي
عفوايدرن وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ وسزي شرايلره وكوشكلره وبچه لن قويارن كه
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ اغاچلرعالتندن ارمقلر اقرمش فَمَنْ كَفَرَ پس بركم كافراولسه
بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ بو محكم عمددن صكره سزدن فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ بيه تحقيق
اول طغرويول اوزره تاكندن آزبدر پس بني اسرائيل بو عهده وفا اتمدلر وحق تعالا
بيوردي كه فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ پس انلر عمدلرن بوزدقلرينجون لَعَنَّاهُمْ انلري رحمتمزدن
سوزردك يا مسخ ايلدك يا خراج خوار لغنه ارزلرنه وضع ايلدك وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ
قَاسِيَةً وانلرك يورككلرن بزك ايلدك برو تبه ده كه ايتلر مشاهده اتمكدن ونصيحت
اشتمكدن متاثر اولمزلر يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ توريت سوزلرن دوندررلر يارسول لغتي
تغيير ايدرلر عَنْ مَوَاضِعِهِ كندو يرلرندن يعني برغير نكر صفتني اخرزمان پيغمبر نكر
صفتي يرنه وضع ايدرلر يا توريت كلملرن مُؤَوَّلٍ قلوركر فاسد تاويللر وَنَسُوا
حَظًّا وانلر توريت برنصيبي وترك ايلدلر مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ انكله قلري نسنه دن يا انكله اوكت
ورلد كلمزدن توريت اچنده كه اخرزمان پيغمبره تابع اولملري وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى
خَائِنَةٍ مِنْهُمْ ومحمد سن يا محمد مطلع اولورسن جملهلرك خيانتنه إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ
الا انلردن ازكمه خيانت اتمزلر ابن سلام وانكر اصحابنه كبي فَاعْفُ عَنْهُمْ پس انلردن
كچ اكر توبه اتسلر وايمان كتورسلر وَاصْفَحْ ويوز دوندرانلره ايذا اتمكدن اكر خراجه
راضي اولسلر وايتملركه مطلق عفو وصفح آيتي سيفله منسوخدر إِنَّ اللَّهَ تحقيق تكري

يحبّ

يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ احسان ايدنلري سورر وانلره زياده ثواب ورر وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا
وانلردن كه ايتدلر إِنَّا نَصَارَى تحقيق بز نصرانيلرز كندولره نصراني ديدلر وانلر
نصران يا ناصره دينه نسبت ايدرلر كه حضرت عيسي عم آنده اذي يا انصار الله ديدكلرنه
وبهر تقدير أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ انلردن كه عهدلرن آلدق جهودلردن آلدغمز كبي فَنَسُوا حَظًّا
پس اونتدلر برنصيبي مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ انكله قلري نسنه دن يا اوكت ورلد كلمزدن آنكله
انجيلده فارقليط كلدكدن كه احمد وسلدرعم فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ پس انلر
عهدلرن صدقلر يحون كافرلرارسنده ظاهر دشمنلق برقدق عمدلرن بوزدقلر يحون
وَالْبَغْضَاءَ وكزلو دشمنلكدوخي إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ قيامت كونه دكن داولي شويله دركه
نصرانيلر اوچ بولكراولملرن درد وكلي سي بربرنه دشمنلر درو بعضي مفسرلر انكرازده دركه
دشمنلكر برقدق يهود ونصرانيلرارسنده وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ تزاولاكه تكري تعالانكه
جزوين وبلدره بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ انلر نكم اشلدكلري جزاولري اخرتده عملرنه مناسب وشلرنه لايق جزاولسه ركدر يَا أَهْلَ الْكِتَابِ اي جهودلر
ونصرانيلر قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا تحقيق سزه بزوم پيغمبرمز كلدي يُبَيِّنُ لَكُمْ كثيرًا سزه
بيان ايلر وبللو قلور چوق نسنه مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ سزتوريتدن كزلدكلرنه
محمد كه نعتي كبي ورجم ايتي كبي وانجيلدن وخي عيسانكر بشاريتي كبي محمد كه كلمه عم
وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ وعفو ايلر وبجر سزده كه چوق كزلو نسنه كزدن وسزه بلدرمز زيرا
جهود ونصرانيلر برمحمدي اكا بغلو وكلدر قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ تحقيق سزه تكريدن نور
كلدي كه ضلالت قرانلغن دفع اذي درو كِتَابٌ مُبِينٌ روشن وبياناذي كتابدخي
وايتملركه نور حضرت رسولدرعم يَهْدِي بِهِ اللَّهُ تكري تعالا بونورله يا كتابله يولكوسترر
مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ انكر خشنود لغنه تابع اولانلره سُبُلَ السَّلَامِ
سلامت يوللرن كه اول حق يوللدر يا جنت يولدر كه عذابدن قورتلورلر وَيُخْرِجُهُمْ مِنَ
الظُّلُمَاتِ وانلري كفر يا شك يا جهل قرانلغندن جمع رِالَى النُّورِ ايمان يا يقين يا علم
اذنلغنه كتورر وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ وانلره يول
كوسترر طغرويولدن يكاكه حق تعالايه يقين اولانلر لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا تحقيق
كافراولدلر انلركه ايدرلر إِنَّ اللَّهَ بدرستي تكري تعالا هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ اول مريم اوغلي
مسيح در ونصاري قومندن بوقوله قايل اولنلر يعقوبيه در قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ ايت يه
بكدركه مالكدراولا ومنع ايده مِنَ اللَّهِ شَيْئًا تكري اراده ندن برنسنه يعني كمه مانع اولمز

إِنْ أَرَادَ اگر تلکری تعالی ایسه اَنْ يُهْلِكَ اَلْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ کہ مریم اوغلی عیسایی هلاک ایده
وَأُمَّهُ وانا سی دخی وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ویریوزنده اولنلرکه جمیعن دخی یعنی عیسی
وانکر اناسی مقهور لرحق وسایر ممکنات کبی فنا یه قابل اولان مخلوقلر تکر بلغه یارغ و
لِلَّهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ کوکلر ویرلر پادشاهلغی تکری تعالینکدر وَمَا بَيْنَهُمَا ویرله
کوکلرک ارالرنده اولان دخی يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ دلدوکی نسنه یارادر
اصلنز وماهیتسز وَاللَّهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وتکری تعالی دوکلی نسنه ازه قادر در یارغه
دهلاکه ایلمکه وهیچ نسنه عاجز دکلدر وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارٰى جهود ایله نصاری
نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ بز تکری اوغللریوز اول بزوم اتاغز در وَأَحِبَّاؤُهُ وانکر دوستلریوز
آنی سورز قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ ایت پس نیچون عذاب ایدر بذنوبکم کناه لرکزله و
اول عذاب دنیاده قتل وایراد ملق وآخرتده جهنمه کرمکدر اکر سزانکر اوغللری اولسکز سزه
عذاب ایلمزدی زیراکه اتا اوغلنه زحمت والم چکمز وَدوست دخی دوستنه عذاب
رَوَاکورمز پس سز نه انکر اوغلسزوته دوستی سز بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ بلکه سزآدم اوغللری سز
مِمَّنْ خَلَقَ تکری تعالی یارتدیغندن وسایرآدم اوغللری کبی ایلکلر ویارغلق ازه جزا
کورسکلر کرکه يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ یارلغر تکری تعالی دلدوکی یکه وانلرا اهل ایاغندر وَيُعَذِّبُ
مَنْ يَشَاءُ وعذاب ایلر دلدوکنه واولمشرکلردر وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ تکری تعالینکدر
کوکلر پادشاهلغی ویرکه وهیچ اکسنه بله حکمی بهاریدر وَمَا بَيْنَهُمَا وانلرکه ارالرنده اولنلرده
انکر حکمنده در وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ وانکر حضرتنه در جمیع آدمیلرکه ورا جوریری عاقبت اکا دیورلر
يَا أَهْلَ الْكِتَابِ ای یهود ونصاری قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا تحقیق سزه بزوم پیغمبرمز کلدی
يُبَيِّنُ لَكُمْ سزه بیان وروشن ایلر حق یولنی عَلٰى فَتْرَةٍ مِنَ الرُّسُلِ وحی کسلکدن ازه
پیغمبر لرون ورسول کوندرملکدن أَنْ تَقُولُوا ایتمیسز کہ مَا جَاءَنَا مِنْ بَشِيرٍ بن مشتلیجی کہ جنت بشارت ایلیه
کلدی وَلَا نَذِيرٍ ونه قورقدرجی کہ حذرایدوب عمل صالح اشلیلم فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ
وَنَذِيرٌ تحقیق سزه مشتلیجی کلدی کہ موعد ملکر سز وکافرلری قورقدرجی دخی جهنم عذابندن
وَاللَّهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وتکری تعالی هر نسنه یه ازه قادر در اکر دلسه بر بری ازدنجه پیغمبر
کوندرر تنا کہ موسا یله عیسی ارالرنده کہ بیکر یدی یوزیل ادی بیکر پیغمبر کوندردی دوکلی
بنی اسرائیلدن وخالد بن سنانی دخی عربدن واکر فترة دلسه یعنی پیغمبر لرارالرنی کسوب
رسول کوندرمسه تنا کہ عیسا یله محمدارالرنده التی یوزیل کچدی درت پیغمبر کوندردی وبو آیتده
قولارنه منت ایلرکه پیغمبر لرکلمسی کسلوب وحی وخبرلر منقطع اولدغی وقت بن سن مشتلیجی و

قورقدجی

قورقدجی پیغمبر کوندردم وَإِذْ قَالَ مُوسٰى وانکه اول وقتی کہ موسی ایتدی لِقَوْمِهِ کندو قومنه کہ
بنی اسرائیلدی يَا قَوْمِ اذْكُرُوا ای قوم یاد ایلکز نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ تکری نعمتی کہ ازکزه حق
إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنْبِيَاءَ سزوکه ارالکزده پیغمبر قلدوغنی کہ سزه یولر کوسترمه لرو وهیچ براقمه
اول مقدار پیغمبر کوندرملدی نتا کہ بنی اسرائیلده کوندرلدی وَجَعَلَكُمْ مُلُوكًا وسزی پادشاهلر
قلدی یعنی فرعونکر علویکه وقوللری اولمشکز شمدیکی حالده نفسکز مالکز سز یامزنکز
کیکدر واقر صویکز وار پادشاهلر مزلی کبی وَآتَاكُمْ مَا لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا وسزه
وردی منی وسلوای دن وبولت کولکه سن ودکز یارلغی هیچ کمیه ورمدیکی سزه مِنَ
الْعَالَمِينَ سزوکه خلقدن يَا قَوْمِ ادْخُلُوا ای قوم کرکز الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ پاکلانمش
یه کہ شام ولایتی در یاطور وانکر چوریسی یا فلسطین واصح اولدر کہ اریحا وایلیا
کہ شمدیکی حالده بیت المقدس در الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ اول یرکه تکری تعالی لوح محفوظده
یازدی کہ سزوکه مکانکز اوله جبارلر قومیله جهاد ایلکز شرطیله وانکر عمالقه دن قورقمشلرمی
کندوتقبالری یوزیله وایدرلردی کہ اکر بزی فراغت قوسکز یه مصر دونب کیدرز کہ موسی
ایتدی وَلَا تَرْتَدُّوا عَلٰى أَدْبَارِكُمْ وکرو دونکز ارقه کزکه یعنی کلدوکلکزیوله کتمکز فَتَنْقَلِبُوا
فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ اکر بویله اتسکز وکرو دونسکز زیانه اوجیلر اولورسز دنیاده عقبا
قوابندن واخرتده تکری جهنمارندن قَالُوا يَا مُوسَى انلر ایتدیلر یا موسی إِنَّ فِيهَا قَوْمًا
جَبَّارِينَ تحقیق ارض مقدسده جبارلر قومی وار وَإِنَّا لَنْ نَدْخُلَهَا وبز هرکز اول یره کرمزز جنکر ایلکجون حتی
يَخْرُجُوا مِنْهَا تا انلر اندن چقمینجه فَإِنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا پس اکر انلر اول یردن چقسلر
جنکر اتمدن وولایتی بن سلیم اتسلر فَإِنَّا دَاخِلُونَ تحقیق بزاول یره کرجیلرز
قَالَ رَجُلَانِ ایکی کشی ابتدی مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ انلردن کہ تکری تعالیدن قورقدیلر أَنْعَمَ
اللَّهُ عَلَيْهِمَا انعام ایلدی تکری تعالی انلرکه ازنه ایمانلر وعمد ازه ثابت اولمغله و
اول ایکی کشی یوشع وکالب ایدیلر کہ بنی اسرائیل ایتدیلر ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ
اکر کہ جبارلر ازنه انلرکه کویی قپوسندن اکسیلمزدن کہ انلری طاریلرلر دوتامزسز وصحرایه
صایلی ورمیه سز فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ پس قچی اول قپودن کرسکز بودنلن وجه ازه فَإِنَّكُمْ
غَالِبُونَ تحقیق سز غالبلرسز انلری یکرسز زیراکه انلر بویکر تنلولردیورکسز لردر یوگیدی
تکری الهامیله بلشلردی یا موسی جرورمکله وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا وتکری تعالیه توکل
ایلکز بوجنکده إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ اکر تکری وعده سنه انا بجیلرسکز قَالُوا يَا مُوسَى

ایتدلر یا موسی اِنَّا لَنْ نَدْخُلَهَا اَبَدًا تحقیق بزم کرا اول ولایته کرمز زماکا موافیمها
مادام که انلر اول یرده در یعنی مقدر که انلر اندن طورر لر وسن ایکی کشی تصدیق ایلیر سن
واون کشینک سوزنه انانمز سن فَاذْهَبْ اَنْتَ وَرَبُّكَ پس وار کت سن تکرکه فَقَاتِلَا
ایکیکز جنکایلیکز اِنَّا هٰهُنَا قَاعِدُونَ بز بویرده، اوتورمشلرز. بوسوزدن تکریی
وبیغمبری خور لدلر واینتلکر رب دن مراد هارون ادی ورب سیّد معناسنه در پس
هارونه که موسیدن اولور غدی سیّد در لرحی وَقَاتِلَا کلمه سی بوقولکز تاکید یرر
قَالَ رَبِّ موسی ایتدی ای بنم پروردکارم اِنِّي لَا اَمْلِكُ من مالکم دکلم اِلَّا نَفْسِي
کندو نفسمه وقرداشمه فَافْرُقْ بَيْنَنَا پس ایکیمز بزدن ارا امزی وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ
وفاسقلر قومی ارلسی دخی که داینمه فرماندن چقمزلر قَالَ فَاِنَّهَا تکری تعا ایتدی تحقیق
ارض مقدسه مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ حرام اولمشدر انلره ازرنه که نه اکا کیره لرونه اکا مالکر
اولهلر اَرْبَعِينَ سَنَةً قرق یل يَتِيهُونَ فِي الْاَرْضِ سرکردان
ومتحیر یورر لر زرنه یرمنه که اکتی فرسخ یرده پس موسی قومی قرق یل تیه صحراسنده
آزب حیران قلدلر مر صباح سفر ایدوب اخشام دکن کدر لرحی واغشم یه کندو
کوچد کلری منزله یولنور لرحی وچون موسی قومنه دعا ایلدی وحکم اولدی که قرق
یل سرکردان اولهلر موسی دعا قلدوغنه پشیمان اولدی حق تعا موسایه ایتدی فَلَا تَاْسَ
عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ پس فاسقلر قومنه غصه لنمه وتیاسنده ایدر خطاب بزوم پیغمبرمزه
که موسی قومی سرکشته اولدقلرینه قیغولینه که بویرق دوتمد قلرایچون موسیکر
بددعاسنه اوغرد لر وَاتْلُ عَلَيْهِمْ اوقی یا محمد اهل کتاب ازرنه نَبَاَ ابْنَيْ آدَمَ آدم
پیغمبرک ایکی اوغلی خبرنی که انکر یلندن ادیلر قابیل وهابیل بِالْحَقِّ حقله وصدقله اِذْ قَرَّبَا
قربانا قربا نا اول وقت که ایکیسی ده قربان ایلدلر یعنی هر بری کندو قربانیله یقنلق استدلر
فَتُقُبِّلَ مِنْ اَحَدِهِمَا پس انلرکه بر سنکر قربانی قبول اولندی که هابیل ادی اول نوعله که
کوکدن بر دونسن اق اودکلوب قبولنی یدی وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْاٰخَرِ واول بر سنکر قبول
اولنمدی که اول قابیلدی اودونکر قربانی قبول کتدی والتفات ایلمدی قابیل غضبه
کلوب اکا حسد ایلدی قَالَ لَاَقْتُلَنَّكَ هابیل ایتدی تکری چقیجون بن سنی اولدررم سنکر
قربانکر مقبول اولب بنمکی مردود اولدوغچون قَالَ اِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللّٰهُ هابیل ایتدی حق تعا
قبول ایلز اِلَّا مِنَ الْمُتَّقِينَ پرهیزکار لردن وایو کشیلردن که قربانده نیتلرن خالص
اغلدر لَئِنْ بَسَطْتَ اِلَيَّ يَدَكَ اکر بکا اکر اجسکر یعنی اوزتسکر لِتَقْتُلَنِي سن بنی

وغیریلر محکم بکر

اولدر مکچون مَا اَنَا بِبَاسِطٍ يَدِيَ اِلَيْكَ بن الی اوزرجی دکلمن سندن یکا لَاَقْتُلَكَ که
سنی اولدرم مکچون اِنِّي اَخَافُ اللّٰهَ بدرستی بن تکریدن قورقرمن که رَبَّ الْعَالَمِينَ عالملر
بیلیجی در بونکر یرله که هابیل قابیلدن قوی وشو کتلوادی اما اولدرملکه تسلیم اولدی
تکری قورقسندن اندن ایتدی اِنِّي اُرِيدُ تحقیق بن طرن که اَنْ تَبُوءَ سن دونه سن
یعنی کتون سن بِاِثْمِي وَاِثْمِكَ بنم کناهلرم سنکر کناهلرکی یعنی سنکر کناهکله بنی اولدردککر
کناهی دخی یوکلنه سن فَتَكُونَ مِنْ اَصْحَابِ النَّارِ پس سن بولکی کناه سببیله طاموله لرنده
اولهسن وَذٰلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ اولدر ظالملرک جزاسیمی که ناحق یره قتل ایدرلر فَطَوَّعَتْ
لَهُ نَفْسُهُ پس موافقت ایلدی ومطیع اولدی قابیلک نفسی قَتْلَ اَخِيهِ قرداشنی اولدرمکه
وبلدی که آنی نجه اولدره ابلیس آدم اوغلنه صورتنه کروب برقوشکر باشنی
برطاشله ازره قوحی وبرطاشله اوربا شنی ازره ی قابیلک دخی جرایلدی تاکه هابیل
کورمی باشنی برطاشله ازره قیوب اویورمی فَقَتَلَهُ پس آنی اولدردی انکله که باشی ازرنه
برطاشه برغوب خرد ایلدی فَاَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ پس زیانلولردن اولدی دنیاده
که عمرکی باقی سنه مردود اولدی واخرتده دخی ظاهر در که جهنم اهل عذابنکی نصفی
اکا اولسر در پس قابیل آنی نجه ایده جکنی بلمزدی بر کیشیی صحاروب ارقالسنده
کتوروب هر طرفه کزردی فَبَعَثَ اللّٰهُ غُرَابًا پس حق تعا بر قرغه کوندردی که يَبْحَثُ
فِي الْاَرْضِ منقاریله وایکی آیاغیله یر قزردی تاکه برچقور ایلدی لِيُرِيَهُ بوعمل
اینکچون ادی که قابیله کوستره کَيْفَ يُوَارِي نجه اورته یعنی طرغله دفن ایلیه سَوْاَةَ اَخِيهِ
قرداشنک تنی واولوسنی کتورمشلر که قرغه برچقور قازدی ومیراولمش قرغه یی اچنه قیوب
ازرنه طیراق دوکدی قَالَ يَا وَيْلَتَىٰ قابیل ایتدی وای بکا اَعَجَزْتُ اَنْ اَكُونَ بن عاجزمی
اولدم اولمقدن مِثْلَ هٰذَا الْغُرَابِ بوقرغه کبی یعنی بوعملده قرغه کبی اولمقدن عاجزمی
اولدم فَاُوَارِيَ که اورتم ودفن ایلیم سَوْاَةَ اَخِي قرداشم تنینی اندن صکره قابیل
پشمان بوطریقی ازره، هابیل دفن ایلدی فَاَصْبَحَ مِنَ النَّادِمِينَ پس پشمان اولنلردن
اولدی انکر ازرنه که قرق کون یا بریل آنی کتوردی وآیدرلر که پشمان اولدیغی اولدرمی
که اتا وانا اندن بیزار اولدلر وانکر عام جدی قی اولدی وبرنداشتدی که همیشه
قورقوده اولسون اندن صکره قابیلم یکی کورسه قورقردی که ناکاه آنی اولدره لر واخر
کندوکی برکوز سزاوغلان اولدی هلاک اولدی مِنْ اَجْلِ ذٰلِكَ اول قتل سببیله كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي
اِسْرَائِيلَ یازدق وحکم ایلدک بنی اسرایلزرنه اَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا آنکه هر کم برکشی اولدره

بغير نفس برنفس اولدرمدن واكا قصاص لازم اولمدن او فساد في الأرض يا يرده
فساد اتمكدن يعني كسمك يا ديمكدن دوغرو كبي فكأنما قتل الناس جميعا جميع خلقي اولدرمكر
كبي حرام قان دوكمكده بيچون كه خلقه اولكرتمكدر يا برشيي اولدرمكه جمع برحرتكري
خشمندي ومن احياها ديمكه آني درلتمه يعني بركسنك حياتيغا سبب اولمسه قصاصدن
يمكه يا قتلدن منع ايدوب يا هلاكه اولمقدن قورتارمغله فكأنما أحيا الناس جميعا
پس جميع خلقك حرمتي اولمسنه سبب اولمش كبي حرمتي بولكلامدن مقصود تقرير قصدتمكه
قتل اتمكدن ونفسلري صقلمغه ترغيب اتمكدر ولقد جاءتهم تحقيق انلره كلدي يعني
بني اسرائيله رسلنا بالبينات برزوم پيغمبرلرمز بللو معجزه انلره يارولشن ايتلرله ثم ان
كثيرا منهم اندن صكره انلردن چوغي لبعد ذلك پيغمبرلرگه وندرديكدن وايتلر اندرديكدن صكره
في الأرض لمسرفون يرده اسراف ادجيلردي يعني عدلدن تجاوز ايدرلردي يا قتلده
حدندن بگرلردي يا امرونهي حدودندن كتورمكلرگه بچ تكرآلتمخ يلندهء قبيلهء غرينه دن
برجماعت رسولرم خدمتنه كلوب ايمان كتوردكلرو برصباح اتفاقله رسولكرادن آلتي
دوه سن سورب كندو قبيله سنه كتدكلرنيسا زكه رسولكر قويدي برقاچ نفر مكيله
اردلرندن ارشوب جنكرايلدلر آخر ميسارى طوتب آلن ايا غن كسوب شهيد ايلدلر
درسولرم كوزين چابرى يكرمي آتلويله اردلرنجه كوندردي دوكلي سن طوتب كتوردلر
حق تعالى آيت كوندردي كه انما جزاء الذين اولكسه لركه جزاسي دكلدركه يحاربون
الله ورسوله جنكرايدرلر تكري ديه وبيغمبريله ويسعون في الأرض فسادا واوب يوردهء
فساد اتمكدن كه يول كسمكر وقتل وغارت اتمكدر ان يقتلوا الا اولدرلمه اكر برمكيه
اولدرمش اولسلر ومال المسلر او يصلبوا ياآصله لرا كرا ولدرمش اولسلر مال الوب او
تقطع ايديهم يا الري كسله وارجلهم من خلاف وايتلري دخي خلافندن يعني صاغ
آلن وصول آياغن اكرمالن الوب مكه اولدرمسلر او ينفوا من الأرض يا انلر يردن
سورمكدر يعني شهردن سورب چقارلر پس رسولرم بيوردي انلره كه آلن ايا غن كسدكدن صكره
كوزلرينه ميل چكدكدن صكره انلري آصدكدن صكره ذلك لهم خزي في الدنيا بوحدود كه ذكر
اولندي انلره دنياده خوارلق ورسوايلقدر ولهم في الآخرة وانلره چون آخرتده عذاب
عظيم اولوعذاب وار درا ولوكيا مكدن اوتري الا الذين تابوا الا انلركه توبه ايلدلر
ناحق آلمقدن من قبل ان تقدروا عليهم سزانلرازرنه قادر اولمدن عكزدن آوكدن بوايكي
حرّبه ايدن مشركه ايسه توبه ايلسه يعني اسلام كتورسه سزانلرن كوجكرتمكدن اوكردي

يوردلر

كركه

كركه صحابه اندن صكره بوحدوكلي ذكر اولنان حدود اندن ساقط اولور وانكرقانى وملى آنلرن
طلب اولنمز واكر مسلمانلردن ايسه كوجكرتمدن وكدن اوكدن توبه ايلسه فاعلموا ان
الله پس بلكركه تكري لقا غفور رحيم غفور رحيم جرم وجرمه ادنلركه كناهلرن يارلغر وانلر
شفقت ورحمت ايلر يا أيها الذين آمنوا اى موحدلر بوكلي اتقوا الله تكريدن خشيمكر
وابتغوا اليه الوسيلة واكا يقنلق طلب ايلكر انكر امرونهي رعايت اتمكلرو عمل صالح
ايلمكله وجاهدوا في سبيله وجهاد اشكر انكر يولنده ظاهر وباطن دشمنلريله لعلكم تفلحون
اولكم سزبو عملكرسببيله قورتلوسزويوجه مرتبه لره ارشوسز ان الذين كفروا تحقيق انلركه
كافراولدلر لهم ما في الأرض جميعا دنيانك يوزغويه طاغمله واندن غيريه لو ان لهم اكر انلركه اولسه ما في الأرض جميعا
يرده اولان نسنه نكر جميعي مال ومتاعدن ومثله معه وبرانجلين دخي انكله يلر يعني اكر
جميع يرده اولانكر اكسي قدر مال ومتاع كافرلركه اولسه ليفتدوا به آني كندو نفسلرنجون
فدا التسلر من عذاب يوم القيمة قيامت كونى عذابندن ما تقبل منهم انلردن قبول
اولنمه وهمان انلره عقوبت لازم اولور ولهم عذاب اليم دخي انلره قيامتده يورك ياندرنجي
عذاب وار يريدون دلرلرينه ان يخرجوا من النار آنكه جهنم اودندن چقه لرلر ولهم
بخارجين منها وانلر اندن هرگز چقمزلر ولهم عذاب مقيم وانلره ميشه دورجي عذاب
وارکه زوالى ونهايتى اولمز والسارق والسارقة اوغرى اركه اوغرى عورتكه
فاقطعوا ايديهما پس انلركه صاغ اللرن كسكز شافعي قشنه ربع دينار درو امام
اعظم قشنه اون درهم مالكي قشنه اوچ درهم وربع دن زياده واندن غرى نقدا ولوكه
كه حفظ اتدكلري يردن اوغرليه لرا وآچندن يا حصه وقدن يا يولده يا مسجده يا كوزلنه
جزاء بما كسبا جزا درقزنه قلدى سببيله كه اول موحد منكرمالن المقدر نكالا من الله تكريدن
تعاليدن عذابدركه بردخي انجلين عمل رجوع اتمه لرو غريلر دخي تنبيه اولنه والله عزيز
حكيم حق تعالى كندو حكمنده غالبدر حكمت اتى درهم نسنه حكمت ازره حكم ايلر فمن تاب پس
هم كم توبه ايلسه من بعد ظلمه كندو ظلمندن صكره يعني اوغرلقدن واصلح واشن صلاحه
كتورسه واوغرلقدن فراغت ايلسه فان الله يتوب عليه پس بحقيق تكري آنكر توبه سن
قبول ايدر آما آل كسلمكر ساقط اولمز ان الله غفور رحيم بحقيق تكري آنكر كناهن
يارلغيجي درر رحمتلودركه حشره آنى رسواى ايلمز الم تعلم ان الله بلمدكمي خطاب
رسوله درومراد امتدر يعني بلمدكزمي كه تكري كه له ملك السموات والأرض انلردركوكلر
ويرلرپادشاهلغي كه انلرى اول يارددر يعذب من يشاء عذاب ايدردلدوكي كمسه

ویغفر لمن یشاء ویارلغر دلدوکنی یعنی اوغربی توبه ایتدکدن صکره والله علی کل شیء
قدیر وتکری تعالی هر نسنه قادردر عذاب ایدنه ومغفرت دلدوکنه ایشلر یا ایها الرسول
ای پیغمبر خطاب تشریفدر که رسوله لقبیله ایدر لا یحزنک الذین سنی غصه لندرمسون
اول کمسه لرکه اعناد دیوزندن یسارعون فی الکفر کفرده اوزکلر وجهد ایدرلر من الذین عملی که
قالوا آمنا انلردن که ایمان کتوردک دیرلر بافواههم اغزلریله مراد دکدر ولم تؤمن
قلوبهم وکوکللری انانمدی مراد منافقلردرکه انلر کافرلره دوستلق ایدرلردی
ومن الذین هادوا ویهودیلردن دخی سماعون للکذب قوللق دوتجیلردر سنک
سوزکی اشدجیلردر سنک اوزکه یلان سویلمکیچون جهودلره پیغمبرک کلامن اشتدکدن
صکره طشره چقوب ایدرلردی که محمددن بویله اشتدک وبونلر مدینه جهودلریدی
سماعون لقوم آخرین قوللق دوتجیلر واشدجیلردر غیری قوملره دخی که لم یأتوک
ایدب سنک مجلسکه کلدیلر مراد خیبر جهودلریدر که مدینه جهودلری جاسوسلق خیبر اهلنه
خبر کوندررلردی بو آیتک سبب نزولی اولدرکه خیبر اهلی اولولرندن برارله بر عورت زنا ایتدلر
واکسی دخی محصنلردی وانلرک حدی توریت حکمیله رجم ایدی ویهود انلرک رجمنی رواکورمدیلر
بربرنه ایتدلر بو مدینه ده اولان کشینک کتابنده رجم یوقدر اکا کوندرب زنا ایدن
محصنلرک حدنی صوره اکر ایدرسه که قامچی اورک قبول ایلک واکر رجم حکم ایتسه انک سوزن
اشتمک پس بر جماعت مدینیه کلوب رسوله صوردلر فی الحال جبرائیل ... رجم آیتیله
نازل اولدی رسول ایتدی رجم ایتمکدر که انلر ایتدلر حق تعالی توریتده بیوردی که انلره قرق قامچی
اوره ویوزن قره ایدوب تره سن اشکه بندره وکزدره جبرائیل خبر وردی که یلان سویلرلر اخر
ابن صوریا که انلرک عالملریدی ایتدی توریتده دخی رجم در پس رسول ام بیوردی انلر اکسن
رجم ایتدلر حق تعالی انلرک حالکندن خبر ورر که یحرفون الکلم تغییر ایدرلر کلمه لری یعنی رجم آیتن
من بعد مواضعه تکری تعالی انی یرلرنه وضع ایتدوکدن صکره وانک یرنه قامچی اورمق یازرلردی
یقولون ان اوتیتم هذا خیبر جهودلری ایدرلر اکر بو تغییر اولنانی ورلسکز یعنی محمد ام
قامچی اورمق حکم ایدرسه فخذوه پس الکز وقبول ایلکز وان لم تؤتوه واکر اول حکم
سزه ورلمسه ورجم بیوررلسه فاحذروا پس انی قبول ایتمکدن حذر ایلکز وصقنکز ومن
یرد الله فتنته ودلکه تکری تعالی فتنه سن دلسه یعنی ضلالت یا رسوایلغن یا هلاکن
اولمه سن فلن تملک له پس سن اکا مالک اولمزسن والکدن کلمز من الله شیئا تکری اوندن
برنسنه که انک فتنه سن دفع ایلیه سن اولئک الذین اول بولر انلردرکه لم یرد الله تکری تعالی

ازلر جلمدیکه ان یطهر قلوبهم که انلرک کوکللرن لوث کفردن وحقه انکار ایتمکدن پاک
ایلیه لهم فی الدنیا خزی انلره دنیاده رسوایلق وار خراج ویرمکله وموء منلردن قورقمقله
ولهم فی الآخرة وانلره آخرتده عذاب عظیم اولو عذاب واردرکه جهنمده ابدی قالمقدر
سماعون للکذب قوللق دوتجیلردر یلان دوزمکیچون اکالون للسحت حرام یجیلردر
یعنی رشوت که حکمده وتغییر کلام ایچون الورلردی فان جاؤک پس اکر سکا کلسه لر سنی
انلره حکم ایتمکیچون فاحکم بینهم پس ارالرنده حکم ایله او اعرض عنهم یا انلردن یوز دوندر
حق تعالی رسولنه بو آیتده حکمله اعراض ارالرنده مخیر قلدی وان تعرض عنهم واکر
انلردن یوز دوندرسک وحکم ایلمسک فلن یضروک شیئا پس انلر سکا هرکز زیان ایده مزلر
وان حکمت واکر حکم ایلسک فاحکم بینهم بالقسط پس انلرک ارالرنده حکم ایله عدل ایله وحقله
ان الله تحقیق تکری تعالی یحب المقسطین حکمده عدل ایدنلری سور ودرجه لر ارزانی
قلور وکیف یحکمونک ونیجه حکم ایتدررلر سکا وسنی نیجه حاکم ایدرلر وعندهم التورية
حال اولدرکه توریت انلرک قتنده در فیها حکم الله انده تکری حکمی وار رجم ایچون
ثم یتولون اندن صکره یوز دوندررلر من بعد ذلک انلرک کتابنه موافق حکم ایتدککدن
صکره وما اولئک بالمؤمنین وانلر کندو کتابلرینه اینانجیلر دکلدر یا سنک حکمکه انا
انزلنا التورية تحقیق بز اندردک توریتی که فیها هدی ونور انده طغرو یول واردر و
ایدنلق دخی شبهه ظلمتلرن دفع ایلر یحکم بها النبیون توریتله حکم ایلر بنی اسرائیل پیغمبرلری
الذین اسلموا انلرکه تکری حکمنه تسلیم ایدوب بیون قودلر للذین هادوا یهودیلره
یعنی پیغمبرلر توریتله جهودلره حکم ایدرلر والربانیون والاحبار ربانیلر دخی که زاهدلردر
وانلرک عالملری دخی حکم ایدرلر بما استحفظوا حفظ ایدوب ازبرلدکلریله من کتاب
الله تکری کتابندن یا تغییردن وضایع اولمقدن صقلدقلریله وکانوا علیه شهداء
وکتابه ازره طانقلردی که آنی رسالت ودرست بیان ایده لر ابن صوریا کبی فلا تخشوا الناس
پس آدمیلردن قورقمک حق حکمنی اجرا ایتمکده واخشون بندن قورقک بنم حکممده سستلق
ایلمکز ولا تشتروا بآیاتی وصتون الکز وبدل ایلمکز بنم آیتلریمله که حکملردر ثمنا قلیلا
از بهایی که نه اعتبار رشوتدر ونا پایدار مالدر ومن لم یحکم وانلرکه حکم ایتمسلر بما
انزل الله تکری تعالی اندردکی نسنیله یعنی جهودلر فاولئک هم الکافرون پس اول بولر
کافرلردر وکتبنا علیهم فیها وبز یازدق بنی اسرائیله ازره توریت اچنده ان النفس
بالنفس بو نکه نفسی نفسله قصاص ایده لر یعنی برکشی نا حقیون اولدرسه انی یرنه اولدرلر

وبنی النضیر تکری حکمنه مخالفت ایدوب برکشی یرینه ایکی کشی اولدررلردی بنی قریظه دن
وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ ودخی کوزی کوزله حکم ایلدک وَالْأَنْفَ بِالْأَنْفِ وبورون بورنله در وَالسِّنَّ
بِالسِّنِّ ودش دشه در وَالْجُرُوحَ قِصَاصٌ وجراحتلره قصاص وار یعنی قصاص ایده لر
اول نسنه که برابر اولمق ممکن اوله دودق وال ایاق کبی وانده که برابرلک ممکن اولمیه دری درملنمق
وکمک فانمق کبی دیت حکم ایده لر فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ پس هرکم قصاصی صدقه ایلسه یعنی عفو اتسه
فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ پس اول صدقه صدقه ایدنک کناهلرینه کفارت اولور یا عفو اولنان کمسیه کفارت
اولور عفوله قصاص اندن ساقط اولمغله وعفو ایدنک مزدی تکری ازره اولور وَمَنْ لَمْ
يَحْكُمْ وانلرکه حکم ایلمدلر بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ تکری تعالی اندردکی نسنیله وانلر جهودلردرکه برنفس یرینه
ایکی نفس اولدررلردی فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ پس اول یولک انلردر ظالملرکه حقی موضعندن
غیری یره وضع ایدرلر وَقَفَّيْنَا عَلَى آثَارِهِمْ وبز کتوردک اول پیغمبرلرک ازلری ازره
یعنی انلرک اردنجه کوندردک بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مریم اوغلی عیسایی مُصَدِّقًا کرچکلیجی
وانانجی اولدغی حالده لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ اندن اول کوندردکمز نسنه مِنَ التَّوْرَاةِ کتاب
توریتدن وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ واکا انجیل وردک فِيهِ هُدًى وَنُورٌ انده طغرو یول واردر
توحیده وایدنلق دخی حق یولنه یعنی توحیده یول کوسترر وطریق حقی روشن وبیان
ایلر وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وبز انجیلی کرچکلیجی قلدق واصول دینده موافق قلدق
کندودن اول کلن کتابه مِنَ التَّوْرَاةِ توریتدن یعنی انجیل توریتی تصدیق ایلر واکا
موافقدر مخالف دکل وَهُدًى وبز انی یول کوسترجی قلدق وَمَوْعِظَةً لِلْمُتَّقِينَ و
اوکت ویرجی متقیلره که یارمزلردن پرهیز ایدرلر وَلْيَحْكُمْ أَهْلُ الْإِنْجِيلِ وحکم ایلسون
انجیل اهلی یعنی انک عالملری بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ تکری تعالی اندردکی نسنیله انک اچنده
مراد انک حکمی درکه هنوز اول وقت منسوخ دکلدی شمدی منسوخدر وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ
بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وهرکم حکم اتمسه تکری تعالی اندردکی نسنیله ترسالر کبی که انجیل احکامندن
دوندلر فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ پس اول طایفه فاسقلردر تکری حکمندن چقرلر یا ایماندن
وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ وبز سکا کتاب اندردک یا محمد که قرآندر بِالْحَقِّ حقله وصدقله
مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ موافق ومطابق اولدغی حالده اوکنده اولان نسنه مِنَ الْكِتَابِ
نازل اولان کتابلر جنسندن وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ وناظر وکوزدجی در کتابلر ازرنه که انلری
تغییردن حفظ ایلر یعنی انلرده تغییر اتدکلرن بونکله درست ایدرلر یا طانقدر اول کتابلر
ازرنه که دوکلسی حقدر فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ پس حکم ایله انلرک ارالرنده بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ تکری تعالی سکا

والاذن بالاذن
دقولق قولغه در

یا محمد

اندردیکی

اندردیکی نسنیله که رجم آیتی در وقصاصده برابر اتمکدر بو آیت تغییر حکمی ناسخدرکه بوندن
اوکدن کچدی وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وانلرک نفسلری دلکنه اویمه عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ سکا
کلن حقدن غیری یعنی سکا کلن طغرو حکمه تابع اول انلرک باطل هوالرن ترک ایله لِكُلٍّ
جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا هر برکزه سزدن ای پیغمبرلر برشریعت وبرطریقت قلدق
یا سزدن هر بولکه برشریعت وبرروشن یول قلدق شریعت اولدرکه کتابله حجت اوله ومنهاج
اولکه پیغمبر حدیثیله ثابت اوله وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ واکر تکری تعالی دلسیدی لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً
سزی برامت قلوردی وبرملت ازره متفق ایدردی وَلَكِنْ لِيَبْلُوَكُمْ ولیکن سزی صنمغچون
فِيمَا آتَاكُمْ سزه وردکی نسنه ده درلو شریعتدن هر زمانه مناسب تا مطیع عاصیدن
تمیز اوله فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ پس اوک واوکردک خیرلره که شرایعه تابع اولمقدر إِلَى
اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا تکری تعالی یه در عاقبت جمیعکزک دونمکی وراجق یرکز اولدر
فَيُنَبِّئُكُمْ پس سزه خبر ورسه کرک جزا ورمک وقتنده بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ سز امور دیندن
وشریعتدن اختلاف ایلدککز نسنه ده وَأَنِ احْكُمْ بَيْنَهُمْ ودخی بیوردق سکا که حکم ایله
اهل کتاب ارالرنده بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ تکری تعالی اندردکی نسنیله بو آیتک سبب نزولی اولدرکه
یهود احبارندن بعضی مکر وتزویر یوزندن بربرینه ایتدلرکه کلوک محمد قتنه وارهلم
وایده لم که بزسکا تابع اولالم شمدی بزوملر برقوم ارالرنده قان ومال خصومتی
واروسنی حکم ایده لم اکر حکمی بزوم رضامز ازره ایدرسک سنک رسالتکی مسلم
دوتالم حق تعالی آیت کوندردی که وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وانلرک آرزولرینه ونفسلری دلکنه
اویمه وَاحْذَرْهُمْ وانلردن صقن أَنْ يَفْتِنُوكَ که سکا فتنه ایده لر یعنی سنی آزدرمیلر
عَنْ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ اول نسنه نک بعضندن که تکری تعالی سکا اندردی یعنی تکری حکمندن
سنی دوندرمیه لر فَإِنْ تَوَلَّوْا پس اکر دونسلر نازل اولان حکمدن فَاعْلَمْ أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ
پس بلکه انلر حکمدن اعراض اتدوکی انکچوندرکه تکری تعالی دلرکه أَنْ يُصِيبَهُمْ انلره عذاب ارشدره
بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ کناهلرنک بعضیله دنیاده وباقیسیله آخرتده وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ
وادمیلرک چوغی یعنی یهود لَفَاسِقُونَ فاسقلردر تکری امرندن چقرلر وبو آیت نازل
اولدقدن صکره جهودلر ایتدلر بزسنک حکمکه راضی دکلز آیت کلدی که أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ
يَبْغُونَ پس انلر جاهلیت حکمنی دلرلر زنا وقصاص حدنده چون توریت وقرآن
حکمنه راضی اولمزلر وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا وکم یکرکدر تکریدن حکمدن یکا یعنی کمک
حکمی یکرکدر تکریدن لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ برقومه که یقین بلورلر وتدبر ایدوب فهم ایدرلرکه

تکری حکمی یکه کدر کتور مشلر که عبادة بن صامت رضی الله عنه ابن اُبَی ایله رسول اجلسنده
خصومت اتدلر عبادة ایتدی بنم یهود طایفه سندن دوستلرم وار در که بنجه بلالر ده
بکا یاردم ایدرلر دی بوکون تکری و پیغمبر دوستلغندن دولکلرندن بیزار اولدم و بکا تکری و
پیغمبر دوستلغی یترا بن اُبَی ایتدی بن روزکار کردشندن ولیل و مدار حادثه لرندن قورقرم
یهود که دوستلغندن و یاردمندن قاچمزن آیت کلدی که یَا اَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا ای
موءمنلر بوکلی لَا تَتَّخِذُوا الْیَهُودَ وَالنَّصَارَی اَوْلِیَاءَ جهود لری و کافرلری کندوکزه
دوستلر ایدنمکز بَعْضُهُمْ اَوْلِیَاءُ بَعْضٍ انلرکه بعضی بعضنه دوستلر در یعنی انلر
بر برنه دوستدرلر سزه مخالفت ایتمکدن وَمَنْ یَتَوَلَّهُمْ مِنْکُمْ وسزدن انلری دوست
اِدنسه موافقت ده و یاردم ده انلره میل ایتسه فَاِنَّهُ مِنْهُمْ همچنین تحقیق اول دخی انلر جنس
بولسوز غایت تهدید در یهود و نصاری ایله دوستلکی اعقده اِنَّ اللّٰهَ لَا یَهْدِی تحقیق
تکری تعالی یول کوسترمز الْقَوْمَ الظَّالِمِینَ ظالملر قومنه که دشمنلر دوستلغیله کندولره ظلم
ایدرلر فَتَرَی الَّذِینَ پس کورورسن اول لکلری که فِی قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ یورکلرنده نفاق
خسته لغی وار یعنی ابن اُبَیّ و اکاتابع اولانلری یُسَارِعُونَ فِیهِمْ اوزلرینی جهود لره دوستلغنه
و یاردمنه یَقُولُونَ دیرلر نَخْشَی ایدرلر بزلر قورقرز اَنْ تُصِیبَنَا دائره روزکار کردشندن کوبنه
برمصیبت ارشه یعنی اشمز برد رلو دخی اوله و اهل اسلام مغلوب اولب کفار غالب اوله
حق تعالی انلرکه بو اندیشه لرنی باطل قلوب بیوردی فَعَسَی اللّٰهُ اولا که تکری تعالی اَنْ یَاْتِیَ
بالفتح برفتح کتورمکی پیغمبره و انکر یارلرینه مراد مکه فتحی صریا یهود قلعه لری خیبر
وتیما و فدک کبی اَوْ اَمْرٍ مِنْ عِنْدِهِ یا بر امر کوندرمکدن کندو قتلندن یهود قتلغنه و انلری
ایلدن سورمکدن فَیُصْبِحُوا عَلَی مَا اَسَرُّوا فِی اَنْفُسِهِمْ نَادِمِینَ پس منافقلر کندو نفسلرنده
کزلدکلری یهود دوستلغنه و پیغمبر اشتنه کان اتدکلرینه پشیمان اولوب وَیَقُولُ الَّذِینَ
آمَنُوا و ایتسه ایمان کتورنلر بر برینه اَهٰؤُلَاءِ الَّذِینَ بونلرمیدر اول کشیلر که اَقْسَمُوا
بِاللّٰهِ آند اچدلر تکریه جَهْدَ اَیْمَانِهِمْ آنلرکه قتی یمینلرینه یعنی الله لرندن کلدکجه آند اچمکدن
اِنَّهُمْ لَمَعَکُمْ که انلر سزدرلر کندولرینه معلوم اولدی که انلر یکلان سویلرمش حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ
انلرکه دوکلی عملری باطل اولدی و زیانه کندی فَاَصْبَحُوا خَاسِرِینَ پس زیانلو اولدیلر اولدیلر
دنیاده سرلری فاش اولمغله و آخرتده دخی ثواب فوت اولمغله یَا اَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا
یا ایمان کتورنلر کشیلر مَنْ یَرْتَدَّ مِنْکُمْ عَنْ دِینِهِ سزدن کندو دینندن دونسه و مرتد
اولسه بو آیت غیبدن خبر ورر واقع اولمزدن اول و اول بویله اولدی که رسولمز وفات اتدکدن

صکره

صحابه نک بعضی انلره دوستلق و مصاحبت ایدرلر دی حق تعالی آیت کوندردی که یَا اَیُّهَا الَّذِینَ

جهود لردن

دوست اِدنسه و انکر پیغمبرندن دخی وَالَّذِینَ آمَنُوا و ایمان کتورنلری دخی یعنی مهاجر و انصار
فَاِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ پس بدرستی تکری لشکری هُمُ الْغَالِبُونَ انلر غالبلر در خبر ورمکله کلدکه رفاعه
بن زید و زید بن حارث که یهود یکردن اسلام اظهار ایدرلردی و آخر منافق اولدیلر و
صحابه نک بعضی انلره دوستلق و مصاحبت ایدرلر دی حق تعالی آیت کوندردی که یَا اَیُّهَا الَّذِینَ

رسولدن صکره

پیغمبر

صحابه نک تمام عرب مرتد اولدیلر الا مکه و مدینه و بحرین دن عبدقیس و بعضی دخی زکات ویرمز
اولدیلر حق تعالی خبر ورردی که اکر برکشی مرتد اولسه حق دینی بی یار و مددکار قیلمق دخلدر فَسَوْفَ
یَاْتِی اللّٰهُ بِقَوْمٍ پس تز اولاکه تکری تعالی بر قوم کتورکه یُحِبُّهُمْ وَیُحِبُّونَهُ اول انلری سوه
وانلر دخی آنی سوه لر اَذِلَّةٍ عَلَی الْمُؤْمِنِینَ خلیللر و متواضعلر و شفقت اجیلر
اولهلر موءمنلر ازره اَعِزَّةٍ عَلَی الْکَافِرِینَ عزیزلر و غالبلر و زبردستلر اولهلر کافرلر ازره
و بو قوم یمن اهلی اِدی یا پارسیلر یا اشعریلر تفسیر ده کلشدر که ابن عباس و حسن بصری
انکر ازرنه در که بو قوم ابو بکر صدیق در و انکر اصحابی ثمانیه جرو انصار دن که مرتد لره ایله
جنکر ایلدیلر یُجَاهِدُونَ فِی سَبِیلِ اللّٰهِ اول قوم مکر صفتنه بیور رو ایدر که جهاد ایده لر تکری
یولنده وَلَا یَخَافُونَ وقورقمیه لر لَوْمَةَ لَائِمٍ ملامت اِدجکلر ملامتندن و طعنندن
ذٰلِکَ فَضْلُ اللّٰهِ بو صفتلر که ذکر اولندی تکری فضلندن کرمی در یُؤْتِیهِ مَنْ یَشَاءُ آنی
دلدوکی کشیه ورر و عطا ایلر وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِیمٌ و تکری تعالی کینکی رحمتلو در یعنی انکر
خلقندن ازره فضلی کرمی چوقدر بلکی در فضلنه و عطایه لایق اولانلری کتورمشلر که عبد الله
بن سلام کندو و تابعلریله کلوب ایتدیلر یا رسول الله قریظه و نضیر که بزدن خصم قومدر
انلرکه دینمزدن آیرلوب مسلمانلره موافقت اتدکلرنجون آند اچدلر که بزدن ملجه بر
یردن جمع اولیه اوتورمیه لر و من بعد بزدن کسلیه لر و بزمنزل ارا قلغی بسیله
اصحابکزه مجلسندن محروم قیلورز بزدن حاصل اولور آیت کلدی که اِنَّمَا وَلِیُّکُمُ
اللّٰهُ وَرَسُولُهُ سزه ولی و دوستکز دکلدر الا تکری و پیغمبری وَالَّذِینَ آمَنُوا و انلرکه ایمان کتوردلر
یعنی اصحابی چون ابن سلام بو آیتی اشتدی ایتدی تکریدن و پیغمبر و موءمنلر دوستلغنه راضی
اولدق پس موءمنلرکه صفتنی بیورر الَّذِینَ یُقِیمُونَ الصَّلَاةَ انجلین موءمنلر که نمازدوری یرلر
وَیُؤْتُونَ الزَّکَاةَ وزکات ورلر وَهُمْ رَاکِعُونَ انلر رکوعده اولدقلری حالده نمازده
یعنی رکوعده یکن زکات ورلر احسانه غایت حرصلو اولدقلرندن و آنی ادا ایلکله اودکلرندن
و اکثر تفاسیرده مذکور در که بو آیت علی مرتضی شاننده نازل اولمشدر که نمازده یعنی حالت
رکوعده حلقنه یوزکنه یوزکی ورردی وَمَنْ یَتَوَلَّ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ و مهکم تکریی
دوست اِدنسه و انکر پیغمبرندن دخی وَالَّذِینَ آمَنُوا و ایمان کتورنلری دخی یعنی مهاجر و انصار
فَاِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ پس بدرستی تکری لشکری هُمُ الْغَالِبُونَ انلر غالبلر در خبر ورمکله کلدکه رفاعه
بن زید و زید بن حارث که یهود یکردن اسلام اظهار ایدرلردی و آخر منافق اولدیلر و

آمنوا يا ايمان كتورنلر لا تتخذوا الذين اتخذوا اول كمسه لرى كه اتخذوا دينكم هزوا ولعبا سزوكه دينكزى يكصو اويون اتدلر يعنى اسلامى ظاهم ايدوب كفرى
كزلرلر من الذين اوتوا الكتاب انلردن كه كتاب ورنلرلر من قبلكم سزدن اولكلرن
يعنى يهود والكفار اولياء وكافرلرى حتى دوستلر ايدنمكز يعنى اهل موده منلر
جهود لرد وكافرلرلر دوستلق ايلمكز انلر سزوكه دينكزى استهزا ايدرلر و
سزى سوخرلر واتقوا الله وتكرى تعالدن قورقكز منا هى ترك اعمله ان كنتم مؤمنين
اكر مؤمنلر سكز زيرا ايمان حقيقى آنى اقتضا ايدر كه تكرى دشمنلرايله دوستلق ايتمه لر
واذا ناديتم الى الصلوة وحتى سزمدا ايلسكز وخلقى غافل جغرسكز اتخذوها
هزوا ولعبا انلر اذانى يا نمازى يكصو اويون ادنور لر وچون مؤمنلر اذانه اشتيه كدن
غافل طورسلر بو برايله استهزا ايدرلر ذلك بانهم اول استهزا آنكچوندركه انلر قوم
لا يعقلون برقومدركه فهم اتمزلر استهزالرنكر عقوبتى كتوروب ارشد كتورمنلركه يهودن
برجماعت رسولدم صورد لركه سن بيغمبر لردن قتقنه ايمان كتورسن رسول بيوردى كه تكرى
وجميع بيغمبر لرى چون عيسانكدم اذى اكلدى انلرانكر بيغمبر لكنه انكارا تدلر وايتدلر تكرى
حقون سزوكه دينكزدن يا وز دينى بلمز وسزه برا هل دين كه سزدن نصيبى اكسك اولمه دينه
واخرتده آيت كلدى كه قل يا اهل الكتاب ايت اى اهل كتاب مراد جهود لردر هل تنقمون منا
بزدن انتقام مى ايدرسز ولكين مى الورسز يعنى بزى عيسايه وبزه انكار اتمزسز الا ان آمنا بالله
الا بزتكرى يه ايمان كتوردكمزا چون وما انزل الينا وبزه اندركن نسنه دخى يعنى قرآن وما انزل
من قبل وبزدن اولكدن اندر لنلره دخى تورية وانجيل وسايركتابلره وصحفلره كى وان اكثركم
فاسقون وسزوكه اكثركز فاسقلردر تكرى امرندن دوتمزسز قل هل انبئكم ايت سن خبر
ويرمى بشر من ذلك مثوبة اول سزدن يدكلدن يا وز دينه بكدر وبخه قومدر مثوبة
عند الله جزا يعنى بندن كه تكرى تا قتنه ثابتدر يعنى بزه يا بلدر يقى اندن يا وزرق جزا لوبكدر من
لعنه الله اول كسه كه تكرى تا كالعنت ايلدى وغضب عليه وانكرا وزرنه خشم ايلدى
وانكر يهود دركه تكرى تا انلرى كندو رحمتندن اراغ اتدى وانلره قاقدى وجعل منهم
القردة وانلردن ميمونلر قلدى يعنى انلرى اول صورتدن ازره مسخ ايلدى اصحاب السبت
كبى والخنازير ودخى طاغوزلر قلدى عيسى مائده سنه منكر اولنلركبى وعبد الطاغوت
بوته وشيطانه طاعت ايدن دخى طاغوتدن مراد بوزغودر يا كعب الاشرف يا اولكله معبوده
آنكر يهوديغى دوتدلر اولئك شر مكانا انلركه يرى يا وزرقدر يعنى انلركه دراجق يرى يا وز

مكان اولد واضل عن سواء السبيل واز غونرقدر طغرو يول اورتاسندن وحقدن
ايراق دوشمشلدركه يولدن جمله كدر ايد الآباد اود عذابنه كرفتار اولمه لرى واذا
جاؤكم وحتى يهود منافقلرى سزه كلمه لريا جميع اهل نفاق قالوا آمنا ايمان كتوردكه
درلر وقد دخلوا بالكفر حالبوكه انلر كفرله اجرو كرلر وهم قد خرجوا به وانلر كفرله
طشره چقمشلر يعنى انلر كفرله كرب چقمشلر بو حاله، انلرله بله در والله اعلم وتكرى تعالا
بيلكى دكدر بما كانوا يكتمون انلر يوركنده كزلدكلرى كفرى ونفاقه ومسلمانلره، اتدكلرى كينى
بيلور جزالرن ويرسه در وترى كثيرا منهم جهود لرده يا منافقلرده چوغنى كورسن يسارعون
في الاثم كناهده اوزرلرو وحالشرلر حرام تحصيل اتمكه ويلان سويلمكه كبى والعدوان ظلمده
وحقدن بكمكده واكلهم السحت وانلر حرام يمكده رشوت وربا كبى لبئس ما كانوا يعملون
انلرنه يا مزاش بشلرلر كه كناهلره دوشرلر وخلقك مالنى ناحق يره الوب يرلرلر طايفه نكر يا مزلردر لولا ينهيهم الربانيون يخون انلرى ربا نيلر منع ايلمز يعنى زاهدلر
وعابدلرو الاحبار عالملردخى كه جهود لرد انشمندلريدر انلرى نهى اتمزلر عن قولهم
الاثم يا مزوكناهلو ويلان سويلمكدن واكلهم السحت وانلرى حرام يمكدن رشوتلر
ربا كبى لبئس ما كانوا يصنعون انلر اشلدوكى نه يا مز اشدر وانلرى نهى اتمكله
صلاحه كلمزلر كتورمنلركه رسولدم مدينه هجرت اتمزدن اولكدن يهود كه مايل چوغدى
ودخى كيكر كلمكده خوش بكرلردى چون رسول مدينه هجرت اتدى انلرا كا انكار ايدوب
عناد ايلدلر حق تا انلركه مايل برلكتن كتورحى ومعيشتلرى طارلغه يوزدوتدى جهود لر
بيهوده سوزلرى باشلدلرتا كه تكرى تا خبرورر وقالت اليهود وجهود لرايتدلر يد الله مغلولة
تكرى ايلى باغلوحر بوعبارت بخلدن كنايت در يعنى بن نسنه ورمز ورزمقدى طار
ايدر غلت ايديهم انلركه اللرى بغلنه خيردن ولعنوا بما قالوا وانلر لعنت اولنه يعنى
ورحمتدن اراغ اولمه لرى بوسوزى ديه كلرى چون بل يداه مبسوطتان بلكه آنكرا يكى ايلى
آچقدر يعنى انكر جودى وكرمى وافردر ويد حق تا صفتلرندندر سمع وبصر ووجه
وقدم وجنب كبى وبزه اكا ايمان وتسليمدن غيرى جهان يوقدر وآنكر كيفيتنه خلل
اتمكر روا دكل زيراكه متشابهاتدندر ينفق كيف يشاء رزق وررنجه دلسون حكمت
ازره ولئن يزيدن كثيرا منهم والبته آرتيرر چقدر جهود لرده چوغنه ما انزل اليكم من
ربكم سكا تكرى كندن اندرلن نسنه طغيانا وكفرا ازغنلق وكفرى كركدى كه انلرقرآنه
ايشدوب هدايت بوله لرو انلركه ازغنلغى وكفرى زياده اولور والقينا بينهم العداوة

وقبيل الاثم يا بخشى يهم
والعدوان ما يتعدى ضرره الى
غيرهم م البيضاوى

سوزلرندن

ویهود طایفه سی اراسنده دشمنلک بر قدق قریظه و نضیر کبی والبغضاء وخصومت وبربرن
سوقمک الی یوم القیمة قیامت کوننه دکن که کوکللری موافق وسوزلری مطابق اولمیه
کلما اوقدوا نارا للحرب هرکاه که انلر اودیاندرسه لر پیغمبرله جنک اتمکچون اطفاها الله
تکری تعالی اول اودی سوینیدرر آنکله که انلرک اراسنه خصومت برغر بربریله موافقت
اتمزلر ویسعون فی الارض فسادا واورلر وکزرلر یریوزنده فساد اچون وفتنه
قوپرمغچون والله لا یحب المفسدین وتکری تعالی فساد ایدنلری سومز انلره عذاب ایلر
ولو ان اهل الکتاب واکر شویلکه کتاب اهلی آمنوا واتقوا محمد عم ایمان کتورلردی
ومعاصیدن صاقنه لردی یا یهود ونصرانی دینلرندن لکفرنا عنهم سیئاتهم انلرک
کناهلرن یارلغردق وصوجلرن عفو ایدردک ولادخلناهم وانلری قویاردق یعنی
انلرک کرمسنه حکم ایدردک جنات النعیم نازونعمت جنتلرنه که انده ابدی اولم اولمز
وهمیشه ذوق وصفاده اولورلر ولو انهم واکر انلر یعنی اهل کتاب اقاموا التوریة
والانجیل توریت حکمن طورغرلردی وانجیلی دخی یعنی آنکله عمل ایده لردی وما انزل
الیهم من ربهم وانلره پروردکارلرندن اندرلن نسنه دخی دورغرلردی که قرآندر
لاکلوا من فوقهم رزق ییلردی باشلری ازرندن ومن تحت ارجلهم وایقلری التندن
یعنی انلرک رزقی کیک اولوردی یاغمور یاغمغله ویردن اوت بتمکله یا انلرک عیشلری
اولقدر اولیدی که باشلری ازرندن دره لردی وایقلری التنده یره دوکلنلری دوشره لردی
عیش چوقلغندن منهم امة مقتصدة جهودلردن براورته امت وار یعنی طغرو و
طغرو اشلو انلر رسوله عم ایمان کتورنلردر وکثیر منهم وانلرک چوغی ساء ما یعملون
یارمز اش اشلرلر که حقه عناد وانکار ایدرلر یا ایها الرسول ای پیغمبر بلغ ما
انزل الیک من ربک [illegible] ارشدر ودکور سکا تکرکدن اندرلن نسنه جمیع
خلایقه رجم وقصاص حکمی کبی وجهاد حکمی واندن غیری وان لم تفعل واکر اشلمسک
وانی تمام دکورمسک فما بلغت رسالاته پس انک رسالتلرن یعنی خبرلرن خلقه دکورمدک
زیرا بعضی سن کزلمک دکوردکک خبری دخی ضایع ایلر نتاکه نمازک بعضی ارکانن ترک
اتمکله نماز باطل اولور والله یعصمک من الناس وتکری تعالی سنی صقلر آدمیلر شرندن
وکمسه سنی اولدرمکه قادر اولمز ان الله لا یهدی عتیق وشکسز تکری تعالی یول کوسترمز
القوم الکافرین کافرلر قومنه یعنی انلره سنک ازرکه یول ورمز وغالب قلمز قل
یا اهل الکتاب ایت ای اهل کتاب لستم علی شیء بر نسنه ازره دکلسز دین ودیانتدن

حتی

حتی تقیموا التوریة والانجیل تا سز توریت حکمنی دورغرمینجه وانجیل حکمنی دخی یعنی
بو ایکی کتابده بیورلنی دوتکز واول محمده ایمان کتورمکدر عم وما انزل الیکم من ربکم
وسزه تکرکزدن اندرلن نسنه دخی دورغرک که قرآندر ولیزیدن کثیرا منهم وزیاده
ادجکدر وارتر جقدر یهود وترسالرک چوغنه ما انزل الیک من ربک سکا تکرکدن
اندرلن نسنه که قرآندر طغیانا وکفرا ازغنلق وظلم وکفر دخی یعنی انلر اشتمکله
ظلملری وکفرلری زیاده اولور ایمان کتورمزلر فلا تأس پس قیغولنمه علی القوم
الکافرین کافرلر قومنک ازغنلغنه وکفرنه که انلره دنیاده واخرتده قتی عذاب
اولمزدر ان الذین آمنوا تحقیق انلرکه دلله ایمان کتوردلر والذین هادوا
وانلرکه یهود دینن دوتدلر یعنی منافقلر وجهودلر والصابئون والنصاری
ویلدزه طپنلر ونصاری که ترسالردر بونجلین کمسه لر من آمن بالله هرکم بونلردن
صافی کوکلله وخالص نیتله تکریه ایمان کتورسه والیوم الآخر وصاکره غی کونه که قیامتدر
وعمل صالحا وایو عمل ایلسه فرض وسنتلر ادا ایلمک کبی وسایر خیرلر اشلمکله فلا
خوف علیهم پس انلره بلا وعقابدن هیچ قورقو یوقدر ولا هم یحزنون وانلر
قیغولنمزلر دخی ثوابلری فوت اولمقدن یعنی انلر ایمان کتورب عمل صالح اشلسه لر
هیچ انلرک عمللری ضایع اولمق یوقدر انلره ثوابلری تمام وریلور لقد اخذنا
تحقیق بز انبیا دلیله آلدق میثاق بنی اسرائیل بنی اسرائیل عهدنی که توحیده و
محمده ایمان کتورلر عم وارسلنا الیهم رسولا وبز انلره پیغمبرلر کوندردک اول موسی
وآخر عیسی علیهما السلام کلما جاءهم رسول هرکاه که ونچه که انلره بر پیغمبر کلسه
بما لا تهوی انفسهم انلرک نفسلری سومدوکی ودلمدکی نسنیله شریعت تکلیفلرندن
فریقا کذبوا بر بولکن یلانلدلر عیسی ومحمد کبی عم وفریقا یقتلون وبر بولکن اولدردلر
زکریا ویحیی وشعیا کبی علیهم السلام وحسبوا الا تکون فتنة وبنی اسرائیل صاندلرکه
انبیایی اولدرمکله وتکذیب اتمکله انلره فتنه اولمز یعنی بلا ومحنته وعذابه کرفتار
اولمزلر فعموا وصموا پس انلر حق یولن کورمکدن کور اولدلر وحق سوزن اشتمکدن
صاغر اولدلر موسی پیغمبردن صکره عم ثم تاب الله علیهم اندن صکره تکری تعالی انلره
توبه وردی عیسی عم کوندرمکله ثم عموا وصموا اندن صکره ینه کور وصاغر اولدلر
کثیر منهم انلرک چوغی محمده عم انکار اتمکله والله بصیر بما یعملون وحق تعالی
کورجیدر حاضر وناظردر انلر نکه اشلسه لر عمللرنه مناسب واشکرنه موافق جزالرن

قرآن

عبادت

در سر در لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا تحقيق كافر اولدى انلر كه جهالت وندبصر تله ايتدلر انّ
الله تحقيق تكرى تعالا هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ اول مريم اوغلى مسيحدر وَقَالَ الْمَسِيحُ ومسيح
ايتدى يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اى بنى اسرائيل اعْبُدُوا اللهَ تكرى تعالايه طابكز كه رَبِّي وَرَبَّكُمْ
بنم وسزوك تكرى كز در يعنى بن مخلوقن سز جلين يارديمشن پس مخلوقه طابعق كرك
مخلوقه روا دكلر واكا عبادت اعتقاد كوكدر إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللهِ تحقيق هر كم تكريه
شرك كتورسه يعنى مخلوقى اكا اورتاغ اتسه فَقَدْ حَرَّمَ اللهُ تحقيق تكرى اكا
حرام ايلدى عَلَيْهِ الْجَنَّةَ انكر ازرنه جنتى وَمَأْوَاهُ النَّارُ وانكر يرى جهنم اولديرر انكا
كرر مكان وطوراغى اولدر وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ وظالملردن كه شرك كتورب عبادتده
غيريه ايدرلر انلره هيچ يارديم ايدجيلر بولنميه كه عذابدن قورتره لر لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ
قَالُوا تحقيق وشكسز كافر اولدى انلر كه ايتدلر يعنى ترسالر زياده جهالتدن وناداننلقدن
كه إِنَّ اللهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ تحقيق تكرى تعالا اوچ معبودك اوچنجسى در يعنى برى نصارادن
مرقوسه نكر اعتقاد ايدى بويدى كه تكريليق مشترك در تكريلر عيسى ومريم اولرتاسندن و
بولنلر كه هم برى معبود در وتكرى تعالا بواوچدن برى در وَمَا مِنْ إِلَهٍ حال بوكه هيچ
وجوده طابغه لايق وعبادته مستحق معبود يوقدر إِلَّا إِلَهٌ وَاحِدٌ الّا بر تكرى كه
وحدانيتكله موصوفدر وشركتدن منزه وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا واكر بو قوم يعنى نصارا كفر وكبر و
دورمسلرى عَمَّا يَقُولُونَ ديدكلرى سوزدن وتوحيده قايل اولمسلرى لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا مِنْهُمْ ترسالردن كافر اولنلره البته ارشجكدر عَذَابٌ أَلِيمٌ عذاب اليم كه آنكر آلمى
يوركلرى يا قريادندر وابدى عذابه كرفتار اولورلر أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللهِ پس تكريه
دونمزلرمى يعنى بونون تكريه دونمز لر وتكرى اوجدر دمكدن يغلنمزلر وَيَسْتَغْفِرُونَهُ
وآندن يارلغمق ايلمزلر توحيده اعتقاد ايدوب استغفار مدرا مرمعناسنه يعنى كركدركه
توبه واستغفار ايده لر وَاللهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ وتكرى تعالا توبه ايدنلرى يارلغيجى در استغفار
ايدنلره شفقت ايدجى در مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ مريم اوغلى عيسى دكلدر كه انلر اكا تكرى
درلر إِلَّا رَسُولٌ الّا پيغمبر در كه تكرى تعالا كوندرمشدر قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ تحقيق اوندن
اول بنچه پيغمبرلر كلدى واكا معجزات ورمشدى نتاكه ساير پيغمبرلره عطا ايلمشدى وَأُمُّهُ
صِدِّيقَةٌ وآنكر آناسى يعنى مريم قتى كرچكدى يعنى تكرى ايتدلرن تصديق ايدردى كَانَا
يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ آنكر اكيسى يعنى عيسى ومريم طعام يرلردى وساير حيوانات كبى غذايه
محتاجلردى پس انلر بنچه معبود ديه بلورلر انْظُرْ كَيْفَ نُبَيِّنُ نظر ايله كورنچه بيان ايلرز

طم الايات

لَهُمُ الْآيَاتِ انلره توحيد دليللرن ثُمَّ انْظُرْ اندن صكره انلرك حالنه نظر ايله كه انّى يُؤْفَكُونَ
نجه دونرلر وطغر ويولدن آزرلر وحقى بلندوب قبول ايتمزلر قُلْ أَتَعْبُدُونَ ايت كافرلره
طبرمسز مِنْ دُونِ اللهِ تكرى تعالادن اوزكيه مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ اول نسنه كه سزه مالك اولمز
وقادر دكلدر ضَرًّا وَلَا نَفْعًا زيانه وفائده يعنى عيسى نكر اول تصرفه يوقدر كه سزه زيان
وبلاوزحمت ارشدره يا خود صحت وغنا عطا ايليه فرشته لردن قادر دكلدر الّا
تكرى امريله وَاللهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ وحق تعالا حق معبود در اولسزكه باطل سوزكزى
اشدجى در اعتقاد فاسد كزى بلجى در قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ ايت اى كتابه ايمان كتورمودو
نصارادن لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غلو ايتمكز يعنى حددن بجاوز كندو دينكزده غَيْرَ الْحَقِّ حقدن
غيرى وناحق يولى مراد ايتمودو مبالغه يله عيسايى ذمّ ايتدكلرى در ونصارى زياده
مدح ايتدوكى يعنى مدح وذم ده حددن تجاوز وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ واوتمكز بر
قومكه آرزولرينه ونفسلرى دلكنه كه قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ انلر آزبدرر لرتوماندن اوكدن
يعنى پيغمبرزمان ظاهر اولمدن وَأَضَلُّوا كَثِيرًا اوچوق خلقى دخى آزدرديلر اورتاسندن پيغمبر كوندرلدكدن
وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ وكندولرى دخى آزدريولدن اورتاسندن پيغمبر كوندرلدكدن
صكره وضلالت ازره ثابت اولدلر لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا لعنت اولندى كافر اولنلره
بَنِي إِسْرَائِيلَ يعقوب اوغلنلرندن يعنى جهود كره عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ داود پيغمبر دلى
ازره كه آيكله انلره لعنت ايلدى وايتدى اللّهُمَّ الْعَنْهُمْ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ومريم اوغلى
عيسى دلى ازره دخى كه مائده منكر لرينه نفرين ايتدى ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا اول لعنت انلره
عاصى اولدقلرندن اوترو وَكَانُوا يَعْتَدُونَ وتعدى ايدوب حددن بجاوز كندرلدن اوترو
كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ انلر نهى ايتمزلردى برببرن يا كندولرينه لردى عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ
ايشلدكلرى يارمز ايشدن ودونمزلردى لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ نه يارمز نسنه ايدى
انلر ايشلدوكى ايشلر بو آيتده عظيم تهديد واردر انلره كه نهى منكر ايتمزلر يعنى كوجلرى
يتدوجه يارمز ايشلردن خلقى منع ايلمزلر تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ كتاب ايكنكز جوغن كورورسن
اهل اسلامه غايت حقد وحسد لرندن يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا دوستلق ايدرلر كافرلره
كعب بن اشرف كبى كه بدر غزاسندن صكره مكيه وارب مشركلرى مسلمانلر جنكنه تحريص
ايلدى لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ نه يارمز نسنه الردكوندردى لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ انلرچون نفسلرى
واول نسنه در أَنْ سَخِطَ اللهُ عَلَيْهِمْ اولدركه تكرى تعالا انلردن خشم ايلدى وَفِي الْعَذَابِ
هُمْ خَالِدُونَ وانلر عذاب اجنده ابدى قلورلر انواع عقوبتله معذب اولورلر

وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ واكر يهود ايمان كتورة لردى بالله وَالنَّبِيِّ تكريه وبيغمبره وَمَا
أُنْزِلَ إِلَيْهِ واول بيغمبره اندرلن نسنه وحى كه تورية در مَا اتَّخَذُوهُمْ أَوْلِيَاءَ انلر مشركلرى
دوست ايدنمزلردى موسينكر امرى وتوريت حكمى اولدركه كافرلره دوستلق اتمه لر
ومنافقلر مراد اولنسه اولور يعنى اكر انلر محمده عم وقرآنه ايمان كتورسلردى اهل كفره دوستلق فَاسِقُونَ
اتمزلردى وَلَكِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ لكن يهود كه يا منافقلركه جوملى فاسقلر در كه دائره
ايمانه خارجلر در لَتَجِدَنَّ البته بولورسن اى كزيده بيغمبر أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً خلقك
قتى رغبى دشمنلكى يوزندن يعنى خلقى قتى دشمنى بولورسن لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ ايمان كتورملره
جهودلرى وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا ومشركه كتورنلرى دخى يعنى موحد مسلمانلره قتى دشمن اولنلر
جهودلرو مشركلر درسن مخالفت ايدنلرو لَتَجِدَنَّ اقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً وبولجقلرسن اديملرى
يقنرق دوستلق يوندن لِلَّذِينَ آمَنُوا ايمان كتورنلره يعنى انلرى موحد مسلمانه دوستلغى
يقنرق بولورسن وموحد مسلمانى سوكلرلر الَّذِينَ قَالُوا اول لكه لرى كه ايتدلر إِنَّا نَصَارَى
بدرستى بز نصرانيلرز زيرا انلر كه يورمكلرى جهودلردن ومشركلردن يومشقدر وانلرده
يارديم اتمكلرى محتمل سوز بوكه يا محمدسن نصارادن چوق لكه لر بولورسن كه دوستلقده
وشفقتده موحد مسلمانه يقنلر در ذَلِكَ بِأَنَّ مِنْهُمْ اول دوستلق يقنلغى انلرده كه انلر كه
بعضى قِسِّيسِينَ وَرُهْبَانًا طغرو سوزلو عالملر در وصومعه نشين عابدلر در وَأَنَّهُمْ
لَا يَسْتَكْبِرُونَ وانلر بويكلرى لره حقى قبول اتمكدن يوز دوندرمزلر علما ايتمشلر كه مراد
موحد مسلمانه دوستلقده يقين اولنلر نجاشى وانكر اصحابى در وبعضى انكه ارزه در كه چون
جعفر ابن ابى طالب حبشه ديارندن دوندى نجاشى كندو عالملرندن يتمش كشى
رسولمزه عم خدمته كوندردى وچون رسولمز انلره برسوره اوقدى اچوق اغلدلر وسلام
حكملرن قبول اتدلر وَإِذَا سَمِعُوا وقتكه ايشدرلردى بونلرى عالملرى مَا أُنْزِلَ إِلَى
الرَّسُولِ پيغمبره اندرلن نسنه يعنى قرآن كريمى تَرَى أَعْيُنَهُمْ انلرك كوزلرندن كورسن قلبلرى
يوفقه اغندن تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ ياشى دوكلور واغلدلر مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ حقدن
بلد كلرن يعنى بلدلرى كه قرآن تكرى كلامى در اعتبار اتدلر يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا ايدرلر
اى پروردكارمز بزايمان كتوردك بوكلامه وبو پيغمبره كه حق وكر چكدر فَاكْتُبْنَا
مَعَ الشَّاهِدِينَ پس بزى طانقلردن ياز كه قرآنكر حقلغنه واخر زمان پيغمبر تكر
نبوتنه طانقلق وردلر يا بزى محمدا متندن قيل كه قيامت كونده انبيا تكر طانقلر در
جزده كلمشدر كه مدينه جهودلرى جعفرك يولداشلرنه سوزنى اتدكرى كه نه تر

ايمان كتورد كزدنجه زماندركه بزى دعوت ايدرلر قبول اتمزز يا حبشه اهلى نجاشى يه
ايتدلركه كورمدكزكشيه ايمان كتوردكى حق تعا خبرورركه انلرك جوابنه ايتدلر وَمَا لَنَا
لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وچون بزتكرى تعالايه ايمان كتورميه وز وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وبزه
حقدن كلن نسنه يعنى كتاب وپيغمبر وطغرو سوزنه وَنَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَنَا رَبُّنَا حال بوكه
بزاومارز تكرى مزبزى جنته قويه مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ صالحلر قوميله كه امت
محمد درعم فَأَثَابَهُمُ اللَّهُ پس حق تعا انلره وردى بِمَا قَالُوا بوسوزى ديدكلرى چون
اخلاص واعتقادله جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ جنتلر وبنجه لركه اغاجلرى تكرى
كوشكلرى تكر التندن صولر اقر خَالِدِينَ فِيهَا اول جنتلرده ابدى قلورلر غيرى يه انتقال
اتمزلر وَذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ واولدر ايلكر ايدنلرك جزاسى كه حق تعا انلره ايمان كتوروب
بيغمبره ويدقلرى چون ثوابلر وعطالرارزا نمزقلور وَالَّذِينَ كَفَرُوا وانلركه كافر اولدلر
وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا ويلانلرلر بزدوم ايتدلرمزى كه قرآندر يا معجزلر أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ اول
بولكر طاموسلره يدرواكثر تفاسيرده كلمشدركه بركون رسولمز اصحابه حقيقه قيامتده صقفده
سويلردى واول كونكى هيبتدن انلره بر شمه بلدرمى اصحابدن بنجه كشى اتفاق اتدلر
كه عمر لرنكر باقى سن كوندز صيامله وجه قيامله بكوره لرو دوشكده ياتمه لرو اتت
وجرّ بلوسنه يمه لرو عورتلرينه يقين وارمه لرو ترك دنيا ايده لر بونكر ازره اتفاق ايدوب
آندّ اجدلرن بوخبر رسوله يتشدوكن بوآيت نازل اولدى كه يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اى موحد مسلمانلر
لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا حرام ايلمكز كندوازركن پاكوللذيذ نسنه لرى كه أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ
تكرى تكزسنه حلال ايلدى وَلَا تَعْتَدُوا وتعدى ايلمكز يعنى تكرى حدلرندن تجاوز اتمكز
اول حلال اتدوكى سز حرام قلمغله إِنَّ اللَّهَ يقين وشكسز تكرى تعا لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ
حدن چكنلرى سومز زيرا انكر امرنه مخالفت اتمكدر وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ ديكر تكرى تعا
سزه وردكى رزقدن حَلَالًا طَيِّبًا پاكوحلال اولدغى حالده وحرام وشبهه دار
وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي وصقنكز اول تكريدن حلالى حرام اتمكدركه أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ سز
اكا انا بخيلكز سز بوآيت نازل اولدقدن صكره ايتدلر يا رسول الله آندّ اجدكزى نه قيلهم
آيت كلدى كه لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ تكرى تعا سزى دوتمز يعنى عذاب ايلمز بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ
لغوله آندلركزده لغوش شافعى مذهبنده اولدركه قصد اتمدن دله كلوب واغزدن
چقه لَا وَاللَّهِ وَبَلَى وَاللَّهِ كبى امام اعظم قتنده برنسنه نكدوار دغنه كمانكه آندّ اجده واولميه و
اول آندّ له مشروعده مؤاخذه اولنز وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ وليكن سزى مؤاخذه ايلر واندكز

كناه حيز بعا عقدتم الايمان آنكله كه اندلرى باغلدكز ومحكم اتدكز ومقصود اولان يمين اولدركه دليله ديه وكوكليله قصد ايده پس اكر بوبخلين آندا جوب حسه فكفارته پس آنى حق كفاره سى اطعام عشرة مساكين اون درويشه طعام ورمكدر بر برنه برمد شافعى قولنده ونصف صاع بغدادى يا برصاع ارتبه وخرما امام اعظم مذهبنده وبرصاع عراقيلر قوليله درت بتماندر كه سكز رطل اولور وحجازيلر قوللرنده بشمار رطل وثلث وبرمد اهل حجاز قوليله بر رطل وثلث بر رطل اولور وعراقيلر قوليله اكى رطل وبر رطل ياريم باتماندر وبهر تقدير طعام ورمكدركه من اوسط ما اولسنه نكراولور تاكه تطعمون اهليكم اهلكن وعياللكن يدرر رسز يعنه اجوز ونه قز اولسه او كسوتهم يا كفارة انلركه كسوتلرى بدر يعنى اون درويشه كيسوكيدر رمكدر امام اعظم قوليله برعمام ودشوق كيسوكه آنكله نماز قلنه كوملكز وايچ طونبكى يا ردا وازار واكر عورته ورسه آرى بخكر وحنى ورمكدركه وبر جماعت قسنه كيسوكركدركه عورتن ستر ايليه او تحرير رقبة يا كفارة بر قول ازاد اتمكدر وشافعى انده ايمانه شرط ايلر وامام اعظم ايدركه سالم وناعيب كوكدر مؤمن اولسون كافر اولسون فمن لم يجد پس هم كم بولمسه يعنى بولدوغ كفارة نكر برنه كوجى يتمسه فصيام ثلثة ايام پس انكر كفارتى اوچ كون اردرج دوتمقدر بربرى آردنجه وشافعى قتنه تتابعه شرط دكلدر ذلك كفارة ايمانكم اول ذكر اولنان آندكز كفاره سى در اذا حلفتم يمين آندا جسكز واحفظوا ايمانكم آندلرى يوز مقدن صقلكز يا آندا جمكز كذلك يبين الله انجلين كوستر يعنى كفارتن بيان ايلدى بيان وروشن قلور تكرى تعالى كم آياته سنه شرع شانلرن لعلكم تشكرون اولاكم سز بوبيان وتعليم نعمتنه شكر ايليكز مفسر لر آنكرازرنه دركه حق تعالى خمر باسنده درت آيت نازل ايلدى اول مكه ده ومن ثمرات النخيل والاعناب الى اخره اول وقت صلالدى آنجى اول وقت كه عمر بن خطاب ومعاذ بن جبل خمر وميسر باسنده صورلر واوحنى انلركه اماى اغشام نماز نده سورة كافرون لا اعبد قيله اوقدى درجنى اول زمان كه عتبان بن مالك ضيافتنده مسلمانلردن بعضى طعامدن صكره صوجيه اقدام اتدلر مستلكر حالنده مجلس اهلندن بيرى سعد كه باشنى يارمى رسولهم شكايته كلدكده فاروق اكبر ايتدى اى بارخدايا خمر باسنده بيان ايله درحال بو تحريم آيتى اندى يا ايها الذين آمنوا اى موده منلر بولكى انما الخمر وصوجى دكلدر الا و جميع عقل كدرنلر بوحكمه داخلدر والميسر وقمار وبوده نى عامه در نرد وكعب وبيضه كبى واندن غيرى والانصاب وحكلو بوتلر كه عباد بجوذكر لر يا طاشلر كه انكرازرنه قربان ايدرلر

والازلام

والازلام وقداح اوقلرى كه آنكله فال دوترلر رجس من عمل الشيطان وداير شيطان اشيندندر وانكر تزيينى واغواسندندر فاجتنبوه پس اولى وداراولدن اراغ اولكز لعلكم تفلحون اولاكه سز عذابدن قورتله سز اجتناب اتمكله انما يريد الشيطان شيطان حيلز انما ان يوقع بينكم العداوة سزوكه اراكن دشمنلكى برغه والبغضاء وبر برنكز سوء حكم وخصومت دخى فى الخمر والميسر صوجى اجمكده وقمار اوينمقده ويصدكم عن ذكر الله وسزى منع ايلر تكرى ذكر ندن وآنى المكدن وعن الصلوة ونماز قلمقدن دخى كرو دوتر فهل انتم منتهون پس سز يغلنمز مسز ودونمز مسز استفهام امر معناسنه در يعنى يغلنكز وكرو دونكز بومنكر اتكز يا رمز لغنه مطلع اولدكز دن صكره واطيعوا الله وتكريه مطيع اولكز واطيعوا الرسول وتكر خبرى تركه اتمكده واطيعوا الرسول وبيغمبره دخى مطيع اولكز انكر امر ومنهيندن واحذروا حذر ايلكز وصاقنكز تكريه وبيغمبر امره مخالفت اتمكدن فان توليتم پس اكر اعراض ايلسكز امر ومنهى دن فاعلموا بيلكز كه انما على رسولنا البلاغ المبين پيغمبر مزازن يوقدر الا بلغ ورسالتى حكملرى سزه دكورمكدر پس اكر حكمنى سزه دكوردكده يوز دوندرسكز اكا ضرر ايلمز بلكه ضرر سزه عايد اولور كتور مشلر كه صوجى نكر حرام اولدوغنه آيت نازل اولدى اصحابدن بعضى الله لر يا رسول الله بزدن قرندشلرمز كه حالى بخه اولور كه انلر شراب اچرلردى وشمدى اجل شربتن اچمشلر درنجه اولور آيت كلدى كه ليس على الذين آمنوا وعملوا الصالحات جناح يوقدر ايمان كتورنلرازرنه وعملوا الصالحات جناح وعمل صالح ايدنلره كناه ووبال فيما طعموا اچدكلرى نسنه كه انلرازره حرام دكلدى وطعام شراب معناسنه كلور وبر ديرلرازره دخى كه حرام اولمزدن اول اچدكلرى كناه يوقدر اذا ما اتقوا پخى صاقنسه لر شرك كتورمكدن وآمنوا وايمان ازره ثابت اولسه لر وعملوا الصالحات وايو ايشلر ايشلسه لر ثم اتقوا اندن صكره حرامدن پرهيز اتسه لر وآمنوا وانكر حرام اولدوغنه ايمان كتورسه لر ثم اتقوا اندن صكره تقوى ازره ثابت اولسه لر واحسنوا وايو ايشلر اتسه لر يا احسان قلسه لر والله يحب المحسنين وتكرى سوه لر ايو ايشلولرى واحسان ايدنلرى سورر كتور مشلر كه اسفرنده شكار جانورلرى مسلمانلر شكار كاهنه غلبه ايدوب يوكه ويا به ارسلنه كيرر لردى وچون انلر عمره يله احرام بغلنمشلردى شكار دن محروم اولدقلرنه متاسف اولورلردى حق تعالى آيت كوندردى كه يا ايها الذين آمنوا يا ايمان كتورن كشيلر ليبلونكم الله البته تكرى تعالى سزى صنايجقدر يعنى سزوكله صنايجيلر معاملهسن ايلر

حديبيه

بشيء من الصيد اوندن برنسنه سزدكه احرامكز وقتنده وانجلين آوو شكاركز تناله
ايدرسكز اكا الكز ارشر صيدكه جنايت كبي وزرا حكم وشكولوكز جزي صيدكه اولورسه كبي
وبو صنفك آنكو ندركه ليعلم الله تكري تعالى بلكون يا آنكر جوستكري من يخافه بالغيب
كندوندن غيبله قورقني يعني تكري هنوز كورمدن قورقه فمن اعتدى پس هركم حدندن
چيقوب شكار ايله بعد ذلك بو صفتدن صكره فله عذاب اليم پس اكا اغر جزي عذاب
واردر حدندن تجاوز اتمه ويكجون يا ايها الذين آمنوا اى اولكملر لركه ايمان كتوردكز
لا تقتلوا الصيد شكاري اولدرمكز واولا امام اعظم مذهبنده حيوان بريدركه وحشي
اولهكركه اتي يئسون كركه يئمسون شافعي ومالكر مذهبنده صيددن مراد حيوان بريدر
كه اتي ينه وحنفي مذهبده طلايجي ايت وقورد ومرداريجي وقرغه ويلان و
عقرب صيددر داخل دكلدر پس بيورركه يولنمزدن غيري هيچ بروحشي جانوري
اولدرمكز وانتم حرم سز احرام حالنده يكن محله يا عمره يله ومن قتله منكم متعمدا
دهم كسزدن اكي قصد له اولدرسه يعني بلسه كه احرامده يكن كندويه صيد اولدرمكز
حرامدر مراد ابو اليسر درکه حديبيه سوننده برطاغ تشكلي حربه ايله اوربه اولدردي پس
متعمدا اكا اشارتدر يوخسه هم محرم كه صيدي اولدر، يا قصد له يا خطايله درخ اه
مثل ما قتل من النعم پس انكر جزاسي اولدردكي حيوان كبي قربانلدر يعني كندو صيدي كبي
فداوندر واول فدا درت ايقلو حيواندن اوله دفع وجيغ وقيتون كبي يحكم به ذوا
عدل منكم اكا حكم ايليه ايكي عدل ودانشي اتي كمسه سزدكه ملتكزدن كه مسلمانلر سز يعني
ايكي طغو طانق ايده لركه بوبخلين حيوان اولدرلدي هديا اول جزا اقربا نلق اولدغي
حالده، بالغ الكعبة كعبه ارشجي اوله يعني حرمه الدوب آنده بوغزليه لرو مسكينلر
صدقه ايده لر او كفارة يا اول قتلكز كفاره سي طعام مساكين درويشلره طعام
درمكدر او عدل ذلك صياما يا اول طعام برابري اورج دوعق ليذوق وبال
امره صيداولدرن داغجون كندواسي اغر لغن وقتي لغن كفارت اعمكله عفا الله عما
سلف تكري تعالا كجدي وعفو ايلدي بكن سنه دن كه اهل احرام صيدي قتل ايدردي
جاهليتده يا حرام اولمزدن اول بكن سنه ومن عاد دهم كمرو دونسه بونكرگي عمله
فينتقم الله منه پس تكري تعالا اندن انتقام ايلر واوج الور والله عزيز تكري تعالا كندو
حكمنده غالبدر ذو انتقام انتقام السي در يعني كيمسنه اكي در اول كشيدن كه دايم معصيت
اشليه احل لكم صيد البحر حلال اولدغي سزه وكز شكاري اكر محل سزواكر محرم

وجميع

واكا واجب اولان

ودرديكي

وممنافولر

معيشتي

جميع اقرصولر وقيولر بوسنه داخلدر وطعامه ودكز طعاجي دخي حلال اولدغي يعني
صوكنان برقدغي سنه متاعا لكم سزه برخوردار لق وكوچمكز اچون وللسيارة و
كاربانلر اچون كه قديد ايليوب آزق ايدنه لر وحرم عليكم وسزه حرام اولدغي
صيد البر بيابان شكاري ما دمتم حرما مادام كه يعني بنجه كه سز احرامده اولكيمسز
واتقوا الله وتكريدن قورقكز الذي اليه تحشرون اول تكري كه انكر حضرتنه جمع اولنمزكز
كركه وسزه اشلدكلكزدن سؤال وحساب ايليه كركدر جعل الله الكعبة البيت الحرام
حق تعالا كعبه اوينى حرام اوه قلدى ومحترم ايلدى قياما للناس خلقكز امور قايم اولمغون
دينده انكر سببيله كه حج ومناسكر قياميدر انكله درو قتلدن ويغادن امين درو
الشهر الحرام وحرام آيي دخي خلقكز حمايه اچون قلدى يعني حج اشلرن آنده
ايشليه لر يا حرام جميع حرام ايلر دركه آدميلرك قتلدن وغارتدن ايمن اولهلر درو
الهدى ودقربانلق دخي قلدى والقلائد وقلاده ايله اولورن دخي درکز وزندكاني اچون
قلدى يعني اول قربانلركه بويونلرنده علامت بغلو درلر اوغرى وحرامدن امينلر درو
ذلك لتعلموا بو دينلن انكجون ندركه سزه بلسزان الله يعلم تحقيق وبى شبهه تكري
بلور ما في السموات كوكلرده، اولانلرنسنه لرى وما في الارض ويرده، اولانلرى دخي
وان الله وبدرستى تكري تعالا بكل شيء عليم دوكلى نسنه يى بلجي در پس اول حلالكزن و
حرامدن مقرر قلدغى نسنه دوكلى علم وحكمتى يوزندندر وكز افتن اشلكز اعلموا ان الله
بلكركه تكري تعالا شديد العقاب قتى عذابلو در اول كشيه كه حرامله ارتكاب ايليه
وان الله وتحقيق تكري تعالا غفور رحيم يار يغجى ورحمت اجى در اكا كه محرماتدن
پرهيز ايده، وتكري امرندن تجاوز اتميه ما على الرسول وپيغمبر اوزرنه يوقدر الا
البلاغ الا بزدوم حكملرى اداميله دكور مكر كه عذرلى قلميه وبما تبدون وانكه سزه
يعلم وتكري تعالا بلور ما تكتمون سزنكه كتمكان ايدرسزونكه كزلرسز
تصديق وتكذيبدن وفعل وعزيمتدن قل لا يستوي ايت اى محمد مساوى وبرابر
دكلدر الخبيث والطيب حرداره پاك يعني حرامله حلال وبوحكم عامدر ايوپولپارچ
برابر اولمغى نفى اتكله، آدميلر اولسون اموال واعمال اولسون واندن غيرى ولو اعجبك
اكرچى عجبه كتورسه دخي وبكنسكزده كثرة الخبيث حرداركه وپارچه لركه قلتنه
وپارچه لركه قلتنه وكثرتنه اعتبار يوقدر فاتقوا الله پس صقنكز تكريدن حرامى حلال
كورمكدن يا اولي الالباب اى صاغ عقل اصلرى واديراكى وبصيرتى اولنلر لعلكم تفلحون

— انكر معلومى در

اولاکم سز قورتلاسز و معالمده کلمشدر. ابن عباسدن نقل ایلر که بر قوم استهزا طریقیله
رسولهم سؤاللر اتدلر بری ایدردی بنم اتام کیمدر و بری دخی ایتدی که دوم یاوی قلندی
قنده در حق تعالی ایت کوندردی که یا ایها الذین آمنوا یا ایمان کتورن کشیلر لا تسئلوا
عن اشیاء نسنه لردن صورمک که ان تبد لکم اکر سزه آشکاره و ظاهر قلنه انک جوابی
تسؤکم سزی غصه لندرر و زیانی دکر وان تسألوا عنها و اکر اندن صورسکز حین
ینزل القرآن قرآن اندکی وقت تبد لکم سزه آشکاره قلنور و انک عهده سندن چقلور
عفا الله عنها تکری تعالی عفو ایلدی و اندن کچدی یعنی صورمک اول نسنه لردن که تکری
تعالی اندن کچدی و انی قوللره تکلیف اتمدی والله غفور حلیم و تکری تعالی یارلیغیجیدر
حلیمدر عقوبته تعجیل اتمز قد سألها قوم من قبلکم تحقیق اول نسنه لردن صوردی بر
قوم سزدن اول ثمود قومی کبی که ناقه طلب اتدلر و حواریلر که عیسادن مائده دلدلر
ثم اصبحوا بها کافرین اندن صکره اکا کافر اولدلر یعنی دلدکلری معجزه کوردکلرندن
صکره اناغدلر و انلره معجزه نازل و ظاهر اولدغی عذابلرنه سبب اولدی پس نیک بخت اولدر که
غیریلرک حالندن عبرت اله و قولده و فعلده فضوللق اتمیه کتورمشلر که عمرو بن لحی یدی
اولو قبیله عرب قبایلندن که بری قریش ادی جاهلیت دیننه دعوت ایدوب اسماعیلک
دینندن دوندردی و بت پرستلکه ترغیب ایدردی و بتلر نصب اتمک و بحایر و
سوایب تعیین اولمق اندن اوکدندی و اصح روایت اول بابده بودر که چون ناقه
بش قارن طوغریدی و صکره غی قرن ارکک اولیدی انک قولاغن یارب بنمکدن و صاغلمقدن
و یوک کتورمکدن و یوکی قرقلمقدن منع ایدرلردی و هیچ صودن و اوتلاقدن اراغ اتمزلردی
و اکا بحیره درلردی و اکر بر کشینک صیروسی و یا مسافری اولیدی اول بیمار شفا بولمغچون و
مسافر کلمکچون ناقه یه ایدردی هذه سائبة پس اول ناقه هر نسنه ده بحیره حکمنی دوتردی
و اکا سائبه درلردی و قیون چون یدی قارن طوغریدی اکر یدنجی قارنده دیشی اولیدی
بو بزومدر دیوب سرویه صلرلردی و اکر ارکک اولیدی بو معبودلرمز کدر دیوب بوغزلرلردی
و اکر ارکک و دیشی اولیدی ارککی بوغزلمزلردی و ایدرلردی وصلت اخاها یعنی دیشی کندو
قرداشنه اولاشدی و قرداشی حکمنده دوتب اکا وصیله درلردی و بر ارکک دوه که اون یاشنده
ناقه یی یوکلو اتسه یعنی کبه ایدرلردی که حمی ظهره یعنی کندو ارقاسنی صقلدی و ایرق اکا
بنمیوب هیچ صودن و علفدن منع اتمزلردی و اکا حام درلردی و عمرو بن لحی زماننده
تا حضرت رسولهم زماننه دکن بو یدی قبیله نک اهلی بو آیین ازره ایدیلر و انلرک زعمی بو یدی

که بونی

که بونی تکری تعالی بیوردی حق تعالی انلرک سوزن رد ایدوب ایت کوندردی که ما جعل الله
من بحیرة و تکری تعالی هیچ قولغی یارق ناقه دن مقرر قلمدی و بیورمدی ولا سائبة و نه
اوتلاغه صالنمش ناقه ولا وصیلة و نه قیون که قرداشنه اولاشمش اولا ولا حام و نه
ارقه سن صقلیجی دوه ولکن الذین کفروا ولیکن انلر که کافر اولدلر عمرو بن لحی کبی و انک
تابعلری کبی یفترون علی الله الکذب افترا ایدرلر و دوزرلر تکری ازرنه یلانی که بونلری
حرام اتمکی تکریه نسبت ایدرلر واکثرهم لا یعقلون و کافرلرک اکثری حلال و حرامی
اکلمزلر و تکری تعالی انلره بونک تحقیقن بلدرر و انلر کچمشلرک یولنه تقلید ایدرلر و
اذا قیل لهم تعالوا و قچن انلره ایدلسه ای سرکشته لر کلوک الی ما انزل الله تکری تعالی
اندردکی نسنه یه حلال و حرام حکمندن والی الرسول و پیغمبره دخی کلوک که اول حکمی بیان ادیجیدر
قالوا حسبنا ایدرلر یتر بزه ما وجدنا علیه آباءنا اول دین که بز اتالرمزی انک ازره
بولدق اولو کان آباؤهم انلر تقلیدمی ایدرلر اکر انلرک اتالری لا یعلمون شیئا هیچ
نسنه بلمزلرسه دخی می ولا یهتدون و طغرو یول بولمسلر دخی می یعنی انلر جاهل و کمراهلر
ادی و انلره تقلید اتمک نافع دکل ضلالتدر بلکه تقلیدی عالملره و طغرو یول کوسترنلره
اتمک کرکدر که اشلری خیره و نجاته یوز دوته یا ایها الذین آمنوا ای مؤمنلر علیکم انفسکم
سزوک ازرکزه اولسون نفسلرکزی صقلمق یعنی سزه لازم اولان نفسکزی حفظ اتمک و انی
اصلاح ایلمکدر لا یضرکم من ضل سزه زیان ایلمز آزن کمسه یعنی ازغونلرک ازغنلغی
سزه ضرر ورمز اذا اهتدیتم قچن سز طغرو یول بولمش اولسکز و هدایت بولمق اولدر که
کوجلری یتدوکجه نهی منکر ایده لر یعنی یارمزلقدن منع ایده لر و دمیه لر که غیرنک ازغنلغندن
بزه زیان ارمز بو آیت اول وقت نازل اولدی که مؤمنلر کافرلره تحسر ایدوب انلرک
ایمان کتوردکن استرلردی حق تعالی بیوردی که سز کندوکزی صقلک کافرلرک کمراهلغندن
طغرو یول ازره اولان مؤمنلره ضرر یوقدر الی الله مرجعکم جمیعا تکری حضرتنه در عاقبت
جمیعکزک دونمکی و راجق یرکز اولدر فینبئکم بما کنتم تعملون پس سزه خبر ورسه در
سز دنیاده اشلدککز نسنه لری و عملکزه مناسب هر بریکوزه جزا ورسه کرکدر یا ایها الذین
آمنوا ای اول کمسه لر که انلره حکم اولنان نسنه لره ایمان کتوردلر شهادة بینکم اراکزده
وصیت طانقلغی اذا حضر احدکم الموت قچن سزوک بریکوزه اولم علامتی حاضر اولسه
پس کرکدر که طانق اوله حین الوصیة وصیت وقتنده اثنان ذوا عدل منکم ایکی عدل
ایسی و طغرو و صاحب عقل و انصاف سزوک اقرباکزدن یا مسلمانلردن او آخران من غیرکم

مصيبتي

يا اكي كشي سزدن غيردن يعني اهل ذمتدن وشمدكي حالده بو حكم منسوخدر وكافرك مسلمان
ازرنه طانقلغي مقبول دكلدر بالاتفاق إِنْ أَنْتُمْ ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ اكر سز سفر ايلسكز
يريوزنده فَأَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةُ الْمَوْتِ پس سزه اولم ارسه يعني اولمه يقين اولسكز
محصل سوز اولدركه سفرده سزه اولم ارشسه اكي كشيئي كندو وصيتكزه طانق دوتك
مسلمانلردن يا غيري ملتدن اكر سفرده بولنوب طانق ضرورت اولسه تَحْبِسُونَهُمَا
پس اول اكي كشيئي كرو دوتك كه سزدن غيريدر مِنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ اكندو نمازندن صكره
كه شريف وقتدر وخلق جمع اولور فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ پس تكريه آنداچه لر
إِنِ ارْتَبْتُمْ اكر سز انلرده كمان اتسكز وآندك مضموني بو اولا كه لَا نَشْتَرِي بِهِ ثَمَنًا
بز بو آندله بها صتون المزز كه دنيا مالي در يعني مال ميت اچون بز يلان آنداچمزز
وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَى واكر طانقلق وردكمز يقنلق اسي اولسه دخي يعني بزوم خصمم وقومزده
اولسه يلان آنداچمزز وَلَا نَكْتُمُ شَهَادَةَ اللَّهِ وكزلمزز دخي تكري طانقلغن يعني تكري
تعالى بزه بيوردغي طانقلغي ادا ايدرز إِنَّا إِذًا لَمِنَ الْآثِمِينَ تحقيق بز اول وقت كه طانقلق
كزليه وز كناهكارلردن اولورز فَإِنْ عُثِرَ عَلَى أَنَّهُمَا پس اكر مطلع اولنسه وسزلسه
اول اكي اجنبي طانق ازره كه اسْتَحَقَّا إِثْمًا كناهه مستحق ولايق اولدلر خيانت سببيله
فَآخَرَانِ يَقُومَانِ مَقَامَهُمَا پس غيري اكي طانق اول اكي خاينك يرنه طوره لر مِنَ الَّذِينَ
اسْتُحِقَّ اول كمسه لرك قومندن كه خيانت انلرك سببيله واقع اولمشدر عَلَيْهِمُ الْأَوَّلِينَ
طانقلر ازرنه يعني انلرك وارثلري كه اول اديلر هم ذكرندن مراد ميتك وليلريدر و
حفص استحق معلومله اوقور واوليان دخي آنك قراتي در يعني اكي طانق كه
شهادتده احق واولى لردر اول اكي ياد كشيدن زيرا كه يقينلردر وانلرك اشلري
حقيقتن بلورلر طانقلغه قيام كوستره لر فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ پس آنداچه لر تكري تعالايه
مضموني اولكه لَشَهَادَتُنَا البته بزوم طانقلغمز أَحَقُّ مِنْ شَهَادَتِهِمَا طغورق
ولايقدر اول اكي كشي طانقلغندن كه بوندن اوكدن طانقلق وردلر وَمَا اعْتَدَيْنَا
وبز حدن كچمزز وظلم اتمزز بو طانقلقده إِنَّا إِذًا لَمِنَ الظَّالِمِينَ تحقيق بز اول وقت
كه بو بخلين ايده وز ظالملردن اولورز كه باطلي حق يرنه وضع ايدرلر ذَلِكَ
أَدْنَى بو حكم كه ايلدك شاهدله يميني رد اتمكدن يقين قدر أَنْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ كه
طانقلغله كله لر يعني طانقلق وره لر عَلَى وَجْهِهَا بر وجه ازره كه حق اولدر أَوْ يَخَافُوا
يا اكا يقين قدر كه قورقه لر أَنْ تُرَدَّ أَيْمَانٌ آندلر مدعيلر ازرنه دونمكدن بَعْدَ أَيْمَانِهِمْ

طانقلق كتوره لر

انلر آند

انلر آند اچدكلرندن صكره ومدعي آنداچسه انلرك خيانت ظاهر اولمغله ويلان آندله رسواي
اولورلر وَاتَّقُوا اللَّهَ وصاقنك تكريدن يلان آند اچمكله وَاسْمَعُوا واشدك تكري امرني
قبول قولغيله وَاللَّهُ لَا يَهْدِي وتكري تعالى يول كوسترمز الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ فاسقلر
بولكنه كه خاينلر ويلان طانقلردر يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ ياد ايله بر كونى كه تكري تعالى
پيغمبرلري جمع ايده فَيَقُولُ مَا أُجِبْتُمْ پس انلره ايده نه نسنه جواب ورلدكز يعني سزوك
قومكز انلري توحيده دعوت اتدككز وقت سزه نه جواب وردلر بو سؤال منكرلره
سرزنش اچوندر قَالُوا لَا عِلْمَ لَنَا پيغمبرلر ايده لر بزوم علمم يوقدر سنك علمك قتنده يا بز
هيچ نسنه بلمزز الا سن بزدن آني يكرك بلورسن إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ تحقيق سن
كزلولر بلجيسن وبلورسن كه بزه دلله نه ظاهر اتدلر وكوكلده نه كزلدلر ونه نسنه اجابت
ايدوب نه انكار اتدلر إِذْ قَالَ اللَّهُ ذكر ايله آنيداخي كه تكري تعالى ايتدي يَا عِيسَى ابْنَ
مَرْيَمَ اي مريم اوغلي عيسى اذْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ اك بنم نعمتمي كه سنك ازركده در وَعَلَى
وَالِدَتِكَ واناك ازرنده كن دخي إِذْ أَيَّدْتُكَ اول وقت كه سني قوتلندردم بِرُوحِ الْقُدُسِ
جبرائيله يا پاك جانله يا اولولر درلتمكله وايتمشلر كه روح القدس انجيلدر تُكَلِّمُ النَّاسَ
آدميلره سويلردك فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا بشكده وقرغلكن دخي بو آيت عيسانك نزولنه
دلالت ايدر زيرا علما اتفاقيله قرغل اولمدن كوكه كتدي وهمان اول ياشده نازل
اولوب يريوزنده كهولت ياشنه ارسردر وَإِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتَابَ ودخي ذكر ايله
يا عيسى قچنكه سكا كتاب اوكرتدم يعني كتابت وخط وَالْحِكْمَةَ وحكمت دخي كه انلري فهم
اتمكدر وَالتَّوْرَاةَ وَالْإِنْجِيلَ وتوريتي وانجيلي يعني بونلرك معانيسن وحقايقن وَإِذْ
تَخْلُقُ مِنَ الطِّينِ وآني داخي ياد ايله قچنكه بالچقدن دوزردك كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ قوش
شكلنده وصورتنده بِإِذْنِي بنم دستورمله فَتَنْفُخُ فِيهَا پس كندو نفسكي اوفوردك
اول بالچقدن دوزلن صورت اچنه فَتَكُونُ طَيْرًا پس اول دريلوب قوش اولوردي بِإِذْنِي
بنم بويرغمله وَتُبْرِئُ الْأَكْمَهَ وانادن كور طغاني خوش ايلردك وكوزلرن روشن ايدردك
وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِي وكوده سي آلايي دخي پاك وبي علت ايدردك بنم امرمله وَإِذْ تُخْرِجُ
الْمَوْتَى وقچان انلرك قبورندن اولولر درلدرك بِإِذْنِي بنم امرمله وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ
عَنْكَ ودخي قچنكه بني اسرائيل شرني سندن منع ايلدم يعني جهودلر كه سني اولدرمك
استدلر إِذْ جِئْتَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ انلره روشن معجزه لرله كلدكك وقت يعني بو ذكر اولنان
معجزه لرله فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ پس بني اسرائيلدن كافر اولنلر ايتدلر إِنْ هَذَا إِلَّا

چقرردك يعني

سِحْرٌ مُبِينٌ بو معجزه اتلر دخلدر الا كه بللو جادو لقدر يعني بو نلرك سحر ايدوكي م كشيه
ظاهر در مخفي دخلدر وَاِذْ اَوْحَيْتُ اِلَى الْحَوَارِيِّينَ ذكر ايله يا محمد آنى كه حواريلره
وحي ايلدم يعني انلره كندو پيغمبرلرى دليله امر ايلدم اَنْ آمِنُوا بِي وَبِرَسُولِي كه بكا
ايمان كتورك وبنم پيغمبرم وحي كه عيسا در قَالُوا آمَنَّا ايتدلركه ايمان كتوردك تكره
وپيغمبرنه وَاشْهَدْ بِاَنَّنَا مُسْلِمُونَ وسن طانق اول كه بزسنكر امركه بيون قيوجيلرز
مطيع ومنقاد زز اِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ اول وقت كه حواريلر ايتدي يعني عيسانكر
خاصلرى يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ اى مريم اوغلى عيسى هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ تكر سكر كوجى
يترمي يعني سن دعا قلسكز تكركه قبول ايدرمي اَنْ يُنَزِّلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً ايزدم
ازرمن كوكدن طولو سفره اندر مكه مائده نعمتلرى دولو طعامكه طولو سفره يه دلرانلر
عيسيدن بونى طلب اتدلر قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ عيسى ايتدى تكريدن قورقكز بونكر كبى نسنه
دخلكز اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ اكر سز انا بجيلر سكز انكر كمال قدرتنه وبنم نبوتم صحتنه
قَالُوا نُرِيدُ وعذر له ايتدلركه بز انكر كمال قدرتنه كماغز يوقدر وليكن دلرز كه اَنْ نَاْكُلَ مِنْهَا
اول مائده طعامندن يميه وز وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا وكوكلمز مطمئن اوله يعني آنى مشاهده
ايدوب شبهه مز قلميه كه سكا تكرى مائده اندرر وَنَعْلَمَ اَنْ قَدْ صَدَقْتَنَا وبله وزكه بزه
كرچكر سويلدكى وبنم نكه دلسكز تكرى سكا ارزانى قيلور وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ
وبزانكر ازره طانقلردن اولوز بزدن طانقلق دلدكمز وقت يا اول نعمت ازره حاضر اولدقلرى
اولهلم سلمان نقل ايلر قحلكه حواريلر مائده طلب اتدلر عيسى برعبا كيوب
دعا قلدى قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ مريم اوغلى عيسى ايتدى اَللَّهُمَّ رَبَّنَا اى بنم اللهم
خداوندم واى بزوم ربمز اَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ بزوم ازرمزه كوكدن
طولو سفره اندر وفضلكدن وكرمكدن بزه احسان ايله تَكُونُ لَنَا عِيدًا اكه اول خوان
بزه بيرام اوله يعني اول نازل اولدغى كون بيرام اولهلم لِاَوَّلِنَا وَآخِرِنَا
اولكيلرمز يعني بزوم زمانمزدهلرنه وصاكر غيلرمز يعني بزدن صاكر كلنلره وحي بيرام
اوله واول كون يكشنبه كونيدى وَآيَةً مِنْكَ واول خوان سندن نشان اوله يعني بر
علامت كه سنكر كمال قدرتكدن صادر اوله بنم رسالتمه صحتنه وَارْزُقْنَا وبزه آنى
رزق ور يا آنكر شكرنه توفيق ارزانى قل وَاَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ وسن رزق ورجيلرك
يكرسن قَالَ اللَّهُ تكرى تعالا ايتدى اِنِّي مُنَزِّلُهَا عَلَيْكُمْ بن آنى اندرجى يمز سزدكه
ازركن سنكر دعاكزه قبول ايلدم فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدُ مِنْكُمْ پس بزدن سزدن كماكفراولسه

مائده

مائده اندكدن صكره فَاِنِّي اُعَذِّبُهُ عَذَابًا پس بن كه تكريم اكا برعذاب ايدرم كه لَا اُعَذِّبُهُ
اَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ اول عذابه بعيج كسيه اعتمس اولم جهانلر خلقندن پس حق تعالا بو
اچنده بر قزيلك سفره اندردى عيسى ايله سفره ازرنه مندن يلكن كتوردى كوردلركه
بريانه اولمش بر بالق كه چطغى يوغدى وياغى طمردى وبش كرد، وزيتون وعسل وياغ
وپنير ودرلو تورلر واردى وايتدلر يا روح الله
درلرنه عيسى اول بالغه درل دردى ودرلوب حركته كلدى عيسى بيوردى يه
بريانه اولدى بو حواريلر يدلر وعيسى بيوردى نه قدر حير ولر وعلت لولر وارسه
كلوب اندن يدلر جميعى شفا بولدى وفرقا كوندن صكره سفره كوكه كتدى
زيرا انكر ايدوب جادو لقدر دلرو سكن اوجى كشى وصاحب معالم قوليله اوج
يوز اوتوز كشى مسخ اولدلر يعني طكوز صورتنه دوندلر واوچ كوندن صكره هلاك
اولدلر وَاِذْ قَالَ اللَّهُ وذكر ايله آنى دخى كه تكرى تعالا ايتدى يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ يا مريم
اوغلى عيسى اول كوكه رفع اولندن صكره يا تكرى تعالا قيامت كونند عيسايه ايدوب
نصارايه توبيخ وسرزنش اچون ءَاَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ سنمى ايتدكه اى ميلم اِتَّخِذُونِي
وَاُمِّيَ اِلٰهَيْنِ بني واناجى اكى معبود ايدنكز وبنم عبادت ايلكز مِنْ دُونِ اللَّهِ تكرى
تعالادن غيرى قَالَ سُبْحَانَكَ عيسى ايتدى پاكه ومنزه سن يارنى يا حتى شركدن وعيبلردن
تنزيه وتقديس ايدرن مَا يَكُونُ لِي اَنْ اَقُولَ بكا يارمز وحد دكلدر كه سويليم مَا لَيْسَ لِي
بِحَقٍّ بكا لايق اولمين نسنه اِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ اكر بن آنى دمش اولسم فَقَدْ عَلِمْتَهُ سن بحقيق
سن آنى بلبدرسن تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي بلورسن بنم ذاتمده اولنى وَلَا اَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ ونن
سنكر ذاتك پاكلكده اولنى بلمزم وعاجز قوللركدن بريم اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ
بدرستى ورراستى سن غيبلرى بلجى سنى كه هيچ برنسنه سكا مخفى دكلدر مَا قُلْتُ لَهُمْ بن
انلره ايتدم اِلَّا مَا اَمَرْتَنِي بِهِ الا سن بكا بيورد غكز نسنه توحيدكن وعبادت ايتمكدن
وبن انلره ايتدم كه اَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ تكرى تعالايه طلكز واكا عبادت ايلكز رَبِّي وَرَبَّكُمْ بنم
وسزوكى وحي بروردكار كز حربن بن كندوسي مربوب ومخلوقم دوم رب وخالقم دمدم
وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا وبن انلرك افعالنه واقوالنه طانق ايدم واناللرازجا خر ايدم
مَا دُمْتُ فِيهِمْ تا دام كه يعني نقدر كه انلرك ارالرنده ايدم فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي پس اول وقت كه
بنى اولدرمكه يا كوكه رفع ايلدكه كُنْتَ اَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ سن انلرك ازرنه كوزجى ايدكه
يعني انلرك احوالن واعمالن كوزلرمكه وبلورمكه كه نه ايشلرلر وَاَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ

وسن یا ربی دوکلی نسنه ازره حاضر وطانق سن وهر نسنه مطلع سن إن تعذبهم اکر
انلره عذاب ایتسک کفرلری سببیله فإنهم عبادك پس بدرستی انلر سنک قوللرکدر و
قولک افندیه مطلق اعتراضی اولمز هر نکه ایشلسه وإن تغفر لهم واکر انلری یارلغسک
انکله که کفردن توبه ایدوب ایمان کتورمش اوله لر فإنك أنت العزيز الحكيم
پس تحقیق سن غالب وقادرسن انلرک ثواب وعقابنه درست ایشلوسن هر نکه عفودن
وعذابدن ایدرسن قال الله حق تعالی ایتدی مراد اولدر که حق تعالی ایده ولفظ ماضی ایراد
ایتمک اولمه سی کرچک اولدیغیچوندر کویا که قیامت قوپدی وحق تعالی بیوردی که هذا يوم
بو بر کوندر که بو کونده ينفع الصادقين کرچکلره وکرچک سوزلولره یارر وفایده ایدر
صدقهم صدقلری وطغرولقلری دین اچنده لهم جنات بو کرچکلره جنتلر وکوشکلر
وسرایلر واردر که تجري من تحتها الأنهار قصرلرنک ویا اغاجلرنک التندن ارمقلر اقر
خالدين فيها أبدا انده ابدی قلدقلری حالده أبدا خلود ده تاکیددر یعنی انلرک زمانی
نهایت بولمز وعشرتلری آخر اولمز رضي الله عنهم تکری تعالی انلردن خشنود اولدی طاعتلری
وصدقلری سببیله ورضوا عنه وانلر دخی تکری تعالیدن خشنود اولدلر کرامتلره اردکلریچون
ذلك الفوز العظيم بو جنته کرمک وتکری تعالی خشنود اولمق اولو قورتلمق وسعادته
ارشمکدر لله ملك السموات تکری تعالینکدر کوکلر پادشاهلغی والأرض ویرلرک دخی
وما فيهن وانلرده اولانک دخی یعنی کوکلرده ویرلرده اولان نسنه لرک تصرفی انکدر
وهو على كل شيء قدير واول دوکلی نسنه ازره قادردر عجز وضعفدن منزه و
مقدسدر تبارک وتعالی وتقدس سورة الأنعام مكية مائة وخمس وستون آية
بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله جمیع شکر وثنا وسپاس اللهیچون ثابتدر الذي خلق
السموات اول الله که قدرت کاملیله کوکلری درکسز ویاردمسز یارتدی والأرض یری
دخی اصلسز ومادهسز وجعل الظلمات والنور وقرکولقلری وایدنلغی ظاهر قلدی
مجوس سوزلرن رد ایتمکچوندر ایتدلر که تکری نور یاردجیدر وشیطان ظلمتی حق تعالی بیوردی
که نور وظلمت اکسیده بنم مخلوقمدر بن یارتدم بعضی انکر ازرنه در که ظلمت ونوردن مراد
کجه وکوندزدر وایتمشلر که جهل وعلم یا معصیت وطاعت یا نار وجنت وانوارده
بیورر که هدی وضلالت وبو جهتدن ظلمتی جمع لفظیله کتوردی که ضلالت چوقدر
ونوری لفظ واحدله ذکر ایتدی که هدی بردر ثم الذين كفروا اندن صکره انلر که بو
دلایل وآیاتله کافر اولدلر بربهم يعدلون پروردکارلرنه بتلری برابر ایدرلر یا تکرکندن
وبکدشی

انلره هیچ کمسنک انلره حکمی کچمز اندن غیری

عدول

عدول ایدرلر اندن غیریه عبادت ایتمکله هو الذي خلقكم من طين اول تکری در سزی
طپراقدن یاردن یعنی اول اتاکزی طپراقدن یارتدی که بشر اتاسیدر وسز انک ذریتیسز
ثم قضى أجلا اندن صکره اجل حکم ایلدی تمام اولجق اولم ارشر وأجل مسمى و
ادلنمش یعنی بللو ومعین وقت دخی عنده کندو قتنده که آنی کمسه بلمز واول کچدکدن صکره
قیامت قوپر ثم أنتم تمترون اندن صکره سز ای مشرکلر بو قدر آیتلر برله کمان ایدرسز
توحیده وبعثه یعنی سزوکی اول خلقتکز اندن ایدوکی ثابت اولدقدن صکره پس خلقکز
معادی یعنی دونب وراجق یری اکا ایدوکنه شک ایتمک اولمز وهو الله واول تکری موجوددر
في السموات والأرض کوکلرده ویرلرده وجمیع مخلوقاته اندن غیری تکری یوقدر يعلم سركم
وجهركم بلورسزوکزلوکزی یعنی کوکلکزده اولنی واشکاره کزی دخی یعنی دلکزله سویلدکزی
ويعلم ما تكسبون وبلورسز قزندغکز نسنه دخی خیر وشردن انکله سزه جزا ورسردر
کرکدر وما تأتيهم من آية وکافرلره بر آیت کلمز من آيات ربهم پروردکارلری آیتلرندن
یعنی قرآن یا انلره بر معجزه ظاهر اولمز ای یارلمق واغاج قوپمق کبی واندن غیری إلا
كانوا عنها معرضين الا که انلر اول آیتلردن ومعجزه لردن یوز دوندرجیلردر فقد
كذبوا بالحق پس تحقیق انلر حقی یعنی قرآنی یلان دوتدلر لما جاءهم انلره کلدوکی وقت
فسوف يأتيهم پس انلره کله یعنی ظاهر اوله کورب بله لر أنباء ما كانوا به يستهزءون
استهزا ایدوب مسخره یه الدقلری نسنه نک خبرلری وبو دنیاده انلره عذاب نازل
اولدیغی وقت ظاهر اولور ألم يروا کورمدلرمی وبلمدلرمی که بز قوت قهاریه ایله كم أهلكنا
من قبلهم من قرن نقدر هلاک ایلدک انلردن اولکدن کچمش امتلردن یعنی زمان اهلی که
اول زمانده بر پیغمبر واردی وقرن یتمش یلدر یا سکسن یل که آدمیلرک اکثر عمری انجق
اولقدر اوله وبوندن غیری دمشلردر پس اهل قرنک صفتن بیورر مكناهم في الأرض
انجلین امتلر که انلره یرده مکان وآرامکاه وردک یا اول یرده انلری برکتدک ومتصرف
قلدق یا انلره مکنتدن عطا ایلمشدک ما لم نمكن لكم سزه ورمدکمز نسنه اوزن عمر
وتمام قوت وچوق مال وخدم وحشم یعنی خدمتکارلر وأرسلنا السماء عليهم مدرارا
وکوکدن انلرک ازرنه بر بری آردنجه یغمور کوندرمشدک که اکا محتاجلردی وجعلنا الأنهار
وانلره ارمقلر قلمشدق که تجري من تحتهم انلرک کوشکلری یا اغاجلری التندن اقردی
که انلر مشرف اولوردی یا انلرک تحت تصرفنده ایدی که مزرعلرنه وبستانلرنه اقدرلردی
محصل کلام اولدر که انلر یرده متمکن لردی رفاهیتده ودرلک کیکلکنده عیش ایدرلردی

فَاَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوْبِهِمْ بس انلرى هلاك ايلدك كنا بلريله وَاَنْشَاْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ وظاهر
ايلدك يعنى يارتدق انلردن صكره قَرْنًا اٰخَرِيْنَ غيرى امتلر بونلرك هلاكيله قريشه
كافرلرن تهديد ايلدى وخبردە كلشدركه نضر بن حارث ونوفل بن خويلد وابن اميه
مخزومى رسولمزه جفتمز كلوب ايتدلر اى محمد بزسكا ايمان كتورمزز تا درت فرشته
كوكدن يازلونامه كتوره لر وطانقلق ورلركه بوكتابى تكرى سكا درس كتوردكى و
ملكتوبده يازلمش اولهكه سن انكر رسولى سن ايت كلدى وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتٰبًا واكر بز
سكا برنامه اندرسيدكه فِيْ قِرْطَاسٍ كاغدده يازلو فَلَمَسُوْهُ بِاَيْدِيْهِمْ بس اكا الليريله
يازمشلرى كوكدن ناموسكه اندوكنه بشمه لرى زايل اولمزدى لَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا ايدرى
كافراولنلركه اِنْ هٰذَآ اِلَّا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ بو بن كتوردكلرى الا ظاهر وبللو جادو ولقدر
بم كشى بلور وَقَالُوْا لَوْلَآ اُنْزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ وكافرلر ايتدلر بخون محمد ازرنه برفرشته
اندرملدى كه انكر پيغمبر لكن بنده يلدرماد لَوْ اَنْزَلْنَا مَلَكًا واكر فرشته اندرسيدكه لَقُضِيَ
الْاَمْرُ اشن تمام اولور وبترمدى يا انلركه هلاكنه حكم اولنوردى زيرا سنت الهى انكر ازرنه
جارى اولمشدركه اكر طلب ايتدكلرى فرشته معاينه كورسه لر انلرك هلاكه حكمى لازم كولور
اكر ايمان كتورمسه لر ثُمَّ لَا يُنْظَرُوْنَ اندن صكك يعنى فرشته نازل اولدقدن صكره انلره
بركوز يومب اچمجه مهلت ورلمزدى ومشركلر ايتدلر بخون بنه رسالتله فرشته كلمز
حق تعالى بيوردى كه وَلَوْ جَعَلْنٰهُ مَلَكًا واكر بز رسولى فرشته قيلسدق لَجَعَلْنٰهُ رَجُلًا
آدمى شكلنده قيلوردق يعنى اكر بز فرشته كوندرسيدكه آدم صورتنده كوندردكه وَلَلَبَسْنَا
عَلَيْهِمْ وانلر اول حالده كيدررردكه مَا يَلْبِسُوْنَ انلر كيدوكى لباسدن يعنى نتاكه آدم
اوغلانكدر رسالتى مسلم دوتمزلر اول وقت دخى بوسوز چلين آدمدر ديوب طعن ايدرلردى
پس پيغمبر من تسلى وررركه كافرلر سوزندن خاطر عاطرنه غبار ملال يورتميه ديبورركه
وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِّنْ قَبْلِكَ وتحقيق استهزا اولندى يعنى يكصولدى پيغمبرلر
سندن اول يعنى سندن اوكدن كلن پيغمبرلرى دخى يكصولدلر فَحَاقَ بِالَّذِيْنَ سَخِرُوْا مِنْهُمْ
پس اندى انلردن مسخره يه آلن مكه لرى مَا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ يكصوله قلدى سنه نكر
وبالى يعنى انلره عذاب نازل اولنجه جميعى هلاك اولدلر قُلْ سِيْرُوْا فِي الْاَرْضِ ايت
اكر بكنلركه عذابن مسلم دوتمسكز سَيْرُ ايلكز يريوزنده كاه يمنه وكاه شامه و
عاد وثمود ديارنه وارركه ثُمَّ انْظُرُوْا اندن صكك نظر ايلكز عبرت نظريله كه كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِيْنَ تكذيب ادنلركه ويلاه دوتنلرك آخركارى

قُلْ لِّمَنْ

قُلْ لِّمَنْ ايت اى محمد وانلره صورىكز ملكى مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ كوكلرده ويرلرده
اولنلر واكر انلر جواب ورمسه لر قُلْ لِلّٰهِ ايت كه تكرى تعالينكدر كَتَبَ عَلٰى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ
حق تعالى كندو ذاتنه پاكى ازرنه رحمت يازدى يعنى فضل ورحمتى كندويه لازم قلدى كه توبه
قبول ايتمكله وكناهلرى عفو ايلكدر لَيَجْمَعَنَّكُمْ البته حق تعالى سزى جمع ايدركدر اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ
قيامت كونى ياسزى جمع ايدرسز قبرلرده قيامته دكن لَا رَيْبَ فِيْهِ برشكون كه انكله شك
يوقدر اَلَّذِيْنَ خَسِرُوْٓا اَنْفُسَهُمْ اول كمسه لركه زيان ايتدرمشلردر ولرنه يعنى ايمان كتوب
سعادته ارشمدلر وسرمايه عمرى دنياى فاىده ضايع ايتدلر فَهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ بس انلر
ايمان كتورمزلر وَلَهٗ مَا سَكَنَ وتكرى تعالينكدر ساكن اولان وآرام ايدن شى
اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ كجه وكوندوزده يعنى زمانكز ومكانكز مالكى اولدر وانلرده آرام وقرار
ايدنلرده مخلوقى مخلوقى در وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ واول كافرلر ديدوكى اشدن جى ورفاقصدلرنه
بلجى در آيتكز سبب نزولى اولدركه قريش كافرلرندن برجماعت ايتدلرايى محمد معلوم
اولدى كه فقركه وماحتيا جكز وارسه قبايل اولولرندن اولقدر مال حاصل ايدهلم كه
جمله اقربا كدن باى اولسون شوشيوطله كه بوده عويدن رجوع ايدهسن آيت كلدى كه
قُلْ اَغَيْرَ اللّٰهِ ايت تكريدن غيرى اَتَّخِذُ وَلِيًّا دوست ومعبود مى ايدينيم يعنى تكريدن
اوزكه معبود ايدنمزم فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ كه كوكلرويرلرياراتجى درده وَهُوَ يُطْعِمُ
واول يدوررخلقه يعنى اول رزق ورر وَلَا يُطْعَمُ وكمسه اكا رزق ورمز يعنى خلقدن
نه نيازدر وخلق اكا محتاجلر در قُلْ اِنِّيْٓ اُمِرْتُ ايت تحقيق بن بويرلدم يعنى بكا امر اولدى
اَنْ اَكُوْنَ اَوَّلَ مَنْ اَسْلَمَ تكرى حكمنه بيون ورنلرك اولكسى اولام اَنْكِ اولمكه پيغمبر دينده
امتدن سابق اولور اول اسلامه كلورز وَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ وبكا درلركه شرك
كتورنلردن اولمه محصل سوز بودركه حق تعالى بكا امر ايلدى كه امتدن اول اسلامه كلم و
مشركلردن دخى اولميم قُلْ اِنِّيْٓ اَخَافُ ايت تحقيق بن قورقارن اِنْ عَصَيْتُ رَبِّيْ اكر
تكرمه عاصى اولسم واندن غيريه طبسم عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيْمٍ اولوكونكر عذابندن كه قيامتده
بكا انده عذاب اولور مَنْ يُّصْرَفْ عَنْهُ هم كمكر كه تكرى تعالى اندن عذابن دوندرسه وحفص
صيغه مجهول اوقوريعنى هم كمكر عذابنى كيدوردن دوندرلسه يَوْمَئِذٍ اول اولوكونده فَقَدْ
رَحِمَهٗ پس حق تعالى اكا رحمت ايتمشدر وَذٰلِكَ الْفَوْزُ الْمُبِيْنُ وبورحمت شكسز قورتلمق وسعادته
ارشمكدر ميسر اولان مكسه وَاِنْ يَّمْسَسْكَ اللّٰهُ بِضُرٍّ واكر تكرى تعالى سكا برزيان ارشدرسه فقر
ومرض كبى فَلَا كَاشِفَ لَهٗٓ پس بيهوده آنى دفع ايدجى وكتورجى يوقدر اِلَّا هُوَ مكر اول الله وان

يمسسك بخير واكر سكا بر ايلك ارشدرسه غنا وصحت كبى فهو على كل شيء قدير پس
اول دوكلى نسنه يه قادردر يكمنه شر ارشدرر وكمنه خير عطا ايلر جميع نسنه انكر الندهدر
وهو القاهر فوق عباده ودخى اولدر قهرا دجى وغالب فوق عباده كندو قوللرى ازره
وفوقيت مكانله دكلدر بلكه كندونك قدرت وقهرله جميع مخلوقات ازرنه غالب
ايدوكن بلدرمكدر وهو الحكيم الخبير واول حكمت اسى در كندو تدبيرنده قوللرك كزلو حاللرن
بلجى در قريش سفيه لرى ايتدكلر اى محمد بز كمسه كورمزز كه سنى تصديق ايليه ويهود احبارندن
ونصارى عالملرندن صوردق كه بو كشينك صفتن كندو كتابكزده كوردكزمى دوكلى انكار
اتدلر شمدى بزه كوستر سنك رسالتكه وكتابك حقلغنه طانقلق ورن كيمدر ايت كلدى كه
قل اى شيء ايت انلرك جوابنده كه قنقى نسنه اكبر شهادة اولورقدر طانقلق جهتندن
يعنى كمك طانقلغى اولورقدر دوكلى طانقلردن قل الله شهيد ايت تكرى تعالى اولورق طانقلقدر
بيني وبينكم بنمله سزوك اراكزده يعنى بنم حقلغمه وسزوك باطل ايدوككزه تكرى تعالى
طانقدر واوحي الي وبكا وحى اولندى هذا القرآن بو قرآن يعنى تكرى تعالى بو قرآنى
بكا وحى ايلدى لانذركم به كه بن سزى قرآنله قورقدم واكرچه آنده بشارت دخى واردر
اما ايكى ضدك بريله اكتفا اولندى ومن بلغ وقرآن ارشدوكى كمسه دخى عرب و
عجمدن وانس وجندن امام مقاتل ايدر هر كمسه كه قرآن ارشديسه پيغمبرم آنك نذيرى در
ائنكم لتشهدون سز طانقلق وررمى سز كه ان مع الله تحقيق تكرى تعالى ايله
آلهة اخرى غيرى معبودلر واردر يعنى بتلر قل لا اشهد ايت بن طانقلق ورمزن
سزوك ديدككز ازره بتلر معبود دكللردر قل انما هو اله واحد ايت اول دكلدر
الا بر تكرى وبن بو وجه ازره طانقلق وررم واني بريء وتحقيق بن بيزارن مما
تشركون سز اكا شرك كتوردككزدن بتلرى واندن غيرى الذين آتيناهم الكتاب
اول كمسه لركه انلره كتاب وردك يعرفونه تكرى پيغمبرن بلورلر نشانندن وصفتندن
كه توريتده مذكوردر كما يعرفون ابناءهم كندو اوغلنلرن بلدكلرى كبى صفتلريله
مراد شبهه سز بلمكدر الذين خسروا انفسهم انلركه كندو نفسلرنه وجانلرنه زيان
اتدلر كفر ومعصيتله يعنى يهود ونصارى فهم لا يؤمنون پس انلر ايمان كتورمزلر
يعنى تكرينك وحدتنه وپيغمبرك نبوتنه اناغمزلر ومن اظلم وكم ظالمر قدر وقتى ظالمدر
ممن افترى اول كمسه دن كه بهتان ايليه على الله كذبا تكرى تعالى ازرنه يلانى انكله كه
ملايكه تكرينك قزلريدر درلر وبوتلرمز انك قتنده بزه شفاعت اتسه كركدر او كذب بآياته

ومعتبردر

يا انكر

يا آنك آيتلرن كه قرآندر تكذيب ايليه واكا سحر وشعر وكهانتدر ديه انه لا يفلح الظالمون
تحقيق ظالملر قورتلمزلر يعنى كافرلر كه كفر وتكذيبله حقه انكار ايدرلر ويوم نحشرهم
جميعا وذكر ايله اول كونى كه انلرك جميعن حشر ايده ورلر يعنى عابدلرى ومعبودلرى
ثم نقول اندن صكره سرزنشله ايدرز للذين اشركوا شرك كتورنلره اين شركاؤكم
قنده در سزوك شريكلركز كه تكريه اورتاغ ايدردكز الذين كنتم تزعمون انلركه
سز انلرك شفاعتنه كمان ايدردكز ثم لم تكن فتنتهم اندن صكره انلرك فتنه لرى دكلدى
يعنى عذرلرى اولميه الا ان قالوا الا كه ايده لر والله ربنا تكرى حقيچون كه بزوم
پروردكارمزدر ما كنا مشركين بز مشركلر دكلدك وانلر يلان سويليوب انكر ازره
انداچه لر چون قيامت كوننده مشركلر اهل توحيدك كراماتن ويوجه مقاماتن
مشاهده ايده لر بر برنه ايده لر كلوك شركه انكار ايده لم شايد بز دخى نجات
بوله وز پس تكريه انداچه لركه بز مشركلر دكلدك حق تعالى انلرك اغزنه مهر اوره
تا انلرك اعضالرى كندولر ازره طانقلق وره انظر كيف كذبوا كورنجه يلان
سويلدلر على انفسهم كندو نفسلرى ازره كندولردن شركى نفى اتمكله وضل عنهم
وآزدى كندولردن وكورنمز اولدى ما كانوا يفترون تكريه بهتان اتدكلرى نسنه
يعنى بتلر كه اكا اورتاغ ايدرلردى نقلدر كه ابو سفيان بر جماعتله رسولك قرآن اوقدغن
اشتدلر پس نضر بن حارثه كه عجم پادشاهلرنك تواريخن اوقمشدى وكچمشلرك خبرلرن
وحكايه لرن بلوردى صوردلر كه بو محمد سويلدوكى ندر ايتدى بلمزم دودقلرن دبردر
وكچنلرك حكايه لرن اوقورنتا كه كاه كاه بن سزه اوقورن بو آيت نازل اولدى كه
ومنهم من يستمع اليك ومكه كافرلرندن كمسه لر واردر كه سندن يكا قولاق دوترلر
قرآن اوقدغك وقت وجعلنا على قلوبهم اكنة وبز انلرك يوركلرى ازره اورتولر
وپرده لر قلدق ان يفقهوه تا كه آنى اكلميه لر وفهم اتميه لر وفي آذانهم وقرا وقولقلرنده
دخى اغرلق قلدق كه حقى اشتمته لر وان يروا كل آية واكر هر آيتى ومعجزه كورسلر
كه سندن طلب ايدرلر لا يؤمنوا بها انلره ايمان كتورمزلر غايت عناددن وانلرك
تقليدى وتكذيبى غايته ارشمشدر حتى اذا جاؤك تا قچنكه سكا كله لر يجادلونك
سنكله جدل وخصومت ايدرلر يقول الذين كفروا ايدر كافر اولنلر كه ان هذا بو
كشينك كتابى دكلدر الا اساطير الاولين الا اولكيلرك حكايتلرى كه بزه اوقور و
انكله خلقى الدر وهم ينهون عنه وانلر يعنى كافرلر خلقى رسوله ايمان كتورمكدن منع ايدرلر

وَيَنْأَوْنَ عَنْهُ وكندولردخي آندن اراغ اولورلر يعني نه كندولر ايمان كتورر ونه غيريي
قورلر وآيتملكه آيت ابوطالب حقنده درواكر معنيسي بودركه دشمنلري رسولهم
تعرض اتمكدن نهي ايدرلر جايتله وكندولر اكر دينمدن اراغ اولورلر وَإِنْ يُهْلِكُونَ
وهلاك اتمز لربوعمللهِ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ الاكندونفسلرن وَمَا يَشْعُرُونَ وانلر بلكه كوره
كندولرك ضرري يكيه تجاوز اتمز بلكه يه كندولره عايد اولور وَلَوْ تَرَىٰ واكر انلري
كورسيدك إِذْ وُقِفُوا عَلَى النَّارِ نجهكه طوغرمه لرطاموادي ازره قيق عذابده و
يارمز بشده كورردك و عذابدن بخه فرياد ايدرلر فَقَالُوا يَا لَيْتَنَا نُرَدُّ يولايه لر
كاشكي دنوليدي بزدنيايه دونديرليدك وَلَا نُكَذِّبَ ويلانلمزده بِآيَاتِ رَبِّنَا
پرورد كارمز آيتلرنى وَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وجمله مومنلردن اولورحه
واول محله، آنلرك فرياد وزاريلري مقبول اولمز وانلر دنيايه دونمكه اجازت
يوقدر بَلْ بَدَا لَهُمْ وآيلكه دكلدر انلر دنيايه وارب ايمان كتورمز لر بلكه كفرلري ازره
ثابت اولورلر وشمدكي حالده توحيده اقرار اتدكلري آنكچوندركه كندولره ظاهر اولدي
ماكانوا يُخْفُونَ كفردن ومعاصيدن كزلدكلري نسنه مِنْ قَبْلُ بوندن اول
دنيادة چون بوكون اعضالري كندولره شهادت ايلدي عُذْرلنورلر ودنيايه
دونمكه تمنا ايدرلر وَلَوْ رُدُّوا واكر انلر دنيايه دوندرلدي لَعَادُوا لِمَا
نُهُوا عَنْهُ نهي اولندقلري نسنيه دونيلدي يعني شركه وعصيانه وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ
ودخي انكار انلر يلا بجيلدر ايمان كتورمز لر چون بوآيتلر قيامت وعيد نده كافرلرازره
اوقندي بَعْثَةً دنشرة منكر اولدلر وَقَالُوا إِنْ هِيَ واشتلر اول دكلدر يعني آخرتده
دركه بوقدر إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا الا دنيادة كي دركلمز وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ و
بزينه قبرلردن قوپمز ز يعني بزاكنجي كز دركلمز وَلَوْ تَرَىٰ واكر سن
كورسيدك إِذْ وُقِفُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ اول وقت كه انلري دورغي لروعرض ايدلر لر تكري
حضرتنه، يا حكمنه يا قيامت موقفنه يعني عجب حال كورردك قَالَ أَلَيْسَ هَٰذَا
بِالْحَقِّ حق تعالى ايده بوبعث ونشر وجزا سوزي كرچكدر دكلدر قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا ايده لر
بلي تكرمز جهتجون يعني حكم آنده لر اقرار ايده لر قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ حق تعالى ايده پس
دادك امدي عذابي بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ دنيادة كافر اولدغكز اچون يعني كفر كز
سببيله شمدي عذاب چكمكده قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا تحقيق زيان ايلدي انلر كه
تكذيب اتدلر يعني يلانلدلر بِلِقَاءِ اللَّهِ تكري ديدارني يعني آنى كورمكي وثوابه وعقابه

ارشمكي

ارشمكي اولمكدن صكره حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمُ السَّاعَةُ تاكه آنلره قيامت كلمه بَغْتَةً
ناكاه يعني اكسيردن قَالُوا يَا حَسْرَتَنَا ايده لر ياحسرتا بزه وبيمانلغه عَلَىٰ مَا فَرَّطْنَا فِيهَا
تقصير اتدكمز نسنه ازره دنيادر لكنده وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْزَارَهُمْ
انلر كتورر لر كندوكنا هلرن عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ ارقه لري ازره مراد اولدر كه انلرك كناهلري كندولرله
بلده در وانلردن منفك اولمز معالم ده كلمشدر كه چون موءمن قبردن چقه برغايتده خوب
نسنه كلوب ايده كه بن سنكر كوكجك عملكز كل بنم ازره سوار اول كه دنيادة بن سنكر ازره
سوار ايدم وچون كافر طپراقدن باشكي قلدره برنهايتله چركين نسنه كلوب ايده كه بن سنكر
چركين عملكز دنيادة سنى بكا چوق بزدكي بوكين بن سكا بزم الْأَسَاءَ مَا يَزِرُونَ بلكه يارمز
نسنه در كناه يوكي كه انلر كتورر لر يعني نه يارمز نسنه يوكلنورلر وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا ودنيا
درلكي دكلدر كه انلر اكا مغرور لر در إِلَّا لَعِبٌ وَلَهْوٌ الا اوغلنجلر اويونى ودي وانلر
مشغول اولدغي نسنه در وَلَلدَّارُ الْآخِرَةُ والبته آخرت سرايي خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ
يكرمكدن اول مكسلن كه تكريدن صقنلر وپرهيزكارلق ايدرلر آنكچون كه آخرت اوي باقي در
ولذتلري آفاته قرشمقدن خالص ونعمتلري زوال قورقوسندن امين در أَفَلَا تَعْقِلُونَ
يعني انلر فهم اتمزلرمي وحفص خطابله اوقورر يعني فهم اتمزمسز كه بوايكي سرايدن
قنغي يكيكدر قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ تحقيق بزبلورز كه بدرستي لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ يعني
غصه لندرر انلر سويلدوكي سوز يعني تكذيب اتدكلري فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ سن تحقيق
انلر سني تكذيب اتمزلر حقيقتده وسنكر كرچكلكه معترفلردر وَلَٰكِنَّ الظَّالِمِينَ وليكن
انلركه ظالملردر بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ تكري آيتلرنه انكار ايدرلر عنادايدوب پس
رسولهم تسلى اچون بيورركه وَلَقَدْ كُذِّبَتْ وتحقيق تكذيب اولندي رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ سندن
بخه پيغمبرلر سنكر زمانكدن اول فَصَبَرُوا عَلَىٰ مَا كُذِّبُوا پس انلر صبر اتدلر تكذيب اولندقلري
ازره وَأُوذُوا وايجدنلدلروحي يعني انلري يلانلدقلري وايجدكلري ازره صبر ايلدلر
حَتَّىٰ أَتَاهُمْ نَصْرُنَا تا انلره بزدوم يارمز كلنجه وبزصبر ايدنلره نصرت وعون رقلدق
وحكم ايلدكه كه موءمنلري كافرلرازره غالب ايليه وز وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ وهيچ تبديل
وتغيير ادجي يوقدر تكري سوزلرنه كه موءمنلره وعون ايلشدرو وكافرلرازره غالب اتمكه
حكم اتمشدر وَلَقَدْ جَاءَكَ وتحقيق سكا كلدي يا محمد مِنْ نَبَإِ الْمُرْسَلِينَ پيغمبرلر خبرندن يعني
انلركه قصه لري وحاللري بخه ايدوكي معلوم مكر اولمشدر پس كافرلركه تكذيبي وانكاري سبيله
ملول اولمه وَإِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ واكر سنكرازركه اولور واغر اولديسه يعني سكا كوچ كلديسه

أَعْرَاضِهِمْ انلرکه یوزدوندرديکه سنکرديننکی قبول اتمکدن وتکری توحيدندن فَإِنِ اسْتَطَعْتَ
پس اکرکوجکدرسه وقادرسکر اَنْ تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِي الْأَرْضِ کهبرد لوکی ايسه سن يرده
ياکر جکريرطلب ايدرسن خطاب حضرة رسوله درديم اَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ يا برينردبان ايدوب
انکله کوکه چقه سن فَتَأْتِيَهُمْ بِآيَةٍ پس انلره برآيت وبرمعجزه کتوره سن پس وارکتور
وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ واکر تکری تقادير کيتدی جَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَى انلرکه دوکلی سن طغرويوله
ازره جمع ايدردی وانلره هدايت وتوفيق ودردی فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ پس اولمه
صورتده خطاب رسوله متوجه درديم ومعنی ده وحقيقتده بيورركه ای مؤمنلر جاهللردن
ونادانلردن اولمکز بومثله ده کهکز وايمان توفيق وخذلانه يَعْلَمُونَ دراما يَسْتَجِيبُ
الَّذِينَ يَسْمَعُونَ سنکر دعوتکه جواب ودرلر الا انلرکه قبول قولغه ايشدرلر اما
کافرلر اولولرکی درتناکه اولولردن وجانسزبدنلردن جواب کلمز وَالْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ
واولولری تکری تقادير اول وقت بلهلر وانده بلکراحی اتمز ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ
اندن صکره آنکحضرتنه دوندرولرلر دوکلسنه جزاورسزلرده وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ وقريشه
اولولری آيتلر يخون اندرملدی عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ محمدازرنه تکرسندن برمعجزه کهبزاندن طلب ايدرز قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ ايت تحقيق تکری تعالی قادردر عَلَى أَنْ يُنَزِّلَ
آيَةً انلرکه ازرنه معجزه اندرمکه کهانلرکه منه عالربدر وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ وليکن انلرکه
چوغی لَا يَعْلَمُونَ انکرحکمتنه بلمزلرزيراکه حکم الهی بونکرازره جاريدرکه هرقنی برمعجزه طلب
انسلر وحق تعالی ظاهرايلسه ومشاهده، اندکلرندن صکره ايمان کتورمسلرانلره عذاب
انوب هلاک اولورلرغود قومی کبی واصحاب ايکه وانلردن غيری وَمَا مِنْ دَابَّةٍ
فِي الْأَرْضِ وهيچ برجانور يوقدريريوزنده وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ ونه برادوچی قوشه
که هوادهاوچر إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَالُكُمْ الاکه سزجلين امتلردرسزوکبی بولکلرده ربالرحلقده
واولدلرهرملکده، يا تکريه ثنا اتمکده، زيراهيچ برنسنه تکری تعالينکر تسبيحندن غافل
دکلدر مَا فَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ ترکه ايلدککتابده کهکوح محفوظدر مِنْ شَيْءٍ هيچ برنسنه
بلکه انده جميع علوی وسفلی امورلرمندرجدر ثُمَّ إِلَى رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ اندن صکره تکری
حضرتنه حشورلرتاکه بوامتلر بعضی بعضيندن داد الملرواَلَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
وانلرکه ايلانه دوندلربزدم ايتلرمزی صُمٌّ وَبُكْمٌ صاغرلرحرربوبيت دليلين اشتمکدن

وديلسزلردر

وديلسزلردر وحدانيتسوزن سويلمکدن فِي الظُّلُمَاتِ وانلرکفر وجهل وعناد وتقليدو
کمان قرکولرنده قالمشلردر مَنْ يَشَإِ اللَّهُ يُضْلِلْهُ هرکمی که تکری تعالی ديلسه انی ضرر يعنی
توفيقی وهدايتی اندن منقطع ايلر وَمَنْ يَشَأْ وهرکمی ديلسه يَجْعَلْهُ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
آنی طغرويول ازره قلور توفيق وهدايت ورمکله قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ ايت ای محمد انلره که
بخکورسزونه قلورسز إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ اکرسزه تکری تعالی عذابنی کلسه نتاکه بحشه
کافرلرکلدی دنيادرکلسه اَوْ أَتَتْكُمُ السَّاعَةُ ياسزه قيامت کلسه واخرت عذابنی
أَغَيْرَ اللَّهِ تَدْعُونَ تکريدن غيريه مي چغررسزکه عذابنی سزدن کتوره يغه اندن غيريه؟
چغررسز إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ اکرکرچکلر اولسکزکه بتلر معبودلردر بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ
بتلر چغررسز بلکه اول تکريه چغررسزکه حاللکزی بلور ودعاکزی ايشدر وعذابکزی دفع
اتمکه قادردراکر ديلسه فَيَكْشِفُ پس کدرر ودفع ايلرسزدن دنياده مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ
چغردغکز نسنه کهآنی سزدن کدره إِنْ شَاءَ اکرديلسه کندولطفندن وکرمندن وَتَنْسَوْنَ
مَا تُشْرِكُونَ واوندررسزدعاوقتنده اَلْ چکرسزشرکتورديکز نسنه لری کهبتلرده وسه انلردن اَلْ چکرسز
وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا وتحقيق بزکوندردکه پيغمبرلری إِلَى أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ امتلره سندن اول وانلر
کافراولدلرده پيغمبرلری تکذيب ايتدلر فَأَخَذْنَاهُمْ بِالْبَأْسَاءِ پس انلری قتی لغله وطار لغله
دوندق وَالضَّرَّاءِ وافتلر وحير ولغله لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ اولاکه انلر زاريلق ايده لر
وشرکدن اعراض ايدوب نيازانی توبه واستغفار اتکلنه اوزه لر فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ
بَأْسُنَا پس نچون انلره قتی لغمز يعنی عذابمز کلدوقت وقت تَضَرَّعُوا زاريلق قيلدلرو
تضرع وتذلل يوزن درکامزه دوتمدلر اگرزاريلق ايده لردی بلا دفع اولوردی
وَلَكِنْ قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وليکن يورکلری قتی لغندی زاريلغی ويالوارمغی ترک اتمز
يورکه قتی لغندندر وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ وشيطان انلره بزمشدی مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ انلر
اشلدکلری نسنه يعنی کندوعملنده مغرورلردرادی فَلَمَّا نَسُوا پس اول وقت که اوندتدلر
کافرلرو تکذيب ايدنلر مَا ذُكِّرُوا بِهِ انکلدقلری نسنه يا اوکت ورلدکلرن باناسه وضرايله
فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ پس انلرکه ازرزنه اَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ دوکلی نسنه نکر قبولرن نعمت وراحتدن
يعنی چون انلر بلا ومحنتله اوکت قبول اتمدلر اسانلق ومعيشت کيکر لکيله وحی انلری؟
امتحان ايلدکه حَتَّى إِذَا فَرِحُوا تااول وقته وکن که شادلنه دلر يعنی سوندکلری وقتی بما
أُوتُوا کندولره ورلدکلری نسنيله نعمتلندرن وکوکللرن اکا بغلدلرومنعمک نعمتن اونوب تکبر
قراسمنه وسپاسسزلق لوازمنه قيام کوسترمدلر أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً انلری ناکهان واکثر

آيجده

دوندق فَاِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ پس اول وقت انلر يغه عذابنى معاينه كورديكلرندن صكره
اميد كسيجيلر وشيمانلر اولدلر فَقُطِعَ پس كسلدى دَابِرُ الْقَوْمِ قوم مكر آردى يغه آخرى
الَّذِينَ ظَلَمُوا اول قوم كه كندولرن ظلم اتدلر يغه ظاللرك آردى وكوكى كسلدى دوستلرى
نصرت ايدوب دشمنلرى هلاك اتمكله وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وحمد وستايش تكرى تعاليه كه رَبِّ الْعَالَمِينَ
عالملرن ربيلجى در ظاللرى هلاك اتدوكيچون وچون ظالمكر هلاك اولمه سى خلقكر ظلملرن
خلاص اولمه سبب در وانلرك هلاكى اولو نعمت وشريف غنيمتدر پس انلرى هلاك ايدنه
حمد وثنالار مدر قُلْ اَرَاَيْتُمْ ايت نه كورر سزوه نه قلور سز اِنْ اَخَذَ اللّٰهُ سَمْعَكُمْ اكر تكرى
كوسترمكه قولقلركزى حواسه يغه صاغر اولسكز وَاَبْصَارَكُمْ وكوزلركزى كور اولسكز وَخَتَمَ عَلٰى قُلُوبِكُمْ دمغلرنى اورسه يورمكلركزدن زياده كه انده عقل وفهم قلمسه
مَنْ اِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ قنغى معبود در تكريدن غيرى كه كندو قدرتى وكرميله يَاْتِيكُمْ بِهٖ آيتى
سزه كتورمه يلمه يغه سز قولاق وكوز ويورك يارادمه كه ارشده وكورسز اُنْظُرْ كَيْفَ
نظر ايله وكور كه نجه نُصَرِّفُ الْاٰيَاتِ دوندرر زايتلرى بورسلوبدن برسلوبه يغه كاه
ترغيب وترهيب ايلرز وبر وقت تذكير وتنبيه ايدرز ثُمَّ هُمْ يَصْدِفُونَ اندن صكره
كافرلر اعراض ايدرلر وحقه مطيع ومنقاد اولمزلر قُلْ اَرَاَيْتَكُمْ ايت اى كافرلر نه
كورر سزوه نه ايلرسز اِنْ اَتَيْكُمْ عَذَابُ اللّٰهِ اكر سزه تكرى تعالينكر عذابنى كلسه بَغْتَةً
ناكهان وانكر ازده تنبيه اتمدن اَوْ جَهْرَةً يا تاشكاره وانكر گلمسى نلرى ظاهر اوله
وايدرلر بَغْتَةً گيلمه اِنِّي وَجَهْرَةً كوندزن واقع اولان عذابدر. بو تقدير هَلْ يُهْلَكُ
چيمه مكه هلاك قلنورى يعنى هلاك اولمز اِلَّا الْقَوْمُ الظَّالِمُونَ مكر ظالملر قومى يغى
مشركلر بولكى كه تكريه شريكلر كتورر لر بتكرى معبود ايدنكله وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ
وبز پيغمبرلرى كوندرمدكه اِلَّا مُبَشِّرِينَ الا بشارت اديجيلر ايمان ايلنه جنتى وَمُنْذِرِينَ
وقورقديجيلر دخى كافرلرى جهنمله فَمَنْ اٰمَنَ وَاَصْلَحَ پس هركم ايمان كتورسه وكندوانكه
اصلاح ايليسه تقوى وطاعتله فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ پس يوقدر انلره قورقو يوقدر ايدى
عذابدن وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ وانلر قيغولنمزلر دخى آخرت نوائنى فوت اولمقدن وَالَّذِينَ
كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا وانلركه يلانددر ديلر بزدهم آيتلرمزه وانا غدلر يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ انلره
عذاب ارشر بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ فسق اتمكلرندن اترو يغنى وايرغ ايماندن
چقمقلرى سببدن قُلْ لَا اَقُولُ لَكُمْ ايت بن سزه دخى نه كه عِنْدِي خَزَائِنُ اللّٰهِ
تعقمده در تكرى نك رزقنكر خزينه لرى تاكه دله كلمز سزه لرى سزه كتورم وَلَا اَعْلَمُ الْغَيْبَ

دخى غيب دخى بلزم ما دام كه بكا وحى كلمكله تاكه هم صورمغكن جواب ورم وَلَا
اَقُولُ لَكُمْ اِنِّي مَلَكٌ وبن سزه دخى كه بن فرشته يمن تا فرشته لكر قوتيله جلدكم
اشيلم بلكه سز جليلين آدم اوغلى يمن اِنْ اَتَّبِعُ بن اويمزن اِلَّا مَا يُوحٰى اِلَيَّ الا بكا وحى
اولنان نسنه يه قُلْ هَلْ يَسْتَوِي ايت عقيل بولوزدن كه بيهچ برابر اولورمى اَلْاَعْمٰى وَالْبَصِيرُ
كور وزاله كوزجى يعنى كمراهله يول بولمش وعالمله جاهل برابر اولورلر اَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ
پس بيهچ فكر ايلمز سز تا عقله باطل ارالسن تميز ايليه سز وَاَنْذِرْ بِهِ وقورقت سكا وحى
اولنان نسنيله الَّذِينَ يَخَافُونَ اول كمسه لرى كه اكتابلرى وعمله ده تقصيرلرى اَنْ يُحْشَرُوا
اِلٰى رَبِّهِمْ سورلمكدن تكريلرى حضرتنه جزالرن كورمكدن اكرچه قرآن اوكدى دوكليه
عامدر اما بو نده قورقيلرى تخصيص قيلدى زيراكه انلركه كوكلى اوكت قبول ايدرو
قولقلرى نصيحت اشيدر لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهٖ وَلِيٌّ وانلره تكرى تعالىدن غيرى دوست يوقدر
كه انلركه اشلرنه متولى اولا دنيادة وَلَا شَفِيعٌ وبنه شفاعتجى وار كه انلرى آخرتده عذابدن
ذكر ايدوب قورقتدم پس انلرى قورقت لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ اولكم تكريدن قورقه لروكناهدن
پرهيز ايده لر كتور مشلركه قريش اولولرى حضرت رسولايم ايتدلركه ميشه سنكر مجلسكده اولان
درويشلر وقوللرى درابن مسعود وبلال ومقداد وعمار كبى ويلرك امثالى اكر بوقوللرى
ومفلسلرى مجلسكدن كدرايدكه بزسنكله اوتورب دورردق وقرآن ودين بابنده
سوزلر ديوب اشدردكه زيراكه بزه انلرله اوتورمق عيب وعار در آيت كلدى كه وَلَا
تَطْرُدِ الَّذِينَ وسورمه انلرى مجلسكدن يَدْعُونَ رَبَّهُمْ پروردكارلرنه چغرلرواكا
عبادت ايدرلر بِالْغَدٰوةِ وَالْعَشِيِّ صباحده واغشملرده يعنى صباح نمازن واخشام نمازنه
قلورلر واتى ذكر ايدرلر يُرِيدُونَ وَجْهَهُ اول دعاو ذكرله انكم رضاسن كسترلر واتيتمكله
وجهه صله در يعنى تكريئ دلرلر آنجق مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ سنكر انلرك
انلركه عملدن حسابندن برسنه وَمَا مِنْ حِسَابِكَ وسنكر عملكر حسابندن دخى عَلَيْهِمْ مِنْ يوقدر
شَيْءٍ انلركه ازده نسنه يوقدر فَتَطْرُدَهُمْ كه انلرى سوروسن فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ
بروجهله انلرى قتلدن سورمه فتكون من الظالمين ظاللردن اولورسن اكر انلرى قتلدن
سورر سكز وَكَذٰلِكَ فَتَنَّا وآنجلين كه سندن اوكدن صنادق فقيرلرى غنى لرله اشمدى سنكر قتلكده
دخى صنادق بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ انلرك بعضى اولولرن بعضى ضعيفلريله دين اوزره وبو عرب
ضعيفلرن قوى لرى ازده ايمان كتورمكده مقدم قيلدق لِيَقُولُوا تا بو اولولرايده لر
اَهٰؤُلَاءِ بونلر مدركه ايمان واحسان نعمتيله يا توفيق وهدايتله مَنَّ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ تكرى تعا

انلر ازرنه صنت ایلدی مِنْ بَيْنِنَا بزوم اراوزدن اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَعْلَمَ تکری تعالی بلجی دکلی در
یعنی بلور بالشاکرین اسلام نعمتنه وانکر احسانلرنه شکر ایدنلری وَاِذَا جَآءَكَ الَّذِيْنَ
وچنکه سکا کلسه انلر که يُؤْمِنُوْنَ بِاٰيٰتِنَا بزوم آیتلرمزه ایمان کتورنلر فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ
آیت سلام اولسون سزوکه ازکرن وفراد عصیان اول درویشلر درکه حق تعالی انلری مجلسنده
سُوْرِ ملکی نمی ایلدی وبعضی تفاسیرده کلمشدرکه برقوم رسولمزه خدمتنه کلوب ایتدلر یارسول
الله چوق کناهلر ایدردرز اعتذار تدبیر واستغفار چاره وارمدر بوآیت نازل
اولدی که چون کناهکار مومنلر بزم بِرِّ لطفمزه وسنکررسالتکه وقرآنکر حقلغنه انابت
سکا کلسه لرانلره سلام ایله که بشارت دنیا سلامتیله وآخرت رحمتیله وسلامدن صکرآیت
که كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلٰى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ سزوکه تکرکز کندوفضلی ازره رحمت وشفقت یازدی
یعنی رحمته وعده قلدی که انکر وعده سنده خلاف اولمز وقوللرنه شفقت اتمکه کندوازره
لازم قلدی اَنَّهٗ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوْٓءًا تحقیق هرکم سزدن یارولقی کناهلرنه بجهالته بلم کلمه
یعنی جاهل اولدیغی حالده وبلمسه که انکچون عقوبته مبتلا اولور ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهٖ اندن
اول یارولغ عملدن صکره توبه ایلسه وَاَصْلَحَ وکندوسنی اصلاحه کتورسه یعنی اندن صکره ایو
عملرله کناهلرنه فَاَنَّهٗ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ بیقینکه تکری تعالی توبه ادنلری یارلیغیجی در وانلره رحمت
ایجی در وکذٰلِكَ لکذوانجلین که بوسوره ده توحید ونبوت دلیللرن تفصیل ایلدکه بوخللرن
نُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ تفصیل ایدرز قرآن آیتلرن مطیعلره وعاصیلره حقنده تاکه حق ظاهر
اولوب وَلِتَسْتَبِيْنَ وبللوروشن اولوسبیل الْمُجْرِمِيْنَ کناهکارلرنیولی یعنی حق باطلدن
تمیز اولسون تقلدرکه چون قریش رسولمزه تاکری دینه دعوت ایلدلر بوآیت نازل اولدی که
قُلْ اِنِّيْ نُهِيْتُ آیت تحقیق بن نهی اولندم یعنی بنی منع ایتدلر اَنْ اَعْبُدَ الَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ
انلره طعنه دن که سزطپه سز مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ تکری دیکاردن غیری یعنی بتلره سزکه آرزو کز
اولدرکه بنی انلره طپم قُلْ لَّآ اَتَّبِعُ اَهْوَآءَكُمْ آیت بن سزوکه ارزولرکزه وهواکزه
اویمزن قَدْ ضَلَلْتُ اِذًا تحقیق بن اول وقت آزرن یعنی اکر سزوکه هواکزه تابع اولسم
وَمَآ اَنَا مِنَ الْمُهْتَدِيْنَ ویول بولمشلردن اولمزن کتور مثلرکه نضر بن حارث وقریشه
اولولری ایتدلرای محمد بزی بخه بزتکری عذابیله قورقدرسن واللدن کلن عقوبتی
بن ارشدرو بوندن صکره بزی قورقتمه بوآیت نازل اولدی که قُلْ اِنِّيْ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّيْ
آیت تحقیق بن روشن حجت ودلیل ازره یم پروردکارمدن که اول قرآندر ووحی واوله
حقله باطلرا رلسن تمیز ایدرز وَكَذَّبْتُمْ بِهٖ وسزتکذیب ایلدکزاول بزوم دلیللری مَا عِنْدِيْ

بنم قدمتم یوقدر مَا تَسْتَعْجِلُوْنَ بِهٖ سزاکاوردکلز وتزلتدکلز نسنه یعنی عذاب اِنِ الْحُكْمُ
اِلَّا لِلّٰهِ حکم وکلدرعذابی تعجیل وتاخیر اتمکده الا تکری تعالینکدر يَقُصُّ الْحَقَّ درست خبرلر
سویلر وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِيْنَ واول حکم ادجیلرکه وبیان ایدنلرکه یکر کیدر قُلْ لَّوْ اَنَّ عِنْدِيْ
آیت اکر بنم قدمتم اولیدی مَا تَسْتَعْجِلُوْنَ بِهٖ سوال نسنه که سزاکا تعجیل ایدرسز یعنی هیچ
تزلتدکلز عذاب بنم قدمتم اولیدی لَقُضِيَ الْاَمْرُ اشن تمام اولورو بترردی بینی وبینکم
بنملهسزوکه اراکزده یعنی سزی هلاک ایدردم عذابی تعجیل اتمکله وبزوم اراکز
منقطع اولوردی وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِالظّٰلِمِيْنَ وحق تعالی بلجی رکدر ظالملکری وانلره عذاب ایدیجکر
وقتی بلور تاخیر اتدوکی حکمتی ازرنه در وَعِنْدَهٗ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ وانکر قدرتنده رغیب
کلیدلری یعنی کنزلونسنه لر ثواب وعقاب کبی وعملر واجللر اخری لَا يَعْلَمُهَآ اِلَّا هُوَ آنی
بلز الا اول تکری پس عذابکر تعجیل وتاخیری انکر حکمتنه بغلو درو مشیتنه متعلق در
وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وحق تعالی بلور بیابانده اولان نسنه نباتات وحیوانات دن
وکذره اولنی دخی جواهر وصوجانوارلرن یاعالم شهادت بَرّنده وعالم غیب بحرنده
اولنلری وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَّرَقَةٍ واغاجدن هیچ بر یپراق دوشمز اِلَّا يَعْلَمُهَا الا انکه تکری
تعالی انی بلور که نقدر یپراق دوشدی ونقدر اغاج ازره قلدی وحق تعالینکر علمی مبالغه در
که جزئی وکلی انکر علمندن خارج وکلمز وَلَا حَبَّةٍ فِيْ ظُلُمٰتِ الْاَرْضِ وهیچ بردانه دوشمز
یرقرکولکرنده مراد یرآلتنه دوشن تخم در وَلَا رَطْبٍ وَّلَا يَابِسٍ ونه یاشن و
نه قوری یعنی یاشدن وقوریدن یوقدر اِلَّا فِيْ كِتٰبٍ مُّبِيْنٍ الا روشن کتابده ثابت
اولمشدرکه لوح محفوظدر وایتملرکه رطب ویابسدن مراد جسملرنیلردرزیرا که جسم
رطوبت یابیبوست صفتلرندن خالی دکلدر وبعضی انکرازرنه درکه رطب علم روحانی یه
اشارتدر ویابس عالم جسمانی یه ودوکلسی لوحده یازلمشدر وَهُوَ الَّذِيْ واول تکیدر
يَتَوَفّٰىكُمْ بِالَّيْلِ سزی کجیله اولدرن یعنی اویودرکه نوفی اولدرن استعاره درواویقو
اچون وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُمْ بِالنَّهَارِ وتکری کی بللور سزکونذرده کسب ایلدکلرکزو قدرندعلمز
نسنه ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيْهِ اندن صکره سزی اویقودن یینه قلدررکونذرده وبوبعثه دلیللر و
مجتدر ومثالن آدمیلر بلدرمکدر لِيُقْضٰٓى اَجَلٌ مُّسَمًّى تعام اولمجون آدرلشن اجل
یعنی بللوقت ایرشنجه که اولم در ثُمَّ اِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ اندن آنکه حضرتنه درکونکر یرکز
اولکدن صکره ثُمَّ يُنَبِّئُكُمْ اندن صکره سزه خبرورر قیامتده بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ یعنی کلکز
نسنه لری وخبرورمکر انکله درکه سزوکه فعلکز وقولکزله سزدن جزا اورر وَهُوَ الْقَاهِرُ

واولدر قهر اديجي وغالب وحاكم فَوْقَ عِبَادِهِ كندو قوللرى ازره وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً
وسزوكه ازركن صقليجي فرشته لر كونذرر يعنى سزوكه عمل دفترى يازوب حفظ ايدر لر
قيامت كونند وكن پس بكجي فرشته لر كونذر مكده حكمت اولدر كه قول قيامت كونند
رسواى اولمغى اندیشه ايدوب كندى كندوزن پرهيز ايده حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ
تاچغنكه سزوكه بريكن اولم كلمه تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا فرشته لرمز آنكچانن آلور يعنى ملك الموت
وانكراعوانيكه اون درت فرشته در يدى سى انكر رحمت فرشته لريدر ويدى سى دخى عذاب
ملكلرى وَهُمْ لَا يُفَرِّطُونَ واول فرشته لر تقصير اتمزلر وجانلر اعلقده تاخير ايلمزلر
وقتى كلنكده ثُمَّ رُدُّوا إِلَى اللَّهِ پس اولكدن صكره تكرى تعاحضرتنه دوندرلورلر يعنى انكر
حكمنه وجزاسنه مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ حق پادشاهلريدر يعنى طغوسوزلو وطغوسزلو الا
لَهُ الْحُكْمُ بلكه كه اول گون حكم آنكدر وهيچ بر حاكمك حكمه محتاجى اولمز وَهُوَ أَسْرَعُ الْحَاسِبِينَ
واولدر حساب ادجيلرك تذركى ايتمكلركه حق تعا بر قيون صاغمق مقدار نده دوكلى
آدميلرك صاغشن ايدسه در بونكر بر لحه كه انس وجن عددى چوقدر واولرك عملرى
نهايه در ويوكمال قدرته دليلدر قُلْ مَنْ يُنَجِّيكُمْ ايت محمد كه سزه نجات ورن وسزى
قورتره مِنْ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ بيابان قركولرندن يعنى بحكه وبحار قركولرندن وَالْبَحْرِ ودريا قركولرندن
كه بحكه دولت وبحار ظلمتى در مراد بيابانلرد وكزلر درماندهلكى وقتى لغى در تَدْعُونَهُ
تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً تكرى تعالايه جغرمسزارايله يعنى اسكان وكزلو دخى و
ايدرسزكه لَئِنْ أَنْجَانَا مِنْ هَٰذِهِ اكر تكرى تعا بزه بو نجات ورسه وبزى بوشدتدن و
محنتدن قورتره لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ البته بو نجات نعمتنه شكر ادجيلردن اولورز
يعنى اكا چوق شكر ايده لم قُلِ اللَّهُ يُنَجِّيكُمْ مِنْهَا ايت يا محمد حق وبر ظلماتدن سزى تكرى
تعا قورتره رد مِنْ كُلِّ كَرْبٍ وهر درلو غمدن وغصه دن يعنى دشوار لغدن ثُمَّ أَنْتُمْ تُشْرِكُونَ
اندن صكره سزيه شركه رجوع ايدرسز وشدت زمانند اتدكلرى عهد وفا ايتمزسز
قُلْ هُوَ الْقَادِرُ ايت اول قادر در وكوجى يتر عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا سزوكه
ازركن عذاب كوندرمكه مِنْ فَوْقِكُمْ باشكزدن ازرندن طوفان كبى كه نوح قومنه كلدى
وطاشلر كه لوط قومنه ياغدى أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ ياآيقلركزدن التدن فرعون قومى
كبى صويه غرق اولدلر وقارون كبى كه يره كجدى وايتمكلركه ازرلرندن عذاب ظلم حاكملر
وايق التدن قوللرى وخدمتكارلر ياتوقرو قومه اولورلر وياشاغه كرانلركه كچيلرى
أَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيَعًا ياسزى فرقه فرقه اولكلر قلغه يعنى سزى بولكلر بولكر قله وهم بولكه بر

بو عملدن پرهيز ايده لر

سودا وغنا وآرزو وهيره كه بر بريزنه مخالفت ايدوب جنگ ايده لر وَيُذِيقَ بَعْضَكُمْ
وتكرى تعا قدرتنده سزوكه بعضكزه باس بَأْسَ بَعْضٍ بعضكز رنجن وقيغى تغن مراد قيلمغله جنگ الملدر
انْظُرْ كَيْفَ نظر ايله وكور كه بز نُصَرِّفُ الْآيَاتِ دوندرر زآيتلرى وعدوعيدله لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ
اولاكم انلر فهم ايده لر لر وبله لركه بزم نسنه قادر وَكَذَّبَ بِهِ قَوْمُكَ وتكذيب ايدلر لر تكرى
يا قرآنى سنكر قومك مراد قريشدر كافرلريدر وَهُوَ الْحَقُّ واول قرآن يا عذاب حق وكرحكدر قل
لَسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ايت بن سزوكه ازركن وكيلر دكلمن كه سزوكه مهمكزى بكا احمر لشه
اولله لر تاسزى تكذيبدن منع ايدم ويا سزه عذاب ايليم لِكُلِّ نَبَإٍ مُسْتَقَرٌّ هم بر خبرك
بر پرو بر وقت وار در كه اول وقتده قرار بولور يعنى واقع اولور يا هم بكلكز بر جزاسى وار
وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ وتزاولاكه آيلى بله سز الا عذاب كلدكدن صكره بلدكلكز فايده ورمز وَإِذَا
رَأَيْتَ الَّذِينَ وقتكه كورسكز اول كمسه لرى كه يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا تكذيب واستهزايله
طعن ايدوب سوز صاوايدرلر بزوم آيتلرمزده كه قرآندر فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ پس انلردن
يوزدوندر وانلرله اوتورمه حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ تا انلر غيرى سوزه كرنجه يعنى انلر
اوزكه سوزه باشلينجه وَإِمَّا يُنْسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ واكر شيطان انلرى يوزدوندرمكى سكا
اونتدرسه خطاب رسوله اومه ومراد امتدر فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرَىٰ پس اوتورمه تكرى يادى
اتدكدن صكره مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ظالملر قوميله كه تكذيب واستهزايى تصديق وتعظيم
موضعنده وضع ايدرلر اهل اسلام ايتدلر يارسول الله بزه كعبه طواف اتمكه ومسجد حرامده
اوتورمغه جان يوق وكافرلر دايم مسجد قيوسنده اوتورب قرآنه وايمان ايلمكنى مسخره
آلورلر وبز انلركه مجلسنى ترك ايده مزز وانلركه طعنى دفع اتمكه دخى قادر دكلز عجبا كن عكار
اولور ميوز بو آيت نازل اولدى كه وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ ويوقدر انلرازرنه كه قورقرلرو
صقنرلر مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ خوضى وطعنى ايلمكلرى حسابلرندن برنسنه يعنى ايلمز
تكذيبكر طعنى اندوكى كناهلردن پرهيز ايدن مؤمنلره هيچ نسنه يوقدر وَلَٰكِنْ ذِكْرَىٰ وليكن
مؤمنلر انلرى اوكتمك وطعنندن وسايرجركن انلردن منع ايده لر لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ
اولاكم انلر بو عملدن پرهيز ايده لر وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ تكذيب واستهزايه قورقمدن
لَعِبًا وَلَهْوًا قوتركه ايله يعنى يوزدوندرانلركه صحبتندن كه كندو دينلرنى اويون وعبث شغل
ومسخره لق ايدندلر بوتكلر طابعق وتخايروسوايب حرام ايلكدر عجبا پيغمبر انلرى دعوت
ايلدوكه دينى اويون ومسخره يه الحق كبى ياكندو بيراملرنى كه عبادت وقتى درا ويوندو مسخره يه
بكورورلر وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وانلرى الدوى دنيا درلكى قاول سببله حشره وبعثه انكار

ایدرلر وذکره یه واذکتله آنلری قرآنله اَنْ تُبْسَلَ نَفْسٌ تسلیم اولنیه حلاکه یارسوالی ویله
یادوتلیه برنفس کافرلردن بِمَا كَسَبَتْ قزندیغی یارمز لقلر سبیله لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَلِيٌّ واول کرفتارلردن ودوتلن نفسه تکری تعادن یغری برحوست کیلمه مدد ایلیه وَلَا
شَفِيعٌ ونه برشفاعتجی یغنی دلکجی کیه آیه عذابدن خلاص ایده بله وَإِنْ تَعْدِلْ واکر
فدا ورسه اول نفس كُلَّ عَدْلٍ هر فدایی که اولسه تاکیدویی عذابدن صتون آله لَا يُؤْخَذْ
مِنْهَا اول فدا اندن قبول اولنمز أُولَئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا انلر اول لکه لردرکه تسلیم اولندلر
عذاب فرشته لرینه وانلره اجرا لندلر بِمَا كَسَبُوا قزندقلری یارمز عملر سبیله لَهُمْ شَرَابٌ
مِنْ حَمِيمٍ انلر جهنمده اچکلر وار در قینر صودن که انلرکه اچلدن طوغرر وَعَذَابٌ أَلِيمٌ واغرعذابی
اشکنجه که انلرکه طتمش سنه دنی کویندر بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ انلر کافر اولدقلرندن ایتر وقل
أَنَدْعُوا ایمت ای پیغمبر بز طپالملی مِنْ دُونِ اللَّهِ تکریدن غیر یه یعنی طپمز زکا لَا يَنْفَعُنَا
بزه فایده ورمین نسنه اکر اکا طاعت اتسه وز وَلَا يَضُرُّنَا وزیان دنی ایده مز اکر
آیه ترکه اتسه وز یعنی نفعه وضرّه قادر دکلدر وَنُرَدُّ عَلَىٰ أَعْقَابِنَا ودونلمی اوچکلرز
ازرنه یعنی شرکه دونب مرتدجی اولملم بَعْدَ إِذْ هَدَانَا اللَّهُ تکری تعابن طغرویول
کوسترد کندن صکره کاملا وکز وضلالت طارلغندن خلاص ورحمی صکره اکر
حق ویندن دونسه وز اولورز كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ اول کشی کبی که آیی دیولر الیه
کتورمش اولا فِي الْأَرْضِ حَيْرَانَ برطغرو بولدن ازاق یباندیرمش برغوب حیران ومتحیر
قلمه یول بلمز ونه کندویه چاره ایده بله لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ آنکر یارنلری بو مصاحبلری قار
که شفقتله آنی چغرر لرایا ائْتِنَا طغرو یوله وبزم کمل درلر وشیطان دنی انلری
کندولری دعوت ایدر اکر شیطانلره اویسه ورطه هلاکه دوشرو اکر کندو یاری دیو لکه لکلری
سوزنی اشدیرسه که اهل اسلام در نجات یولنی بولور قُلْ إِنَّ هُدَى اللَّهِ ایت تحقیق تکری
دینکر یولی هُوَ الْهُدَىٰ اول اسلام یولیدر کیه طغرو یولدر وَأُمِرْنَا لِنُسْلِمَ وبزه بویرلدی
که مسلمان اولهوزیغه بیون قویاوزه لِرَبِّ الْعَالَمِينَ عالملری بسلین تکری حکمنه واکا
مطیع ومنقاد اولهوز وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ ودنی بویرلدی که نمازی طوغرکه وَاتَّقُوهُ
وتکریدن قورقه آیه ترک اتملکدن وَهُوَ الَّذِي واولدرتکری که إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ انکر قاتنه جمع
جمع اولنورسکز قیامت کونده وَهُوَ الَّذِي واولدر اول تکه که خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ
کوکلری ویری یارتدی بِالْحَقِّ اظهار حق ایچون زیرا انکر مصنوعاتی کندنکر قدرتی ووحدتی
دلیللریدر وَيَوْمَ يَقُولُ وذکر ایله برکونی که تکری تعابیون یعنی بوسنه نکر که اولدغنی سیتیه

اکا او

اکا امر ایدوب ایدرکه كُنْ فَيَكُونُ اول بن اول نسنه اولور حراد قیامت کونیدر واولور تتمکر
وحشر ایلکدر قَوْلُهُ الْحَقُّ انکر سوزی کرچکدر وَلَهُ الْمُلْكُ وبادشاهلق انکدر يَوْمَ يُنْفَخُ فِي
الصُّورِ اول کوندکه صوراچنه اوفورله وصور بر بوینزکی که اسرافیل آنی اوچکرجکده
وانکر ذکری کلسه در عَالِمُ الْغَيْبِ تکری تعاغیب بلیجی در که عالم ملکوتدر وَالشَّهَادَةِ
وکشکان دنی که عالم ملکدر یعنی عالم ارواح وعالم اجسامی بلور وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ واول
حکمت اتنی درخلایقی بعث وحشر اتملکده خبردار در بلور انلری نه وجهله ازره حشر ایدر وَإِذْ
قَالَ إِبْرَاهِيمُ وذکر ایله مکه اهلنه ابراهیم قصه سنی که مکه اهلی انکر اوغلنلرینوز دیو دعوی ایدرلر
بیه اولی بوندر که توحیدده وتکریه طاعتده اکا اقتدا ایده لروانکر قصه سی بودرکه ایتدی
لِأَبِيهِ آزَرَ کندواتاسنه که آدی آزر آدی وتواریخ کتابلرنده انکر سمی تارخدر وآزر
لقبی در وآزرکه معنای بیرکله ارتمشدمکدر وبعد تقدیر ابراهیم اکا ایتدی ای اتام أَتَتَّخِذُ
أَصْنَامًا آلِهَةً بوتلری معبود لری ایدنورسن کندواکلرله دورر سنز إِنِّي أَرَاكَ وَقَوْمَكَ
تحقیق بن سنی وسنکر قومکی دنی فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ اشکان از غنلق اچنده کزو باطل یولنه کز
وَكَذَٰلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ وانکلین کوسترد کمز ابراهیم قومنکر اهلغنی نه انکلین کوسترز
ابراهیمه مَلَكُوتَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ کوکلرویرلرینجایب دغرایلدرن وانکلرکه کوکل
مَلَكُوتِ کوزیله ایدر ویر ملکوتی اغاج وطاشدر حق تعا ابراهیمی بیت المقدسده اولان
صخره طاشنی ازره چقردی وکوکلرویرلرینزن عرشکر ازرندن تا تحت الثراه دکن که
یرکه نهایتی در اکا کشف ایدوب کوسترمدی تا یونلری کور مکله حق تعالینکر کمال قدرتنه کامل حال
ایده وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ ودنی کما نسز لردن اولا معاملده کاملدر که نمرود بن کنعان که
بریوز نکر پادشاهی ادی وبابلده اولوردی برکجه واقعه ده کوردی که اول شهرکه برطاقندن
بریلدز طوغر که انکر نوری آیکر وکوشکر نوزنی محو ایلر نمرود اویانوب معبرلره کاهنلره و
مملکت حکماسنه کتورر تعبیر ایدرلرکه بویل بابل ولایتنه براد غلان وجود مکله که سنکر هلاکنکر
ومملکت اهلنکر دنی انکر الدن اولا نمرود دیورردی هم حامله عورته برموکل قودرلرا کراوغلان
طوغه فی الحال اولدرر، لرچون ابراهیم انا سینکر طوغمه سی یقین کلدی قورقوب شهردن چقدی
وطاغده برمغاره ده ابراهیمی طغردی برحرقه یاسنه صاروب انده قودی ومغاره نکر
قپوسنی یاپوب کتدی وبرکون ینه مغاره یه کلدی ابراهیمی کوردی که کندوبارمقلرن اوزره برمزدن
رزق ویرمزدن بال چقردی تاکه بویکر اولدی وایتملرکه یدی یل یا اون اوچ یل مغاره ده اولدی
برکون آزری مغاره یه کتوروب ابراهیمی اکا کوسترمدی آزر ایتدی بونی مغاره دن اوکتور

بوزی در

پس ابراهیمی اخشام نمازی وقتنده مغاره دن چقردی و نمرود زماننده بعضی یلدزه و
آیه و کونشه طپرلردی و بعضیلری بت پرست ادی و بر جماعت نمروده طپردی ابراهیم
اناسیله شهر جانبنه روان اولدلر فلما جن علیه اللیل پس قچنکه ازرنه کچه کردی و
قره کو اولدی رای کوکبا بر یلدریجی یلدز کوردی یعنی زهره و بعضی مشتری دمشلر
مغرب کنارنه یقین پس بعضی یلدزه طپنلر اکا سجده اتدلر قال هذا ربی ابراهیم ایتدی
بودر بنم تکرم استفهام طریقی ازره یا بوکه اول قومک زعمنجه دوی فلما افل پس اول
وقت که اول یلدز اشغه کدوب طولندی قال لا احب الافلین ایتدی بن طولنجیلری سومزن
زیرا که عالم پروردکارنه زوال و انتقال و تغیر روا دکلدر پس بر مقدار یول کتدلر و
آیک اون درت کچه سیدی ای آلتون طبق کبی فلک کنارنده ظاهر اولدی فلما رای القمر
بازغا پس قچنکه آیی طوغرکن و یلدرکن کوردی و آیه طپنلردن بر جماعت انک اوکنده
سجده یه دوشدلر قال هذا ربی ایتدی بودر بنم پروردکارم فلما افل پس اول وقت که
طولنمغه یوز دوتدی یعنی آی فلک اورتاسندن مغرب جانبنه میل اتدی قال لئن لم یهدنی
ربی ابراهیم ایتدی اکر تکرم بکا یول کوسترمسه معرفتله و فهمله لاکونن من القوم
الضالین البته بن آزغونلر قومندن اولورن پس بو یردن کچوب شهره یقین ارشدلر
کون طوغمغه باشلدی بر جماعت اول طرفه یوز دوتب سجده یه اتدلر فلما رای الشمس
بازغة پس قچنکه ابراهیم کونشی طوغرکن و جهانی روشن ایدرکن کوردی قال هذا ربی
ایتدی بنم تکرم بودر هذا اکبر بو اولور قدر بنم نظرمده و آیدنلقده دخی زیاده در فلما
افلت پس چون زوال و انتقال نشانی انک ازره ظاهر اولدی قال یا قوم ایتدی ای بنم
قومم انی بریء بن بیزارن مما تشرکون سز شرک اتدککزدن یعنی تکریدن غیریه
اورتاق ایدوب طاپدقلرکزه بن طپمزن و انلردن بیزارن انی وجهت وجهی تحقیق بن
دینمی خالص ایلدم یا کوکلم یوزنی متوجه قلدم للذی فطر السموات والارض اکا که
محض قدرتیله یارتدی کوکلری و یرلری حنیفا میل ایدجی اولدغم حالده دوکلی باطل
دینلردن حق دینه و توحیده وما انا من المشرکین و بن شرک کتورجیلردن دکلم و
ابراهیم دایم بتلری ذم ایدوب انلره طپنلره دشنام ایدردی و قوم انکله مجادله
ایدرلردی تا که حق تعالی بیورر وحاجه قومه و انک قومی اندن حجت استدلر انک ازره
و توحید بابنده چکشدلر قال اتحاجونی فی الله ایتدی بنمله حجت لشورمسز تکری تعالی
برلکنده و دلرسز که بنم ازرمه غلبه ایده سز وقد هدان حال بودر که تکری تعالی بکا یول

عزم

تحقیق

باطل یره

کوستردی

کوستردی توحیده و معرفته انلر آنی تخفیف ایدوب ایدرلردی که سن بزوم معبودلرمزی
ذم ایدرسن انلر سکا ضرر ایدجکدر و زیانلری دوقنور ابراهیم ایتدی ولا اخاف
ما تشرکون به و بن قورقمزن سز اکا اورتاق اتدککز نسنه دن یعنی سزوک بتلرکزدن قورقمزن
انلر کمسیه ضرر ایده مزلر الا ان یشاء ربی شیئا الا بنم تکرم ضرردن بر نسنه دلسه که انلر چون
بکا ارشه وسع ربی کل شیء علما قپلدی و ارشدی بنم تکرم دوکلی نسنه یه علم جهتندن یعنی
بنم تکرمک علمی هر نسنه یه ارشمشدر و بلور افلا تتذکرون پس ذکر ایلمزمسز و اوکت دوتمزمسز
و عاجزله قادر و عالمله جاهل ما بینن نچون تمیز ایلمزسز وکیف اخاف ما اشرکتم و
بن نجه قورقمسز اورتاغ اتدککز معبودلردن ولا تخافون انکم و سز قورقمزسز
اشرکتم بالله تکریه شرک کتوردککزدن ما لم ینزل به علیکم سلطانا اول نسنه که تکری تعالی
آنی شریک اتمکچون سزه بر حجت و کتاب اندرمدی فای الفریقین پس بو ایکی بولکدن قنقسی
یعنی موحدلرله مشرکلر احق بالامن امینلکه و خلاصه لایق قدر پس بکا جواب ورک
ان کنتم تعلمون اکر بلورسکز که کمدن قورقمق کرکدر نفعه و ضره کم قادردر پس الله
تعالی ابراهیم سؤالنه جواب ورر که امینلکه لایق الذین آمنوا انلردر که ایمان کتوردلر و
لم یلبسوا ایمانهم بظلم و قرشدرمدلر یا اورتمدلر کندو ایمانلرن ظلمله که شرکدر اولئک
لهم الامن اول بولک امینلک انلرکدر که ابدی جهنمده قلمقدن امین اولورلر وهم مهتدون و
انلردر یول بولنلر و هدایت ازره اولانلر وتلک حجتنا و بو ذکر اولان ابراهیم دلیللرندن
که یلدزلر طولنمقدر تا بو یره دکن بزوم حجتمز و برهانمز ادی که آتیناها ابراهیم آنی بز
ابراهیمه وردک تا کرچکلکنه حجت دوتدی علی قومه کندو قومی ازره که بابلده ادی نرفع
درجات من نشاء قالدررز و یوجلدررز مرتبه لرن علم و حکمتده و جاه و مرتبه ده دلدکمز
کمسه لرک ان ربک حکیم علیم بدرستی سنک تکرک حکمت اسی در قوللرن قالدرمقده و اندرمکده
بلجی هر کشینک نه مرتبه یه مستحق اولدوغن ووهبنا له اسحاق ویعقوب و ابراهیمه بغشلدق
اوغلی اسحاقی که بنی اسرائیل پیغمبرلرنک اتاسی در و یعقوبی که اسرائیلدر و انک اوغلنلرن دخی
کلا هدینا بو اکی اوغلانک هر برنه یول کوستردک ونوحا هدینا من قبل و نوحه دخی
یول کوستردک ابراهیمدن اوکدن ومن ذریته و نوحک ذریتندن دخی هدایت وردک
و بعضی ایتمشلر که ابراهیم ذریتندن و اولکی قول اصح در زیرا که یونس و لوط که بو آیتلرده
مذکوردر بونلر ابراهیم ذریتندن دکلدر و باقی ابراهیم ذریتندن اولان نوح ذریتندندر
زیرا که ابراهیم نوح ذریتندندر بالاتفاق پس حق تعالی بیورر که نوح ذریتندن دخی یول کوستردک

داود داوده که ایشا اوغلی درسلیمان اولادندن وسلیمان وانکراوغلی سلیمانه دخی وایوب
وایوبه که اموص اوغلی درعیص بن یعقوب اسباطندن ویوسف وموسی وهارون
وبواوچ پیغمبره دخی وکذلک واینجیلین که ابراهیم یوجه درجه لرجزا اوردیکه بجزی المحسنین
ایولشلولرن جزا اوررز استحقاقلرنه کوره وزکریا ویحیی وعیسی وانکراوغلی الیاسه دخی
آزرنبن میلکا اوغلی درزجعیم بن سلیمان اولادندن ویحیی وعیسی وانکراوغلی الیاسه
دعیایه دخی که مریم اوغلی درومریم عمران قزیدر ماسان اوغللرندن که بنی اسرائیل
ملکلرندن ایدیلر وایتملرکه عمران اشیم بن اموص اوغلی درسلیمانه اولادندن و
بوندن معلوم اولورکه نسب آناطرفندن دخی صحیح ومعتبردر زیرا عیسای نوح
ذریتندن یا ابراهیم ذریتندن ذکرایلدی حال بوکه انکر نسبی اناددندر اتادن دکل والیاسه
دخی الیاسه که اکثر قوللرنه ثابت قنحاص بن عشور بن هارون اوغلی درو بعضی
ایتملرکه الیاسین مراد ادریس درامّا اراقدر زیرا ادریس نوح اتالرندندر انکر
اولادندن دکل کل من الصالحین بو پیغمبرلرکه دوکلسی صاحلرندندر واسماعیل والیسع
دخی یولکوسترردکه که ابراهیم خلیلکر اوغلی درو الیسع که اخطوب اوغلی درو
وابن العجوز دمکله مشهوردر ویونس ویونس بن متی ولوطا ولوط دخی که کامران
اوغلی اولدی حضرت ابراهیمکر قرندشی درو کلا فضلنا علی العالمین ودوکلسی مفضل
قلدق یعنی نبوت فضیلتی وردکه ملائکه وانس وجن ازرنه ومن آبائهم وبو پیغمبرلرکه
اتالرندن بعضیلرینه دخی هدایت وردکه وذریاتهم وانلرکه اوغللرندن بعضسنه
واخوانهم وقرداشلرندن دخی بعضلرینه واجتبیناهم واول پیغمبرلری اوردندلدکه و
اختیار قلدق وهدیناهم الی صراط مستقیم وانلری یولکوسترردکه طغرویولکه
انلری جنته الدرو جحیم یولندن اراغ ایلر ذلک هدی الله اول توحیدکه انبیا انکله
متدین لرردی تکری دینی درییهدی به من یشاء اول دینه یولکوسترر
فضلیله بر کمسه دلسه من عباده کندو قوللرندن ولو اشرکوا واکر بو پیغمبرلر تکری
تعالایه شرک کتورسه لر بودوکلی فضل وکمال برله احبط عنهم انلردن باطل وضایع
اولوردی کانوا یعملون اشلدکلری عملللر زیراکه کفر عملی باطلدر بو آیتی مخرکه
عظیم تمدیدوار درحتی کسر کلمه اولئک الذین اول بولکر یعنی انبیا انلردرکه آتیناهم
الکتاب انلره کتاب وردکه والحکم والنبوة وحکمت یاکشریعت وردکه وبو پیغمبرلق دخی
فان یکفر بها پس اکرکافراولسلر انلر یعنی کتابه وحکمه ونبوته هؤلاء بوقریش معاندلری

فقد

فقد وکلنا بها قوما پس تحقیق بزانلره ایمان کتورمکچون برقوم موکل وحواله قلدیررز
که صدق یوزندن لیسوا بها بکافرین بونسنه لن کافراولمزلر یعنی کتابه وحکمه ونبوته مراد
پیغمبرلرواتالرکه تابعلریدر اولئک الذین اول انبیا بولکی انلردرکه هدی الله تکری تعالا
انلره یول کوسترردی کندو دینیله که اسلامدر فبهداهم اقتده پس انلرکه طریقینه اقتدا
ایله مراد اول نسنه درکه توحیدون واصول دینندن انکرازره متفقلرادی قل لا اسئلکم
علیه اجرا ایت یا محمد کافرلره که بن سزدن تکریدن خبرکتوردیکم ازره هیچ مزد استمزن نتاکه
بندن اوکدن بر پیغمبر کندو امتندن مزد استدی ان هو الا ذکری للعالمین
بوخبرکور مکدکلدر الاعالملره اوکندر که مناهی دن پرهیزایده لر ودین اسلامه اختیار
ایده لر وما قدروا الله وجهولر تکریئی تعظیم اتدلر حق قدره انکه تعظیمی حقنجه یعنی انکر
تعظیمه لایق واولوللسنه کون وکشف الاسرارده ایدر تکریئی بلدلر حقنجه بلکر بلکی قدیکر
حادثله نسبتی وطپراغله صویکر ربّ الارباب له مناسبتی وارسه بونلرتکریی کرکنجه
وصف اتدلر اذ قالوا ما انزل الله قجنکه ایتدلر تکری کندو اندرمدی علی بشر من شیء
آدم اوغلنه ازرنه وحی دن واحکام شرعدن هیچ برنسنه یعنی حق آدم اوغلانه پیغمبرلر
کوندرمدی وکتابلر اندرمدی قل من انزل الکتاب الذی ایت ای پیغمبریاکم اندردی
اول کتابی که جاء به موسی موسی انکله کلدی یعنی توریت نورا وهدی للناس نور
ودرمی اولدیغی حالده ویول کوسترجی آدملره تجعلونه قراطیس آنی صحیفه کروطومارلر
ویراکنده کاغدلر قیلورسز تبدونها آنی اشکار قیلورسز وتخفون کثیرا واینکه چوغنی
کزلرسز رسولکر نعتی وجودی کبی وآیت رجم کبی واندن غیری وعلمتم واذکر دنلدکز
ای یهود محمدم دلیله کما لم تعلموا انتم سزبلکه کلکز نسنه لری ولا آباؤکم ونه اتالرکزدخی
اوروغی دن وحلال وحرامدن قل الله ایت که تکری تعالا کوندردی وبو جوابدر موسایه
یم کتاب اندردی ومکر ازره ثم ذرهم اندن صکره جهولرینی قوو اتدکه ایله که دیلم
فی خوضهم یلعبون خوضلرنده یعنی عبث وباطل اشلرنده اونیه لر وهذا کتاب و
بوقرآن برکتابدرکه انزلناه مبارک آنی اندردکه جوق فایده لو وبرکتلو در مصدق الذی
کرچکلیج درآنی که بین یدیه کندودن اوکدن نازل اولدی یعنی جمیع کتابلری ولتنذر
ام القری تاکه قورقدره ام القری بوکتاب وخصوص خطابله اوقوریعنی تاکه قورقدره بسن مکه اهلنی ومن
حولها ومکه چوکن سنده اولنلری یعنی مجموع مشرق ومغرب قومنی که کویلر وشهرلر
قبله سی درو الذین یؤمنون بالآخرة واول کسلرکه آخرته ایمان کتورمشلردر یؤمنون

به کتابه یا پیغمبره دخی ایمان کتوررلر زیرا پیغمبری تصدیق اتمک عاقبت قورقوسندندر وهم
علی صلاتهم یحافظون وانلرکه پیغمبره وکتابه انانورلر کندو نمازلری ازره محافظه
ایدرلر زیرا که ایمان نشانی ودین درکی نمازدر کتورمشلرکه مسیلمه کذاب واسود
عنسی پیغمبرلک دعواسن اتدلر ورسول عم انلرک یلان دعواسندن ملول اولدی حق تعالی انلرک
ظالم اولدقلرن شرح ایلدی که ومن اظلم ممن افتری وکم ظالمقدر اول کمسه دن که
بهتان ایده علی الله کذبا تکری تعالی ازره یلانی وایده که بن انک پیغمبریم او قال اوحی
الی یا بکا وحی اولنور دیه ولم یوح الیه شیء حال بودر که کندویه بر نسنه وحی
اولنمدی مسیلمه لعنه الله باطل ویلان نسنه لر دوزب ایدردی که بو وحی در که بکا
اندی واسود عنسی دخی ایدردی که بکا حماره بنمش بر شخص ظاهر اولور وبکا سوزلر
القا ایدر ومن قال سانزل ودخی کم ظالمقدر اندن که ایده تز اولا که بن اندرم
مثل ما انزل الله تکری تعالی اندردکی کبی بو سوزی دین عبد الله بن سعددر که پیغمبرک
کاتبلرندن ادی ولو تری اذ الظالمون واکر کوریدک اول وقت ظالملری که کافرلردر
فی غمرات الموت اولم شدتلرنده یعنی جان چکشرکن والملائکة وعذاب فرشتلری
باسطوا ایدیهم اللرن اچوب اوزدجیلردر انلرک جانن المغه ودنیا بیعده
کلمشدر که انلرک عذابلرنه اللرن اچلر واوتدن عمودلرله انلری اورب ایده لر اخرجوا
انفسکم چقرک جانلرکزی مردار تنکزدن الیوم تجزون بوکون که سزوک المکز
وقتیدر جزا اورلورسز عذاب الهون خوارلق عذابنی بما کنتم تقولون
سویلدککزدن اترو علی الله غیر الحق تکری تعالی ازرنه ناحق سوزی وکنتم عن
آیاته تستکبرون وانک آیتلرندن بویکلندککز اچون وتعظیم اتمدککز اچون وانده
تامل وتدبر اتمزدکز ولقد جئتمونا فرادی تحقیق بزه حساب وجزا ایچون
یلوکز کلورسز یعنی تنها نه مال ونه اوغل قز ونه خدمتکار ونه یار ونه مددکار
اوله کما خلقناکم نته کم سزی یارتدق اول مرة اولکی کز انا رحمنده عریان ایدکز
وترکتم ما خولناکم ودخی قیوب کتدکز سزه وردکمز نعمتلری که انکله غیریلر
ازرنه فخر ایدردکز وراء ظهورکم ارقه کز آردنده نه اوکرن کوندردکز ونه
کندوکزله کتوردکز وما نری معکم وسزوکله کورمزز شفعاءکم الذین سزوک
اول شفیعلرکزی که زعمتم انهم سز انلری صاندکز وکمان ایلدکز که انلر فیکم شرکاء
سزوک تربیتکزده تکری شریکلریدر لقد تقطع بینکم تحقیق کسلدی سزوک اراکز

سزوکله

یعنی پیوندکز

یعنی پیوندکز وحفص نونک نصبیله اوقور یعنی سزوک اراکزده اولان علاقه واولاشقلق
ودوستلق منقطع اولدی وضل عنکم وسزدن ازدی وکورنمز اولدی ما کنتم تزعمون
سزکمان اتدککز نسنه که بتلر سزوک شفیعلرکزدر ان الله تحقیق تکری تعالی فالق الحب
دانه یارجی در یعنی تخمی که اندن نبات بتر والنوی وچکردکی دخی که اندن فدان وخرما
اغاجی چقر یخرج الحی دریی چقرر یعنی نباتی که نشو وغایله حیاتی وار من المیت
اولودن که تخم ودانه در یا ولدی نطفه دن چقرر وقوشی یومرده دن ومؤمنی کافردن و
عاقلی جاهلدن ومخرج المیت واولویی چقرجی در تخم یا نطفه یا یومرده کبی من الحی
دریدن که نبات وآدمی وقوشدر ذلکم الله اولدر تکری تعالی که بونلری کندو قدرتیله اشلر فانی
تؤفکون پس قنده دوندرلورسز ونیچون آزرسز فالق الاصباح چین صباحی یارجی در کجه
ظلمتندن یعنی قرکویی کدرر وآیدنلق کتورر وجعل اللیل سکنا ودخی کجه آدمیلره آرامکاه
وساکن وراحت اولمغچون قلجی در تا کوندز حرکات زحمتندن دکلنه لر والشمس والقمر حسبانا
وکونشله آیی صاغش نشانلرن قلدی یعنی انلره مختلف دور ودرلو سیرلر وردی تا
آیلر ویللر بونلرله بللو اوله ذلک اول کون وآی حسابچون دور وسیر ایلمک تقدیر العزیز
العلیم عزیز بلجی تکرنک اندازه سی در که انک حکمی دوکلنه جاریدر وهو الذی واولدر اول
خداوندکه قدرت کامله وحکمت بالغه ایله جعل لکم النجوم سزوکچون یلدزلر یارتدی
لتهتدوا بها تا که سز انلرک سببیله یول بولهسز فی ظلمات البر والبحر بیابان قرکولقلرنده
ودکزک دخی ویلدزلرک بوندن غیری دخی منافعی واردر کوک زینتی وشیطانلره اتلمق کبی و
اندن غیری قد فصلنا الآیات تحقیق بز بللو وروشن قلدق قدرت نشانلرن لقوم یعلمون
بر قومچون که بلورلر وانکله استدلال ایدرلر وهو الذی انشاکم واول تکریدر سزی یاردن
من نفس واحدة بر تندن که آدمدر وم فمستقر پس سزه قرارکاه قلدی اتا بلنی یا یر
یوزنی ومستودع وامانت یری مستقر رحم یریدر ومستودع بل وعکسنه
دخی دمشلر یا مستقر قبردر ومستودع دنیا وحقیقت اولدر که آدمی هر قنده اولسه
قراری یوقدر وانک مستودعی در یعنی امانت یری بر نیچه کون صلب ورحم وقبر کبی وقرار
یری جنت در یا جهنم انک مستقری در وبو جهتدن آخرته دار القرار دمشدر قد فصلنا
الآیات تحقیق بز بیان ایلدک بر لکمز وقدرتمز علامتلرن لقوم یفقهون بر قومه که فهم
ایدرلر وقدرتلری تامل وتدبر ایدوب تکری توحیدنه یول بولورلر وهو الذی واولدر اول
تکری که انزل من السماء ماء کوکدن یا کوک طرفندن صو اندردی فاخرجنا به پس اول

صويله جقردق نباتات كُلِّ شَيْءٍ هم بتن نسنه مجمل ذكر ايلدى اندن صكره مفصّل بيورر
فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا پس اندن يشيل اوت جقردق نُخْرِجُ مِنْهُ بو يشيل اوتدن جقرز
حَبًّا مُتَرَاكِبًا بربرى ازره صيق دانه لر يعنه باشق وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا وخرما اغاجلرنك
چكلدن وغنچه سندن دخى جقرز قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ بربرنه يقين بو داقلر يعنه دوكلشق يا
يين يقين يمش چوقلغندن وَجَنَّاتٍ مِنْ أَعْنَابٍ ودخى بغچه لرو باغلر جقرز اوزم لردن
وَالزَّيْتُونَ وزيتون اغاجى ودخى كه وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ وبربرنه
نار اغاجى ودخى بو اغاجلرك يمشى بربرنه بكزيدجى اولدغى حالده وبعضى طاتلو وبعضى ماىخوشه در
بكزيدجى ودخى ميوه لذتنه زيرا بعضى غايت اكشى وبعضى طاتلو وبعضى ماىخوشه در
اُنْظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ نظر ايلكله وباقكله اغاجلرك يمشنه إِذَا أَثْمَرَ يمش ورديكى وقت كه غايت
خرد وداورسز وخام در وَيَنْعِهِ وباقكله ارشدب پخته اولدغى وقت دخى كه نه شكللو
ولذتلو اولور إِنَّ فِي ذَٰلِكُمْ لَآيَاتٍ تحقيق بو ذكر اتدكلرمز نشانلر در قادر حكيمك وجودنه
لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ بر قوم كه آنلر كمال قدرتنه وعجايب صنعتنه كوزلرى برلكنه ايمان
كتورورلر وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وتكرى تعالايه جنلرى اورتقلر قيلدلر واصحح
اولدركه مراد زنديقلر در كه ديولرى تكريه شريك ايدرلر احاشا وهم خير اوكنى تكرى يارديمجى
اكايزدان درلر وهم نسنه كشر در شيطان خلق ايدر اكا اَلْجِنَّ مِنْ درلر وَخَلَقَهُمْ حال بوكه
انلرى تكرى يارتدى شيطان دكل بلكه شيطان دخى انك مخلوقى در وبونلر مخلوق خالقه
شريك ايدرلر وَخَرَقُوا لَهُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ وبعضى كافرلر تكرى تعالايه اوغللر وقزلر قوشدى
اتدلر عزيز وعيسى كبى وقزلر دخى فرشته لر كبى كه انلر بنات الله درلر بِغَيْرِ عِلْمٍ بلكه سز
يعنه كذب وسوزلرنك حقيقتن بلمزلر سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى پاكدر اول تكرى ويوجه در عَمَّا يَصِفُونَ
انلر صفت اتدكلرى نسنه دن يعنه شريكى وقرزندى وار درلر حاشا بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مثالسز ويكى يارديمجى در كوكلرى ويرى أَنَّىٰ يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ قندن وجه سنه انكر
اوغل قزى اولور يعنه اولمز وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةٌ حال بوكه انك عورتى يوقدر وقرزند
ايرلة عورتدن ظاهر اولور وبونلرده جنسيت شرطدر وانك خود نظيرى يوق وجنيستدن
منزه در وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وهم نسنه اول يارديمجدر اصلسز وماده سز كه قادر على الاطلاق اولدر
وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ واول هم نسنه يى بلير بس انك مثلى ومانندى
اولمز واكا عورت وقرزند نسبت اتمك محالدر ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ اول ذات پاك كه بو صفتلرله
موصوفدر عبادته لايق وطاپمغه مستحق اولدر كه سزوكه پروردكاركز در لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ

كافرلر

تكرى

جهج عبادته لايق معبود يوقدر الّا كه اول خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ هم نسنه يارديمجى فَاعْبُدُوهُ
پس اكا طاپكز وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ واول بو ذكلى صفات كماله هم نسنه دن خبردار و
قوللركه باشنه وكيلدر لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ اكا كوزلر ادراك ايدمز يعنه آنى كوزلر كورمز وَهُوَ
يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ واول كوزلرى ادراك ايدر يعنه كورر بو آيت ادراكه نفى نه دلالت
ايدر كه شيئك كنهنه واقف اولمقدر زيرا ادراك سز كورمك ممكندر واكرا دراكى رؤيت
معناسنه دوشه لر تقديرى كه آخرتده كوزلر كورمز زيرا آخرتده رؤيت قرآن
وحديثله ثابت اولمشدر وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ واولدر لطف ايله ايوليكله سرلرى بلجى و
يقينا بيلجيدر ايدر كه انجه كزلو بلجى دكه اول كورمكدن كورمز وبركسه اول بلدوكنى بلكر قَدْ
جَاءَكُمْ بَصَائِرُ تحقيق سز روشن نشانلر كلدى مِنْ رَبِّكُمْ تكرى كزدن معرفتله واوصاف
ذاتنه مثالدر فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ پس هم كورسه وبلسه اول كور مكر وبلمكر
فايده سى كندوسنه در وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا وهم كور اولسه يعنه اول مجتلرى كور مسه
پس انكر ضررى كندوازرنه در وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ وبن سزوكه ازركن بكى دكملكن كه
عملكزى كوزليم وانكر ازره سز جزا ورم وبكا واجب اولان خبر دكور ملدر آنجق
وَكَذَٰلِكَ دانكر كبى كه بكن آيتلرده تعريف ايلدك نُصَرِّفُ الْآيَاتِ تعريف ايدرز آيتلرنى
خوفدن رجايه ووعددن وعيده تا بلشدنلر متنبّه اولهلر وَلِيَقُولُوا دَرَسْتَ
ودخى مكه اهلى ايدهلر كه سن درس اوقدك ولكن تعليم اتدك وقريش كافرلرنكر
زعمى بويدى كه رسولهم خبر ويسار دن كه آنى قول ايدهلر انلردن اوكرنورو
ايدر كه تكرى سن بكا وحى ايلر حق سبحانه بيورركه بز آيتكرى تعريف ايلرز تا آيتمه لركه
سن اوقيلردن تعليم ايدرسن زيرا كه بو نوعه كلامه هيچ بشرق درقدرتى يوقدر وَلِنُبَيِّنَهُ وهم
ودخى تعريف انكچون ندركه بز قرآنى بيان ايدهرز لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ بر قوم كه بو كلام
حق ايدوكنى بلورلر نقلدركه اول محلده كه عرب كافرلرى رسولهم اتالرى دينه
دعوت ايدرلردى بو آيت نازل اولدى كه اتَّبِعْ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ اوحى سكا
تكركدن وحى اولنان نسنه كه قرآندر يعنه توحيد طريقنه تابع اول وبلكه لَا إِلَٰهَ
إِلَّا هُوَ هيچ اندن غيرى معبود يوقدر وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ويوز دوندرمه شركه
كتورجيلردن دانلرك سوزلرينه التفات اتمه وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ واكر تكرى تقدير ايلسيدى
انلرى كه موحد اولهلر لَمَا أَشْرَكُوا هم كز شركه كتورمزلردى وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا
وبز سنى اول كافرلرازرنه بكجى قيلمدق كه دايم انلرى كوزليسن وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ و

قرآن

روندن الكنش

وسن انلرکه ازرنه وکیلر دکلدن یعنی انلرکه اشی سکا اصمر لنمش دکلدر قریشه مشرکلری ایتدلر
ایا محمد بزوم بتلرمزی سوکمکدن دکلدر دوت یوخسه سن صفات کاملیه یاد ایتدوکمز
تکریمیزی یاخود لغلیه یاد ایدرز دیو سوکرز آیت کلدی که ولا تسبوا الذین
انلرکه دشنام ایتمکدن صاقینکز یدعون من دون الله تکریدن غیری طپنلرکه
یاد ایتکز فیسبوا الله عدوا پس تکریه سوکرلر ظلم یوزندن وحقدن تجاوز ایدوب
بغیر علم علمسز یعنی بو عملی انلرنادانلغلرندن ایدرلر حق تعالی ایلدی که دشنام مستحق
اولان نمیه دشنام ایتمه کزتا انکر مقابله سنده سزه دشنام واقع اولمیه کذلک زینا
کبی که کفار عللرن انلرکه نظر نده بزدکه لکل امة عملهم هم آنکی عللرن دخی انجلین بزدکه
ایودن ویاروندن ونظرلرنه کتوردکه ثم الی ربهم مرجعهم اندن صکره پروردکارلرندن
یکا دوننکلریدلری فینبئهم پس انلره جزو رجزا وقتنده بما کانوا یعملون انلرکلری
اشلری کتورمشلرکه قریشه اولولری حضرت رسولمزه ایتدلرای محمد سن بزه جزو رسن که
موسی عم عصاسن طاشه اوردی واندن اون ایکی چشمه روان اولدی وعیسی عم اولولری
تفصیله درلردی بزه بوبخلین بر معجزه کتور سکا ایمان کتورمزلر رسولمز عم سویردی که
نه دلرسز ایتدلرد لرزکه بوصفاطاغی سنکدر دعا کلمه التون اولوب وبونکدن ازره محکم اندلر
که ایمان کتورملرایت کلدی که واقسموا بالله واندلر اجدلرتکری تعالیه جهد ایمانهم اندلرنکر
قطع یمین یعنی اللرندن کلدوکجه که لئن جاءتهم آیة اکرانلره بر آیت کلسه انلر طلب اتدوکلرندن
لیؤمنن بها البته انکا ایمان کتورملر قل انما الآیات ایت آیتلر یعنی پیغمبر کذشانلری
که معجزاتدر عند الله تکری نکقدرتنده در وما یشعرکم وندن بلدرسزکه یعنی نه بلورسزای مؤمنلر کافرلردن صادر اولمه انها اذا
جاءت لا یؤمنون تحقیق اول معجزه انلرکلوب مشاهده اتدکلرندن صکره ایمانکتورمیلر
وسحر درلیوانه غیه لرلر ونقلب افئدتهم وانلرکه یورکلرنی تصدیق اتمکدن دوندررز
وابصارهم وکوزلرندن دخی حق یولنی کورمکدن پس آخر کار ایمان کتورمزلر کما لم یؤمنوا
به انلر ایمان کتورمدکلری کبی ظاهر معجزه یه اول مرة اولکی کزده شق قمر کبی واندن غیری
ونذرهم وبزانلری قیوب ترکایدرز فی طغیانهم کندویولسز لقلرنده وازغلتلرنده
یعمهون حیران ومتحیر یورلرلر کفر ومعصیت بادیه سنده سرکشته کزرلر ولو اننا نزلنا
الیهم الملائکة واکر شویله بزکافرلره فرشته لرانذرسیدکه وکلمهم الموتی ویا انلره
اولولرلر سویلیدی وحشرنا علیهم ویا انلره جمع ایتسه وزیاسورسه وزکل شئ قبلا کلی

دیناده

دیناده اولان سنه یوزبیوزو بولکر بولکر تاتکری وحدتنده وسنکر بیوتکه طانقلرنده
ما کانوا لیؤمنوا انلر ایمان کتورمزلردی الا ان یشاء الله الاکر تکری تعالی دلسیدی
ولکن اکثرهم یجهلون ولیکن کافرلرکه جوغی بلمزلر الرعم انکر انلره دوکلی معجزه انلری کوسترسکز
ایمان کتورمزلر وکذلک واینطین که ای محمد سنکر دشمنلرکه وار در جعلنا لکل نبی عدوا
پیغمبرلره بردشمن قلدق شیاطین الانس والجن انسدن وجن شیطانلرندن انسی شیطانلری
کافرلردرکه شیطان کبی تکری رحمتندن اراقلردر یوحی بعضهم الی بعض کزلو خبر برغ
ووسوسه ایلر شیطانلرکه بعضلری بعضنه یاجلر برلرینه وسوسه ایدرلر واکر میلر برلرینه
خبر ورزخرف القول سوزکه بزینمش یالانی غرورا الدمجون ولو شاء ربک واکر سنکر
تکرکه انلرکه ایمانی دکلدی ما فعلوه انلر آنی اشلمزلردی یعنی پیغمبرلره دشمنلکلرینه تعرضلری
فذرهم وما یفترون پس انلری قویوکه وانلرکه بهتان اتدکلری ودوزدکلری یالانلری
دخی وبونلرندن معلوم اولدی که شیطان وسوسه سی کوجکدر وبزکلوسوزلره خلق الذین لا یؤمنون
ولتصغی الیه والکا میل ایده افئدة الذین اول لمه لرکه کوکلری که لا یؤمنون
بالآخرة آخرته انانمزلر ولیرضوه وانلرآنی بکنه لر ولیقترفوا ودخی انلرکسب ایدوب
قزنه لرما هم مقترفون انلرکنا هلردن قزنه قلری نسنه یعنی انس وجن شیطانلری برینه
کوکلرکسوزلرآزدررلرتاکه انلری دخی کندولرکبی کمراه ایده لر افغیر الله ابتغی حکما
ایت یا محمد بن تکریدن غیری حاکم جی دلیین که بنمله سوزکه ارا کزده حکم ایلیه وهو الذی
واول تکری انزل الیکم الکتاب سنه کتاب اندردی که قرآندر مفصلا بیان اولنمش
یعنی حق وباطل بربرندن آیرلمش والذین آتیناهم الکتاب واول مکه لرکه انلره
کتاب ورد که یهود ونصاری عالملری کبی یعلمون انه منزل من ربک بلورلرکه قرآن
سنکر تکرکدن انزلدر وحصر تفعیل بابندن اقور نوسکر فتحی وزانکر تشدیدیله منزل کبی
بوده اول معنایه در بالحق حقله وصدقله فلا تکونن پس اوله مخاطب پیغمبرمزدر وم اراد
امتدر یا امتدن بهم کسیه یعنی چون قرانکر حقلغی ظاهر اولدی پس اوله سکا من الممترین
کمان ادجیلردن وتمت کلمة ربک وتمام اولدی سنکر تکرکه سوزی یعنی حجتی توحید
ونبوت بیاننده صدقا وعدلا صدق وعدل یوزندن یعنی اوچکلمکل وطوغرلغله وعده ایدر
وحکم ایلر لا مبدل لکلماته هیچ تبدیل ادجی مکه یوقدر انکر سوزکرنه یعنی اخبار واحکامنه
نتاکه توریت آیتلرن تبدیل ایدلر وهو السمیع العلیم واولدر جمیعنکر سوزنی اشیدجی
دوکلنکر ستر نبلی وان تطع واکر اوسنکر اکثر من فی الارض یرده اولان مکه لردکه

أَوَمَنْ كَانَ مَيْتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا كَذَلِكَ زُيِّنَ
مثل به من هداه الله
وانقذه من الضلال
وجعل له نورا الى الايمان
يتأمل بها الاشياء فيميز
بين الحق والباطل والهدى
والضلال وقرئ ميتا
بالتشديد ميتا على الاصل
قاضي

چوغنه يعنى كافرلردن وجاهللردن وايدرلر مراد مكه يريدر يعنى اكر مكه اهللرندن چوغنه مطيع
اولسلر يضلوك عن سبيل الله يعنى آزدررلر تكرى تعاليولدن كه اكا ارشدرر ان يتبعون
الا الظن انلر اديمزلرالا كمانه وانلر كه كمانى بويديى كه بخشش امتالرى حق ازره درر وان
هم الا يخرصون وانلر دخللر درالآيلان سويلرلر تكرى تعالى ازره حرداريلى حلال ايدوب
بحايرى حرام اعتمده واكا اوغلر وشريكر نسبت اعتمكله ان ربك هو اعلم تحقيق تنكر
تكرى يلكى كمن يضل عن سبيله انكر بولندن ازن بكه يعنى دين اسلامدن حقنى و
هو اعلم بالمهتدين واول يلكى درتعالى بولنلرى دخى كه اسلام ازره ثابتلردر فكلوا مما به
يكر اول نسه دن كه ذكر اسم الله عليه تكرى اديى انكر ازره آكلدى بوغز لندغى وقت ان
كنتم بآياته مؤمنين اكر سز تكرنكر آيتلرنه وحلالك وحرام بابنده انكر سوزلرنه انانكر سكز
وما لكم الا تأكلوا دندر دخون سز يمه سز مما ذكر اسم الله عليه اول نسه دن كه تكرى
تعالينكر اديى انكر بوغز لندغى ازره يا داولندى وقد فصل لكم تحقيق تكرى تعالى يا
سن تفصيل ايلدى وبيان قلدى ما حرم عليكم سزوكه ازركن حرام اولنان نسنه و
حقص ماضى معلوم اوقور حرم كبى يعنى تكرى تعالى حرام قلدغى نسنه بيان ايلدى الا
ما اضطررتم اليه الآ بجاندن اولكه عكز نسنه يعنى اول حرامه كه قتى محتاج اولدكز ضرورت
وقتنده سن حلال درر وان كثيرا اوحقيقت اديملردن چوق فئه يضلون باهوائهم
خلقى آزدررلر نفسلرى دكليله وباطل فكرلريله حرامى حلال وحلالى حرام اعتمكده بغير
علم علمسز يعنى انكر ازره دليلى ومجتهدلرى يوق ان ربك هو اعلم شك سنكر تكرى
اولدر بلكم حدندن تجاوز ايدنلرى وذروا ظاهر الاثم وقوه وتركه ايلكر كناهكار قنه
وباطنه وكز لوسن دخى وبعضى انكر ازرنه درركه ظاهر كناه اولدركه اعضا يله اشلنور وباطن
اولكه كوكلده انديشه ايلر ياظاهر خلق مطلع اولدغى درو باطن قوليله تكرى ايرسلمنده اولان
ان الذين يكسبون الاثم كناه قزنورلر ظاهرا وباطنا سيجزون تزاولاكه
جزا ويرله لريعنى انلره جزا ويرلكدر بما كانوا يقترفون قزنده قارى كناه وبالكن كتورمشلركه
عرب مشركلرى مرداريى حلال بلوب ايدرلرحى كه اى محمد برقيون كه كندو اولورايتى
اولدرن بكدر ايتدى كه آنى يارمدن نه عجب برنسنه كه انكر قوللرى اولدرديكى حلال وبكار
قويمى اولدرديكى نسنه حلال وباكه اوله وتكرى تعالى اولدردكى حرام ومردار اوله بوسوزدن بعضى
اهل اسلام ضعيفلرى انكر خاطرنه وسوسه كلدى ايت آندى كه ولا تاكلوا مما ويكر اول
نسنه دن كه لم يذكر اسم الله عليه تكرى تعالينكر اديى انكر بوغز لندغى وقت ذكر اولندى

ايتدلر

امام

من المشكين في الظرف للحال او مثل للمفصل وهو مثل لمن يبقى على الضلالة لا ينفعا تقلبا حال
كذلك اى كما زين بما ذكر زين للكافرين ما كانوا يعملون والآية انزلت في حمزة وابي جهل

امام احمد تكرى اديى الظالمين آيت حرام بلورككه قصدله وكركه سهولة والمام مالك وشافعى بونكر
خلافنجه ايدرلركه مسلمانلر بوغز لدقلرى حيوانلرك اكرچه تسميه اتمامش اولسلر واما اعظم
قصدله وسهوله اولانكر مابينلرنده فرق ايلر اكر قصدله ذكر اتمسه حرام در واكر سهوله اولسه
حلال در وانه لفسق تحقيق اول نسنه كه انلرنه تكرى اديى ذكر اولندى آنى يكرمك فسقدر و
ان الشياطين وتحقيق شيطانلر ليوحون الى اوليائهم كز لوسوزلرى برغر كروه كه
ايدرلر كندو دوستلرنه كافرلردن ليجادلوكم تا انلر سزوكله خصومت ايدرلر وجكشه لر
يعنى كندوكز اولدرديككز نسنه يبوب تكرى اولدرديكى تركه ايتدكلرى چون وان اطعتموهم
واكر سز اى موءمنلر انلره او يمكدن حرامى حلال اعتمكده انكم لمشركون تحقيق مشركلر
اولورسز زيرا كه حق تعالينكر احرن تركه ايدوب غيرنى اوبيق شركدر او من كان ميتا يا
اول لمه كه كفرله يا جهاللك يا ضلالتله اولويدى فاحييناه پس بزاني اسلامله يا علمله
يا هدايتله درلتدك وجعلنا له نورا واكا برنور قلدق حجت وبرهاندن كه حقله
باطلى ايرسنه تميز ايده يمشي به في الناس اول نورله خلق ارسنده طغرويول ازره
يورر پس بو صفتلو يمكه كمن مثله في الظلمات اول لمه كبى هدر كه كفر وضلالت و
جهالت قرقو لرنده قالمشدر ليس بخارج منها هرگز اول ظلماتدن چقمز كذلك كذلكه
كه موءمنلره كلمه ايمان بزندى زين للكافرين بزندى وزينت ورلدى كافرلره ما
كانوا يعملون اشلدوكى عملرى كه بتلى طبعلرى مرداريى وحرامى فرقه اتمرلر توليت
حقنده حمزه يله ابو جهل حقنده نازل اولدى اول وقت كه ابو جهل پيغمبره دم چكشوب اذيت كركن
اندى وحمزه غضبه كلوب ابو جهلكر باشنه يايله اوردى پس اسلام نور يله زينه اولان
حمزه در وكفر ومعصيت ظلماتنه قالان ابو جهلدر وكذلك جعلنا واندكى كه هكذه ده
اولوكنا هكارلرلوارلر در جعلنا في كل قرية هر برقريده قلدق اكابر مجرميها اولولركه
اول يرك كناهكارلريدر يعنى هر قريده بر شهرده كافر اولولرن يارتدق ليمكروا فيها تا
انلر اول موضعده مكر ايده لر وخلقى ايمان كتورمكدن دوندره لر مكه اولكلرى كبى
كه يولباشلرنه كمسه لر قورلرحى مكيه كلنلركه پيغمبره كه جالندن سوال اقتسلر ايدرلرحى
كه ساحر وشاعر وكاهن درو بونلركه امثالنه حاشا وما يمكرون وبو كافرلر مكر اتمزلر
الا بانفسهم الا كندو نفسلرنه زيرا مكرلرى كندولره راجعدر وما يشعرون و
انلر بلمزلركه مكر كندو حاجتنه دونر كتورمشلركه ابو جهل وانكر تابعلرى ايدرلرحى كه بز
بني عبد مناف اولادنه بر شرف وبر يكلرز محمدى ايدرلركه بزوم اجمزده پيغمبر وارركه اكا وحى

ايتدلر

قال الشيخ في الكبير
اعلم ان الله تعالى ذكر في الآية الاولى
انه المزين لكل احد ولون المومن
في دين الله ذكر مثلا يدل على
حال المؤمن المهتدي وعلى حال
الضال فتبين ان المؤمن انما
كان ميتا فجعل حيا بعد ذلك
نورا ليهتدي به في مصالح امور
فهما
ابو جهل كبى
تا كذلك زين
بعلمون وعند هذا جاءت
الجبر والقدر فقالت اصحابنا
المزين هو الله تعالى وقالت
المعتزلة لا بد وان يكون المزين
والداعي عبارة عن علم وان
اوظن باشتمال ذلك الفعل
زايد وصلاح راجح فهذا الذي
الا هذا المزين فاذا كان الامر
هذا الداعي هو الله تعالى كان الامر
هو الله تعالى والعبد المعتزلة
هو الشيطان وقالوا اعني
الشيطان

تعالینگ حصه سی یکرکه اولسه کندو معبودلری حصه سیله بدل ایدرلردی واکر معبودلره
حصه سی یکرکه اولیدی کندو حیالی ازره قورلردی حق تعا بوحالدن خبرور ور وجعلوا
لله مما ذرأ من الحرث والانعام نصیبا تکری تعالا چون مقرر قیلدیلر کندو یارتدغی نسنه دن
نصیبا اکنلردن ودرت ایقلولردن نصیب وبتلر چون برنصیب فقالوا هذا لله بو
ایتدیلر بونصیب تکرینکدر بزم عمهم کندو صانولریله وباطل سوزلریله وهذا لشرکائنا
وبونصیب وحی شریکلرمزکدر فما کان لشرکائهم پس انلرکه بوتلر یحون اولان نسنه
کندوزعملریله فلا یصل الی الله تکریه ارشمز و حکمز یعنی اکا تصرف ایلر وما کان
لله وتکرینکه اولان نصیب فهو یصل الی شرکائهم پس اول بتلرنه ارشمز تکرینکه
حصه سی شریکلرنه دکز وتکری نصیبندن یکرکه انلرلر وبتلرلر چون قورلرساء
ما یحکمون انلرنه یامز حکم ایدرلر وکذلک وانکی کبی که قسمتده شیطان انلره ارایشه
اندی زین لکثیر من المشرکین شیطان مشرکلردن چوق مکیه بزدی قتل اولادهم
کندولرینه اولغلرنی اولدرمکی شرکائهم انلرکه شریکلری یعنی شیطانلر یا بتخانه
خادملری انلره اولغلرنی اولدرمکی ارایشی ایدرلر مشرکلر اوکردرلر ونظرلرنه
خوش کوسترلر لیردوهم تا انلری هلاک ایده لر یعنی آزدره لر ولیلبسوا علیهم دینهم
وحی اورته لردقرشدره لر انلرکه ازره دینلرنی یعنی اسماعیل دینندن اولانلرنی
ولو شاء الله واکر تکری تعا دیلسیدی ما فعلوه مشرکلرآنی اشلمزلردی یعنی انلر چون
بزنتن نسنه لری فذرهم و ما یفترون پس قویکه انلری بهتان اتدکلری ویلان سویلدکلری
نسنیله وقالوا هذه انعام وایتدیلر بومعبودلرمزکه نصیبی اولان درت ایقلولرو
حرث حجر واکین لرحرامدر لا یطعمها آنی دیمز ویمز الا من نشاء الا بزدیلکز
کمسه یعنی بتخانه خادملریدیمز وانلر وضع ایتدکلری عورتلردن خلاندن حرامدر بزدیمز
کندوکانلریله حجت سزه بوهان سز وانعام حرمت ظهورها وایدرلردی
بوحیوانلردرکه انلرکه ارقه لری حرام اولدیلر یوکه اورمقدن ویمکدن یعنی
نکاح یروکوایب وحوامی وانعام وحی حیوانلردرکه بتلرقربانیچون لا یذکرون
اسم الله علیها تکری اکا دیه انکز لرآنی بوغزلق ازره بلکه بتلرآدنه بوغزلرلر
افتراء علیه تکری ازره افترا ایدوب بونسنه لره یعنی ایدرلردی که بونلری تکری تعا
بیوردی سیجزیهم بما کانوا یفترون تزاولاکه تکری تعا انلره جزاوبرا بما کانوا یفترون بهتان
اتدکلرندن اترو یعنی تکری انلردن انتقام اتسه کرکه یلان سویلدکلریچون وقالوا

والله لا نؤمن به حتی یوحی الینا مثلما یوحی الیه فنزلت الآیة والروایة الثانیة قال عکرمة والکلبی نزلت فی عمار بن یاسر
والروایة الثالثة قال الضحاک نزلت فی عمر رضی الله عنه والروایة الرابعة قال جبل والقول الثانی اولی لان هذه الآیة عامة فی جمیع
الوحیین والکافرین وهذا هو الحق لان اللفظ اذا کان عاما فی الکل کان التخصیص محض التحکم والتحقیق قد ذکرنا ان
هذه السورة انزلت دفعة واحدة فما
قالوا بان سبب نزول
هذه الآیة المعینة کذا وکذا
مشکل الا اذا قیل ان
النبی قال ان مراد الله
من هذه الآیة العامة
هلان بعینه المسئلة الخاصة
هذه الآیة من اقوی الدلائل
ایضا علی ان الکثر والاکثر
من آمن الله لانه قوله فاحییناه
وجعلنا له نورا یمشی به
فی الناس قد بینا انه کنایة عن المعرفة
والهدی وذلک بید الله تعالی کما
قال ان الامور کلها بید الله
من اسه والدلائل العقلیة
بما عدت علما مجملة وهو دلیل
الداعی علما مالخصاه والاصنام
ان عاقلا لاختیار الجهل والکفر
فه ممن الی ان یختار
نسان جهل نفسه کافر
قصد تحصیل الایمان
حصل ذلک وانما حصل
الکفر والجهل علمنا
ذلک حصل بایجاد غیره
والا لما افتقر فی عبادته
ذلک الجهل انه علم فلان تحاصل
المسوق لزم الذهاب
وهو المطلوب

ظلم کویلر وشهر لرایله ظلمله هلاکه اجی یاکویلر ایلنک ظلمی سببیله یعنی تکری تعا انلری
هلاکه اجی دکلدر وانتم غافلون حال بوکه اول کویلر وشهر لرایله غافل اولدیلر
یعنی انلر پیغمبر کلیوب تکریدن وقیامتدن خبر ورمدن انلری هلاکه ایلمز
ولکل درجات مما عملوا وهر عمل اچیجه بر درجه لرواردر ثواب وعقابده انلرده ویلرکه ندن وما ربک
بغافل وسنکر تکرکه غافل وبی خبر دکلدر عما یعملون ادمیلر ایشلدوکنی خیر وشردن
وربک الغنی وسنکر تکرکه نه نیازدر قوللرکه طاعتندن وانلرکه عبادتنه محتاج دکلدر
ذو الرحمة رحمت سی در انلره نازله وطاعت تکلیف ایتمکر انلره کمال بولمخوندر و
ایتشلرکه نه نیازدر مطیعلرك طاعتندن ورحمت ایتی در مجرم ملرو عاصیلره نازله
ان یشاء یذهبکم اکر دلسه سزی کیدررای اهل مکه بوانلره وعیددر ویستخلف
من بعدکم وخلیفه ایدر یعنی یرکزکلک قورسزدن صکره ما یشاء کم کی دلسه
کندو یارتدغندن کما انشاکم نتاکم ظاهر قلدی ویارتدی من ذریة قوم آخرین
غیری قوملرذریتندن کمرسزدکه اتالرکزدن اجیکلر یعنی نتاکه سزی غیر یلرون یارادوب
ظاهر قلدی سزی وحی هلاکه ایدوب کدررویرکن غیر یلری کتوررا ان ما توعدون
لآت تحقیق سن وعد اولنان نسنه که قیامتدر واکا متعلق اولانلر بمهر حال اکلکدر
وکلمز شکر یوقدر وما انتم بمعجزین وسز تکریئی عاجز ادجیلر دکل سز سزی بعث
وحشرایتکده قل یا قوم اعملوا ایت یا محمدای بنم قوم حرادقریشه کافرلر یدرعمل
ایلکز علی مکانتکم بر بریکز کندوحالکزازره یا مکنکز اولدیجه یا قادراولدیغکز
کلدیکه یعنی کندوکفر وعداوتکزازره دایم اولکز اجر تمدیدر بیورر که کندوحالتکز
ازره وکوجکزیندیکه انی عامل تحقیق بندخی عمل ادجی یم سزدوکه جاکز
جزاعمکزازره فسوف تعلمون پس تزاولاکه بلهسز من تکون له عاقبة اوکلجکدر
عاقبة الدار عاقبت خیرلوی آخرتده یعنی بکمکز عاقبتی خیراولدوغنی بلکمسزدرانه لا
لا یفلح الظالمون تحقیق ظالملرفلاح اولنمز یعنی کافرلرعذابدن قورتلمق یوقدر
کفورمشرکه عرب مشرکلری کندوانکلری اورتاسندن برخط چکرلردی وبرنصفنی
تکریچون وبرنصفنی دخی پوتلرچون نشان ایدرلردی وبوبخللیق درت ایقلو حیوانلرنی
دخی قسمت ایدرلردی بعضی الله اچون وبعضی بت اچون تکری تعالی نصیبی دیروکلری
وهمانلرنه ورزلردی وبوتلرنصیبی بتخانه خادملرنه قسمت ایدرلردی پس اکر تکری
تعالی نصیبنه اترو یعنی تکری انلردن انتقام اتسه کرکه یلان سویلدکلریچون وقالوا

وایتدلر کما فی بطون هذه الانعام بوحیوانلر قرنلرنده اولان نسنه یعنی بخین وسایره
قرننده اولان کوچکلر خالصة لذکورنا پاکه وحلالدر بزوم ارککلرمزه یعنی ارکلره
وحرم علی ازواجنا وحرام اولمشدر عورتلرمزه اگر ذری طوغسه وان تکن میتة
واگر بوحیوانلرکه قرننده اولان حمدار اولسه یعنی اولمش طوغسه فهم فیه شرکاء پس انلرکه
دوکلسی یعنی هر دوعورت آینه یکدیکر در سیجزیهم وصفهم تزاولاکه تکری تعالی
انلرکه وصفلری یعنی بهتانلری جزاسنی ویره کما انکر اخبر نسنه کندو زعملریله حلال وحرام ایدرلر
انه حکیم علیم تحقیق تکری تعالی حکمت اهلی در حلال وحرام قیلدغی نسنه لری بلکی در معلوم دیکلندرکه
عربلرکه بعضی ذری کندو قزلرن دیریکن قبر قویاردی مبادا که بکی لکده اسیر اولیه دوشه
زیرا قتل وغارت عرب قبایلنده فتی چوغدی یا اگر بویکر اولسه جهاز وعروسلکه
لازم اولان نسنلرگرکه اول حق تعالی بیورمزکه قد خسر الذین حقیقت زیان ایلدی انلرکه
قتلوا اولادهم کندواوغلنلرن اولدردلر سفها بغیر علم جهل یوزندن علمسز یعنی
نادانلغله وحرموا ما رزقهم الله وحرام ایلدلر تکری تعالی انلره ورديکی رزقی یعنی
بحایر وسوایب واندن غیری افتراء علی الله تکری تعالی یه ازرنه بهتان ایدوب
قد ضلوا تحقیق ازمشلر در ضلالت یولندن وما کانوا مهتدین وهدایت ایزره
دکللر در یعنی طریق حقه یولبولمزلر وهو الذی واولدر اول کمسه که سزه وکیون انشا
جنات بستانلر وباغلر ظاهر ایلدی اوزملرن معروشات اغاجلرن چرداق
ایلمش وغیر معروشات وخرما اغاجلرنی یاپراقلری ویشی یمش دوکلمش وایتملرکه
معروشات اولدرکه آدمیلر کندوایله دیکمش اولهلر وغیر معروشات اولکه طاغده ومیشه
یمشی اوله والنخل والزرع وخرما اغاجن ذری بترمدی والکنی ذری که انکر اوزدکی یوقدر
ویشی دانه لرمز مختلفا اکله بونلرکه هر بریکر یمشی مختلف اولدغی حالده صورتده و
کفیتده یعنی درلو درلو یمشلر والزیتون والرمان وزیتونی وانارلری ذری پیدا
ایلدی متشابها بر برینه مانند ویکدیکی اولدغی حالده انکر یاپراقلری وغیر متشابه
وبر برینه بکزمز ذری انکر طعمی وکیفیتی یعنی بعضی اکشی در وبعضی طتلو وبعضی میانه یعنی
میخوشدر کلوا من ثمره یکه هر بریکر یمشندن اذا اثمر چغی یمش ورسه واگر چه انچغمش
وخام اوله واتوا حقه واول یمشک حقنی ورکه یعنی صدقه ایلکه یوم حصاده اکن
بکلدیکی کون وخرما کسلدکی وعشه درلدیکی کون مبالغه در صدقه یمجکلر ایدوب تاخیر
ایتمکده وایتملرکه فرض اولان زکاتدر کتور مثلرکه ثابت بن قیسکر یمونه یکین خرما اغاجی

وارمدی

وارمدی که انکر خرمالرن کسوب صدقه وردی اول وقته دکن که هیچ قلمدی آیت کلدی که ولا
تسرفوا واسراف ایلکز وصدقه ورمکده حدن چمکز یعنی جمیع اولان نسنه بر اوغرندن صدقه
ایلکز انه لا یحب المسرفین تحقیق تکری سوکمز مسرفلری یعنی انلرکه عملرن بکلمز
ومن الانعام حمولة ودرت ایقلو حیوانلردن ذری یارتدی یوکه کتورمجی طوار دوه وصغر
کبی وفرشا ویمورتهه برغلن ذری بوغ یمیخون قیون کبی وایتملرکه حمولة اولطوارلردر
وفرشا یره طوارلردرکه یوه یقین درفرشه کبی کلوا مما رزقکم الله یکز تکری تعالی سزه ورديکی
رزقدن وحلال قیلدغندن ولا تتبعوا واوعکز خطوات الشیطان شیطانلرک ایزلرینه
یعنی انکر یولنه یورمکز وانکر سوزیله حلالی حرام ایلکز انه لکم عدو مبین تحقیق اول
سزه اشکاره دشمندرکه سزی حق یولندن ازدیرمغه ثمانیة ازواج وحیوانلردن سکز جفت
یارتدی زوج اکار درلرکه کندوجنسیله جفت اولهلر ارککلرده دشی کبی واکسنه زوج درلر
من الضان اثنین قیوندن ایکی جفت بری ارککلر وبری دشی ومن المعز وکیچی دن ایکی
ذری ایکی جفت بری ارککلر وبری دشی قل آلذکرین حرم ایت ایکی ارککلری حرام ایلدی
تکری تعالی ام الانثیین یا ایکی دشیسی اما اشتملت علیه یا اولرنسنه سی که قیلدی
انکر ازرحام الانثیین ایکی دشینکر قرنلری کرگه اولرحم ده اولان دشی اولسون
وکرگه ارککلر نبئونی بعلم خبرورکه بکا علملی بلدکلرن تکری تعالی بونلرکه تقنی
حرام ایلدیکرسه ان کنتم صادقین اگر کچکلرسکز دعوا کیزدیکرده حرام ایلدیکرمن
الابل اثنین وصغرن ذری ایکی صنف ارککلر ودشی ومن البقر اثنین وصغرن
ذری ایکی جنس ارککلر ودشی قل آلذکرین حرم ایت یا محمد بونلرن ذری ایکی ارککلری حرام
ایلدی تکری تعالی ام الانثیین یا ایکی دشیسی دوه وصغرن اما اشتملت علیه یا اولرنسنه سی که
انکر ازرحمنه قیلدی ارحام الانثیین ایکی دشینکر قرنلری یعنی دوکلی سنه حلالدرکه
حرام ایدوکن قندن سویلرکز بره بردلیل عقلی یا برکتابه وبر حجت کتورکز بونلرکه حرام
اولدغنه ام کنتم شهداء یاسز حاضر ایدیکز وکورمیدیکز اذ وصیکم الله بهذا
اول وقت که تکری تعالی سزه وصیت اندی بونکر حرام اولدغنی ایتکز سبب نزولی بویدی
که عوف بن مالک رسول خدمتنه کلدی دیدی ای محمد اتالرمز حرام ایلدوکز نسنه لری
سزن حلال ایلدکز رسول دیدی بیوردی که حق تعالی بوسکز حیوانی یکون یرکن وقلن
منفعت اچون یارتدی پس سز حرام درسز بوحرام اولمق ارککلر طرفندن میدر یا دشی
طرفندن عوف بن مالک ساکت اولدی اگر ایدرسه که حرام اولمق ارککلر کلر سببیله درسه جمیع

— بر برینه جفتی در یا کلوز
بر برینه فرد درلر ه

اركك كركدر كه حرام اوله واكر دشيلك اعتباريله درسه پس كركدر كه دوكلى دشيلر حرام اوله زيرا
رحمده اولان يا اركك يا دشيدر پس رسول عم بو آيتى انك ازره اوقدى كه فمن اظلم ممن
افترى پس كم ظالمر قدر اول كمسه دن كه افترا ايده على الله كذبا تكرى تعالى ازرنه يلانى
و بونلرك حلال و حرام اولدوغن اكا نسبت ايليه ليضل الناس آدميلرى آزدرمغون
بغير علم بلمكسز مراد انلرك اكابرلريدر يا عمرو بن لحى كه بو قاعده اول قومشدر بحيره
و سايبه و وصيله و حام كبى كه بونلره حرام درلر ان الله لا يهدى تحقيق تكرى تعالى
يول كوسترمز القوم الظالمين ظالملر قومنه كه جاهليت دينن اختيار اتمشلردر و
اندن دونمزلر مشركلر چون بو آيتى اشتدلر و ايتدلر كه دوكلى حيوانات حلال اولدى
پس حرام قنقسيدر آيت كلدى كه قل لا اجد ايت اى پيغمبر بن بولمزن فيما اوحى الى
بكا وحى اولنان نسنه ده كه كتابدر محرما حرام اولمش نسنه على طاعم يطعمه ييجى كمسه ازره
كه انى ييه الا ان يكون ميتة الا مردار اولمش اولسه و بوغزلنمسه او دما مسفوحا
يا دوكلمش قان اولسه مراد اول قاندر كه بوغزلمق وقتنده اقر يا دريكن روان اوله
او لحم خنزير يا طكوز اتى و انك جميع يرى فانه رجس پس تحقيق اول مردار در
او فسقا يا فسقله بوغزلنمش اولسه يعنى بتلر اچون و تكريدن غيريه بوغزلنن حيوان
فمن اضطر پس هر كم بيچاره و درمانده اولسه اچلغله غير باغ ظلم ادجى اولميه كندو
مثلى بيچاره يه و لا عاد و حدن كچميه چوق يمكله ضرورت حالنده فان ربك غفور
رحيم تحقيق سنك تكرك يارلغيجى در ضرورت وقتنده حرام يينلرى شفقتلودر بيچاره لره
آنى يمكده رخصت وردى و على الذين هادوا و اول كمسه لر ازرنه كه يهوديلردر
حرمنا كل ذى ظفر حرام ايلدك هر درنقلو جانورى يرتجيلر كبى و بعضى قوشلر دخى
و ايتمشلر كه هر منقارى و طينغى اولان بونده داخلدر معالمده كلمشدر كه مراد ارسلاندر
و دوه قوشى و قاز كه انلره حرام ايدى و من البقر و الغنم صغردن و قيوندن دخى
حرمنا عليهم شحومهما حرام ايلدك انلر ازرنه انلرك ايچ ياغلرنى بوكرك ياغى
كبى و اندن غيرى الا ما حملت ظهورهما الا انلرك ارقه سى كتوردكى ياغى يعنى ارقه لرنه
يا پشق ياغى و پهلولرنه دخى اچرودن و طشره دن او الحوايا و بغرصق ياغلرى دخى
و جربلر او ما اختلط بعظم يا اولكه كمك ايله قرشق اوله قويرق ياغى و كمك ايلكى كبى
ذلك جزيناهم بو نسنلرى حرام اتمك جهودلره جزا وردك ببغيهم ظلملرى سببيله و
انا لصادقون و تحقيق بز كرچك سويليجيلرز جميع نسنه دن خبر ورمكده و بزه كزلو

اهل لغير الله به

هيچ نسنه

هيچ نسنه يوقدر فان كذبوك پس اكر سنى يلانلسه لر يا محمد سكا وحى ايلدوكم نسنه لرده
فقل ربكم پس ايت سزوك تكركز ذو رحمة واسعة كيك رحمت اسى در يعنى چوق رحمتلو
كه سزه مهلت ورر و تكذيبكزدن اترو سزه عذاب تعجيل اتمز و لا يرد بأسه و انك
عذابى دوندرلمز عن القوم المجرمين كناهكارلر بولكندن كه تكذيب ايدنلردر پس سزه
عذاب كوندرمدكى كندو رحمتندندر سيقول الذين اشركوا تز اولا كه شرك كتورنلر ايده
يعنى مشركلر ايدجكلردر بو آيتده قرآنك اعجازى ظاهردر كه كلمدك نسنه دن خبر وردى
و آيت نازل اولدقدن صكره مشركلر ايتدلر لو شاء الله ما اشركنا اكر تكرى تعالى دلسيدى
بز شرك كتورمزدك و لا آباؤنا و نه بزوم اتالرمز يعنى بزوم بو اشلره ارتكاب اتدكمز
انك مشيتى و ارادتيله در و اكر اولمسه بز شرك كتورمزدك و لا حرمنا من شىء و بر نسنه ده
حرام ايلمزدك بحيره و سايبه دن و اندن غيرى كذلك اول تكذيب كبى كه سنك قومك
ايدرلر كذب الذين من قبلهم تكذيب ايلمشدر انلر كه كندولردن اول ايدرلر يعنى يا محمد
سنك قومك سنى نجه تكذيب ايدرلرسه سنك قومكدن اولكيلر دخى پيغمبرلرن تكذيب اتمشلردر
حتى ذاقوا بأسنا تا انلر بزوم عذابمزى دادنجه يعنى عذابمزى بلوب اكلينجه قل هل
عندكم من علم ايت هيچ سزوك قتكزده علمدن وارمى كه كندو سوزكزه حجت كتورسز
فتخرجوه لنا پس آنى بزه چقرهسز و ظاهر ايدهسز ان تتبعون الا الظن سز كندو
سوزكزده اويمزسز الا كمانه و پنداره و كندو ظنكزه و ان انتم الا تخرصون و سز
دكلسز الا بر قومسز كه يلان سويلرسز قل فلله الحجة البالغة ايت يا محمد اكر سزوك
كندو سوزكزه حجتكز و دليلكز يوغسه پس تكرنكدر كسيجى حجت يا حقيقتله و صحتله نهايته
ارشمش فلو شاء پس اكر تكرى تعالى دلسيدى لهديكم اجمعين سزوك جميعكزه يول كوستردى
پس دوكلى امت ايمانه كلوب بر دين ازره اولورلردى قل هلم ايت كتوركز شهداءكم
الذين يشهدون اول طانقلركزى كه طانقلق وررلر كه ان الله حرم هذا تحقيق تكرى
حرام ايلمشدر بونلرى سزه طواردن و اكنلردن و اندن غيرى فان شهدوا پس اكر طانقلق
ورسه لر كندولريچون فلا تشهد معهم پس سن انلرله طانقلق ورمه يعنى انلرى اول نسنه ده
تصديق ايلمه و لا تتبع و دخى اويمه يا محمد اهواء الذين انلرك نفسلرى دلكلرنه كه عناد
يوزندن كذبوا بآياتنا تكذيب ايلدلر بزوم آيتلرمزى حلال و حرامده و الذين لا
يؤمنون بالآخرة و انلره دخى اويمه كه آخرته انانمزلر يعنى بت پرستلره و هم بربهم
يعدلون و انلر پروردكارلرنه بتلرى برابر ايدرلر يا بكزدرلر عديل مانند و بكدشدر

حرام ايلدى

قل تعالوا اتل ایت کلوکی ای کشیلر واشدکه بن اوقیایتی ما حرم ربکم علیکم تکمر کز
سنه حرام اتدوکی سنه لری بو ایت کتابکر محکماً بلندر که انکر احکامی هیچ بر شریعتده
منسوخ دکلدر و بو امر و نهی حق اون حکمدر و اول جمله دن بری الا تشرکوا به شیئا
اولدر که تکری تعالایه بر نسنه شریک ایتمیه سز و بالوالدین احسانا و آنایه انایه ایلکز
ایلیه سز و سوزلرندن چقیوب مخالفت ایتمیه سز خیر لرده و لا تقتلوا اولادکم کندو
اوغلنلرکزی اولدرمیه سز من املاق فقر و احتیاج قورقوسندن نحن نرزقکم کلوایاهم
بز رزق ورر زسنه و انلره حق جل جلاله سوزکه اولادکزی رزق ورمکه بزوم ازظاهر
و سنه دکل بچون ناحق یولنه انلری اولدرر سز و لا تقربوا الفواحش یوز کزکن دیار مز
باشلره حق یقین اولمیه سز و ایتغلر که فواحش زنا در و انکر اوللری عرب اکابرلری خلقده
کز لو زنا ایدرلردی و اوناش ویرلر باکلر آشکار ایقدام ایدرلردی حق تعالا بیوردی که
زنا دایمن سنه و ارهکز ما ظهر منها و ما بطن اندن آشکار اولنه و کزلو سنه حق یاظاهر
خمر در و باطن زنا در محققلر ایدر ظاهر فعلدر و باطن نیتدر و لا تقتلوا النفس التی
و حق اولدرمکز اول نفسی که حرم الله تکری تعالا آنی اولدرمکلی حرام قیلدی الا بالحق مکر حقله
که اول قصاص ایدر یا مرتد اولدرمکر یا زنا ایدجی محصن ارلی و عورتی رجم ایتمکلیکی
ذلکم وصیکم به بو درت نهیی و بر اجرای وصیت سنی تکری تعالا که آنی عقلیه سز لعلکم
تعقلون ای لاکم سز انکلیه سز و بیله سز که طغرویول بوله و لا تقربوا مال الیتیم و حق
یتیم اولمیه سز یتیم مالنه و آنی تصرف ایتمیه سز الا بالتی هی احسن الا بر عملله که
اول بکرکه اولیه یعنی تلف اولمقدن عقلیه سز و انکله تجارت ایده سز تا که زیاده اولوه
و اندن بکز و کمیه و رمکر حتی یبلغ اشده تا یتیم کمالنه ارشنجه یعنی بالغ اولنجه
و اوفوا الکیل و تمام ایده سز اولچکلی چشنکله اولچکلر نسنه لرده و المیزان بالقسط
و ترازویی حق عدالله و برابر دارتکلر نسنه لرده یعنی آز و رب چوق آلمکز یاتابیع ده
کلمدرکه بو ایت نازل اولدقده صحابه ایتدیلر یا رسول الله بز قادر خلقکز که ترازو
کفه لرن قیلر بقیلر برابر ایده وز حق تعالا بو ایتی کوندردی که لا نکلف نفسا بز تکلیف
ایلمز وکوچ قلمز برمکیه الا وسعها الا آنکر کوجی یتدوکی قدر یعنی اکر اولچوده و
ترازوده سز قصد اتدکن تقصیر واقع اولسه و اکسکه قصد اولنمسه آنی عفو ایدرز و اذا
قلتم فاعدلوا و احکامدن بری حق اولدرکه مخلوق سوز سویلیسکز حکومتده و یاطانقلق
ورسکز بسه اندره طغرولق ایلیه سز و لو کان ذا قربی اکر طانقلق ورد کلکز کشی یقینکز اولسه

ایلدی

حق

حق و بعهد الله اوفوا و تکری عهدنه حق وفا ایلیه سز کیم شریعت حکملر نکر ما دمکه بی
یا ایلدکلکز نذرنه وفا ایدوب یرنه کتوره سز ذلکم وصیکم به بو اوچ امری و برنهیی
وصیت ایلدی سز تکری تعالا و بو تلری اصملری که حفظ ایلیکز لعلکم تذکرون اولاکه
سز انکله اوکت دوته سز و ان هذا و تحقیق بو سوره ده ذکر ایلدیکز توحید دلیللری
و نبوت اثباتی و شریعت بیانی صراطی مستقیما بنم طغرو یولمدر که جنتنه الدر
فاتبعوه پس اول یوله اویکز و آنی دوتکز و لا تتبعوا السبل و یرآکنه یولره اویکز
فتفرق بکم که اول یوللر سزی آیرر و اراق قیلور عن سبیله تکری یولندن ذلکم وصیکم
به بو حق یوله اویمغی و آنی حفظ ایلکلی اصملری و بیوردی سز تکری تعالا
لعلکم تتقون شاید که سز تکریدن قورقه سز و ضلالتدن پرهیز ایده سز محققلر انکر ازنه در که صراط
متعین اولمز الا بدایتله نهایت ارکلینه و عارف بلور که بدایت دوکلی بر در و نهایت
دوکلی بنه در ثم آتینا موسی الکتاب تماما اندن صکره اوقی انلر ازنه آنی که موسایه
توریتی بزوردوکه تاتمام یا کرامت نعمتی تماملغیچون علی الذی احسن اول ایکی ازنه
که آنکر احکامیله کوبکر قیام کوسترده و تفصیلا لکل شیء و تفصیل و بیانا چون هر نسنه
که موسی دینده کرکه اولیدی و هدی و رحمة و طغرو یول کوستر مکر و رحمتدر
لعلهم بلقاء ربهم شاید که انلر یغمبر بنی اسرائیل تکری حضرتنه دور مغی یا انکر جزانه
یاجر نسنه یوقمش ایمان کتوره لر و انا نلره و هذا کتاب انزلناه و بو قرآن بر
کتابدر که آنی بزاندردوکه مبارک فاتبعوه قوتلوه و حق فایده لوحریه اکا اویکز
و اتقوا و صاقنکز اکا مخالفتدن اتمکدن لعلکم ترحمون امیدر که سزه رحمت اولنه
اکا تابع اولدیغکز چون ان تقولوا بوکتابه اندردوکه تا سز ایتمیه سز ای عرب طایفه سی
که انما انزل الکتاب کتابه اندر یلدی الا علی طائفتین اکی طایفه ازنه من قبلنا
بزدن اول یعنی یهود و نصاری و ان کنا عن دراستهم و تحقیق بزانلرکه کتاب
اوقدقلردن لغافلین غافللر و بیخبر لرایدکه یعنی انلرکه نه اوقدقلردن بلورده کی زیراکه
بزوم حکمتجه دکلدر او تقولوا یا ایتمیه سز که لو انا انزل علینا الکتاب
اکر بزوم ازنه کتابه اندر لیدی یهود و نصارایه اندوکی بی لکنا اهدی منهم
البته بزانلردن هدایتلو رق اولورز دق و طغرو یول اوقورز دق فقد جاءکم بینة
تحقیق سزه روشن حجت کلدی من ربکم تکری تعالدن یعنی قرآن که سزوکه دلکزلره
نازله اولدی و هدی و یول کوستر جی درکه اکا اویان مکه مقصد مقصود ه ارشر و رحمة

للمؤمنین

ورحمتدر مؤمنلره وبعضی بیّنهٔ طانق معناسنه دوتورلر مراد صفة رسولدر یعم که اُمّتکز
طابغی در فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَّبَ بن کم قتی ظالمدر اول مکه دن که یالا تیلیه وانا غیبه
بِآيَاتِ اللهِ تکری سا آیتلرنی وَصَدَفَ عَنْهَا واندن یوز دوندره سَنَجْزِي الَّذِينَ تزاولاکه
جزا اوون وز انلره که يَصْدِفُونَ عَنْ آيَاتِنَا یوز دوندرر لر بزوم آیتلر وزدن که قرآندر سُوءَ
الْعَذَابِ قتی عذابلر که اندن یاوز عذاب اولیه بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ قراندن اعراض
اتدکلرینون وانکر حکمیله عمل اتمدکلرینون هَلْ يَنْظُرُونَ مکه قویمی انتظارمی ایدرلر یعنی
منتظر فکللر در قرآنی وبیغمری تکذیب اتدکلرندن صکره إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ الا کندولره
فرشته لر کلمسنه که انلره جانن آله لر یا انلره عذاب فرشته لری کلمه أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ یا تکر که
امری کلمه انلره عذاب اینجون یا انکر عام آیتلری وبو آیتلردن مراد قیامت نشانلریدر
واول جمله دن دجّال ودابّة الارض جقق وعیسی کوکدن انمک ومهدی ظهور انمک
ویاجوج وماجوج جقق وکون مغربدن طوغمقدر أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ یا تکره آیتلرنکر
بعضی کلمه اکثر مفسّرلر قولیله کونش مغربدن طوغمقدر يَوْمَ يَأْتِي اول کونکه کلمه
بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ تکره آیتلرنکر بعضی وچون آیت ظاهر اولمه غیب اشکاره اولور
وایمان ناچار یوز کوسترر پس بو سببله لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيمَانُهَا هیچ برنفسه ایمانی فایده
ورمز که لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ ایمان کتورمش اولمسندن اوکدن واول کون ایمان کتورسه
أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا یا ایمانندن خیر وایلکر قزغنمش اولمسیله یعنی کوکلکز عمل اتمش اولمسه
بو اول کشینکر دیلیکدرکه عملسز مجرّد ایمانه اعتبار اتمز واولکه عملسز ایمانی معتبر بلور بو
حکمی بوکونه تخصیص ایلر وبعضی ایدرلر که خیردن مراد اخلاص در یعنی نتاکه کافرکه اول کون
ایمانی فایده ورمز ایمانه اخلاص یعنی منافقکر ایمانی دخی اتمز ومعالم التنزیلده
بیورر که اول کونده کافرکه ایمانی وفاسقکر توبه سی مقبول دکلدر قُلِ انْتَظِرُوا الایت یا
محمد انتظار ایلکز بو آیتله وکوزدوتکز إِنَّا مُنْتَظِرُونَ بزدخی بوعلامتلری
کوزدوتیلرز وچون ظاهر اولمه وای سنه وسعادت بنه انشاء الله إِنَّ الَّذِينَ تحقیق
اول کسلرکه فَرَّقُوا دِينَهُمْ دینلرنی ایردیلر ودرلو درلو قیلدیلر که انبیادن و
کتابلردن بعضنه ایمان کتوردیلر وبعضنه کافر اولدیلر وَكَانُوا شِيَعًا وبولکر بولکر
اولدیلر جهود لرکی که یتمش بر بولک ونصاری کی که یتمش اکی بولک اولدیلر لَسْتَ مِنْهُمْ
فِي شَيْءٍ سن انلرکه قتالندن برنسنه ده دکلسن یعنی انلرله جنگ وقتنده بوحکم آیت سیفله
منسوخدر وایتمکلرکه بوقومدن مراد بدعت اهلی در که سنّی انلردن بیزار سن بعضی بویله

ایتمکلرکه

ایتمکلرکه سکا انلرکه عملی عقابلندن هیچ نسنه یوقدر إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللهِ انلرکه
اشلری تکریه دوننجکدر اکر دلرسه انلره عذاب ایدر واکر دلسه توبه وتوفیق ورمکله یتیلدیرر
اندن صکره انلره خبر ورر قیامت کونده بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ دنیاده اشلدکلری انسلری من
جَاءَ بِالْحَسَنَةِ هم کم بر ایکلمه کلمه محشر یرنه فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا بس اکا اون آنجلین وار
یعنی اون ایکلر کبی بایزید بیورر که مراد عدد تعیین اتمکدکلدر بلکه تفضل وزیادکر
اظهار اتمکدر وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ وبرکم یارمز لغله یعنی یارمز اشلدکلسه فَلَا يُجْزَى
إِلَّا مِثْلَهَا بس جزا اورلمز الّا آنجلین یعنی بریارمز لغه بریارمز جزا اورلور وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ
وانلره یعنی خیروشر اشلیلنلره هیچ ظلم اولنمز توابلری اکسلوب عقابلری ارتمغله قُلْ إِنَّنِي هَدَانِي
رَبِّي ایت بوقومه که دینلرنی پراکنده قیلدیلر تحقیق بنم تکریم بکا یول کوسترمش إِلَى صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ طغرو یولکه اندن کمسه ازمز دِينًا قِيَمًا که طغرو دیندر مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا
که اول ابراهیم ملّتی در دوسدوغری یا ابراهیم جمیع دینلردن بو دینه مایل اولدغی حالده
که اول توحید الله در وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وابراهیم مشرکلردن دکلدی یعنی بت
پرستلردن وجهود ونصارادن دکلدی قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي ایت تحقیق بنم نمازم
وقربانم یا حجّم وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي وبنم درلکم یعنی درلکده اشلدوکم وأولدکم
دخی یعنی ایمان وطاعت ازره اولدکم لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ عالملرک یارادیجی تکریه عجب
لَا شَرِيكَ لَهُ انکر هیچ اورتاغی یوقدر یعنی بن کندو عبادتمده مکمّله اکا شریکم اغزن
بت پرستلرکبی وقربانی انکر آدنه بوغزلرن اندن غیریله دکلم وایتمکلرکه بوکلمه دن مراد
کندویی وکندو اشی تکریه اصم ملقدر یعنی هرنکه اشلرن وسویلرن ووارسه دوکلی انکجون در
وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وانکله بویرلدم یعنی بونلرله بکا امر اولندی وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ودین
مسلمانلرکه اولکیم انکجونکه پیغمبر اولدان ایمانی امّتدن ایمانی ودینلرینه دوندرمکده
پیغمبر اقتدن اول ایمان کتورر کتورمشلرکه کفار حضرت رسولیله مکه ده دینلرینه دوندرمکده
مبالغه اتدکلری وقتده بو آیت نازل اولدی قُلْ أَغَيْرَ اللهِ أَبْغِي رَبًّا ایت تکریدن غیری
معبود میمی استیمین وانکر عبادتنه اوزکه کری شریکم میمی ایدیمین وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ
حال بوکه اولور خدای کلی نسنه یارادن ویسلین بسه اندن غیریلر انکر مربوبی ومخلوقی اولور
وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ وقزغنم نفس یارمز لقلدن إِلَّا عَلَيْهَا الّا انکر وبایلکندوازنه
اولور ولید مغیره ایدردی که ای عرب اولولری بکا تابع اولکز اکر خطا اولسه سزه دکه
کناهلرکز بنم بوینمه حق تعالی بیوردی که وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وکتورمز هیچ برکتورجی نفس وزر

اخرى غير نكر كتابچى يوكن يعنى هم كشى كندو كتابچى عذابنى چكرسه ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ
اندن صكره تكرى حضرتنه دونكز يعنى عاقبت وارجق يركز اولدر فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ
خبر ورسه كركه آخرتده بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ سز اختلاف ايلدكلر نسنه ده دنيادة سزاينن
امور دينده وحق باطلدن سز ظاهر اتسه كركدر وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ واول تكرى در سزى
قلن اى آدميلر خَلَائِفَ الْأَرْضِ يرخليفه لرى يعنى الجان قومندن صكره يا سزدن صكره اى امت
محمد امتلر خليفه لر قلدى وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ وقالدرمى ديو جلتدى سزدن بعضكزى
فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ بعضكزى ازده يوج مرتبه لره يعنى اولوقده وبايقده بكزى بكزكزى
ازده قلدى لِيَبْلُوَكُمْ سزى صينمغون فِي مَا آتَاكُمْ سزده
ورد كى نسنه ده مال وجاهدن تا غنيلر كه شكرى وفقيلر كه صبرى ظاهر اولسون إِنَّ رَبَّكَ
سَرِيعُ الْعِقَابِ تحقيق سنكر تكرك تز عذابلو در ناسپاسلره وصبرسزلره وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ
رَحِيمٌ وعيقنى اول يارليغجى ورحمت اوجى در شاكرو صابراولغلرى كه نعمتده شكرو شدتده
صبر ايدرلر جميع حقدن كلن بلايه راضى اولورلر سُورَةُ الْأَعْرَافِ مَكِّيَّةٌ مِائَتَانِ وَ
سِتُّ آيَاتٍ بسم الله الرحمن الرحيم الٓمٓصٓ بو حروف قرآن آديدر يا بو سوره نكر
اسمى يا هم حرفى تكرى اسملرندن بر اسمه اشارتدر آله ولطيف ومجيد وصدوق كبى يا مصور اسمنه
هر حرف بر صفتدن كنايتدر اكرام ولطف ومجد وصدق كبى يا مصور اسمنه
دلالت ايدر يا بعضى حروف اسمايه وبعضى افعاله دلالت ايدر تقديرى بويلدركه انا
الله اعلم واُفصل يعنى بنم تكرى كه بلورم وبيان تفصيل ايدرم يا دوكلدن بيلوركه بلورن
وحقى باطلدن آيرورن وايدرلركه قسمدر حق تكا بو اسملرن يا صفتلرن آندا جراويدرركه بنم
كرم ولطفم ومجدم وصدقم حقيقتون كِتَابٌ أُنزِلَ إِلَيْكَ بو قرآن بركتابدركه سكا اندرلدى
فَلَا يَكُن فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ منه پس سنكر كوكسكده انكر تبليغندن طارلق اولمسون
يعنى تكرى خبرلرن آدميلره دكورمكدن طارلمه وقومكر تكذيب ينه غصه لنمه
كه بو كتاب سكا اندرلدى لِتُنذِرَ به سن آنكله كافرلرى قورقتمغون وَذِكْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ
وموءمنلره اوكت ودرمكون اتَّبِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ اويكزاى آدميلر سزه تكرىدن
اندرلن نسنه يعنى قرآنه تابع اولكز وانكر اوكر ونصيحت دوتكز وَلَا تَتَّبِعُوا مِن دُونِهِ
أَوْلِيَاءَ واويكر تكرى كتابندن غيرى دوستلره حاد اولمتلر دركه كفارانلرى دوست
ايدنورلرى يا انس وجن شيطانلرى كه خلقى همچه ازدرلردى قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ آز
اوكت دوترسز چنكه حقدن غيريه اويارسز وَكَم مِّن قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا واى نچه يعنى چوق

كويلر

كويلرو شهرلرلرا هلنى كفار وفجاردن كه آنلرى هلاك ايلدك فَجَاءَهَا بَأْسُنَا بيانمز پس اول كوى
وشهرا هلنه بزدوم عذابمز كلدى بَيَاتًا يعنى اويقلرى وقت لوط قومى كبى أَوْهُمْ قَائِلُونَ
يا انلر اويقيلرى وقتنده اويورلركن شعيب قومى كبى بوايكى وقتى تخصيص اتمكز انجون ندركه كلكمز
وراحت زمانيده درپس اول وقتده عذاب قتى رق اولور فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ پس انلرون
دعالرى دكلدى إِذْ جَاءَهُم بَأْسُنَا انلره بزدوم بلاوعذابمز كلدوكى وقت إِلَّا أَن
قَالُوا الا ايدرلردى إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ تحقيق بزظالملردق كندونفسمزه كه پيغمبرلرى
تكذيب ايدردك كفر وكناهلرنه اقرار ايدرلر وكناهلرى بوكه معترف اولمغله عذابدن
خلاص اولمغه سبب اولدى پس عذاب اندوكى وقت توبه واستغفار راضى اتمز ويونس
قومى بوحكمدن مستثنا لودر آنكر ذكرى كلسون ان شاء الله تعالى فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ پس البته
صورة وزكركه قيامت كونندن اول امتلرن كه أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ آنلره پيغمبرلر كوندرلدى
وانلرن سؤال رسالت قبول اتمكدن وپيغمبرلرن اويمقدن اول وبوسؤال دشوار وعذابدر
وَلَنَسْأَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ والبته صورة وزپيغمبرلره وبوسؤال اداء رسالت وتبليغ
احكامدن اوله وبوسؤال تشريف وتقريبدر وايتملركه امتلره انبيايه مطيع اولدقلرندن
صورة لرواتباعيه امتلرازرنه شفقت ومرحمتدن فَلَنَقُصَّنَّ عَلَيْهِم بِعِلْمٍ پس البته
اوقياجغز پيغمبرلرواتملرك ازرنه انلرك اقوالن وافعالن علمله كه يكيدن زانلره مهربى
نه نشلدى وسوزى گلجكلرى نه اجدى وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ وبزكزلو وارلق وبيخبرلغدن
انلرك اقوال وافعالندن وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ وبوكشنكر اعمالن طارتمق وبى اول
كون كرچكدر يعنى قيامتده وايتملركه ميزانله عملرك ناصلرن طارته لرو بوصورت
عدل اظهار ايلكدر فَمَن ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ پس هم كمكدار تلشه عملرى اغر اولسه وبو
تقديرازره مَوَازِين جمع موزون در واكر ميزان جمعن دوتسلر نظر وزنكر تعددنه و
موزون تاكى اختلافنه اولور فبهر حال ميزان اغر لغى طاعتله در وانلركه ميزانلرى
اغر اولسه فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ پس اول بولكر آنلردر فوز تلنلر ونجاته ارشنلر وَمَنْ خَفَّتْ
مَوَازِينُهُ وهم كمكه عملرك ترازويى يعنى اولسه واول يعنى كلر معصيتله اوطقدر فَأُولَٰئِكَ
الَّذِينَ پس انلر اول كشيلردركه خَسِرُوا أَنفُسَهُم كندونفسلرى نصيبه زيان ايلدلر يعنى
معصيتله عمرى ضايع اتدلر بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ انلر بزدوم آيتلرمزه ظلم اتدكلرندن
اترو يعنى تصديق يرنه تكذيب اتدكلرينجون وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وتحقيق بز
يرلنده ردكه سزى اى آدميلر يريوزنده وبرمكدة كه تاكه سز ساكن اولوب زراعت ايليه سز

وایتکلر که خطاب قریشه در بیورر که سز یر یوزنده قدرت وردک که یا زوقش شامه
ویمنه سیر ایدرسز وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ واندہ سزه در لکلر قلدق یعنی کار
وکسب تجارت کبی واندن یعنی قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ آز شکر ایلرسز بوقدر نعمت
اُزرن یعنی شکر وسپاسکز آزدر وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ وعیقیق سزی یرزیارتدقدن ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ
اندن صکره سزی تصویر ایلدک یعنی صورتلندردک آنکر ظاهرندہ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اندن صکره
فرشته لره ایتدک اُسْجُدُوا لِآدَمَ آدمه سجده ایلکز تعظیم وتحیت سجده سی فَسَجَدُوا إِلَّا
إِبْلِيسَ الا ابلیس که عجب وحسد یوزندن لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ آدمه سجده ایدنلردن
اولمدی یعنی تکبر لنوب آدمه سجده ایتمدی قَالَ مَا مَنَعَكَ حق تعالا ابلیسه ایتدی که نه
نسنه منع ایلدی سنی أَلَّا تَسْجُدَ آدمه سجده ایتمکدن إِذْ أَمَرْتُكَ سکا بن بیورد یکم وقت
اکا سجده ایتکلی قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ ابلیس ایتدی بن آدمدن یکرکن یعنی معنی یوزندن
خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ بني اودندن یارتدک وَأَوَّل لطیف نوراني جوهر در وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ
وآنی باچلقدن یارتدک که بر غلیظ ظلمانی جسم در قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا تکری حق تعالا ابلیسه ایتدی
پس کودن اشغه این یا جنتدن وبوامر عقوبت در معصیت ازره ایتملکه کندو یوجه
مرتبکدن که طاعت سبیله ارمشدک آنچق مرتبه این عاصی اولدغکدن فَمَا يَكُونُ لَكَ
پس سکا اولمز یعنی نه روادرونه حدکه وارکه أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا کوکده تکبر لنه سن فرشته لر
ازرنه که دوکلی مطیعلر در یاسکا یارمز که جنتده عاصی اولسن زیرا که طاعت اولنلر یردر
فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ پس چق کوکدن یا جنتدن که تحقیق سن خوارلردن سن
یناپیچ ده کلمشدرکه ملک صورتندن چق دفرشته لرارا سندن طوره پس حق تعالا آنی
غایت چرکین صورتده دوندردی قَالَ أَنْظِرْنِي ابلیس ایتدی مسخ اولوب رحمتدن ایمید
کسدکدن صکره بکا مهلت ور ایلی يَوْمِ يُبْعَثُونَ اول کونه دکین که آدمیلر قبورندن قوپوب
طورمه لر یعنی قیامت کونی قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ حق تعالا ایتدی تحقیق سن مهلت
ورلنلردن ابلیسکر مهلتدن مرادی بویدی که قیامته دکین اولیه ودیدی قله پس حق
تعالا ایتدی تا آدم اوغلنه چریاولدقجه سکا مهلت ورردم قَالَ فَبِمَا أَغْوَيْتَنِي ابلیس ایتدی
پس بنی آزدردغکجون ورحمتدن سوردکلرا چون لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ البته اوتورم آدم
اوغلنلر یچون صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ سنکطغرویولکزازره یعنی دین اسلامدن اوتورب انلری
کوزلیم ویولدن آدرم وطغرویولکه قویمیم ثُمَّ لَآتِيَنَّهُمْ اندن صکره انلره کلم مِنْ بَيْنِ
أَيْدِيهِمْ اوکلرندن یعنی آخرت امرنده وایدم که بعث وحشر وجنت وجهنم یوقدر دیو مِنْ

خلفهم

خَلْفِهِمْ وانلرکه آرد لرندن وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وصاغلرندن یعنی حسنات طرفندن وَعَنْ
شَمَائِلِهِمْ وصولرندن دخی یعنی سیئات طرفندن وآنی انلرکه کوکلنه برغم وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ
شَاكِرِينَ وآدملرک چوغنی شکر ادجی بولمیه سن یعنی کافر اولدقلرکه منعی یلیه لر قَالَ اخْرُجْ
مِنْهَا تکری حق تعالا ابلیسه ایتدی که جنتدن چق یاکوکدن مَذْءُومًا مَدْحُورًا خور وسورلمش اولدغکر
حالده یعنی خورلغله رحمتدن سورلمه لر لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ تکری حقیچون آدم اوغلنلردن
هرکم سکا اویسه لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ البته جهنمی طولدررم سزدن وکیجمکلردن
یعنی سندن وسکا تابع اولنلردن وَيَا آدَمُ اسْكُنْ وایلیسی جنتدن چقردقدن صکره
ایتدی که ای آدم ساکن اول أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ سن وجفتکز حوا ایله جنتده فَكُلَا
مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا پس یکرسز ایکیکز جنت یمشلری ویختلرندن هرقدن که دلسکز یاکز
هرنکه استسکز وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ ویقین اوملکز بوجنس اغاجه که بغدایدر
یاا وزم واندن یمکدر که اکر یسکز فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ پس ظالملردن اولورسز
کندو نفسکزه ازره فَوَسْوَسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ پس شیطان آدم ایله حوایه وسوسه ایلدی
لِيُبْدِيَ لَهُمَا انلره آشکار ایدوب کوسترمکچون مَا وُورِيَ عَنْهُمَا انلردن اورتلن نسنه
مِنْ سَوْآتِهِمَا عورتلرندن تا ملائکه ارکسنه رسوای اولمه لر یعنی انلری عاصی
اتمکله لباسلرن الدروب عریان قله لر وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا وشیطان آدم حوایه
ایتدی تکرکز سزی منع ایلدی وکرو دوتمدی عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ بواغاجدن یمکدن
إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَيْنِ الا اینکه ملکسز ایکیکز ایکی فرشته اولیکز یوجه مرتبه ده یا
حسن صورتده أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ یاهیچ جنتدن قلنلردن اولیکز یاخود یلکز که
أبدی اولمسز یولیه یولیه آدم ایلیسی سوزنده فکر ایلدی وَقَاسَمَهُمَا وابلیسه
آدم حوایه آند اچوب ایتدی إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ تحقیق بن سزه اولکز
درجیلر دندن وسزه شفقت ایدوب آیدرم که بواغاجکر یمشندن یکز که أبدی اولیکز
وآدم عم کمان ایدردی که یلان یمین تکریه ملک آند اچن اول آلدندی فَدَلَّاهُمَا
بِغُرُورٍ پس انلری آلدیوب اکسنه اول اغاجدن یکا یولکوسترمکی فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ
پس اول وقت که اول اغاجکر یمشندن دادلرنه احال انکر عقوبتیله بَدَتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا
انلرکه عورتلری ظاهر اولدی وآچلدی یعنی انلرکه لباسلری تمللرندن دوکلدی تاکه
بربرنکر عورتلرنی کوردیلر وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا وطوردیلر وقصد ایلدیلر اغاجک
پرقلرنه که بربرنه یاپشدروب عورتلرنی اورتلرندی مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ جنت اغاجلرنکر

اوغلنلر نکر

قدرن بلدلر يا بني آدم اي آدم اوغللري لا يفتننكم الشيطان شيطان سزي فتنيه
برمقسون وحق يولدن آزدرمسون كما اخرج ابويكم من الجنة نتاكه سزدن اتاكزي
وانا كزي جنتدن چقردي ينزع عنهما لباسهما چكر انلردن لباسلرني يعني ازرلرندن
طونلرن چقرر عريان ايدر ليريهما سوآتهما انلرك هر برينه عورتلرن كوستر مكچون
يعني سزدن اتاوانا كز جنتدن چقمغه اول سبب اولمشدر پس سزدخي انكر مكرندن
حذر ايلكز انه يريكم هو وقبيله تحقيق ابليس سزي كورر وانكر قبيله سي حتى يعني
قومي ويولدشلري من حيث لا ترونهم سز انلري كورمزدن پس بو دشمندن
حذر لازمدر انا جعلنا الشياطين اولياء تحقيق بز شيطانلري دوستلر قلدق للذين
لا يؤمنون انلر كه ايمان كتورمزلر يعني جنسيت ومناسبت سببيله شيطانلري
كافرلره دوستلر قلدق واذا فعلوا فاحشة وچن كافرلر برچركين عمل اشلسلر
يعني طاپمق وبحيرة وسايبه حرام اتمكزي وانكر امتنايله وبزمكه انلري اندن منع اتسه
قالوا وجدنا عليها آباءنا تقليد ايوزمدن ايدرلركه اتالرمزي بو دين وبو عملده
بولدق والله امرنا بها وبونى بزه تكري تعالى بيوردي پس تقليدي افتر ايلمكه جواب ايدرلر
قل ان الله ايت تحقيق تكري تعالى كه بني يازدن اولدر لا يأمر بالفحشاء
اشبو بيورمز قوله وفعله تغيير سنت الهي انكر ازره جاري اولمشدر كه ايو اشلره
وكوزل چركين امر ايدر اتقولون على الله تكري تعالى ازره افترا ايدوب سويلرمي سز
كما لا تعلمون بلدكمكز شئ يعني انكر بيوردغني بلمكز سز قل امر ربي بالقسط ايت بنم تكرم
عدلله وطغرولغله بيوردي يا توحيدله كه طغرو كرگ باشي حر واقيموا وجوهكم و
طورغركه يا طغرلدكي يوزكزي قبليه عند كل مسجد هم مسجد قشنه كه اولده وغازي
تاخير ايلكز اول سببله كه كندو مسجدلركزده غازقيلسز وادعوه مخلصين وتكري يه طاپمكز
اخلاصلي اديلر اولدغكز حالده له الدين تكري يحون طاعتي يعني تكري به عبادتي پاك
وخالص ايلكز نقادر ياپيلدي ايلكز كما بدأكم تعودون نتاكه سزي ابتدا وه
يازتدي يينه اكا دونورسز انجمكز سز اورمكچون عملكز ازره يا نتاكه سزي طراقدن
يازتدي يينه طراغه دونجكسز فريقا هدى بر بولكه بول كوسترمدي ايمانه توفيق
ورمكله وفريقا حق عليهم الضلالة وبر بولكه ازره نه ازغنلق واجب ولايق اولدي
قضاى سابق مقتضاسنجه انهم اتخذوا الشياطين اولياء تحقيق اول كمسه لر شيطانلري
دوستلر ايدرلر وانلر كه بونلرغني دوتارلر من دون الله تكري تعالى دوستلغندن وبو يولرغندن

پيراغلرندن واشهر اولدركه انچه پيراغني بربرينه بغلدلر بزطون كبي اولدي وانكله
عورتلرن اورتدلر وناديهما ربهما وانلركه پروردكاري انلره ندا ايدوب ايتدي كه
الم انهكما بن سزي يمني اتمدمي عن تلكما الشجرة اول اغاجدن يعشندن واقل لكما
وسزه دمدمي وقور قمدمي سزي كه ان الشيطان لكما تحقيق شيطان سزكه اكيكز
عدو مبين اشكاره دشمندر وآنكر دشمنلكي آدمه سجده وقت جميع ملائيكه روشن
اولمشدي قالا ربنا ايتدلرايي پروردكارمز ظلمنا انفسنا كندونفسمزه ظلم ايلدك
بويرق صنعله وان لم تغفر لنا واكر بزدوم كناهمزي يارلغمسر وترحمنا وبزه
رحمت اتمسكز لنكونن من الخاسرين البته بززيانكار لردن اولورزدرلر قال اهبطوا
تكري تعالا آدملي حوايه وطاوسه وابليسه ويلانه ايتدي كه اشغه اينكز بعضكم
لبعض عدو كه سزدن بعضكز بعضيكزه دشمندر نتاكه آدم وشيطان ويلان وطاوس
دوكلي بربرينه دشمنلر درولكم في الارض مستقر وسزه يكون يردهقرارگاه وآرام يري
وار درومتاع الى حين وبر خوردار لق ودرلكي وار بروقته دكين كه اولمدريا قيامت
آدم غمناك اولدي وصاندي ايرق جنته كرمز قال فيها تحيون حق تعالا ايتدي يردهدر
درلورسز يعني آنده زندكاني ايدرسز وفيها تموتون وآنده اولورسز اجلكز كلكده
ومنها تخرجون ويردن يينه چقرلورسز خاب وجزا يكون آدم وحوا بوخطابكر مضمون
معلوم ايلدي كه جنته يينه وارمقدر يا بني آدم خطاب عامدر جميع آدم اوغللرنه
قد انزلنا عليكم لباسا تحقيق بزسزه وكه ازركز كيسوانلردكه يعني سزه يكمكلر طونلر
يارتدق كوكدن يغمورانلرمكر سببيله پس لباسكز فاينه سزي بيان ايدر وبيورركه بواري
سوآتكم وريشا اول لباس عورتلكزاورتر وبر لباس دخي كه آنكله كندوكز بزرسز
ايتمكلركه لباس اولدركه عورتلرنه واندن يكري طونلر ريشلي درلركه آرايش وزينت حر
وشيخ زاهد تفسيرنده بيوررلباس اولدركه يمكدن اولدوريشن ابريشيدن وكتاندن
ويوكدن اولدوايدركه ريشلي اوسلياني حر ولباس التقوى وتقوى كيسوسي يعني
برطون كه تواضع اچون كيرلرارى يوكدن اولدخلك خير اول يكركدريومشق طونلردن
ومحققلر تقوى لباسن طاعت بلورلركه آدميكه عيبي انكله اورتلور وايتمكلركه لباسه
تقوى پرهيزكارلقدر يا حيا يا تكريدن قورقمق ذلك من آيات الله بو لباسه كوندرمكر
تكري تعالينكر فضلي ورحمتي نشانلرندندركه آنكله آدميلركه عورتلرني اورتديكي وانلرى اغاجه
پيراغني كيمكدن مستغني قلدي لعلهم يذكرون اولكه انلر اولكت دوتارلر وبو نعمتكز

غیری وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ وكمان ایدر لر وصانور لر كه كندولر يوله بولمشلر در وفی
نفس الامر انلر مكر اهلدر يَا بَنِي آدَمَ ای آدم اوغلنلری بعضی ایدر لر كه بو خطاب عامدر
واكثر مفسر لر ایدر خاصدر یعنی مسلمانلر خُذُوا زِينَتَكُمْ آلوكز نز كلدی كه كوجكر
طونلر در عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ هر مسجد قتنده كه آیینی طواف ایدرسز یا غار قلورسز مراد كوجكر
لباسلر در كه نماز وقتنده گیرلر وایتمشلر كه زینت ثقل طر مقدر وَكُلُوا ویگیر یعنی احرام
كونلرنده اتّ وجربلو یمكلر وَاشْرَبُوا واچمكر سدن وسایر مشروباتدن
یعنی پاكلردن یگر واچمكر وَلَا تُسْرِفُوا واسراف ایلمكر حلالی حرام اتمكله یا طعامی حرصله
زیاده یمكله إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ تحقیق تنگری سومز مسرفلری سومز یعنی انلر كه طوقلرندن
زیاده یه لر قُلْ مَنْ حَرَّمَ آیت كم حرام ایلدی زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي تنگرینگ اول زینتی كه
مقرر ایلدی یعنی درلو لباسلركه محض قدر تله اخْرَجَ لِعِبَادِهِ چقردی كندو قوللرینگ
چقردی نباتاتدن پنبه وكتان كبی وحیوانات دن یونگ وحریر كبی ومعادن دن زینت
وتوانغه كبی وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ وحهم كم حرام ایلدی پاكه یمكلری رزقدن یعنی
لذیذ طعاملر وشرابلر اتّ وشكر كبی یاحلاللری بحیره وسایبه كبی واندن غیری قُلْ هِيَ
لِلَّذِينَ آمَنُوا ایت اول زینت وطیبات اول لمكه لر اچوندر كه ایمان كتورملر یعنی یونلر اصلده
موءمنلر خَالِصَةً فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا دنیا ذر لكنده اما كافرلر وفاجرلر انده انلر تابع اولمغله
شریكلر در لیكن یعمچاودانه ایلر ایمانكر اوطقدر يَوْمَ الْقِيَامَةِ قیامت كونده گذر لكر
آیلكلین كه بوحكملری تفصیل ایلدكه نُفَصِّلُ الْآيَاتِ تفصیل ایلرز آیتلری یاتوحید
دلیللرن بیان ایدرز لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ بر قومه كه فهم ایدرلر وبلورلر قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ
ایت یا محمد بنم تكرم حرام ایلدی آلت یدیراو بشلری كه عذابه سبب اولور مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا
بَطَنَ اندن ظاهر اولنی كفر كبی وكزلو سن وحی نفاق كبی وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ واول كناهی وحی حرام
ایلدی كه انكر ازره حد مقرر دكلدر بحق كنا ملر كبی وظلمی وحی حرام ایلدی یا كبری بِغَيْرِ الْحَقِّ
ناحق یره وبوتا كید در زیرا حقله گبر وظلم اولمز وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ وآزداخی حرام ایلدی
كه تكریه شركه كتورسز وانكر عبادتنده شریك ایدهسز مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا اول نسنه
كه تنگری تعالی طابعجون حجت ودلیل اندر مدی وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ وحی آیتی حرام ایلدی كه
تنگری ازره سویلیهسز مَا لَا تَعْلَمُونَ بلمدكلرنسنه واكابعضانغه سز آكنلر وحیوانلر حرام اتمكله
وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ وبر امته بروقت تقدیر ایلدكه یعنی انلركه حیاتی مدتلی یا رزقی و
ایتمشلركه بر برامته موءمنلردن غیری بروقت وار در كه انده انلره عذاب انر فَإِذَا جَاءَ

خالصة خالصه ظالملره باكیزه ودنیاده شریكسز

اجلهم

أَجَلُهُمْ پس قچن انلركه اجلی كلسه یعنی مقدر اولان وقتلری تمام اولسه یا انلركه عذاب و
هلاكلری وقتی كلسه لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً اول وقتدن بر ساعت كرو قلمز لر عرفده
ساعت وقتلركه قصه سنه در لر مراد منجملر ساعتی دكلدر وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ اول
وقتدن الرو دخی یگ. لر يَا بَنِي آدَمَ ای آدم اوغلنلری خطاب عرب مشكلرنه در
إِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ اگر سنه رسزدن پیغمبر لر كلسه یعنی سزوكه دلكزازره واصح
اولدركه خطاب عامدر یعنی ای آدم اوغلنلری اگر سنه سزوكه جنكزدن پیغمبر لر كلسه
يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي سزوكه ازركزنه بنم كتابم آیتلرن اوقسه لر یا شریعت حكملرندن
سنه خبر ورسه لر فَمَنِ اتَّقَى وَأَصْلَحَ پس بهم شركدن وتكذیبدن صاقنسه وعملنی
صالحه كتورسه فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ پس بهیچ انلر ازرنه قورقو یوقدر یعنی قورقدقلری
نسنه دن امین اولورلر وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ وانلر غصه لنمز لر دخی بلكه جمیع امیندلكلری
نسنه لرن ارشر لر وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وانلر كه بیلا نلدلر بزوم آلقلری دخی یعنی
پیغمبر لری تكذیب اتدلر آیتلری رَدّ ایدوب وَاسْتَكْبَرُوا واغنا واندن بویكلندلر یعنی
بزوم وحدتمز دلیللرنه ایمان كتورمكدن تكبر لكر اتدلر أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ اول بولكر
طامو الودی ملازملریدر هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ انلر اول اوتده باقیلر در بقای ابدیله
فَمَنْ أَظْلَمُ پس كم ظالمدر وكافر لكدر مِمَّنِ افْتَرَى اول مكه دن كه افترا ایلیه
عَلَى اللَّهِ كَذِبًا تنگری تعالی ازره یالانی یعنی ایده كه انكر عورتی اوغلی قزی وشریكی وار
أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ یا یالانه حمایه انكر نازل اولان آیتلرنی وبو نبوته دخی انكار اتمكدر أُولَئِكَ يَنَالُهُمْ
انلره یعنی افترا وتكذیب احوالنه ارشر نَصِيبُهُمْ مِنَ الْكِتَابِ انلركه نصیبلری كتابدن
كه لوح محفوظدر یعنی تقدیر قلیله لوح المحفوظه انلركه عذابلرندن یازیلمن نسنه انلره
ارشر یا انلركه عملی دفترنه یازیلمن نسنه كركه خیر اسن بوكورلر یا انلره رزقدن یازیلمن
نصیبلرن آلورلر حَتَّى إِذَا جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا تا انلره بزوم فرشته لرمز كلنجه كه ملكلوتدر
وانكر اعوانلركه يَتَوَفَّوْنَهُمْ انلركه جانلرن آلورلر قَالُوا أَيْنَ مَا فرشته لر ایدر ملرسز نسنه
كه قتده در اول بتلركه حایلكم تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ طپر دكز وچغردر دكز تنگریدن غیری
تا بكون سزوكه عذابكزی منع ایده لر قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا كافرلر ایده لر انلر بزدن ازدكر
یعنی غایب اولدلر وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ وطانقلق
ون لر كندولرازره كم أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ انلر كافرلردی وتكذیب توحید نا ایمكا كتورمز
قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ تنگری تعالی ایده یا برفرشته قیامت كونده انلره كركه اول امتلر اچنه

لردی

بو ایکی طایفه دن

كه قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ تحقیق کچدیلر سزدن اوکدن که سزدکه دینکز وایتیکز ازرید لر
مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ پریدن وآدمیدن مراد بحثمه کافرلر در حق تعالیدکه کیرکه بر برکزله
فِي النَّارِ طاموا ودنه انلرکه بم قتفشنکز که عنادی وتکبر لکی زیاده اولسه ایدی زیاده
أُمَّةٌ قویلر كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ هر کاه که طاموبه برامت کرسه لَعَنَتْ أُخْتَهَا قرداشی
لعنت ایدر یعنی بر دین وبر ملت ازره اولنلر شویلکه جملهسی دلر جملهسنه لعنت ایدر
وتبرا لر ترسالر ومجوسلر مجوسلره حَتَّى إِذَا ادَّارَكُوا فِيهَا جَمِيعًا تا قچنکه انلرکه جمیعی
جمعنده بر برینه ارشه لر یعنی انلرکه دوکلسی جهنمه کرد کلری وقت بر طایفه کیدیکر طایفه لرای
اچون وبر بولکی غیریلری ازره قلرچون قَالَتْ أُخْرَاهُمْ لِأُولَاهُمْ ایده صکرغیلری
یعنی جهنمه صکه کرنلر که تابعلر در اوکدنکیلرینه که انلرکه پیشوالریدر
یعنی صکرغیلری اوکدنکیلرینه ایده رَبَّنَا هَؤُلَاءِ أَضَلُّونَا ای ربمز بونلر آزدیردیلر بزی
ویولدن چقردیلر فَآتِهِمْ عَذَابًا ضِعْفًا پس انلره ایکی بزدن عذابی چه عذاب
قدر مِنَ النَّارِ طاموا ودنه قَالَ لِكُلٍّ ضِعْفٌ حق تعالیده دوکلنه ایکی قات عذاب
وار در اولولره آزغنلق وازدیرمق جهتیله وچیلره کفر وتقلید سبیله
وَلَٰكِنْ لَا تَعْلَمُونَ ولیکن انلرنلم لر خصوص خطابله اوقور یعنی سز بلمز سز وبر برکز
عذابندن خبر کز یوقدر وَقَالَتْ أُولَاهُمْ لِأُخْرَاهُمْ وانلرکه اوکدیلری صکرغیلرینه ایده
یعنی اولولری آخرلرینه یاطاموبه اوکجه کرنلر صکره کرنلره فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ
پس سزدکه بزدن ازرمز هیچ ارتقلغکز یوغدی که آنکله عذابکز تخفیف اولنه
بلکه بز سزدکله کفرده برابرز فَذُوقُوا الْعَذَابَ پس دادکه عذابی بِمَا كُنْتُمْ
تَكْسِبُونَ کفر وکناهلرقزندغکز سببیله وعذابی غریلره حواله ایلیکز إِنَّ الَّذِينَ
كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا تحقیق انلرکه یلغان دوتدیلر قرآنمزی آیتلرن وقدرتمزه دلیللرن وَاسْتَكْبَرُوا
عَنْهَا اکا ایمان کتورمکدن ومطیع اولمقدن وتکبر لکیلر اندیلر
لَا تُفَتَّحُ لَهُمْ انلره چون آچیلز
أَبْوَابُ السَّمَاءِ کوکه قبولری انلرکه اعمالری چون یارحمت اغلچون یا انلرکه اعمالی
وارواحلری کوکه قبولرن آچمیه لر بلکه انلری سجینه الله لرکه یدنجی قات یرالتنده در
وموده منکر روحی وعملی اچون آچیلروانمز عِلِّيِّينَ الله لرکه یدنجی قات کوکه آزیدیر وَلَا
يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وبو تکبر لرو تکذیب اولنلر جنته کیرمیه لر حَتَّىٰ يَلِجَ الْجَمَلُ تا دوه کیرنجیه
فِي سَمِّ الْخِيَاطِ اکنه یورد سنه وبو صورت هرکز وجود بولمز پس کافرلرکیرمز جنته کیرمیه
وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ وبونکر کبی یارمز جزا اوررز مجرملره که کافرلردر

انلر

وتکبر لکیلر

انلره جهنم اودندن دوشکر وار در که انکر ازره اوتورر لر وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ وانلرلک
ازرلرندن دخی اودن تولر وار یعنی انلرکه آتی واوتی اودی اولاد وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ
وانلرکه جزاسی بو جزا اورر ظالملره که شرکله کفرلر ظلم ایدرلر وَالَّذِينَ آمَنُوا
وانلرکه ایمان کتوردیلر تکری تعالایه وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وایو عملر لمشلدر وعمل صالح
چوقدر آدمنکر اکا کوچی یتمز بیوررکه لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا هیچ برنفسه تکلیف اتمزز
وبر کشیه بیورمزز إِلَّا وُسْعَهَا الا اکا کوچی یتدوجه وبو جمله معترضه ادی مبتدا وخبر
مابینده مبتدا اولدر کهانلرکه ایمان کتوردیلر وعمل صالح ایلدیلر وخبر بوکه أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ الْجَنَّةِ اول بولکر جنت یلدیدر هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ انلر جنتده باقی ودائم در
وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ وچقردق انلرکه یورکلرنده اولان کینه وعداوتی
وجمیع دشمنلک سببلرنی تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ انلرکه مکانلری التندن ارمقلر
اقر انلرکه لذتی وسروری زیاده اولمقدن وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وجنت اهلی
کندو مکانلرن کورد کلری وقت ایده لر چوق شکر اولا تکریه که هَدَانَا لِهَٰذَا بزی بو
مقامله یولا کوستردی یا بر عمله که بو منزل انکر جزاسی در وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ
وبزدم یول بولمغه کوچیتمز دی لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ اکر تکری تعالا بزی یولا کوستر
مَيْدی لو بو بر شکر در که جنت اهلی هدایت نعمتی ازره ادا ایده لر زیرا که تکری
توفیقن سز بو طریقه سلوکه اعمکز میسر دکلدر وعنایت قولغزی اولمسه هیچ برسالک
مقصده حرادهارشمز لَقَدْ جَاءَتْ دخی جنت اهلی ایده لر تحقیق کلدی رُسُلُ رَبِّنَا
بِالْحَقِّ تکریمز پیغمبرلری حقله وطغرولغله وبزانلرکه ارشادی مدد یله توحیدیولن
بولدق وَنُودُوا وندا اولنه لر جنت اهلی که أَنْ تِلْكُمُ الْجَنَّةُ بو اول جنت درکه
أُورِثْتُمُوهَا اینی میراث ورلدکز یعنی سز میراث ورلدی عَمِلْتُمْ تَعْمَلُونَ
عمل اتدکلرز اچون شریعته وسنته موافق جنته میراث دیدی انکچونکه زحمت سز
عطا در وَنَادَىٰ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ وندا ایلیه وچغرر جنت اهلی أَصْحَابَ النَّارِ جهنم
اهلنه وطعن ایدوب ایده لر که أَنْ قَدْ وَجَدْنَا تحقیق بزبولدق مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا تکریمز
بزه وعده ایلدوکی نسنه نوابلردن حق ودرست فَهَلْ وَجَدْتُمْ پس سز بولدکزمی مَا
وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا تکریکز سزه وعده قلدغی عذابلری کرچکدر قَالُوا نَعَمْ جهنم اهلی
ایده لر که بلی بولدق تکری تعالا بزه بیوردغی عذابلر کرچکایشه فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ
پس آوازه چغرر بر چاغرجی ایدر لر که اسرافیل اوله وجنت ایلیله جهنم اهلی ارالرنده

اوله

حقا

سن

جغزه که اَنْ لَعْنَةُ اللّٰهِ تحقیق تکری لعنتی عَلَى الظّٰلِمِينَ ظالملر ازرنه درکه عبادتی
تکریدن غیریه ایدرلر اَلَّذِينَ يَصُدُّونَ انلرکه منع ایدرلر وکروه ترلر خلقی عَنْ سَبِيلِ
اللّٰهِ تکری یولندن که توحید ودین اسلامدر وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وحق یولنی اکریلکن
ایستر لر یعنی تکری دینده عیب وکجلک ارزولر وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ وانلر آخرته کافرلردر
ایمان کتورمزلر وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ وجنت ایلیله جهنم اهلی ارلسنده پرده وار در یا
مانع اولو دیوار وشهر بورجی کبی که جهنم اهلی جنته وارمه لرینه اولو حجاب اعراف
درلر شیخ زاهد بیورر که اَعراف اَق مشکدن بر دیوار در وَعَلَى الْاَعْرَافِ رِجَالٌ
واعراف ارزه ارنلر وار که جنتی وجهنمی کورر لر يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَاهُمْ بلورلر بوارنلر
دوکلی جنت وجهنم اهلنی علامتلریله که دوکلی جنت اهلی اَق یوزلو اولورلر وجهنم اهلی
قره یوزلو وبویونه اینجو اعراف درلر که انده ساکن اولنلر عارفلر در ایکی طایفه نکر
احوالنی بلورلر وانلر انبیا اولیا یا موحد منلر افاضل وایتشلر که اعرافده مکث لرا ولا
کسنا قلم سیئاتی برابر اولیه یا عمله قاصر موحد لرا ولور وَنَادَوْا أَصْحَابَ
الْجَنَّةِ واعراف اهلی جغزه لر جنت اهلنه وتحیت طریقیله ایده لرکه اَنْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ
سلام اولسون سزه یا حالکز خوشدر که سلامتلر دارالسلامه ارشدکز لم يَدْخُلُوهَا
اعراف اهلی جنته کرمدلر وَهُمْ يَطْمَعُونَ انلر کرمکه اولورلر کن وایدرلر که جنته صکره
کرنلر انلر اوله وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصَارُهُمْ وقتکه انلرک کوزلری دوندرله وتفسیر زاهدی
ده بیورر که حق تعالی بر فرشته امر ایده که انلرک یوزن دوندره تِلْقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ طامو
اهلندن یکا قَالُوا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا انلر تکریه صغنوب ایده لرکه ای ربمز بزی قیل مَعَ
الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ظالملر قومیله یعنی بزی انلرله طامو ده جمع ایله وَنَادَى أَصْحَابُ
الْأَعْرَافِ رِجَالًا واوازایده لرو جغزی اعراف اسلری ارنلر که يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَاهُمْ
انلری علامتلریله بلورلر یوزلری قره وکوزلری کوکه اولدوغندن قَالُوا مَا أَغْنَى عَنْكُمْ
جَمْعُكُمْ اعراف اهلی انلره ایده لرکه عذابه اوچندن بر حسنه یارمدی یعنی عذابکزدفع
ایلمدی جمع ایله دوکلمز مال یا یارویار دجمعیلر جوقلغی وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ وتکبر لندکلر
حق تعالی سوزندن یعنی سزوکی بویکلندکلر عذابدن قورتارمدی پس انلر اعراف
کافرلرینه ایدرلر اَهٰؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمْتُمْ بونلر مدر انلرکه سز دنیاده آند اچر کزکه
البته لَا يَنَالُهُمُ اللّٰهُ بِرَحْمَةٍ تکری تعالی هم کز انلره رحمت ارشدرمز بشمدی انلری کندو رحمتیله
جنته قویدی وچون اعراف اهلی بوسوزدن فارغ اولدلر حق تعالی کندو کرمیله انلره

بیورر

بیورر که اُدْخُلُوا الْجَنَّةَ جنته کرکز که سزه دخی سعادته ارشدردم لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ
سزه هیچ عذابدن قورقو یوقدر وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ وسز غصه لنمز دخی مطلوبا
ومقصود فوت اولمقدن ابن عباس بیورر که چون اهل اعراف جنته کرن لر جهنم اهلی دخی
امید ایده لر وایده لر خدایا جنته بزدم اقرباءمز وارد ستور ور بزن انلره سویلشه لم حق
تعالی دستور ور دی قاجنت اهلی جهنمه نظر ایده لر کنده وخصملرن یلیه لر زیرا انلرک وخلقی متغیر
اولمش اولا اما جهنم اهلی انلری یلیه لرو انلرکه آدیله ولقبیله چغرب انلردن جنت طعامن
وشرابن سلتیه لر نتاکه بیورر وَنَادَى أَصْحَابُ النَّارِ وندا ایله وچغرب جهنم اهلی أَصْحَابَ
الْجَنَّةِ جنت اهلنه وتوقع ایدوب یالوارلر اَنْ أَفِيضُوا که دوکمکز عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ بزدوم ازرزقن
جنت صویندن اول مقدارکه صوص لغزی کدره أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ یاتکری تعالی سزه
وردخی رزقدن یعنی طعامدن وشرابدن که یسیلم قَالُوا إِنَّ اللّٰهَ جنت اهلی ایده لر
انلرکه جوابنده که بحقیق تکری حَرَّمَهُمَا عَلَى الْكَافِرِينَ جنت طعامن وشرابن حرام
ایلمشدر کافرلرازرنه اَلَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا انلرکه کندو دینلرن یاریامزلر
آلدنمق واویونه اندلر زیرا انلر بیرامزلرنه کعبه جون سزه جمع اولب وال قرصب
اوینارلردی وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وانلری الدی دنیا درکلی واوزن ایده لر
تاکه حقی اونتدلر وبکلدلرکه دنیا برغدار ومکار درکه انلری الدر فَالْيَوْمَ نَنْسَاهُمْ
کما نسوا پس بوکون بزده انلری اونتدرز یعنی اودا جنده ترکه ایدرز انلری اونتدوب
ترکه ایتدکی کبی لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هٰذَا بوکونلرنی کورمکی وَمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ
وانلر بزدوم کتابمزآیتلرنه یا برکلمز دلیللرنه انکار ایدر کلردی وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ
بِكِتَابٍ وبحقیق بزاول کافرلره برکتاب کتوردکه که فَصَّلْنَاهُ عَلَى عِلْمٍ انکر معانسنی
بیان ایلدک یعنی حق باطل وخیری وشری برندن آیروب بللو قلدق هُدًى وَرَحْمَةً
بوکتاب یولکوستردی ورحمتدر لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ برقومه که تکری توحیدنه ایمان
کتورر لر هَلْ يَنْظُرُونَ کافرلرانتظارمی ایدرلر یعنی منتظر دکللر سوا اِلَّا تَأْوِيلَهُ الا
کتابکر تاویلنه وعقلغنه وعد وعیدده یعنی انلر تکری تعالی بوکتابده وعد ایلدوکی
ثواب وعقابه قتلنور لرتاکون لرکر جکلدر یا دکلی يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلُهُ اول کون که
کتابکز تاویلی کلمه یعنی وعد وعیدلرنک ظاهر اولدیغی کون که اول قیامت کونیدر یَقُولُ الَّذِينَ
نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ ایده انلرکه اول کتابی اونتدلر وترکه اتدلر بوندن اوکدن دنیاده
یعنی چون کافرلر که قرآنه اتاغدلرا ول کون تکری سوزنکر صدقی ظاهر اولیه لر

علم ازره که عالملر دیر

قَدْ جَآءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا تحقيق بنه تكر ز پيغمبرلري گلشدي ربمز بِالْحَقِّ حقله وبزانلرك
تكذيب ايلدكلري اولو خطاء قلدق فَهَلْ لَنَا مِنْ شُفَعَآءَ پس بزمن بنه بيمز شفاعتجيلر
وارمي كه فَيَشْفَعُوا لَنَا بوكون بنه شفاعت ايده لر اَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلَ يا دنيا يه دونه ز
پس لشليه وز غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ اندن غيري كه بز دنيا ده ايشلردك يعني تكذيب ايتميوب
تصديق ايده م وشكر كه كتورميوب وحده تقايل اولالم پس انلرك شفاعت ايده لر ونه
دنيا يه دوندره لر قَدْ خَسِرُوا اَنْفُسَهُمْ تحقيق زيان ايلدلر كندولرينه كه سرمايهٔ
عمري بتلر عبادتنه صرف ايتدلر وَضَلَّ عَنْهُمْ وانلردن آزدي وغايب اولدي مَا
كَانُوا يَفْتَرُونَ بهتان اتدكلري نسنه لر يعني ايدر لرصاكه بتلر بزدوم شفيعلر حق درتكري
قتنه بن شفاعت ايدر لر اِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ تحقيق سزدوكه تكر كز الله در الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضَ اول الله كه كوكلري ويري يارتدي فِي سِتَّةِ اَيَّامٍ التي كون مقدارنده
دنيا كونلرندن زيرا بروكه يارد ملردن اوكدن كون بر معين مدت دكلدي كه كوشش
طوغب طوقنجه اولا بلكه لشيايي يارتعقده تدريج وتاني ايله ادي وبو لشلرده تانيه
وعجله واضطرابه اثر كه اثمكه اثار رتدر ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ اندن صاكره قصد ايلدي
عرشي يارتمغ ازره يا انكر اجري مستوي اولدي عرشي ازره يا انكا غالب اولدي و
حقكر استيلاسن انكر ازره تخصيص اتمكر انكجوندركه عرش مخلوقاتكر اولوغي در
وحقيقت اولدركه عرش ازره مستوي اولمق تكري تعالينكر بلاكيف ولا وصف صفتي در
يعني نتفكر ليز وبو قرآنكر متشابهاتندندر بزانكا ايمان كتورر زوانكر تاويلين تكريه
حواله ايدر ز يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ تكري تعاوتر جيلم كوندزي يعني بكه ظلمتيله كوندز نورني
اورتر يَطْلُبُهُ حَثِيثًا بكه كوندزي استر يعني انكر آردنجه كلور اوزره وتزلدب وكوندز
دخي بكه استر سرعتله وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ والنجوم ويارتدي كوشي وآيي ويلدزلري
مُسَخَّرَاتٍ بِاَمْرِهِ دوكلي مسخر ومطيعلر در انكر امريله اَلَا لَهُ الْخَلْقُ بلكه يارتمق انكدر
وَالْاَمْرُ وبويرمق دخي يعني دوكلي نسنه اولي يارتدي پس انكر تصرفي وامري انلره جاريدر
تَبَارَكَ اللّٰهُ اولو ويوجه در تكري تعاكه رَبُّ الْعَالَمِينَ عالملرك يارد جي وبسليجي در اُدْعُوا
رَبَّكُمْ جغرك تكركز دعا نسنه اندن دلكز تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً زاريلغله وكزلو دخي يعني
ظاهر جه وباطن آنه بلكه واكا طابكز تضرع احتياج نشانه در وكزلمكر اخلاص
دليلدر اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ تحقيق تكري تعا حدن چكنلري سوميز يعني انلركه بددعا
ايده لر مستحق اولمنلر يا دعاده فريادايده لر يا ريايه قرشق اوله وَلَا تُفْسِدُوا

ومنكتله

في الارض

فِي الْاَرْضِ وفساد ايلكر بردهكز يا ظلمله بَعْدَ اِصْلَاحِهَا انكر اصلاح اندن صاكره ايمانله
يا عدالله وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا وتكريه جغركه انكر عقابنه قورقوسندن ودخي ثوابنه
اميندياه اِنَّ رَحْمَتَ اللّٰهِ تحقيق تكرهٔ تعا رحمتي قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ يقين درايوشلوره
وانلرك عملي كوبكر اولنكر در عابد لركي يا اميندلري كوبكر اولعاصيلركي ودوكلنكر اميندي
انكر فضلنه ورحمته در وَهُوَ الَّذِي واول تكري يُرْسِلُ الرِّيَاحَ بُشْرًا ايللري مبشر
كوندرر يعني بشارت ادجي بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ رحمتنكر اونجه يعني يغمور كلدن حَتّٰى اِذَا
اَقَلَّتْ سَحَابًا ثِقَالًا تا قجنكه اول يللر آغر بولتلري كتورن وبوكلمه لر سُقْنَاهُ لِبَلَدٍ
مَيِّتٍ بزاول بولدي سوررز برا ولمش شهر يعني نباتي قورمش ايله وملكته فَاَنْزَلْنَا
بِهِ الْمَآءَ پس اول بولدله يه صواندررز فَاَخْرَجْنَا بِهِ پس اول صويله چقررز مِنْ
كُلِّ الثَّمَرَاتِ هر درلو عشلردن كَذٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتٰى انجلين كه اولمش يردن نبات
چقررز اولولري (دخي) قبرلرندن چقررز ويري در لتمكر كه اولولري درلتمكه مثال واوزرنكدر بيان
ايلدكه لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ اولالكم سز اكليه سز وقيامته انانه سز وبو صورتدن اول
معنيه استدلال ايده سز وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ وايو ويا كشهر كه انكر يري طاشي سز وقوم سز
اولو واكنلكي يا ريه يَخْرُجُ نَبَاتُهُ انكر نباتي يردن چقر وكوبكر اولوت بتر بِاِذْنِ
رَبِّهِ تكري امريله وانكر ارادتيله آسان وكوبكر اولور وَالَّذِي خَبُثَ واول يركه ناپاكه
وقوملو كركه اول لَا يَخْرُجُ اِلَّا نَكِدًا انكر اوتي چقمز الا يارمز كه اندن هيچ فايده يوق
بو بر مثلدر كه تكري تعا موءمنله كافر حقنده كتوردي ومومن كوكلي پاكه ين تشبيه
ايلدي وكافر كوكلي كركي يين بكزندي پس مركا، كه تكري كلامي بولمه ندن نصيحت بغوري
مؤمن كوكلي يا غسه انكر اعضاسنده طاعت نورلري ظاهر اولور وجون كافر حق سوزن
راشده كوكلي يري اوكت تخمن قبول ايلمز واندن هيچ خير ظهوره كلمز كَذٰلِكَ نُصَرِّفُ الْاٰيَاتِ
انجلين كه بو مثلي بيان ايلدكه دوندررز ومثللر اورز درلو احوالده لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ
بر قومه كه فهم وادراك نعمته شكر ايدر لر وبو تقلرده تفكر ايدوب اعتبار ايدر لر لَقَدْ
اَرْسَلْنَا نُوحًا تحقيق بزكوندردك نوح بن لمكر بن متوشلخ بن اخنوس كه ادريس كه اللي ياشنده
اِلٰى قَوْمِهِ قومندن يكا كه اكثر قابيلر اولادي ايدلر وبت پرستلر ادي فَقَالَ
يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ بن نوح ايتدي اى قوم بر تكريه طابكز مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ سزه
اندن غيري هيچ بر معبود يوقدر بن انكر بويرمغه دونكر وانكر عبادتنده غيريلري كا
شريك ايلكر اِنِّي اَخَافُ عَلَيْكُمْ تحقيق بن قورقرن سزدوكه ازركن اكر ايمان كتورميز

عذاب يوم عظيم اولوكون عذابندن كه طوفان كونيدر يا قيامت كونيدر قال الملأ
من قومه قومنك اولولري ايتدي انا لنريك في ضلال مبين تحقيق بزسني اي نوح بللو
آزغنلقده كوررز بوقدر معبودلرك عبادتندن بر تكري عبادتنه دعوت ايدرسن
قال يا قوم نوح انلرك جوابلرنده ايتدي اي قومم ليس بي ضلالة بنده هيچ آزغنلق
يوقدر وطريق حقدن وصوابدن ايرو دكلن ولكني رسول وليكن بن پيغمبرم من
رب العالمين عالملر بسليجي تكريدن ابلغكم رسالات ربي وانصح لكم وسزه نصيحت ايدرن واوكتلرن
سزوك صلاحكز اچون واعلم من الله وبلورم تكري وحيندن كه بكا كلور ما لا تعلمون
سز بلمدكز نسنه نوح قومي پيغمبرلر تكذيبندن قومه عذاب كلدوكن اشتمشلردي
وبلمزلردي چون وحي وخبر آدن اشتدلر تعجب اتدلر نوح ايتدي اوعجبتم ان جاءكم
ذكر من ربكم عجبلرمي سز سزه تكركزدن وحي وخبر كلدوكنه وطكلرمي سز على رجل منكم
سزوك جنسكزدن بر كشي ازره يعني سزوك دلكز چه لينذركم ولتتقوا سزي قورقتمغچون
وسز دخي تكري صاقنه سز ولعلكم ترحمون اولاكم سزه رحمت اولنه شركدن پرهيز
اتمك سببيله فكذبوه پس نوحي يلانلدلر ونوح قومنك هلاكنه دعا قلدي حق تعالى حكم ايلدي
تا بر كمي دوزب مؤمنلرله اكا كردي وتكري تعالى طوفان كوندرب جميع كافرلري هلاك ايلدي
ونوح كمي اهليله سالم قلدلر نتا كه بيورر فانجيناه پس نوحي غرق اولمقدن قورتردق
والذين معه في الفلك وانكله بله كميده اولنلري وانلرك جميعسي سكسن كشيدي قرق
ارو قرق عورتدي واغرقنا الذين كذبوا وطوفانله غرق ايلدك انلري كه كذبوا بآياتنا
يلانلدلر بر لكمز دليللرن يا نوحك معجزاتني نبوتي ازره انهم كانوا قوما عمين
تحقيق نوح قومي بر كور قوم ادي كه وحدانيت نشانلرن كورمزلردي وباقي نوح
قصه سي بعضي ايتلرده وسوره لرده كلسه در انشاء الله تعالى والى عاد اخاهم هودا و
عاد قومنه دخي كوندردك قرنداشلري هودي كه نسبده قرداشلريدي يعني انلروك
خصمي ويقيني ادي عاد هودك دردنجي اتاسي در وعاد بن عوص بن ارم بن سام بن
نوحدر پس هود قبيله سي اراسنه كلوب انلري حقه دعوت ايلدي قال يا قوم ايتدي
اي بنم قومم اعبدوا الله تكريه طاپكز وانكر بر لكنه قايل اولكز ما لكم من اله غيره سزه
اندن غيري بر معبود يوقدر وبتلر عبادته مستحق دكللردر افلا تتقون پس تكري
عذابندن قورقمزمسز قال الملأ الذين كفروا كافرلرك اولولري ايتدي يعني پيشوالري
من قومه انك قومندن زيرا اولولردن بعضي مسلمان اولمشلردي مرثد بن سعد كبي و

انك

انك تابعلري اما كافرلر ايتدلر اي هود انا لنريك في سفاهة تحقيق بزسني عقلسزلقده
كوررز كه قومك دينني قورسن ويكي دين ظاهر ايدرسن وانا لنظنك من الكاذبين
وبزسني يلانجيلردن صانورز سويلدكك نسنه ده قال يا قوم هود ايتدي اي قومم
ليس بي سفاهة بنده عقلسزلق وجهالت يوقدر ولكني رسول وليكن بن پيغمبرم من
رب العالمين عالملر يارديجي تكريدن ابلغكم رسالات ربي سزه دكوررن تكرم
خبرلرني وانك بيوردغن بلدررن وانا لكم ناصح امين وبن سزه طغرو سوزلو وبي
خيانت اوكت ورجي يم اوعجبتم ياسز طكلدكزمي وعجب لرمي سز ان جاءكم ذكر
من ربكم سزه اوكت يا بيان كلدوكنه تكركزدن على رجل منكم سزوك دلكزدن
بر كشي ازرنه يعني سزوك نسبكزدن كه سز اني بلورسز واول سزي بلور وذكر كلدوكي
انكچوندر كه لينذركم سزي تكري عذابندن قورقده وباطل ديندن منع ايدوب
سزه توحيد بلدره كه حق دين اولدر واذكروا اذ جعلكم خلفاء وذكر ايلك
تكري تعالى سزي خليفه لر قلدغن يعني اولكيلرك يرنه كتوروب ساكن قلدي احقاف
زمينده حضرموتدن عمانه دكن من بعد قوم نوح نوح قومي هلاكندن صكره
وزادكم في الخلق بسطة وسزي يارتمقده سزه قوت ارتردي يا يار دلمشلر ازرنه
سزوك قوتكز وقدرتكز زياده ايلدي وايتمشلر كه بسطه دن مراد قامت اوزنلغيدر كه
انلرك قصه بويلوسي التمش ارش ادي واوزن بويلوسي يوز ارش فاذكروا آلاء الله
پس ياد ايلك تكري تعالى نعمتلرن لعلكم تفلحون اولاكه سز قورتله سز تكري تعالينك عذابلرندن
قالوا اجئتنا هوده ايتدلر بزه كلدوكمي لنعبد الله وحده كه بز يالكوز تكريه طپاوز ونذر
ما كان يعبد آباؤنا وقويا وزوال چكه وز اتالرمز طپدغي نسنه كه بتلردر وبز هيچ
بر وجهله انلرك عبادتن ترك اتمزز وسن بزي عذابله قورقدرسن فأتنا بما تعدنا پس
بزه وعده ايلدكك نسنه كتور ان كنت من الصادقين اكر سن كرچكلردن اولسك عذاب
انمكده قال قد وقع عليكم من ربكم هود ايتدي تحقيق سزوك ازركزه واجب اولدي
من ربكم رجس وغضب تكركزدن عذاب وخشم كه سزي هلاك ايليه تكري رسالتني
تكذيب اتدكلز اچون اتجادلونني في اسماء بنمله مجادله مي ايدرسز وچكشرمسز نچه
ادلرده يعني بتلر كه هر برنه سز ادقودكز بعضسنه ساقيه درلردي وانلر كمان ايدردي كه
يغموري انلر ياغدررو بعضسنه حافظه درلردي اعتقاد ايدرلردي كه سفرده كندولري انلر صقلر
وبونجلين رازقه وسالمه وكمانلري بويدي كه رزق وسلامت انلردندر وبو اصنامه

جهالتله سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ انلره سزاد قودكز وَآبَاؤُكُمْ واتالركز دخى مَا نَزَّلَ اللَّهُ
بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ تكرى تعالى اكا عبادت اتمكه هيچ حجت وبرهان اندرمدى وسز
باطل ازره طوب حقه عناد وانكار ايدرسز فَانْتَظِرُوا پس كوز دوتكز وكوزلكز
إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ تحقيق بندخى سزله كوز دوتيجلر دين كه سزه عذاب
الهى ارشه پس حق تعالى انلرى كه ازرنه ريح عاصف كه اكا باد صرصر درلر كوندردى و
يدى كجه وسكز كون قتى اسلدى. جميع عاد قومن هلاك ايلدى وهود كندو قوميله سلامت
قالدلر وبونكن تفاصيلى آيتلرارسلسنده ذكراولنوراتشاء الله تعالى وحق تعالى هود منلرى نجات
بولدوغى وكافرلرى هلاك اولدغندن خبرورركه فَأَنْجَيْنَاهُ پس هودى نجات وردكه وَالَّذِينَ
مَعَهُ وانكله اولنلره دخى كه چيقده اكا ايمان كتوردى بِرَحْمَةٍ مِنَّا اول قوت ترحم
بزوم رحمتمزله دى وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِينَ وكسدك انلرك ارقه يى دوكيلكه كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا يلانلرله بزوم قدرعزتمزنى يعنى انلرك بنيادين يقدق وكوكلرين كسدكه
وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ وهود قومى تكرنكر برلكنه وهود كه رسالتنه انانغ لردى
وَإِلَى ثَمُودَ ثمود قبيله سنه دخى كوندردكه أَخَاهُمْ صَالِحًا قرندشلرى صالح وانلر
عربدن بر قبيله ادىلركه نسبلرى ثمود بن عابر بن ارم بن سام بن نوح عليه السلام
پولورحدى وانلر حجر يرنه اولورلردى كه حجاز له شام ولايتى مابينى درواديلقرى
طيرلرحدى حق تعالى انلره صالحى كوندردى كه نسب ده انلرك قرداشى درصالح بشه اتاده
ثمود، ارشر قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ ايتدى اى قوم تكريه طلبكز كه حق معبود اولدر
سزه طاپه غكز نسنه لرباطلدر مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ كه سزكوكه اندن غيرى معبود كزيوقدر
وثمود قومى صالحى تكذيب ايدوب ايتدلرا كربزدلدكمز لاتى بن كوستررسكز سكا
ايمان كتورلم صالح ايتدى بخه آيت دلرسز صحراده برطاشه اشارت ايتدلركه اكا
كاشه درلردى بوطاشدن برناقه چقركه يوكى قوى جثه اولده واندن صكره بركوشكر
طغرى جه صالح دعا قلدى فى الحال حركته كلوب طغرمه كبى انكلدى يارلوب اچندن
بردوه چقدى غايتده اولويدى وفى الحال كندوكبى بركوشكر طغردى وخلق اكا
نظرايدركن انلرك بعضسى ايمان كتوردى وباقى ثمود قبيله سنك اولولرى انكار اتدلر
القصه بودوه قومكر اوتلاغندن اوتلردى وانلرك قبولرندن نوبتله صواغ حدى
وصالح بومعجز ظاهر اولدقدن صكره ايتدى اى قوم قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ تحقيق
سزه روشن معجز كلدى پروردكار كزدن كه انكر كمال قدرتنه وبنم نبوتمه صحتنه دليلدر

شويله كه

ثمود انلرى

قومنه

هذه

هذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ بوتكرى دوه يى اضافت تخصيص اجوندر يعنى حق تعالى بودوه طاشدن
چقردى وبوتكرى دوه يى لَكُمْ آيَةً سزه معجزه ومحتدر بنم پيغمرلغمه ازره فَذَرُوهَا تَأْكُلْ
پس آيندوه يسونلرسيه وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ وتلسون فِي أَرْضِ اللَّهِ تكرى يرنده كه انكر ملكى درفَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ قَرِيبٌ
واكاهيچ يارعزلق وزيان دكورمكز فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ كه سزى اغرجى عذاب
اكور عذابه مستحق اولمق ناقه يى ضرراتمكله دكلدر بلكه معجزه گوردكدن كفوازره قايم
اولدلرى ادى وَاذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ وذكرايلكز تكرى نعمتى اول وقت كه سزى
خليفه لرقلدى يعنى بخلرك يرنده ساكن ايلدى مِنْ بَعْدِ عَادٍ عاد قومى هلاك اندن صكره
وَبَوَّأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وتكرى سزى يرلندردى جحر يرنده تَتَّخِذُونَ مِنْ سُهُولِهَا قُصُورًا
انكر آسان ديومشق يرلرينه كوشكلر ادنور سز يازكونيجون وَتَنْحِتُونَ الْجِبَالَ بُيُوتًا
وطاغلرى يونب اولرايدرسز يعنى اولوقيالرى دلوب اويارسز قشكونيجون فَاذْكُرُوا
آلَاءَ اللَّهِ پس ذكرايلكز تكرى تعالى نعمتلرينى كه سزه مكانلر عطا ايلدى وطاغلرقازمغه قوت وردى
وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ ويارعزلق دلمكز جحر يرنده مُفْسِدِينَ فساد ايدجيلر اولدغكز
حالده يعنى فساده قصدايتمكز انكر صالحكر جواب ندن يوزدوندردلر وهو منلره متعرض
اولدلرشتاكه بيورر قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ ابتدى ايلدوكى اولولرى كه اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ تكبرلكر
وسركشلكر اتدلر صالح قومندن لِلَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا اولكسنه كه ضعيف صايلدكر
يعنى بيچاره لره لِمَنْ آمَنَ مِنْهُمْ انلردن ايمان كتورنلره يعنى مؤمنلره كه ضعيفلرنه وفقيرلرنه
ايتدلر أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صَالِحًا سزبلورمى سز كه تحقيق صالح مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّهِ كوندريلمش
پيغمردر انكر تكرى قتندن يعنى كافراولولرى ضعيف مؤمنلره ايتدلرسز صالحكر پيغمر اولدوغن
بلورمسز وبونى استهزاط يقيله درلردى قَالُوا إِنَّا اول ضعيف مؤمنلر انتدلر تحقيق بز
بِمَا أُرْسِلَ بِهِ مُؤْمِنُونَ صالح كوندرلديكى نسنه انا غيلرز يعنى توحيده وتكرى عبادتنه
ايمان كتورورز قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا ايتدى انلركه تكبرلكدن اتدلر توحيده وانكر پيغمرلغنه
ايمان كتورمكدن إِنَّا بِالَّذِي تحقيق بزاول نسنه كه آمَنْتُمْ بِهِ كافِرُونَ سزاكا ايمان كتوردكز
كافرلرومنكرلرز يعنى بزسزانداغكز نسنه انا غزكتورمشلركه ثمود قومى ناقه يطاغلردن
زيرا انكر نوبتى اولدغى كون جميع قيولرنكر صويين اچردى وقومكر طوارلرى اچدوكى كون
صووقاغزدى ودخى يازكونى يابانه گزردى وقشن درته اچنه گلوردى وانلرسيه
طوارى انكر قورقوسندن اوتلاغه وارمزدى ويوسببدن فَعَقَرُوا النَّاقَةَ
پس ناقه يى گسدلر وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ وسركشلكر اتدلر پروردكارلرى امرنه مطيع اولمقدن

وَقَالُوا يَا صَالِحُ وكلتمز ايوزندن ايتدلركه اى صالح ائتنا بِمَا تَعِدُنَا كتور بزه وعيد و
ايلدكلر عذابى إِنْ كُنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ اكر كوندرلمشه پيغمبرلردن فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ
پس انلرى زلزله دوتدى قتى نعره اشتدكلرندن صاكه ناقه اولدركلريچون فَأَصْبَحُوا
فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ پس اولرنده يوزلرى ازره دوشب اولدلر فَتَوَلَّى عَنْهُمْ پس
صالح انلردن يوز دوندردى ناقه اولدركلرى وقت حق تعالى بيوردى كه بن ثمود
قومنى جبرائيل نعره سيله وزلزله ايله هلاك اتسم كركه وَقَالَ يَا قَوْمِ وخطاب يوزندن
ايتدى اى قومم لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ تكرى چقيجون بن سزه دكوردم رِسَالَةَ رَبِّي تكرم
خبرلرنى كه آنى دكور مكر بكا امر اولمشدى وَنَصَحْتُ لَكُمْ وسزه نصحت ايلدم واوكت
وردم دعوت وقتنده وَلَكِنْ لَا تُحِبُّونَ النَّاصِحِينَ وليكن سز سوه مز سز اوكت ودرلرى
وانلر سكز شفقت ايدوب ايغانه اوقورلر دنفسه وشيطانه اويمقدن منع ايدرلر سز
انلرك سوزن قبول ايتمز سز وَلُوطًا وذكر ايله لوط بن هاران بن ازر بن ناخورى
كه ابراهيمك قرداشى اوغلدى عليهما السلام كتور مشلركه چون ابراهيم عم بابلدن
شامه متوجه اولدى لوط انكله بلادى تكرى تعالا پيغمبر لكروب مؤتفكات اهلنه
كوندردى واول بشكى شهر ادى هم برنده درت كز يوز بيكر آدم واردى پس انلره
كلوب يكرمى مقدارى اجلرندن اولدى وانلره خيرلر بيوروب يارمزلردن منع ايدردى
وانلرك اشى لواطه ادى حق تعالى انلرك حالندن خبردار وبيورركه يا محمد لوط قصه سن
ذكر ايله إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اول وقت كه لوط كندو قومنه ايتدى أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ بوجركن
عمله يى كلور سز يعنى لواطيه مَا سَبَقَكُمْ بِهَا كه هيچ اول عمل سزدن اوكدن اوكرتمدى يعنى
اشلمدى مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ هيچ برامه عالمدن يعنى بو اشى سزدن اول كمسه اشلمدى
إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً سز كلور مسز وحضص انكم اوقورجه يقينيله يعنى
تحقيق سزاى قوم اولن شهوتجون كلور سز يعنى مباشرت ايچون مِنْ دُونِ النِّسَاءِ عورتلردن
غيرى كه سزه حلال اولمشدر پس سز حق يولندن چقوز سز بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُسْرِفُونَ بلكه سز
براسراف ادمى يعنى حدن تجاوز ادمى قوم سز وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ ولوط قومنك
جوابى دكلدى بوكلامه مناسب إِلَّا أَنْ قَالُوا الا كه سدوم ماحلق ايتدلر اخرجُوهُمْ مِنْ
قَرْيَتِكُمْ انلرى جقركه يعنى لوط اهلنى كندو شهرمزدن اتمكم اناس يتطهرون تحقيق انلر يعنى
لوط واتباعلرى برقومدركه پاكلق ستراولر ويارمزلردن اجتناب ايدرلر يعنى بوعمله
بزوملهم متفق دكلدر حق تعالى انلرك جوابن بكنميوب انلره عذاب اندردى وبونكر

تفاصيل كلسه درو چون عذاب نازله اولدى فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ بن لوطى عذابدن قورتردق
وقومنى دخى كه اهل بيتى درومه منلر إِلَّا امْرَأَتَهُ الا انكى عورتى كه واهلى درلردى كندو
كفرينه كيرلردى وكافرلرن لوطه انكار اتملى تحريض ايدردى كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ اول
عورت باقى قالنلردن ادى كندو دخى يارنده يعنى كوطه شهرده قالدى وقوم ارسلنده هلاك
اولدى وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا ولوط قومنك كافرلرى ازره يغمور يا غدردق كه اول طاشلردى
فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ پس كورلرى كورجى كه نجه ادى عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ كناهكارلرك اخر كارى
كه لواطه ايدرلردى وَإِلَى مَدْيَنَ و مدين اولادنه دخى كوندردك كه اول ابراهيم خليلك
اوغلنك ادى أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قرندشلرى شعيب بن ميكيل بن تشجير بن مدين قَالَ يَا
قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ ايتدى اى قومم تكرييه طبنك كه مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ سزه اندن غيرى
يوج معبود يوقدر قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ تحقيق سز تكرى كزدن روشن معجزه
كلدى شعيبك معجزه يى قرآنده مذكور دكلدر وحديثده دخى فقيرك نظرنه ارتمدى اما حتى
ايدرلر شعيبك معجزه يى اولدى ادى كه برطاغه حقه دلسه آنجق اولدردى اتا نلغه اكا جوده
وقومنك هر برنكه ايكه اوجلكى وترازويى واردى بريسى بويكه انكله صتون آلوردى
وبريسى كچك كه انكله ستار لردى وكفرلرندن غيرى اوجلوده وترازوده خيانت ايدرلردى
شعيب انلره ايتدى بن سزى تكريه اوقورن وروشن آيت كوسترن فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ
پس تمام ودرست ايلكز اوجلكى وترازويى دخى يا اوجلوده ودار توده طغرولق ايلكز
وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ واكسيك ايلكز آدميلرك نسنه لرن يعنى الوب صاتقده
خيانت ايتمز وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وفساد ايلكز كفرله وخيانتله يريوزنده بَعْدَ
إِصْلَاحِهَا انكر اصلاح اولندن صكره انبيا كوندرمكله وكتابلر اندرمكله وَادْعُوهُ خَوْفًا
اول سزه بويردغمز عمل سزه يكدر إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ اكر مؤمنلر سكز قوجون شعيب
قومنى شهرلرده اوجلوده وترازوده خيانت ايدرلردى ويبانلرده يولل اورلردى يولل
كسمكى دخى منع ايدوب ايتدى وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ واوتورمكزم يولل باشنده
خلقكز مالن المغصون واتيتملكه انلر يولل باشلرنده اوتورب شعيبه اوغق دليلن
يكمسلرى قورقدررلردى وَتَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ و منع ايدرسز تكرى يولندن
مَنْ آمَنَ بِهِ انكا ايمان كتورن كمسه وَتَبْغُونَهَا عِوَجًا وتكرى يولنكر اكريكن اكرسز
يعنى باطل اولدوغنى دليرسز وَاذْكُرُوا إِذْ كُنْتُمْ قَلِيلًا وذكر ايلكز اى كه بن سزى ازايز
عددده ومالده فَكَثَّرَكُمْ پس تكرى تعالا سزى چوغلتدى انكله كه مالكزه واولادكزه بركت

وردی کتورمشلرکه مدین بن ابراهیم لوطک قزن الدی وحق تعالی انلره چوق اوغل قز
وردی وانلری بای قلدی پس شعیب بو نعمتی انلره اکدرب بیوردی وانظروا کیف
کان نظر ایلکز وکورکز نجه ادی عاقبة المفسدین مفسدلرک صکی کچن امتلردن که
نوح وعاد وثمود ولوط قومی ایدیلر پس شعیب مؤمنلره ایتدی وان کان طائفة
منکم آمنوا واکر شویله سزدن بر طایفه ایمان کتورسلر بالذی ارسلت به اول
نسنه که انکله کوندرلدم یعنی کوندرلدکم نسنه انانسلر وطائفة لم یؤمنوا وبر
طایفه دخی معاندلردن ایمان کتورمسه لر مدیندن بر قوم شعیبه ایمان کتوردلر وبر جماعت
دخی انکار اتدلر پس شعیب ایتدی اکر چه سز اکی بولک اولدکز فاصبروا پس صبر ایلک
حتی یحکم الله بیننا تکری تعالی حکم ادنجه بزوم آرامزده یعنی بو اکی بولک آراسنده وهو
خیر الحاکمین واول تکری حکم ادجیلرک یکرکیدر که باطله میل ایلمز قال الملأ الذین
استکبروا ایتدی انلرک اولولری که تکبرلک اتدلر تکریه طاپمقدن من قومه شعیب
قومندن انک دعوتنه انکار اتدکلرندن صکره ولنخرجنک یا شعیب والبته سنی
چقررز ای شعیب والذین آمنوا معک وایمان کتورنلری دخی سنکله بله چقررز من
قریتنا کندو کویمزدن شهری قریه لفظیله ذکر ایلر او لتعودن فی ملتنا یا بزوم
دینمزه دونجکسز که کفردر قال اولو کنا کارهین شعیب ایتدی بز دلمسه وز
دخی می یعنی کفری که سزوک دینکزدر بز استمسه وز بزه جبر ایدرمسز ودلرسز که
تکرینک شریکی واردیه وز وانک شریکی یوقدر قد افترینا علی الله کذبا تحقیق افترا
اتمش اولورز تکری ازره یلانی ان عدنا فی ملتکم اکر بز دونسه وز سزوک دینکزه
یعنی مؤمنلردن بنم قومم دونب سزوک دینکزه کرسه لر بعد اذ نجانا الله منها تکری تعالی
بزی سزوک دینکزدن قورتردغندن صکره پس بز بهتان ادجی اولورز وما یکون
لنا بزه یارمز ولایق دکلدر ان نعود فیها که کفره وباطل دینه دونه وز الا ان یشاء
الله ربنا مکر که تکری تعالی بزوم دوغمز دلیه که پروردکارمزدر وسع ربنا کل شیء
علما وبزوم تکرمز هر نسنه علمله قپلمشدر ودوکلی نسنه بلور وهم کشینک عاقبتی نیه ارشر
ایمان وکفردن معلومیدر وسز مؤمنلری حق دیندن چقرمق استرسز علی الله توکلنا
بز تکریه توکل ایلدک واشمز اکا قودق پس شعیب معاندلردن یوز دوندرب تکریه
مناجات ایلدی وایتدی ربنا افتح بیننا خدایا بزوم آرامزی آچ وحکم ایله و
بین قومنا بالحق وقوممز آراسن دخی حقله وانت خیر الفاتحین وسن حکم ادنلروک

یکرکیسن

یکرکیسن که حقله حکم ایدرسن وکمسیه ظلم اولمز وقال الملأ الذین کفروا من قومه
وایتدی کافرلرک اولولری من قومه شعیب قومندن کندو بولکلرنه که ایمان کتورمشلردی
لئن اتبعتم شعیبا اکر شعیبه اویسکز انک طریقنه کروب وکندو دینکزی ترک
اتسکز انکم اذا لخاسرون تحقیق سز اول وقت زیانلولر اولورسز که قدیمی عادتکز
قیوب یکی دین دوته سز فاخذتهم الرجفة پس انلری زلزله دوتدی وسوره هودده
مذکوردر که مدین اهلی قتی آوازله هلاک اولدلر علما ایتمشلر که انلره قتی اون کلدی که
یری دپرتدی وایدرلر که جبرائیل قتی نعره اوردی که شهری زلزلیه برقدی ودوکلی
انک هیبتندن دیتردلر فاصبحوا فی دارهم جاثمین پس شهرده اولری اچنده یوزلری
ازره دوشوب هلاک اولدلر الذین کذبوا شعیبا انلرکه شعیبی
تکذیب اتدلر کان لم یغنوا فیها صنا سن انلر اول شهرده هرکز دری
دکللردی الذین کذبوا شعیبا شعیبی تکذیب ایدن کافرلر کانوا هم الخاسرین انلر
زیانلولر ادی دنیاده وآخرتده ثواب فوت اولب عذاب لازم اولمغله کتورمشلر که چون
شعیب عذاب نشانلرن مشاهده ایلدی اول شهردن چقمغه عزم اتدی فتولی عنهم
پس کافرلردن یوز دوندردی وقال یا قوم وتحسر ایدوب ایتدی یا قوم لقد ابلغتکم
تحقیق بن سزه ارشدردم ودکوردم رسالات ربی تکرم خبرلرنی ونصحت لکم وسزه
اوکت وردم شفقت ایدوب وایتمشلر که بو خطاب انلره انلرک هلاکندن صکره ادی پس
قومی تحسر ایچون کندویه تسلی وروب ایتدی فکیف آسی پس نجه غصه لنم وغمناک
اولم علی قوم کافرین کافرلر قومنه که بنی تصدیق اتمدلر پس قصه لردن صکره بعضی
کچن امتلردن وپیغمبرلر تکذیبیله انلرک هلاکندن قریش کافرلرنی تهدید ایدوب
بیورر وما ارسلنا فی قریة من نبی وبز بر کویه وبر شهره هیچ پیغمبر کوندرمدک که
انی تکذیب اتدلر الا اخذنا اهلها الا اول شهر اهلنی دوتدق بالبأساء قتی لغله
وطارلغله والضراء وزحمتله وصیرولغله لعلهم یضرعون شاید که انلر زاریلق
ایده لر واوکت قبول ایدوب پیغمبرمزی تصدیق ایده لر تا که بلا مندفع اوله وچون
بلا وزحمتله اوکت دوتمدلر انلری غنا وراحتله مبتلا ایلدک ثم بدلنا مکان
السیئة الحسنة اندن صکره بز بدل ایلدک بلا ومرض وشدت یرینه عافیت وسلامت
وصحت وردک حتی عفوا تا که چوغلدلر هم مالله وهم ارلرله بونده دخی کفره آغاز اتدلر
وقالوا قد مس آباءنا وایتدلر تحقیق اتالرمزه ارشبدر الضراء والسراء زحمتلر و

وقتی لقلروشا ذلقلردی یعنی بوایمنلکر ونعمت محنت ومضرّته بدّل اولمق روزگارک
عادتندر اتالرمز دخی بونلرا رشدیر گاه مخطاق ویکیدر لکر وگاه صحت وحیر ولق وبر
زمان غم وبروقت شادی بوکفروایمان سببیله دکلدر پس بزاتالرمز طریقی ازره اولورز
ودلره چون بوقوم کفرازره ثابت اولدلر فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً پس بزانلری ناگاه واکثرنه
دوندة امین اولدقلری حالده وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ وانلر بلمزلردی که انلره عذاب نازله اولور
وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ واگر شویله که اول کویلرک اهلی که بوعذابله مبتلا اولدلر یاخود مکه اهلی و
چون سنده اولنلر آمَنُوا وَاتَّقَوْا تکریه ایمان کتوره لردی وپرهیزایده لردی شرک کفرن و
پیغمبر مخالفت اتمکدن لَفَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ انلرکه ازرلرینه برکتلر آچردق وزیاده لر
وررد که مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ کوکدن ویردن انلرکه دعالری قبول اولنمقله یاغمور
اندروب اوت بتر مکله که حاجتلرروا اولور وَلَٰكِنْ كَذَّبُوا ولیکن انلر بزوم پیغمبرلریمزی
تکذیب اتدلر فَأَخَذْنَاهُمْ پس انلری دوتب هلاک اتدک بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ قزندقلری
کفر ومعاصی سببیله أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ پس امینمی اولدی کویلرک اهلی یعنی مکه قومی و
انکر چون سنده اولانلر أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا انلره بزوم کلمکدن کجیله وَهُمْ
نَائِمُونَ انلر اویورکن یعنی غفلت وقتنده عذاب انلره شیخون ایده أَوَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ
یا امینمی اولدی شهرلرقومی وقتورقمزلری أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى انلره بزوم عذابمز
گلمکدن قوشلق وقتنده وَهُمْ يَلْعَبُونَ انلر اویینلرکن یعنی دنیا ایشلرنده که غافللرکه
اویونی پریدر مشغول للرکن محصل کلام اولدرکه پیغمبرلری تکذیب اتدکلرندن هلاک
بکمه ده وکوندزده عذاب اتمکدن امینلر مدر أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ پس انلرا مینمی اولدلر
تکری تعالا مکرندن که انلره ناگاه عذاب کوندره بروجهله که بلمیه لر فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ
پس امین اولمز تکری تعالا مکرندن إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ الازیانکارلر قومی که انبیایی
تکذیب اتمکله کندولرینه زیان اتدلر أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ تکری تعالا یول کوستردمدی اول
کسلره که يَرِثُونَ الْأَرْضَ یری میراث ایدرلر یعنی اندن متمکن اولورلر مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا
اول یرک اهلی هلاک اولدقدن صکره مراد رسول الله زمانندکی فرلریدر که بکی اهللرولک
دیارلرین دوتمشلردر وحاصل تعالا نک بیان ایلدیکی أَنْ لَوْ نَشَاءُ اگر بزدرلسه دک أَصَبْنَاهُمْ
بِذُنُوبِهِمْ انلری دوتارق کندیلرینی جزاسیله یعنی انلره عذاب ایدردک اولکیلره واقع
اولان کبی وَنَطْبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وهمهرلاورز یورکلری ازره فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ پس انلر
ایشتمزلر فهم وعبرت یوزندن یورکلرینه مهرلر اورلدیغیچون زیرا اگر کوکل آچق اولسه ایشتدوکن

فهم ایدر

عذابمز

فهم ایدر پس کوکل قولغی حق سوزی ایشتمکدن فایده ایلر تن قولغی دکلر زیراکه بوقولاق ایشدر
اما اکلمک وعبرت المز تکری القوی اول شهرلرکه ذکر اولندی احقاف وحجر وموتفکات
کبی وانلرحق غیری نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَائِهَا اوقورز سنکرازرکه انلرک بعضی خبرلرندن وَلَقَدْ
جَاءَتْهُمْ تحقیق انلرکه اهالنه پیغمبرلرکلدی صالح وهود ولوط کبی بِالْبَيِّنَاتِ بللو معجزاتله
یاروشن دلیللرایله فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا پس انلرایمان کتورمزلر حکم کلدی پیغمبرلرکلدکدن
صکره بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ تکذیب اتدکلری نسنه انلرکلدی دخی اوکدن یعنی دایم انبیایی تکذیب
ایدوب ایمان کتورمزلردی كَذَٰلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ اول وقتی مهرکبی که بکی کافرلرک یورکلرینه اورلدی
تکری تعالا مهرلر اورر عَلَىٰ قُلُوبِ الْكَافِرِينَ کافرلرکه یورکلرینه مراد قریشه کافولرندن انلرکه
حق تعالا انلره ایمان کتوره مجکمدن بلدی وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وبز ذکر اولنان
بکی امتلرکه چوغنده عهده وفا اتمکدن بولدق که میثاق قبول ایدوب عهد اتمشلردی یاقورقو
ومضرّت زمانندن اتدکلری عهد که اگر نجات بولورسه وز ایمان کتوره لم وَإِنْ وَجَدْنَا
أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ وتحقیق بزانلرکه چوغنی فاسقلر یعنی عهد وپیمان صجیلیر بولدق ثُمَّ
بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ اندن بو پیغمبرلرون صکره قوبردق وکوندردک مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا موسی
بن عمرانی معجزاتمزله که اکا عطا اتمشدک إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فرعونه که انکرادی قابوسه
یا ولید بن معصب بن ریان ادی فرعون مصر پادشاهلرینکر لقبی ادی کسری وقیصر
وخاقان وتبع کبی که فرس وروم وچین وعین پادشاهلرینکر القاب ادی در وَمَلَئِهِ وانکر
اکابر قومله فَظَلَمُوا بِهَا پس ظلم ایدلر یعنی کافر اولدلر اول آیتلره وکفری ایمان یرینه
وضع اتدلر فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ پس کور بصیرت کوزیله که حقه انکار اتدکلرندن صکره
نجه اولدی عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ اعاقبتی واخری که غرق اولدلر وَقَالَ مُوسَىٰ موسی ایتدی
ای فرعون إِنِّي رَسُولٌ تحقیق بن خرجی یم مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ عالملر تکری قتندن
سکا وسنکر قومکه حَقِيقٌ واجب ولایقدر که عَلَىٰ أَنْ لَا أَقُولَ سویلیم عَلَى اللَّهِ إِلَّا
الْحَقَّ تکری تعالادن ازرنه الا اگر چکر وطغر وسوزی قَدْ جِئْتُكُمْ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ تحقیق بن
سنه روشن حجتله گلدم تکرکزدن یا سن بللو معجز کتوردم که بنم رسالتمه صحتنه طانقدر
فَأَرْسِلْ مَعِيَ پس بنمله کوندر بَنِي إِسْرَائِيلَ یعقوب اوغلنلرینی وانلری قوللغندن آل
چکر تا ارض مقدسه که اتالری مکانی درایده وارە لم قَالَ إِنْ كُنْتَ جِئْتَ بِآيَةٍ فرعون
ایتدی اگر اتدکی دعواده معجز وحجتله گلدوکسه فَأْتِ بِهَا پس آیتی کتور کورەلم إِنْ كُنْتَ مِنَ
الصَّادِقِينَ اگر کرچکلردنسکر معجز کوسترمکله فَأَلْقَىٰ عَصَاهُ پس موسی اتدی عصاسنی

مفسدلرکه

رسلکم

برقدی فَاِذَا هِیَ ثُعْبَانٌ مُبِیْنٌ پس برقدغی وقت اول عصا یللو وآشکار اژدها اولدی
کیچیک مکسه نکر شکلی قیلدی اندن صکره صاغ الینی یقاسندن صول قولتغنه صوقدی و
نَزَعَ یَدَهُ والینی چکوب طشره چقردی فَاِذَا هِیَ بَیْضَاءُ لِلنَّاظِرِیْنَ پس اول وقت
انکرایلی آق کون کبی کورندی نظر ایدنلکه فرعون بوایکی معجزه مشاهده، اندکدن صکره
قومندکی اولولرن طلب ایدوب موسی یا بنده انلرله مشاوره ایلدی قَالَ الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِ
فِرْعَوْنَ اولولر ایتدی فرعون قومندن که اِنَّ هٰذَا لَسٰحِرٌ عَلِیْمٌ تحقیق بو موسی
بلکی واستاد جادوردرکه فن سحرده ماهردر یُرِیْدُ اَنْ یُّخْرِجَکُمْ سزی چقرمق دلر
ای قبطیلر مِّنْ اَرْضِکُمْ یرکزدن کیم مصر ولایتی در وحکومتی بنی اسرائیله ویرمک
بوسوزی ایشدوب ایتدی فَمَاذَا تَاْمُرُوْنَ پس سز نه بیورورسز ونه تدبیر
ایدرسکز قَالُوْٓا اَرْجِهْ وَاَخَاهُ اول بکلرایتدیلر اکا یعنی جنبش ایتیلو وقندکشی هارون دخی
یا انلرکه ایشنی تاخیر ایلیه دیو بابده اوْمِهْ وَاَرْسِلْ فِی الْمَدَآئِنِ حَاشِرِیْنَ وشهرلره که صعید
مصر تعلقدر جمع ایدجیلر وسورجیلر کوندرکه اَنلر یَاْتُوْکَ بِکُلِّ سَاحِرٍ عَلِیْمٍ سکا هر
استاد جادوبی کتورسونلر انلر ایتمکله که یدی بر زمانده موسی زمانی کبی چوق ساحر یوغدی
واولو جادولر صعید ایلی شهرلرنده اولوردی وَجَآءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ وجادولر
جمع اولوب فرعونه کلدی وچون انلر که نظری فرعونه ارشدی قَالُوْٓا اِنَّ لَنَا لَاَجْرًا
جادولرایتدیلر یدی بن مزد وار مدر وعوض اولنورمی اِنْ کُنَّا نَحْنُ الْغٰلِبِیْنَ اگر بز
غالب اولسه اولو موسایی یکرسه وز قَالَ نَعَمْ فرعون ایتدی بلی سن مزد وار اردرسز اِنَّکُمْ
لَمِنَ الْمُقَرَّبِیْنَ وتحقیق سز بنم مقربلرمدن اولهسز که هرگاه بنم قتمه کله سز پس یتشه
بیکر جادو صف چکدلرو موسایله هارون برجانبه طوردلر جادولر ادب طریقیله اِلرو
کلوب قَالُوْا یَا مُوْسٰٓی ایتدلر یا موسی اِمَّآ اَنْ تُلْقِیَ یا اولدرکه عصایی سن برغه سن وَ
اِمَّآ اَنْ نَّکُوْنَ نَحْنُ الْمُلْقِیْنَ یا بوردرکه ایپلری وعصالری بز برغجی اولهلم یعنی اول جادولغه
یا سن برق یا بز برغه لم قَالَ اَلْقُوْا موسی کرم یوزندن ایتدی که اینیا نکز خلقندن سز
برغکز فَلَمَّآ اَلْقَوْا پس جادولغی برقدقلری وقت سَحَرُوْٓا اَعْیُنَ النَّاسِ سحر ایتدلر یعنی
افسونله خلقکز کوزلرن بغلدلر اول جادولقلر انلره یورر کورندی وَاسْتَرْهَبُوْهُمْ وخلقی
قورقتدلرو قاچمق استدلر وَجَآءُوْ بِسِحْرٍ عَظِیْمٍ واولو جادولغی کتوردلر ایدرلرکه اولو
ایپلری مجموع دوقیوب اِچلرن زیوه طولدرمشلردی وازرلرنه زفت سوروب
قورغشلردی چون کنش حرارتی انلره اثر ایلدی زیوه حرکت کلوب اول ایپلر وعصالر

پلانلرکی بر برنه دولاشدی وتفسیر عین المعانی ده ایدر میرآلتنی قازوب اچنه اودیاقدلر
چون اودحرارتی التدن وکوشه آسسی ازرندن اثر ایلدی اول اشکال حرکت کلوب
شویله کورندی که دوکلی میدان اچی طولو یلانلردر وَاَوْحَیْنَآ اِلٰی مُوْسٰٓی ودن موسایه وحی
ایلدکه اَنْ اَلْقِ عَصَاکَ که عصایکی برق پس موسی عصاسن برقدی براولو اژدهالوب
آغزن اچدی فَاِذَا هِیَ تَلْقَفُ پس اول وقت اژدهاقابوب یوتدی مَا یَاْفِکُوْنَ انلرکه
یلانله دوزه دکلری جادولغی واول قره اشکر یوکی اورغان وعصالری راوی ایدرکه
چون انلری یوتدی یوزن خلقدن یکا دوندی وخلق برکزدن قاچدلر چوق خلق
ایاغ التده هلاک اولدی پس موسی آیغه دوندی همان یینه عصا اولدی وحق تعالی
ایپلری وعصالری کندو قدرتیله یوغ ایلدی فَوَقَعَ الْحَقُّ پس حق ثابت اولدی و
موسینکر چکلکی ظاهر اولدی وَبَطَلَ مَا کَانُوْا یَعْمَلُوْنَ باطل وزایل اولدی انلر اشلدیکی
سحرلر فَغُلِبُوْا هُنَالِکَ پس اندهفرعون وجادولر مغلوب اولدلرو موسی انلره غالب اولدی
وَانْقَلَبُوْا صَاغِرِیْنَ واول یردن خوار ونا امید دونمغه مراد اولب دوندلر وَاُلْقِیَ السَّحَرَةُ
سَاجِدِیْنَ وجادولر سجده ایدوب یوزلری ازره دوشدلر قَالُوْٓا اٰمَنَّا ایتدلر بز
ایمان کتوردک بِرَبِّ الْعٰلَمِیْنَ عالملری یاردن تکریه فرعون ایتدی بن تکریه می ایمان
کتوردکز ایتدلرکه رَبِّ مُوْسٰی وَهٰرُوْنَ موسایله هارون تکرسنه قَالَ فِرْعَوْنُ فرعون
ایتدی ءَاٰمَنْتُمْ بِهٖ موسایه ایمانی کتوردکزوا کا اینمدکزی قَبْلَ اَنْ اٰذَنَ لَکُمْ بن
سزه دستور وارمزدن اوکدن اِنَّ هٰذَا لَمَکْرٌ مَّکَرْتُمُوْهُ تحقیق بوعمل برمکر وحیله درکه
سز آیغه اتدکز فِی الْمَدِیْنَةِ مصر شهرینه بزوم وعصه مزدن اول یعنی سز موسایله اتفاق
ایدوب بوحیله اتدکز لِتُخْرِجُوْا مِنْهَآ اَهْلَهَا سز مصر شهرینه خلقنی چقرمغچون که قبطیلر مصر
وبو ملک سزوکه وبنی اسرائیلکز اوله فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ پس تز اولاکه بلاسز بو
اشلدکلکز اشکر نتیجه سن بو مجمل تهدید دراندن صکره تفصیل ایلدی که لَاُقَطِّعَنَّ اَیْدِیَکُمْ
الْبَتَّهْ کسین اللرکزی وَاَرْجُلَکُمْ مِّنْ خِلَافٍ وایقلرکزی دخی خلافندن یعنی صاغ ایلکه
صول ایاغنی یا صولکه صاغ ایاغنی اَجْمَعِیْنَ اندن صکره سزوکه جمیعکزی دار اعدامه کیرلر
عبرت اولرقَالُوْٓا اِنَّآ اِلٰی رَبِّنَا مُنْقَلِبُوْنَ جادولر ایتدلر بزی اولدرمکله نه قدر رسوا
بزاولمه مشتاقز تحقیق که بز تکرو دن یکا دونیلرز وَمَا تَنْقِمُ مِنَّآ وسن که فرعون بزنا
بزدن انتقام التمزسن اِلَّآ اَنْ اٰمَنَّا الا بزانماندکز چون مَا یَاٰتِنَا تکرو کتابلرنا
لَمَّا جَآءَتْنَا بزه کلدوکی وقت که موسی الندن مشاهده ایلدکه پس فرعوندن یوزدوندرب

حقه توجه ايدوب ايتدلر ﴿ رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا ﴾ اي پروردگارمز بزوم ازرمز صبر
دوكه وبو بلا ده قتلنمق ورتا فريادايتمك ﴿ وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ ﴾ وبزي اولدرديعني بزوم جانمزي
مسلمانلركن الله واعمان ازره ثابت قدم ايله ﴿ وَقَالَ الْمَلَأُ ﴾ واولولرايتدي ﴿ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ ﴾
فرعون قومندن كه انكر ملازملريدر ﴿ أَتَذَرُ مُوسَىٰ وَقَوْمَهُ ﴾ قويمي سن موسايي وانكر قومني
دخي ﴿ لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ ﴾ كه انلر فساد ايده لر مصر يرنده وخلقي
دوندره لر ﴿ وَيَذَرَكَ وَآلِهَتَكَ ﴾ واول سني قوردمعبود لرك دخي يعني سكا ومعبودلركه عبادت ايتملر
ايتشلركه فرعون خلقه كندويه طاعت يورتدي وكندويلدزه طرمدي واصحاب اولدركه فرعون
كندوصورتنه بتلر دوزمشدي وكندوقومنكريمزنه بورنيت ورمشدي كه بوتلطاپكر
تابوتلركزي بكا يقين ايليه وبوسبدن ايدردي ﴿ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَىٰ ﴾ بومعبودلرمزكه داخي انلرم
واولورق تكري بنم الفقيه فرعونكر اولولري موسايي اولدرمك ايستدي وفرعون بلوردي كه
موسينك قتلنه قادر دكلدر ﴿ قَالَ سَنُقَتِّلُ أَبْنَاءَهُمْ ﴾ ايدردي تزاولكه انلركه اوغلنلرن اولدروب
تاكه بوندن اوكدن ايشلردكه تا انلركه نسلي كسيله ﴿ وَنَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ ﴾ وقزي قويالم
عورتلرن وقزلرن بنه خدمتجون ﴿ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ ﴾ وتحقيق بزانلرازرنه قاهرلر
وغالبلرز وانلر بزوم حكمنه مقهورلردر چونكه بوتمديد بني اسرائيل قولاغنه ارشدي
مضمونه اولب موسايه كلدلر ﴿ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ ﴾ موسي دم ايتدي كندوقومنه
﴿ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ ﴾ تكري تعاليدن ياردم استكز ﴿ وَاصْبِرُوا ﴾ وصبر ايلكز سزه انده كلري نسنه دن
﴿ إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ ﴾ تحقيق يرتكري تعاليندر ﴿ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ ﴾ آنى ميراث وررهم ملكيه
﴿ لِمَنْ عِبَادِهِ ﴾ كندوقوللرندن بوسوزده قبطيلركه هلاكنه وعده وارد رمبني اسرائيل
انلركه ولايته تصرف ايتمكه باشارتدر ﴿ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴾ وايو عاقبت يا ظفر ونصرت
يا جنت بر هيزكارلركدر بني اسرائيل بوبشارتي قهرمه اتيجوب يه شكايته باشلدلر
﴿ قَالُوا أُوذِينَا ﴾ بني اسرائيل ايتدلر بزا بخدنلدكه يعني قبطيلر بزه ايذا ايدردلردي ﴿ مِنْ
قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا ﴾ سن بزه مدين دن كلمزدن اوكدن اويله وقتده كه بزه سن بيورردلردي
واويله ده ﴿ وَمِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا ﴾ آزاد ايدردلردي وسن بزه كلدوكدن
صكره دخي بزه ايذا ايدردلرو بتون كون بزي ايشلدرلر يا بوندن اول اوغلنلرمزي
اولدررلردي وشمدي كه حالده دخي اولدرمكه باشلرلر ﴿ قَالَ عَسَىٰ رَبُّكُمْ ﴾ موسي ايتدي انلره
بلدرمكه يوزندن كه اولاكه سزوكه تكرمز عسي كمسه ورجا چوندر يعني اميدوركه تكرمز
﴿ أَنْ يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ ﴾ سزوكه دشمنكزي هلاكه ايليه كه فرعون وانكر قومي درو ﴿ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي

الارض

﴿ الْأَرْضِ ﴾ وسزي خليفه ايليه يعني انلركه يرنده قويه هلاكه اولدقلرندن صكره مصر يرنده
يا ارض مقدسه ده ﴿ فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴾ پس حق تعالي كورسون سز راحت وجولت
وفتنه بخ عمل ايدرسز ونكر وكفرون وطاعت ومعصيتدن نه ايشلرسز تاكه انكله
سزه جزاوون وحق تعالي دشمنلري هلاكه اتدكدن صكره بيورركه ﴿ وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ ﴾
وتحقيق بزدوتدق فرعون قومني وانكر تابعلرن ﴿ بِالسِّنِينَ ﴾ قحطلق وطارلق بللرله
﴿ وَنَقْصٍ مِنَ الثَّمَرَاتِ ﴾ وعيلرجون اكسلتمكله ﴿ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴾ اولاكه انلر اوكت دوتمكر
وكفرون پرهيزايده لر واولر متنبه اولدلر ﴿ فَإِذَا جَاءَتْهُمُ الْحَسَنَةُ ﴾ پس قچن انلره بر
ايلكلك كلسه كيكر لكدن واوجوزلقدن ﴿ قَالُوا لَنَا هَٰذِهِ ﴾ ايدرلردي بوايلكلر بزوم چوندر وبزه
بوكا لايقدر ﴿ وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ ﴾ واكر انلره بريارمزلق ايرسه قحط وعرض وبلا كبي
﴿ يَطَّيَّرُوا بِمُوسَىٰ ﴾ موسايي ياردمزه ﴿ وَمَنْ مَعَهُ ﴾ قدم سزوقوتسزدوتردلر
وانكله اولان مؤمنلري دخي وايدرلردي بوريخ ومحنت بزه سنكر شومليغدن ﴿ أَلَا إِنَّمَا طَائِرُهُمْ ﴾
بلكه انلركه قدم سزلقلري دكلدر الا ﴿ عِنْدَ اللَّهِ ﴾ تكري قتنده درواول
انلركه ياردمزه عملدريدركه كرام الكاتبين يازوب حضرة التعالي درواول عملدرشومليغلر
انلره بلالردرشر ﴿ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴾ وليكن انلركه چوغي بلمزلركه ارشن بلالر
كندوعملري سببيله در ﴿ قَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا ﴾ فرعونيلر موسايه ايتدلركه هر كاه كه وبزه بركه
سن بزه برآيت كتورسكز بكا ان ايدرسن كه اول سنكر معجزكدر قطعاً وعرض كبي و
بونلركه امثالي ﴿ لِتَسْحَرَنَا بِهَا ﴾ بزي انكله جادوملكر ايچون ﴿ فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴾ پس
بزسكا انا غرز دولر چون قبطيلركه انكاري نهايته ارشدي ﴿ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ ﴾
پس انلركه ازرلرنه طوفان كوندردكه وطوفان اولدركه هرميري طواف ايدردقتلر يغمور
وسيل كبي ﴿ وَالْجَرَادَ ﴾ وقتلوچكركه كوندردكه ﴿ وَالْقُمَّلَ ﴾ وبت دخي كه بغدايه وارخلي
دوشر ﴿ وَالضَّفَادِعَ ﴾ وقورباغه لردخي ﴿ وَالدَّمَ ﴾ وقان دخي ﴿ آيَاتٍ مُفَصَّلَاتٍ ﴾
بللو بللو آيتلر يعني قدر تمزشانلري كه بربرندن ايرمشدي زيراكه بوآيتلركه ارالرسي
مدتي برآي ايدي وهر آيت برهفته دوردردي ﴿ فَاسْتَكْبَرُوا ﴾ پس انلر تكبركدر ايلدلر
مطيع اولمقدن ﴿ وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ﴾ وانلر برمجرم وكناهكار قومدي كه بوخه آيتلر
مشاهده ايليوب ايمان كتورمزلردي ﴿ وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ ﴾ وچنكلو فرعونيلرازرنه
عذاب واقع اولدي يعني بوذكراولان عذابلردن انلره اندي ﴿ قَالُوا يَا مُوسَى ادْعُ لَنَا رَبَّكَ ﴾
ايوب ايتدلركه اى موسى ادع لنا ربك جعفر وتكركدن دله بزوم چون ﴿ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ ﴾

به من آيته

دخي

سنكر فتكده عهد ايلدوكي نسنه يعني تكري تعالى سكا وعده قلدي كه اكا چغردغكز وقت
اجابت ايليه لَئِنْ كَشَفْتَ عَنَّا الرِّجْزَ اكر بزدن بو عذابنه كتور سكز وزايل ايتسكز
لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ البته سكا ايمان كتورم ديسي تصديق ايده‌م وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ وسنكله
كوندره‌م بَنِي إِسْرَائِيلَ بني اسرائيلي كه مصرقتنده دلسكر ايلده‌سن فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ الرِّجْزَ
پس چنكه موسينكر دعاسيله انلردن عذابنه كدر دوكي وانلري تاخير ايلدوكي إِلَىٰ أَجَلٍ
هُمْ بَالِغُوهُ تابر وقته دكن كه انلر اكا ارشجكلر دريعني اول زمانده عذابه كرفتار
اولورلر إِذَا هُمْ يَنْكُثُونَ اول وقت انلر عهدلرن حرلر فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ پس انلردن
انتقام ايتدكه وكيني الده فَأَغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ پس انلري غرق ايلدكه قلزم حكزنده
مصره يقين يره بَأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا انكر سبيله كه انلر بزدوم قدرتمزه آيتلرن
يالانلدلر وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ وانلر انكر فكرندن غافللردي وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ
وميراث وردكه اول قومه كه كَانُوا يُسْتَضْعَفُونَ ضعيف وزبون اولمشلردي
فرعونيلرايله يعني بني اسرائيل قومي كه قبطيلرايله درمانده وبيجاره ايدلر فرعون و
تابعلري هلاكندن صكره ميراث وردكه مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا شام يرنكز مشرق
طرفلرن ومغرب طرفلرن دخي الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا اول يركه انده بركت وردكه اوجوزلق
وحاصل چوقلغي يا اولو پيغمبرلر قديمه وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ الْحُسْنَىٰ وتمام اولدي تكرنكر يعني
كوجكر سوزي تكري تعالى وعده سنه وفا ايلدي كوجكر وعده عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ بني اسرائيل
ازره كه اول دشمنلر ازرنه نصرت ادي وانلركه ديارن تصرف اتمكده اصلا بِمَا صَبَرُوا بوعده
وفا اتمكر صبر اتدكلرينجون بلا ومشقتلره وَدَمَّرْنَا وهلاك وخراب اتدكه مَا كَانَ يَصْنَعُ
فِرْعَوْنُ فرعون اشلدوكي ودوزدكي نسنه وَقَوْمُهُ وانكقومي دخي كوشكلر وحصارلر
وكوجكر سرايلردن وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ وانلر دوزدكي كوشكلري وچارداقلري دخي
ويا اكد كلري باغلري وَجَاوَزْنَا وبندكچورديكه بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ بني اسرائيلي دكزدن
فَأَتَوْا عَلَىٰ قَوْمٍ پس كلدلر واوغرلر قبيلهٔ حمدن بر قوم ازرنه كه يَعْكُفُونَ عَلَىٰ أَصْنَامٍ
لَهُمْ قايم ومقيم اولوب بتلره طرلردي چونكه بني اسرائيل اول قومي بتخانه‌ده مجاور كورنكر
قَالُوا يَا مُوسَى ايتدلرايا موسي اجْعَلْ لَنَا إِلَٰهًا بن بر معبود دوزكه اكا طبانالم كَمَا لَهُمْ
آلِهَةٌ نتاكم بونلرك معبودلري وار طرلر قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ موسي ايتدي بدرستي سز
بر قوم سزكه جاهلق ونادانلق ايدرسز بونده كه تكريدن غير نكر عبادتني جايز كورورسز
إِنَّ هَٰؤُلَاءِ متبرٌ تحقيق بونلركه بت پرستلردر هلاكه ادمشلردر مَا هُمْ فِيهِ اول نسنه كه

سلاسله

يعني

انلر انده در

انلر آنده در يعني حق تعالى انلركه دين وآيتلرن حسد كرك وانلركه بتلري بزوم الم‌زده پاره
پاره اولجقدر وَبَاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ باطل وزايلدر انلر اشلدوكي عملر بوتلرطبعدن
قَالَ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغِيكُمْ إِلَٰهًا موسي ايتدي بن تكريدن غيري معبود دي وليه‌يين وَهُوَ
فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ حال بوكه اول سزي افضل قلدي سزدوكي زمانكز خلقي ازره و
سزي درلو نعمتله تخصيص قلدي وَإِذْ أَنْجَيْنَاكُمْ واكمكر اول وقتي كه سزي قورتردق مِنْ آلِ
فِرْعَوْنَ فرعون قومندن وانكر تابعلرندن يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ داتدررلردي سزه
عذاب يارمزن يعني سز قبطي عذاب ايدرلردي يُقَتِّلُونَ أَبْنَاءَكُمْ اولدررلردي اوغلنكزي
تسلكز كسلمايجون وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ ودخي قورلردي عورتلركزي كبدولرنه خدمتجون
وقولللنمق اچون وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ واول قورتردقمزده نعمت واردي يا
اول عذابده سزي تكرگزدن اولو بلا ومحنت واردي وَوَاعَدْنَا مُوسَىٰ وموسايه
وعده ايلدكه كتاب ورمكچون ثَلَاثِينَ لَيْلَةً اوتوزكجه ذي القعده دن چون عرب ايلرنكر
حسابي مداري يكي اي كورمكله هر وهلال كجه‌كورنورلاجرم تاريخ كجيله مقيد قلدي
وَأَتْمَمْنَاهَا بِعَشْرٍ واول اوتوزي اونله تمام ايلدكه ذي الحجه‌دن پس موسي‌م اوتوز
كون اورج دوقوب طور توجه ايلدي وكراهت اتدي كه حق تعالايله سويلشور كن
اورج حرارتندن آغزم قوقه پس انكر دفعچون مسواكي دوتدي ملايكه ايلرسندن بن
مشك ققوسي كلوردي آغزمه مسواكله دفع ايلدكه حق تعالا بيوردي كه اون كون دخي
اورج طوته موسي دخي اون كون اورج دوتدي فَتَمَّ مِيقَاتُ رَبِّهِ پس تكرسي وقتي
ومقرر ايلدوكي وعده‌سي تمام اولدي أَرْبَعِينَ لَيْلَةً قرق كجه وكون وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ
هَارُونَ وموسي ايتدي قرنداشي هارونه كه بن كتاب طلب اتمكچون طورجانبنه كيدرم
اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي سن بنم خليفم اولوب يرمده طور قومم اچنده وَأَصْلِحْ واصلاح
ايله انلركه اشلرن كه لازم اولدر وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ واويله مفسدلرك يولنه
ضلالته دوشرسن وَلَمَّا جَاءَ مُوسَىٰ واول وقته كه موسي كلدي لِمِيقَاتِنَا وقتمزه كه
بزمقرر ومعين ايتمشدك وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ وتكرسي اكا سويلدي يعني كندوكلامني اكا
اشتدردي وبلطه سز قَالَ رَبِّ موسي ايتدي اي پروردكارم أَرِنِي أَنْظُرْ إِلَيْكَ
بكا كندوكي كوستر تا باشم كوزيله كا نظر ايدم قَالَ لَنْ تَرَانِي تكري تعالا ايتدي هرگز بني
كورنمزسن فاني دنياده فاني كوزله كه دنيا ديداريني كورلر يعني زره اوليجه‌كه
بني كورمه‌ز وَلَٰكِنِ انْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ وليكن نظر ايله زبير طاغنه كه مدين طاغلرنكريوجه‌در

وتجلّی دوکیلدن زیاده، در فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ بس اکر اول طاغ یرنده قرار ایدرسه وکندو
حالیلی ازره ثابت اولورسه اکا تجلّی اولدیغی وقت فَسَوْفَ تَرَانِي پس تیز اولاکه سندن بنی
کورمکسن واکر طاغ بنم دیدارمه طاقت کتورمسه سندن بوتمنا دن کچ فَلَمَّا تَجَلَّىٰ رَبُّهُ
لِلْجَبَلِ پس قچنکه موسینکر تلکری طاغه تجلّی قلدی یعنی کندو نورندن برذرّه انکرازره
ظاهر ایلدی جَعَلَهُ دَكًّا حق تعالی اول طاغی پاره پاره قلدی تبیانده نقل ایلرکه طاغ اول
عظمتله پاره لندی واندن آلتی طاغ ایرلدی اوچ طاغ که اُحُد وَرَقان ورَضوی در
مدینه دوشدی واوچ طاغ دخی که ثَوْر وثَبِیر وحرا در مکه کلدی وَخَرَّ مُوسَىٰ
صَعِقًا وموسی فور قوسندن بیهوش اولب دوشدی عرفه کونی پنجشنبه سندن جمعه کونه
دکن بیهوش یاتدی فَلَمَّا أَفَاقَ پس قچنکه عقلی کلدی قَالَ سُبْحَانَكَ ایتدی پاکه ومنزّه سن
نالایق صفاتلردن تُبْتُ إِلَيْكَ سکا دونمدم دنیاده دیدار استمکدن وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ
وبن مؤمنلرکه اوّلیم وسنکر عظمتکه وجلالکه انا نورم که هیچ بر بشر دنیاده سنی
کورمکه طاقتی یوقدر قَالَ يَا مُوسَىٰ ایتدی ای موسی اکرچه سنی دیدارمدن منع ایلدم
سنکرذاتکر صلاحی وبقایچوندر غصه لنمه إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ تحقیق بن سنی اختیار قلدم
واورندلدم عَلَى النَّاسِ بنی اسرائیل ازره یاسنکر زمانکر خلقی ازره که موجودلردر
بِرِسَالَاتِي بنم خبرلرمله که خلقه ارشدرسن وَبِكَلَامِي ودخی سنی خاص ایلدم بن سکا
ندوالطه سویلدوکمله فَخُذْ مَا آتَيْتُكَ بس آل سکا ورحکم نسنه امر ونهی دن
وآیکله عمل ایله وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ وانکرازره شکر ادا جیلدن اول دی وَكَتَبْنَا لَهُ
فِي الْأَلْوَاحِ ویزموسایچون یازدق یعنی قَلَمِ أَعْلَىٰ یه بیورمدق کتابت ایلدی یاجبرائیله
امر ایلدکه یازدی لوحلرده که یدی یاطقوز یاخود دخی من کُلِّ شَيْءٍ هرنسنه دن
دینه باعث که انکا محتاج اولابر مَوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا اوکت وبیان ایلدکر لِكُلِّ شَيْءٍ هرنسنه
اوامر ونواهی دن فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ پس موسایه ایتدکه لوحلری آل جدّ تمام وعزم درستله
وَأْمُرْ قَوْمَكَ وقومکه بیورکه صدق عزیمتله يَأْخُذُوا بِأَحْسَنِهَا دوتسونلر وعمل
ایتسونلر لوحلرده اولانلری ویکر کیله سَأُرِيكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَ تزاولاکه سنی
کوسترم ای بنی اسرائیل فاسقلر اولنی یعنی انلرکه مکانی ویری طامودر یاخود شام
ولایتنه کتورم وبکن امتلکه منزللرکن که دایم فرماندن چقمیه لردی سنی کوسترم یاسنی
فرعون وقبطیلر منزللرکن کوسترم که بنجه خایل وخراب اولمشدر تا انلری کوروب عبرت آله سنر
سَأَصْرِفُ عَنْ آيَاتِيَ تزاولاکه دونمدرم بنم آیتلرمی قبول ایتمکدن انکه قرآندن یاآفاق و

انفسده

وانفسده اولان قدرتم دلیللرنی فهم ایتمکدن الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ انلری که تکبّر کرایدرلر فی
الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ یرده ناحق یعنی متکبّرلرکه یورکلرنه فهم اورمم تاکه بزوم
سوزمزی انکلیه لر وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ واکر کورسه لر بوسوکشتلر بمرشدایی که محمدک
عم نبوتی حقدنه کوستررز یعنی رسولکر معجزلرن یاهم کوندررکز خبرکری بلورلری
لَا يُؤْمِنُوا بِهَا اکا اناغر کردی کغرازره عناد ایدوب وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ واکر
طغرویول کورسلر یعنی هدایت طریقن لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا انلرآنی یول ایدنغرلر واکا اوغرلر
وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ واکر آزغنلق ویکراهلق یولن کورسه لر يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا آنی
یول اتورلر واکا اویارلر ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ بوانلرکه کوکللرن آیتلرفهم اتمکدن دوندررمکر
اندن اوترو درکم انلر كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا بزوم آیتلرمزی یالان دوتدلر وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ
وانلر اکا نظر ایدوب اعتبار اتمکدن غافللرولنه جزلرادی ایتلر
که غفلتدن مراد اعراض وعناد در سهوله غفلت دکل یعنی انلر بکوب تصدیق اتمکدن
وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وانلرکه یالانه صایدلر بزوم آیتلرمزی که قرآندر یاقدرتمزی نشانلرمز
وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ واخرت سرایین کورمکی دخی یالانلدلر حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ انلرکه عملری
باطل وضایع اولدی که خیرلرن یاشلدلر هَلْ يُجْزَوْنَ جزاورلرای یعنی ویرلر الّا ما
كَانُوا يَعْمَلُونَ الا دنیاده یاشلدکلری عملرو یالنی ودوکلسی جزالرکورسه لرکه وَاتَّخَذَ قَوْمُ
مُوسَىٰ ودوندی موسی قومی یعنی سامری دوزدی وانکر تابعلری مِنْ بَعْدِهِ مِنْ حُلِيِّهِمْ
موسی طورنه کیتدکدن صکره انلرکه بزکلرندن وآلتونلرندن که قبطیلردن عاریته
المشلردی عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُوَارٌ بربوزغوددوزدی یعنی بوزغوصورتنه برجاندسز
کودی که انکی آوازی وار صغر آوازی کبی نقلدرکه موسیم تکری امریله مصردن چقدقلری
وقت بنی اسرائیلدن کونلرنه کدرز دیو قبطیلردن عاریته خیلی آلتون وکمش وبزکلر آلمشلردی
فرعون لشکریله غرق اولدقدن صکره بونلر بنی اسرائیلده قالمشدی پس سامری انلردن بو
بزکلری الوب چرردی آلتوندن بربوزغوددوزدی وفرعون غرق اولورکن جبرائیلکر آیاغی
ایاغی التمدن براوچ طراق المشدی برمقدار بوزغونکر اغزنه قویدی فی الحال درکوب
جغرمغه باشلدی بنی اسرائیلکر بعضسی محان سجده یه دوشدکرحق تعالی بیورر که اَلَمْ يَرَوْا
أَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ کورمدلرمی ویلدلرمی که اول بوزغوانلرسویلمز وایرومنی اتمز وَلَا
يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا وانلرطغرویول دخی کوسترمز که کیده اولیه لر اتَّخَذُوهُ انلرآنی معبود
اتندلر وَكَانُوا ظَالِمِينَ وانلرظالملردیلر که عبادتی تکریدن غیریه وضع اتدلر امام

بکیله

قشیری لطایفده بیورر که نه‌ارا قدر ایکی امتکار ارلیی که بری کندو صانعه طاپه وبری
کندو صنعه یعنی تکریه طپنلر بوته طپانکر فرقی ایکن زیاده در وَلَمَّا سُقِطَ فِي أَيْدِيهِمْ
واول وقت که ندامت وپشیمانلق دوشدی اللری اچنه وبولغط کلام عربده پشیمانلق دن
کنایتدر حاصل معنی اولکه چون بوزغویه طپنلر آنکر عبادتندن پشیمان اولدلر وَرَأَوْا
أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا وکوردلرکه کندولر تحقیق ازدلر قَالُوا لَئِنْ لَمْ يَرْحَمْنَا ندامت
یوزندن ایتدلر اکر تکریمز بزه رحمت ایلمسه توبه مز قبول اتمکله وَيَغْفِرْ لَنَا وبزی
یارلغمسه لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ تکری حقیقتون زیان ادجیلردن وهلاکه اولنلردن
اولورز وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ واول وقت که موسی طورسنادن دوندی قومنه
یکا غَضْبَانَ أَسِفًا خشمناك بغایت قیغویله یا فریاد ادجی کتورمشلرکه موسی
دونکر وقتنده بوندن خبراشتدی واصحی اولدرکه حق تعالی اکا طورده خبر ورمشدی و
اول تمام خشمله وغصه یله قومی اچنه کلدی وغایت غضبدن قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي
ایتدی یارمز نیابت ایلدکزبنم اچون مِنْ بَعْدِي بندن صکره أَعَجِلْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ
اوزرکزدن واوکزتدکزمی یوزغوعبادتنه تکرکز بویرمغازره وخبر اتدکزبن کلنجه که
تکری حکمن سزه دکورم وَأَلْقَى الْأَلْوَاحَ وموسی لوحلری برقری که تکری احکامی یازلمشدی
یره بیغلمکله برکه لوحلری برقدی اما الله تزیین قودی برغربی وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ
وقردشی هارونکر باشنه یاپشدی يَجُرُّهُ إِلَيْهِ کندوطرفنه چکردی عتاب طریقیله
اما تتله دکل موسی کمان ایدردی که هارون انکر که منعنده تقصیر لق ایلدی قَالَ ابْنَ
أُمَّ هارون ایتدی ای انام اوغل کرچه که قرندشیدی الا موسینکر رقت قلبیچون ایله
دردی إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضْعَفُونِي بن تقصیر لق ایلدم اما تحقیق قوم بنی ضعیف وبیچاره
کوردلر وتنها بولدلر وبنی زبون اتدلر وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي ویقین اولدلرکه بنی
اولدره لر انکری غایتده منع اتدوکچون فَلَا تُشْمِتْ بِيَ الْأَعْدَاءَ پس شاذ ایلمه بکا
دشمنلری یعنی بزم دشمنلرمی بکا سوندره که انلرکه مرادی حاصل اولسون وَلَا تَجْعَلْنِي
مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ وبنی ظالملرقومیله قتله یعنی بوزغویه طپنلردن دوتمه قَالَ رَبِّ
اغْفِرْ لِي موسی بوسوزی اشتدوکدن صکره ایتدی یارتی بواشی که اولوقردشمه اتدم
یالوحلری برقدغم اچون بنی یارلغه وقردشمی دخی اکرظالملرمنعنده تقصیر لق اتدیسه
وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وبزی کندو رحمتکه قوی وایتمشلرکه دنیاده سنکرینا هکوآخرته
جنته قوی وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ وسن رحمت ادجیلرکه رحمتلوردکسن زیرا دوکلنکز

رحمتی

رحمتی وشفقتی سنکر رحمتکز اثرلرندندر إِنَّ الَّذِينَ تحقیق انلرکه جهالتله اتَّخَذُوا الْعِجْلَ
بوزغویی معبود اتدلر سَيَنَالُهُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّهِمْ تزاولکه انلره خشم ارشیه
پروردکار لرندن وَذِلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ودخی انلره خوارلق ارشر دنیا دخی لکن که اول خراجدر یا ایللرندن
سورلمکدر وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ وانجلین که بوزغویه طپنلره جزا ورزز
بهتان ادنلره ویلان دوزنلره وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ وانلرکه یارمز لقلر اشلدلر صغایر
وکبایردن یاشرکه کتوردلر ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا اندن توبه اتدلر وتکریه دوندلر
اول عملردن واقع اولدقدن صکره وَآمَنُوا وانا بدکر تکریکره یرلکنه ورسولکره حقلغنه إِنَّ
رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا تحقیق سنکر تکرکه توبه دن صکره لَغَفُورٌ رَحِيمٌ یارلغیجی درانلره
کنایلردن شفقت ادجی درتوبه لرن قبول اتمکله وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبُ وخشکه
موسیدن غضب دکوی یعنی خشمی ساکن اولدی أَخَذَ الْأَلْوَاحَ برقدغی لوحلری یره الدی
وَفِي نُسْخَتِهَا هُدًى وانکر نسخه سنده طغرویول یازلمشدی وَرَحْمَةٌ ورحمت وبخایش
یعنی کناهدن پاك اولمق لِلَّذِينَ هُمْ اولکسلرکه انلر لِرَبِّهِمْ يَرْهَبُونَ پروردکارلری
عذابندن قورقرلر کتورمشلرکه حضرت عزتدن موسایه خطاب ارشدی که بنی اسرائیلکز
اولولرندن برجماعتی طورطاغنه کتورکه بوزغویه عبادت اتدکلرنه عذرلنه لر موسی
قومه سویلدی قبول اتدلر وَاخْتَارَ مُوسَىٰ قَوْمَهُ وموسی اوکرتلدی کندوقومندن بعضین
رِجَالًا لِمِيقَاتِنَا یتمش کشی بزوم وعدکه حاضر اولمغه وقتیچون وبرقولده بنی اسرائیلدن
برطایفه ایتدلر حق تعالی موسایله سویلشمدی واکواحده اولان موسی سوزیدردلر پس
حق تعالی بیوردی یتمش اختیار کشیله طوره وارد لر بر بولت ظاهر اولب موسایله انلرکه
ارکلمنده پرده اولدی وحق تعالی موسایله سویلشوب امر ونهی ووعد ووعید بیوردی پس
موسی بولندن طشره چقدی ایتدلرکه برکلام اشتدکه اما سویلین یکدر بلمز مکر تکریی
آشکاره کورنجه دیو پس یلدرم کلوب انلری یاقدی فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ پس اول
وقت که اول یتمش کشی یلدرم اوردی وایدرلرکه انلره هیبتلو آواز کلدی انکر قورقندن
دوکلی اولدلر وایتمشلرکه انلرکه اندامنه اول مرتبه دهشتره دوشدی که مفصل لری
بریرندن ایرلدی موسی قورقدی که اولدلرکندو بنی اسرائیل قتلنه انلرکه قتلیله متهم اولا
قَالَ رَبِّ ایتدی ای پروردکارم لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُمْ اکرلطف ایدوب دیلسه که انلری هلاکه ایدردکه
مِنْ قَبْلُ وَإِيَّايَ بزقوم اچندنا چقمزدن اولکدن وبنی دخی هلاکه ایدردکه عین المعاذره

ولاخی

ایرلدقدن

انکرازره

کلمشدر که انلری هلاک ایدردک بوزغو عبادتیچون وبنی قبطی اولدردکم اچون أتهلكنا
بزی هلاکمی ایدرسن بما فعل السفهاء منا عقلسزلرمز اشلدوکیله قومزدن یعنی
بوزغویه طاعتله یا بو قومک دیدار کورمک استدوکیله إن هي إلا فتنتك انلرک
بو اشی دکلدر الا سنک فتنک و قوللری صنمک یعنی بونلره کندو کلامک اشتدردک تا
کورمکه طمع اتدلر و اکتون بوزغودن آواز ظاهر ایلدک تا یوزلرن اکا دوتدلر تضل
بها من تشاء ازدرر و کمراه ایدرسن اول فتنه و صنمغله هر کمی که دلسک کمراه اوله وتهدي
من تشاء و یول کوستررسن انکله هر کمی دلسک که یول بوله أنت ولينا سن بزوم
یارمز و مولی مزسن فاغفر لنا وارحمنا پس بزی یارلغه و بزه رحمت ایله وأنت
خير الغافرين و سن یارلغیجیلر یکرکیسن واكتب لنا في هذه الدنيا حسنة و بزه بو
دنیا سراینده ایلک یاز یعنی ثابت ایله یا عطا قل که توبه قبولیدر یا طاعته توفیق
یا حلال رزق وفي الآخرة و آخرتده دخی بزه ایلک ورکه مغفرتدر یا جنت یا سعادت
یا دیدار إنا هدنا إليك تحقیق بز سکا دوندک قال عذابي حق تعالی ایتدی بنم عذابم انک
صفتی اولدرکه أصيب به انی ارشدررن من أشاء دلدوکم کمسیه یعنی کافرلره ورحمتي
وسعت كل شيء و بنم رحمتم انک صفتی اولدرکه دوکلی نسنه قپلیوبدر یعنی دنیاده
مؤمنه و کافره ارشر جان ورمکله و رزق کوندرمکله و ایتمشلر که رحمت شفقتدرکه
حق تعالی قوللرنه ارزانی قلدی تا انکله بربرنه شفقت ایده لر فسأكتبها پس تزاولاکه
یازم بو رحمتی و ثابت ایدم للذين يتقون انلر چون که شرکدن صاقنرلر و
يؤتون الزكوة و زکات ورارلر که انلره فرض اولمشدر والذين هم بآياتنا يؤمنون
و دخی اول کمسه لر اچون که انلر بآياتنا يؤمنون بزوم اندردکمز آیتلره انانورلر
قتاده ایدرکه یهود و نصاری بو رحمتی تمنا ایدوب ایتدلر بز آیتلره ایمان کتوررز
و مالدن زکات ورررز پس بزومچون ثابت اولور حق تعالی انلرک امیندن کسوب اول
رحمتی بو امته تخصیص قلدی و بیوردی که رحمتی متقیلر و مؤمنلر ازره یازرز الذين
يتبعون الرسول اول مؤمنلر که صدقله پیغمبره اویارلر که انک صفتیدر النبي الأمي امی
پیغمبر یعنی یازمز و اوقومز و بو وصف انک کمال علمنه تنبیه در که امی لک صفتی برله بو
قدر معجزات ظاهر ایدر الذي يجدونه مكتوبا اول پیغمبر که انک ادنی و صفتنی یازلو
بولورلر عندهم في التورية کندو قتلرنده توریت اچنده که بیورر أحمد الضحوك القتال
يركب البعير ويلبس الشملة یعنی کولر یوزلو پیغمبر کفارله جنک ایدجی که دوه یه بنه و عبا

کیه

کیه والإنجيل و انجیلده دخی عیسی عم بیورر بن تکری تعالی یه إني ذاهب إلى ربي وربكم
وربكم والفارقليطا جاء یعنی بن تکریه کیدرم بندن صکره فارقلیطا کلور که محمد درم
يأمرهم بالمعروف بو امی پیغمبر بیورر کندویه اوینلره ایلکله که توحیددر وينهيهم
عن المنكر و انلری منع ایدر یارمزدن که شرکدر و ایتمشلر که معروف ایو خلقدر یا صله
رحم یا انصاف و منکر یارمز خلقدر یا قطع رحم یا انصافسزلق ويحل لهم الطيبات
و حلال ایدر انلره پاک یمکلری که اهل جاهلیت کندولره حرام اتمشلردی بحیره و سایبه
کبی و اندن غیری یا لذیذ طعاملری یهودیلر ازره ایچ یاغلری کبی ويحرم عليهم الخبائث
و حرام ایدر انلر ازرنه مردار نسنه لری قان و طکوز اتی کبی یا حرام ماللری ربا و رشوت و
غارت کبی ويضع عنهم إصرهم و اشغه قور و ییلدر انلردن اغر یوکلرن یعنی کندو
امتندن شرع حکملرن ییلدر والأغلال التي كانت عليهم و اول باغلری و بندلری دخی
که موسی زماننده انلرک ازرنده ادی و اول نفسی قتل اتمکدی توبه و قصاص حالنده
عفو اتمیوب و دیت المیوب و غنیمت یاقمق کبی و اندن غیری وعزروه و اکا تعظیم و
عزت اتدلر ونصروه و اکا یاردم اتدلر دشمنلر ازرنه واتبعوا النور و نوره اویدلر
الذي أنزل معه اول نوره که انک نبوتیله اندرلدی مراد قرآندر أولئك هم المفلحون
اول بولک که ایمان و تعظیم و نصرت و متابعت اتدلر انلر عذابدن قورتلجیلردر رحمته
و ثوابه ارشجیلردر قل يا أيها الناس ایت ای آدمیلر إني رسول الله تحقیق بن
تکری پیغمبریم إليكم جميعا سزوک جمیعکزه بعضکزه دکل غیری پیغمبرلر کبی الذي
له ملك السموات والأرض اول تکری که تحقیق انکدر کوکلر و یرلر پادشاهلغی و انلرک
تدبیری و تصرفی لا إله إلا هو هیچ بر معبود یوقدر الا که اول يحيي ويميت ولدرر و
اولدرر فآمنوا بالله ورسوله پس تکریه ایمان کتورک که انک صفتن اشتدکز و پیغمبرنه
دخی انانک النبي الأمي الذي اول امی پیغمبره که يؤمن بالله تکری وحدتنه انانور
وكلماته و انک سوزلرنه دخی انبیا ازرنه واتبعوه و اویک بو پیغمبره و مطیع اولک
لعلكم تهتدون امیددرکه سز طغرو یول بولهسز و ضلالتدن قورتلهسز ومن قوم
موسى أمة و موسی قومندن بر امت وارکه يهدون بالحق خلقه حقله یول کوستررلر
وبه يعدلون و حقله عدل ایدرلر خلق اچنده طغرولق ازره ایتمشلر که بو امتدن مراد
عبدالله بن سلام و انک اصحابیدر پس حق تعالی موسی قومنک احبارندن یعنی عالملرندن
خبرورر وقطعناهم اثنتي عشرة أسباطا أمما و ایردق انلری یعنی موسی قومنی

اون ایکی اسباط قلدق و اسباط بسبطلکدر حتی در و سبط اوغلی اولاد یعقوب اوغللریدر اُمَماً یعنی بنی اسرائیلی بولکدر بولکدر قلدق بهر بربسبط بربولکدر

وَاَوحَینَا اِلیٰ مُوسیٰ ووحی ایلدک موسادن یکا اِذِ اسْتَسقٰیهُ قَومُهُ چونکه آنکر قومی آندن صو جلدی تیه یاز سنده اول وقت که بنی اسرائیل سرگردان اولدلرده کوشش حرارتندن انلر صوسزلق غلبه ایلدی موسیدن صو طلب اتدلر حق تعالا موسیه وحی ایلدی که اِن اضرب بِعَصَاکَ الحَجَرَ اوُر عصاکله اول طاشی که تیه صحراسنده کرد کلر وقت سکا سویلیوب ایتدی که بنی اسکا کرکه اولورن وسن آنی الدکده وشمدکی حالده تورکده درسه موسی عصایی اول طاشه اوردی فَانبَجَستْ مِنهُ سو یارلدی واچلدی اول طاشدن اِثنَتَا عَشرَةَ عَینًا اون ایکی چشمه اسباط عدد نجه کم اون ایکی بولکدی قَد عَلِمَ کُلُّ اُنَاسٍ سو تحقیق بلدی دوکلی خلق هر بولکدن مَشرَبَهُم کندولرکه مشرب بن که صوایچکلر یرلریدر وکندو چشمه لرندن غیریه میل اتمدلر وَظَلَّلنَا عَلَیهِمُ الغَمَامَ وسایبان وکولکه ایلدک انلرکه ازرنه بولدی تاکوشش حرارتندن اینجیمه لر وَاَنزَلنَا عَلَیهِمُ واندردک انلره ازرلرنه هوا یوزندن اَلمَنَّ وَالسَّلوٰی ترنجبین کبی برطتلو نسنه یغ عسل کبزو بلدرجنه مانند برقوش حرفی وانلره ایتدک که کُلُوا مِن طَیِّبَاتِ مَا رَزَقنَاکُم یکزسنه ورد مکز رزقکر پاکلرندن که محض عنایتله سنه رزق ورد کدر وَدَخَلتُم قومکز انلر خلاف ایدوب مَنّ وسلوای دن ذخیره قویلرکی وفاسد اولورکی وَمَا ظَلَمُونَا واانکر بن ظلم اتمدکز ذخیره قومقده وَلٰکِن کَانُوا اَنفُسَهُم یَظلِمُونَ ولیکن انلر بویرغمزدن چقمغله کندولرکه ظلم ایدرلرکی وَاِذ قِیلَ لَهُمُ اسکنُوا وبادایله اوکه وقتی که بنی اسرائیله ایدلدی جنابکر که جنکایدوب انلر ظفر بولدقلرندن صکره که ساکن اولکز هٰذِهِ القَریَةَ بوکویده یغ اریحا یا کیلیاده وَکُلُوا مِنهَا ویکر انکر یشلرندن ودانه لرندن حَیثُ شِئتُم هرقندن که دلسکز وَقُولُوا حِطَّةٌ واید که بزوم دلکلر حطه در یغ کناهلرمزی بزدن برطرف یغ بغشله وَادخُلُوا البَابَ سُجَّدًا وکرکه اول کویکر قپوسندن سجده اوجکلوکبی حالده یغ نیازله سجده ایدوب یاتوا ضعله ارقه مرکز بوکیکرکه نَغفِر لَکُم خَطٰیٰکُم تانسزوکه کناهلرکزی یارلیغه لم سَنَزِیدُ المُحسِنِینَ تزاولاکه ایلکدن جیلکه جزاسن آرتدروز یغ انلرکه ثواب ودرجاتن زیاده ایلیوز فَبَدَّلَ الَّذِینَ ظَلَمُوا مِنهُم پس بدل وتغییر ایلدی بنی اسرائیلدن کندولره ظلم ایدنلر قَولًا غَیرَ الَّذِی قِیلَ لَهُم بکزمزی اندن غیری که انلره دینلدی یعنی حِطَّةٌ لفظی بدل ایدوب حِنطَةٌ وفیها شعیر دیدلر وبو

لستمترا یوزندن اوی فَاَرسَلنَا عَلَیهِم رِجزًا مِنَ السَّمَاءِ پس ازرلرنه کوکدن عذاب کوندردکه که صاعقه یا طاعوندی بِمَا کَانُوا یَظلِمُونَ کندولره ظلم اتدکلرندن اوتری یغ برلفظی کندو موضعندن غیری یره وضع اتدکلریچون وَاسئَلهُم وصورای محمد جهودلردن عَنِ القَریَةِ الَّتِی اول کوی خبرندن واانکر واقعه سندن که کَانَت حَاضِرَةَ البَحرِ دکز قیغنده اوی یاخود کن یقین واُول کوی اهلی ایله اوی مدین یه طورما بینده طبریه دکزی کنارنده واول کوی اهلی توریت شریعتن دوتارلردی واانکرکه فرایضی جمله سندن بری شنبه کونه تعظیم وارحی که اول کونده بالتی آولیه لرودنیالشنه مشغول اولیه لرانلر تکری امرنه خلاف اتدلر وحضرت داود دیلی ازره ملعون اولدلرنتاکه حق تعالا حضرت رسوله خبرورر اِذ یَعدُونَ فِی السَّبتِ اول وقت که امر الهی حدندن کچدلر شنبه کونده که اول بالتی صید اتمکلری ترکه اتمکلری انلر خلاف ایلدلر اِذ تَاتِیهِم حِیتَانُهُم اول وقت که انلر کلوردی انلرکه بالتیلری یَومَ سَبتِهِم شنبه لری کونده نزدلرده بربری آردنجه یغ بالتی صید اتمکلری غیر اولدیغی کونده بالتیلر صوایوزنه ظاهر اولب باشلرن چقررلردی وَیَومَ لَا یَسبِتُونَ وشنبه اتمدکلری کونده یغ اول کونده انلر تعظیم پیورمدی یکشنبه و باقی کونلرکبی لَا تَاتِیهِم انلره بالتیلر کلمزدی وبو حق تعالیدن انلری ضیق اوی کذلک نَبلُوهُم بزایکلین ضرر زانلری بِمَا کَانُوا یَفسُقُونَ جهالتله فسق اتدکلریچون که دایم فرمانندن چقمغلردی بس اَیله انلی یغ اول کوی قومی اوچ بولکه اولدلر بر قوم بوفعلی اشلمدی وبری انلری منع ایدردی وبر بولکی نه منع ایدردی ونه بالتی دوتاردی تاکه حق تعالا حاضر ورر وَاِذ قَالَت اُمَّةٌ مِنهُم وصورکتاب اهلندن انلرکه خبرن چقنکه ایله قومندن بر بولکر منع ایدنلره ایتدی لِمَ تَعِظُونَ قَومًا یچون اوکت ورزرز بر قومه که نه شبهه اللهُ مُهلِکُهُم حق تعالا انلرکه هلاکه اوجی سی در دیاده بویرق صیوب شنبه تعظیمن ترکه اتدکلریچون اَو مُعَذِّبُهُم عَذَابًا شَدِیدًا یا انلرکه عذاب اِدجسی درقتی عذاب یغ تکری تعالا انلری دنیاده هلاکه ایدر جلکدر واخرتده دخی [illegible] جهنم اودیله عذاب ایتسه کرکدر قَالُوا مَعذِرَةً اِلیٰ رَبِّکُم بونمی ایدن بولکر ایتدلر بزم نصیحتمز عذر دلمکدر وحضور نصیحتمز اوکت ورد کمز عذر لنمکر اچوندر تکرکنه یغ امر معروف ونهی منکر بزدم ازرمزه واجدر بزانلره اوکت ورزرز تاکه تکری تعالا قتنده معذور اولهوز وَلَعَلَّهُم یَتَّقُونَ واولکه انلر تکریدن قورقه لرو معصیتی ترکه ایده لر فَلَمَّا نَسُوا پس اول وقت که بالکلی صیدایدنلرادلدلر مَا ذُکِّرُوا بِهِ انکلدقلری واوکت ورلدکلری نسنه یغ اوکت ونصیحت قبول اتمدلر اَنجَینَا الَّذِینَ

ونهی ایدنلری منع ایدرلردی

قورتردق انلری که يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ نهی ایدرلردی یارمزلقدن و بویرق صمقدن وَأَخَذْنَا
الَّذِينَ ظَلَمُوا و دوتدق انلری که کندولره ظلم اتدلر بالق صید اتمکله بِعَذَابٍ بَئِيسٍ قتی و یارمز
عذابله بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ فسقلرندن اتدوکه عنادله دایره فرماندن چقرلردی و
میانه قومده اختلاف ایدرلر که نجات بولدلرمی یا هلاکمی اولدلر و انلرک امرنده توقف
اولی در پس اول قومک عذابندن خبر ورر که فَلَمَّا عَتَوْا پس اول وقت که تمردلک اتدلر و دوندلر
عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ منع اولندقلری نسنه دن یعنی بالق اولمقدن قُلْنَا لَهُمْ بز انلره ایتدوک
كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ میمونلر اولک اراغ اولمشلر و رحمتدن محروملر کتورمشلر که
اول فاسقلروک جمیعی میمون اولدلر کندو قومی چوره سنده کزرلردی و انلروک کیسولرنه
سورلردی اوچ کون دری اولدلر درنجی کون اولدلر وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ و ذکر ایله
یا محمد اول وقت که سنک تکرک بلدردی یا انداجدی که لَيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ البته کوندره انلر ازرنه
که جهودلردر إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ قیامت کوننه دکن مَنْ يَسُومُهُمْ اول کمسه که انلره داتدره
سُوءَ الْعَذَابِ عذابک یا وزن قتل و ایلدن سورمک و خراجه کسمک کبی و ایتمشلر که
بخت النصر بابلی انلرک قتلنه و اسیر اتمسنه اقدام ایلدی و اندن صکره انلری فارس
پادشاهلری انجدرلردی و باج الورلردی تا رسول ع م ظاهر اولنجه اولدخی انلروک قتالنه
حکم ایلدی مکر اسلام کتورهلر یا خراج قبول ایدهلر و بو حکم تا قیامته دکن باقیدر إِنَّ
رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ تحقیق سنک تکرک تز عقابلودر کافرلره وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ
و بدرستی اول یارلغیجیدر توبه ادنلری و مغفرت دلینلری شفقتلودر توبه دن صکره
کناهله دوتمز وَقَطَّعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَمًا و بز بنی اسرائیلی یرده بولک بولک امتلر قلدق
هیچ بر ولایت یوقدر که انده یهودی اولمیه مِنْهُمُ الصَّالِحُونَ و انلرک بعضی ایوکردر
که موسی دینیله متدینلردر انلروک حالنه تغییر یول بولمدی یا مراد انلردر که حضرت
رسوله ایمان کتوردلر وَمِنْهُمْ دُونَ ذَٰلِكَ و انلرک نیجه لری اندن غیریدر یعنی صالحلردن
اشغه رق کافرلر و فاسقلر کبی وَبَلَوْنَاهُمْ بِالْحَسَنَاتِ و انلری صنادق ایلکلرله
عیش و غنا و صحت کبی وَالسَّيِّئَاتِ و یارمزلقلرله دخی شدت و فقر و مال و نفس
مصیبتلری کبی لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ شاید که انلر تکریه رجوع ایدهلر و معصیتدن
طاعته دونهلر فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ پس اول صالحلردن صکره بر قوم کلدی که
وَرِثُوا الْكِتَابَ توریتی میراث اتدلر یعنی انک علمنی اتالردن اوکرندلر يَأْخُذُونَ عَرَضَ
هَٰذَا الْأَدْنَىٰ الورلر بو ادنی و کمتر دنیانک مال و متاعنی مراد حضرت رسول زماننک احبارندر

یوزلرن

حق تعالی

حق تعالی بیورر که حکمده رشوت الورلر وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا و ایدرلر تز اولا که یارلغنه وز
یعنی بزوم کناهلرمزی تکری یارلغیجقدر وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِثْلُهُ حال بو که اکر انلره بر
انجلین حرام مال دخی کلسه يَأْخُذُوهُ انی الورلر یعنی رشوت المقده و حرام یمکده ایکن
مغفرته امید ایدرلر أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ النمدمی انلر ازره مِيثَاقُ الْكِتَابِ کتاب عهدی
یعنی توریتده مذکور اولان عهد أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ که ایتمیهلر تکری ازره و یلان سویلمیهلر
إِلَّا الْحَقَّ الا طغرو سوزی و انلر یلان سویلدلر انده که کندولرک یارلغنمسن کچه ده و کوندزده
حق تعالیه نسبت ایدرلر و کندولرک یلان سویلدوکن بلورلر زیرا که توریت انلرله در وَ
دَرَسُوا مَا فِيهِ و اوقدلر انده اولان نسنه و بو حکمی انده کورمدلرمی وَالدَّارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ
و آخرت سرایی یکرکدر دنیا متاعندن أَفَلَا يَعْقِلُونَ پس تعقل اتمزلرمی و حفص
خطابله اوقور یعنی اکلمزمسز که آخرت نعمتی یکرکدر دنیا مالندن وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ
بِالْكِتَابِ و انلر که یاپشرلر کتابه یعنی کتابله عمل ایدرلر مراد کتاب اهلی مؤمنلردر و کتاب
بو آیتده قرآندر وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ و نماز دورغرلر نمازی تخصیص اتمک کتابه ال
اورمغله جمیع عبادتلری اتمکه شاملدر إِنَّا لَا نُضِيعُ تحقیق بز ضایع ایلمزز أَجْرَ
الْمُصْلِحِينَ کندو عمللرن صلاحه کتورجیلرک مزدنی بلکه انلره تمام ارشدررز وَإِذْ نَتَقْنَا
الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ و ذکر ایله کندو زمانک جهودلرنه اول وقت که طور طاغنی قوپرب ازرلرنه
کتوردک كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ صناسن اول طاغ باشلری ازره بر سایبان در کولکه کبی وَظَنُّوا
أَنَّهُ و یقین بلدلر که اول طاغ وَاقِعٌ بِهِمْ ازرلرنه دوشیجیدر اکر توریت حکمن قبول
اتمسهلر زیرا حق تعالی انلره بوندن خبر ورمشدی خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ دوتک سزه
ورد کمز احکامی قوتله و جد تمامله وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ و دایم ذکر ایلک انک اچنده اولان
نسنه اوامر و نواهیدن لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ اولا که سز تکریدن قورقهسز و متقیلر بولکندن
اولسز وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ و ذکر ایله یا محمد اول وقتی که سنک تکرک الدی مِنْ بَنِي آدَمَ آدم
اوغلنلرندن مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ انلرک ارقهلرندن ذریتلرینی که اوغل و قزلردر
وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ و انلری طانق اتدی کندو نفسلری ازره اقرار اتدکلرنه یا انلرک
بعضی سن بعضسنه طانق قلدی و بیوردی أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ بن سزوک تکرکز دکلمین قَالُوا
بَلَىٰ ایتدلر بلی سن بزم تکرمزسن جمیع مفسرلر انک ازرنه در که آدم یاردلدقدن صکره و جنته
کرمزدن اوکدن که جنت قپوسنده بر صحراده حق تعالی آدمک ذریتن بلندن چقردی
اوفجق قرنجهلر کبی و انلره حیات و عقل و نطق وردی و کندو ربوبیتن انلره عرض ایلدی و انلر

قول ايدوب الله لر شهد نا بر طانق اولدق ان تقولوا يوم القيمة تا ايتميه لر قيامت
كونينده كه انا كنا عن هذا غافلين تحقيق بز بو اقرار دن غافللر ايدوك
او تقولوا يا ايتميه لر انما اشرك آباؤنا شرك ايلدى الا بزدوم اتا لرمز من قبل
بزدن اول كلدن وكنا ذرية من بعدهم وبز بر ذريت ايدك انلردن صكره وانلر اويدق
افتهلكنا به بزى هلاكى ايدرسن وعذابى قلورسن بما فعل المبطلون كافرلر و
مكر ايلر كنا هله بيغمبر اتا لرمز كه كفرى سبيله وكذلك واكذلكه كه ميثاق امريمى
بيان ايلدك نفصل الآيات تفصيل ايدرز وبللو قلورز قدرتمزى نلرن كه انلر
تدبر و تفكر ايده لر ولعلهم يرجعون وشايد كه انلر تقليدن تحقيقه دونه لر
واتل عليهم واوقى يا محمد انلره اوقى يعنى كندو قومكه يا جمله دنيا لره اى اول مكه نكر
خبرنى كه آتيناه آياتنا الكا علم ورديك آيتلرمزله يعنى نازل ايلدك اولان كتابلر، واول كشى عربدن
اميه بن صلت ادى كه كتب سماوى مطالعه قلوب معلوم اعتقادى كه اول زمانده بر
پيغمبر قوپه جغنه كمان ايدردى كه اول پيغمبر كندو اولسه چون حضرت رسول ظاهر اولدى اميه
حسد ايدوب انكا كافر اولدى واو قدغى آيتلرى برطرفه قودى نتاكه تكرى تعالى بيورر فانسلخ
منها پس صويلدى وجقدى اول آيتلردن كفر وعناد سبيله فاتبعه الشيطان شيطان كندويه تابع قلدى واول ازدردى فكان من الغاوين پس اول آيتلر بيلجى مكه
مكرلهدن اولدى واكر ديلسه لرفعناه بها واكر بز جه ايدسه ايدك آيتلرى قدر و
اول آيتلرى بلكه سبيله يا كلمه لرى كه اسم اعظمى مشتملدر يوجه
مرتبه لغه كه منازل ابرار ومساكن اخيار در ولكنه اخلد الى الارض وليكن اول ادنى
همتت سبيله يره ميل ايلدى يعنى آجلغه وناكسلكه وخورلق اختيار ايتدى واتبع هويه
وكندو آرزوسنه اويدى رشوت قبول ايتمكله فمثله كمثل الكلب پس انكر مثلى و
صفتى خست ده ايت صفتى كبى درناكسلكده وجركن حالده ان تحمل عليه يلهث
اكر انكر ازرنه حمله ايلسكز واينه سوسكز آغزندن دلن چقب صاركر قدر او تركه
يلهث يا آينه قوسكز او سوسكز مسكز دخى يكساندر هيچ برحالده، كندو صفتن تركه
ايلمز ذلك مثل القوم الذين بو مثل كه دنلدى اول قومكى مثلى در كه انكار و تكبر لكله
كذبوا بآياتنا يلان دوتدلر بزدوم آيتكز مزى كه قرآندر وبو ذكر اولنان قوم مكه كافرلريدر

يلهث سكز صفت بوحالى تركا عتدى اكا طوشنه ايدلر كه بنى اسرايله بد دعا ايله
اولى متوا ولنب يغلندى وبر وقت موسى لشكرنه متوجه اولدكده دعى كه انلر
بد دعا ايده دراز كوشى كه اكا سوارا دمكدى سوزن كلبه سويلدى كه بويولدن
جوده وبو عملدن صكره اول بولندن دخى هتبنه اوطدى

فاقصص

فاقصص القصص پس اوقه وحكايت ايله بوقصه لرى انلره وآيتمكزبوقومدن مراد
جمله لردر كه توريت آيتلرن تكذيب ايلدلر رسول الله كز صفتن كزمكده م لعلهم يتفكرون
اولاكم انلر فكر ايده لر وبو خبرلردن اوكت دوته لر ساء مثلا نه يامان مثلدار القوم
الذين اول قومكه كه كذبوا بآياتنا يلانلدلر بزدوم آيتلرمزى انلرا زبلدكلرندن صكره
وانفسهم كانوا يظلمون ونفسلرينه دخى ظلم ايدرلردى مفعولكز تقديمى اكا دلالت ايدركه
ظللرى وبايله كندولرين يخريه ايرمكمز من يهد الله هم كمه كه تكرى تعالى يول كوسترسه كندوفضيلة
فهو المهتد پس اول يول بولمشدر ومن يضلل ومكى كه آزدرمشدر فاولئك هم
الخاسرون پس انلر زيانكارلردر دنياده وآخرتده ولقد ذرأنا لجهنم وتحقيق جهنم ايچون
يارتدق كثيرا من الجن والانس چوق كمسه پيدا ايلدك وايلدك كه آزلكده انلرك نشاطه
حكم اولمشدر وانكر علمنه انلرك نشركه كتورجكلرى معلوم ادى لهم قلوب انلر يورككلرواركه
كه مطلقا هيچ حقيقتلا يفقهون بها انكله انكلمه لرزيراكه حق طرفنه توجه اتمزلر واول ايشه
غفلت ژنكارندن توبه وتصديق ضيقليله پاك اتمزلر ولهم اعين وانلرده كوزلرى
وارركه هيچ وجهله لا يبصرون بها انكله حق يوزن كورمزلر انجق انكله مخلوقاته عبرت نظريله
باقمزلر ولهم آذان وانلر چون قولقلرواركه هيچ برطريقيله لا يسمعون بها انكله حق سوزن
ايشتمزلر زيراكه عقل قولغيله قرآن آيتلرنه واوكتلرن وكلملرن اولئك كالانعام انلر
درت آيقلو حيوانلركبى درركه پيوب اويومقدن غيرى همتلرى يوقدر وباغه نعتلرى وايلم
لذتلرى ملتفت اولمزلر بل هم اضل بلكه انلر دخى آزغونلقدر وحيوانلردن بترلردر زيرا
حيوانه تكليف يوقدر اكر شرعه موافق دكلرسه اثمى دخى خلاف اتمزلر اولئك هم الغافلون
اول ذكر اولنان بوكر انلر درغافللر كه اوامر ونواهى بيندوكن بلمزلر ولله الاسماء الحسنى
وتكرى تعالينكدر كوكجكه آدلر فادعوه بها پس اكا اول آدلرله چغرركه وانكر كوكجكه آدلرى
طقسان طقوز درزاده المسيره ايدر، بوآيتكر سبب نزولى اولدركه بركشى نماز ده تكرى الله
ارحيلهكدى ورحمان ايسميله دعا ايدردى ابو جهل ايتدى محمد واصحابنه ايدرلركه بزه تكريه طعنه ايدرز
پس بوكشى نجون اكى تكريه چغرر آيت نازل اولدى كه تكرى تعالينكدر آدلرى جوقدر دوكلرى
كوكجكدر آينه اول آدلرله چغرركه صاحب كشاف ايدر كه حق تعالينكدر كوكجكه صفاتلرى وار در
عدل واحسان وخير ورحمت وبونلره مثل كبى وبونلركه امثالى آينه بواوصافله مدح ايلكدر و
ايتمزلركه اخلاق ربانيله متخلق اولكز وصفات حقانيله متصف اولكز وذروا الذين وقوله
آنلر تابع اولمغى كه جهل يوزندن يلحدون في اسمائه اكر لكه ميل ايدرلر انكر آدلرنده، يعنى تكرى

تعالایه برآد قورلرکه اکا شرع اذن ورمدی نتاکه عربلر تکریه یا ابا المکارم ویا ابیض
الوجه درلردی ونصاری یا ابا المسیح وحکما علت اولی اقورلردی وایدرلرکه الحاد
بت آدلرن تکری اسماسندن چقرمقدر شویلکه لات الله دن وعزی عزیزدن ومنات
مناندن سیجزون تز اولاکه جزا ورلهلر ما کانوا یعملون اشلدکلری نسنه نک جزاسن
وچون جهنم اچون یارد لنلر ذکر اولندی جنت اهلنی ذکر ایلر وممن خلقنا امة وانلردن
که جنت اچون یارتدق بر امت وارکه انلر یهدون بالحق حقله یول کوسترلر وبه یعدلون
وحقله عدل ایدرلر کندو حکملرنده وانلر مهاجر وانصار وانلرک تابعلریدر رضوان الله
علیهم اجمعین والذین کذبوا بآیاتنا وانلرکه تکذیب اتدلر بزوم آیتلرمزی یعنی مکه
کافرلری یا استهزا ایدنلر سنستدرجهم تز اولاکه انلری پایه پایه دوتاوز یعنی
انلری آز آز هلاکه یقین ایده وز من حیث لا یعلمون انلر بلمدکلری یردن یعنی انلر کناه
اتدکلرنجه نعمتلرن زیاده ایدرز تاکه عصیان وطغیانلرن آرتوره لر واملی لهم وانلره
بر مدت مهلت ورن اندن صکره انلری دوتارن ان کیدی متین تحقیق بنم مکرم قتی
وکیدکزلو عمله درلر واستدراجه ظاهرده احسان وباطنده خذلان اولدیغیچون کید دیدی
کتورمشلرکه برکجه حضرت رسول عم صفا طاغنه چقوب قریش قومنی تکری عذابندن قورقدردی
قریش اولولرندن بری ایتدی بو سزوکه یارکز دیوانه اولب هرکجه فریاد ایدر آیت
کلدی که اولم یتفکروا فکر اتمدلرمی بو معاندلر واندیشه قلمدلرمی بونده که ما بصاحبهم
من جنة انلرک صاحبلرنک ویارلرنک یعنی محمد عم هیچ بر وجهله دیوانه لکی یوقدر بو
اول عاقلدرکه دعوت اظهار اتمزدن اوکدن اکا محمد امین درلردی وحق دعوتی آشکاره
اتدکدن صکره نیچون اکا دیوانه درلر ان هو الا نذیر مبین اول دکلدر الا تکری عذابندن
آشکاره قورقدجی که هیچ کمسه دن کزلمز اولم ینظروا یا عبرت کوزیله نظر اتمدلرمی فی
ملکوت السموات والارض کوکلرک اولو پادشاهلغنده وعجایبلرنده ویرک دخی
ایتمشلرکه کوک ملکوتی ای وکون ویلدزلردر ویر ملکوتی دکزلر وطاغلر واغاجلردر و
ما خلق الله من شیء وتکری تعالی یارتدغی نسنه لرده دخی نظر اتمزلرکه صانعک کمال قدرتی
آنلره ظاهر اوله وان عسی ان یکون وانده دخی نظر اتمدلرکه شاید اولا قد اقترب
اجلهم تحقیق یقین اولمش اوله انلرک اجللری یعنی نیچون نظر اتمزلر واندیشه قلمزلر انده که
شاید اجللری یقین کلمش اوله تا بر عمل ایده لرکه ایکی جهان خلاصنه سبب اوله فبای حدیث
پس قنقی سوزه بعده یؤمنون قراندن صکره ایمان کتورسلر کرک اکر مشرکلر قرآنه اناغسه لر

بو ملحدلر

که اول

که اول جامع حقایق دین ودنیادر من یضلل الله هر کمی که تکری تعالی آزدرسه وقرآنه اناغسه
فلا هادی له پس اکا هیچ یول کوسترجی بولنمز که آنی یوله کتوره ویذرهم فی طغیانهم
وتکری تعالی قورقدر اول کمراهلری آزغنلقلری اچنده یعمهون حیران وسرکردان اولورلر قریشدن
بر طایفه واضح اولدرکه جهودلر ایتدلر ای محمد بزه قیامت قوپمه سندن خبر ور اکر پیغمبرسک
انک قچان اولجاغن بیلهلم آیت کلدی که یسئلونک عن الساعة سکا صوررلر قیامتدن
بو اسمی قیامته اطلاق اتمک انکچوندرکه ساعت بساعت قایم اولور یا خلایقک حسابی آنده
بر ساعتدن اکسکده واقع اولور یا بر کون اوزنلغیله که تکری قتنده بر ساعت اولور وبهر تقدیر
سؤال ایدرلرکه ایان مرسیها قچاندر انک طورغرمسی وظاهر اتمه سی قل انما علمها ایت
انک علمی یعنی قیامتک وقتنی بلمک عند ربی تکرم قتنده درکه هیچ مقرب فرشته ومرسل
پیغمبر اکا مطلع اولمشدر لا یجلیها لوقتها قیامت وقتنی آشکاره ایلمز الا هو الا تکری
تعالی که آنی بلجیدر ثقلت فی السموات والارض آغر اولدی آنی بلمک کوکلرده ویرلرده
یعنی کوکلر ویرلر اهلنه که ملایکه وانس وجندر قیامتی بلمک آغر ودشوار اولمشدر انک قورقسندن
وهیبتندن وکویا آنی کزلمکده حکمت بودرکه لا تأتیکم الا بغتة قیامت سزه کلمز الا
ناکهان یعنی اکسزدن یسئلونک سکا انک وقتنی صوررلر کانک حفی عنها صانکه
سن شفقتلوسن وسورسن اندن سؤال اتمکی حال بوکه سن اندن سؤال اتمکی دلمزسن
زیرا آنی حق تعالیدن غیری کمسه بلمز قل انما علمها عند الله ایت بر کز دخی تاکید و
مبالغه یوزندن که قیامتک علمی تکری تعالی قتنده در ولکن اکثر الناس ولیکن آدمیلرک
چوغی لا یعلمون بلمزلرکه آنی آنجق تکری بلور وسیطده کلمشدرکه مکه قومی ایتدلر
ای محمد سنک تکرک سکا نیچون خبر ورمز که هر نسنه نک نرجی وبهاسی قچان قز وقچان اوجوز
اولور تا اوجوزلقده آلوب قزلقده صتاسن وانده اصی ایده سن آیت کلدی که قل لا
املک لنفسی ایت بن مالک وقادر دکلن کندومچون نفعا ولا ضرا منفعت ارشدرمکه
ونه زیان دفع اتمکه الا ما شاء الله الا تکری تعالی دلدوکی نسنه که آنی بکا تعلیم ایده ولو
کنت اعلم الغیب واکر بن غیب بلیدم تکری تعالی بکا تعلیم اتمدن لاستکثرت من
الخیر خیردن چوغلدردم یعنی چوق مال ومنفعت وفتح وغنیمت حاصل ایدردم و
ما مسنی السوء وبکا یارمزلقده ارشمزدی فقر ومرض ورنج وهزیمت کبی ان انا الا
نذیر وبشیر بن دکلن الا منکرلری ومعاندلری قورقدجی ومشتلیجی دخی لقوم یؤمنون
بر قومچون که بکا انانه لر وبنمله اولان نسنه دخی هو الذی خلقکم اول تکریدر سزی یاردن

مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ بر تندن كه آدم عم وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا وانكر جنسندن يعنى آدمكر
صولى ايكو سندن جفتى حوايى يارتدى وبويارتمق انكچون در كه لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا تا آدم
آنكله ساكن اولە وآرام ايده وانكله الفت دوتە فَلَمَّا تَغَشَّاهَا پس اول وقت كه آدم ع
حوايى اورتدى وبورودى يعنى اكا يقنلق ايلدى حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيفًا يوكلندى حوا بر
يينى يوكه كه اول آدمكر نطفه سيدى انكر رحمنه دوشدى مَرَّتْ بِهِ پس اول يوكله وارى
كلدى يعنى بر زمان كتوردى فَلَمَّا أَثْقَلَتْ پس اول يوك اغر اولدغى وقت كه حوا قرنندن
اوغلانلر دوبويكر اولدى دَعَوَا اللَّهَ رَبَّهُمَا آدم اهله حوا تكريه جفر دلرودعا قيلدلركه
انلركه پروردكارلرى وايتدلر لخدايا لَئِنْ آتَيْتَنَا صَالِحًا اكر بزه صالح وايو اوغلان
ورسكز تمام خلقتلو كه بزوم صورتمزه بكزيه لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ البته بزشكر
ادجيلردن اولوز سنكر بو نعمتكه جزء كلندركه چون حوا حامله اولدى ابليس لعين مجمول
صورتده كرب حوايه ظاهر اولدى وايتدى سنكر قرنكده غى نه نسنه مرايتدى بلمزن ابليسه
لعنتدى بر بريجى جانور يا برحيوان اولە امانى الم اعظم بلورم ومستجاب الدعوتم تكلريدن
وليايين كه بويوكه سز چيلين آدم اولغى يارده شو شرطله كه انكر آدى عبد الحارث
قويه سز وابليسكر آدى ملايكه اورتاسنده حارث ادى حوا بوشرطى قبول اتدى فَلَمَّا
آتَيْتَهُمَا صَالِحًا پس چنكه تكدى تا انلره صالح وتن درست اوغلان وردى جَعَلَا لَهُ شُرَكَاءَ
تكرى تعالايه شريكلر قيلدلر فِيمَا آتَاهُمَا انكه عبادتده ديكلر يعنى عَبْدَ اللَّهِ عَبْدَ الْحَارِثِ بدل
اتدلر وبعضى انكر ازرنه دركه حقيقتا آدم حوايه صالح اوغلان وردكدن وقت عبادتده
غيرى شريكلر اتدلر وحفص شُرَكَاءَ اوقور يعنى آدم اوغلنلرى تكريه شريكلر قيلدلر
فِيمَا آتَيَاهُمَا انلره وردكى نسنه ده يعنى آدم حوا اولادنه عطا ايلدوكى نسنه ده وايدرلر
كه حق تعالا انلره خرت اوغلان وردى انلر آدم حوايه شريكلر اتدلر عبد مناف و
عبد العزى وعبد قصى وعبد الدار آدى قودلر فَتَعَالَى اللَّهُ پس اولو ويوجه وپاكدر
تكريكه عَمَّا يُشْرِكُونَ انلر اكا اورتاغ اتدكلرندن أَيُشْرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا انلر
اورتاغى ايدركه اول نسنه كه هيچ نسنه يارتمز وقادر دكلدر وَهُمْ يُخْلَقُونَ حالبوكه اول
معبودلر يارد لورلر وانلرى آدم دوزر وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا واول بتلر كندوزه
طيانلره يارديم اتمكه كوجلرى يتمز انلر فايده ومدد ايلكده وزيانلرن دفع ايده مزلر وَلَا
أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ وكندولرنه دخى يارديم ايده مزلر انلرى صيد قيلدى وقت يا عوداً
ملوث اتسلر وَإِنْ تَدْعُوهُمْ واكر مشركلرى اوقسه كزاى مسلمانلر إِلَى الْهُدَى طغرويوله

كه چين

كه چين مسلمانلر لَا يَتَّبِعُوكُمْ انلر سزه اويزلر سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ يكسان وبرابردر سزوكى ازركن
أَدَعَوْتُمُوهُمْ انلرى اوقسكز وحق چينه دعوت ايتسكز أَمْ أَنْتُمْ صَامِتُونَ ياخاموش
اولە ايتسم اولسكز دخى بوآيت كافرلردن برقوم حقنده درابو جهلر وانكر تابعلرى كى كه
توبه لرى قبول اولمقدن محروم اولدلر إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ تحقيق انلركه سز طبه سزاى مشركلر
مِنْ دُونِ اللَّهِ غيريدن غيرى وانلره معبود لردر ديو آدم اوغلنلرى عِبَادٌ أَمْثَالُكُمْ قوللرى
سز جلين يعنى علوكه وفرمانه مسخر لردر وحقكر تصرفى وتقديرى قبضه سنده در إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ اكر كرچكلر اولسكز آنده كه انلر معبود لردر زيرا حق آله اولدركه قولكلر دعاسنه
وطلبكزى نكرندلى اشده أَلَهُمْ أَرْجُلٌ انلركه آيقلرى وارى كه كندو مجملندن يَمْشُونَ بِهَا كه
انلرله يورييه لر سز جلين أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ يا انلركه اللرى وار كه نسنه لرى يَبْطِشُونَ بِهَا انلرله
دوتيب قيه لر أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يا انلركه كوزلرى وار كه كورجكى نسنه لرى يُبْصِرُونَ بِهَا انكله
كوره لر سز كوردكلكزكبى أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يا انلركه كوزلرى وارمى كه اشدجكى نسنه لرى يَسْمَعُونَ
بِهَا انكله اشده لر سز اشتدوكلكزكبى وسز قايكى نكه انلركه يورر ايچ ودوتر اى وكورر كوزى
واشدجى قولغى يوقدر وسزوكه وار به سز انلردن فاضل زكسز وغايت جهلدركه فاضل
مفضول له طبه بوآيت كفاركه جهلن اثبات ايدر وانلر حجت بولميوب ملزم اولدقلرندن
صكره رسوليه دم كندو معبود لريله قورقدب ايتدلر اى محمد بزوم معبود لرومزى خورلمه و
يارز سو يله شايد كه بررنجه واقف اولدر لر حق تعالا بيورمشدر قُلِ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ
اى محمد جغرمق شريكلركزى كه تكريه اورتقلر قيلدكز وانلرله يارا ولدكز بنم عداوتمده ثُمَّ
كِيدُونِ اندن صكره بكامكر ايلكز فَلَا تُنْظِرُونِ پس بكا مهلت ورمكز والكزدن كلنى اشكار
كه بن تكرى تعالايه صغنم إِنَّ وَلِيِّيَ اللَّهُ الَّذِي تحقيق بنم يارم وبادشاهم اول الله در
كه نَزَّلَ الْكِتَابَ كتاب اندردى كه قرآندر وانكله طغرويولكوستردى وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ
اول صالح قوللرى سوزر واشلرن بتررمكافرلر شرندن صقلر وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ
دُونِهِ وانكركه چغرر سز يعنى طبار سز تكريدن غيريه لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَكُمْ انلر سزه يارديم
اتمكه كوچلرى يتمز وقادر دكلدر وَلَا أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ وكندولرنه دخى يارديم
ايده مزلر انلرى صيوب فاتحق دلسلر وَإِنْ تَدْعُوهُمْ واكر اوقسكز اى مؤمنلر كافرلرى
إِلَى الْهُدَى طغرويوله كه حق چينه دعوت لَا يَسْمَعُوا قبول قولغيله اشتمزلر وَتَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ
إِلَيْكَ وسن انلرى كورررسن اى محمد كه ظاهر كوزيله سندن يكا بقرلر وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ حالبوكه
انلر سنى كورمزلر بصرت كوزيله وحقيقتده انلر سنى كورمزبه اكر صورتا كورسلر معنى ده كورمزلر

فَادْعُوهُمْ بو انلرى چغرمق وچغرمغى وقوف
فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ بو سزه جواب ورمزلر

خُذِ الْعَفْوَ عفو صفتن دوتت يعنى يار لغمنى خوايدن وكناهكارلرى هندن بكا ياغنيلر كه صدقه
ورديكى مالى آل كه آنلرك اول سهل نسنه در وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وخى غير يلين ايلكلو بيور
افعالدن واقوالدن واياتشلر كه عُرف بر خصلت در كه آنى عقل بگنور وشرع قبول ايدر
وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ويوز دوندر جاهللرك وناداللرك واللرله عناد اتمه وَإِمَّا
يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ واكرسنى دبرتسه صورت خطاب رسوله در دم مراد
امتدر واوحالده آدم غضبه كلور يعنى اكر سكا شيطاندن بروسوسه ارسه فَاسْتَعِذْ
بِاللَّهِ بس تكرى تعاليه صيغن آنكر شرندن إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ تحقيق تكرى تعالى بندجى در
دلكله سويلدكمزنسنه بلجى در كوكلده اولنى وخى إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا تحقيق انلركه تكريدن
قورقدلر ياشركدن ومعاصى دن پرهيز ايلدلر إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ بحق انلره بر
وسوسه ارسه مِنَ الشَّيْطَانِ وردد شيطاندن تَذَكَّرُوا تكرى يى ياد اتدقلرى وانكر
وعيدين انديشه قلدقلرى فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ بس اول وقت انلر طوغرو يولى كورورلر وكندو
شيطان وسوسه سن دفع ايدرلر وَإِخْوَانُهُمْ يَمُدُّونَهُمْ فِي الْغَيِّ وكافرلرك
قرداشلرى كه شيطانلردر كافرلرى چكرلر اهلق واز غنلق اچنه واللرى آزدرر ثُمَّ لَا
يُقْصِرُونَ اندن صكره انلرى آزدرمقدن تقصير اتمزلر وتقصيرلندن الحكمزلر
وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ وبحق سن كافرلره قرآندن برآيت كتورمسكز انلر طلب اتدوكندن
قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا ايدرلر بحون اول آيتى اختيار اتمدكى كندوسنه تبيانده
كلشدركه مكه اهلى عناد طريقيله قرآن آيتلرن طلب ايدرلردى وآنكر نزولنده تاخير واقع
اولديكى استهزا ايدوب ايدرلردى بحون برآيت اثنا ايلدكه دوزمدكى غيرى ايتلركى
بوآيت نازل اولدى كه قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ ايت يا محمد بن اوكيمسنه إِلَّا مَا يُوحَى إِلَيَّ بكا
وحى اولنان نسنه مِنْ رَبِّي تكرمدن وبن قرآن دوزجى دكلن وآنى كندم سويلمزن هَذَا
بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ بو قرآن دليللر ومجتللر در تكرك حق وصواب انكله بولنور
وَهُدًى وَرَحْمَةٌ ويول كوستوجى در ورحمت وخى لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ برقوم بحون كه
تكريه ورسولنه انا نورلرى ولكتاب نزولنه كلشدركه انصاردن برگشى رسولءم ارقنده
نماز قلوردى ورسولءم اوقدغى نسنه اول وخى اوقوردى بوآيت نازل اولدى كه وَإِذَا
قُرِئَ الْقُرْآنُ وبحق قرآن اوقنسه نماز ده فَاسْتَمِعُوا لَهُ بس انكا قولاق دوتكز واشدكه
وَأَنْصِتُوا وخاموش اولكز لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ اولكز سن
رحمت اولنه ظاهر لفظ قرآن دكلمكمز وبحو بنه دلالت ايدر هم قنده كه اوقنسه لر انكا جميع

علما انكلر ازرنده ركه نمازدن غيريه مستحب در وايتمشلركه مراد ساكت وخاموش اتمكدر
امامكز خطبه سى اچون جمعه كونى كه خطبه ده قرآندن برآيت اوقنور وَاذْكُرْ رَبَّكَ
فِي نَفْسِكَ وذكر ايله يا محمد تكرى يى كندوكوكلكده تَضَرُّعًا وَخِيفَةً زارى ونيازله و
انكر فضلى اميدايله وقورقويله وخى انكر عذابى خوفلندن وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ و
اشكاره دن ايطاق سوزوخى يعنى سرله اشكاره اورتاسنده بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ صباحه
واغشملره مراد دوام ذكردر يا آنكچون نكه بوايكى وقت بحكوكندوز وقتلرنكافضلدر
وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ واوله خطاب رسوله در دم ومراد امتدر يعنى تكرى ذكرندن
غافللرون اولمكز كتورمثلركه مكه كافرلرى تكرى سجده سندن تكبر كلكر ايدرلردى
حق تعالى بيورر وخى كه اى محمد اكرچه كافرلر بنم سجده مدن تكبر كلكر ايدرلر إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ
تحقيق اول ملكلر كه تكرك قتنده در رر كريعنى مقرب فرشته لر لَا يَسْتَكْبِرُونَ تكبر كلكز
اتمزلر وبويكلمزلر عَنْ عِبَادَتِهِ انكر قوللغندن وطاعه سندن وَيُسَبِّحُونَهُ واندن تنزيه
ايدركر يا انكر ذاتنى نالايق صفتلردن تنزيه ايدرلر وَلَهُ يَسْجُدُونَ واكا سجده قورلر
وبومشركلر تعريض ومومنلره تنبيه در وبوجهتدن بوآيتى اوقدقدن صكره سجده
اتمك كركدر سورة الانفال مدنية خمس وسبعون آية بسم الله الرحمن الرحيم
يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ سكا صورلرلر غنيتلر حكمندن كه كفاردن آلنور بوامتكه حلال مدر
يا دكل وسيط ده كلشدركه اهل بدر غنايم ده اختلاف اتدلر جوانلر ايدرلركه بزجنكه
ايلدكه غنيمت بزومدر وپيرلر ايتدلر بزسكا ياردم ايلدكه بن وخى نصيب كركدر ياهم بر
قوم مهاجر وانصارك غنيمت اچون اختلاف اتدلر جواب كلدركه قُلِ الْأَنْفَالُ ايت غنيتلر
حكمى لِلَّهِ وَالرَّسُولِ تكرنكدر وپيغمبر نكدر آنكر امريله قسمت ايلكز هم كه دلسكز فَاتَّقُوا اللَّهَ
پس صقنكز تكرى دن واكا مخالفت ايلكز وجكشمكز وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ واصلاح
ايلكز وبارشدركه اراكزده بر بريله جكشمكلرى كلكز كله وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وتكرى
اويكز وپيغمبر نه وخى غنيمت بابنده بيوردقى نسنه ونزاع ايلكز إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ اكر سز
مومنلر اولسكز زيرا ايمان طاعت وتقوى اقتضا ايدر إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ مومنلر
دكلدر الا اول كسه لركه إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ بحق تكرى نك ذكر اولنسه يعنى تكرى آدى اكلدقى
وقت وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ يورككلرى قورقو ودترتى تكرى هيبتندن كه عملمزده تقصير ايلدكه و
إِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ وبحقنكه ازرلرنه آنكر آيتلرى اوقنسه يعنى قرآن زَادَتْهُمْ إِيمَانًا
اول آيتلر انلركه ايمانن ارتورر يعنى هم كاه كه برآيت نازل اولسه وانلره اوقنسه لر انلركه تصديقن

ويقينين زياده ايلر وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ وپروردگارلرنه توكل ايدرلر دنيا يه وه دنيا
ايلنه اعتقاد اتمزلر الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَوٰةَ كامل الايمان مؤمنلر انلردركه اخلاصله نماز
دورغرلر شرايط واداسيله وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ وانلر روزى قلدغمزدن
نفقه ايدرلر وفقرايه صدقه ويرركلر اُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا اول طايفه كه تكرى
ذكر ايدن قورقرلر ويقينلرى ارتر وغازلرلر وزكاتلر ويررلر انلردركه حقيقى مؤمنلردر لَهُمْ
دَرَجَاتٌ بولمؤمنلر يوجه مرتبه لردار عِندَ رَبِّهِمْ پروردگارلرى قتنده كه كرامت
ومنزلت درياجنت درجه لرى وَمَغْفِرَةٌ ويارلغمق وحى انلركه تقصيراتن وَرِزْقٌ كَرِيمٌ
واولوررزق كه كسب زحمتدن خالى وزوال قورقوسندن خالى مرتبه سنده قريشه
كاروانى چوق متاعله شامدن دوندرروابوسفيان يعنى عرب اولوليله اول قافله نك
سردارى ايدى وحضرت رسولعم مؤمنلرله كاروانچون مدينه دن چقدرلروابوسفيان
خبردار اولوب قورشدن مدد ويارديم اچون مكه يه كوندردى پس ابوجهل چوق كشيله مكه دن
كاروانه يارديمچون بدره متوجه اولدلر ورسولدن جبرائيل كلوب كفارلشكرندن خبر ويردى
رسولعم دخى صحابه يه بيوردى كه كاروانى ديكرسز يا كافرلر جنكلى يعنى ايتلرله جنكو
يارقلندقدا كر كاروان الهكرسه يكلكدى رسولعم بوسوزدن متغير اولدى وهاجر و
انصاراولوليله جزء اختيارات الدن رسولعم اميتدى كه ابوجهل فلان موضعده واميه بن
خلفى فلان يرده قتل ايده لرو باقى قريشه اولولرن حقى اولدرمه لرراضى ددى پس صحابه قتال
اچون بدره متوجه اولدلر كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ نتاكم پروردگارك سنى چقردى مِن بَيْتِكَ
بِالْحَقِّ سنكر اوكدن كه مدينه درحقكه وصوابله وَإِنَّ فَرِيقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ وتحقيق
بربولكر مؤمنلردن لَكَارِهُونَ كارهلردر بدره كتمكه استيمزلر واول طبع كراهتى ادى سفر
زحمتدن واز قسنلقدن مخالفت ايدوب تكرى امرندن يجمق دخى يُجَادِلُونَكَ سنكله
چكشرلر حقكه اختيار ايتمزلر كه جهاد در بَعْدَمَا تَبَيَّنَ انلره روشن اولدقدن صكره كه جهاد
واجبدر يا بلشلرادى سنى انلره بلدرمكله كه دشمن ازرنه ظفر بولسلر وسنكر بولمه كدرلر
كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ كويياكه سوررلر اولدن يكا يعنى صانكه اولمكه كدرلر وَهُمْ
يَنظُرُونَ وذكوزلرى بقركن زيراكه بونلر آزادى وازقلرى دخى يوغدى واولمكه اوج يوز
اون اوچ كشيدى وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ وياد ايلكز اينه كه تكرى تعالى سزه وعده ايلدى اِحْدَى
الطَّائِفَتَيْنِ إِنَّهَا لَكُمْ ايكى طايفه دن برنه يا كافرلرى يا كاروانى كه اَنَّهَا لَكُمْ اول طايفه سزوكدر
وَتَوَدُّونَ وسز سورسورلر اَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ كه شوكت وسلاح السندن غيرى

يعنى كاروانى

يعنى كاروانى كه سلاح سزلردر تَكُونُ لَكُمْ سزوكه اولمه زيرا اشتدكز كه كاروانه قرق
آتلودن غيرى يوقدر وكفار لشكرى طقوز يوز آللى كشيدر پس سز آسانرقن دلرسز
وَيُرِيدُ اللَّهُ وتكرى تعالى دلركه أَن يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ حقى ثابت ايليه آيتلريله كه
ذات شوكه جنكى بابنده كوندردى يعنى ملائكه ايله كه كندو پيغمبرنه فتح وظفر وعده قلشدى
وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ وكسه كافرلرك آردرنى وبنيادلرن يقه لِيُحِقَّ الْحَقَّ حقى
كرچكر وظاهر اتمكچون كه دين اسلامدر انلرى اولدرمكله يا پيغمبرنه نصرت ايليه وَيُبْطِلَ
الْبَاطِلَ وكفرى زائل ايتمكه وكدرمه يا مشركلرى ضعيف ايده وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ
اكركافرلر كاره اولسه وحملسه لردخى إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ ذكر ايلكز آنى كه فغان
تكدكزدن مدد وسترد كزواندركزكه يارديمنه دشمنلر ازره نصرت ورواتمكله كه
رسولعم دعاقلدى كه خدايا اكر بو مؤمنلر بوللن هلاك ايدرسكز آيرق سكا طاعت
كمسه قلمز فَاسْتَجَابَ لَكُمْ پس تكرى تعالى سزوكه دعاكزى قبوله قلدى أَنِّي مُمِدُّكُم آيتدى كه
تحقيق بن سزه مدد ويررجى يم بِأَلْفٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ فرشته لردن بيكر كشيله مُرْدِفِينَ
بربرى ارقه بخه كلكيلر بو بيكدن مراد انلردركه ملائكه لشكرنكر مقدمه سى ادى ويا
انلركه اعيانى وبللولرى ادىلر وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ وتكرى تعالى بو مددى قلدى اِلَّا بُشْرَىٰ لَكُمْ
الا سزه نصرته بشارت ايچون وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وانكله كوكلكز امين اولمغچون كه قورقيكز
وذلت سزدن ارا غه اوله وَمَا النَّصْرُ نصرت وظفر بوملق يوقدر اِلَّا مِنْ عِندِ اللَّهِ الا تكرى تعالى
قتندن ملائكه دن وغيرلردن دكل اِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ تحقيق تكرى تعالى غالبدر كندو
دوستلرنه يارديم ايدر درست ايشلو درد شمنلرى مقهور ايلر اِذْ يُغَشِّيكُمُ النُّعَاسَ ذكر ايلكز
آنى دافع كه سزى يعنى اويقوادرتدى وبوردى اَمَنَةً مِّنْهُ امين كلر اچون تكرى تعالى كه قتندن
واول اويقوده اكثر صحابه احتلام اولدلر صباحين شيطان سزه وسوسه اتمكه باشلدى
كه غازى بخه قلورسز بعضكز محدث وبعضكز جنب درو صويكز يوق ودين دكن
قوم اچنده سز وكافرلر بركه يرده وصويه قادرلردر وسز ايدرسزكه بز تكرى دوستلريوز
واراولده پيغمبر وار درز بوبخه اولورحق تعالى اول محلده يغمور كوندردى نتاكه بيورر وَ
يُنَزِّلُ عَلَيْكُم مِّنَ السَّمَاءِ مَاءً وسزوكه ازركن بولتدن ياكولمه طرفندن صولندردى
لِّيُطَهِّرَكُم بِهِ سزى اول صويله پاك ايتمكچون حدثدن وجنابتدن وَيُذْهِبَ عَنكُمْ وسزدن
كدر ومكچون رِجْزَ الشَّيْطَانِ شيطان وسوسه سن كه ايدرى نصرت وجنابت بكرميله
جمع اولمز وَلِيَرْبِطَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ وبغلمغچون كوكلكزازره تكرى تعالى لطفنه امين اتمكى

جنگ یرنده

به الاقدام ثابت و محکم اعلکجون اول یغورلا ایقلر کزی یعنی چون قوملوین یغمور یاغدی
اول یرمحکم اولدی پس موء منلرک ایاق ثابتی یری برکه اولدی و کافرلرا ولدغی برکه یرده
زیاده جمهور ظاهر اولدی و ایتمشلرکه مراد موء منلر قدمی برکه اولمخوندر اذ یوحی
ربک الی الملائکة ذکر ایله یا محمد بفلنه سنگ ترکه وحی ایلدی فرشته لرنه که صاحبن
موء منلره کماکردی و وحی نظم مضمونی بویدی که انی معکم تحقیق بن سزوکلیم مدد
ویارحم اعلکده یاسزی صحنلر شرندن صقلرن فثبتوا الذین آمنوا پس ثابت
ومحکم ایلکز موء منلری یعنی بماحضرلندرکه آتلولرن چوغلتمغله یاکفار جنگیله واصحی
اولدرکه بشارتله زیرا مدارک ده کلمشدر فرشته لرا دم صورتنده موء منلر لشکرنگ صفی
اوکنجه یوریب ایدرلردی مشتمل اولسون که سز غالبلرسکز و ترکی سزه یارحم ایدر و
مرحانه اولکز که نصرت سزدکدر پس آیت معناسی بو اولاکه ای فرشته لر سز بشارت
ایلکز سالقی تیز اولاکه بن برغم فی قلوب الذین کفروا الرعب کافرا ولنلرک
یورکلرنه قورقو برغم و سزی انلرچوق و هیبتلو کوسترم فاضربوا فوق الاعناق
پس اورکه ای ملائیکه کافرلری بوینلری ازرندن یعنی بوغزلنجق یرلرندن یا انلرکه
باشلرن ایتمشلرکه چون فرشته لر کافرلری اولدرمکه امر اولندی کافرلرکه قتیق غضون
اورجقلرن بلرلردی حتی بیوردی که باشلرن اورکه واضربوا منهم کل بنان و
اورکه انلرکه جمیع بارمقلرن یعنی گشکز و ایتمشلرکه مراد انلرکه تمام الی و ایکلیدر
ذلک بانهم بو انلری اورمق انکر سببیله درکه انلر شاقوا الله ورسوله مخالفت ایلدکر
ترکیه و پیغمبره و من یشاقق الله ورسوله و هرکم مخالفت ایسه ترکیه ورسولنه و
انلرده شمنلق قیلسه فان الله بو تحقیق ترکه شدید العقاب قتی عذابلو در مخالفت
اچون دنیاده کرفتار ایتمکله و آخرتده خوریلغله جهنم قویه ذلکم فذوقوه اول
عذاب بودرای کافرلر بس آنی داد که و ان للکافرین وتحقیق کافرلرنه که حقی کفرله
اورترلر عذاب النار اود عذابنی دار درجهنمده یا ایها الذین آمنوا ای انلرکه
ایمان کتوردکز اذا لقیتم الذین کفروا زحفا قچنکه کورسکز و بولسکز کافرلری
ارایوب و ایتیوب یعنی کافرلری حرکتون جمع اولمش بولسکز فلا تولوهم الادبار
پس انلره ارقه کزور مکز و ارقه دونمکز بوصنوب قاچمقدن کنایتدر و من یولهم
یومئذ دبره هرکم کافرلرنه جنکده کونشه ارقه دونمکز یعنی صنوب قاچسه مگر
متحرفا لقتال الا تغییر ادجی اولدغی حاله جنکه اچون یعنی جنکه یری مناسب

اولمسه

اولمسه غیری یره نقل ایده یا حیله اچون قاچه و یه حمله ایده او متحیزا الی فئة یا صغمق
اچون بر توکه مسلمانلره دونه یعنی لشکرکاه صاغلرنه صوله و انه یا بولنکر و یمکه بو
ایکی وجهه دون غیریله دشمنه ارقه دونمکز سه فقد باء بغضب من الله تحقیق ترکی اولو
اولو خشمله دونر و ماویه جهنم و آنکر دونجکه یری طاموا اولور و بئس المصیر و اول
نیاره مرجع و قرار حق یردر کتور مشلرکه بدرده جنکه اولب کفار لشکری برکزدن حمله اتدلر
رسولمز دعا قلوب ایتدی خدایا نصرت بابنده بکا اتدکک وعده یه وفا ایله جبرائیلر
کلوب ایتدی یردن بر اوچ طیراق آل و دشمن طرفنه صاچ رسولمز دخی یردن اوفق
طاشلو طیراق الوب دشمنه ن یکا صاچدی حق تعالی اول طاشلو طیرغی دشمنلرکوزنه قویدی
تاکه دونی مغفول اولدلر و ملائیکه موء منلره جنکده باشلیوب عرب اولولرندن
یتمش کشی اولدرلر و یتمش دخی اسیر اتدلر اندن صاکه بدر اهلی فخر ایدوب بو ایدردی
که بن اولدرجم و اول ایدردی اسیر اتدم آیت کلدی که فلم تقتلوهم انلری سز
اولدرمدکز کندو قوتکزله و لکن الله قتلهم ولیکن انلری تکری تعالی اولدردی
سز نصرت درمکله و سزی انلرازرنه حوالهٔ تکلدی فرشته لرمدد یله و ما رمیت
اذ رمیت و سن اعدکه یا محمد اول برا وچ طیراغی انلرازرنه ولکن الله رمی
ولیکن اول تکری تعالی اتدی یعنی و جمیع دشمن کوزنه ارشدردی و لیبلی المؤمنین منه
و تکری تعالی بویله قلدی موء منلری صنعتجون کندو قتلرن یعنی دینی ظاهر قلدو موء منلره
عطا ایلیه بلاء حسنا کوجکله صنعتکه اول نصرت و غنیمتدر ان الله سمیع علیم
تحقیق تکری تعالی سزوکه دعاکزی اشیدیجی در نیتلرکزی بلیجی در لاجرم دعاکزی قبول
قلدی ذلکم اول ایش بودرکه کوردکز و ان الله موهن و تحقیق تکری تعالی سستدر
و باطل ادجی در کید الکافرین کافرلرمکرن و حیله سن کتورمشلرکه کافرلرمکه دن
چقه قلدی وقت ایتدلر خدایا بز محمد قومنه یوزدوندق بوایکی لشکردن قتیق سی
حق ازره ایسه و دینی یکره ایسه انکا نصرت ویر ابوجهل دخی بوجلین دعا قلدی پس
حق تعالی مکه ایله استهزا طریقیله بیورر ان تستفتحوا اکر فتح و نصرت استدکز سه
فقد جاءکم الفتح و پس تحقیق سن فتح کلدی یعنی اول دین که بکا سوکلو در نصرت
بولدی و ان تنتهوا و اکر کرد دور سکز ای کافرلر که بدر جنکلرندن اقلدکز یعنی اکر کفردن
و رسول عداوتدن یغلسکز فهو خیر لکم پس اول سن یکر کدر بوجهانده قتیل اولمقدن
و اول جهانده عقوبتدن و ان تعودوا نعد و اکر دونسکز موء منلر جنکنه بزده دونرز

انلرده کی نصرتدن یعنی مؤمنلره یاردم ایدرز وَلَنْ تُغْنِيَ عَنْكُمْ فِئَتُكُمْ شَيْئًا وسزدن دفع
ایلر جماعتکز بلادن برسنه یعنی سزه لشکرکز یاردم وانلردن سزه فایده یوقدر وَلَوْ
كَثُرَتْ واکر اول جماعت جوغلشه دخی وَأَنَّ اللَّهَ وتحقیق تکری تعالی مَعَ الْمُؤْمِنِينَ مؤمنلرله
نصرتنه ویاردمنه اعتمادی يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا یا اعیان کتورن کشیلر أَطِيعُوا اللَّهَ
وَرَسُولَهُ مطیع اولکز تکریه وپیغمبره دخی وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وتکریدن یوز دوندرمکز طاعته
او اتدوکندن یا جهاددن [illegible] یارسولندن زیرا آیتدن مراد
بیغمر طاعتنه اولدر واکا مخالفت اتمکدن نهی اتمکدر وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ حال بوکه سز
اشدسز اول یغمبر بیغمبر مدر دیه وکم یا قرآن اوکتلرن اشدسز وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ
دا اولمکز انلر کبی که قَالُوا سَمِعْنَا اشتمشدک دیدلر کتاب انلی کبی یا کافرلر یا منافقلر کبی
وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ حال بوکه انلر قرآن اوکتلرن اشتمزلر که انکله فایده دوته لر سن
کویاکه صاغرلر در إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ تحقیق جانورلرکه یاردمی یوزندن عِنْدَ اللَّهِ
الصُّمُّ الْبُكْمُ تکری تعالی قتنده حکم ده که صاغرلر درحق اشتمکدن دلسزلر درحق سویلکدن
الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ انلرکه حقی اکلمزلر. ایرجیوانلردن بترلردر وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا
واکر تکری تعالی بلیدی که انلرده خیر وایلکی وار اول قرآن آیتلریله اوکت دوکمدر
لَأَسْمَعَهُمْ البته انلره اشتدررردی یعنی قبول قولغیله اشتمکه توفیق ورردی وَلَوْ
أَسْمَعَهُمْ واکر انلره اشتدریردی وتصدیق ایده ردی لَتَوَلَّوْا البته ایمان دونرردی
وَهُمْ مُعْرِضُونَ وانلر اعراض ایدیجیلردر حقی قبول اتمکدن تعالی دیکر که مکه کافرلری ایدکر
ای محمد بزه قصی بن کلابی ورقه قل که اول بزه مبارک کشیدی تا سنکر کبر حکمکله
طانقلق ورزه وسکا ایمان کتوره بزده ایمان کتوره لم حقی تعالی بیورر که اکر
تکری تعالی قصی نکسوزن اشتدرب دخی ایمان کتورمزلر يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
ای مؤمنلر اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ اجابت ایدکز تکریه وَلِلرَّسُولِ وپیغمبره دخی إِذَا
دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ پیغمبر سزی چغردغی وقت سزی دیرلتدوکی نسنه یعنی دین
علمی که کوکل حیاتی اندندر یا کرچکر اعتقاد واعمال صالحه که بونلرله اولمزدن کوکللر
دیرلور وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ وبلکز آنکه تکری تعالی يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ آیدر کشیله
کوکلی ارالنی صاحب انوار آیدر وبرعشیلر حقکر غایت یقین اولدوغنه واکا
تنبیه درکه الله کوکللره کرر اولان نسنه لره مطلع در واینکلر که حقکه تصرف
ایدر قولکر کوکلی نیتلرن بوزب قصدلرن کدر مکلم واینکلر که آیدیلق برعذر

قوله

قوله

یا قرآن

قوله مراد ایرلنده، یا اولکه مقلب القلوبدر کوکللره، تصرف ایدر بنجه دلسه
وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ وآنی داعی بلکز انکر حضرتنه حشر اولورسز فعلکز کزلنیدر سزه ورسز
کوکدر وَاتَّقُوا فِتْنَةً وصاقنکز بر فتنه دن وکنا هدن که اکر انکر عقوبتی ارشه لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ
ارشمیه اولکسه لن که ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً آنجق سزدن ظلم ایدنلره یعنی عصیان مخصوص
دکللر بلکه عام در ظالمه ومظلومه اولر فتنه نکراثری ارشر واول بدعتلر ظاهر
اولمقدر وستلمقدر اوه معروفه ونهی منکره وغیره تکاسل اتمکدر وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
وبلکه که تکری تعالی عقوبتی دیلکر شَدِيدُ الْعِقَابِ قتی عقوبتلو در ظلم ایدن مکسلن
وَاذْكُرُوا وذکر ایلکزای مهاجرلر إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ اول وقتی که سزاز دکز مُسْتَضْعَفُونَ
فِي الْأَرْضِ ضعیفلر وبیچاره لرکز مکه یرینده مجتمدن اولکدن تَخَافُونَ قورقردکز أَنْ يَتَخَطَّفَكُمُ
النَّاسُ اندن که سزی اوه میلر قاپه یعنی قریش کافرلری یا قورقردکز که اکر مکه دن
طشره چقسکز عرب مشرکلری سزه سکدرر، لر فَآوَاكُمْ پس تکری تعالی سزه یردردی مدینه ده
وَأَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهِ وسزی قوتلندردی کندو یاردمیله یا انصار عونیله یا ملایکه مددیله
بدر کونده وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وسزه رزق وردی پاکیزه غنیمتلردن که کچن اصتله حلال
دکللری لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ اولکه شکر ایلیه سز. بو نعمتلر ازرنه تعلی بیورر که صحابه دن بعضی
پیغمبر کسوزن اشدوب افشا ایدرلردی ومنافقلر اکا مطلع اولب مشرکلره خبر ورلردی
حق تعالی آیت کوندردی که يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا یا ایمان کتورن کشیلر لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَ
الرَّسُولَ خیانت ایلکز تکریه وپیغمبره سرّی فاش اتمکله وَتَخُونُوا خیانت ایلکز تکریه
فریضه لرکه اتمکله ورسوله دخی سنتی تقصیر یله وَتَخُونُوا أَمَانَاتِكُمْ وخیانت ایلکز
امانتلرکزه دخی که بربرکزدار اولمنده دوتر سزوَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ وسز بلورسز که خیانت اولو
کناهدر یا بلورسز امانتی صقلمق سزه واجبدر وَاعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وبلکز آنکه سزدکی
مالکز وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ واولادلرکز فتنه در تکری تعالی دن که سزی انکله خبره پس کردکز که
مال واولاد محبتی سزی کناهه برقیه وانلرکه سببیله طاعتی ترک ایتمه سز وَأَنَّ اللَّهَ
عِنْدَهُ وبلکز که تکری تعالی فتنه اجر عظیم اولوم دوار در بس انکر طلبنه سعی ایلکز ومال
جمعنی واولاد محبتنی ترک ایلکز يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ای انلرکه ایمان کتورمشلر إِنْ تَتَّقُوا
اللَّهَ اکر تکریدن قورقسکز وتقوا ایه یاشسکز يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا فارسنه ایدر حق قلبور
یعنی نصرت ورکه اهل حق وباطل انکله ایدلور یا سزه هدایت ورکه حقله باطلی انکله فرق
ایدرسز یا سزدکله غیریلرارالنی ایدر وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ واورتر وعفو ایدر کناهلرکزی

سزدن ظلم اولنلره

يعنى يارو لشكر كزدن بكر ويغفر لكم وسزى يارلغر وعفو ايدر والله ذو الفضل
العظيم وتكرى تعالى اولو كرم اسى در كتور مشلركه قريش دار الندوه جمع اولدلر وابليس
بوشيخ نجدى صورتنده ازرقه كردى وپيغمبر باينه مشاوره ايدرلردى برى ايتدى اكا
براو احدهء حبس ايلكز تا اولنجه ابليس بونوزى بكمدى برى دخى ايتدى آنى بو ولايتدن
سورن لم قتنده دلرسه كتسون ابليس ايتدى اولهء برنجه دارسه خلق اكا آلدنور لر وبنه
كلوب سزوكله جنكر ايلر ابو جهل ايتدى بنم فكرم بودركه قريشدن هر قبيله دن بر كشى
طلب ايده لم اتفاقله آنى اولدرسونلر وانكر قانى قبايلر ازره دوشه ايتده فكر بوصر
جبرائيل عم اولجه رسوله خبر ورردى پس رسول عم على كرم تقاضا يى كندوده شكنه ياتورمى
وكندوصدقه يقله مغاره يه كتدى حق تعالى بوندن خبر ورر وَاِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا
ذكر ايله اولوقته كه سكا مكر ايلدى كافرلر لِيُثْبِتُوكَ تاسنى حبس ايده لر او
يَقْتُلُوكَ ياسنى اولدره لر جنكر آتيله كه قبلهء در او يُخْرِجُوكَ ياسنى مكه دن چقره لر
وَيَمْكُرُونَ وانلر سكا مكر ايدرلر وَيَمْكُرُ اللهُ وتكرى تعالى دخى انلره مكر ايلر جزالرنى
ويرمكله وَاللهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ وحق تعالى مكر ادنلركه يكر كيدر يعنى انلركه مكر ن كندولر
دوندرر وانلرقدر دخى قيوبه انلرى برغورر كتور مشلركه نضر بن حارث لعنة الله فارسه
ولايته تجارته وارمشدى رستم واسفنديارك قصه سن حاتون آلب مكيه كتوردى و
ايتدى بشته بزافسانه كتوردم كه محمد كه افسانه لرندن يكركه وشيرين دور حق تعالى
نضر كه عناد ندن خبرورر وَاِذَا تُتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا وچن انلره آيتلرمز اوقنسه
يعنى نضر وانكر تابعلرنه قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا ايدرلر تحقيق بزبوكلامى اشتدك لَوْ نَشَاءُ
لَقُلْنَا اكر دلسه كه بزده سويلرزكه مِثْلَ هَذَا بوكبى لاف كزافى اِنْ هَذَا اِلَّا أَسَاطِيرُ
الْأَوَّلِينَ بودكلدر الا اولكيلركه قصه لرى كه يازوب قودلر وبوقصه لرندن
وارمز رسولم بوسوزى اشدوب ايتدى واى سكا بوتكرى كلامى درواندن اغشدر نضر
بوسوز مقابلنده دعا ايلدى نتاكه تكرى تعالى جرورر وَاِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ اول وقته
كه نضر بن حارثه وانكر تابعلرى ايتدلركه [illegible] اى بزدوم خدايا اِنْ كَانَ هَذَا
هُوَ الْحَقَّ اكر بوقرآن حق وكر جكسه مِنْ عِنْدِكَ سنكر قتلكدن اغشه فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا
حِجَارَةً مِنَ السَّمَاءِ پس بزدوم ازرمزه طاشلركيا غدر كوكدن اصحاب فيل ازرنه يا غدر غر
كبى اَوِ ائْتِنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ يابن آخر دخى وهلاكه ادخى عذاب كتور بودعادن غرض
كندولركه حقى وقرآنكر بطلانى اظهار اتمكر ادى وَمَا كَانَ اللهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وحق تعالى

انلره

انلره عذاب ايلمز وَأَنْتَ فِيهِمْ سن انلرده اكا جنده يكن واوحالده درر وَمَا كَانَ اللهُ
مُعَذِّبَهُمْ وتكرى تعالى انلره عذاب ادخى دكلدر يعنى عذاب ايلمز وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ انلر
استغفار ايدرلركن يعنى انلركه اجنده استغفار ادخى موجب منكر وادرر پس انلرك
بدركاتيله بلا ارشمز يا قوضاكافرلر استغفارا تسلر وانلركه استغفارى تكرى توحيد
ايلدن كتورب رسولنه تابع اولدقدر وَمَا لَهُمْ أَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللهُ ويوقدر انلره كه تكرى تعالى
انلره عذاب اتميه يعنى بجون تكرى تعالى انلره عذاب ايلمز وَهُمْ يَصُدُّونَ حال بوكه انلر
منع ايدرلر تكرى رسولنى ومومنلرى دخى عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كعبه طوافندن ومكه دن
چقررلر وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ وانلر مكه وليلرى وصاحبلرى دكلدر بوكلام كفار قولنى ردايدر
زيرا نحن ولاة الحرم درلرى يعنى حرم مكه وليسى وصاحبى بزز حق تعالى بيورى كه ايله
شركه حرم ولايتنه يارمز ولايق دكلدر اِنْ أَوْلِيَاؤُهُ انلر مكه وليلرى دكلدر اِلَّا الْمُتَّقُونَ
الا متقيلركه تكريدن قورقرلر وشركه وعصيياندن پرهيز ايدرلر وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ
وليكن انلركه چوغى بلمزلركه ولايت انلركه حقى دكلدر وبعضى بلورلر وعناد ايدرلر وَمَا كَانَ
صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ ومشركلركه غازى ودعاسى دكلدر تكرى اولى قتنده اِلَّا مُكَاءً وَ
تَصْدِيَةً الا صقلق ورمكدر واله اورمق بعضى كافرلركه عادتى بويله ادى كه ارزو
عورت عريان اولب طواف ايدرلردى وصقلق ورب اللرن بربرنه اورررلردى وبرقولده
رسولهء غاز قيلوركن غلط اتدرمكجون بوعمل ايدرلردى وبهر تقدير حق تعالى انلره ايدوقدوقوا
الْعَذَابَ پس داد كه اى كافرلر عذابنى كه قتل واسر اولمقدر بدرده تتنه وجمعنه كرمكدر
آخرته بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ كافر اولدغكز اچون اعتقاد له وعمله دخى كتور مشلركه كفار
مكه دن چقوب بدرده عزم اتدكلرنده صكره عرب اولرندن اون ايكى كشى مقرر اتدلركه
هر برى كفار لشكرينه طعام ولسون پس انلركه هر برى اون دوه يوكى ارزق چكرلر حق تعالى
بيورر اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا تحقيق كافرلر يعنى بدرده طعام ورنلر يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ
نفقه ايدرلركه كندومالللرنى وحق صدون اولورلر وكافرلرى ارزق ايدرلر لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ
اللهِ تاكه خلقى دوندره لر تكرى يولندن كه رسوله تابع اولمقدر وايتمشلركه اول كاربان
لشكرى كه ابوسفيانله ايدلركندوسرمايه لرى فايده سى كه الى بيكر مثقال التون ادى دوكالله
خرج ايدوب احد جنكنه كتيرلر بوآيته نازل اولدى فَسَيُنْفِقُونَهَا پس تنزاولاكه
آنى يعنى كندومالللرنى تمام انفاق ايده لر ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً اندن صكره اولخرج اتمكر انلركه
ازرنه حسرت وپشيمانلق ونخ اولور زيرا مال اندن بدرده مقصود حاصل اولمز خوار اتدن

آخرته

وتوليته يارمزلر

رويت ورديكى آماندر

وكناهدن غيرى ثُمَّ يُغْلَبُونَ اندن صكره مغلوب اولورلر آخر كار مكه فتحى كونلرنده وبو قرآنكر
معجزه لرندندر كه واقعه اولمزدن اول اخبار درى وايله واقع اولدى وَالَّذِينَ كَفَرُوا وانلر كه
كفر ازره ثابت اولدلر اِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ جهنمه سورلورلر لِيَمِيزَ اللَّهُ وبو كافرلر مغلوب
اولمق تكرى تعالى ايرمغوندر الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ مرداري كه كافردر پاكدن كه مومندر
وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضَهُ عَلَىٰ بَعْضٍ ومرداري قلور وجمع ايلر بَعْضَهُ عَلَىٰ بَعْضٍ بعضى
بعضى ازره يعنى بيرى ازره قلور فَيَرْكُمَهُ جَمِيعًا پس انلرى جميعه متصل ايلر
فَيَجْعَلَهُ فِي جَهَنَّمَ پس انلرى دوكمكله جهنمه قويار جزالرن ورمكچون أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ
اول خبيث طايفه يا بدره خرج ايدنلر انلر زيان ايدجيلردر كندوحاللرنده يا مالللرنده
كه ضايع ايدرلر قُل لِلَّذِينَ كَفَرُوا ايت كافركن ابوسفيان وانكر اصحابنه كى لن كيمسه ان
يَنْتَهُوا اگر كفرده كرودن دوندرسكز ورسول عداوتندن يغلنسلر يُغْفَرْ لَهُم انلره كچلن
انلرى كچمكلرى يارلغنور وصوچلرى عفو اولنور وَإِن يَعُودُوا واگر دونسلر
عداوته وپيغمبر جنكنه فَقَدْ مَضَتْ پس تحقيق چكدى سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ اولكيلرسنتى
كه آنيا ازره نشكر چكدلرو تكرى وپيغمبريله جنكر ايلدلر واخر هلاك اولب كوكلرى
كسلدى كويا كه سزدن اكا كوز دوتر سز وَقَاتِلُوهُمْ وجنكر ايلكز اى مومنلر كافرلره
حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ تا اول وقته دكن كه فتنه اولميه يعنى شركه وكفر قالميه وجميع شركلرك
اولدركه وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ وحكمى دين كه توحيد در تكرينكر اولا واكا طپلا لرفان
انتَهَوْا پس كروودورسلر كفردن يا اهل ايمان جنكندن يا جزيه قبول اتمكدن
فَإِنَّ اللَّهَ پس تحقيق تكرى تعالى بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ انلر اشلدوكى نسنه كوزجى در اول عملر
مناسب جزا ورسه كرك وَإِن تَوَلَّوْا واگر اعراض ايتسلر حتى قبول اتمكدن وجنكدن
الجملسه لر يا كه اتمكر فَاعْلَمُوا پس بلكزكه أَنَّ اللَّهَ مَوْلَاكُمْ بدرستى ورايتى كه تكرى تعالى سزدكه
يار كزوحمدكار كزدر يار دم ايلر نِعْمَ الْمَوْلَىٰ نه كوكجكر يار در تكرى تعالى كه دوستكزدن ترك
ايلر وَنِعْمَ النَّصِيرُ ونه كوكجكر يار اد جى در كه مومنلرى مشركلرازره غالب ايلر واعلموا
وبلكزاى مؤمنلر كه أَنَّمَا غَنِمْتُم مِّن شَيْءٍ سزغنيمت ايلدكلكزنسنه دن يعنى كافرلردن قهرله
آلدغكزنسنه كه دوه يعلقدر فَأَنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ پس تحقيق انكر بشنده بيرى تكرينكدر وَلِلرَّسُولِ
وپيغمبر كه وصى وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وپيغمبر كه يقينلرنه كه بنى هاشم وبنى المطلب در وَالْيَتَامَىٰ
ومسلمانلرك يتيملرنه كه فقير اولمله لر وَالْمَسَاكِينِ ومحتاج درويشلرنه اهل اسلامدن وَابْنِ السَّبِيلِ
ومسلمانلرك مسافرلرنه يا اول يولجيلرنه كه مكه ده قونمز لر جمهور علما انكر ازره در كه غنيمتده

تكرى تعالى ذكرى تعظيم اچوندر وبلكزاى غازيلر كه غنايمكر بشده بيرى تكرى ورسوليچون
وبوذكر اولانلر طايفه اچوندر پس انلره تسليم ايلكز ودرت حصه ايدوب قسمت ايلكز اِن كُنتُمْ
آمَنتُم بِاللَّهِ اكر صدقله تكريه ايمان كتورمشه اولسكز وَمَا أَنزَلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا وانكر
اندركه مكز نسنه دخى اتيلدن يا ملائيكه يا فتح ونصرت مددى قومكز ازره كه محمد درم
يَوْمَ الْفُرْقَانِ فرقان كونى كه بدر كونى در حق باطلدن ايرملق اول كونده اردى يَوْمَ
الْتَقَى الْجَمْعَانِ اكى جرى برنه بولشدغى كون يعنى اول كونكه اهل اسلامله كافر لشكرى
يوز بيوز كلدلر واول جمعه كونيدى بحر تكرسكز بخى يلنه رمضانكر اون يدى سنده جمعه
كونيدى وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وتكرى تعالى هر نسنه قادر در لاجرم از طايفه جوق لشكره
غالب ايلر اِذْ أَنتُم بِالْعُدْوَةِ الدُّنْيَا ذكر ايلكز اول وقتى كه سز درياكنارنده ايدكز هم يقين
يَقْبَرِقى واول برقومله يرادى كه آياق يرين باتردى وصوبكزيوغدى وَهُم بِالْعُدْوَةِ
الْقُصْوَىٰ وانلر يغه دشملر درياكنارنده ادى مدينه دن اراغرق وانكر كه يرى محكم ادى
وصويه قادر لردى وَالرَّكْبُ أَسْفَلَ مِنكُمْ وكافرلر اتلولرى يعنى ابوسفيان وانكر اصحابى
سزدوكه مكانكزدن اشغه رغدى اوج فرسنكر يرمقدارى وَلَوْ تَوَاعَدتُّمْ واكر بر
بركزله جنكه وعده قلسكز يعنى سزاى مومنلر قيد ايلسكز كه انلرى يرندن ايريلميه
انلركه چوقلغن وسلاحلو اولدقلرندن خبر بلديلكز لَاخْتَلَفْتُمْ فِي الْمِيعَادِ كندو وعده كزه
خلاف ايدركز انلركه قورقوسندن زيرا سز آز ايدكز وانلر چوق وسلاحلو ادى
وَلَٰكِن لِّيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا وليكن تكرى تعالى سز وكله انلرى بردوعده ده جمع ايلدى تكرى تعالى
حكم اتمكچون يا تمام ايدوب بيرنه كتورمكچون براشى كه كَانَ مَفْعُولًا آنكر علمنده اولمغين
ادى واول دوستلكه نصرت ودشملرى قهر اتمكدر لِّيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ هلاك اولمغين
هلاك اولانلر عَن بَيِّنَةٍ روشن مجتدن حقله قايم وَيَحْيَىٰ مَنْ حَيَّ وزنده له دين
كمسه عَن بَيِّنَةٍ بللوومشهور مجتدن يعنى بدر واقعه سى اولوآيتلر دندر وبو مشاهده
ادى اكر اولسه ويا درلسه انكر يهج حجتى وعذرى يوقدر وَإِنَّ اللَّهَ وزى شكر تكرى تعالى
لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ مومنلر وكافرلرسوزن اشدجى در انلركه احوالن بلجى در تقدير كه حضرت
رسولمزم اول كجه كه ازرتسى بدر جنكى واقع اولدى دوشنده كوردى كه قريش لشكرى
غايتده كثر وذليل اولمله تاويل ايدوب بيوردى كه دشملر ازره غالب اولمه كرك يارانى
بو واقعه وانكر تعبيرن لشتد كلرندن صكره شاذ اولدلر حق تعالى اول نعمتى ذكر ايدوب
بيورركه اِذْ يُرِيكَهُمُ اللَّهُ فِي مَنَامِكَ قَلِيلًا اول وقت كه يا محمد تكرى تعالى سكا انلرى كوسترمكه

دوشکلده آز کوستردی وسن اصحابکه خبر ورمکله شاد اولب وعده خزه اعتماد اتدلر

وَلَوْ أَرَاكَهُمْ كَثِيرًا واکر تکری سکا انلری چوق کوستریدی وسن خبر ویرمکه

لَفَشِلْتُمْ قورقق اولورسکز ای اصحاب وَلَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ ونزاع ایدرسکز جنکر

اولنده که جنکر ایده یلمی یا تجاملی وَلَٰكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ ولیکن تکری سزی سلامت دوتدی

ضعف دن وقورقمقدن یا دشمنلر شرندن قورتردی إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ بدرستی

اول یلمکدر، اولنی خبر اتدن وقورقودن وَإِذْ يُرِيكُمُوهُمْ وآنیده اخی یا دایلکر ای

صحابه دشمنلکم تکری سزی دشمنلری سزه کوستردی إِذِ الْتَقَيْتُمْ فِي أَعْيُنِكُمْ قَلِيلًا بولشد

کورد کلکز وقتده کوزکزه آز کوستردی انلرکه جنکنه یورکلکز قوتی اولدیغی حقده قریشه

لشکرن مسلمانلر کوزنه آز کوستردی انلرده لیراولمغون ورسولکدم دوشنی کرحکر قلمغون

کتور مشلکه ابن معوده ایکی صف بربرنه قرشو طوردیغی وقت یا نفره طوغان کشیه

ایتدی دشمنلکزی تمش کشی دراول بری ایتدیلر یقین وارادلا حال بوکه انلر طقوز یوز

اللی کشیدی وَيُقَلِّلُكُمْ فِي أَعْيُنِهِمْ وسزی دخی آز قلدی دشمنلر کوزنده تا سزوکه

جنکلن دلیر اولدلر وسزی سبکسر دوتدلر لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا تکری حکم اتمکچون یاتمام

ایدوب بتره مکچون براشی که كَانَ مَفْعُولًا اولمشدی یعنی تکری عکلنده اولحق

اولدی وَإِلَى اللَّهِ وتکری تعالیه تُرْجَعُ الْأُمُورُ دوندرلور دوکلی لشکریعنی عاقبت انکا

دونرلر يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ای مومنلر بولکه إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً چغی برطوبلکی کورسکز

کافرلردن که سزوکله جنکر ایتمکه لشکرلر فَاثْبُتُوا پس ثابت اولکز ومحکم دورکز وانلرده

یوز دوندرمکز وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وتکریی چوق ذکر ایلکز کوکلله ودللله لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

اولاکه سز دشمنلر ازرنه ظفر بولکه سز ایتمکلر ذکر دن مراد تکیر درجنکر وقتنده بوآیتده

تنبیه وار انکر ازرنه که قولی هیچ بر شغل تکری ذکر دندن منع ایلمز مبادا که ایغا نسنه

کیده وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وادیکر تکریه وپیغمبره دخی غزادن ومنه وجنکده ثابت

قدم اولمقده، وَلَا تَنَازَعُوا ونزاع ایدیشمکز وخلاف ایلکز فَتَفْشَلُوا که مخالفتدن

قورقق اولورسز وطاغلورسز وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ قوتکز ودولتکز کدر ریح دولتدن

عاریت انتشدر زیرا دولت لشکر یورتمکده یلما بکزر بعضی انکارزنه در که حق یلی در

زیرا نصرت اولمز الا بر یلله که حق تعالی آنی فتح وظفر طاقندن اسندره واکا ریح النصره

درلر وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ وصبر ایلکز مقاتله ده که بحقیق تکری مَعَ الصَّابِرِينَ صبرایدنلرله بردر

انلری صتغلمکده ونصرت ورمکده وَلَا تَكُونُوا واولمکز كَالَّذِينَ خَرَجُوا انلرکبی که چقدلر

من

من دیارهم بطرا کندولرندن وایللرندن سرکشلکر ایدوب ورئاء

الناس وخلق کوسترمکچون مراد مکه اهلی در که کاروانی صقلمغون چقدلر ویولده

انلره خبر ارشدی که کاروان بدردن سلامتله کچدی وخلق دوغمکه قصد اتدلر ابوجهل

ایتدی لاز مدر که بز بدره وارب شرب خمر مشغول اولوز تا بزوم شجاعتمز قبایل

عربه ظاهر اولسون بوسوزه موافقلر بیورمکه کندو دیارکزدن کافرلرکبی چقمکز که انلر

عجب ورما ایدرلر خلق دیه یصدون وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وخلقی منع ایدرلر تکری یولندن

که دین اسلامدر وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ وتکری انلرکه اشلدوکی نسنه بلیجی در وعملرینه

مناسب جزا ورسه کرکه کتور مشلکه چون قریشه مکه دن چقدلر وبنی کنانه منزلی کنارنه

ارشدلر قدیمی کینن بسبیله انلرکه ارالرنده واردی اندیشه ایدوب دوغمکه باشلدلر ابلیسه

سراقه بن مالک صورتنه کرب بونلرکلدی وایتدی قورقمکز بن سزه پاینداغم که بنی

کنانه دن سزه ضرر ارشمیه پس ابلیس انلره یولداشه اولب بدره یوز دوندرلر حق تعالی

بوقصه دن خبرورر وَإِذْ زَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ اوذکر ایله آنکه شیطان کافرلره عملرینی

بزدی پیغمبر، دشمنلکنده وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمُ الْيَوْمَ وابلیس ایتدی بوکن سزه غالبه

اولورمکسه یوقدر مِنَ النَّاسِ آدمیلردن لشکرکز چوقلغیله وَإِنِّي جَارٌ لَكُمْ وبن سزه

مددا جی وامان ورجی یم کنانه قومندن وسزی قورتررن فَلَمَّا تَرَاءَتِ الْفِئَتَانِ

پس بجنکه ایکی لشکر بربرینی کورد لر نَكَصَ عَلَىٰ عَقِبَيْهِ کرو دوندی شیطان ایکی اوجکیله

ازره قبو کلام مکر وحیله یله بزعیت اتدرمکدن عبارتدر کتور مشلکه چون بدر

کونی فرشته لرانددی ابلیس انلری کورب قاچمغه یورردوندی حارث بن هشام

ایتدی ای سراقه بزی یوبخلین حالکده قورقی سن ابلیس الیله آنکه کوسته اوردی

وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكُمْ وایتدی بن سنی قورقتمقدن بیزارم إِنِّي أَرَىٰ مَا لَا تَرَوْنَ

تحقیق بن کورمن سزکور مدکلمز نسنه یعنی فرشته لری که مومنلره مدد ایچون کلورلر

إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ ابن عباس بن تکری عذاب دن قورقرن ابن عباس بیورر که شیطان یلان

سویلدی اکر تکریدن قورقیدی انکر باشی بویله اولمزدی وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ

وتکری شدید العذابدر اندن قورقمین کشیه نقدرکه بدرده مشهد ملری میکه دوندکلرنده

صکره سراقه خبر کوندردیلرکه لشکرکز جمعیتنه سنکر قاچدغکز سبب اولدی سراقه

آندا چوب ایتدی بنم بونلرن خبرم یوقدر اما سزوکه بزعیت اولدیغکز اشیدکوه بن دوکلنه

معلوم اولدی که اول شیطاندی که کندویی انلره سراقه صورتنده کوسترمشدی إِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ

که کنانه اولوسیدی

أعمالهم

آنی دانی ذکر ایله چونکه مدینه منافقلری ایدلر وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وحی انکه
کوکللرنده شک و نفاق درجی وار یعنی مکه منافقلری یا مشرکلر که قریش مکه دن
چقدقلری وقت انلره بله بدرده کلدلر وانلرکه نیتی بویدی که هم قتلی کشکه زیاده اولمه
اکا میل ایده لر و مودمنلرکه آزلغین کورب ایدلر غَرَّ هَٰؤُلَاءِ دِينُهُمْ بو
مودمنلری کندو دینلری آلدی که بوقدر آزلق و یارقسزلق برله بوبخلین جوق
وسلاحلو لشکین گلدلر حق تعالی انلرکه جوابنده بیوردی وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ دیمکله
تکری تعالیه یتوکل ایلسه وکندوانشی اکا قویسه فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ بس تکری تعالی
غالبدر یتوکل ادنلری ترکه ایلمز حکم ایلشدر که توکل ایلنلره یاردم ایلیه وَلَوْ تَرَىٰ
واکر کورسیدکه یا محمد إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ اول وقتدکه فرشته لر کافرلرکه
جانن آلورلر یعنی ملک الموت وانکر اعوانی بدر جنکنده مکه منافقلرندن بر جماعت
اولدرلدیلر انلرکه جانن الحق وقتنده يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ اوتدن کرز که انلرکه یوزلرینه
اورورلر وَأَدْبَارَهُمْ وارقه لرینه یعنی ارقه لرینه وحی وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ
وایدرلردی که داحکه یاقیجی عذابنی که جهنم عذابنکر اولی در واکر بوحالی کورسیدکه یارز
وقورقلوشن کورردکه وحی فرشته لرکه یدرلردی ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيكُمْ اول
ضرب یا عذاب اللرکزه تقدیم ایدوب اوکدندن کوندردکلری اچوندر یا اللرکزه قوغدی
اتوده معاصی دن وترکه ظلم دن وَأَنَّ اللَّهَ وحی اینکچوندرکه تکری تعالی لَيْسَ
بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ قوللرینه ظلم ادیجی دکلدر وانلری کناهسز دوتمز وکافرلرین عذاب
اتدوکی عین عدلدر بس رسولیم تسلی اچون بیوردی که قریش مشرکلرنکی عادتی
سنکله کَدَأْبِ آلِ فِرْعَوْنَ فرعونلو قومنکی عادتی کبی در موسی یه وَالَّذِينَ
مِن قَبْلِهِمْ وانلرکه عادتی کبی که فرعونیلردن اول إدیلر یعنی عاد وثمود کندولرینه
واول عادت نه ادی كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ کافر اولدلر تکری تعالی نشانلرینه یعنی کندو
وحدتی دیللرینه که اظهار ایدردی یا انبیا معجزاتنه فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بس حق تعالی
انلری دوتدی وعقوبت ایلدی بِذُنُوبِهِمْ کناهلریکه که کفر وتکذیب ادی إِنَّ اللَّهَ
قَوِيٌّ تحقیق قوتلو وقدرتلودر شَدِيدُ الْعِقَابِ قتی عذابلو در منکرلرینه وتکذیب
ادنلره کرانلی جزا ورر ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ بودوتق واولکیلره عذاب اتمکه اینکچوندرکه
تکری تعالی لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا تغییر ادیجی ودوندرجی دکلدر نِّعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ بر قوم
ازره انعام ایلدوکی نعمتی حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا تا اول وقتکه انلر تغییر وتبدیل ایده لرما

بانفسهم

بِأَنفُسِهِمْ کندولرده اولان حالی یارز حاله یعنی تکری تعالی بر قومه وردیکی نعمتی تغییر اتمز
تا کندو حاللرن یارز حاله تبدیل ایتمیجه بوندن مراد قریش کافرلرن تهدید ایتمکدرکه
انلر پت پرستلکدن وحرداریکدن ورسوله عداوت ایتمکدن وقرآنی تکذیب و
استهزا ایدوب مؤمنلری ایجتمکدن حاللرن یارز اتدلر وَأَنَّ اللَّهَ وتحقیق تکری تعالی
سَمِيعٌ عَلِيمٌ مشرکلرکه چرکین سوزلرنی اشیدیجی در باطلر اعتقادلرنی وحی بیلیجی در برکز
وحی قریشه حاللرنی تاکید اچون بیوردی رسولیکم تکذیب ینن کندولرینه
قومنکی عادتی کبی كَدَأْبِ آلِ فِرْعَوْنَ فرعونلو وَالَّذِينَ
مِن قَبْلِهِمْ وانلردن اول کلنلر که وحی کَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ
تکذیب ایلدلر پروردکارلری ایتکلرنی وآنا غدلر فَأَهْلَكْنَاهُم بِذُنُوبِهِمْ بس انلری
هلاک ایلدکه کناهلریله یا قریشه قرآنی تکذیب اتدکلرینه بس بزدخی انلری بدرده غلبه
قتل ایلدکه وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وغرق ایلدکه قلزم دکزنده فرعون تابعلرن
وَكُلٌّ كَانُوا ظَالِمِينَ وهم بولکی غرق اولنلر قبطیلر وقریشه مقتولللری دوکلی ظالملر
ایدی که کندو نفسلرینه کفر وعصیانله ظلم ایتدلر إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ تحقیق جانورلرک
یارزی یرپوزنده عِندَ اللَّهِ تکری تعالی قتنده الَّذِينَ كَفَرُوا انلردرکه کفرده ثابت
اولدلر مراد قریشه کافرلریدر ابوجهل وعتبه وشیبه ونظر کبی وانلرکه امثالی
یا جهود معاندلری کعب بن اشرف وحیی بن اخطب وحدی وبونلرکه امثالی
فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ پس انلر ایمان کتورزلر وحی جانورلرکه یارزی الَّذِينَ عَاهَدتَّ
مِنْهُمْ اول کافرلردرکه انلرله عهد ایلدکه وانلرنی قرینظه إدیلرکه بیغمبریمزه انلرله عهد
ایلشدی ثُمَّ يَنقُضُونَ عَهْدَهُمْ اندن صکره انلر کندو عهدلرنی هر کره کل تعرض هر بار
یعنی هرکز ده که عهدلریدر تبیانده کلشدرکه بنو قرینظه عهدلرکه رسولکزه دشمنلرینه یاردم
ایتمیه لرو انلرله بدرده کونی مشرکلره سلاحله مدد ایلدلرو اندن صکره اوندق دوینه
وینه عهدلرینی تکرار خندق کونی ابوسفیانله اتفاق ایدوب عهدلرنی صدلرو
لَا يَتَّقُونَ وانلر عهدلرینه پرهیزکارلر یا الدمق عقوبتندن قورقمزلر فَإِمَّا
تَثْقَفَنَّهُمْ فِي الْحَرْبِ بس اکر انلری جنکده بولسکز فَشَرِّدْ بِهِم پس انلری
اورکت وبراکنده قیل انلری اولدرمکله مِّنْ خَلْفَهُمْ انلرکی ارقه لرینده اولانلری
دشمنلری یعنی چونکه انلره ظفر بولسکز اولقدر قتل ایله انلری کهسکه معیشتلرینه یرکه کافرلرده
پراکنده اولهلر لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ اولاکم اوله اورکنلر اوکت دوتالر وعبرت آله لر
وَإِمَّا تَخَافَنَّ مِن قَوْمٍ خِيَانَةً واکر بسکز وقورقسکز مِن قَوْمٍ خِيَانَةً بر قومکز

خیانتندن که عهدلرن صیالر وانک علامتلری سکا روشن اوله فانبذ الیهم
پس انلردن یکا برق عهدلرنی یعنی انلره قتالدن اوکدن بلدرکه بن سزوک عهدکزی
برقدم تا سز وانلر علی سواء عهد بوزلدوغن بلمک ازره برابر اولسز ان الله
تحقیق تکری تعالی لا یحب الخائنین خاینلری سومز وانلروک عمللرن بکنمز ولا
تحسبن الذین کفروا وصانمه ای محمد وکمان ایلمه کافر اولنلری که انلر سبقوا
اوکرتدلر بزوم عذابمز ازره مراد بدرده قاچنلردر یا عهد صیجیلر بیورر که
صانمه که بز انلروک عقوبتندن عاجز اولدق انهم لا یعجزون تحقیق انلر بزی
عاجز اتمزلر عذابمزدن وحفص غیبتله اوقور یعنی کافرلر صاغسونلر که بز انلره
عذاب اتمکدن عاجزز واعدوا لهم ویارقلک ای مؤمنلر عهد بوزنلر چون
یا بدر منهزملرنه ما استطعتم من قوة کوجکز یتدوکجه وقادر اولدغکز قدر
قوتدن یعنی جنک آلتی واسبابی که لشکر انکله قوت بولور یا قوتدن مراد اوق اتمقدر
وایتمشلر که حصارلردر بیورر که قلعه لر حاضرلک کفاری دفع اتمکچون ومن رباط
الخیل ودخی بغلو اتلر حاضرلک ترهبون به بو یراغله انلری قورقتمغچون عدو
الله وعدوکم تکری دشمنن وسزوک دشمنکزی دخی که مکه کافرلریدر وآخرین
من دونهم وغیری کافرلری دخی آتله وسلاحله قورقدک مکه کافرلرندن اوزکه
لا تعلمونهم که سز انلری بلمزسز الله یعلمهم تکری تعالی بلور انلری وانلر مفسرلر قولیله
جهودلردر یا منافقلر یا مجوس ومدارکده کلمشدر که جن کافرلریدر زیرا آت
آوازندن قورقر وما تنفقوا من شیء وهر نکه نفقه اتسکز اولان نسنه دن
فی سبیل الله تکری یولنده یعنی سلاح ترتیبی وآت نفقه سی یوف الیکم سزه
انک جزاسی تمام قلنور وانتم لا تظلمون وسزه هیچ ظلم اولنمز ثواب اکسلمکله
وان جنحوا للسلم واکر مشرکلر صلحه وبیون قومغه میل اتسه لر فاجنح لها پس سن
دخی صلحه میل ایله وتوکل علی الله وتکری تعالی یه توکل ایله یعنی مکر وحیله ایدوب
صلح بوزمقدن انه هو السمیع العلیم تحقیق تکری تعالی انلروک سوزن اشدجی در
انلرک کرچکن ویلانن بلجیدر واکر مکره قصد اتسلر اول سنی صقلر ومکرک وبالی
کندولر ازرنه در نتاکه بیورر وان یریدوا ان یخدعوک واکر دلسه لر که سنی الدیه لر
وصلحله سنی جنکدن منع ایده لر فان حسبک الله پس تحقیق تکری تعالی سکا یتر
هو الذی ایدک بنصره اولدر اول کمسه که سکا قوت وردی کندو یاردمیله وفرشته لر

جنلر

کوندرمکله

کوندرمکله وبالمؤمنین وجمیع مؤمنلرله دخی واصح اولدرکه انصارله والف
بین قلوبهم والفت ودوستلق برقدی انلرک کوکلی ارلسنه یعنی اوسله خزرجک
که یوز یکرمی یل انلرک دشمنلق اولب همیشه بربرنی قتل وغارت ایدرلردی حق تعالی
سنک برکاتکده انلرک کوکللرنه بربرنه الفت وردی لو انفقت اکر خرج ادیدوک
انلرک احوالی اصلاحیچون ما فی الارض جمیعا یرده اولان نسنه نک جمیعسن مال ومتاعدن
ما الفت بین قلوبهم تالیف اتمزدک وبرلک برغمزدک کوکللری ارلسنه غایت
عداوتلرندن ونهایت کینلرندن که بربرنه ایدرلردی ولکن الله ولیکن تکری تعالی
کندو کرمیله الف بینهم دوستلق برقدی انلرک ارلسنه انه عزیز حکیم تحقیق تکری
تعالی قادر وغالبدر دلدوکن اشلر حکمتله بلجیدر اشلدوکی نسنه یا ایها النبی ای تکری
پیغمبری حسبک الله تکری تعالی سکا یتر ومن اتبعک من المؤمنین وسکا تابع
اولان مؤمنلر دخی بو آیت بدر غزاسنده جنک اولمزدن اوکدن نازل اولدی رسوله
ع م تقویت اچون واصحابک خاطری تسلیه سیچون یا ایها النبی ای پیغمبر یا خبر
ادجی حرض المؤمنین تحریض ایله مؤمنلری یعنی قندر ویورکلندر علی القتال
کافرلرله جنک اتمک ازره ان یکن منکم اکر سزدن اولسه ای اهل اسلام عشرون
صابرون یکرمی کشی جنکده صبر ادجیلر یغلبوا مائتین غالب اولورلر مشرکلردن
ایکی یوز کشیه شرط امر معناسنه در یعنی کرکدر که سزوک برکوز دشمنلردن اون کشیله
جنکده دورشه لر وقاچمیه لر وان یکن منکم مائة واکر سزدن یوز کشی اولسه یغلبوا
الفا بیک کشیه غالب اولورلر تکری قوتیله من الذین کفروا کافر اولنلردن و
سز انلر ازرنه غالب اولمق بانهم قوم انکچوندر که انلر بر قومدر که لا یفقهون
تکری بلمزلر وقیامتی اکلمزلر لاجرم نجاتدن ودرجاتدن غافل قلدلر ومؤمنلر
جنکنده ثابت قدم اولمزلر بو آیت نازل اولدقدن صکره مؤمنلرک بری دشمندن
اون کشیله جنک اتمک انلره اغر ودشوار کلدی حق تعالی بو آیتی منسوخ ایدوب بیوردی
الآن خفف الله عنکم شمدی سزه اغر قلدغی حکمی تکری تعالی سزدن ینی قلدی و
علم ان فیکم ضعفا وبلدی که سزده سستلق وار یعنی ضعف بدن فان یکن منکم مائة
صابرة پس اکر سزدن یوز صبر ادجی کشی اولسه ای مؤمنلر یغلبوا مائتین ایکی یوز
کشیه غالب اولورلر ویکرلر بو شرط دخی امر معناسنه در یعنی کرکدر که سزوک برکز
ایکی کشیله جنک اتمکده صبر ایده وقاچمیه وان یکن منکم الف واکر سزدن بیک

ارلسنده

كنى اولسه يَغْلِبُوا أَلْفَيْنِ ايكى يوزكشى ازره غالب اولورلر بِإِذْنِ اللَّهِ تكرى تعالينك
اذنى ويارديمى ايله وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ وتكرى تعالى جراحت جيكملره حربده يارديم و
مدد اتمكله بيلن مع كم جراحتسه ظفر بولور كثور مشلركه بدرده نيچه كشى اسيرانلرى خصوصا
رسولمز انلرك يانده صحابه اولولر يله مشاوره ايلدى صديق ايتدى مم بوى كوجى
يشه وجه فداور سونلر اولاكه زمانه اسلامه كلملرى مسلمانلر زياده اوله فاروق ايتدى
يارسول الله بونلر كفر اولولرى ربيورى دوكلنكر بو يدى اورسونلر الحمد لله كه تكرى كشى فداسى
مستغنى قلدى واصحه اولدركه سعد بن معاذ ايتدى اشاره ايله بونلرى وكى بوينى
اورمم رسولمز راضى اولدى وصديق يقين سوزنه ميل اتدى وفديه مقرر اولدى
حق تعالى بو آيت كوندردى كه مَا كَانَ لِنَبِيٍّ اولمز وهيچ بر پيغمبره لايق دكلدر أَنْ يَكُونَ
لَهُ أَسْرَى كه كفار اسيرلرى اولوب فدا آله حَتَّى يُثْخِنَ فِي الْأَرْضِ تا اول
وقت كه انلرى چوق قتل اولدره لر يره زيرا بو قتل موجب اولركه قتلتنه وكافرلرك
ذلتنه سبب در تُرِيدُونَ عَرَضَ الدُّنْيَا دنيا سزدن دنيا مالنى ومتاعنى كه تيز زايل
اولور وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ وتكرى سزدن آخرت نعمتنى دلركه هم كز زوالى يوقدر
وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ وحق تعالى غالب در دوستلرى دشمنلرى ازره غلبه اتدرر حكمت
اتى دخى در قولنى كه مخالفدر سنه لَوْلَا كِتَابٌ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ اكر تكرى تعالينك
حكمى وتقديرى اولمه كچمشدى يعنى لوح محفوظده يازلمش اولميدى كه غنى اتمدن
عذاب اتمه يا قولكز نادانلغيله مواخذه قلميه يا اهل بدرك عذاب بوردمه يا غنيمتلرى
سزه حلال ايده لَمَسَّكُمْ فِيمَا أَخَذْتُمْ البته سزه ايرشردى فداسندن آله غنمز نسنه دن
عَذَابٌ عَظِيمٌ اولوعذاب روايتنه كلمشدر كه رسولمز بيوردى اكر عذاب اينه يدى
عمر بن معاذ دن غيرى آمدن نجات بوليه لردى زيراكه بواكى كشى كفار رؤسا
قتلنه راضى اولمغله دخل وصحابه بو آيت نازل اولمدن صكره بدر غنيمتندن
آل جكملرى آيت كلدى كه فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ پس يكزاى مومنلر غنيمت آله غنمز نسنه دن
وفديه دخى اول جمله دندر حَلَالًا طَيِّبًا حلال وپاكه يمكز لكز وَاتَّقُوا اللَّهَ وتكريدن
صقنكز اعرنه مخالفت اتمكله إِنَّ اللَّهَ تحقيق تكرى غَفُورٌ رَحِيمٌ يا ربغمجى در كزوكه
كناهكرى عفو ايلدى رحمت اتمى در كه غنيمتى سزه حلال قلدى واول غيرى اتملره
حرام اتمى يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اى پيغمبر يعنى خبر ورمى قُلْ لِمَنْ فِي أَيْدِيكُمْ مِنَ الْأَسْرَى
ايت اول كمسه لره كه الكزده در اسير لردن يعنى الكزده اولان اسيرلره ايت إِنْ يَعْلَمِ اللَّهُ

في قلوبكم

يثخن

فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا اكر تكرى تعا بلسه كه كوكلكزده خير وار ايمان واخلاص دن يُؤْتِكُمْ خَيْرًا
سزه يكرمه ورردى مِمَّا أُخِذَ مِنْكُمْ سزدن آلنان نسنه دن يعنى سز فدا ورركز التوندن
وَيَغْفِرْ لَكُمْ وسزى يارلغردى وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ وحق تعالى يارلغمجى در شركه وفتنه
اولان كناهلرى رحمت اتمى در سزه ايمانه توفيق وردى وَإِنْ يُرِيدُوا خِيَانَتَكَ
اكر دلسه لر بو مسلمان اولان اسيرلر كه سكا خيانت ايده لر عهد بوزمغله يا دينندن دونمكله
فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ بيه تحقيق انلر تكريه خيانت اتدلر بوندن اوكدن كفره فَأَمْكَنَ مِنْهُمْ
پس حق تعالى سكا قدرت وردى انلرك ازرنه تا بدر كونى سنكر الكده كرفتار اولدلر وبوندن
صكره دخى ممكندركه سنى قتل ايتدره وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ وتكرى تعالى قوللرينك عاقبتن بلجى در انلرك
حالنه حكم اتمجى در إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا تحقيق انلركه ايمان كتوردلر وَهَاجَرُوا وهجرت ايلدلر
تكرى وپيغمبر دوستلغنه وكندو وطنلرندن وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وجهاد اتدلر مالله يكه
سلاحه ونفقه يه محتاج اولنلره صرف اتدلر وَأَنْفُسِهِمْ ونفسلريله دخى كه قتاله كردلر
فِي سَبِيلِ اللَّهِ تكرى يولنده وبو قوم مهاجرلردر وَالَّذِينَ آوَوْا وانلركه يردوردلر مهجرت
اولنلره وَنَصَرُوا ويارديم اتدلر رسول الله يه مراد انصاردركه مدينه اهلى در أُولَئِكَ
بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ انلركه بعضى بعضنكر دوستلريدر وميراثه متولى در زيرا
اول وقت حكم بويدى كه مهاجر وانصار هجرت ونصرت سببيله بربرلرندن ميراث آلوردى
وَالَّذِينَ آمَنُوا وانلركه ايمان كتوردلر وَلَمْ يُهَاجِرُوا وهجرت اتمدلر سزه وكلمه مَا لَكُمْ
مِنْ وَلَايَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ سزنه انلرك متولى اولدقلرندن هيچ نسنه يوقدر يا انلركه دوستلغه
دوستلغندن سزه نسنه يوقدر حَتَّى يُهَاجِرُوا تا اول وقته دكن كه هجرت ايده لر وَإِنِ
اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي الدِّينِ واكر مومنلر مهاجرون غيرى سزدن يارديم ايستسلر دينى اوزنه
يعنى اكر انلرله كفار ارا سنده مقاتله واقع اولسه وسزدن يارديم ايسه لر فَعَلَيْكُمُ
النَّصْرُ پس ازركن واجبدر انلره يارديم اتمكر إِلَّا عَلَى قَوْمٍ الا بر قوم ازره كه مشركه
اولهلر بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ سزوكلهانلرك ارا سنده عهد وپيمان وار يعنى عهدى
بوزمغله وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ وتكرى تعالى سزه اشلدكلكزنسنه عهدى وفا اتمكدن ويا
بوزمقدن كورجى در وَالَّذِينَ كَفَرُوا وانلركه كافر اولدلر بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ انلركه
بعضى بعضنه دوستلر در بربرلرينه ارقه برادر لقده ويارديم اتمكده إِلَّا
تَفْعَلُوهُ اكر اشبو سزلره اولديغمى بربرلرينه دوستلق ويارديم اتمكدن تكنن تَكُنْ فِتْنَةٌ
فِي الْأَرْضِ فتنه حاصل اولور يريوزنده وَفَسَادٌ كَبِيرٌ واولو فساد دخى دين اچنده يعنى

كوجدلر

ميراثه

اکر موء منلر بر برنه دوست اولوب یاردم اتمسلر اهل ایمان ضعف یوزدن وتر
واهل کفر قوت بولوب عظیم فتنه وفساد ایدرلر وچون مهاجر وانصار بر برنه یاردم
ایدوب میراث یدوکندن خبر ورمدی وتنزل اعتمسن تمدید ایلدی برکز دخی هجرت و
نصرت ثوابندن خبر ورب بیورر وَالَّذِينَ آمَنُوا وانلر که ایمان کتورملر تکریه ورسوله
وَهَاجَرُوا وهجرت اتدلر تکری وپیغمبر دوستلغنه یعنی مکه لرندن کوچدلر وَجَاهَدُوا
فِي سَبِيلِ اللَّهِ وجهاد ایلدیلر تکری دینینه وَالَّذِينَ آوَوا وانلر که هجرت اهلنه یوردلر
یعنی مدینه ده یرلندیردلر ایمان کتورملرندن صکره وَنَصَرُوا ویاردم ایلدیلر پیغمبر ومؤمنلر
قتالنده أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا اول بولکلر که بو بخلیق ایشلدیلر انلر در کرچکدن طوغرو
موءمنلردر لَهُمْ مَغْفِرَةٌ انلره یارلغق وار تکری یوقاتمق وَرِزْقٌ كَرِيمٌ وکوجکدن رزق
دخی یعنی زحمت سزومنت سز وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدُ وانلر که ایمان کتورملر اول جدیبیه
صلحندن صکره وَهَاجَرُوا وهجرت اتدلر ابو بصیر وابو جندل کبی وانلردن غیری
وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ وجهاد ایلدیلر سزوکله یعنی سز مدد ایلدیلر فَأُولَئِكَ مِنْكُمْ بس
اول بولکلر سزدن کله کز دندر یعنی سزوکله ایماندہ ساکنلردر وجهاد ده
یاردیجیلردر وَأُولُوا الْأَرْحَامِ ورحم اصلری یعنی اقربا بَعْضُهُمْ أَوْلَى بِبَعْضٍ انلرکه
بعضی سی بعضینه لایقدر کندر میراث المقدن فِي كِتَابِ اللَّهِ تکری کتابنده یعنی
حکمنده یا لوح محفوظده بو آیت اول جماعتک میراث یه سن نسخ اولدی هرکه هجرت
ونصرت سبیله میراث الور لردی إِنَّ اللَّهَ بدرستی تکری کندی بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ وکلی
شئه موارشدن یا اول انسب وهجرت ونصرتده وثانیا رحم وقرابته اعتبار یوقدر
بلکی هرنه انکر کیفیتنه مطلع اولمز وکلی شئه اول یکدر بلور که مالکدر ومتصرف اولدر
سورة التوبة مدنية مائة وتسع وعشرون آية بوسوره یه برآءة وفاضحه
ومخزیه ومقشقشه وسوء عذاب دخی اوقورلر وبونده بسملة ترکه اولمق انکچوندر
که بسم الله سبب امان ندر وبوسوره دفع امان نازل اولدی وایتشلرکه صحابه
اختلاف ایدلر اندہ که انفال وتوبه اکسی برسوره درکه اوزن سوره لرکه یدنجی در
یا اکی سوره درکه ارکلمنده بسم الله یازمدلر وروایت ایدرلرکه رسولوم بوایکی سوره نکر
اندہ بسملة یازمق بیورمدی دفع امان اولدیغیچون بَرَاءَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ بو
بیزارلقدر تکری تدن وپیغمبردن إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ اول مکه لرکه انلرله عهد
اتدکز یعنی عهد ایلدکز مکه لر مِنَ الْمُشْرِكِينَ مشرکلردن کتور مشلرکه رسولوم بعضی

عرب

عرب مشرکلریله عهد ایلشدی عهدلرن صدلر حق تعالی آیت کوندردی تاکه مشرکلر تکری
وپیغمبری عهدن صدلر الله تعالی وانکر رسولی دخی تکری اوریا انلر عهدلرندن اوردی
وحکم اولدی که ای سید آیت انلره که فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ بس سیر ایلکز دکز وکه
یر یوزنده یعنی مسلمانلره تعرضدن امین لکله وارکه وکلکز أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ درت
آی قربان بیرامی کونلرندن که تبلیغ کونی در تا ربیع الآخره کونه دکین دیمکدر
آیت شوکه اکر اوایلنده اندی بس مدت محرم آخرنه دکندر تعلبی بیورر که حق تعالی
عهدلرن بوزنلره درت آی مهلت وردی که کندو لشکرینه فکر وتدبیر ایده لر وانلره امان
ورب بیوردی وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ وبلکز که سزای عهد جیشلر غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ تکری تعالی
عاجز اوجیلر دکلسز کندو عذابندن هرچندکه سزه مهلت وردی وَأَنَّ اللَّهَ وبونکله
داخی بلکز که تکری تعالی مُخْزِي الْكَافِرِينَ کافرلری خوار ورسوای اوجی در دنیاده قتلله
وآخرتده یاندرمغله وَأَذَانٌ واعلام در یعنی آکاه ایدوب بلدرمکدر مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ
تکریدن ورسولندن إِلَى النَّاسِ آدمیلرن یکا يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ حج اکبر کونی
یعنی بحی بیرام که تمام حج وانکر اولو عملاری طواف وقربان کبی وباشی تراشه اتمکدر و
طاشی اعقه کبی یا اکبر اول اعتبارله ادی که اهل کتاب بکر بیرامی اول کونه واقع
اولمشدی یا مسلمانلر عزتی وکافرلر خوارلغی ظاهر اولدی وعمره تقدیر اعلامکدر بعضونه
نذر أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ تحقیق تکری تعالی بیزاردر مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُ مشرکلردن که
عهدلرن صدلر وانکر پیغمبری دخی بیزاردر فَإِنْ تُبْتُمْ بس اکر توبه ایلسکز یعنی کفردن
وغدردن دونسکز فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ بس اول توبه سزه یکدر کفردن ایزیره طور مقدن و
إِنْ تَوَلَّيْتُمْ واکر توبه دن دونسکز وکفری ترک اتمسکز فَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ پس بلکز انی
که سز غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ تکری عاجز اوجیلر دکلسز یعنی اندن قاچوب قورتلمزسز
یا انکله جنکر ایده رکسز وَبَشِّرِ الَّذِينَ كَفَرُوا وبشارت یرنه کافرلری قورقت بِعَذَابٍ
أَلِيمٍ آغر دخی ویورکلریا ندر دخی عذابله وچون عهدن جیشلر که حکمن بیوردی ابنی خمیره
وینی کنانه که جد بیه ده عهد اتمشلردی وعهدلرن بوزمدلر انلرکه حقنده بیورر إِلَّا
الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ لیکن اول کشیلرکه انلر که عهد ایلدکز مِنَ الْمُشْرِكِينَ مشرکلردن ثُمَّ لَمْ
يَنْقُصُوكُمْ شَيْئًا اندن صکره انلر سزوکی عهد کزدن برشه اکسلتمدیلر یعنی سزوکی عهدکزه
عملدیلر وکم اظاهر وَلَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ أَحَدًا وارقه برادملره یاردم اتمدیلر سزوکی ازدکن جنکر
اتمکه دشمنلردن برکمسه فَأَتِمُّوا إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ پس عام ایلکز انلره عهدلرن

آندن صکره

إلى مدّة تيمم مدّت تلرنه دكن كه مقرّر اولمشدر و انلر عهد خيشلرى ثمان درت آى مهلت
ورمكدر بلكه اكر درت آيدن زياده عهد اتمش اولسه لر عهدلرن تمام ايلكدر ان الله يحب
تكرى سبحانه تعالى متقيلرى سوردى عهد و وفا ايلكلر تقوى دخى در و چون عهد ايده
مشركلر حكمى معين اولدى عهد اتمش مشركلر بابنده بيورر فاذا انسلخ پس چغان
آخر وقام اولسه دوكنسه الأشهر الحرم حرام آيلر يعنى ذى الحجه دن يكرمى كون و محرم
تمامى دبر قوله، عهد ايدن كافرلر حقنده نازل اولمشدر و حرام آيلر ذكر اولنان درت
آيدر عهد و قتنه يعنى بو درت آيده، كافرلره تعرّض اتمك حرامدر چون بو آيلر تمام
اولب دوكنسه فاقتلوا المشركين پس اولدركه مشركلرى كه انلر له عهد ايلدكز يا سزدن
عهدكز خيشلر له حيث وجدتموهم هر قنده كه بولسكز حلّ ده، و حرم ده وخذوهم
و دوتكز انلرى كميره ايدوب واحصروهم و منع ايلكز انلرى كعبه طوافندن واقعدوا
لهم اول تورلو انلر چون كل مرصد هر يولا باشنده يعنى انلركه بجكز يرلرنده كه شهرلر
و كويلره يراكنده اولمشلر فان تابوا پس اكر توبه ايدوب شرك كدن ايمانه دونسلر
واقاموا الصلوة وغاز طوغرى قيلسلر و آتوا الزكوة وزكات ورسه لر كندو مالندن
و بو ايكى عملدن انلرك تصديقى ظاهر اولور فخلوا سبيلهم پس قويكز انلرى
كندو يولندن يعنى انلردن الشكز و يولدركه انلره قتل و دسه لر كيدلر ان الله بدرستى
تكرى غفور رحيم يار لغيجى در انلركه بخشش كتاملرن رحمت ادجى در انلره حساب
ثوابلر ورمكله وان أحد من المشركين و اكر مشركلردن بر سى كه انلر تعرّض اتمك
كره حرام آيلر پناه كلدكده فاجره پس اكا امان ور و اجيرله حتى يسمع كلام الله تا اول
بشدبخه تكرى كلامنى كه قرآندر ثم ابلغه مامنه اندن صكره اكر اسلام كتورمسه
آنى كندو اوينه ارشدر كه آنكر امان يرى اولدر و اندن صكره انكله جنك ايله ذلك
بانهم بو امان ورمكر انكر سبيلكه در كه انلر قوم لا يعلمون بر قوم در كه تكرى يى بلمز
و انكر معنوى اشتمشلر در پس انلره امان ور مكر كه تا انلر ايشدوب اندن تدبر و تفكر
ايده لر كيف يكون بخه اولور استفهام انكار معناسنه در و بعيد كور مكه يعنى اولمز
و بخه اوله بلور للمشركين عهد مشركلر برعهد عند الله تكرى يه قتنه و عند رسوله
و پيغمبرى قتنه دخى اسلام ظاهر اولب حق و باطلى تميز اوله قدر صكره الا الذين
عاهدتم مكر انلركه انلر له عهد ايلدكز يعنى بنى ضمير و بنى كنانه كه رسول عم انلر له عهد

اتحدى عند المسجد الحرام مسجد حرام قتنه يعنى حديبيه كه مكه يه يقين در فما
استقاموا لكم پس مادام كه انلر استقامت و طغرولق ازره اولسه لر كندو عهدلرنده
سزو كچون فاستقيموا لهم پس سزدخى طغرو اولكر كندو عهدكزده، انلر چون ان الله
بدرستى كه خداى تعالى يحب المتقين متقيلرى سورر كه كندو عهدلرنده طغرو لق ايده لر
كيف بخه اولسه مشركلر عهدى ازره، و ان يظهروا عليكم حال بوكه اكر انلر ظفر بولسلر
سزده كه ازركن لا يرقبوا فيكم كوزتمزلر و صتقلر سزده كه باكمزلر الا و لا ذمة
قرابت يعنى خصلق و نه عهده، وفا اتمك يرضونكم بافواههم سزى خشنود ايدرلر
و للريله يعنى ايمان و طاعته وعده، و رزلر يا خوشلق سوزيله لر و تابى قلوبهم و
كونكللرى دللره سويله كلمز يعنى انلركه دليله كوكلى برد كلدر و اكثرهم فاسقون
و انلركه جوغى فاسقلردر كه دايم فرمانندن چقرلر اشتروا بآيات الله بدل التدلر و اختيار ايلدلر قرآنه
دنيا متاعندن ابو سفيان مشركلرك بعضه دنيا متاعندن و مالندن ورزى
كه اهل اسلامله جنكر ايده لر و انلره دخى مالله ميل ايدوب قرآيه تكذيب ايدر لر دخى
و محلنده، مسلمانلرى قتل ايدر لردى فصدوا عن سبيله پس اعراض ايلدلر تكرى
يولندن كه انكر طاعتى در يا خلقى محمدن و تكرى اوندن منع اتدلر انهم ساء ما كانوا
يعملون تحقيق انلر نه يامان ايشلر ايدر لر و بو قولدن بو قومدن مراد ايمان كتورمه دركه
رسولكز عهدن صدلر و تورية آيتلرن آز نسنه صاتدلر و خلقى دين اسلامدن تابع
اولمقدن منع ايدر لردى لا يرقبون فى مؤمن صتقلر لر و كوزلمزلر مؤمنه حاشا يا
عهد صيشلر هيچ بر مؤمن حقنده الا و لا ذمة قرابت يا اند و نه عهد و اولئك
هم المعتدون و انلر درحدن چكنلر شرّ تدن و از غنيلقدر فان تابوا پس اكر كفردن
دونسه لر و اقاموا الصلوة وغاز دوغرى قيلسلر و آتوا الزكوة وزكات ورسه لر
فاخوانكم فى الدين پس انلر سزوكله قرداشلركز در دين اسلامده سز جلين و
نفصل الآيات و بيان ايدر ز آيتلرى لقوم يعلمون بر قومه كه فهم ايدر لر و آكنده
تفكر ايدر لر و ان نكثوا ايمانهم و اكر مشركلر آندلرن و پيمانلرن صنه لر من بعد
عهدهم عهد اتدكلرندن صكره و طعنوا فى دينكم و طعن اتسه لر سزوكه دينكزده و اسلام
حكملرنده عيب دلسلر فقاتلوا ائمة الكفر پس اولدركه كفر اولورلر يعنى انلر مشركلر
پيشوالرن و سردارلرن انهم لا ايمان لهم تحقيق انلركه اندى يعنى عهد و پيمانه يوقدر

حقیقتین که اکر انلر که عهدی درست اولدی هم کز جزع لردی بس انلر له جنکر ایلکلر
لَعَلَّهُمْ يَتَّعِظُونَ شاید که انلر یغلیلر و جریمه طعن اعتقدن کرو دورلر الا تُقَاتِلُونَ
قَوْمًا جنکر اتکز مسز بر قومله که نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ انلر ن صدلر که سز کله
حدیبیه ده اعتقدی یا بنی خزاعه که پیغمبر انلر اچوب عهد انلر ایله یا مراد بنی
قریظه دن عهدن چیقلر در که احزاب کونده ابو سفیانله وانکر قومنه یاردم انلر
وَهَمُّوا بِإِخْرَاجِ الرَّسُولِ وقصد ایلدلر مشرکلر پیغمبرکم مکه دن چقرمغه وداره
الندوه ده مشاوره ایلدلر نتاکه بکدی وانلر که قولیله که مراد جمیع اهل رسولیدی
مدینه دن چقره لر وَهُمْ بَدَءُوكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ حال بوکه انلر ابتدا ایلدلر کرو عهد صحیفه
انلر باشلدلر اولکی کزده أَتَخْشَوْنَهُمْ سز انلر دن قورقرمسز یعنی انلر که جنکندن
فَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَوْهُ بس تکری لایقدر که انکر عقابندن قورقه سز کفاره جنکر
اعتقده بس انلر که قتالنه مشغول اولکز اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ اکر مومنلر سکز وتکری نک
عذابنه انانور سکز قَاتِلُوهُمْ مشرکلر له جنکر ایلکز يُعَذِّبْهُمُ اللَّهُ تا تکری سوانلر
عذاب قلمه یَدِكُمْ سز وکه انلر کز له یعنی قتلکز له هلاک اولدلر وَيُخْزِهِمْ وانلری
رسوای ایده مقهور ومغلوب اعتقله وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ وسز نصرت ورمکله انلر ازرنه
وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ وشفا وبرمکله کوکللرنه که ایمان کتورمیلر در
یعنی بنی خزاعه وَيُذْهِبْ غَيْظَ قُلُوبِهِمْ وکدرن تکری نک سزه کافرلردن ازره نصرت
ورمکله انلرکه یورکلری خشمن که کافرلر ایدکلری سببله ملول اولمیلر وَيَتُوبُ اللَّهُ
وتکری نک توبه ورمکه وکندو فضلیله دونه عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ هم مکه که دلسه وبوایتله
بعضی کافرلر توبه سندن خبر ورمکدر واقع اولدی نتاکه ابو سفیان وعکرمه
بن ابی جهل وسهیل بن عمرو وبونلردن غیری ایمان کتوردلر وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ وحق
تعالی بعضکز توبه سندن بلکه در وبعضکز توبه سی قبولنه حکم ادبی در أَمْ حَسِبْتُمْ یا
حسبان کزی ای مومنلر که کافرلر قتالدن خلاص سز واکثملکز که خطاب منافقلره در
یورر که صانورسز اَنْ تُتْرَكُوا که ترک اولنه سز کندو حالکزدن وَلَمَّا يَعْلَمِ
اللَّهُ تکری نک بلمیجه الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ سزدن جهاد ادنلری انکر یولنده وَلَمْ
يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ واولیا کرکدر دخی که تکریدن غیری وَلَا رَسُولِهِ وسوکنه پیغمبردن
غیری وَلَا الْمُؤْمِنِينَ ولیجة ومومنلردن غیری کزلو دوست اتدغدلر که اکاسرلر
فاش ایده لر وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ وتکری نک بلکه در سزه اشلدکلکز نسنه وعملکزدن مراد کز

نه ادوکی انکر معلومی در کتورمشلر که چون عباس اسیر اولدی مسلمانلر آیزی شرکله وقطع
رحملر ایله کلمکله سزه زشن انلر عباسه جواب وردی که سز بزدن یاخود غیرکزی
سویلیرسز وایلکز یاداتمز سز خضرت علی ایتدی سزدکی ایلکلکز ندر عباس ایتدی
بز مسجد حرامی عمارت ته قیام کوستررز وکعبه اوی تعظیم ایدررز وحاجیلری
زمزم صویندن ایچورر وایسترلری بندن خلاص ایدررز بوایتلر نازل اولدی که مَا
كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ اولمز ویوقدر ویاخود مشرکلره که أَنْ يَعْمُرُوا مَسَاجِدَ اللَّهِ عمارت
ایده لر تکری مسجدلرینی وایتمشلر که مسجد حرامی وجمیع تعظیمله ذکر ایلدی زیراکه
مسجدلر قبله سی صرپسه کویا که آنی معمور ایدن جمیع مسجدلرینی معمور اتمش اولور
ومشرکلره مسجدلری عمارت ایلمکی روا دکلدر شَاهِدِينَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ طا نقلر
اولدقاری حالده کندولرینی ازره بالکفر کفرله اول اصنامه سجده اتمکدر یاخود
تکذیب ایلکدر یعنی ایکی مخالف امری کرکسن جمع اتمکله یاخود که کعبه عمارت
ایدوب حقدن غیریه طمعدر أُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ اول مشرکلرکه عملری باطل
وزایل اولدر شرکلری سببله که انکله فخر ایدرلردی کعبه عمارتندن وحاجیلره صو ورمکدن
وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ وجهنم اوده انلر ابدی قیلیلردر کافر اولدقلرندن اَجَعَلْتُمْ
يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ تکری مسجدلرن عمارت اتمز وَيَأْبَىٰ اللَّهُ اِلَّا مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ اول که
تکریه ایمان کتوره وتکریه کتوردکلرینه ایمان کتورمیه وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وصکره کی
کونه دخی که کونلرکه آخیردر وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وغائز طورغه وَآتَى الزَّكَاةَ وزکاتلر
ورکنده وماللرندن وَلَمْ يَخْشَ اِلَّا اللَّهَ وقورقمیه امورجهنده مکر تکریدن فعسیٰ
أُولَٰئِكَ بس اولاکه اول بولکه أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ یول بولمشلردن اولا لرکه
نجات بولیدر بوکلامی صیغه توقعله کتورمک مشرکلرکه ایمانه امیدلندکلرندن
جاهلیت ده اهل حرم اولدقلرندن بعضی حاجیلره اوزم خوشابن وبال شربتن وسویق که
اکا قوت درلر حاجیلره وررلردی ورسولمز زمانلرنده بو منصب عباسه تعلق دوترردی
وکعبه عمارت اتمکر شیبه بن طلحه نکر اشیدی برکون بونکر اکسی علی مرتضی ایله بولشوب
عباسی حاجیلر صوورمغه وشیبه کعبه عمارت اتمکله فخر ایلدلرده حضرت علی السلام و
جهاده فخر ایلدی حق تعالی مرتضایی تصدیق ایدوب آیت کوندردی که اَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ
الْحَاجِّ سز قلدکزی حاجیلره صوورمغی وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وکعبه عمارت اتمکی
یعنی سز حاجیلره صوورمکلری وکعبه یاپمکلری قلوبکزی كَمَنْ آمَنَ بِاللَّهِ اول که تکریه

ایمان

ایمان کتورمدی وَالْيَوْمِ الْآخِرِ واخر کونه دخی که قیامتدر وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وجالشه
کافرلرله تکری یولنده لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ برابر اولمز لر یولنده قوم تکری تعالی قتنه وَاللَّهُ
لَا يَهْدِي وتکری تعالی یول کوسترمز مقصود اشبو شکه الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ظالملر قومنه که
شرک کفر ولن ظلم ایدنلر تاکه عذابه مستحق اولدلر الَّذِينَ آمَنُوا انلر که انلر تکری
تعالیه وانکر قتنه کلمه دخی وَهَاجَرُوا وکوچدلر کفر ودیارلرندن وَجَاهَدُوا
فِي سَبِيلِ اللَّهِ وجالشدلر مشرکلرله تکری تعالی یولنده بِأَمْوَالِهِمْ مالللرن غازیلره وجنگ
اسبابنه صرف اعمالله وَأَنْفُسِهِمْ وجانلرینه دخی جنگچیلرین أَعْظَمُ دَرَجَةً انلر
اولور قدر مرتبه یونندن یعنی انلر یوجه رکه مرتبه لودر عِنْدَ اللَّهِ تکری تعالی قتنه حاجیلر
ضوارب کعبه عمارت ایدنلردن وبو صفتلر انده جمع اولمز وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ
واول طایفه که بو کبالاتله جامعلردر انلر درلر جهان مقصودونه ظفر بولنلر يُبَشِّرُهُمْ
رَبُّهُمْ انلرپروردکارلری مشتمل بررحمة منه کندولطفندن انلره رحمت
ایلدوکن وَرِضْوَانٍ وانلردن خشنود اولمق دخی وَجَنَّاتٍ لَهُمْ وانلره جنتلر مشتمل که
فِيهَا نَعِيمٌ مُقِيمٌ اول جنتلرده فنجه لرده حاضر نعمتلر وارکه منقطع اولمز خَالِدِينَ
فِيهَا جنتده ابدی قالدقلری حالده أَبَدًا ابدالآبد خلود دکه تاکیددر تاکه اوزون
زمانه حمل اتمیه لر وَإِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ زمان نهایت بولور واما نهایت یوقدر اَنَّ اللَّهَ بدرستی
تکری تعالی قتنه أَجْرٌ عَظِيمٌ اولوجزا دوارکه دنیا نعمتی انکر قتنه حقیر نسنه اولور
کشف الاسرار جبیور ملکدرکه رحمت عاصیلره چوندر ورضوان مطیعلره چون وجنت دونکی
موءمنلره چون رحمتی تقدیم ایلدی تا اهل عصیان امید کسمیه لر بم چند گناه اولوالوسه
رحمت اندن اولور قدر گتور مشلرکه چون حضرت رسول هجرته اجازت اولدی صحابه نک
بعضی یمنی مدینه گتمکه حاضر لنمدلر وبعضی کاتا واقربا وعیال و
اوغلنجو قلری انلره آندر دلر غام زارلیق ایدوب هجرتدن مانع اولدلر بو
آیت نازل اولدی که يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ای اول کسه لرکه ایمان کتوردکز لَا
تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ اوغلکز اتاکزی وَإِخْوَانَكُمْ اوغلکز قردشلکزی أَوْلِيَاءَ دوستلر یعنی
بوطایفه دوستلر اوغلکز إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ اگر کفری سوسه لر واختیارا تسلر عَلَى
الْإِيمَانِ ایمان ازره دسزی هجرتدن منع اتسه لر وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ منلم وهم کمسزدن
انلری دوست اوتسه یعنی بوعمل انلردن بگنسه فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ پس اول دوست
دوتن طایفه انلر ظالملردرکه دوستلغی یرندن غیریه ایدرلر زیرا دوستلق مؤمنلره

گرگ ومشرکلره گرمز چون بو آیت نازل اولدی هجرتدن تخلف ایدنلر ایندلر شمدی که
بز قوم قبیله مزارکلنده معاملاتمز وتجارتمز مشغولدر اوبه رنه کانمز ایلدرز چون اتاو
قردشلرمزدن واوغلرمزدن کسیلور تجارت دخی الدن گیدر وبز تنها وندمال قلورز حالمز
نجه اولور بو آیت دخی کلدی که قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ ایت ای محمد هجرت ترک اولنه اگر
سزدکی اتالرکز وَأَبْنَاؤُكُمْ واوغلنلرکز وَإِخْوَانُكُمْ وقردشلرکز وَأَزْوَاجُكُمْ وجفتلرکز
که عورتلرکزدر وَعَشِيرَتُكُمْ وخصم لرکز دخی وحفص عشیرتکز اوقور موذله وَأَمْوَالٌ اقتر
اقْتَرَفْتُمُوهَا ومالللرکه آذ کسب ایلدکز یعنی قزندغکز مالللر وَتِجَارَةٌ تخشون کسادها
وبازرکانلق که انکر بچکم لکندن قورقرسز وَمَسَاكِنُ ترضونها و
مکانلر واولرکه کوبچکلرکندن انلری بگنرسز أَحَبَّ إِلَيْكُمْ سزه سوکلو رک اولسه یعنی
بوذکر اولانلری اختیار ایدوب سوسه گز مِنَ اللَّهِ ورسوله تکریدن وپیغمبرندن وَجِهَادٍ فِي
سَبِيلِهِ وجالشمقدن انکر یولنده فَتَرَبَّصُوا پس گوزدوتکز حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ یاتی تکری
تعالی امرِهِ تکری تعالی جزاسنی عذاب ایلمکه اچون وَاللَّهُ لَا يَهْدِي وتکری تعالی هدایت اتمز
وتوفیق ورمز الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ فاسقلر قومنه که حدّ فرمانندن چقرلر بو آیتده عظیم
تهدید واولوتهدیدلر وار در لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ تحقیق تکری تعالی سزه یاردم ایلدی ای
موءمنلر فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ چوق یرلرده بدر کونی کبی وبنی نضیر
جنگنده واحزاب کونی وحدیبیه صلحی وخیبر جنگنده ومکه فتحی کبی واندن غیری
وَيَوْمَ حُنَيْنٍ وحنین کونی دخی واول بردره در مکه یله طایف ارلسنه که حضرت رسولدم
اول یرده هوازن وثقیف لشکریله جنگ ایلدی واول شویله ادی که مکه فتحندن
صکره بوایکی قبیله متفق اولوب مسلمانلره قصد اتدلر بو خبر رسوله ارشوب اون ایکی بیک
یا اون التی بیک کشیله انلره متوجه اولدی وانلر درت بیک کشیدی صحابه دن بری
لشکر چوقلغن کورب ایتدی شمدن صکره بزه مغلوب اولمز ز بو خبری رسولدم اشدوب
بگندی وهم اول حالده لشکرینه شکست واقع اولدی پس حق تعالی بو قصه موءمنلره یاد ایدر
که سز حنین ده یاردم ایلدی إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ کثرتکم چقی که سزی چوقلغکز عجبه کتوردی
یعنی لشکرکز چوقلغن بگندکز فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شَيْئًا پس سزه چوقلغکز هیچ یاردمی
وردشمن حمله سندن منع اتمدی وَضَاقَتْ عَلَيْكُمُ الْأَرْضُ واول پراز رکن طاردولدی
بِمَا رَحُبَتْ گرلکی واچقلغیله ثُمَّ وَلَّيْتُمْ مُدْبِرِينَ اندن صکره دشمنه ارقه دوندردکز و
دشمن جنگندن هزیمت اولب دوندکز ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ اندن صکره تکری تعالی اندردی سکینته

اسلام

عَلَىٰ رَسُولِهِ رحمتی کیم سبب سکون وآرام قلوبدر پیغمبری ازرنه که دشمن چوقلغندن اندیشه اتمدی وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ ومومنلرازرنه دی که عباسکرندسیله شه دوندیلر وَأَنزَلَ جُنُودًا اولشکرلرآندردی که لَّمْ تَرَوْهَا سز انلری کوزله کورمدکز اما کفار کورلرحی وانلر ملایکه ادیلر آق طونلر وقزیل عماملرله که طیلسانلرن ایکی یغرنلری ارسلنه صالمشلردی وآبلق اتلره بنزر لرحی وانلرکه عددی بشیوز یاسکز یوزادی وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا وعذاب اتدی تکری تعالا کافرلره انلرن چوقه کم اولدر مسئله واکثی بیکرو قه کوسن وقرق بیکدن زیاده قیمون غنیمت آلمکلری وَذَٰلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ واول واقع اولان کافرلرجزاسی در پیغمبر دشمن اولهقلرینچون ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ اندن صکره تکری تعالا توبه ورحمت وفضل ایلر مِن بَعْدِ ذَٰلِكَ بو جنگدن صکره سلام توفیقیله عَلَىٰ مَن يَشَاءُ هرکمه که دلسه انلردن یعنی حنین جنگندن منهزم اولان انلره واول شویله ادیی که هوازندن وثقیفدن بعضی حنین واقعه سندن صکره رسول علیه السلام خدمتنه کلوب شرف اسلامله معزز اولدلر وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ وتکری تعالا توبه ادنلرکه کناهن یارلیغیجی درحمت وتوبه دن صکره انلره رحمت ادیجی در عذاب ایلمز يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا یا ایمان کتورنلر إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ تحقیق مشرکلر مردار درباطنلری خبیث واعتقادلری ناپاك اولدغیچون یاناجاستدن صاقنمقلرله وجنابتدن غسل اتمزلرفَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بو یقین اولمسونلر مسجد حرامه که بیت الحرامی احاطه ادیجی در بَعْدَ عَامِهِمْ هَٰذَا بو یللرندن صکره که برائة یلی در واول حج تکرطقوزنجی یلیدی یا حجة الوداع یلنده که اونبنجی یل در وامام اعظم ایدرکه مراد کافرلری حج دن وعمره دن منع اتمکدر انلرمسجد حرامه کرمکدن دخول واندن غیری مسجدلردن دخی ومالکی جمیع مسجدلره کرمکدن منع ایلر مسجد حرامه قیاسه ایدوب وشافعی مسجد حرامه کرمکدن منع ایلر إِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً واکرقورقسکز ای اهل مکه انلری منع اتمکدن سبیله مراد اولدرکه کفاردن بر جماعت بازارکونلنده الم وصاتم اچون طعاملرولباسلرکتورردی واکربوندن قورقسکز انلرکه تجارتی سبیله زندکانیکزه ضرارلری اولهفَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللَّهُ بوه تزاولاکه تکری تعالا سزی بای ایده مِن فَضْلِهِ إِن شَاءَ کندوفضلندن ورحمتندن اکردلسه إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ تحقیق تکری تعالا قولرکه حالن بلیجی در انلرکه عاقبتنه حکم ادیجی در اکربرقپویی یاپسه برقپوحی فتح ایده قَاتِلُوا الَّذِينَ جنگ ایدکه ای مومنلرکواولدرکه انلری که لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ

دوه یشلکدن

ایمان کتورمزلر

ایمان کتورمزلر تکری تعالایه یعنی یهود که ثَلَاثَةٌ قایللردر ونصاری ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ معتقدلردر وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وقیامت کونته دخی انانمزلر جمهودلرایدرکه جنتده یمکراچمکراولمز ونصاری معاد روحانی اثبات ایدرلرپس انلرکه قیامته اعتقادی یوقدر وَلَا يُحَرِّمُونَ وحرام اتمزلر وَدُوقتمزلر مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ تکری تعالا حرام ایلدوکی شیئه خمردن وخنزیردن ورسولی حرام ایلدوکی دخی یعنی کتابله وسنتله ثابت اولنی حرام بلمزلر وَلَا يَدِينُونَ ودین اتمزلر وقبول اتمزلر دِينَ الْحَقِّ حق دینی که اسلامدر مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ انلردن که کتاب ورلدلر یعنی انلره توریت وانجیل عطا ایلدکه پس انلر اهل کتابله جنگ ایلکز حَتَّىٰ يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَن يَدٍ تا انلر جزیه ورمجه یعنی خراجدن انلره هربرینه مقرر اولنی ورمه لرکندوانلرکه ذمیلردن وَهُمْ صَاغِرُونَ حال بوکه انلر خوارولمه لریعنی خوارلغله خراجلرن ورمه لر وَقَالَتِ الْيَهُودُ وجمهودلرایتدلر عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ عزیرتکری اوغلیدر بلکه کذبکه عزیربن شرخیا یعقوب نسلندن درلاوی اوغلندن واون درت اتاده، هارون بن عمرانه ارشر وتجمل انکرقصه سی بودرکه بخت النصر بنی اسرائیلی ازره کلوب انلری قتل ایلدکن بعضی سن اسیر ایدوب المشدی وعزیرانلره بلیدی خلاصی اولب بابلدن شهرزکلوب کن یوکل اورتاسنده صابر اباد دلو کوین تکری تعالا آنی اولدرمی یوزیلدن صکره یه جری قلدی اندن اونه کلوب قوم اکا انانمدلر وتوریتله امتحان ایتدلرعزیر توریتی اوقلدن آخره یازدی صکره مقابله ایتدلربرحرف تفاوت یوغندی تعجب ایدوب ایتدلرکه مکرتوریتی اوغلی جمهودلره بوقوله قایل اولدلر وَقَالَتِ النَّصَارَى وترسالرایتدی که کافرلرمسیح ابْنُ اللَّهِ که عیسی تکری اوغلیدر وبوطایفه دخی اتاسزاوغلان وجوده کلمکی محالدر مکرتوریتی اوغلی مردودلریاخود انلره ایندن کورسزلر وبرصلر خوشه ایدوب اولولردی قلدغیچون بوسوزه اقدام ایتدلر ذَٰلِكَ قَوْلُهُم بِأَفْوَاهِهِمْ بومذکوراولان انلرکه سوزلریدر اغزلریله سویلرلرواناره افترا ایدرلر یاخود اکرتوریتده کتورمزلر که حقیقتی یوقدر يُضَاهِئُونَ بکزه رلرکندوسوزلرن قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا کافراولانلر سوزنه مِن قَبْلُ بوندن اوکدن یعنی مدتلرکه ایتدلرملایکه تکری قزلریدریا بعضی عرب کافرلری که حق تعالایه ابوالات وابوالعزی درلردی قَاتَلَهُمُ اللَّهُ تکری تعالا انلری هلاکه اقسون یاانلره لعنت ایلسون أَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ نجون حق یولدن باطله دوندرلرلر استفهام تعجب طریقیله در اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ یهود ونصاری کندوعالملرن وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا وعابدوزاهدلرن که کشیشلردر معبودلرادندلر مِّن دُونِ اللَّهِ تکری تعالادن غیری

يعنى حرام وحلالن انلرك سوزن دوندلر تكرى بويرغن دوتركى يا انلر سجده ايدر لرو
المسيح ابن مريم ومريم اوغل عيسايى دخى معبود اتدندلر وما امروا احال بوكه انلر
بويرملدر يعنى احبار ورهبان معبود لراوملغه يا انلرى تكرى اوغلنه كندولرى بيورملرى
دوكلى كتابلرده الا ليعبدوا الا انلر بويرلدى كه طاپه لر الها واحدا بر تكريه كه وحدانيتده
فريد در لا اله الا هو يعنى برمعبود يوقدر الا اول سبحانه عما يشركون اولدن منزه
وپاكدر انلر شركه اتدكلرندن شركلرى وپايه كندولرنه عايد اولور يريدون ان
يطفؤا بوحمود لرو كافرلر دلرلركه سويندرن لر نور الله تكرى نورنه كه قرآندر يا محمدك
ءم نبوتى يا روشن حجته انكر عورتدن اوغلاندن پاك ومنزه اولدوغنه بافواههم
آغزلريله يعنى دللريله تكذيب ايدرلر ويابى الله وتكرى حكمز وبكنمز الا ان يتم
نوره الا كه تمام ايده كندو روشن دينى توحيد عالمه قالدرمغله ولو كره الكافرون
واكرچه كاره اولسه لر كافرلر يعنى كافرلر دلسه دخى پس نورى تمام اتمكى بيان ايدر
وبيورر هو الذي ارسل اول تكرى در كه ندرن كندو فضل كرميله رسوله بالهدى
پيغمبرنى كه محمد در عم هدايتله كه قرآندر ودين الحق ودرست دينله كه اسلامدر و
كوندرمكدر انكچون ندركه ليظهره تا كندو دينى ظاهر وغالب ايليه على الدين كله دوكلى
دينلرازرنه وحكملرن منسوخ ايده واول عيسى عم نازل اولدقدن حكم اولور
كه يهوديلرن اسلام دينلرى غيرى قبول. ولو كره المشركون اكرمشركلر دلسه دخى
بوصورتده واقع اولمغى يا ايها الذين آمنوا اى اول كمسه لركه ايمان كتوردكلر ان
كثيرا من الاحبار والرهبان تحقيق چوق بكمز يهود عالملرندن والرهبان ونصارى
زاهدلرندن ليأكلون اموال الناس يرلر خلقلرى باطل يولله رشوتلرى خلمكده و
يصدون عن سبيل الله وخلقى منع ايدرلر تكرى يولندن كه اسلامدر والذين
يكنزون وانلركه اهل كتابدن وانلردن غيرى كه حرص وبخللرى خزينه قورلر يعنى كنز كرلر
الذهب والفضة التون وكومشى واوه مع معناسنه اولور يعنى التونلرى كومشى ولا ينفقونها
في سبيل الله ونفقه اتمزلر اول مالدن تكرى تكه يولنه يعنى زكات ورمزلر فبشرهم بعذاب
اليم پس انلره مشتمله يعنى خزينه كنزليوب زكات ورمينلره اغرجى عذاب كه انكر الملى نهايت
بولمز يوم يحمى عليها اول كونكه قزدرله يعنى اول كنجى ازره اودياندره لر في نار جهنم طاغد
اودنده فتكوى بها پس داغ اورله اول چيناردر جبهلرله يعنى يونلرله داغلنه جباههم
انلركه آلنلرى كه فقيرلرى كورمكدر وقتنه قاشلرن دوررلرى وجنوبهم ويانلرى دخى كه اهل

فقردن دريغ ايدوب كندولره دوتولردى وظهورهم وارقه لرى دخى كه دوه ويشلرى دوندرلره
واتيشلرى كه اعضاى ظاهره نكر اشرفى بواوچ عضودر كه اعضاى رئيسه مشتملدر
واول دماغ ويورك وجكردر پس بواوچنه داغلنه عذاب ايدوب ايده لرهذا ما كنزتم
بودر كنز قودغكز يعنى صقلدغكز مال لانفسكم فذوقوا كندو نفسكز چون پس دادكز
ما كنتم تكنزون صقلدغكز نسنه نكر وبالنى چون اهل كتاب بيراملرن ايى ايى حاينى
ويلى كون حاينى دوتولر وكون حاينده اوچ يوز التمش بش كون وربع كون اولور واى
حاينه يل اوچ يوز اللى درت وكسر اولور پس هر اوچ يلده انلرك يلكرى اون اوچ
اى اولور وتكرى حكمنده يل عددى اون ايكى در بوحق تعالى اكثر اهل اسلام اعمالنكر
بنا سينى اى حاينچه قودى وصوم وحج وزكات وعدت احكامن وانلردن غيرى
انكله قلدى وانكر عددى بيانده بيوردى ان عدة الشهور تحقيق ايلر صاغشى كه
يكرر عند الله تكرى تكه قتنده اثنا عشر شهرا اون ايكى ايدر في كتاب الله تكرى كتابنده يا
انكر حكمنده وتكرى تكه بوحكمى يازمشدر يوم خلق السموات والارض اول كونكه كوكلرى
يارتدى ويرى دخى منها اربعة حرم اول اون ايكى ايدن دردى حرام ايدر اوچى بربرينه
متصلدر ذو القعده وذو الحجه ومحرم وبرى منفرد واول رجب ايى مضر ذلك الدين
القيم اولدر طغرو دين يعنى درست حساب بودر ايلر صاغشده فلا تظلموا فيهن انفسكم
ظلم ايلكز بودرت ايده كندو نفسكزه حرامله ارتكاب اتمكله وبو وقتلرك حرمتن پرتغله
جميعا على انكر ازرنه دركه بوايلرده جنكر اولمق حرام اولدغى منسوخدر وقاتلوا المشركين
كافة وجنكر ايلكز مشركلرك جميعيله حرام ايلرده وغيريه كما يقاتلونكم كافة تاكم
انلركه دوكلى يكى سنده وكله جنكر ايدرلر واعلموا ان الله وبلكركه تكرى تكه مع المتقين پرهيز
كارلره در نصرتله وحفظيله كتور مثليكه بوايلر حرام اولدغى وقت اهل جاهليت ايتدلر يزاد
اى متصل تاراج وغارت اتمكله تحمل اتمزلر پس قلمه كتانى برحيله دوزب بازارده ندا
اتدلركه تكرى تكه بويل محرمى حلال ايلدى وانكر حرمتن تاخير اتدى خلق انكر سوزنى قبوله
اتدلر بريل دخى ندا اتدردى كه حق تعالى بويل يى محرمى حرام ايلدى وصفرى حلال قلدى و
كاه اولوردى كه جنكر اثنالرنده حرام اى يكى اولديى انكر حرمتن تاخير ايدرلردى واندن صكره
آنى حلال بلورلردى وبريلده درت آيى حرام بلورلردى اما حرام ايلركه اختصاصن ترك
ايدوب مجرد عدده اعتبار ايدرلردى وبوتحمله نسى درلردى حق تعالى بيوردى انما النسى زيادة
في الكفر برآيى حرمتنى برآيه تاخير اتمكر دكلدر الا كفرده زياده واراتقلدر زيرا تكرى حرام

اتدوكنى حلال اتمكر وحلال اتدوكنى حرام اتمكر بركفر دخى در كه انلرك كفرنه ضم اولور يُضِلُّ
بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا تكرى تعالى بوجمله آز درر كافرلرى وخصوص يُضَلُّ صيغه مجهول للاوقور يعنى
بوجمله آز درنلور كافرلرنلر زياده ازره يُحِلُّونَهُ عَامًا نسئى بريل حلال
ايدرلر حرام آيلردن وانكر يرنه برغيرى آيى حرام ايدرلر وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا وبريلده
دخى نسئى حرام ايدرلر يعنى اول حلال اتدكلرى آيى وانكر حرمتندن كچرلر لِيُوَاطِـُٔوا تا
موافق وتمام وبرابر ايده لر عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ تكرى حرام اتدوكنكر صاغشه و
اشهر حرُم درت آيى ايدوكن بلورلردى فَيُحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ پس حلال ايدرلر تكرى
حرام ايلدوكى نسنه صاغشى برابر اتمكون وقتلى رعايت اتمدن زُيِّنَ لَهُمْ انلرك
بزيلدى يعنى شيطان انلرك كوكلنده بزدى سُوءُ أَعْمَالِهِمْ عملرى يارمز رخى وَاللَّهُ
لَا يَهْدِي وحق تعالى توفيق وهدايت ورمز الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ كافرلر قومنه ينا بيچون
كلشدركه عرب جاهلرى بريلده درت آيى حرام دوتب خلق اللرندن ودللرندن امين
ايدرلردى ومسلمانلرده لايقدركه دوكلى آيلرده مكه ضرر وزيان ايتمه لر واللرندن دللرندن
امين اولهلر كه خير وخيرنه شر جزا اولور نقلدركه هجرتكى طقوزنجى يلنده رسول
عم تبوكه غزا نسنه عزم ايلدى هوا غايت اصى دى ومدينه اهالى يل قورا قلغندن
فقر الحال كچنور كردى پس منزل اراقلغ ودشمن عددى چوقلغى بسبيله زيرا ايدرلركه
دشمن لشكرى اوتوز بيك كشيدى ازق آز لغى وهوا السلكيد سفر اتمكر انلره دشوار كلوب
تكاسل ايدرلر اجل هدايت كلدى كه يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اى اول مكه لركه ايمان كتورد كنز
مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمُ نذر سنه كه دين كلمه سنه يوجلتمكر اچون سنه غزا جدله ايدنسنه
انْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ چقكز تكرى يولنده وغزا ايلكز اثَّاقَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ آغر
وتنبل نورسز واكلنورسز يعنى مايل اولورسز كاسالكز يوزندن يا يرلركه اكنلرنه وغللرنه
ميل ايدرسز أَرَضِيتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا راضى وقانع مى اولدكز دنيا درلكيله مِنَ الْآخِرَةِ
آخرت ثوابندن بويله اتمكز ودنيايى آخرتله اختيار ايلكز فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
پس دكلدر دنيا درلكلر برخوردار لغى وتمتعى وعيش عشرتى فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ آخرت
نعمتى قطعا الا برآز وحقير نسنه وبيچ عاقل اولوبا نعمتى الدن قيوب حقيرى اختيار
اتمه خصوصا اولدائى فانى ودنى بقا اولمه إِلَّا تَنْفِرُوا اكر چقمسكز سنه بيورلن غزايه
يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا تكرى سزه عذاب ايدر انكله كه دشمنه سزوكه ازركن ظفر ورر
ويا بر سبيله سزى هلاك ايدر وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وبدل ايدر سزدن غيرى بر قومى

يعنى

يعنى سزدن اوزكه بر قوم كتورركه انلر بويره دوتالر يمن قوى كبى وفارسى اوغلنلرى كبى
وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا وتكرى يه هيچ زيان ايده مزسز كه اول دوكليد لاينيازدر يا انكر رسولنه كه
تكرى بناهنده در وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وتكرى كه هيچ نسنه ازره تبديل وتغيرى قادردر
إِلَّا تَنْصُرُوهُ اكر انكر پيغمرنه يارد م اتمسكز تنزاولا كه تكرى كه اكا يارد م ايلدى فَقَدْ نَصَرَهُ
اللَّهُ پس تحقيق تكرى كه اكا نصرت اوبدر إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا اول وقتكه كافرلر
آيدى مكه دن چقدى لردحق تعالى انكر چقمسنه دستور وردى ثَانِيَ اثْنَيْنِ اكى نكر اكنجسى ايدى
هُمَا فِي الْغَارِ چقدى انلردوكه اكسى ثور مغاره سنه يدى واول بر مغاره در ثور طاغنكر
يوجه يرنده يعنى جابسنه واول زمانده اكا مكه دارد ى إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ چقدقلرنده
تكرى پيغمرى ايتدى كندويارنه كه ابوبكر صديق اتدى دم لَا تَحْزَنْ قيغولغه كه إِنَّ اللَّهَ
مَعَنَا تحقيق تكرى تعالى بزدوملده در دشمنلردن صقلر وانلرازرنه نصرت ورر فَأَنْزَلَ اللَّهُ
پس تكرى تعالى اندردى سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ كندو رحمتنى كه سبب ارامدر پيغمرى ازرنه واشهر
بوحركه ارامى صديق ازرنه اندردى انكر حالنه شفقت ايدوب كه غايتده مضطرب
اتدى وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ وتكرى تعالى اكا قوت وردى ملائكه لشكرلريله كه لَمْ تَرَوْهَا سز
انلرى كورمدكز يعنى فرشته لركوندردى كه رسولدم غزالرده صقلدلر يا حراد بدر ده و
احزاب ده وحُنَيْن ده انن ملائكه در وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وتكرى تعالى
كافرلرك سوزنى اشغه رق قلدى يعنى كفر دعوتن كه انلردن صادر اولوردى خوارونه
مقدار قلدى وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وتكرى سوزى يعنى دعوت اسلام يا توحيد يا كلمه
شهادت اول يوجه ركدر ويوجه قدر اولدر وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ وتكرى تعالى غالب تلوردر اعمال
توحيدى عزيز ايلر بلكى وحكمدر اعمال شريفه خوار ايلر بوغار قصه سندن مقصود تبوك
غزاسى ارايلمنده اولدركه اكر سز جهاد ده بنم پيغمره يارد م اتمسكز بن اكا يارد م
ايدرن تاكه مخالف ده انكله بركشيدن غيرى يوغدى وجميع قريشه اولوردى انكر
قصدنه طور مشلردى بن اكا يارد م ايلدم پس نصرت مفتاحى بنم قدرتم الله در انْفِرُوا
خِفَافًا وَثِقَالًا چقكز تبوك غزاسنه يعنى اركن واغر كركن وهفسر كر خفاف وثقاله جوه
سوزلر دمشلر در حاصلى بودركه مراد سوارلر در وپياده لر يا تندرستلر وصيرلر يا كنلر
وپيرلر يا سلاحلولر وسلاحسزلر يا درويشلر وبايلر وآركنلر واولولر اسباب تزولده
مذكور در كه بر جماعت اكنلرى ضايع اولق وشكرى طاغلمق بهانه سيله تبوك غزاسندن
قلمق دلدر حق تعالى انلرك عذرلرن قبول اتمدى وايتدى چقكر انلركه مال ومنال يوكلدن يني سز

وآنلر حقی کہ شغل یوکلر یلا اغر اسز و جاهدوا بأموالکم وجانکز مالکزله کہ آزق
وسلاح حاضر لمقدر وانفسکم ونفسکز وجانکزله کہ جنگ ایلیکز سز فی سبیل الله تکری یولنده
ذلکم خیر لکم بو حقق و جنگ ایلکز سزه یکدر تخلف ایتمکز سزایچون ترکه اتمکدن ان کنتم تعلمون
اکر بیلور سکز غزا ثوابن وترکه اتمکز عقابن کتور مثلر کہ چون رسولم بیوکه غزه سنه
امر ایلدی بر جماعت یراغ ازره اولدلر وانلر مهاجر وانصار اولو لریدی ومونفقلر
ضعیفلری وبعضی کرو قلغه دستور استدلرو انلر منافقلر اوی انلرکه شانده نازل
اولدی کہ لو کان عرضا قریبا اکر سن انلری دعوت ایلدکز یقین دنیا مالی وغنائمی
اولیدی وسفرا قاصدا واورته سفر اولیدی کہ آنی المغه کدیدکه لاتبعوک
سکا اویارلردی دنیا مالنه طمع ایدوب ولکن بعدت ولیکن آراغ اولدی علیهم
الشقة وازلرنه سفر یولی کہ زحمتلو واریلور ویحلفون بالله وتزاولاکه تکری تعالی
آندا جهلر بوخبر قرآنکز معجز اتدندر کہ واقع اولمزدن اوکدن بیان ایلیوب بیورر کہ
چون تبوکدن کرو کلدکزدن اوده قلنلر اعتذار ایدوب سزکز قتکده آندا جه لرکه لو
استطعنا اکر کوچمز یتیدی سفر اغلو وقدر تمز اولیدی لخرجنا معکم بزسزوکلوبلو
سفر چقردق ویولدا تلقده موافقت ایدردکه یهلکون انفسهم هلاکه ایدرلر کندولرن
یلان اندله یعنی کندولرن عذابه مستحق ایدرلر والله یعلم وتکری تعالی بیلور کہ انهم لکاذبون
انلر یلا بجیلر در بوبابده یلان سویلرلر عفا الله عنک دعا در حق تعالی کندو پیغمبرنه
بیورر کہ تکری تعالی سندن عفو ایلسون وسنی یارلغسون وبعضی انکار ازره درکه پیغمبر
بعضی نکر اوده قلمسنه اجازت ورمی حق تعالی آنی عفو ایلدی وبو تقدیر جه خبر اولور
دعا دکل تکری تعالی سندن چلدی لم اذنت لهم چون انلره دستور ورمدکز کرو قلمالرنه
وانلرکه چیقله لوعذرلرن قبول اتمدکز کرکدی کہ انلره اجازت ورمیه سن حتی یتبین
لکز تا اول وقته دکن کہ سکا روشن اولا یعنی سکا بللو اولنجه الذین صدقوا انلرکه
طغرو سویلدلرا عتذار ده وتعلم الکاذبین ویلا بجیلری دخی بللنجه یعنی عذر ده
کرچکلر ویلا بجیلر سکا ظاهر اولمنجه نچون انلره دستور ورمدکز لایستاذنک الذین
سندن دستور استمز کہ تحقیق ویقینلر یؤمنون بالله ایمان کتورر لرتکری تعالیه ورسوله
تصدیق ایدرلر والیوم الآخر وصکره کونه دخی کہ قیامتدر ان یجاهدوا باموالهم
انکله جهاد ایتمیه لرو جانلرینی کرمالرینه وانفسهم وکندو نفسلرینه والله علیم بالمتقین
وتکری تعالی بلجی در متقیلری تخلف ایدنلردن انما یستاذنک الذین سندن دستور

متقیلری عزیز و مختلفلری حقیر اتمکله بو برنه جزیه ورمکدر

استمز انلر کہ لا یؤمنون بالله ایمان کتورمزلر تکری تعالیه والیوم الآخر وصکره
کونه دخی وارتابت قلوبهم وکوکللری ده کانلو اولدی وشکه دوشدلر یعنی اسلامدن
حقلغنده متردد اولدلر فهم فی ریبهم بو انلر کانلری اچنده یترددون سرکردان
اولورلر ولو ارادوا الخروج واکر بو منافقلر غزایه چقمق دلسه لردی لاعدوا له
عدة سفر لهیا بنه یراغ ایدرلردی آزق وسلاح کبی وچقمغه قادر اولورلردی ولکن کره
الله وليكن تكرى تعالى سوميدى وثبطهم انلرو كه سفره چقمسن فثبطهم بو انلری
کرو دوتدی وانلر ازره قور قودی کاهل کرحواله قلدی وقیل اقعدوا وانلره ایدلدی اوتورکز
اوتورکه مع القاعدين اوتورانلرله یعنی عورتلرله واوغلنقلر وصیرولرله لو خرجوا فیکم
اکر چقسه لردی بو منافقلر سزوکزه اراکزده مازادوکم الا خبالا سزی آرتیرمزلردی الا
یارمزلق وفساد ومکر وغدر ولا وضعوا خلالکم وبرغ لردی اراکزده قوجیلق وغمازلقله
واچکزده فساد ایدرلردی یبغونکم الفتنة سزی فتنه دلرلر یعنی اراکزه مخالفت برغ
لردی یاسزی رومیلر جنکندن قورقدرلردی وفیکم سماعون لهم وسزوکزه اچکزده
اشد جیلر یعنی جاسوسلرواردر انلرچون که سزوکزه خبرکزی انلره ارشدرلر والله علیم بالظالمین
وتکری تعالی ظالملری بلجی در یعنی منافقلری جزالرن ویرجکدر لقد ابتغوا الفتنة یحقیقه
انلر فتنه کلمتدلر یعنی اصحابکزی پراکنده اولمه سن وسنکراوکزی زایل اولمه سن من قبل بوندن
اولکدن احدغزاسنده که سندن آیرلدلرو قلبوا لک الامور وسکا اشکری دوندردیلر
یعنی سنکر امورکی مکر وحیله لر اتدلر حتی جاء الحق تاحق کلمجه که نصرت الهی در وظهر
امر الله وتکری تعالی نک اشی غالب وظاهر اولدی انلرازره یاسنکر دینکه که اسلام مدریوجه لکر
بولدی وهم کارهون وانلر سنکر نفرتکزدن دولایی کراهت ایدرلر لکن اما چون حق تعالیه انلرکه
دلمه دوزی اثر ایلمز کتور مثلر که حضرت رسولم جدبن قیسه ایتدی دلرجی سن کاهار دوملمه
جنکر ایده سن وانلردن خوب جاریلر دوته سن جدبن قیس ایتدی انصار یلورلرکه بنی
زرق دوستکم وقورقرن که بنی الاصفر عورتلرن کورب جراحیم وفتنه دوشم بکا دستور
وبنی فتنه برمه آیت کلدی که ومنهم من یقول ائذن لی وانلردن بکسه وارکه ایدر بکا
دستور ویرغادن قلغه ولا تفتنی وبنی فتنه برمه الا فی الفتنة سقطوا بل که انلر
فتنه یه دوشدلرکه انلردن نفاق ظاهر اولور وان جهنم لمحیطة وتحقیق جهنم کرمکی انسانی
محیطدر بالکافرین وقبلجی درکافرلری انلردن منفک اولمز ان تصبک حسنة اکر سکا یا
محمد برایکی ارسه بعضی غزالرده ظفرون وغنیمتدن تاکه بدر ده اردی واندن غیریده

باطل اتمکدن

احاطه ادیجی

تسؤهم انلری قیغولندرر زیاده حسدلرندن وان تصبک مصیبة واکر سکا بر مصیبت
وجراحت وبلا ارسه نتاکه احد غزاسنده واقع اولدی یقولوا قد اخذنا امرنا
ایدرلر تحقیق بز اشمزی الدق واحتیاط ایلدک من قبل بوندن اوکدن یعنی حذر
ایدوب بو جنکه وارمدق ویتولوا ودونرلر کندو مجلسلرندن وهم فرحون انلر
شاد وفرح اولب یا کندو فعللریله تکبر لنورلر قل لن یصیبنا ایت یا محمد بزه ارشمز
الا ما کتب الله لنا الا تکری تعالی بزه لوح محفوظده یازدغی نسنه غنیمت وهزیمتدن راحت
وزحمتدن دولت ونکبتدن هو مولینا اولدر بزوم یارمز واشمز دوزن وعلی الله
وتکری تعالی یه واندن غیریه کرکمز که فلیتوکل المؤمنون صغنسون مؤمنلر زیراکه توکلک
نتیجه سی تکری ازره مرادلر حاصل اولمقدر واشلر بتمک وآفاتدن وقورقولردن امین
اولمقدر قل هل تربصون بنا ایت یا محمد انلره که بزه کوزمی دوترسز یعنی انتظار
اتمزسز که بزه ارشه الا احدی الحسنیین الا ایکی ایو نسنه نک برسنه که نصرتدر اکر
کافرلری اولدرسه وز وشهید اولمقدر اکر انلر بزی اولدرسه لر ونحن نتربص بکم وبز
دخی سزه کوز دوترز ایکی نسنه نک برسنه ان یصیبکم الله بعذاب آنی که تکری تعالی سزه
عذاب ارشدره من عنده کندو قتندن قتی آوازورلزله کبی که هلاک اولهسز او
بایدینا یا بزوم المزله سزه عذاب ارشدره که کفرکز سببیله سزی ایده وز فتربصوا
پس کوز دوتک بزه دلدوکلز نسنه انا معکم متربصون تحقیق بز دخی سزوکله کوز
دوتجیلرز کتورمشلر که جد بن قیس حضرت رسول عم ایتدی بن اجازت طلب ایدرن
زیرا بکا بنی الاصفر جنکنه وارمق دشواردر اما لشکرکه مالمله مدد کارلق ایده یم
آیت کلدی که قل انفقوا ایت انک جوابنده که نفقه ایلک امردر خبر معناسنه یعنی
چون نفقه ایده سز طوعا او کرها کرک اختیارله ورغبتله یا کوجله ونفرتله هیچ بر
وجهله لن یتقبل منکم هرکز سزدن قبول اولنمز انکم کنتم قوما فاسقین زیراکه
تحقیق سز دایره اسلامدن چقجی بر قوم سز وکافرلر نفقه سی قبول اولمز وما
منعهم وانلری منع اتمدی ان تقبل منهم نفقاتهم انلرک نفقه لری قبول اولنمقدن
الا انهم کفروا الا انلر کافر اولدقلریچون بالله وبرسوله تکریه وپیغمبرنه وایمان کتورمزلر
ولا یاتون الصلوة ونمازه کلمزلر وپیغمبر جماعتنه الا وهم کسالی الا که انلر کاهللرکن
یعنی نمازه سستلغله وکراهتله کلورلر صدقله وارادتله کلمزلر ولا ینفقون ونفقه
اتمزلر تکری یولنده الا وهم کارهون الا که انلر کارهلرکن یعنی کراهتله وکوکلسز نفقه ایدرلر

زیراکه

زیراکه انک ثوابنه امید اتمزلر وترک اتمکله عقابدن قورقمزلر فلا تعجبک اموالهم پس سنی
عجبه کتورمسون خطاب رسوله در ومراد امتدر مؤمنلره بویرر که سزی عجبه کتورمسون
منافقلر ماللری ولا اولادهم ونه انلرک اوغللری قزلری زیرا مال واولاد چوقلغی
انلره وبالدر انما یرید الله تکری تعالی دلمز الا لیعذبهم بها اول مال واولادله انلره
عذاب اتمکدلر فی الحیوة الدنیا دنیادرلکنده مال جمعنده زحمت ومشقت سببیله و
آنی حفظ اتمکله واولاددن انلره ارشن مصیبتلرله وتزهق انفسهم وجانلری چقر
بدنلرندن دشوارلغله وهم کافرون انلر کافرلرکن یعنی کفر ازره اولورلر ومال واولاد
انلره هیچ مدد ایلمز ویحلفون بالله وانداجرلر تکریه که انهم لمنکم انلر سزوک
جمله کزدندر یعنی کندولر اهل اسلامدر وما هم منکم وانلر سزدن دکللردر کفری کزلدکلریچون
ولکنهم قوم یفرقون ولیکن انلر بر قومدر که سزدن قورقرلر انلری قتل واسیر اتمکدن
نتاکه غیری کافرلری ایدرسز پس قورقولرندن اسلام اظهار ایدرلر لو یجدون ملجأ اکر
بر پناه یری بولسه لر قلعه یا طاغ باشی یا جزیره کبی که انلره صغنه لر او مغارات یا
مغاره لر که طاغ قوقلریدر یا سردابلر او مدخلا یا بر کرجک یرودلوک که انده
کزلنمک ممکن اوله لولوا الیه اندن یکا یوز دوتالردی سزوک قورقکزدن وهم یجمحون دانلر
اوه لردی که هیچ کمسه انلری دوندرمزدی سرکش آت کبی کتورمشلر که رسول عم بر غنیمت
قسمت ایدردی ابو الجو منافق ایتدی کندو یارکزی کورک که سزوک صدقه لرکزی
غنیلره غنیمت ویرر وصانور که عدل ایدر آیت کلدی که ومنهم من یلمزک ومنافقلردن
کمسه وار که سنی عیبلر فی الصدقات صدقه لر قسمتنده واتیمشلر که بو آیت برکشی حقنده
درکه خوارجلر باشی ادی حنین غنیمتن قسمت ایدرکن مسلمانلرک کوکلی خوشلغیچون انلره
غنیمتدن زیاده نصیب وردی واکا طعن ایلدی وایدرلر که قسمتی عیبلین مغیث
بن قشیر ادی وغرضی کندویه جر نفع ادی نتاکه بیورر فان اعطوا منها رضوا پس
اکر ورلسه لر اول صدقه لردن انلر کوکلی دلدوکی قدر خشنود اولورلر واول قسمتی بکنورلر
وان لم یعطوا منها واکر ورلمسه لر یعنی اول صدقه لردن انلره ورلمسه دلدکلری مقدار
اذا هم یسخطون اول وقت انلر خشم ایدرلر وخشنود اولمزلر ولو انهم رضوا واکر انلر
راضی اولب بکنسلردی ما آتیهم الله ورسوله تکری تعالی انلره وردکی نسنه وانک پیغمبری دخی
غنیمتدن وصدقه دن واکا قانع وراضی اوله لردی وقالوا حسبنا الله وایده لردی
بزه تکری تعالینک فضلی وکرمی یتر سیؤتینا الله تز اولا که تکری تعالی بزه ورده من فضله

ورسوله كندو فضلندن برغنيمت دخي وانكز پيغمبري دخي عطا ايليه بنه بوندن زياده نسنلر
انا الى الله راغبون تحقيق بزتكريه رغبت ادجيلر زواكا ايمند ايدرز وانكر
قسمتنه راضي اولورز انكز دخي تكري اعزنه راضي اولسه لر يكر كدي پس صدقه لر مصارفين
بيان ايدر تا بله لركه رسولءم غنايمدن قسمت ايلدوكي عين صوابدي انما الصدقات
للفقراء صدقه لرد كلدر يعني زكات الا درويشلر چون والمساكين ومسكينلر چون
وضيرولر امام اعظم بيورر فقير اولدر كه سؤال اتميه معيشت كفايه اولدغجون ومسكين
اولكه سؤال ايمكه كفايه دخي اولسه وشافعي قتنده بونكي عكسي در والعاملين عليها
ودخي عمل ادنلر اچون زكات ازره يعني برجماعت كه انكز تحصيلنده سعي ايدرلر و
المؤلفة قلوبهم وبرقوم اچون دخي كه كوكللري براولمشدر يعني اسلام گتورمشلر در
وفي الرقاب ودخي زكات اسير لرخلاصيچوندر يعني بنده لكدن باغن قوللر بوينندن
اچه جراد برقولدركه كندويي خواجه سندن صتون اله وانكر كتابتنه زكاتله مدد
ايده لر ومالكر واحمد انكر ازرينه درکه زكات مالیله قول صتون الب آزاد اتمكر كه
والغارمين ودخي مفلس بورجلولر اچون كه كندولرنفقه اچون قرض التمش اولمكر
ومعصيتدن غيريه خرج ايدملرز وفي سبيل الله ودخي تكري يولنه حرف اتمكون
انكله كه درويشه غازيكن نفقه ايده لر يا مجاهدلكن سلاح صتون اله لر واتكلركه حج
كوبري وكاربان سراي يا چق دخي بوجمله دندر وابن السبيل ودخي يولجي اچون كه كندو
مالندن اراغ اوله وحق تعالى بوجماعت اچون فرض ايلمشدر فريضة من الله
وحق تعالى بوجماعت اچون فرض ايلمشدر وكندوقتندن ثابت اولمشدر والله عليم حكيم
وحق تعالى بلجي در قسمتي مستقلدر حكم ادجي در بروجهله كه يازدوكمكدر كتور مشلركه
جلاسه وانكر اصحابندن بعضي منافقلر له رسولءم خلافنه نامعقول نسنه لر نسبت ايدرلرمي
بري ايتدي خاموشه اولكز اكر پيغمبر ارشدرسه رسواي اولورسز ايتدلر محمدكه ارشدجي قولغي
ارشدجي دكلدر بزجدلكز سويلدز وانكر قتنده وارجق انداچوب سويلدكه حرز بن انانز
باسل بن حارث دايم قوچيلق ايدوب مسلمانلركل رازن منافقلر سويلردي چون آنى
منع ايتدلر ايتدي محمد سوزنه ارشدجي برارادر بزدر بغي واثبا تلي هم نكو سويلسه وز قبول
ايدر ايت كلدي كه ومنهم الذين ومنافقلردن آنلر در كه يؤذون النبي پيغمبري ايجدرلر
ويقولون هو اذن وايدرلركه اول برخوش ارشدجي ارادر اكامه نكه دسلر آنى ارشدر
قل اذن خير لكم ايت انلره كه اول سز بر خير لو قولدر يعني خير ارشدجي در سزدوك

راضي
ان

ايدوب

مذ متكر

مذ متكر دكلمز بلكه اول خير ارشدجي وانكر قبول ادجي در يؤمن بالله تكريه انانوزم نكه
اينمدر وايدر ويؤمن للمؤمنين ومومنلره دخي انانوز وانلركه سوزن قبول ايدر
اعتقادلري ونيتلري خالص اولدغجون ورحمة للذين آمنوا منكم فاول رحمتدر سزدن
ايمان گتورنلره وسزدوكه قصدكز وصدق وكذبكز بلور آما سزدن بردن گتورمز وبوسنه
رحمتدر والذين يؤذون وانلركه ايجدرلر قوللره وفعللره رسول الله تكري پيغمبرنه لم
عذاب اليم انلره آخرتده ايجدجي عذاب وار در يحلفون بالله لكم آنداجرلر تكري كه
يه سنه اي مسلمانلر انكز ازره كه منافق وكللر در ليرضوكم سزي خشنود اتمكون كندولرندن
والله ورسوله وتكري كه وانكر رسوليچون احق ان يرضوه لايقدركه آني منافقلر خشنود
ايده لر يعني پيغمبري وايتملركه تكريني وضيرلري اكي رضانكر برلكنه دلالت ايدر
يعني تكري نكر خشنود لغي رسولكز خشنود لغنه بغلودر پس تكريني وانكر رسولني خشنود
اتمكر اولى ديكردر ان كانوا مؤمنين اكرانلر مومنلرسه كما ان الله كلمز كبي الم يعلموا
انلر بلمزلرمي انه من يحادد الله آني كه هركم تكريه خلاف ايتسه ورسوله وپيغمبره دخي
وحدندن تجاوز ايلسه فان له نار جهنم پس تحقيق اكا جهنم اودي وار در خالدا فيها انده
ابدي قلدغي حالده ذلك الخزي العظيم اول جهنمده ابدي قلمق اولور سوايلقدر العياذ بالله
نزولده كلمزدركه منافقلر بربرلرنكرارلسنه پيغمبري سوزله امتحان ايدرلر فسوس واستهزا ايلرلر
درلرمي وانلركه بعضي غنايمدن ايدردي كه بن پوزتازيانه اورسلر يكردي تكر
كوكدن بزدوم حقدر ده برآيت گلوب پيغمبري رسواي اتميدي بوآيت نازل اولدي كه
يحذر المنافقون حذر ايدر منافقلر وقورقركه ان تنزل عليهم سورة مومنلرازرينه
قرائتدن برسوره انه تنبئهم بما في قلوبهم سوره منلر خبرولرده منافقلرك كلدقلري
اولان نسنه كفردن ونفاقدن قل استهزؤا ايت يامحمد انلره كه يكصوك آنجه ابوجهلسز بو
امر تهديد وتوبيخ در وجزا بودركه سزي رسواي ايليه ان الله مخرج تحقيق تكري كه
چقرجي وظاهر اچي در ما تحذرون سز حذر اتدكلر وقورقدغكز نسنه يعني سويلدكلر
مساويلري كتور مشلركه تبوك غزاسنده وديعة بن ثابت منافقلردن برجماعتله ايدرلرمي
كورركي بو محمدي كه شام حصارلرن واول ديارلرپادشاهلرنكر مقاتلرن الكي دلربو سوز نبوت
نورياله پيغمبركه باطننه ظاهر اولدي عمار ياسره ايتدي واي اول قومه دي كه نه سويلدكنز اكر انكار
اتسلدايت كه بوبخيلين سوزديدكز عمار جزي ارشدي وانلر رسولءم قتنه كلوب عذر لندكلرده
بزبوسوزي همز لله واويونله سويلدك آيت كلدي كه ولئن سألتهم ليقولن واكراي محمد انلره

صورسکر که نه سویلدکز البته ایده، لر اِنَّما کُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ بزدکلرکه الا مسافرلرکی خوض وشروع ایدردکه درلوکوزلرده وادیسیزدق یعنی خورته ایدردکه قُلْ اَبِاللّٰهِ انلره سوزنشایدوب ایت که نکریله یی وَاٰیَاتِهٖ وَرَسُولِهٖ وانکر آیتلریله وپیغمبریله یی کُنْتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ استهزا ایدرسز وبونلری استهزا ایتمکردوا دکلدر لَا تَعْتَذِرُوا عذر ایتمکر که سزدوکه عذرکز اشکاره یلاندر قَدْ کَفَرْتُمْ تحقیق کافراولدکز وکفر اظهار ایلدکز پیغمبر طعن ایتمکله بَعْدَ اِیْمَانِکُمْ ایمان اظهار ایتدکدن صکره اِنْ نَعْفُ عَنْ طَآئِفَةٍ مِنْکُمْ اکر عفوایتسه وسزدن بر طایفه دن که توبه ایده لر نُعَذِّبْ طَآئِفَةً عذاب ایدرز بر طایفه دخی بِاَنَّهُمْ کَانُوا مُجْرِمِیْنَ انلرکه انلر کناهکارلردر نفاق ازره ارتکاب ایدرلر اَلْمُنٰفِقُونَ منافق ارلرکه اوج یوز نفرادیلر وَالْمُنٰفِقَاتُ ومنافق عورتلرکه یوز یتمش ادیلر بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ انلرکه بعضلری بعضی دندر یعنی دوکلری نفاقده وشقاقده بربرینه بکزرلر یَاْمُرُونَ بِالْمُنْکَرِ یاروزلشن بیورورلرکه کفر ویا معصیت یا پیغمبری تکذیب ایتمکر وَیَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ ومنع ایدرلرایلکدن که ایمان ندر یا طاعت یا تصدیق ورسوله اینمق دم وَیَقْبِضُونَ اَیْدِیَهُمْ ودوتارلرالرینی یعنی خیردن وصدقه دن الرین چکرلر یا دعایه ومناجاته الْ قلدرمزلر نَسُوا اللّٰهَ تکری یی اونتدیلر اونتدیلرواونی ترکه اتدیلر فَنَسِیَهُمْ پس تکری تعالی ده انلری اونتدی یعنی عصیانلرینه، ترکه ایلدی اِنَّ الْمُنٰفِقِیْنَ تحقیق منافقلرهم الْفَاسِقُونَ انلرفاسقلردرکه حق یولندن دونرلر وَعَدَ اللّٰهُ الْمُنٰفِقِیْنَ تکری تعالی وعده ورمیی منافقارلرین وَالْمُنٰفِقَاتِ ومنافق عورتلره وَالْکُفَّارَ وکافرلره نَارَ جَهَنَّمَ جهنم اودینی انلره خَالِدِیْنَ فِیْهَا اینه ابدی قالملرلر وهی حَسْبُهُمْ اول اودانلره یترعقوبتجون وَلَعَنَهُمُ اللّٰهُ وتکری تعالی انلره لعنت اتدی یعنی کندو رحمتندن اراغ ایلدی وَلَهُمْ عَذَابٌ مُقِیْمٌ وانلره اخرتده دایم دوزخی عذابی وارکه انکر آلمی هرکز منقطع اولمز یا دنیاده متصل عذابی وارکه اول نفاق زحمتی وحسد علتی در کَالَّذِیْنَ مِنْ قَبْلِکُمْ ای منافقلرسزدن انلرکبی سزکه سزدن اوکدن کلدلر یعنی بکزکبی کَانُوا اَشَدَّ مِنْکُمْ قُوَّةً که انلرسزدن قوتلولرادی یعنی تنلرسزدن قویلیدیلر وکوکلرده وَاَکْثَرَ اَمْوَالًا وَاَوْلَادًا ومالدری واولادی دخی زیاده رغدی یعنی انلرون مالی واولادی قدری سزدن چوغدی فَاسْتَمْتَعُوا بِخَلَاقِهِمْ پس تمتع اتدلر وکوندلر کندو نصیبلریله دنیا لذتلرندن ومال واولادندن نصیب الدلر فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلَاقِکُمْ پس

سزدخی

سزدخی تمتع ایلدکز وبرخوردار اولدکز کندو نصیبکزله دنیا لذتلرندن ومال واولادندن کَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِیْنَ انلر تمتع وبرخوردار اولدقجی کبی که مِنْ قَبْلِکُمْ بِخَلَاقِهِمْ سزدن اول کلدلرکندو نصیبلریله وحصه لریله وَخُضْتُمْ کَالَّذِیْ خَاضُوا وخوض ایلدکز وشروع قیلدکز باطل اشده، کبلر خوض اتدوکی یعنی کبی امثلر اشلدوکی کبی که تکذیب واستهزا درسزده، انلرکبی اشلدکز اُولٰٓئِکَ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ اول کبلرکه هلاکه اولبت بونوع اولدلر انلرکه عملاری باطل وضایع اولدی فِی الدُّنْیَا وَالْاٰخِرَةِ دنیاده که مال واولاد انلره وفا ایلمدی وآخرتده دخی که عملاریجون برثواب حاصل اولمدی وَاُولٰٓئِکَ هُمُ الْخَاسِرُونَ واول بولکر انلردرزیان ادیجیلر ایکی جهانده اَلَمْ یَاْتِهِمْ انلره کلمدی یعنی منافقلره که دنیا لذتنه معرور واخرت لذتندن محجور اولدقلرینی نَبَاُ الَّذِیْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ انلره که عذاندن خبری که کندولردن اوکدن کلدلر قَوْمِ نُوحٍ نوح قومی که طوفانله غرق اولدلر وَعَادٍ وَثَمُودَ وعاد قومی که باد صرصرله هلاک اولدلر وثمود قومی که زلزله یله وقتی آوازله اولدلر وَقَوْمِ اِبْرٰهِیْمَ وابراهیم قومی که درلو عذابه مبتلا اولدلر وَاَصْحٰبِ مَدْیَنَ ومدین اهلی که شعیب قومی درکه لکه لو بولت عذابندن کندلر وَالْمُؤْتَفِکٰتِ ولوط قومی کویلری دخی زیروزبر اولب هلاک اولدلر اَتَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَیِّنٰتِ انلره پیغمبرلری کلدی روشن حجتلرله وبللوشانلرله فَمَا کَانَ اللّٰهُ لِیَظْلِمَهُمْ پس تکری تعالی انلره ظلم ایلیه یعنی کناهسزانلره عذاب کوندرمدی وَلٰکِنْ کَانُوْٓا اَنْفُسَهُمْ یَظْلِمُوْنَ ولیکن انلرکندو نفسلرینه ظلم ایدلرکفر وتکذیبله تا عقوبته مستحق اولدلر وَالْمُؤْمِنُوْنَ وَالْمُؤْمِنٰتُ وموءمن ارلر وموءمنه عورتلر بَعْضُهُمْ اَوْلِیَآءُ بَعْضٍ انلرکه بعضی بعضنه دوستلردر وبربرینه یاردم ایدرلر دین امرنده یَاْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوفِ ایلکه بیورورلرکه ایمان وطاعته دعوت ایدرلر وَیَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْکَرِ ومنع ایدرلر یاررخ لقدن که کفر وشرکدر وَیُقِیْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وغازی طورغررلر سزایتیلیله وَیُؤْتُوْنَ الزَّکٰوةَ وزکات ورلرکه حق تعالی واجب اتمشدر وَیُطِیْعُوْنَ اللّٰهَ ومطیع اولورلر تکری تعالیه وَرَسُوْلَهٗ وپیغمبرینه دخی دوکلی امورده اُولٰٓئِکَ سَیَرْحَمُهُمُ اللّٰهُ اول بولکر تنزاولاکه تکری تعالی رحمت ایلیه اِنَّ اللّٰهَ تحقیق تکری تعالی عَزِیْزٌ غالبدر وقدرتلو حَکِیْمٌ حکمتلودرهم نسنه محکمه وضع ایلیوبهم برنسنه کزاقیق اشلر وَعَدَ اللّٰهُ الْمُؤْمِنِیْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ تکری تعالی وعده قیلدی موءمن ارلره وموءمنه عورتلره دخی جَنّٰتٍ باغلر

وجنه لردكو تكلر وسرايلر كه تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كوتكلر نكريا اغاجلر نكراستدن
ارمقلر اقر خَالِدِينَ فِيهَا انده دايم قلورلر وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً وحي انلر وعده ايلدي كه
پاكه مسكن لر وخوب كسرايلر وفي جَنَّاتِ عَدْنٍ عدن اوچا قلرنده عدن جنتده برشهر ايدر
كه تسنيم چشمه سي انده در يا جنت درجه لرنكر اعلى سي در وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ أَكْبَرُ و
خشنود لق تكري تعالا قتدن مو، منلره اولور قدر يعني تكري خشنود لغي مو، منلره جنتدن
وانكر نعيمدن يكدر زيراكه جميع سعادتكر تعالا ده وكرامتكر مبدأ تكري رضاسي
ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ اول خشنود لق اولوسعادتدر كه نعيم دنيا انكر قتنده حقير نسنه در
بلكم جنت نعيمي وحي انكر مقابلسنده مختصر در يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اى پيغمبر يعني خرجي جَاهِدِ
الْكُفَّارَ جهاد ايله وحاكش كافرلرله قِجله وَالْمُنَافِقِينَ ومنافقلرله محبت النزام ايدوب
وحدود قايم اتمكله ازرلرنه وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ واري اول جهاد ده ازرلرنه وانلره
قوت وصرت بلق كوستر وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وانلرك وراجق يرلري طامور
وَبِئْسَ الْمَصِيرُ نه يامر وراجق يردر جهنم كتورمشلركه تبوك غزاسي وقتنده جلاس
بن سويد درازكوشه سوار اولوب مدينه كلوردي ايتدي اكر محمد كتوردكي نسنه حق
اسه بز انلردن وبتدن كمز قرنلردن بدتر اولهلم بوسوزي حضرت رسوله ديدلر جلاسي
طلب ايدوب سؤال ايلدي جلاس انداجوب ايتدي بوسوزي دمدم حق تعالا آيت
كوندردي كه يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا انداجرلر تكري تعالا يه كه اول سوزي دمدلر وَلَقَدْ
قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ تحقيق انلر سويلدلر كفر كلمه سن كه رسول الله طعن اتدلر وَهَمُّوا بِمَا
لَمْ يَنَالُوا وقصد اتدلر ارزيمجكر لري نسنه وانلر كه مقصودي پيغمبري دمجه جرلري مدينه دن
سورب چقرمغدي يا اول كه سلطنت تاجن انى باشنه اوندرلر ويا دشاه
ايدنه لرو وَمَا نَقَمُوا وكين اتدلر رسول الله دمو، منلره الَّا أَنْ أَغْنَاهُمُ اللَّهُ
الا تكري تعالا انلري زنيازاتدوكچون وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ وپيغمبري وحي كندو فضل
وكرمندن يعني مدينه الملكر درلكي طار ومحتاجلردي چون رسول الله كر مبارك قدمي
انده ارشدي انكر بركاتنه الملرنه چوق غنيمت كروب باي اولدلر پس دشمنلكي سبب
بولمدلر لمكر غني اولدقلري چون فَإِنْ يَتُوبُوا پس اكر نفاقدن توبه اتسلر يَكُ خَيْرًا
لَهُمْ اول انلره يكر كه اولوردي وَإِنْ يَتَوَلَّوْا واكر توبه دن دونسلر ونفاق ازره
طورسلر يُعَذِّبْهُمُ اللَّهُ تكري تعالا انلره عذاب ايدر عَذَابًا أَلِيمًا اغري وجي والم ورجي
عذاب كه يوركلريا قرنى الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ دنيا ده قتل اولمغله واخرتده اودده يا نمغله

غني

ايدرلر

وما لهم

وَمَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وانلره هيچ يرده سوزنه برد ستكير اولجق دوست بولنمز كه
مدد ايله وَلَا نَصِيرٍ ونه بريار دمجي بولنور كه انلري عذابدن قورتره منقول در كه جلاس
بو آيت نازل اولدقدن صكره توبه ايلدي ومخلص اولدي كتور مشلركه ثعلبه انصاري
كه صحابه زاهدلرندن ادي حضرت رسولدن التماس ايلدي كه دعا قله حق تعالا يه باي
ايلسه بنجه كه رسولم اوكت وردي فايده ورمدي عاقبت دعا قلدي حق تعالا انكر قيولمزنه
بركت وردي شول حدكه مدينه داين سنده اوتلاغه صيغمدلر باديه يه يوز دوندكر
جماعتله نمازدن محروم اولدي آنجق جمعه نمازنه كلوردي آنى حقى تركه اتدي رسولم
اندن زكات المغه كوندردي ايتدي محمد بزدن زكات استدوكي جزيه در عاطى دكلدر
زكات ورمدي بوآيت نازل اولدي كه وَمِنْهُمْ مَنْ عَاهَدَ اللَّهَ واهل نفاقدن مكه وار در كه
تكري تعالا يله عهد ايلدي كه لَئِنْ آتَانَا مِنْ فَضْلِهِ اكر تكري تعالا كندوكرمندن بزه مال ورسه
لَنَصَّدَّقَنَّ البته صدقه ورهم وزكات جقرهم وَلَنَكُونَنَّ مِنَ الصَّالِحِينَ والبته
صدقه وزكات ورمكله صالحلردن اولهلم فَلَمَّا آتَاهُمْ مِنْ فَضْلِهِ پس اول وقت كه كندو
فضلندن وكرمندن انلره چوق مال وردي بَخِلُوا بِهِ اكا بخيللق اتدلر وتكري تعالا حقنده
ورمدلر وَتَوَلَّوْا ويوزدوندردلر عهد وپيماندن وَهُمْ مُعْرِضُونَ انلر اعراض اديجيلركدن
تكري امرندن ودين اسلامدن فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا پس اول بخل وزكات ورمكلري انلره آردنجه
نفاق كتوردي يعني انلره نفاق ضكلدي فِي قُلُوبِهِمْ يوركلرنده كه باقي اولهوزايل اولميه
إِلَى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ كندولرني كورنه دكين كه اول قيامتدر يعني عملدن جزاسن كورنجه
بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ تكري تعالا يه خلاف اتدكلري چون مَا وَعَدُوهُ وعده اتدكلري نسنه
صدقه وصلاحدن وَبِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ووعده لرنده يالان سويلدكلري چون أَلَمْ يَعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ بلمدلرمي وعده يه خلاف اديلر آيه كه تكري تعالا يَعْلَمُ سِرَّهُمْ بلور انلر كه كزلو
نفاقلرن وَنَجْوَاهُمْ وعهده خلاف اتمكه قصد اتدكلرن وراز لرن وحي كه بريريله
بوزكات جزيه در وَأَنَّ اللَّهَ وبلمدلرمي كه تكري تعالا عَلَّامُ الْغُيُوبِ غيبلر وكزلو نسنلري در
بوآيت عظيم تهديد وار در نقلدر كه رسولم تبوك غزاسي لشكريچون صحابه بيوردي كه
بر بري قادر اولديغي دنيا لقدن كتون فاروق مالكنر نصفن كتوردي وعبد الرحمان بن عوف بيكر مثقال التون
وعبد الرحمان بن عوف بيكر اقچه وصحابه نكر هر بري بر مقدار مال كتوب رسول قتنه جمع اولدي واخر
عاصم بن عدي يوز وشق خرما كه اكي بيكر درت يوز بتماندر پيغمبر قتنه كتوردي وابو عقيل الانصاري
بر صاع خرما كتوردي منافقلر طعنه وغمز اغاز ايدوب ايتدلر عبد الرحمان وعاصم اول مالكري

ریایله وردلر تکری و پیغمبر ابو عقیلک بر صاع خرماسندن بی نیازدر اما دلدی که کندویی خلقه
کوستره تا صدقه لردن نسنه آله آیت کلدی که الذین یلمزون المطوعین انلر که عیب
ایدرلر اطاعت ادنلری من المؤمنین فی الصدقات مؤمنلردن صدقه لر ادا اتمکده
یعنی عبد الرحمان و عاصمی که ریایه نسبت ایدرلر والذین لا یجدون و انلر که
بولمزلر و کوچلری یتمز الا جهدهم الا طاقتلری اولدوقجه یعنی ابو عقیل بر
صاع خرمایه قادر اولدی انلر اکا طعن اتدلر فیسخرون منهم پس انلری مسخره
آلورلر و ریا ایدردرلر سخر الله منهم تکری تعالی ده انلری مسخره یه آلور انلره جزا
ورمکله ولهم عذاب الیم و انلره انجدجی عذاب واردر استهزا اتدکلریچون انوارده
کلمشدر که عبد الله ابن ابی اوغلنک ادی دخی عبد الله ادی مؤمن مخلصلردن ادی
و اتاسنک مرض موتنده حضرت رسولدن دلک اتدی که اتاسیچون یارلغمق طلب ایلیه
رسول عم ابن ابی اچون استغفار ایلدی آیت کلدی که استغفر لهم استغفار ایله
انلر چونکه منافقلردر او لا تستغفر لهم یا انلر چون یارلغمق دلمه مراد اولدر که
اکسنده بله فایده یوقدر ان تستغفر لهم اکر انلره یارلغمق دلسک سبعین مرة
یتمش کز یتمش عدددن مراد تکثیردر فلن یغفر الله لهم پس هرکز تکری تعالی انلری
یارلغمز و کناهلرن عفو اتمز ذلک بانهم کفروا اول استغفار قبول اولمق انکچوندر که
انلر کافر اولدلر بالله و رسوله تکریه و پیغمبرنه والله لا یهدی و تکری تعالی مقصود
یولن کوسترمز القوم الفاسقین فاسقلر قومنه یعنی کفرلرنده تمردلک ادنلره که
ایمان دایره سنه کیرمزلر فرح المخلفون شاد اولدی و سوندی غزادن کروقلنلر
بمقعدهم اوتورمقلریله خلاف رسول الله تکری رسولنه خلاف ایدوب وکرهوا
ان یجاهدوا و سومدلر و دلمدلر که غزا ایده لر و چالشه لر باموالهم وانفسهم
مالریله که جنک یراغنه و ازغه و سایر اسبابه خرج ایده لر و جانلریله دخی که کندولر
جنک ایده لر فی سبیل الله تکری یولنده بلکه فراغت و راحت و حضور طلب ایدرلر
وقالوا و مؤمنلره ایتدلر لا تنفروا فی الحر چقمک اسی ده که یولده زحمت کورورسز
و کندولر کتمدلر مؤمنلری دخی نفرت اتدررلر قل نار جهنم انلره ایت که جهنم اودی
اشد حرا قتی رقدر اسی لکدن یکا یعنی طامو اودی نک اسی سی قتی رقدر بو اسیه نسبت
و انلر مخالفت سببیله اول اوتده یانمغه مستحق اولدلر لو کانوا یفقهون اکر فهم اتسلر
و بلسلر که عاقبتلری جهنم اودنه کرمکدر فلیضحکوا قلیلا پس انلر ازکله لر که عذابه

کندو

کرفتار

کرفتار اولجقلردر ولیبکوا کثیرا و چوق اغلیه لر که هلاک اولسه لر خبرده کلمشدر که صیغه
امر اکا دلالت ایدر که انلر قیامتده از کلوب چوغ اغلیه لر و یارر که کولمک و اغلمق
فرحدن و غمدن کنایت اوله و قلتی چوقلغه حمل ایدرلر یعنی انلرک فرحسز غمی اوله
و سرورسز غصه لری جزاء تکری تعالی دن بو انلره جزا ورمکدر تکری تعالی دن بما کانوا
یکسبون نفاق کسب اتدکلریچون و یارمز عمل قزندقلریچون فان رجعک الله پس
پس اکر تکری تعالی سنی ینه مدینه یه دوندرسه الی طائفة منهم بر طایفه دن یکا
تخلف ایدن منافقلردن فاستاذنوک للخروج پس سندن دستور دلسه لر
بر غیری غزایه چقمغه فقل لن تخرجوا معی ابدا آیت هرکز سز بنمله چقمزسز
خبردر نهی معناسنه یعنی هرکز بنمله کلمزسز ولن تقاتلوا معی عدوا و هرکز سز
بنم دشمنمله جنک اتمزسز و انلرله دوستلق ایدرسز انکم رضیتم بالقعود تحقیق
سز راضی و قانع اولدکز اوده اوترمغله و غزادن کروقلمغله اول مرة اولکی
کزده یعنی تبوک غزاسنده فاقعدوا مع الخالفین پس اوتورک برکز دخی اوده
کروقلنلرله جنکه قابلیتکز یوقدر عورتلر و اوغلنلر کبی کتورمشلر که حضرت رسول عم
ابن ابی یک مرض موتنده عیادتنه واردی و اول رسولدن عم کوملکن التماس ایلدی
که ور بکا کفن اتسونلر و بنی دفن اتمکده حاضر اول و ازره نماز قل و بکا یارلغمق
دله رسول عم دخی کوملکن اکا وردی و انک جنازه سنه حاضر اولدی دلدی که نماز قله بو آیت
کلدی و ایدرلر که نماز قلدقدن صکره نازل اولدی که ولا تصل علی احد منهم و نماز قلمه
منافقلردن هیچ برکسه ازره که مات ابدا اولسه هرکز ابدا لا تصلنک ظرفی اوله و
ایتمشلر که ماته نک ظرفیدر یعنی چون برکشی کفر ازره اوله انی درلتمک عذابچوندر
تمتع اچون دکل پس کویا که همان اول حال ازره اولور ولا تقم علی قبره و انک
قبری ازره دورمه انک دفنی و زیارتیچون یا دعا و استغفار چون انهم کفروا
بالله و رسوله تحقیق منافقلر کافر اولدلر تکری تعالی یه که شرک کتوردلر و پیغمبرنه دخی که
اکا مطیع اولمدلر وماتوا وهم فاسقون و اولدلر فاسق اولدقلری حالده که طریق
ایماندن چقدلر ولا تعجبک اموالهم و سنی عجبه کتورمسون خطاب رسوله در عم و مراد
امتدر یعنی عجبلمک و بکنمک منافقلرک مالرن نقدر چوق اولسه واولادهم و اوغللرن
قزلرن دخی نقدر که قوی و قادر اولسه لر انما یرید الله تکری تعالی دلمز الا ان یعذبهم
الله بها انلره انکله عذاب اتمکدلر فی الدنیا دنیاده مال جمع اتمک و انی حفظ ایلمک سببیله

دایم زحمتده اولمرلر واولادلر معایشلرنده میشه محنت ومشقت چکمکلرلر وتنزه قاتسمیوب
وانلرکه جانلری چقمز دشوار لغله وهم کافرلرلر انلرکا فرلرلکن یعنی بو
جهاندن کفرله کیدرلر واذا انزلت سورة وحی بر سوره انلرکا فرلرلکن
بعضی سی اکثری حذ اطلاق ایدرلر وهمه تقدیر وحی بر سوره نازل اولسه ان آمنوا
بالله که ایمان کتورکه تکری تکه یه وجاهدوا مع رسوله وجانلرینی وغرضلرینی انکر
پیغمبریله وخدمتنده ترک ایلمکله استاذنک سندن دستور دلرکرو قاملقده اولوالطول
منهم منافقلرندن مال ایسترلری وانلرکه بایلری وقالوا ذرنا وایدرلرقو بزی وکندوکله
قعاله ایلیه نکن مع القاعدین اوده اوتورنلرله اولهم وکرو قله رضوا
بان یکونوا راضی وقانع اولدلرکه اولهلر مع الخوالف کرو قلنلرله که عورتلرله
وطبع علی قلوبهم ونفاقدن مهر اورلدی یورکلری ازره فهم لا یفقهون پس انلر
فهم اتمز لرغزانوا بنی وتخلف اتمکی کنا بنی وحی انکلمز لرلکن الرسول لیکن تکری
پیغمبری والذین آمنوا معه وانکله ایمان کتورنلرده وحی یعنی انکر خدمتنده اولنلرده
جاهدوا باموالهم وغزا التلرله جانلرینی مالرینی فی سبیل الله یولنده وانفسهم ونفسلریله وحی که کندولری
کفاره جانلرلر واولئک لهم الخیرات وانلرچون خیرلر وایکلکلر وار درایکی جهانده
دنیاده غنیمت ونصرت کبی واخراتده جنت وکرامت کبی واولئک هم المفلحون وانلر
قومدرکه مطلوبلرینه ومقصودلرینه ارشنلر اعد الله لهم جنات تکری انلره جنتلر ویرمش
یارقلری که تجری من تحتها الانهار جنتلرکه آلتندن مکاملری التندن یاغاجلری جنتلرندن
صافی ارمقلر آقر خالدین فیها خلدلکده اولدراولر فوز العظیم اولدراولر تملق وتمام دولته وعزته
ارشمکدر وجاء المعذرون وعذرلرینی جیلر کلدی من الاعراب بادیه نشین عربلردن
تبوک غزاسنه توجه اتمکدن وقتنده لیؤذن لهم انلره دستور ویرلکچون کرو قاملقده که
سفره کتمیه لرو قعد الذین کذبوا الله وادوده اوتوردی انلرکه کذبوا الله تکریه یالان سویلدلر
ورسوله وپیغمبره وحی ایمان دعواسنده مراد بریه عربلری منافقلریدرکه گلمدلر
وعذرلرینی ایلدلر لیصیبن الذین کفروا منهم انلرارشه کفر کلمه سنه اعراب منافقلریدن
کافرلرلرنلره که پیغمبره مخالفت ایدوب موافقت اتمدلر عذاب الیم دردناک والم
وجیع عذاب کیورکلری یاندرر لیس علی الضعفاء ضعیفلر وعاجزلرکوجسزلرلرازره
کناه وعتاب یوقدر ولا علی المرضی ونه خسته لرو علتلولرلرازره ولا علی الذین ونه انلر
ازره که لا یجدون ما ینفقون حرج نفقه ایدجکلرنسنه بولمزلرکه انکله یولکا بابن

دون لر

دون لر بو ذکرلولان قوم غزادن قلمسلرلر انلره حرج کناه وعتاب اولمز جمعینه وحزینه قویه
کبی که یولنلر معذورلرلردر اذا نصحوا لله ورسوله قچمز ایلکدولسه لرو مطیع اولرلر
تکریه وپیغمبره ونصح صلاح فعلدر اخلاصله نیته ما علی المحسنین من سبیل
محسنلرازره که قاصلرلر درحج بر یولدر یوقدر یعنی عتاب وملامت والله غفور رحیم
وتکری تعالی یارلیغیجی درانه که عذرله غزادن قلمه شفقت ادبی درمعذورلره اوده ملغه
رخصت ویرر ولا علی الذین وانلرازره وحی عتاب یوقدرکه درحاندهکلدن اذا ما
اتوک لتحملهم وحی سکا کلمسلرلرسن انلری بندر مکچون که سفره بله آلوب کده سن قلت
لا اجد ایتدکا که بن شیدی بولمزن ما احملکم علیه سزی ازره بندر جکرسنه آت ودوه
کبی تولوا دوندلرو سفرقتکدن کتدلرو اعینهم تفیض من الدمع حزنا وانلرکه کوزلرندن
روان اولورده یاشدن یعنی کوزلرندن یاشلری اقردی قیغوردن الا یجدوا ما ینفقون
بولمدقلرینچون بر نسنه که اوله سفره خرج ایده لرو بوقوده بکا یین درلرو انلرید یکشیدی
انما السبیل عتابه وملامته یولیوقدر الا علی الذین یستاذنونک انلرازره که سندن
دستور استرلرکرو قاملقده وهم اغنیاء حال بوکه انلرغنی لرو یالرلرو انلرکه ازغی و
مرکبی حاضر درضوا بان یکونوا راضی اولدلرکه اولهلر مع الخوالف کرو قلنلرله
که عورتلرلو اوغلنلرله وطبع الله وتکری تعالی مهر اوردی وحذلانله قایدی علی قلوبهم
یورکلری ازره فهم لا یعلمون پس انلر بلمزلرکندوعاقبتلرن وبرعقوبتی که بویرق
دوتمدقلرینن حاصل اولور یعتذرون الیکم عذرلرنوارلرسنه منافقلرکرو
قاله قل لا تعتذروا ایت یا محمد یالان یره عذرلرکمز انکچونکه لن نؤمن لکم هرکز سزه
کلمسلرکز قد نبانا الله تحقیق تکری سنه انا غزسزی تصدیق ایدجکدرکلن اول جهتدن که قد نبانا الله
تکری تعالی بن خبرورمی وبلدردی من اخباركم سزدوکه خبرلرکردن ویالان سویلدکلرکزه ورسوله
وانکر پیغمبری وحی که نفاقدن توبه یی ایدرسز یا انکرازره ثابت یی اولورسز ثم سترددون
الی عالم الغیب والشهادة کزلویی وظاهری بیلندن یکا که دوکلکز ضمایرن وظواهرن بلجی در فینبئکم
بسنه خبرورسه گرکه بعاملتم تعملون اشلدکلرکزنسنه نفاق کزلیوب وفاق اظهارلرا تمکدن واولدیسنه توبیخله خبره
ورب عقاب اتسه گرکدر سیحلفون بالله لکم تزاولاکه اندلرا یچه لرتکری تعالایه سنه که
اذا انقلبتم الیهم سفردن انلر دوندکلرکوقت وبوقرآن مبحث اتلدن بریدرکه بعضی

منافقلرکه اندایچکندن خبر ورمدی جدّ بن قیس کبی وانکرامثالی که پیغمبرم وانکراصحابنه
سفرده کلمکدن صکره معذره کلوب اندایجدلرکه بزجمعه قادر دکلدک حق تعالی بیورر که
یلان اندایجدلر لتعرضوا عنهم تا که انلردن یوز دوندرمکز و عاللرنه قویاسز فاعرضوا
عنهم پس انلردن یوز دوندرمکله و بکمکز انلردن انهم رجس تحقیق انلر مردار و مکروه
بونلر توبه وانا بتله خباثت لردن پاک اولمق ممکن دکلدر وماواهم جهنم وانلرکه
یری ومکانی طاموردر انه انلرن عذاب اولنور جزاء بما کانوا یکسبون انلرن
جزادر کفر ونفاق قزندقلرینه یحلفون لکم اندایجلرلرسنه منافقلر
لترضوا عنهم تاسز انلردن خشنود اولیز وانلرسزدکی دکلزدن امین اولمالر
وابن ابی رسولرم رجوع اتدکدن صکره اندایجدی که هیچ برسفرده پیغمبردن کرو
قلمیه وعبدالله بن ابی سرح دخی فاروق حضورینه بوکبی اندایجدی حق تعالی بیورر که
انلرکه اندی سزدکی رضاکز دکلدر اچوندر بزدوم رضاسز اچون دکل فان ترضوا
عنهم پس اکر خشنود اولسکز ایی هوده منلر یلانجی منافقلردن فان الله لا یرضی
پس تحقیق تکری تعالی خشنود اولمز عن القوم الفاسقین فاسقلر قومندن یعنی
سزدکی رضاکز تکری خشیله انلر اصلی اعتبار اولیان اچون مراد هوده منلری نمی اعتبار
که انلردن راضی اولیله لرو باطل عذرلرینه الدیمه لر الاعراب اشد کفرا ونفاقا
بادیه عربلری قیتی رقدر کفر ونفاق یوزندن مراد مدینه جوارنده اولان عربلردر
تمام بادیه اهلی دکل یعنی صحراشین عربلرکه کافرلغی ونفاقی قیتی رقدر اهل حضردن
انیجون که حق تعالی درقیتی یورکملو و اهل علمله اوتورب طورمزلر واجدر الا یعلموا
ولایقدر انکاکه بیلیه لر حدود ما انزل الله تکری تعالی اندرکی نسنه نک حدلرینی
علی رسوله کندو پیغمبری ازره فرایضدن وسننن شرعدن والله علیم حکیم وتکری
تعالی انلرکه احوالن بیلی درحکمتیله انلرکه اشنه حکم ادجی درومن الاعراب من واهل
بادیه عربلردن کمسنه وارکه یتخذ ما ینفق مغرما سنه نفقه اتدوکی وصدقه
وردکی غرامت وزیان دوتر یعنی کندوصدقه سنی کودنچ وزیان بلور زیراکه
انکرازره ثواب امیدایلمز وریایله ویا ناچار نفقه ایلر ویتربص بکم الدوائر
دسنه کوزدوتر روزکارکردشلرنی ومصیبتلر کوزلر یعنی اسلام دولتی نکبته مبدل
اوله ومسلمانلرکه روزکاری دونه تا نفاقدن خلاص بوله لر علیم واین السوء
ازرلرینه اولسون یارمز کردشی وانلرکه روزکاری نکبته دونسون والله سمیع علیم

وتکری

كز لرلر واياعان واحسان اثرلرن ظاهر ايدرلر نحن نعلم انده بز بلورز انلرى كه كوكللرى
سرّ نه مطلع. سنعذبهم مرتين تزاولا كه انلرى ايكى كز عذاب ايده وز برى
دنيا ده رسوا ايلق ايچون وبرى دخى قبر عذابنه يا انلردن زكات الوب غزا يه تكليف
اتمكله ثم يردون اندن صكره دونرلر لورلر الى عذاب عظيم اولو عذابه كه
جهنم اودير كتور مثللر كه اهل اسلام مخلصلرندن اون كشى عذرسز تخلف ايلدلر چون
تكرى تعالى تنكر تهديدى متخلفلر حقنده نازل اولدوغى بلدرلر انلرك يديسى كندولرن مسجد
ضرر كلرنه بغليوب اندا جدلر كه كندولرن مكيه خلاص اتمكه قوميالر حكم تكرى امر ايليه
آيت كلدى كه واخرون اعترفوا بوقوم جمله منافقلردن ايمش كه پيغمبرم قتنه اقرار
اتدلر بذنوبهم كندو كناهلرنه واعتراف اولدلر خلطوا عملا صالحا قرشدرديلر ايو عملى
يعنى غزالرى كه پيغمبرله اتمشلردى واخر سيئا وبريارى عملدن دخى كه بتوك غزا اسندن
كرو قلدلر عسى الله اولا كه تكرى تعالى ان يتوب عليهم انلرى توبه دن يعنى توبه لرن قبول
ايده ان الله بدرستى تكرى تعالى غفور رحيم توبه اد انلرى يار ليغيجى حم وانلره شفقت ادجى در
بو آيت نازل اولدقدن صكره رسولم بيوردى انلرى جوزدلر واول آزاد اولنلر توبه قبول
شكرانه سنه كندو مالكزن كتوردلر رسولم ايتدى بنى سزدن مالكزى المغه مامور دكلمن
بو آيت نازل اولدى كه خذ من اموالهم صدقة آل انلرك مالللرندن ورد كلرى صدقه
وفرض اولان زكاتى قطهرهم وتا انلرى پاكه ايده سن كناهلردن يا مال سوميكدن كه
عصيانه وطغيانه سبب در يا نخل بخل ستندن وحسنات لرن زياده ايليه سن وتزكيهم بها
وانلرى ارتده سن اول صدقيله وصل عليهم ودعا قل انلرا زرنه ويار ليغيجى اولدغه انلرك
ان صلوتك سكن لهم تحقيق سنكر دعاكز كه انلرك كونللرنه آرام ودولنكدر وخفض
ان صلوتك نكر اودور معرفه يعنى سنكر نمازكز يا دعاكز قلدغكز انلره دولنكدر والله
سميع عليم وتكرى تعالى سنكر دعاكزه اشدجى در انلرك احوالنى بلجى در الم يعلموا ان
الله بلكه بلدرمى بو توبه ادنلر يا توبه اتمينلر معلوم اولدغدر مى آنى كه تكرى تعالى هو يقبل
التوبة اولدر توبه قبول ايدن عن عباده كندو قوللرندن ويأخذ الصدقات
وصدقه لرآلور يعنى انلرك صدقه لرن قبول ايدر وان الله وانى بلدرلركه تكرى تعالى هو
التواب الرحيم اولدر توبه قبول ادجى توبه ادنلرى ايسر كيجى وقل اعملوا وايت عمل
ايلكزاى توبه ادنلر يعنى توبه قبول اولدقدن صكره استقامت ازره اولكز يا بيورركه
اى توبه اتمينلر اشلكزى بركه دلسكز بو امر تهديد اولو فسيرى الله عملكم بو تزاولاكه

تكرى تعالى

تكرى تعالى سزوكز عملكزى كورن خيرون وشرون ورسوله والمؤمنون وپيغمبرى ومؤمنلر دخى
كورن لر وستردون وتزاولا كه دوندرلرسز اولو الى عالم الغيب والشهادة عيبى
وحاضرى يعنى كز لويى واشكاره بلن حضرتنه فينبئكم پس سزه خبرون ويلدرن بما
كنتم تعملون سزاشلدكمكزدن ويلدرمكز عملكزى ايچون تا جزاور مكله در بوندن اول
معلوم اولدى كه اهل اسلامدن تخلف ادنلر اون كشيدى وبيدسنكر قصه سى كه كندولرنى مسجد
ضرر كنه بغلدلردى بكدى واوچى دخى كه كندولرن باغلمشلردى اما رسول فتنه كلوب كندو
كناهلرنه اقرار الله لرورسولءم بيوردى كه بعضكز انلره سويلشمه يدى وانلر اقرارشيه و
انلره كشانده نازل اولدى كه واخرون مرجون وغيرلر مخالفلردن تاخير اولنمشلردر
وكرود وتلشلر لامر الله تكرى بويرغيجون انلرك بابنده اما يعذبهم يا انلره عذاب ايده
تكرى تعالى اكركناه ازره طورسلر واما يتوب عليهم يا انلره توبه ون اكركناه سيشمان اولسلر
والله عليم حكيم وتكرى تعالى بلجى در انلرك يرى قتنه اولسه در ويرلرنه حكم اجى در كتوردى مثلر
كه منافقلردن اون ايكى كشى ابو عامر راهب سوزيله مسجد قبا برابرنده بر مسجد يابدلر
وابو عامر راهب خزرج قبيله سندن اشرافدن ادى وتوريت وانجيل علمنده عمارتى
وارمى ودايم رسولكءم نعتنه وصفتنه مدينه اهلنه اوقوردى چون رسولءم مدينه يه
هجرت اتدى اول يركه خلقى رسوله متوجه اولدلردا بو عامر صحبتندن اوركدلر ابو عامر
صد ايدوب رسولكز تغى ته مشغول اولدى بن اول مسجدى بنا ادنلر ايتدلر يا رسول الله
بر مسجد بنا ايلدك التماس ايدرز كه كلوب انده نماز قلسن غرضلرى بوكه رسولكز غازى
سبيله حملدن محكم ايده لر جبرائيل بو آيتى كتوردى والذين اتخذوا مسجدا ضرارا
وانلركه مسجد اتدكر وبنا اتدلر موءمنلره ضرراچون وانلره اچكشمكچون وكفرا وتفريقا
وكفره يارديم اتمكچون كه آنى كزلرلر وآيرمغچون دخى بين الموءمنين موءمنلرارا سنى كه مسجد
قباده جمع اولورلر يعنى كه موءمنلرارا سنده تفرقه برغلر وارصادا وكوزدوجى اولمغچون يعنى
كوزلمكچون لمن حارب الله تكرى يله جنكر ايدن كمسه لرى ورسوله من قبل وپيغمبريله دخى
بو مسجد يابلمزدن اولكدن مراد ابو عامر راهبدر وليحلفن والبته آندا جه لرچون
بر كشى ايتسه كه بو مسجدى بنچون يابدكز انلره آندا جه لركه ان اردنا الا الحسنى بزدن مقصد
بو مسجدى يابمقده آلا ايلكز كه اول نماز وذكر در والله يشهد وتكرى تعالى طانقلق ورركه انهم
لكاذبون انلر يللا بنجيلرى در كندو آندلرنده لا تقم فيه ابدا اول مسجده نماز چون هم كز طورمه
لمسجد البته بر مسجد كه اسس على التقوى بنيادى اولدلرى پرهيزكارلق ازره يعنى تقوى

ازره یا یلدی مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ اولکی کوندن مراد پیغمبرمز مجدیدر وکاشمر مسجد قبا در
بنی عمر وو بنی عوف محلّه سنده زیرا رسولمز اوّل مدینه چون سنه ارشدوکه قبا
محلّه سنده قوندی اون درت کون آنده طوردی واول کونلرده قبا مسجدن یاپدی وتقوی
ازره اولان مسجد اولدر اَحَقُّ اَنْ تَقُومَ فِيهِ لایقدرکه اینده غاز چون طوره سن فیه
رِجَالٌ اول مسجده، پاکه وارورلر ارنلر وار در يُحِبُّونَ اَنْ يَتَطَهَّرُوا سوز لرایچون
که خردار لردن پاکه اولهلر یعنی میمثه پاکلکدلرلر وایتمشلر که جنابت
وحملرلر وبعضی قشنه معاصی دن ویاروز خولردن ارغمقدر وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرِينَ
دنکری سوکه پاکه اولنلری سوزر که غسل وغشدن ودرلو خبائث دن ارنورلر اَفَمَنْ اَسَّسَ
بُنْيَانَهُ پس اول کمسه که بنا سنکر عملن اوزره عَلَىٰ تَقْوًى مِنَ اللّٰهِ تقوی وبرهیزکارلق
ازره دنکری نک دن وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ وخشنولق ازره اشمکچون یکرمی در اَمْ مَنْ اَسَّسَ بُنْيَانَهُ
یا اول کمسه یی که کندو دینی بنا سنکر عملن اوزره عَلَىٰ شَفَا جُرُفٍ هَارٍ بردره کنارنده
که انکر التی سیل صویی یبوب دوشمکله یقین اوله وبو بجلین سست یره، چون بنا یالر
فَانْهَارَ بِهِ پس انی بنا ایدنله بله دوشر وَيَقْلُوزُ فِي نَارِ جَهَنَّمَ طاموادونه وبو بر مثلدر
انلرچون که کندو دینلری بنیادن باطل اشلره قورلر وعاقبتلری جهنّمه کرمکه اولورلر وَ
اللّٰهُ لَا يَهْدِي دنکری نک یول کوسترمز الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ظالملر قومنه که انلرولک
مقصود حیدر اراغ ایلر لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي زایل اولمز وعمیشه رانلرکه اول بنیاده لری
که بَنَوْا رِيبَةً بنا اتدلر ویا یدلر فاسد غرضلرله شکر ونفاق سببیله فِي قُلُوبِهِمْ یورکلرنده
وایتمشلر که مراد انلرکه بنا سن یقدر مقدر رسولمز بیوردی اول مسجدی یقدلر ویا قدلر وحکم
اولدی که مدینه اهلنکر عز یلمسی انده اوله یعنی بوسببله دایم غم وحسرتده اوله لرا اِلَّا اَنْ تَقَطَّعَ
قُلُوبُهُمْ مگر اولکه یورکلری پاره پاره اوله ادراکه قابلیت اولمدغچون یا یورکلری
کسیلنجه وایتمشلر که تقطّع قلوب انلرکه یورکلری قتللره پاره لنمقدر یا اُولمله یا قبره
یا طاموده وبعضی ایدر توبه واستغفار وندا متلو بوامور مثلازره وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ
دنکری سوکه بلجی درکه انلرینا لرن نه نیت ازره اقودلر حکیم احجی درانلرکه جزا سنه حکمت ازره
اِنَّ اللّٰهَ اشْتَرَىٰ تحقیق تکری یوی صتون الدی مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اَنْفُسَهُمْ موءمنلردن نفسلرنی
که غزاده جنکر ایده لر وَاَمْوَالَهُمْ ومالرن دخی که انکر یولنه نفقه ایده لر بِاَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ
انلره جنّت ورمکله بوبر عقیلدر موءمنلره جنتی ثواب ورمکچون انکله که مالرن ونفسلرن
انکر یولنه بذل ایده لرزیراکه هر موجود اولان نسنه تکرنکدر بسه ای بنده مالکز ونفسکز حق

یولنه

یولنه فدا ایله که جنّته وریدار اون سن يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ جنکر ایدرلر بوموءمنلرکه
نفسلری صتون الغنذر تکری یولنده وانکر رضا سیچون فَيَقْتُلُونَ پس کاه دشمنلری اولدرلر
وَيُقْتَلُونَ وکاه اولدرلورلر کافرلر الذین وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا تکری نک انلره بو بیع وشری
ازره حق وعده قلدی که ثابت وباقی درواندده، خلاف اولمز فِي التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ وَ
الْقُرْآنِ بوکتابلرده، دلیلدر انکر ازره که اهل توریت وانجیل قتاله بویرلمشلردی وَمَنْ
اَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللّٰهِ وکمدر عهدنه وفا ادجی رکه یعنی عهدنی یرینه کتورن تکریدن غیری
که کیرم درو کریم وعده سنه خلاف اتمز فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي پس شاد اولکز اول
بیعکزله که بَايَعْتُمْ بِهِ انکله بیع اتدکزیعنی صاتدکزمالکزو نفسکزی جنّته وریدار صاتدکز
وَذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ واول بیع اولو قور تلقدر مدارکده امام جعفر صادقدن
نقل ایلرکه ای موءمنلر سزدن قیمتلکز دکلدر الا جنّت پس کندو کزی الکا صاتکز یعنی دنیای
فانی متاعنه صاتمکز که سزآخرتکز باقی نعیمنه لایق سز التَّائِبُونَ اول موءمنلردر توبه
ادجیلر یا معاصی دن حقه دوننجیلر الْعَابِدُونَ حقه طلجی لرواخلاصله عبادت ادجیلر
خدمت شرایطیله الْحَامِدُونَ حقه شکر ادجیلر واوکو جیلر کندولره ارشن زحمت ونعمت ازره،
السَّائِحُونَ اورج ده وتجیلر یا سیّرا ادجیلر علم ومعرفت طلب اچکچون الرَّاكِعُونَ غازده،
رکوع ادجیلر یا تکری درکاهنده آلچقلق ادجیلر السَّاجِدُونَ سجده ادجیلر خلوتلرده،
دعاونیاز اچکچون الْآمِرُونَ بِالْمَعْرُوفِ ایلکر بویرجیلر دخی یعنی ایمانه وطاعته وسنّت
رسولمزه وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ ومنع ادجیلر کفردن ومعصیتدن وبدعتدن اوعقدن
سکرنجی وَالْآمِرُونَ له نهی ارلسنه خند اولدیغچون درر یا اوَ معروف ونهی منکر ارلسنه جمع
اچکچون کویا که هر بری بر شیئی در بر بره جمع اولمق کره وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللّٰهِ و
ضقیلجیلر تکری حدلرنی که حکملر درو بَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ وبشارت ایله موءمنلره ومتّصف که
بوصفاتله موصوفلردر مظهر موضعنه وضع اولمق انکر ازره دلیلدر که ایمان بوفضایلی
اقتضا ایدر وبشارت اولنلرنسنه حذف اولدیغی انکر تعظیمنه وتکثیرنه اشارتدر کتورمشکزه
رسولمز اناسی قبرنی زیارت اتدکدن حکم اغلبوب بیوردی که انکر زیارتنه دستور
استدعا ورلر واستغفارنه اجازت ورلدم منع اتدلر بوایت کلدی که مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ
صحیح اولمز ورَوا دکلدر پیغمبر وَالَّذِينَ آمَنُوا وایمان کتورنلره دخی اَنْ يَسْتَغْفِرُوا
لِلْمُشْرِكِينَ که یارلغمق دیله لرمشرکلرچون وایتمشلرکه پیغمبرمز ابوطالب که رسولکز عمویی
ادی انکرایمان اتدن نومید اولدی وفات اتدکدن رسولمزایچون استغفار ایلدی صحابه ایتدلر

یا یخون بزاتلرز واقربا عزاچون استغفارا تعزز حال بوکه ابراهیم دم کندوا تاسیچون
استغفار ایلدی آیت کلدی که رَوَادکلدر پیغمبر ومؤمنلره که اهل شرک اچون
یارلغمق دیلیلر وَلَوْ كَانُوا أُولِي قُرْبَىٰ اکرا اول مشرکلر یقنلق اسی اولسه دخی یعنی ضمگ
مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ انلر روشن وبللو اولدقدن صکره أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ آینه که مشرکلر
جهنم ملازملریدر یعنی چون بلدلر که مشرکلر طاموا ایلی درلر چون استغفارا تعیلر
وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ وابراهیمک استغفاری دکلدی اتاسیچون
إِلَّا عَن مَّوْعِدَةٍ الا بروعده یه وفا اچکون که مناظره وقتنده وَعَدَهَا إِيَّاهُ آینی
اتاسنه وعده قلمشدی یعنی بیع ده کلدرکه ابراهیمک اتاسی ابراهیم وعده اتمشدی که
بن ایمان کتورم پس ابراهیم ایتدی چقنکه سن ایمان کتوره سن بن سنیکون یارلغمق دیلم
فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ پس چقنکه ابراهیم روشن اولدی أَنَّهُ عَدُوٌّ لِّلَّهِ که انکر اتاسی
دشمندر تکری تعالایه یعنی کفر ازنه اولدی یا برو جهلی اکا معلوم اولدی که آزر ایمان
کتورمکدن دکلدر تَبَرَّأَ مِنْهُ اندن بیزار اولدی واستغفارا تعدی إِنَّ إِبْرَاهِيمَ تحقیق
ابراهیم لَأَوَّاهٌ اوه اچی اولی رقت قلبدن کنایتدر یعنی یوقه
یورکلو ورحم اچی یاوشن کیشیدی پس صکره نبی آیتی رسولکر ومؤمنلرکه عذرنی بیورر
چون انلر منع اولمزدن اولکی استغفارا تدلرانکله عتاب اولمز وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ
قَوْمًا نوتکری تعا برقومی ازدرمز وضایع ایلمز یا انلری ضلالت الهی کبی دوتمز بَعْدَ إِذْ
هَدَاهُمْ انلری اسلامه یول کوسترمکدن صکره حَتَّىٰ يُبَيِّنَ لَهُم تا انلره روشن وبیان
قلنجه مَّا يَتَّقُونَ انلر پرهیز ایدجکلری نسنه وایتملرکه بو آیت برجماعت حقنده درکه
خمر حرام اولمزدن اول اجل قدرجنی اچدلر بیورر که انلر اول اشلدکلری کناه وعتاب
یوقدر إِنَّ اللَّهَ تحقیق تکری تعا بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ دوکلی نسنه انلرکه اول واخرنی
بلیجی در إِنَّ اللَّهَ لَهُ تحقیق تکری تعا لیسلدر مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ کوکلر ویرلرپادشاهلغی
پس هم نکدولسه اشلرینه اکا مانع اولمز ونزاع ایدن غیری يُحْيِي وَيُمِيتُ درلر اولوری
واولدررودخی درلر وَمَا لَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ وسز یوقدرای مؤمنلر تکری تعادن غیری
مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ هیچ برپادشاه، ونه یاردیاردجی که سزه اچی ایده لرویارر که
خطاب کافرلره اوکه بیورر که تکریه طابکز که سزه اندن غیری معین وناصر یوقدرو
سزی عذابدن صقلر اکر ایمان کتورسکز ومعاصیه توبه اتسکز لَّقَد تَّابَ اللَّهُ
عَلَى النَّبِيِّ تحقیق تکری تعا توبه اوردی پیغمبر ازنه یعنی توبه سن قبول اتدی منافقلر

تخلفده

تخلفده اجازت ویرمکجون وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنصَارِ ومهاجر وانصارازرجنی طبعله عناوله دخلی
یعنی انلرون برجماعت که تبوکه غزاسنه جملرلرجی الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ انلرکه پیغمبر اویدلر وقتنه
فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ طارلق زمانده وتبوکه لشکرنده عظیم طارلق واردی وهواغایت
اصی ادی مِن بَعْدِ مَا كَادَ یقین اولدقدن صکره غایت دارکلدن که تَزِيغُ قُلُوبُ فَرِيقٍ
مِّنْهُمْ میل ایده انلردن برطوتمکه یورکلری یعنی انلردن برطایفه نکیولکلری میل اتمکه
وَدوغمکه یقین اولدقدن صکره سویلکه برجماعت غزادن دوغمکه استدلر یارسول اویقدن
فراغت ایده لر شدت ومشقت سببیله ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ پس حق تعا انلره توبه وردی
وکناهلرن بغشلدی إِنَّهُ بِهِمْ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ تحقیق تکری تعا انلره شفقت ورحمت اچی در
زحمت ومشقت سببیله اولان کناهلرن عفو ایلر وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِّفُوا اوچ غزاده
اوچ کشی ازرجنی توبه وردی که اکرو قعدلر وانلرکه اشی تکری حکمنه موقوف ایتدیلر
اولکدن ذکر اولندی که اون کشی تبوکه غزایه کمدن تخلف ایدوب اوجی کندویی مسجده ربط کنه
باغملدی که کعب بن مالک وهلال ومراره رتاخیره قونلدی ورسول دم بویردی که انلره
کلمه سویلتمیه وانلره قارشمیه قرق کوندن صکره بیوردی کندو عورتلرندن اراغ اولدلر
بواشه انلره دشوار کلدی حَتَّىٰ ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ تا قچنکه ازلرنه یرطار اولدی
بمارحمتیکه کیکر لکی واچقلغیله وبوکلام شدتدن ونهایت برش فلقدن کنایتدر
وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنفُسُهُمْ وکندولرازره کوکلرینی دخی طار اولدی غم وغصه سببیدن
ووحشتدن که کمسه انلره مونس اولمزدی وَظَنُّوا أَن لَّا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ وبلدلرانکه
پناه وصغنجق یرپوقدرتکری تعادن قچمکدن إِلَّا إِلَيْهِ مکر پنه اکا وانکر کرمندن
یارلغمق دلدلر ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ اندن صکره تکری تعا انلره توبه وردی لِيَتُوبُوا تاکه توبه
ایده لر وحقه دونه لر ومقرر درکه تااول توبه ورمیه کسه توبه اتمز وقبول ایدن یه اولدلر
آللی کوندن صکره بوآیت کلدی وانلرکه توبه سی قبول اولدی إِنَّ اللَّهَ تحقیق تکری
تعا هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ اولدر تایلدرن توبه قبول اچی وانلره رحمت اچی
یَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ای مؤمنلر یولکی اتقوا اللَّهَ تکریدن صقنکز یولکز کبی فعلکز
اوم مخالف اولمه اشلمکز وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ وکرچکلرله اولکز کعب بن مالک و
اول اکی کشی کبی که طغرو سویلدلر وباطل عذراغدلر وایتملرکه خطاب یهود ونصارایه در
یعنی ای موسایه وعیسایه ایمان کتورنلر محمده مخالفت اتمکدن صاقنکز وکرچکلرله
اولکز که پیغمبر که اصحابندن مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ روادکلدر ویارغمدینه اهالیسنه وَمَن

غزاده

انلر

انلر

وجانلری

حولهم من الاعراب وانلرك چوره سنده اولان بادیه نشین عربلره دخی ان یتخلفوا که
تخلف ایده لر وکر وقاله لر عن رسول الله تکری پیغمبرندن نهی در صیغه نفی ده ومدینه
اهلنی وچوره سنده اولنلری تخصیص اتمک اکا یقین اولدقلریچوندر که رسولک تبوک غزاسنه
چقدوغن بلورلر ولا یرغبوا بانفسهم ویوقدر انلره که رغبت ایده لر کندو نفسلرنه عن
نفسه پیغمبر نفسندن یعنی کندولرن صقلیه لر وپیغمبر چکدوکی زحمتلری انلر اختیار اتمیه لر
ذلک بانهم اول اویمق وتخلفی ترک اتمک انکچوندر که انلر چون پیغمبرله اوله لر لا یصیبهم ظماء
انلره صوسزلق ارشمیه ولا نصب ونه یول زحمتی ویورلمق ولا مخمصة ونه قتی صوسزلق
فی سبیل الله تکری تعالی یولنده ولا یطؤن موطئا وادم اتمزلر وایاق باصمزلر بر مکانه
کفار مکانلرندن آت یا دوه ایاغیله یا کندو ایقلریله که یغیظ الکفار کافرلری خشمه
کتوره وقاقده ولا ینالون وارشمزلر من عدو نیلا دشمندن بر نسنه ارشمک قتل واسیر
اولمق کبی وغارت وکسر وهزیمت وجراحت کبی یعنی بونک کبیلر دشمندن ارشمز الا کتب
لهم به عمل صالح الا انکله انلره عمل صالح یازلور یعنی انلرک هر برنه که بونلردن ارسه
یعنی قتلدن وجراحتدن ثوابه مستحق اولورلر ان الله لا یضیع تحقیق تکری تعالی ضایع ایلمز
ویتورمز اجر المحسنین ایولرک مزدنی یعنی مجاهدلرک ولا ینفقون ونفقه اتمزلر
وخرج ایلمزلر نفقة صغیرة بر کچی نفقه یعنی آز نسنه قامچی تاصمه سی کبی یا آت نعلی یا بر
صاع خرما که وره لر ابو عقیل کبی ولا کبیرة ونه بویک نفقه یعنی چوق ذو النورین وعبد الله
بن عوف کبی ولا یقطعون وادیا وقطع اتمزلر کندو سیرلرنده هیچ بر صو وسیل یرنی
مراد سفر یولیدر یعنی هیچ بر یری قطع اتمزلر الا کتب لهم الا کندولره انک ثوابی یازلور
واول یازمق نیچوندر لیجزیهم الله تکری تعالی انلره مزدورمکچون احسن ما کانوا یعملون
انک یکرکن که حق یولنده عمل ایدرلردی چون احسنک جزاسن وره حسن جزاسن دخی
اکا الحاق ایدر انک مزدن تمام وزیاده اتمکچون کتورمشلر که چون انواع تهدیدات متخلفلر
شاننده نازل اولدی مؤمنلر اکا عزم اتدلر که چون بر طایفه غزایه چقسلر بونلرک
جمیعسی دخی بله چقه لر آیت نازل اولدی که وما کان المؤمنون اولمز وروا دکلدر مؤمنلره
لینفروا کافة که انلرک دوکلسی غزایه چقه لر زیرا معیشت امرنه خلل ارشر فلولا
نفر پس نیچون چقمدی من کل فرقة منهم انلرک هر بولکندن مراد قبیله وشهر اهلی در
طائفة بر طایفه که غزایه کیده لر وباقیسی توقف ایده لر لیتفقهوا فی الدین تا علم
طلب ایده لر دینده وفقه اوکرنه لر وعبد الرزاق بن همامدن مرویدر که مراد اصحاب

وبولمزلر

حدیث در

حدیث در ولینذروا قومهم وتا که فقها قورقده لر کندو قوملرن اذا رجعوا الیهم
چون غزادن انلره دونه لر لعلهم یحذرون اولا که انلر حذر ایده لر قورقدلقلری نسنه دن
یا ایها الذین آمنوا ای انلر که ایمان کتوردلر قاتلوا الذین جنک ایلک انلرله که یلونکم
من الکفار سزه یقین اولورلر کافرلردن یعنی سزه یقین اولان کافرلرله جنک ایلک جهودلر
کبی که مدینه چوره سنده اولورلر وآتیمشلر که مراد اهل روم در که شام ولایتی مدینه یه
یقین در وبهر تقدیر جنک ایدک یقین دشمنلرله ولیجدوا فیکم غلظة وکافرلر سزده
اریلک وقتیلق بولسونلر کندولره نسبت یعنی جنکده قوت وشجاعت وصبر لو فهم اتسونلر
واعلموا ان الله وبلک آنی که تکری تعالی مع المتقین متقیلرله در حفظله ویاردمله و
نصرتله فتوحاتده مذکوردر که حق تعالی مؤمنلره یقین کافرلرله جنک بیوردی وهیچ نفس
امارهدن قتی دشمن وکافر یوقدر وسکا دشمنلرک یقینغی اولدر پس انکله جنک اتمک غزای
اکبردن عبارتدر آنی قتل اتمک اولی ویکرکدر واذا ما انزلت سورة وقچن که قراندن
بر سوره اندرلسه یا بر پاره فمنهم من یقول پس منافقلردن مکسه واردر ایدر بر منافقه
دخی انکار واستهزا ایوزندن یا منافقلرک بعضیسی ضعیف مؤمنلره ایدرلر ایکم زادته
هذه ایمانا سزوک قنقلزک بو سوره ایمانن آرتردی وانا غمه سن زیاده قلدی فاما
الذین آمنوا پس انلر که صدقله ایمان کتورمشلردر فزادتهم ایمانا پس بو سوره انلرک
ایمانن ویقینن ارتردی ودینده ثباتن وهم یستبشرون وانلر شاد اولورلر انک نازل
اولدوغنه که انلرک کمالی زیاده لغنه وحاللری یوجالکنه سببدر واما الذین واما اول
کشیلرک که فی قلوبهم مرض یورکلرنده شک ونفاق وحسد وبغض اسلام رنجی وار
فزادتهم رجسا پس بو سوره انلره شک ونفاق ارترر الی رجسهم انلرک شکلرنه
ضم ایدوب یعنی غیری سوره لره دخی کمان ایدرلردی پس بونکله انلرک شکی جمع اولدی
یا انلرک کفری ازره کفر ارتردی وماتوا وهم کافرون وانلر اولدلر کافرلرکن یعنی کفرلری
محکم اولدی تا که انلر کفر ازره اولدلر اولا یرون یا کورمزلرمی بو منافقلر انهم یفتنون
انی که انلر مبتلا اولورلر وصنانرلر درلو بلالرله مرضدن وقحطلقدن واندن غیری
یا انلرک نفاقی وکذبی ظاهر اولور مسلمانلره فی کل عام مرة هر یلده بر کز او مرتین
یا ایکی کز ثم لا یتوبون اندن صکره انلر نفاقدن توبه ایلمزلر
ولا هم یذکرون وانلر اوکت دخی دوتمزلر زیرا که مبتلا اولدقلرن فهم اتمزلر واذا ما انزلت
سورة وقچن که قراندن بر سوره اندرلسه که انده انلرک غیبی مذکور اولسه نظر بعضهم الی

زیاده قلدی

بعضی انلرکه بعضی بعضنه بقریغ کوزله بر برینه اشارت ایدرلر انکار و استهزا
یوزندن اول سوزه یه یا خشم و غضب یولندن که کندو عیبلرن اشدرلر یا بر برینه
عجز ایدرلر مجلسدن قاچمغه و ایدرلرکه هَلْ يَرَاكُمْ مِنْ أَحَدٍ هیچ مسلمانلردن برینه
برمکسزین کوریرمی اکر مجلسده چقوب کتسکز اکر برمکسزین کورسه دیرلر و اکر کورمزلر
قلقلرلر ثُمَّ انْصَرَفُوا اندن صکره دوندلر و پیغمبر مجلسنده کتدلر صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ تکری
تعالا دوندردی انلرکه یوقدر کلرن بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ آنکسبیله که انلر بر قوم در که
حقی فهم اعتبار لرانکار و عناد ایدرلر لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ تحقیق سزه ای آدمیلر
پیغمبر کلدی تکری جلیله مِنْ أَنْفُسِكُمْ سزدن کی جنسکزدن آدم اوغلنی تا جنسیت
سببیله اندن استفاده ایلیه سز یا سزدن ای اعراب سزدن پیغمبر کلدی سزدکی دلکزله
سویلر عرب دیلیدر عَزِيزٌ عَلَيْهِ دشوار اولور انکر ازرنه مَا عَنِتُّمْ سزه رنجه و زحمته
دوشه کلکزنه و بعضی عزیزی وقف ایلر آیه رسولکز صفتن بلورلر و مَا عَنِتُّمْ معناسنه
بویله درلرکه آنکر ازرنه در اشله کلکز کناه یعنی انکر عذری آنکر ازره در قیامتده کونده
شفاعتله انکر تدارکن ایلر حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بر صفت وحشی بوکه حریص در سزدکی اسلامکز
ازره بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ مؤمنلره شفقتلو و در رحمت اوجی در انلرکه کناهلرن
عفو ایلر فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ پس سن ایت یا محمد تکری تعالا بکایتر سزدکی شرندن کفایت
ایدوب بنی سزه غالب ایتمکله لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ هیچ برکیمسه معبود یوقدر الا اول تکری
عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ انکر ازره توکل ایلدم و کندو اشمی انکا قودم وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ
الْعَظِيمِ و اولدر اولو عرش اتسی حرکه ملکلر عظیم در یا اول عرشکه ملایکه دعا ایتمه
قبله اولمه حق تعالا اینکر کمال قدرتنه و حفظنه اشارتدر سورة يونس مكية
مائة وتسع آيات بسم الله الرحمن الرحيم الر حروف مقطعه ابن زید قولیله سوره
اولدیدر و علم الهدی بیورر که تکری تعالا سوره یه آدورر دلدوکی شئه و ایتمکله که الر
أنا الله الرحمان دمکدر یعنی الف انایه و لام لفظه الله و را رحمانه اشارتدر و بحرده
کلمشدرکه هر حرف حق تعالادن رسولنه اشارتدر یعنی الف الایه و لام لطفه و ری رحمته
یعنی تکری تعالا بیورر انداجرم بنم بختلرمه و لطفمه و رحمتمه که سکا ارزانی قلدم تا ابد دکن
قسمکی جوانمرد بولدر تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ بو سوره حکمتلو قرآنکر آیتلریدر یا محکم
کتابکر که آنده تناقض و اختلاف یوقدر یا اولکه منسوخ اولمز یا برمکه انکی تغییره
قادر اولمز ابن عباس بیورر که چون حق تعالا حضرت رسولی پیغمبر قلدی قریش اولولری انکار

اظهار

اظهار رایدوب ایتدلرکه عجب تکری تعالا عالمکره آدمیلردن پیغمبر کوندرده و بو جمله دن ابو
طالبکز یتیمن اختیار ایده حق تعالا بیوردی أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا خلقه عجبی در و حکمتی
اولور أَنْ أَوْحَيْنَا بزوم وحی اندکمز إِلَىٰ رَجُلٍ مِنْهُمْ انلرکه جنسندن برکیسه و انلرکه
قبیله سندن و وحیمز مضمونندر أَنْ أَنْذِرِ النَّاسَ اولکه آدمیلری تکری عذابندن
قورقوتمه آنذاری جلیله قلدی زیرا هیچ برمکسه یوقدرکه انکا قورقوا ومیه و بشارتی اهل
ایمانه تخصیص اندی زیرا کفاره بر صفت که سبب بشارت اولمه یوقدر اندن صکره
بیوردی که وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وهشتله انلری که ایمان کتورلر اَنَّ لَهُمْ قَدَمَ صِدْقٍ
تحقیق انلره کرچکدن قدمی واردر یعنی الرو کتمکدر عِنْدَ رَبِّهِمْ پروردکارلرینی قتنده یعنی ایمان
و طاعت یاتکری رضایی یا ملایکه دعاسی انلرکه حقلرنده یا خیر عملکرکه الرو کوندرمشلر
قَالَ الْكَافِرُونَ کافرلر ایتدلر انلره پیغمبر کلدکدن صکره و خوارق عادات کوسترمکدن
صکره که معجزات و کرامات ظاهر اتمکدر إِنَّ هَٰذَا لَسَاحِرٌ مُبِينٌ تحقیق بو کشی آشکاره جادودر
بونلری سحرله اشلر إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ تحقیق سزدکی ربکز الله تعالا در الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضَ اول الله که قدرتنه بدیع و حکمتنه قصور کلمکو کلری و یری یارتدی کیتو
عالمی اجسامکز اولری فی ستة أيام آلتی کون مقدارنده دنیا کونلرندن ثُمَّ
اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ اندن صکره مستولی اولدی عرشه که مخلوقاتکز اولری در
يُدَبِّرُ الْأَمْرَ تدبیر ایدر و وزیر کائنات اولمغه حکمت مقتضاسنجه یا تقدیر ایلر
أَوْ لحق نسنه لری دلدوکی وجهه ازره مَا مِنْ شَفِيعٍ هیچ برشفاعت اوجی یوقدر قیامتده
کوسترمه إِلَّا مِنْ بَعْدِ إِذْنِهِ الا تکری دستور ورمکدن صکره انکا که شفاعت
ایلیه بو کلام باطل معبودلرکز شفاعتنی ردّ ایدر و انلردن غیرکز شفاعتنی اثبات
ایلر تکری تعالا اذنیله ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ اول خدا که صفات خلقه و تدبیر و استیلایله
موصوفدر سزدکی پروردکارکز در زیرا انکر بو صفتلره شریکی یوقدر فَاعْبُدُوهُ پس
انکا طابکز أَفَلَا تَذَكَّرُونَ پس اوکت دوتمز میسز یا تفکر اتمز میسزکه عبادته مستحق
اولدر سزدکی معبودلرکز دکل إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا انکر حضرتنه در سزدکی جمیعکزك
دونکی اوملمه و حشر اولمغه اندن غیری یوقدر پس حاضر اولکز وَعْدَ اللَّهِ حَقًّا
تکری وعدی در حق و کرچکدر انده خلاف اولمز إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ تحقیق تکری مخلوقاتی
اولدن یارتدی یا یارتمغه باشلدی ثُمَّ يُعِيدُهُ پس آنی اولدکدن صکره یه اوکا دونکی در
ابدا و اعاده دن مقصود ثواب و عقابدر نتاکه بیورر لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا

انکر سؤالی جوابنه

تا جزاوین انلره که ایمان کتوردیلر وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وایو عملر اشلدیلر یا لقسط کذو
عدلیله یا انلره عوض وین عدل لله وَالَّذِينَ كَفَرُوا وانلرکه کافر اولدیلر لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ
انلره ایچمکلرواردر جهنمکه قیزمیوبدن که ایچدکلری وقت امعالرین وباغرصقلرین دوغرار
وَعَذَابٌ أَلِيمٌ ودخی انلره اغر دخی عذاب وارکه هیچ تخفیف اولمز بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ
انکر بسبیله که تکریه و پیغمبره کافر اولدیلر دی هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً اولدر اولکه
کندو قدرتیله کونشی ایدن نلق قلدی وَالْقَمَرَ نُورًا وایی دخی نور قلدی عالمی انکرازده درکه
اکر ایده نلق کندودن اوله ضیا درو اکر غیریدن اوله نور درو انوار دخی کلمشدرکه حق تعالیو
آیتده تنبیه ایلدی اکاکه کونشی کندو ذاتیله نور لودرو ای غرضله نور لنور واول مقدارکه
کونشه مقابل اوله نتاکه علم هیاتده معین اولمشدر وَقَدَّرَهُ مَنَازِلَ وکونشله ایکی برینه
منزللر تقدیر ایلدی فلکده انلرکه سیری قدر واشتهر اولدرکه آیه یکرمی سکز منزل دیوزتدی
وای برکون برمجه ده منزل قطع ایدر لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ تاکه سز بله سز یللرصاغشن وکونلر
چون یل آیلری مشتملدر ای ذکر ایلدی وَالْحِسَابَ وقتلرحسابن دخی بله سز کندو
معامله کزوجهتا تکزده مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَٰلِكَ تکری تعالیا رتمدی اول خلق کورا ولانی إِلَّا
بِالْحَقِّ الاحقله وایونله دکل وایدرلر با لام معاسنه در یعنی مکر بیان حق اچون يُفَصِّلُ
الْآيَاتِ روشن ایدرز آیتلری وحفص غایبلم اوقور یعنی تکری تعالیبیان ایدر کندوقدرتی
دیللرن لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ برقومه کیم بلورلر یعنی انده ایدنلره ایدوب فایده دوترلر
إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ تحقیق بکیله کوندوز مختلف اولمقده کهبربری ارد نجه کلوب
کتمکدر یا نور وظلمتده مختلفدر وَمَا خَلَقَ اللَّهُ وتکری تعالیا رتدیغی نسنه ده فِي السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ کوکلرده ویرده درلونه لر لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَّقُونَ نشانلردرعبرتلردر صانعکر
وجودینه ووحدتینه وکمال علم وقدرتینه برقومه کیم عاقبت حالدن قورقرلر یعنی
قیامتده عذاب اولمقدن إِنَّ الَّذِينَ بدرستی انلرکه لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا امیدانمزلر بزوم
دیدارمزه یعنی آخرتده منکرلردرکه محل دیدارمز ورَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وخشنود اولدیلر
دنیا درلکیله وآرمکلدیلر وَاطْمَأَنُّوا بِهَا وانکله آرام اندیلر وامین اولدیلر یعنی همتلری
دنیا لذاتنه اولوب آخرت لذتلرندن غافل اولدیلر یا اولکه دنیاده ساکن اولوب امین
اولدیلر بروجهله که کویا هم کز انلره اندن رحلت اتمز وبلدیلرکه آخر دوکلسی اولسه کرك
وَالَّذِينَ هُمْ واول کسیلرکه انلر عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ بزوم کتابمزآیتلرندن یا صنعم دلیل
لرندن غافلدرلر وذکر خبرلرندن أُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمُ النَّارُ اول ذکر اولانلر بولکر انلرکه اوجق

یری

یری طاموادیدر بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ قزندقلری معاصی دنی اترویغه کفر وشرکه و
نفاقجون إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا تحقیق انلرکه ایمان کتوردیلر وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وایو عملر
اشلدیلر وایلکلرقلدیلر يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ انلرکه پروردکارلری انلره یول کوسترر آخرتده
بِإِيمَانِهِمْ انلرکه ایمانیله نوریله جنت یولینی یا انلرکه ایمانی بسبیله انلره یول کوسترکه
انکاملوکه ایدوب حقایقه ارشرلر تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ روان اولور انلرك
مکانلری آلتلرندن صوار مقلری فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ نعمتلو جنتلرده وخوشلق بستانلرنده
دَعْوَاهُمْ فِيهَا جنت اهلنکر تکریه جغر مقلری جنتده اچمکلرینه براز زولری اولسه اولدرکه
ایدرلر سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ منزه سن وسنی باکلغله یاد ایدرز ای بزم اللهم وچون بوکلمه
دیه لر انلرکه دیدوکی حاضر اوله وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وانلرکه تحیتلرکی بربرینه جنتده
یا حق یا ملایکه تحیتی انلرازده سلام اوله وَآخِرُ دَعْوَاهُمْ وانلرکه صاکن غی دعالری
بو اولاکه ایده لر أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ شکر تکریه که رَبِّ الْعَالَمِينَ عالملرنبیلیجی درو ایتکلرکه
چون موده منلر جنتده کن لرحق تعالنکر نورن مشاهده ایدوب تحمید وتسبیح ایده لرو
انلره تسبیح لذتی جنتکر جمیع لذتلرندن خوشوق کلر بعضی مفسرلر انکرازدرکه
کفار عذابکر اغرنه تعجیل ایدرلردی بو آیت کلدی کهانلر طلب اتدوکی عذابی
بزتعجیل اتمز وَلَوْ يُعَجِّلُ اللَّهُ واکر تکری تعالیتعجیل اتسیدی وتزلدیدی لِلنَّاسِ
الشَّرَّ اذیلکه شری یعنی انلرکه بددعاسن قبول ایدوب اِسْتِعْجَالَهُمْ بِالْخَيْرِ انلرخیره
اولدکلری کبی یعنی خیر دعانکر قبولنه اولدکلری کبی لَقُضِيَ إِلَيْهِمْ أَجَلُهُمْ انلردنیاکی
یکاسورلودی انلرکه اجللری وتعام اولوب هلاکه اولورلردی فَنَذَرُ الَّذِينَ پس بز
قورزوترکه ایدرز انلری که لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا امیدانمزلر بزوم دیدارمزه یا محشر
انامزلر ویابعث ونشر کونینه جزاعمدن قورقمزلر فِي طُغْيَانِهِمْ یعمهون ازغوایلرنده
یعنی استدراج طریقیله انلرجهلت ورزتا ضلالتده سرکردان اولهلر وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ
الضُّرُّ وبچون آدمیه رنج وقتی لق ارسه مراد مطلق کافرلردراکر اکافرارسه دُعَانَا
لِجَنْبِهِ اخلاصله یان چغرر یانی ازره یا توبه یعنی اول زحمتده دوشکده یاتورکن
أَوْ قَاعِدًا یا صحت حالنده اوتورر کن أَوْ قَائِمًا یا ایاغ ازره طورر کن مراد جمیع
احوالدر یا درلو زحمت وضررا چوندر فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ پس بزکه بسمکله اندن
آنکر زحمتی وضررنی کدرمزوز اخلاصله دعاقلدیغجون مَرَّ كَأَنْ لَمْ يَدْعُنَا یورر
همان اولدغی یولی ازره یا دعا محکمندن بکر ایرق اکا رجوع ایلمز صانکه اول هیچ بزه

جغر مدی اِلَی ضُرٍّ مَسَّهُ برز حمتی دفع اینکون که انکار رشدر یعنی کندویه ارشن
زحمت اچون صانکه برغ جغر مدی ومدد استمدی کَذٰلِکَ زُیِّنَ اینجلین بزنلدی
لِلْمُسْرِفِینَ مسرفلر چون که حدن بجاوزایدرلر مَا کَانُوا یَعْمَلُونَ اشلدکلری نسنه لر
که اوامر ونواهی حن اعراض ایدرلردی وَلَقَدْ اَهْلَکْنَا الْقُرُونَ وحقیقتن بزهلاک ایلدکه
اهل قرنلری یعنی زمان اهلنی مِنْ قَبْلِکُمْ لَمَّا ظَلَمُوا سزدن اوکدن ای اهل مکه ظلم اتدکلری
وقت پیغمبرلرینی تکذیب اتمکله وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ حالبوکه انلره انلرکه پیغمبرلری کلدی
بِالْبَیِّنَاتِ روشن حجتلرله یا بللو معجزلرله وَمَا کَانُوا لِیُؤْمِنُوا منوا وانلر ایمان کتورمزلردی
اکرهلاک اولمسلردی زیاده فساده مشغوله اولورلردی کَذٰلِکَ نَجْزِی اینجلین که انلری هلاکه اتمکله
جزااوردکه پیغمبرلری تکذیب اتدکلرینجون جزااورسه وزکرکه مکه اهلی مشرکلرینه الْقَوْمَ
الْمُجْرِمِینَ مکه اهلی مشرکلرینه که بزدوم پیغمبرمزی یلان دوتدیلر ثُمَّ جَعَلْنَاکُمْ خَلَائِفَ
اندن صکره سزی ای محمد بولکی خلیفه لرقلدق وجنلرکه یرنه کتوردکه فِی الْاَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ
یرده هلاک اولانلرن اعتبارن صکره لِنَنْظُرَ کَیْفَ تَعْمَلُونَ تابزکورمزوزظاهر
صورتده عینیدن بلدکزدن صکره که سزنجه عمل ایدرسز خیروشردن تاسزه اعمالکزه
مقتضاسنجه معامله ایده وزخبرده کلشدرکه بعضی قریشن کافرلرندن رسولیمزه ایتدکلری
براینکتورکه عرب اولورلرن لات وعزی عبادتلرندن منع اتمیه وانده بتلرذمی اولمیه
حق تعالی بیوردی که وَاِذَا تُتْلٰی عَلَیْهِمْ وقتکه اوقنسیه مکه مشرکلرینه اٰیَاتُنَا بَیِّنَاتٍ بزوم
بللوایتلرمز یعنه قرآن روشن اولدغی حالده قَالَ الَّذِینَ ایدرانلرکه لَا یَرْجُونَ لِقَاءَنَا
امیدانمزلر بزوم حضرتمزه کلکه وبزه ارشکه یا بزوم وعیدمزدن قورقمزلر یعنه مکه
مشرکلری قرآنی اشتدکدن صکره پیغمبره ایدرلردی ائْتِ بِقُرْاٰنٍ غَیْرِ هٰذَا برقرآن
کتورکه بواوقدغلدن غیری یعنه برکتاب که اینده بعث ونشور وثواب وعقاب ذکری
اولمیه ومعبودلرمزکه عیبن سویلیه اَوْ بَدِّلْهُ یااول قرآنی تبدیل ایله یعنه عذاب اینی
یرینه رحمت وضع ایله وانلرکه غرضی بویدی که رسولیمزی کندوهواسنه تابع ایدوب
اینی الزام ایدملرحق تعالی بیوردی که قُلْ مَا یَکُونُ لِی ایت انلره که اولمز وروا دکلدر
بنکاکه اَنْ اُبَدِّلَهُ اینی تبدیل ایدم یعنه قرآنی تغییرایلیم مِنْ تِلْقَاءِ نَفْسِی کندونفسمدن
طرفندن یعنه بنم اینی کندم تغییرایده مزم وانمزیاده ونقصان اتمکه المدن
گلمز اِنْ اَتَّبِعُ بن تابع اولمزن واوقیمزن اِلَّا مَا یُوحٰی اِلَیَّ الّا بکا وحی اولان نسنه یی تکره
تعاددن زیاده ونقصانله اِنِّی اَخَافُ تحقیق بن قورقرن اِنْ عَصَیْتُ رَبِّی اکرتکره

عاصی اولم

عاصی
اولم تبدیل اتمکله عَذَابَ یَوْمٍ عَظِیمٍ اولیوکون عذابندن که قیامت کونی درقُلْ لَوْ شَاءَ
اللّٰهُ ایت اکرتکری تعالی دیلیدی مَا تَلَوْتُهُ عَلَیْکُمْ اول بکانازل اولینی سزه اوقیمزدم
وَلَا اَدْرٰیکُمْ بِهِ وتکری تعالی سزنه بلدرمزدی قرآنله پس اینکر فضل ورحمتی اثریدر که بکا
اوقمق امرانلدی وسزنه اینی انکلمق وردی فَقَدْ لَبِثْتُ فِیکُمْ عُمُرًا پس تحقیق بن سزوک
اچکزده براوزن عمر انکلدم که قرق یل مقدارعمدر مِنْ قَبْلِهِ قرآن نازل اولمزدن اوکزن
یعنی بن مبعوث اولمزدن نه بن قرآن اوقورمدم ونه سزانی بلورمدکز اَفَلَا تَعْقِلُونَ پس
بنجون انکلمز سزوتعقل اتمزسزبرکشی که قرق یل سزوکه اوردکزه اویله علم چالشمدیوبر
عالملله مصاحبه اتمدی بورزمانده سزن برکلام اوقورکه فصحاء عرب انکر کمال بلاغتدن
حیرانلرده پس قرآن بنم رسالتمه معجزدر بجون اینکر مضمونی اولدرکه بن تکری تعالایه
افترا اتمزم قرآنی تغییر وتبدیل اتمکده وسزافترا ایدرسزکه قرآنی بنم سوزم بلورسز
فَمَنْ اَظْلَمُ پس کم قتی ظالملردن عَلَی اللّٰهِ کَذِبًا بر کشیدن کوافترا ایده عَلَی اللّٰهِ کذبا تکری
تعالایه یلانی اَوْ کَذَّبَ بِاٰیَاتِهِ یاتکذیب ایده انکر اینلرنی واکافراولمه اِنَّهُ لَا یُفْلِحُ
الْمُجْرِمُونَ تحقیق نجات بولمز کناهکارلرکه کافرلردر وَیَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ و
طپلرلرمکدرینه غیریه مَا لَا یَضُرُّهُمْ برنسنه که انلره ضرارشدرمز اکرانکر عبادتدن ترک
اتسلر وَلَا یَنْفَعُهُمْ وانلره اصلی وفی ایده مز اکردوکلی وقتلری انکر طاعته سنه صرف اتسلر
زیراکه انلرکه معبودی جانسز درجانسز نفع وضرارشدرمکه قادرانلره حالبوکه
معبود ثواب وعقابه قادرکه تاقولکز جرّ نفع ودفع ضرّ اچون اکاطپلرلر
یَقُولُونَ هٰؤُلَاءِ وبتلرپرستلرایدرلرکه بوبتلر شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللّٰهِ بزوم شفیعلرمزدر
تکره قیامتده یعنی دنیاده اشلدکزنه بن شفاعت ایدرلر وتکریدن دیلرایدرلرکه بزوم
مُهملرمز تمام اوله یااکرقرضا موجب ملزم دیدوکی بعث وحشراولسه بنه تکری تعالایه
دیلرایدوب عذابدن قورتارلر قُلْ اَتُنَبِّئُونَ اللّٰهَ ایت جزمی ودرسز تکریه بنعا
لَا یَعْلَمُ بلدکی نسنه فِی السَّمٰوٰتِ وَلَا فِی الْاَرْضِ کوکلرده ونه یرده وایدرلرکه
یَعْلَمُ حاله درومعنی اولکه خبر ودرتکریه کوکلرده ونه یرده اولمین نسنه یعنی
شرکیکزباری سُبْحَانَهُ وَتَعَالٰی پاکه ومنزه درانکله اول تکری ویوجه درعما یُشْرِکُونَ انلرشریک
اتدوکی نسنه دن که بوتلرحد وَمَا کَانَ النَّاسُ وآدمیلرد کلدی اِلَّا اُمَّةً وَاحِدَةً الّا امت
برامت یعنی دین اسلام اوزره یدیلرآدم زمانندن یاطوفاندن صکره نوح زمانندن وکمی
المدن غیری برمکث بوغدی یاآبراهیم زمانندن دوکلی کفرازنه یدیلرفَاخْتَلَفُوا انه

پس اختلاف ایلدلر پیغمبرلر کوندرملکه یعنی بعضی ایمان کتوردیلر وبعضی کفر ازره طوردیلر
یاعرب دینی اسماعیلدن ازره ادیلر صکره مختلف اولدیلر عمر وبن لحی بسبیله که جاهلیت
حکملرن ظاهر ایلدی وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ واکر بر سوز تحمیدی مِنْ رَبِّكَ سنکر تکرکدن
یعنی حکم ازلی واقع اولدی انلرکه عذابی تاخیرنه واکر اولمیدی لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ انلرولک
ارالسنده حکم اولوردی فِيمَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ انلر اختلاف ایتدکلری نسنه ده یعنی عذاب
کلوردی واهل باطل هلاک اولب اهل حق قلوردی وَيَقُولُونَ وایدرلر مکه مشرکلری معجزه
دیلرلر لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ بجون محمد ازرنه بر معجزه اندرملدی تکرسندن
یعنی بزلمستدیکمز معجزه دن که اول یردن ارمقلرا قتعدر وکوکدن یاپه دوشرمکدر
باقه آیتلر سورهٔ یونسی کلرا ایلده مذکور در اِنْ شَاءَ اللهُ کلسه کرکه فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ
پس آیت انلرکه جوابنده که غیب دکلدر الا تکرسنکدر شاید که سز دیدکمز آیتلر غیبدن
ظاهر اولمغله فساد اولیه پس انجکون اظهار ایلمز فَانْتَظِرُوا پس سزکوزدوتکز دیدکمز
آیتلره إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ تحقیق بن دخی سزدیکله کوزدوبکیلردن تا حسن عذاب
کلدوکن کورم یاسز طلب اتدیکمز آیتلر واقع اولیه وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ وبحق
اده میلدن اندرسوز یعنی مکه قومنه رَحْمَةً مِنَّا بزدن رحمت که صحت ونعمت در
مِنْ بَعْدِ ضَرَّاءَ مَسَّتْهُمْ انلره طارلق وقحطلق ارشدکدن صکره یعنی وسعت وراحته
ارسه لر إِذَا لَهُمْ مَكْرٌ فِي آيَاتِنَا اول وقت انلره مکرواره آیتلرمزده، یعنی اکا طعن ایدرلر
وپیغمبرمزه مکر ایدرلر کتور مثلرکه مکه قومی یدی یل قحطلق بلاسیله مبتلا اولدلر
حق تعالی کندولرینه رحمتندن اول بلایی کتورجکی تکرری کلامنه طعن اتدلر وپیغمبرکه قصدنه مشغول
اولدلر درلو حیله لرایدوب حق تعالی بیوردی قُلِ اللهُ أَسْرَعُ مَكْرًا ایت ای محمد کیتکری
تعالی تزکدر مکرکز جزکمزی ارشدر مکده یعنی سزدکه مکرکز ظاهر اولمزدن اول کندوزه
سزه عذاب اندررِ إِنَّ رُسُلَنَا بدرستی بزدم فرشته لرمز که حفظه در يَكْتُبُونَ مَا تَمْكُرُونَ
یازلرسز اندیشه اتدیکمز مکرکزی وسزدکه کزلو لشکرکز بزدم فرشته لرمز کزلو اولمز
بزه پنهان کزلو اولسه کرکه بوکلامکز مضمونی انتقام اعلای تحقیق ایلر هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ
اولدرسزی سیر اتدرن وبیورمکه قدرت درن که منزللره قطع ایدرسز فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ قوریده
حرکیله آت ودوه کبی ویاشوده دکزده کمیه وزورقله حَتَّى إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلْكِ
تا اول وقت که کمیده اولسکز یعنی پنهکه کمیه کرسکز وَجَرَيْنَ بِهِمْ وکمیلر یورییه انلره بله
یعنی اچنده اولنلره بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ خوش یللره که یوزشق اسه کمی اهلی دلدوکه کبی اندن ازی

که مکی الجمیعه وَفَرِحُوا بِهَا واول یله شاد اولوردیکه جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ ناکاه
اول کمیه قتی یل کلمکه که دکزی اضطرابه کتوره وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ وانلره موج کلمکه مِنْ كُلِّ
مَكَانٍ هر یردن یعنی کمینکر صاغدن وصولدن ودرت طرفدن موج کلمکه وَظَنُّوا أَنَّهُمْ
ویقین ایدرلر اَنِّی کِه اُحِيطَ بِهِمْ کندولر قپلندلر یعنی انلری هر جاندن موج قپلدی دَعَوُا
اللهَ مُخْلِصِينَ تکرییه چغررلر اول بلاکشف اولمجون پاکاد جیلر اولدقلری حالده لَهُ
الدِّينَ تکرییجون دینی یعنی قورقودن دینلرن خالص ایدرلر واخلاصله چغرب ایدرلر
لَئِنْ أَنْجَيْتَنَا مِنْ هَذِهِ اکر بزه نجات ورسکز بو قورقودن وبلادن بزی قورتررسکز
لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ البته شکراد جیلردن اولهلم خلاص اولمق نعمتنه فَلَمَّا أَنْجَاهُمْ
پس انلری بلادن قورتردیغی وقت إِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ اول وقت انلر ظلم
ایدرلر یریوزنده وینه شرکه وفساده دونرلر بِغَيْرِ الْحَقِّ تاکید در یعنی انلرکه فسادی
حقدن غیریدر اعتقادلری کبی يَا أَيُّهَا النَّاسُ ای اده میلر إِنَّمَا بَغْيُكُمْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ سزوکه
ظلمکز ونی داد کز دکلدر الاکندونفسکزه ازره یعنی انکز وبایکز سزه راجعدر مَتَاعَ
الْحَيَوةِ الدُّنْيَا دنیا درلکنکز برخوردار لغی وتمتعی در یعنی ایی اوجی کولکز منفعتلر
وانکز لذتلی تزیکز وعقوبتی باقی قلور وحفص مَتَاعَ اوقورعینکز نصبیله مصدر
فعل محذوف بلور یعنی برقاچ کون دنیا درلکندن تمتع ایدرلرثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ اندن
صکره بزدن یکا درسزوکه دونکز قیامتده فَنُنَبِّئُكُمْ پس سزه خبرورر زوبلدررزبِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ سزاشلدیکلکزنسنه واکا مناسب جزاورسه وزکرکسه مَثَلُ تزل ایل اولمقده،
الْحَيَوةِ الدُّنْيَا دنیا درلکنکز مثلی دکلدر الا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ برصوکبی که آنی
کوکدن اندردکه یعنی یغمورکبی که کوکدن یا بولتدن کوندردکه فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ
الْأَرْضِ پس آنکله قرشدی یراوتی یعنی اول یغمورسببیله یراوتی بتدی مِمَّا يَأْكُلُ
النَّاسُ اده میلرید دیکی نسنه دن یعلرولقله لزکی وَالْأَنْعَامُ وحیوانلرید دوکندن دخی
تانه وقوری اوت کبی حَتَّى إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ تا اول وقت که یردوندی زُخْرُفَهَا
کندوبزکنی وَازَّيَّنَتْ وبزندی درلوحاصللرونکارنکیعلرله وَظَنَّ أَهْلُهَا وَ
صاندیاول یرکه اهلی که أَنَّهُمْ قَادِرُونَ عَلَيْهَا انلرانکراوتنی بچمکه ویعلرن دوشرمکه
قادرلردر أَتَاهَا أَمْرُنَا ناکاه اول یروکه خرابه بزدم امرمزکلدی یعنی اکاعذاب ارشدی
لَيْلًا أَوْ نَهَارًا کجیله یاکوندزن فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا پس اول اکینی بچلمش کبی قلدق یاکوکنده
قوپمش كَأَنْ لَمْ تَغْنَ بِالْأَمْسِ کویاکه بیکچ یوغدی ویرییوزنده دکلدی دونکی کونده

كذلك نفصل الآيات انجلين كه بو تمثيل تفصيل ايلدك آيرلرزور وروشن ايدرز قدرتمزدليللرني
لقوم يتفكرون بر قوم اچون كه ضرب مثلدن تفكر ايدرلره بو تشبيه درديا حالنه كه
مايل دنيعني تز زايل اولور بن كي كه كمان ونازك لكدن صكره قورور وصولور وزو
رونق اولور والله يدعوا اولكري تكا قوللري اوقورو جغرر الى دار السلام سلامت
اوندن يكا كه جنت در يغه بر عمله اوقور كه جنته كرمكه سبب اولور وجنته دار
السلام دخي انكچون كه ملائيكه تحيتي انكرا هلنو يا جنت اهالي كربر برنه تحيتي سلامدر يا
سلام حق تعالا آديدر ويهدي من يشاء دبوللو كوستررم كه دلسه الى صراط مستقيم
طغرو يولنه كه نهايتي دار السلامدر واول السلامدر يا طريق سنت اي عزيز دعوتي
عامدر حضرت رسوله ولا لتتلو وا اما هدايت خاصدر واول توفيق الهي يه بغلور در
للذين احسنوا الحسنى اول كمسه لردر كه ايكي ايلدلر يغه ايمان كتورو دلر تكري تعالا نكر
برلكنه كوكلجك جزا وار يغه جنت وزيادة وجزادن زياده كه اولو كرامت ورؤيه
وايدرلر حسنى حسنه جزا سي در برده بر وزياده برنه ادن اولا ودخي ارتق يا حسنى
معنف تدر وزياده تكري خشنود لغي وجمهور محققلر انكرازياده در كه نزياده تكري تعالا
ديدارير در كه محض كرمله جنت اهالي انكله مكرم ايدر ولا يرهق وجوههم وارمز
واوتمز جنت اهالي يوزلرني قتر ولا ذلة غبارلر كه تورز دونه خوارلق يغه
انلر كه بكز لرنده اولت وظلمت اثري اوليه اولئك اصحاب الجنة اول محسنلر
جنت اهالي در هم فيها خالدون انلر جنته ابدي قالجيلر در انلر كه نعمتلرنه زوال ارمز
ودولتلرنه انتقال اولمز دنيا نعمتي كبي كه ازز مانده زايل اولور والذين كسبوا السيئات
وانلر كه يارمز لقلر قزندلر شرك وكفر ونفاق كبي جزاء سيئة بمثلها يارمز لق جزاسي
اشلدكلري يارمز لق كبي در اندن زياده دكلر وترهقهم ذلة وانلر خورلق اره وادوتة
يغه انلرازره مذلت اثري ظاهر اولة ما لهم من الله من عاصم وانلره تكري عذابندن
صقلايه اولمه يغه هيچ كمسه انلردن عذابه منع ايده جك كانما اغشيت وجوههم
صانكه اوزلرينه يوزكري قطعا من الليل مظلما كجه پاره لريله قرقو اولدغي حالدن يغه
يوزلري غم وغصه دن قرقو كجه كبي قره اولة اولئك اصحاب النار اول كناه كسب ادنلر
يغه مشركلر ومنافقلر جهنمه ملازم لردر هم فيها خالدون انلر اول اوتده ابدي قالجيلردر
يغه هم كز انلر عذابدن قورتلمزلر ويوم نحشرهم جميعا وقورقدراول كوندن كه انلرك
جميعين حشر ايده وز يغه ايولرن ويا درحز لرن ثم نقول اندن صكره ايده وز للذين

اشركوا انلره كه شرك كتورد لر مكانكم انتم كندويرگزده طورگه سز وشركاؤكم و
شريكلركزدخي كه بتلر دن غيريه طپر دكز يغني بتلر تاكون سزكه سزنه قلورم فزيلنا
بينهم پس ايرده وز انلركه ارالرن يغني كفار له معبود لري ارالرن وكافرلر تصورو وز
كه بخو بو تلر طابدكز ايده لر انلر بنزه كندولره عبادت بيورد لر حق تعالا قدرتندن بتلرك
سوزن كتورن وقال شركاؤهم وانلركه شريكلري ايده يغه اصنام ما كنتم ايانا تعبدون
سز بزه طپر دكز بلكه كندوهوا كزه طپر دكز بنا بيعبد دكلمزدر كه كافرلر جدالة باتيلور
ايدرلر بويله دكلدر بكلير سز بزي كندو عبادتكزه بيورد كز فكفى بالله شهيدا بس تكري تعالا
طانق يتر بيننا وبينكم بزوسزمكه سزوكه اراكزده ان كنا عن عبادتكم لغافلين
تحقيق بزسزوكه طابدغكزدن بيخبر لردق زيراكه كورمز واشتمز دكه وعقلمز يوغدي
اكلمز دق هنالك تبلوا اول مقامده صنمه ودادر كل نفس بما قدمت نفسه هر تن ونفس كه جانه دخي
درلر كه اسلفت الروكوندردي عمل جزاسن يغه انكر نفعي وضررسن معاينه كورر
وردوا الى الله ودوندرلرالروكلي نفعي حق تعالانكر ثواب وعقابندن يكا مولاهم الحق
مولايمز الحق كه انلركه كرچكدن معبود لريدر يا حقيقت ازره افنديلري وضل عنهم وآزه كافرلردن
وبولور سزاولة ما كانوا يفترون انلرافترا ايلدكلري سنه يغه بتلردن شفاعتا يمز
ايدرلرسي وانلر كافرلردن بيزارا ولرلر قل من يرزقكم ايت مكدركه سزه كوم يوزندن
رزق ورن من السماء والارض كوكدن كه يغمور يا عدر ويرردن اوت وكياه لرر
بتورر ام من يملك السمع يا مكدركه قولغه مالكدر ايده يغه قولق اتي ايليور والابصار
وكوزلردخي يعني سزه قولاق وكوز يارد وافتلردن صقليه ومن يخرج الحي من
مكدر دري جقرن حيوان يا نباتدر من الميت اولودن كه نطفه دريادانه ويخرج
الميت واولويي دخي جقرر كه نطفه دريادانه من الحي دريدن كه حيوان يا نباتدر
ومن يدبر الامر وكمدركه تدبير ايده عالملرك اشني تعيم در تخصيص دن صكره وجون
يونلري كافرلره سوال ايده سن اغايت ظاهر اولدوغندن عناد وانكار ايده ميه لر
فسيقولون الله پس ايده لر بو دوكلي صورد غكز نسنه لركه جوابنده كه الله تعالا در وقل
چون بو اقرار اولورق مجتدر كفار طريقتن باطلا تخلده كه بتلري معبود ادغكدر قل
افلا تتقون پس ايت اي محمد انلره بو اقرار دن صكره پس چون يونكبي تكر نكر عذابندن
قورتلمزسز كه بتلرعه كاشريكدر ايدرسز فذلكم الله پس اولكلر يو صفتلر انكدر الله تعالا در
ربكم الحق كوچكر تكر كز كه انده شك يوقدر فماذا بعد الحق پس حقدن صكره نه نسنه در

يعنى حقدن صاكه دكلدر إِلَّا الضَّلَالُ الا ازغنلق كه كفر وخذلاندر فَأَنَّىٰ تُصْرَفُونَ
پس قندن دوندرلورسز حقدن باطله وتوحيددن شركه كَذَٰلِكَ آنجلين كه ربوبيت
حقه لايقدر حَقَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لايق اولدى تكرك حكمى يعنى عذاب الهى واجب
اولدى عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا انلر ازرنه كه داينه صلاحدن چقدلر وكفرده تمرد كلر اندر لايُؤْمِنُونَ انلر چون كه ايمان كتورمزلر قُلْ هَلْ مِن شُرَكَائِكُم ايت يعجز شريكلر كزدن
وارمدر يعنى بتلر كه حق تعالايه اورتاق ايدوب طرسز مَّن يَبْدَؤُا الْخَلْقَ كمسه كه باشلايه
يعنى خلقى يارده ثُمَّ يُعِيدُهُ اندن صكره آنى دوندره يعنى اولدكدن صكره آنى درلده وجودن
كفارلرا كا اقرار اتمزلر واعاده يه دخى منكرلر در حق تعا بيوردى قُلِ اللَّهُ ايت اى محمد كه تكرى
يَبْدَؤُا الْخَلْقَ باشلر خلقى يارتمغه ثُمَّ يُعِيدُهُ اندن صكره آنى يينه درلدر فانى اولدقدن صكره
فَأَنَّىٰ تُؤْفَكُونَ بس قندن دوندرلورسز طغرو يولدن قُلْ هَلْ مِن شُرَكَائِكُم ايت يعجز
شريكلر كزدن وارمدر كه انلر معبودلر درسز مَّن يَهْدِي برمكه كه يول كوسترده پيغمبرلر
كوندرمكله وكتابلر اندرمكله يعنى مجتلر نصب ايده كه يول بولمزسز إِلَى الْحَقِّ حقه كه دين اسلامدر
قُلِ اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ ايت تكرى تعا خلقه يول كوسترر حق طرفنه أَفَمَن يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ بس
اول مكه كه حقدن يكا يول كوسترر احَقُّ أَن يُتَّبَعَ لايقدر اويلمغه يعنى اكا تابع
اولمغه أَمَّن لَّا يَهِدِّي يا اول مكه كه يول كوسترمزكه الا آن يُهْدَىٰ الاكه كوسترده يه يول كوسترله
زاهدى تفسيرنده كلشدركه بت پرستلر بتى حيوانلر بغليوب برير دن برينه الدرلرمى
پس حق تعا بيوردى فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ پس نه ذر
وسن نولدى بنجه حكم ايدرسز كه محتاج اولدغكز تكرى يى برمكيه برابر ايدرسز كه اول سزه
محتاج در وقادر اله عاجزى يكسان بلورسز وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ واوتيمز كافرلرك چوغى
يعنى انلر كه اولولرى كندواعتقاد اتدكلرى نسنه ده إِلَّا ظَنًّا الا كمانه اويرلر وخيال فاسده
إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي تحقيق كمان مكيه اصلا مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا حقدن يعنى علمدن ودرستر
اعتقاددن يعجز نسنه يعنى كمان يقينى دكلدر كماندن نسنه حاصل اولمز ايتمكله كه كفارك
ظنى بودركه بوتلر انلره شفاعت ايدر حق تعا بيوردى كه انلر كه كمانى اصلى اتمز وتكرى
عذابندن برنسنه منع ايلمز إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ تحقيق تكرى تعا بلجى در بِمَا يَفْعَلُونَ انلر ايتمكده كى
نسنه كماندوباطله اوعقدن وحجت وبرهاندن ويقين دن اعراض اتدكلرندن وَمَا كَانَ
هَٰذَا الْقُرْآنُ وكلدر واولمز بوقرآن كه معجزدر انْ يُفْتَرَىٰ مِن دُونِ اللَّهِ كه افترا اولنه
ومكه سوزيليوبلكه تكرى تعادن غيرى يعنى لايق دكلدركه بوسوز آدم اوغلانندن يلان

دوزمه يى اولا وَلَٰكِن تَصْدِيقَ الَّذِي ولكن تكرى كه قرآنى اندردى آنى تصديق اتكلكون
كه بَيْنَ يَدَيْهِ كندودن اوّل نازل اولدى ومعجز اولدغندن غرى كتب متقدمه دن نازل
اولانلرى دخى طانقدر وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ وكتاب بيانيچون كه اوامر ونواهى يازلمشدر لَا
رَيْبَ فِيهِ انده هيچ شك وشبهه يوقدر زيرا كه اغشدر مِن رَّبِّ الْعَالَمِينَ عالملرتكرسندن
امّا كافرلراكا انانمغه أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ يالايدرلرمى كه بوكلامى محمد كندودن
دوزدى قُلْ فَأْتُوا ايت اى محمد اكر بوسوز كندودن دوزلورسه پس سز ده كتورك وسوزده
بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ انجلين برسوره بلاغت وفصاحت زيراسز نظم ده بليغ ونثرده فصيح
مشهورزمان وسرآمد دوران سزاكر تنها معارضه ايده ملمكز يارديم ايتمكز
وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُم وجغرك كندولكز يارديچون كوجكز يتدوكمسه لرى
بوقرآن كبى برسوره كتورملكون مِّن دُونِ اللَّهِ تكرى تعالايدن غيرى تاسز يارديم ايده لر
إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ اكركر چكلر سكز كه محمد دم كندودن قرآن دوزر بَلْ كَذَّبُوا بلكه
تكذيب ايلدلر وانا غدلر بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ اولم نسنه كه انكر علملرى ازيعنى
بلدكلرى نسنه تكذيب اتدلر حرّاد اولدركه قرآنى اشتدكلرندن صكره آيتلرن تدبر
اتمدن آنكر تكذيبنه وانكارنه مشغول اولدلر وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ وانلره كلمدى
آنكر تاويلى يعنى حقيقت آنكر معناسى انلره كشف اولمدى وبلدلر وانلركه ذهنى آنكر اسراريه
ودقايقنه ارشمدى يا تكذيب ايلدلر قرآنده بعث وجزا وعد ووعيد ذكر اندن بلدكلرى
نسنه وانلره وعده اولان عذاب البته كلور صكره ندامت وحسرتدن غيرى نسنه حاصل
اولمز كَذَٰلِكَ آنجلين تكذيب كه سنكز زمانكز كافرلرى ايلر كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ تكذيب
ايلدى انلردن اوّلكيلر يعنى بخن امتلر دخى كندو پيغمبرلرن يالانلدلر فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ پس كور
وباق كه نجه اولدى عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ظالملر ومكذب كفرا خرى كه پيغمبرلرنى يالانلاه دوترلرصه
وبوسنكز امتكز دخى انلر كبى عذابه كرفتار اولجقلرن بوحضرت رسولمزه تسليه در واهل كفر
وضلالته تهديددر وَمِنْهُم مَّن يُؤْمِنُ بِهِ واول تكذيب ايدنلردن يمكه وارمكه قرآنه انانلر
وتصديق ايلركندونفسنه كه حقدر وليكن عناد بوزندن اظهار اتمزلر وَمِنْهُم مَّن لَّا يُؤْمِنُ
بِهِ وانلردن يمكه وارمكه انانمزلر وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ غايت جهالت ونهايت نادانلقدن
وسنكز تكرى مفسدلرى سزه معلوم يعنى معاندلرى كه جهل وحسدلرندن تكذيب ازره قايم اولدلر
وايتمكله كه آيت معنسى بودركه سنكز قومكدن بعضى قرآنه ايمان كتورملر وكفرده تومه ايدرلر
وبعضى بوسعادتدن محروم اولب شقاوت كفر ازره اولورلر نعوذ بالله وَإِن كَذَّبُوكَ

واکر سنی تکذیب اتسلر یعنی انکر ازره دایم اولسه لر وسن انلرک قبولندن نا امید اولسک فقل لی
عملی پس انلره ایت بنم عملم جزاسی بکادر ولکم عملکم وسزوک عملکز جزاسی سزه در
انتم بریئون مما اعمل سز بیزارسز یعنی سزه نسنه یوق مما اعمل بن اشلدوکمدن وسزه
بنم عململه مؤاخذه اولمز وانا بریء وبندخی بیزارم مما تعملون سز اشلدککزدن
یعنی سزوک عملکزله بکا عقاب یوقدر بعضی علما قتنده بو آیت آیت سیفله منسوخدر
ومنهم من یستمعون الیک وانلردن یعنی مکه کافرلرندن وزاد المسیرده ایدر یهوددن
کمسه لر واردر که سندن یکا قولاق دوترلر قچنکه قرآن اوقیه سن وامته احکام اوکرده سن
تا انکله استهزا ایده لر افانت تسمع الصم پس سن اشتدره بلورمسن صاغرلره استفهام
نفی معناسنه در یعنی سن انلری اشتدرمکه قادر دکلسن ولو کانوا لا یعقلون اکر انلر
صاغرلقدن غیری اکلمسه لر دخی ودیدوکک فهم اتمسه لرده یعنی انلرده صاغرلقله عقل سزلق
جمع اولمشدر نه اشدرلر ونه اکلرلر انلر چون زحمت چکمه ومنهم من ینظر الیک وانلردن
کمسه وار که سکا بقر نبوت دلیللرن وصدق نشانلرن سنده مشاهده ایلر وغایت
عناددن شویله قلنور که رسالت نشانلرندن هیچ برنسنه کورمدی افانت تهدی العمی
پس سنمی یول کوسترسن کورلره یعنی انلرک هدایتنه قادر دکلسن ولو کانوا لا یبصرون
واکر انلر کورمسه لر دخی بصیرت کوزیله یعنی باش کوزیله کورمکدن مراد کوکل کوزیله عبرت
دلیللرن مشاهده اتمکدر ان الله تحقیق تکری تعالی لا یظلم الناس شیئا آدمیلره هیچ ظلم
ایلمز یعنی حواس وعقلن کدرمز ولکن الناس ولیکن آدمیلر انفسهم یظلمون کندولرنه
ظلم ایدرلر وحس وعقل که قدرت آیتلرن ادراک اتمکه آلتدر عبث وباطل یرلره استعمال
ایدرلر پس هر کم حقی کورب اشتمیه کور وصاغردر ویوم یحشرهم وذکر ایله بر کونی که
انلری جمع ایده وز وحفص غیبتله اوقور یعنی تکری تعالی کافرلری جمع ایده واول کونک
هیبتندن دنیاده اولدقلری مدت وقبرده طوردقلری انلره قصه واز کورنه کان لم
یلبثوا کویا که اکلنمدلر وطورمدلر الا ساعة من النهار الا بر ساعت یعنی آزجق زمان
قیامت کوندزندن تفسیر زاهدیده کلمشدر که معتزله عذاب قبری نفی اتمکده بو آیتله
استدلال ایدوب ایدرلر اکر کفاره قبرده عذاب اولیدی بونک کبی اوزن مدت انلره بر ساعت
کلمزدی وجواب ورلر که بو صورت قیامت شدتی وهیبتی سببیله در که قبر عذابی انک
قتنده بر ساعت کورنه وچون قبردن قوپالر یتعارفون بینهم بلشلک ورلر
ارالرنده یعنی بر برن بله لر کویا که مفارقت زمانی آزدی وبو حال بعثک اولنده اوله اندن صکره

انلرکه

قیامت

قیامت هیبتندن آشنالق کسله وبر برن اونده لر قد خسر الذین کذبوا تحقیق زیان ایلدلر
خیرلر نصیبنده انلر که تکذیب اتدلر بلقاء الله تکری دیدارنی یعنی بعثه وجزایه منکر
اولدلر وما کانوا مهتدین وانلر ایمانه یول بولمشلردی کفر ازره ثابت اولدقلرندن
واما نرینک بعض الذی واکر بز سکا کوسترسه وز انک بعضی سن که نعدهم کافرلره عذابدن
وعده ورز واول انلردن بر جماعت ادی که بدر کوننده هلاک اولدلر او نتوفینک یا
سنی اولدرسه وز آنی سکا کوسترمزدن اول بل که حقدر واقع اولسه کرک یعنی اکر انلردن
دنیاده انتقام اتمسه وز وسن آنی کورمسک فالینا مرجعهم پس بزدن یکادر انلرک
دونمکلری و انلرک عذابن سکا آخرتده کوسترم ثم الله شهید پس تکری تعالی طانقدر آنی
کوستردکدن صکره یا سنی اولدردکدن صکره علی ما یفعلون انلر اشلدوکی نسنه ازره و
عمللرنه مناسب جزا بولسه لر کرک ولکل امة رسول وهر بر امتک کچن امتلردن بر پیغمبری
واردی که انلری حقه دعوت ایدردی فاذا جاء رسولهم پس قچن انلره پیغمبرلری کلسه وآنی
تکذیب اتسلر قضی بینهم بالقسط حکم اولنوردی انلرک اراسنده یعنی پیغمبرلره تکذیب ادنلرک
اراسنده که پیغمبرلر نجات بولب اهل تکذیب هلاک اولدلر وهم لا یظلمون وانلره یعنی رسوللره
مکذبلره هیچ ظلم اولنمز یعنی رسولک ثوابی اکسلمز ومکذبلرک عذابی استحقاقلرندن
زیاده حکم اولنمز کتورمشلر که بو آیت نازل اولدقدن صکره مکه کافرلری وعده اولنان
عذابی تعجیل اتدلر بو آیت نازل اولدی که ویقولون وکافرلر استبعاد واستهزا
یوزندن ایدرلر متی هذا الوعد قچان اولسه کرک بو وعده وجزا نوقت اولور ان کنتم
صادقین اکر کرچکلرسکز وعیدده مخاطب رسولدرم ومؤمنلر که اهل شرکی قورقدرلردی
قل لا املک لنفسی ایت ای محمد بن مالک اولمزن کندو نفسم اچون ضرا ولا نفعا زیانه
ونه اصی یه یعنی بن کندومه دفع ضرره وجر نفعه قادر دکلن الا ما شاء الله
الا تکری تعالی دلدوکی نسنه پس نجه عذاب تعجیل ایدم سزوکچون که هلاک اولسز لکل
امة اجل هر بر امته بر وقت واردر انلرک هلاکیچون اذا جاء اجلهم قچن انلروک
عذابی وقتی کلسه فلا یستاخرون ساعة پس بر ساعت اجللرندن کرو قلمزلر یعنی آز
زمان ولا یستقدمون الرو دخی کتمزلر اول اجلدن بو مشرکلره تهدیددر انکله که ساعت
بساعت سزه عذاب الهی ارشر تکذیبکز سببیله وعذاب ظاهر اولدقدن صکره حسرت و
ندامت فایده ورمز قل ارایتم ایت ای محمد کوردکز وبلدکزمی یعنی بکا خبر ورک ان اتیکم
عذابه اکر سزه تکری تعالی نک عذابی کلسه که انک نزولنه تعجیل ایدرسز بیاتا او نهارا اویقویه

مشغول اولدغکز وقت یعنی بکیله یا کوندزده که معیشت طلبنه مشغول اولدیغکز زمانلرده
بهرحال تعجیل ایدرلر کافرلر شیمان اولورسز یعنی چون حال بویله در ما ذا یستعجل منه
اوزره منه المجرمون عذابدن کناه کارلر یعنی عذابکز قتیقی نوعی دلر مشرکلر حال
بوکه عذابکز هم نوعی یارحر در تبیاننه کلمشدر که چون بو ایت نازل اولدی کافرلر ایدرلر
عذابه اناغزدن تعجیل ایدرز یعنی اکر بن انرسه اکا ایمان کتورورز ایت کلدی که ثم
اذا ما وقع عذاب واقع اولدقدن صکره آمنتم به اکا ایمان کتورورسز یعنی
انلره ایت آلآن شمدی ایمان کتورورسز وقد کنتم به تستعجلون وتحقیق سز تکذیب
واستهزا ایدوزدن عذاب کلمسنه اوزره دکز وای تعجیل ایدردکز ثم قیل للذین ظلموا
عذاب نازل اولدقدن صکره ظالملره ایدلدی یعنی شرکه وتکذیبه کتدیکز ظالملر اولکز
که ایمانکز قبول اولمز ذوقوا عذاب الخلد دادکه ای مشرکلر ابدی کلکز عذابی کیه آنکز
ایلکی بهرکز منقطع اولمز هل تجزون هیچ جزا درلورسز یعنی سز جزا ورلمزسز الا ما
کنتم تکسبون الا دونکی عمرکوزده کفردن وعصیاندن قزندیکز نسیله کتورمشکز کبی
حیی بن اخطب که مدینه جهود لرندن رسولکره هجرتندن اول مکه یه تجارته وارمشدی
چون حرمه یتشدی پیغمبرکه عدم ایمان سندن ایشدوب مجلس شریفنه کلدی وقرآنی استدکده
صکره صوردی که ای محمد بو ایتلر کلام حقمی در یاهزل ایله وبواوقدغکز کلام حقمی در
یا اویون حق تعالی ایت کوندردی که ویستنبئونک احق هو وسندن خبر صورلر قرآن
باپنه وپیغمبرکره دعوا ایتکده که اول کره حقمی در وایتمشلرکه استهزا ایدرلر وعید دن
یا بعثدن یا قرآندن صورولردی که حقی در یا دکل جواب کلدی که قل ای وربی ایت
بلی تکرم حقیجون انه لحق تحقیق اول بنم دعوام یا قرآن یا بعث یا عذاب حق ودکلدر
وما انتم بمعجزین وسز تکریی عاجز ایدیجلر دکلسکز عذاب ایلکده یعنی عجز انکدن قدرتنه
یول بولمز وسز کندوعذابکزی منع ایده جرسز ولو ان لکل نفس ظلمت واکر اولیدی
هر نفس اچون که کندویه کفر ایله ظلم ایلدی یعنی اکر کافرلرک اولیدی ما فی الارض یرده اولان
نسنه مال ومتاعدن لافتدت به انکله فدا اورردی که کندویی عذابدن صقنوب آله و
اسروا الندامة وکزلیه لرویشانلغی کندوتا بعلمزدن که نادانلغله انلردن سورنش و
ملامت اخدرلر وحقه اوعدلر یا اولکه عذاب قورقوسندن حیران اولب نطقه قادر
اولمیه لرو تاج التفاسیرده کلمشدر که یورکلرنده حسرت وندامت آلمدن بوله لرو ایتمشلرکه
اشعار یا اظهار معناسنه حرو بولغت اضداددندر مضمونی بوکه مشرکلر کندوعملرندن

ندامت

ندامت اظهار ایدرلر لما راوا العذاب عذابی کوردکلری وقت وقضی بینهم بالقسط وحکم
اولندی موحدلره کافرلرارا سنده یا تابعلره متبوعلری یا ظالملره مظلوملری اورتاسنده عدل
وحقله وهم لا یظلمون وانلرکه عملسنه هیچ ظلم اولمز نوعلری اکسلوب عذابلری ازجمله
الا ان لله بلکه آنی که تکری کندر ما فی السموات والارض کوکلرده ویرلرده اولان جمله کافرلره
فداسنه احتیاجی یوقدر وثواب وعقاب اعمله قادردر الا ان وعد الله حق بلکه آنی که
تحقیق تکری تعالینکر وعدی ثواب وعقابده کرچکدر وانده خلاف ممکن دکلدر ولکن
اکثرهم لا یعلمون ولیکن اهل کفرکه جوغی بلکه کرانجوکه دنیایه مغرور لردر واخرتی انکله
اراعلدر هو یحیی ویمیت اولدرر دیرلدن واولدرن والیه ترجعون وعاقبت انکر
حضرتنه دوندرلورسز اولمکه یا یعقله ورا جق یرکز اولدر یا ایها الناس ای آدملر ندی
عامدر قد جاءتکم موعظة تحقیق سنه اوکت کلدی من ربکم تکرکزدن وشفاء
لما فی الصدور وشفادوایورکلرده اولان جهالت واز غنلق وضلرنه وهدی ورحمة
ویول کوسترمکر واسرکمکر للمؤمنین موحدلره یعنی قرآن که نازل اولدی اوکت وبصیرت
کوکلرعملرنه ترغیب ایلکر وبوکلین کلام عین هدایت ومحض رحمتدر وایتمشلرکه قرآن
تنکر، اوکتدر وکوکللره درمان وجانلره هدایت یا عواه اوکتدر وخواصه شفادر و
اخصّ خواصه هدایت وجمیع مؤمنلره رحمتدر قل بفضل الله ایت شاذاولکر تکری فضلیله
که قرآندر وبرحمته وانکر رحمتیله که دین اسلامدر وایتمشلر فضل توفیقدر ورحمت
عصمت یعنی انکر ازر، درکه ایت معنسنی بودر بنم فضلم ورحمتمله موعظه وشفا اندی
فبذلک فلیفرحوا بن انکر اندیکیلر شاذاولسونلر وسوینسونلر زیراکه هو خیر مما
یجمعون انلرجمع ایلدوکی دنیادی مالدن که معرض زواله وفناده در قل ارایتم ایت
عرب مشرکلره که کوردکزی یعنی بکا خبر ویرکه ما انزل الله لکم من رزق تکری سزه اندیکی
رزقدن یعنی حیوانلرکه آنی یکر حلالدر فجعلتم منه حراما وحلالا بن اول رزقدن حرام
وحلال قلدکز یعنی بعضنه حرام دیدکز وبعضنه حلال حکم ایلدکز بحیره وسایبه کبی واکا
مانند وانکر بعضنه ایتدکز برجماعته حرامدر وبرطایفه حلال تاکه سوء انعامده بکدی
قل الله اذن لکم ایت تکری سزه دستوری وردی بونلری حرام وحلال اتمکه ام علی الله
تفترون یا تکری تعالایه افترا ایدرسز که بعضنی حرام بعضنی حلال دیورسز وما ظن الذین
یفترون وندر انلرکه کاذب وصاتوسی که یفترون علی الله الکذب بهتان ایدرلر تکری ازرینه
یلانی حلالی حرام وحرامی حلال اتمکده یعنی نه کمان ایدرلر که تکری سزه قیلور یوم القیمة

کوردکز

وظلم

قيامت كونده كه جزا كونى در بوكا ندن اولو تهديد و وعيد عظيم وار در إِنَّ اللَّهَ تحقيق بكرى
لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ رحمت ساحبى در آدميلر ازرنه انلر كتاب اندر مكله و پيغمبر لركوندر مكله
وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ وليكن انلرك چوغى لَا يَشْكُرُونَ شكر ايلمز لر بونعمت ازره وَمَا تَكُونُ
فِي شَأْنٍ وسن اى محمد برشده اولمز سن كندو ايشلر كدن وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ و
اوقومز سن تكرى اندن دنى نسنه دن كه قرآندر وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ وبرايشه اشلمز سز اى
آدميلر بزوم اشكز دن إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا الا بزسز وكه ازركن طانق وحاضر زو
سزى كوز لرز إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ خوض وشروع اتدكلرى وقت اول اشده وَمَا يَعْزُبُ
عَنْ رَبِّكَ واوزتلوادملر سنكر تكره علمندن مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ ذره اغرنجه نسنه كه غايت
چكى قرنجه در ياهواده اوچان توز مقداري فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ يرده ونه كوكده وَ
لَا أَصْغَرَ مِنْ ذَٰلِكَ ونه اول ذره دن بركه وَلَا أَكْبَرَ ونه اندن اولوراق إِلَّا فِي كِتَابٍ
مُبِينٍ الا كه روشن كتابده يازلودر يعنى لوح محفوظده مخلص ايت اولدركه هيچ بر
فعل وقول حق تعالى يه كزلو اولمز وانلره كه احوالنه مناسب جزا وعوض ويرسه كركه
پس بوكلامكر مخوشنى موجب منكر عام ثواب ومشركلره بغايت عقاب وار در يه
اهل ايمانكه جزا لسندن ضرور بيورركه أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ بلكه تحقيق تكرى دوستلرى
لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ انلرازره هيچ قورقو يوقدر افت وشدت ارشمكدن وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ
وانلر غصه لنمز لردى مقصود دومطلوب فوت اولمقدن بحر الحقايقده ايدر اوليا انلردركه
كندو نفسلرنه دشمن اولهلر واتيشلركه اوليا اول جماعتدركه بربريله تكرى بحون دوستلق
ايدرلر وبوقومه موقفده قورقو يوقدر وقيامت هيبتندن قيغولنمز لر وبعضى قتنده
اوليا پرهيزكار موصفلر درشول دليلله كه حق تعالى انلرك صفتين بيورركه الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا
انلردركه ايمان كتورولر تكرى تعالى دن كلن نسنه يه وَكَانُوا يَتَّقُونَ وتكريدن قورقرلر وحرام
ايلدكى نسنه دن پرهيز ايدرلردى لَهُمُ الْبُشْرَىٰ انلره مشتلق وارمز الحقوق الدنيا دنيا دركلنده
يعنى بشارت كه حق تعالى انلره پيغمبر دلى ازره يادلردى يا انلر اولم وقتنده ملائيكه بشارتى
وَفِي الْآخِرَةِ واخرتده وحى مشتلق وار در واول انلره ملائيكه سلامى اولهسلى بيورركه
دنيا بشارتى ديدار وعدسى در واخرت مشتلغى وعده كرجكر اولق لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ
اللَّهِ بدل اتمكز ودوندرمكز يوقدر تكرى سوزلرنه يعنى انكر وعده سنده خلاف اولمز ذَٰلِكَ
هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ اول بشارت اولوقورتلمقدركه هيچ مكسه نك فهمى اكا ارز وبرز يركمز
عقل انكر كنهنه يتشمز وَلَا يَحْزُنْكَ تكر قولهم وسنى غصه لندرمسون اى محمد كافرلركه سوزى

شركه كتورب سنى تكذيب اتدكلريله وسنكر قتلكه مشاوره اتدكلرنه يا سنكر حقكده خوض لغله
وغلبه سويلدكلرى إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا تحقيق جميع عزت تكرى نكدر وسنكر چينكى عزيزايدجكدر
هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ اول انلركه اقوالنى اشيدجى در جمله يه وهر للجى سويلكلرى احوالكزن
بلجى در اتدكلرى نيتنه وعزمنه ايدرلر اكاكوره جزا اولنسه كركدر أَلَا إِنَّ لِلَّهِ بلكه تحقيق
تكرى تعالينكدر مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ كوكلرده اولان ملائيكه كركه وَمَنْ فِي الْأَرْضِ ويرده اولانلر
دخى انسه وجندن وجون بونلر مخلوقاتكر اشرفه درلر دوكلى انكر قوللريدر وهيچ بونلركه
برسى تكريلق دعوسنه قلمز پس جماداتك حقه شريكر اعتكر غايت جهالت وضلالتدندر
يَدْعُونَ وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ اودم نسنه يه كه تابع اولهلر انلركه چغرر لروطر لر يعنى [illegible] مِنْ دُونِ اللَّهِ
شركاء تكريدن غيرى شريكلره يا اوغير لر انلركه تكريه طر لريعنى تكريه طبنلر باطل شريكلره
اوغير لرزيرا شركت ربوبيتده محالدر بلكه إِنْ يَتَّبِعُونَ اوغير لر شريكلر عبادتنكه
إِلَّا الظَّنَّ الا كمانه يعنى بتلر حقكر شريكلى كمان ايدرلر وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ وانلر دكلدر
الا يلان سويلرلر شريكر اعتقاده وشركه نفى اتدكدن صكره تكر نكر كمال قدرتنه وحكمتنه تنبيه
ايلر تا انكله حقكر بر للكنه استدلال ايدوب بله لركه عبادته لايق انحق تعالى در نتاكه
بيورر هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ اول اول كه قدرت كامله سيله سزه بكه فق كوقلدى
لِتَسْكُنُوا فِيهِ تاكه سزاندره آرام ايدهكز وكوندوزى حركتدن دنكلنه سز وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا
وكوندزى دخى روشن قلدى تا مصلحتكزه قايم اولهسز إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ تحقيق آنده يعنى
كجه وكوندز يارتمقده وانلركه نور وظلمتده نشانلر وار در صانع حكيمكر توحيدنه لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ
برقوم كه قرآنى عقل قولغيله اشيدر لروآنده تفكر وتدبر ايدرلر قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا
بنى مدح لدن بر جماعت ايتدلركه تكرى تعالى اوغلاندى يعنى فرشته لردن سُبْحَانَهُ پاكدر
تكرى تعالى اوغل قزاندغدن هُوَ الْغَنِيُّ اوزنيازدر ومستغنى در اوغلدن قزندن له مَا
فِي السَّمَاوَاتِ انكر خلقى ملكى در كوكلرده اولانلر نفايس علويا تدن وَمَا فِي الْأَرْضِ ويرده
اولانلر دخى بدايع سفليا تدن إِنْ عِنْدَكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بِهَٰذَا قتكز ده هيچ حجت ودليل
يوقدراى مشركلر بوكاكه تكر نكر اوغل قزنى اولهتقولون عَلَى اللَّهِ يا سويلرسز تكرى اوزه
مَا لَا تَعْلَمُونَ بلدكلكز نسنه يعنى سويلدكلكز نسنه نكر يقينن بلمز سز قُلْ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ
ايت اى محمد تحقيق انلركه افترا ايدرلر عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ تكرى اوزه يالان يعنى تكر نكر
اوغل قزى وار دمكر واكا شريكر اضافت اتمكزى لَا يُفْلِحُونَ بولهجه دنلر قورتلمزلر يعنى
جهنمدن خلاص اولب جنته كرمزلر مَتَاعٌ فِي الدُّنْيَا انلره دنياده آز برخوردارلق وار دنيادده

یعنی ایکی اوچ کون مهلت ویرلشدر واز زمانده قیووب کیدرلر ثم الینا مرجعهم اندن صکره
بزه در حضرتمزه در انلرک دونجکلری ثم نذیقهم العذاب الشدید اندن صکره انلره داتدررز
قتی عذاب یعنی دایم که هرکز کسلمز بما کانوا یکفرون بزه کافر اولدقلری ایچون وپیغمبره
انکار اتدکلری ایچون واتل علیهم نبأ نوح داوقی انلره ازرنه یعنی کندو قومکه مکه اهلندن
نوحک خبرنی اذ قال لقومه ذکر ایله اول چغی که کندو قومنه ایتدی یعنی انلردن مشرک
اولنلره یا قوم ان کان کبر علیکم ای قوم اکر صعب اولوب اولدیسه یعنی سزه اغر
وکوچ کلدیسه مقامی ایراکزده طوردیغم یا دعوته قایم اولدیغم که طقوز یوز اللی
یل قومی ایچنده طوروب انلری حقه دعوت ایدردی وتذکیری وبنم سزه اوکت ویردیکم
بآیات الله تکری آیتلریله یعنی روشن نشانلرله تکری بر بلکه وتصدیقا غیوب بنی
ایچنجک فعلی الله توکلت پس بن تکری تعالایه صغندم سزدن حیله کزی دفع اتمکده و
بکا دشمنلر ازره نصرت ویرمه فاجمعوا امرکم پس جمع ایلک وحکم ایدک اشکزی یعنی
قصد ایلک یا جمع ایلک اشی ایشلرکزی مراد قوم اولولر ایدر وشرکاءکم وجمع کی
اورتقلرکزی دخی یعنی سز وانلر بنم قصدمه اتفاق ایلک ثم لا یکن امرکم علیکم غمة
اندن صکره سزه نک ایشکز کنده واز رکزده اورتلو اولمسون یعنی آشکاره بکا متوجه اولکز
ثم اقضوا الی اندن صکره ادا ایلک بکا نکه دلسکز یعنی بکا دلدکلرکزی ایشلکز و
لا تنظرون وبکا مهلت ورمکز تا بنی اراکزده طوروب اوکت ویردکمدن خلاص اولهیز
فان تولیتم پس اکر یوز دوندرسکز وبنم سوزم قبول اتمکدن اعراض اتسکز فما
سألتکم من اجر پس بن سزدن رسالت ادا اتدوکم ایچون جزا استمدن که سزه
اغر اصکز بنده فوت اوله ان اجری بنم جزام دکلدر دعوت ایچون الا على الله الا
تکری تعالی ازره که بکا ایلچولک ثواب ویرر کرک سز ایمان کتورک کرک اعراض ایلک
وامرت ان اکون من المسلمین وبکا بویرلدی که تکری حکمنه بیوین قیوب حیلردن اولام
پس انکر اوزرنه خلاف اتمزم ورسالت جزاسنه اندن غیری ندن دلمزم فکذبوه نوحی
انی یلان دوتدلر یعنی انکر تکذیبی ازره دایم اولدلر بزدخی انلری طوفانله غرق ایلدک
فنجیناه پس بز نوحی غرق اولمقدن نجات ویردک ومن معه فی الفلک وانکله بله اولنلری
دخی کمی ایچنده وکمی اهلی اهح قولله سکسن مومن ادی ارککدن ودیشیدن وجعلناهم
خلائف وانلری خلیفه لر قلدق یعنی هلاک اولنلرک یرلرنه طوریجیلر واغرقنا
الذین وغرق ایلدک طوفانله انلری که کذبوا بآیاتنا یلان دلدلر بزوم آیتلرمزی که نوحله

کوندرمشدکه

کوندرمشدکه بو آیتده رسوله تسلیه واردر واهل کفر وضلالته تهدید واردر فانظر کیف
کان پس باق ای عبرت کوزیله بقن وکور که نجه اولدی عاقبة المنذرین قورقد
قورقدلمشلرک آخری یعنی نوح قومنک مشرکلری ثم بعثنا من بعده رسلا پس نوحدن
صکره پیغمبرلر کوندردک الی قومهم قوملرندن یکا یعنی هر رسولی بر قومه کوندردک
هودی عاد قومنه وصالحی ثمود قومنه وابراهیمی بابل قومنه وشعیبی اصحاب
ایکه یه ومدین اهلنه فجاؤهم بالبینات پس پیغمبرلر کندو امتلرینه روشن معجزه‌لرله کلدلر
وبللو دلیللرله فما کانوا لیؤمنوا پس [illegible] انلرک امتلری ایمان کتورمزلردی
بما کذبوا به انی تکذیب اتدکلری سببیله من قبل پیغمبرلر کوندرلمزدن
اوکدن یعنی حقی تکذیب اتمک عادتلریدی کذلک نطبع انجلیق که نجن امتلرک یورکلرنه
مهر اوردق مهر اوررز علی قلوب المعتدین تکذیب ده حددن کچنلرک یورکلرنه یعنی
قریش مکذبلرینه وانلرک امثالی بو امتدن ثم بعثنا من بعدهم پس اول پیغمبرلردن صکره قوبارده
وکوندردک موسی وهارون موسی بن عمرانی وقرنداشی هارونی الی فرعون و
ملائه ولید بن مصعب دن یکا یا قابوسه که اول زمانک فرعونیدی وقومنک اولولرنه
دخی بآیاتنا آیتلرمزله یعنی روشن معجزه‌لرله عصا وید بیضا کبی فاستکبروا
پس تکبر لک اتدیلر وانی قبول اتمکدن بویکلندیلر وکانوا قوما مجرمین وانلر بر جرم ایشلو
قومدی یعنی پیغمبرلری تکذیب اتمکی عادت اتنلردی وایشلری انا غز لردی فلما جاءهم
الحق پس چونکه انلره حق کلدی یعنی درست سوز من عندنا بزوم قتمزدن یعنی موسی
انلره کلوب حق سوزن سویلدی وانلره معجزه کوستردی قالوا ان هذا زیاده عناد
وتمردلکدن ایتدیلر تحقیق بو شنی کتوردکک نسنه که اکا معجزه درسن لسحر مبین آشکاره
جادولقدر که هرکشیه ظاهر وبللودر قال موسی موسی انلره ایتدی اتقولون للحق ایدرمسز
حقه وبللو معجزه یه لما جاءکم سزه کلدوکی وقت اسحر هذا جادولقمدر بو بن
سزه کوستردکم استفهام مدر انکار طریقیله یعنی بو جادولق دکلدر ولا یفلح الساحرون
وقورتلمز جادولر ومراده ارشمزلر قالوا اجئتنا فرعون قومنک اولولری ایتدیلر بزه کلدککی
ای موسی لتلفتنا تا بزی دوندرهسن واز دره سن عما وجدنا علیه آباءنا اول نسنه دن
که اتالرمزی انک ازرنه بولدق مراد فرعونه عبادتدر یعنی کلدوککی که بزی فرعونه طبعتدن
منع ایده سن وتکون لکما الکبریاء واولوق یعنی پادشاهلق اکیکزه اوله فی الارض
مصر یرنده وما نحن لکما بمؤمنین وبز سزه ایکیکزه انانجیلر دکلز یعنی سزه انانمزز

وَقَالَ فِرْعَوْنُ و فرعون کندو ملازملرندن بر طایفه یه ایتدی ائْتُونِي بکا کتورک بِكُلِّ
سَاحِرٍ عَلِيمٍ هر بلجی و استاد جاذویی که موسایله معارضه ایلیه پس جاذولری جمع
اتدلر اول وجه ازره که سوره اعرافده کچدی فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ پس اول وقت که
جاذولر کلدی و موسایه قرشو طوردلر قَالَ لَهُمْ مُوسَى أَلْقُوا موسی انلره ایتدی برغک
مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ سز نکه برغرسکز ایپلردن و عصالردن فَلَمَّا أَلْقَوْا پس قچنکه برقدلر
جاذولر کندو ایپلرن و عصالرن و هوا حرارتی سببیله حرکته کلوب خلقک کوزنه
یلانلر کبی کورندی قَالَ مُوسَى موسی انلره ایتدی مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرُ سز کتوردکز یعنی
اشلدکز نسنه جاذولقدر و بن کتوردکم حقدر إِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ تحقیق تکری تعالی
تز اولا که اول سحری باطل ایده و بوزه إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ بدرستی تکری اصلاح ایلمز
و راست کتورمز عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ مفسدلر اشنی که عصیان و ضلالت اهلیدر وَيُحِقُّ
اللَّهُ الْحَقَّ و تکری تعالی حقی ثابت ایلر یعنی بن کتوردکم حکملری کرچک قلور بِكَلِمَاتِهِ
کندو سوزلریله یعنی حکمی و قضاسیله یا بکا بیوردغی نصرت و عده سیله وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ
اکر کافرلر دلمسه و انلره دشوار کلسه دخی یعنی حق تعالی دوستلرنه اتدوکی وعده یه وفا ایلر
و دشمنلرک خشمندن و کراهتندن قورقمز فَمَا آمَنَ لِمُوسَى پس موسایه ایمان کتورمدی
انک اول امرنده إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِنْ قَوْمِهِ الا بر ذریت موسی قومندن یعنی بنی اسرائیل عَلَى
خَوْفٍ مِنْ فِرْعَوْنَ قورقو ازره فرعوندن وَمَلَئِهِمْ و انک اولولرندن که بکلری یا
رئیسلریدر مراد اولدر که بنی اسرائیلدن بر جماعت موسایه ایمان کتوردلر بونک برله
که فرعوندن و انک کمسه لرندن قورقرلردی أَنْ يَفْتِنَهُمْ کندولره فتنه اتمکدن یعنی فرعون
انلره عذاب ایده یا بونلرک اتالری فرعونه دونب کندولری دخی کفره دوندره لر وَإِنَّ
فِرْعَوْنَ و تحقیق فرعون لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ جبار و متکبر ادی مصر یرنده و انک اهلنه غالب
ادی وَإِنَّهُ لَمِنَ الْمُسْرِفِينَ و تحقیق اول مسرفلردن ادی یعنی کبرده و سرکشلکده حدن
کچردی اول حده که تکریلق دعواسن ایلدی و بنی اسرائیلی قول ایدنب قوللنوردی
وَقَالَ مُوسَى و موسی مومنلره ایتدی اول وقت که انلرده قورقو اثرن کوردی يَا قَوْمِ
ای بنم قومم إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ اکر سز تکریه ایمان کتوردکز سه و بلدکز سه که اصی
و زیان دکورمک انک قدرت النده در فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا پس اکا توکل ایلک و کندو اشکزی
اکا اصمرلک إِنْ كُنْتُمْ مُسْلِمِينَ اکر بیون قورسکز انک حکمنه و قضاسنه فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ
پس ایتدکر تکری تعالایه تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا توکل ایلدک و انک لطفنه و کرمنه طیاندق ای ربمز

لا تجعلنا

لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً بزی فتنه قلمه یعنی بزی عذابه محل ایلمه لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ظالملر قومیچون
یعنی انلری بزوم ازرمزه حواله قلمه که اللرنده عذابه کرفتار اولمیه وز وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ
و بزه خلاصلق ور کندو رحمتک و شفقتکله مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ کافرلر قومندن
یعنی انلرک قصدی و حیله سندن یا انلره ملاقات اولمقدن کتورمشلر که قوم موسایه
ایمان کتوردکلرندن صکره تکری عبادتنه مشغول اولدلر فرعون حکم ایلدی موسی قومنک
مسجدلرن و عبادت یرلرن که محله باشلرنده و بازار اچلرنده دوزمشلردی یقدلر
و انلری نمازدن و عبادتدن منع ایلدلر حق تعالی موسایه امر ایلدی که کندو اولری اچنده
عبادت یری مقرر ایده لر تا کافرلر انلرک عبادتنه مطلع اولمیه نتاکه بیوردی وَ
أَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى وَأَخِيهِ و بز وحی ایلدک موسایه و انک قرنداشنه علیهما السلام
أَنْ تَبَوَّآ لِقَوْمِكُمَا آنی که یردوتک کندو قومکز اچون بِمِصْرَ بُيُوتًا مصر شهرنده اولرکه
انلره وارب تکریه عبادت ایده سز و تثنیه ضمیر موسایله هارونده در و اول وقت انلر کندو
قومنک امامل یدی وَاجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً و دخی حکم ایلدک سز اکیکز و قومکز دخی
کندو اولرکزی مسجدلر قلک قبلیه متوجه اولب یعنی نمازی کعبه طرفنه قلک وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ
و نمازی طورغرک اول موضعده جمع ضمیری انکچوندر که مسجدلر ادنمک و نماز قلمق
دوکلنه تعلق دوتر وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ و بشارت ایله و مشتله ای موسی مؤمنلره که دنیاده
نجات و آخرتده عالی درجه لر وار توحید ضمیر اکا اشارتدر که بشارت صاحب
شریعتک وظیفه سیدر و اول موسی ادی وَقَالَ مُوسَى و موسی دعا و مناجات
ایدوب ایتدی رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ ای پروردکارمز تحقیق سن وردک فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُ
زِينَةً فرعونه و بکلرنه زِينَةً وَأَمْوَالًا زینت و بزکلر که آغر لباسلر و متاعلردر
و مالرکه التون کومش و طوار و اکندر فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا دنیا درلکنده و تکرار
تضرع ایدوب ایتدی رَبَّنَا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِكَ ای بزوم ربمز بونلری انلره
وردک تا که سنک قوللرکی ازدره لر عبادتک یولندن و فرعون عبادتنه اوقویه لر رَبَّنَا
اطْمِسْ عَلَى أَمْوَالِهِمْ ای ربمز محو اثرن کوندر انلرک مالرنه یعنی انک صورتن محو ایله و
بلورسز قل و غیری سنیه دوندر که انلرک شوکتی صنه قتاده ایدر انلرک دیناری و اقچه سی
طاش اولدی همان اول شکل ازره نقشیله وَاشْدُدْ عَلَى قُلُوبِهِمْ وقتی ایله یعنی قهر
اور یورکلری ازره که کوکللری برک اوله فَلَا يُؤْمِنُوا پس ایمان کتورمیه لر موسایه
ع م وحیله معلوم اولمشدی که انلر ایمان کتورمزلر لاجرم دعا قلدی که یورکلری برک اولب

جمیع

ایمان کتورمیه‌لر حتی یروا العذاب الالیم تا انلر یورک یاندرجی عذاب کورنجه
که قلزم دکزنده غرق اولمقدر قال قد اجیبت دعوتکما تکری تعالی ایتدی تحقیق
قبول اولندی دعاکز سزاکی قرداشکز کتورمشلر که موسی دعا قلوردی و هارون آمین
دردی و آمین دیجی دعاده شریکدر بو جهتدن دعاکز قبول اولندی دیدی فاستقیما
پس طغرو طورک و ثابت اولک دعوت ازره و اومک که سزوک دلدککز کندو زمانکزده
ظاهر اولسه کرک ایدرلر که بو دعانک اثری قرق یلدن صکره ظاهر اولدی ولا تتبعان
و اویمک تعجیلده سبیل الذین لا یعلمون انلرک یولنه که زیاده جهالتدن بلمزلر که
حق تعالی وعده سنه وفا ایلر و چون اول قومک عذابی وقتی ارشدی موسایه وحی
اولدی که کندو قومکله مصردن چق کت زیرا که قبطیلره عذاب ارشر موسی‌م بنی اسرائیل
ایله شامه متوجه اولدلر و قلزم دکزنک کنارنه ارشدلر و فرعون لشکریله اردلرندن
یتشدی و موسینک دعاسیله دکز یارلدی وجاوزنا ببنی اسرائیل البحر و کچوردک
یعقوب اوغلنلرن قلزم دکزندن سلامتله فاتبعهم فرعون پس فرعون انلرک
اردلرنه دوشدی وجنوده و لشکری دخی بغیا وعدوا ظلم اتمکچون بنی اسرائیل ازره
و حدن کچمک اچون انلره جفا اتمکده حتی اذا ادرکه الغرق تا قچنکه اکا غرق اولمق ارشدی
و بلدی که هلاک اولور قال آمنت ایتدی ایمان کتوردم و اناندم انه لا اله الا الذی
اکا که عبادته مستحق معبود یوقدر الا اول تکری که آمنت به بنوا اسرائیل اکا
بنی اسرائیل ایمان کتوردی موسی‌م دعوتیله وانا من المسلمین و بن مسلمانلردن
یعنی تکری حکمنه بیون قیوجیلردنم و فرعون بونی دیدکدن صکره حق تعالی جبرائیلی
کوندرب انک جوابنده ایتدی که آلآن وقد عصیت قبل شمدی ایمان کتوررسن که
هیچ اختیارک قلمدی حال بوکه بوندن اوکدن عاصیدک و بنم پیغمبرم سوزنی دکلمدک
وکنت من المفسدین و سن مفسدلردن ایدک و غیریلری دخی آزدردک فالیوم
ننجیک ببدنک پس بوکن بز سنک تنکی صودن قورترز یعنی سنک قومک جمیعسی
دکز دبنده در بز سنک تنکی صو ازره چقررز کتورمشلر که چون فرعون قومیله غرق
اولدلر بنی اسرائیل انلرک هلاکنه انانمدلر حق تعالی دکزه امر ایلدی که فرعونی صو کنارنه
برغه پس دکز آنی کناره اتدی بنی اسرائیل آنی کورب تسلی بولدلر لتکون لمن خلفک
آیة تا سن برنشان اولهسن اردکجه کلنلره که سندن عبرت آله‌لر وان کثیرا من
الناس و تحقیق آدمیلردن چوق کمسه عن آیاتنا لغافلون بزوم قدرتمز نشانلرندن

بی خبرلردر

بی خبرلردر انلر انده نه تفکر ایدرلر و نه عبرت آلورلر ولقد بوأنا بنی اسرائیل و تحقیق بز
یروردک یعقوب اوغلنلرنه فرعون قومیله هلاک اولدقدن صکره مبوأ صدق ایو
یر که شام ولایتی در مصردن صکره ورزقناهم من الطیبات و انلره رزق وردک
پاکلردن و لذیذ نسنه‌لردن و بعضی قولیله بونده بنی اسرائیلدن مراد پیغمبرم زماننک
جهودلریدر که انلره مدینه‌ده یروردی و تازه و قوری خرمالر انلره ارزانی قلدی
فما اختلفوا پس اختلاف اتمدلر دین امرنده یا محمد‌م حقنده حتی جاءهم العلم
تا کندولره توریت علمی کلنجه و انک حکملری یعنی محمد‌م صفتنی توریتده بلدلر و انک
تغییر و تحریفنه مشغول اولدلر و ایتمشلر که اول قرآن علمیدر که اندی و یهودک
اختلافنه سبب اولدی ان ربک یقضی بینهم تحقیق سنک تکرک حکم ایدر انلرک اراسنده
یوم القیمة قیامت کوننده فیما کانوا فیه یختلفون اول نسنه‌ده که انلر انده اختلاف
ایدرلردی عناد یوزندن یا جهلله توریت حکمندن یا پیغمبر امرندن‌م فان کنت فی
شک پس اکر سن کمان اچنده اولسک مما انزلنا الیک سکا اندردکمز نسنه‌دن قصه‌لر
و حکملر کبی فسئل الذین یقرؤن الکتاب پس صور انلره که کتاب اوقورلر مراد کتاب
جنسیدر من قبلک سندن اوکدن یعنی کتاب اهلندن زیرا بو انلرک قتنده محققدر
و انلرک کتابنده ثابتدر مخاطب حضرت پیغمبردر‌م و مراد امتدر و زاد المسیرده کلمشدر که
ان ماء نافیه معناسنه در یعنی سن شک اچنده دکلسن اما زیاده بصیرت اچون اهل
کتابدن سؤال ایله لقد جاءک الحق من ربک تحقیق سکا حق و درست بیان کلدی تکرکدن
که توحیدی شرکدن تمیز ایلر فلا تکونن من الممترین پس سن کمان ادجیلردن اولمه
خطاب پیغمبره متوجه‌در و مراد اندن غیریلردر زیرا رسول‌م شک و شبهه‌دن خالیدر
و بوندن صکره ینه خطاب ایلر که ولا تکونن من الذین و اولمه اول کمسه‌لردن که کذبوا
بآیات الله تکذیب ایلدلر تکری آیتلرنی که قرآندر فتکون من الخاسرین پس زیان
ادجیلردن اولورسن اکر تکذیب ایدرسک ان الذین حقت علیهم تحقیق انلر که
ازرلرنه واجب اولدی کلمة ربک تکرک سوزی یعنی لوح محفوظده یازدی که انلر کفر
ازره اولورلر و ملائکه‌یه اندن خبر وردی لا یؤمنون انلر ایمان کتورمزلر زیرا که تکری
کلامی یلان اولمز ولو جاءتهم کل آیة و اکر انلره کلسه دخی هر آیت که انلر طلب ایدرلر
حتی یروا العذاب الالیم تا انلر کورمینجه آغردجی عذابی که انلره مقرر اولمشدر و عذاب
نازل اولدقدن صکره انلرک ایمانی فایده ورمز نتا که فرعون قومنه و سایر کچن امتلره

ایچی اعتدی فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ آمَنَتْ بیانده کلمشدر که اکثر نحویون انکار ازرنه در که لَوْلَا بونده مَا نافیه معناسنه در یعنی عاصی کویلر اهلی عذاب وقتنده ایمان کتورمدلر فَنَفَعَهَا إِيمَانُهَا تاکه ایمانلری کندولره یارر اول وقتنده إِلَّا قَوْمَ يُونُسَ الا یونس قومی که انلر لَمَّا آمَنُوا ایمان کتوردکلری وقت كَشَفْنَا عَنْهُمْ انلردن کتوردکه و دفع ایلدکه عَذَابَ الْخِزْيِ خورلق عذابنی فِي الْحَيَوٰةِ الدُّنْيَا دنیا دهکلنده وَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ وانلری برخوردار ایلدکه وکوندردکه انلر که اجل ارشجه کرکنه وقته دکن وبو تقدیر ازره که دنلری یوقوم مستثنا اولور وبعضی آیت معناسن بویله در که یونس کویلر اهلی عذابی معاینه کورمزدن اوکدن تعجیل اعتدلرکه ایمانلری کندولره اجی ایده لیکن یونس قومی عیان که عذاب نشانن کوردلر ایمانلرن تاخیر اعتدلرنا نازل اولنجه وایمان کتوردلر وبو تقدیر ازره استثنا منقطع اولور وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ واکر تکره دلسیدی لَآمَنَ مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلُّهُمْ جَمِيعًا ایمان کتوردی یرده اولنلرکه جمیعسی کتورمشلر که حضرت رسولك هم قومکر ایمان کتورمسنه غایت حرص ادی وایمان کتورمدکلرنه ملول اولدی حق تعالی بو آیتی کوندردی وآیتده کی خلقکر ایمانه بنم ارادتمه بغلو درو بیوردی که أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ پس سن آدمیلره اکراه ایدرسن حَتَّىٰ يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ تاکه انلر بنم ارادتم سزه مومن اولملرو ایمان کتورملرنه لزوم آیت قتالله منسوخدر وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ اولمز ویوقدر برکشیه کی آن تؤمن ایمان کتورمه وانا نه إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ الا تکری اذنی وارادتیله وانکر توفیقی وقضا سیله وَيَجْعَلُ الرِّجْسَ وعذابی حواله ایدرز یا خشم ایدرز یا شیطانه مسلط ایدرز وحفص عنبتله او قوریعنی تکری تعالی خشم ایدر عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ انلر ازره که حجت وآیت اکلمزلر وتوحیدی فهم اغزلر قُلِ انْظُرُوا ایت ای محمد مشرکلری کوسندن آیات طلب ایدرلر باقکر باشکوزیله تاکوکلکوزیله ملاحظه ایده سزکه مَاذَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ نه نسنه لر وار در کوکلرده عجایب فطرتدن ویرده وفی بدایع قدرتدن که تکر نکمال صنعتی کورسزوَمَا تُغْنِي الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ اجی اغزایتلر کورمکه وکوزلرا شتمکه یعنی پیغمبرلر تکری عذابنی عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ برقومدن که توحیده وتکری کلامنه ایمان کتورملر فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ پس مشرکلر کوزدوتغزلر إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ مکدلر انلردن اوکدن ذاعاد وثمود قومی کبی که یعنی انلرکه واقعه لری کبی که خلوا من قبلهم مکدلر انلردن اوکدن ذاعاد وثمود قومی کبی واصحاب ایکه واهل مودتفکه کبی مراد عذاب نازله اولمقدر قُلْ فَانْتَظِرُوا ایت پس کوزدوتکر عذابه که سزه نازل اولسه کرکسه

دفع ایلر

انکر

إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ تحقیق بنده خی سزوکله کوز دوتجیلر دنم سزوکه هلاکمکزه ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا اندن صکره قورتررز پیغمبرلرمزی بر کاه که ملکذ تلره عذاب اندرسه روز وَالَّذِينَ آمَنُوا وایمان کتوزنلری دخی قورتررز كَذَٰلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا انجلین کبی نجات ورررز پیغمبرلرنه وتابعلرنه مشرکلرهلاکه اولدغی وقت واجبدر ازرمزه نُنْجِ الْمُؤْمِنِينَ نجات ورررز مومنلره که محمد درم واصحابنی رضی الله عنهم قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ ایت ایله محمدای آدمیلر خطاب مکه قومنه در إِنْ كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ دِينِي اکر سز کمان اچنده اولسکز بنم دینم صحتنده بن کندو دینمی سزه بیان ایده یین فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ پس بن طبمزن انلره که تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ سز طبرسز تکریدن غیری بتلره وملائکیه وَلٰكِنْ أَعْبُدُ اللَّهَ ولکن بن تکریه طبرن الَّذِي يَتَوَفّٰكُمْ اول تکری که سزی اولدررر أُومِرْتُ خصوصیله امر اولندم اجوندر زیرا وفات اهل شرک عذاب وعیدی در وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وبکا بویرلدی که مومنلردن اولام یعنی تکری حکملرنه وانبیا خبرلرنه ایمان کتورنلردن اولام وَأَنْ أَقِمْ وجهکر ودخی بویرلدی که یوزکی دورغ یعنی عملکی خالص ایله لِلدِّينِ حَنِيفًا دینجونا طغرو مسلمانکن یعنی جمیع دینلردن دین اسلامه مایل اولکز عکر حالکده وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ومشرکلردن دخی اولمه بو خطاب رسولدن غیریه در وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وجغرمه یعنی طاپه تکریدن غیریه مَا لَا يَنْفَعُكَ اول نسنه که سکا فایده ورمز اکا جغرمغله وَلَا يَضُرُّكَ وزیان دخی ایده مز آنی ترک اتمکله فَإِنْ فَعَلْتَ پس اکر اشلسکز یعنی اکر بو بخلین نسنه طاپسکز فَإِنَّكَ إِذًا مِنَ الظَّالِمِينَ تحقیق سن اول وقت ظالملردن اولورسن که عباتی حقدن غیریه ایدرسن وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ واکر تکری سکا برضرر یتان ارشدرسه مرض یا شدت یا فقر کبی فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ پس هیچ آنی کدرمی یوقدر الا اول که الله در وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ واکر سکا بر خیر دلسه صحت وراحت وغنا کبی فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ پس انکر فضلنی دکرمنی دوندرمی یوقدر فضل ضمیر موضعنه وضع اتمکر تکری فضلی اجی اولدوغنه دلیلدر قوللرنه خیرلمکله يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ ارشدررر کندو فضلنی دلدوکی کمسنه مِنْ عِبَادِهِ کندو قوللرندن وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ واولدر یارلیغیجی پس معصیتله انکر مغفرتندن امیدکسمکز رحمت اولدر پس طاعتله انکر رحمتنه امیدایلکز قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ ایت ای آدم اوغلنلری قَدْ جَاءَكُمُ الْحَقُّ تحقیق سن درست کلام کلدی یا طغرو سوزلو پیغمبر مِنْ رَبِّكُمْ تکرکزدن که سنی بسلیجی درو هیچ عذر کزقلدی فَمَنِ اهْتَدٰى پس هرکم یول بولسه ایمانله وتابع اولمغله فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ پس یول بولمز

الا کندو تفسیجون یعنی فایده سی کندو یه حاید در وَمَنْ ضَلَّ وهم کم ازتبه انکار و تکذیبله
فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا پس ازجز الا آزد عنک وبایلی کندویه در وَمَا أَنَا عَلَيْكُم بِوَكِيلٍ وبن
سزوکه ازرکن ای کافرلر وکیل دکلن وسزی کوزملک وظیفه دکلدر دیماطی ایدر آیت
سیف بو آیتی نسخ ایلر وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وتابع اول یا محمد سکا وحی اولنان شیه
وآیاخلقه دکور وَاصْبِرْ وصبر ایله دعوتنه سکا ارشن ایذالرینه وزحمتلرینه حَتَّىٰ يَحْكُمَ
اللَّهُ تا تکری تعالی حکم اِدیجه سکا نصرتله یاد شمنلر جنکنه یا انلردن خراج المغه وَهُوَ
خَيْرُ الْحَاكِمِينَ واولدر حکم ادجیلر یکر کزیرا که انکر حکمنده خطا وظلم یوقدریا
سزلرن مطلع اولدر حجته وطانغه احتیاجی اولمز سُورَةُ هُودٍ مِائَةٌ وَثَلَاثٌ
وَعِشْرُونَ آيَةً مَكِّيَّةٌ بسم الله الرحمن الرحيم الر حروف مقطعه دن شعبیه صورد رایله
تکری اسرارندن بری سر درکه انکا مطلع اولمز واندن استفسار ایلمکر وبعضی انکر ازرنه درکه
الر معناسی انا الله اری دمکدر یعنی بنم اول تکری که مطیعلرکه طاعتن کورر وم وعاصیلرکه
معصیتن درحی وهم کشیه عملنه مناسب جزا ورسم کردر پس بو کلمه وعد وعیدکه متضمندر
كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ بو برکتابدر وکتابکر صفتی بودرکه محکم اولندی انکر آیتلری محکم
ودلایل ایله یا محکم آیتلری برشبهاکی که اکا نقص وظلم یولمز ثُمَّ فُصِّلَتْ
اندن صکره تفصیل اولندی یعنی آیرتلدی سوره سوره وآیت آیت یا بللو ایلندی اندن
اولان نسنه لرکه قوللرکا محتاجدر مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ حکیم خبردار تکری قتندن که هم
نسنه حکمتله یارتدی وکیفیتن بللور أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ انکوتکه طیمیز الا تکری تعالیه
إِنَّنِي لَكُم مِّنْهُ تحقیق بن سزه اندن نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ قورقدرجی وم عقوبتله شرکه وعصیان
ازره ومشتهی یم ثوابله توحید وایمان ازره وَأَنِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ودخی احکام
وآیتلر تفصیل اولنمق انکوندرکه یارلغنمق دلیسز تکرکزدن بخش کنا ملکز چون ثُمَّ تُوبُوا
إِلَيْهِ اندن صکره توبه ایلکر معاصی دن انکر حضرتنه دونکز يُمَتِّعْكُم مَّتَاعًا حَسَنًا تا
سزی برخوردار ایده کوبکر برخوردار لق یعنی حسن اوزن عمرون که خلق سزدن فایده
دوته یاحسن امینلکر وتندرستلکر ایله زندکانیذون إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى بلنمش وقته دکن
که عمر آخریدر وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ ودخی ودیم فضل استه ثوابنی هم
دنیاده وهم آخرتده ابن مسعود ایدر که ذو فضل اول کشیدرکه انکر حسناتی سیئاتندن
زیاده اولا وَإِن تَوَلَّوْا واکر سزای کافرلر اسلامدن دونسکز یا بکا اوعقدن اعراض
اتسکز فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ پس تحقیقه بن قورقرن ازرکن عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ اولوکون عذابندن

کہ قیامت

کہ قیامت کونی درواتیشلرکه شدت ومشقت کونیدرکه اول کافرلن تحطاق بولا اِدی شول
حقنه که اولمشلری ومردارلری یرلودی إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ تکری حضرتنه درسزوکه دوغرو
واکا دورسکز کرکه وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ واول هم نسنه ازره قادردر هم ثوابه وعقابه
کوجی یتر کتور مثلرکه مشرکلردن برجماعت رسولمزه کلوب عداوت ایدرلردی برکون برینه
بولشب ایتدلر چون پرده لری برغه وزوکذوه زی کیسوزله اورته وز وکوکسلرنی بورپه وز
محمدکه عداوتنن کمه مطلع اولورمی حق تعالی آیت کوندردی که أَلَا إِنَّهُمْ بلکه که انلر یغه
کافرلر يَثْنُونَ صُدُورَهُمْ بورلرلر کوکسلرن بنم جسیم عداوتنه یا آی قامت ایدرلر لروبوکرلر کوکسلرن بوکوکلرازنی کزلمکدن عبارتدر یعنی پیغمبر که دشمنلکنی کوکلرنده
دوترلر لِيَسْتَخْفُوا مِنْهُ تاکه تکریدن کزلیه لرکه حاللرن بلیه أَلَا حِينَ يَسْتَغْشُونَ
ثِيَابَهُمْ بلکه اول وقت که انلر کیسولرنه بورنورلر يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ تکری تعالی بلور انلر
کوکلرنده کزلدکی نسنه وَمَا يُعْلِنُونَ واشکاره ایتدکلرن دخی دللرده کوکللرده وانلرک
کزلویی واشکاره سی اکا یکساندر إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ تحقیق اول بلیجی درکوکللرده
اولان سرلری وآیدرلر ذات الصدور کوکللرده دوانکر سرلرلرن واندیشه لرن تکری تعالی
بلور وَمَا مِن دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وهیچ برجانور یوقدریرده یوزنده حراد جمیع حیوانات
إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا الا تکری تعالی ازره رزقی درانلرکه رزق وانلری بسلین اولدر لفظ علی
کتورمکر قوللرکه وحیوانا ته رزق ورمکی کندویه واجب اعتقد یه وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا
وحق تعالی بلور حیوانا تکر قرارکاهن درلکنه وَمُسْتَوْدَعَهَا وآرامکاهن دخی اولدکلرنه
صاحب کشاف بیورکه مُسْتَقَرَّ حیوانات مسکنی دریروصوو هوا کبی و
مستودع انلرکه قرارایدیکری قرارا غزدن اول آتا بلی وآنا رحمی و
یوقرده کبی كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ بودوکلی ذکراولنان حیوانلرن ورزقلرینه کتابنده
مذکور ومسطور دریعنی لوح محفوظده وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ واولدر
یارادن کوکلری ویری ویوقدن وارایدن فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ الکی کونده دنیاکونلرندن
که اولی یکشنبه واخری آدینه ادی وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ وانکر عرشی یری وکوکلرن
یارغزدن اول صوازره ایدی وبعضی تفاسیرده کلشدرکه حق تعالی اول صوی بریشیلر یاقوت
یارتدی وانکا هیبتله نظر ایلدی اول جوم صوا ولدی پس حق تعالی یلی یارتدی وصویی
یل ازره طوتدی وعرشی صوازرنه یرودی وعرشی صوازره طورمق وصویل ازره قرار
اتکر اولوقدرتدر فکر ایدیب اعتبار ایدن مکلن وحق تعالی یری وکوکلری وعرشی ویلی وصویی

یا رتدی لِيَبْلُوَكُمْ سزی صیغه مخاطب تا ظاهر اولا أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا سزوکه قتفکر کوبکلار
عمل یوزندن یعنی قتفکر ایو عمل ایلر یا کمکر شکری زیاده در بو نعمت ازره یا قتفکر که
تصدیقی ازتقدیر عرش صوازره وصویل ازره اولدوغنه وَلَئِنْ قُلْتَ واکر سن ایتسکای
محمد کندو قومکه إِنَّكُمْ مَبْعُوثُونَ تحقیق سزلر اکنجی دریلورسز مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ اولمدن صکره
لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا البته ایدرجکلر درکافرلر اولنلر إِنْ هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ بوسوزدکلدرکه
بعث بابنه سویلرسز الا آشکاره سحر درکه بزی الدمغه دیمکدر بطل اعتقد وَلَئِنْ أَخَّرْنَا ناو
اکرتاخیراتسه وز عَنْهُمُ الْعَذَابَ انلردن عذابی که وعد وبدر ز إِلَىٰ أُمَّةٍ مَعْدُودَةٍ
برصایلمش زمانه دکن یعنی بللو وقت لَيَقُولُنَّ مَا يَحْبِسُهُ البته ایدرکه استهزا ایوزندن
که نه نسنه منع ایدر عذابی نازل وواقع اولمقدن أَلَا يَوْمَ يَأْتِيهِمْ بلکه اول کونکه
انلر عذاب کلوکه بدر کویه درلیس مَصْرُوفًا عَنْهُمْ انلردن عذاب دونمکر یوقدریعنی
انلر عذاب ارشدوکه وقت هیچ بروجهله انلردن دفع اولنمز وَحَاقَ بِهِمْ وانلری
احاطه ایدر وقبلدماضی وضع اعتد مستقبل یرنه اولمسی محقق اولدیغچوندر یعنی
کویاکه انلر که درت طرفندن دوندی مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ اول نسنه که آنی ایکصولردی
وانکله تعجیز ایدرلردی وَلَئِنْ أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً واکرادمیه بزوم قتمزدن
رحمت اقدرسوز یعنی نعمت ورسوز که انکرلذتن بلسه ثُمَّ نَزَعْنَاهَا مِنْهُ اندن صکره آنی
یندن آلدن سوز إِنَّهُ لَيَئُوسٌ كَفُورٌ تحقیق اول تکری یه کرمنه اعتماد ایتمکدن نومید اولور
کافراولورلر کچن نعمتلره شکر ایتمز وَلَئِنْ أَذَقْنَاهُ نَعْمَاءَ واکرانکا نعمتلر ایتدرسوز صحت
وغنا کبی بَعْدَ ضَرَّاءَ مَسَّتْهُ اکا قتی لق ارشدکدن صکره فقر وحیرولق کبی لَيَقُولَنَّ البته
ایدر ذَهَبَ السَّيِّئَاتُ عَنِّي یارب لقلر بندن کتدی دریعنی زحمتلر ودشوارلقلر بندن
ارایغ اولدی وخلاص اولدم إِنَّهُ لَفَرِحٌ فَخُورٌ تحقیق انسان نعمته شاد اولور انکله فخر
ونازایدر سایر خلقه ازره ونعمته شکر ایتمکدن غافل ومغرور اولور إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا الا
انلرکه محنته وبلاده صبر ایلدلر وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وایو عملر ایشلدلر نعمته شکر ایدوب
أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ اول صبر وشکر اولنلره کناهلری یارلغنوب وار وَأَجْرٌ كَبِيرٌ داولورلرکه
انکر اولی جنتده در کتورمشلرکه عرب کافرلری عناد ایله پیغمبردن دم معجزه طلب
ایدوب ایدرلردی بخون سکا برخزینه ورملدی یاسنی تصدیق ایتمکه برفرشته کوندرملدی
رسولدم انلر دعوت قبول ایتیوب استهزا ایتدکلرندن تنکدل اولدی حق تعالی رسولکزه دم
تسلیه سی اچون ایت کوندردی فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ پس اولاکه سن یا محمد ترک ایدجی اولسن

یعنی قوپرسزمایعنه

دوغرسوزلر

یعنی انلر عذابه کلمکی کون

جهالتله

شیخ ماتریدی ایدرکه استفهام بمعنه نفی در یعنی ترک ایلمه بَعْضَ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ اول
نسنه نکر بعضی سن کیم سکا وحی اولنور یعنی مشرکلرک مخالف اولان نسنه انلری بلدر
وَضَائِقٌ بِهِ صَدْرُكَ واول سوزله یورکمکر طار اولولان یَقُولُوا ایتدکلرینه چون که
لَوْلَا أُنْزِلَ بخون اندر ملدی عَلَيْهِ کنز محمد ازره بو خزینه که خلقه نفقه ایده وانکله بسیله
اکا تابع اولملرایچون یا خود مَعَهُ مَلَكٌ یا بخون کیله انکله برفرشته که انکر نبوته طانقلق
وره پس انلرکه سوزیله رسالتدن کرو دورمه إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ سن دکلسن
إِلَّا خلقی قورقدرجی پس سکا واجب اولان بیان رسالتی کورمکدر وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ فتکری
هر نسنه ازره طانقدر واشسز بترر اشیکی اکا اضمار له وحوله کره سوزندن غصه لنمه
أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ یا کافرلر ایدرلرکه محمد قرآنی افترا ایلدی وکندو دوزدی
قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوَرٍ ایت پس کتورکه اون سوره مِثْلِهِ مُفْتَرَيَاتٍ قرآن کبی یلان اوتلر
یعنی سزوکه زعملکز اولدرکه بن قرآنی کندومدن دوزدم پس سزکه عرب فصحاسی سزسز
کلام کبی انشا ایلکله قادرسز بو نجلین اون سوره یلان دوزب کتورکه وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ
وچغرکه یاردم ایدن کوچلکز یتدوکمکلری مِنْ دُونِ اللَّهِ تکریدن غیری که سزه یاردم
ایدوب ایدرلر إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ اکر کرچکلر سکز که بوکلام دوزمه یلاندر فَإِلَّمْ يَسْتَجِيبُوا
لَكُمْ پس اکر سزه جواب ورمسه لر بو نجلین سوره کتورمکده مخاطب حضرت پیغمبردر
وجمع ضمیری تعظیم اچوندر وایتملرکه مراد موء منلردر که انلر دخی پیغمبر اچون ایدرلردی
که اکا مفتری دیرسز سن قرآنه مانند برسوره کتورکه حق تعالی بیوردی که اکر سزه جواب ورمسلر
فَاعْلَمُوا أَنَّمَا أُنْزِلَ پس بلکه اولکر که اول اندرملدی إِلَّا بِعِلْمِ اللَّهِ تکری تعالی علیلدکه قوللرینه
مصالحنه یارر واشملرن تعلیم ایدر وَأَنْ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ وآنی دخی بلکه که هیچ برمعبود
یوقدرالا اول تکری که عالمدر دوکلی نسنه انکمعلوجی در فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ پس سزدین اسلامه
ازره ثابت اولملیسز واستفهام امر معناسنه دخی کلور یعنی اسلام ازره ثابت اولکز چون قرآنکر
اعجازی قتکزده ظاهر اولدی مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَوٰةَ الدُّنْيَا هرکم اوتی محتدن دنیا درلکن
دلسه وَزِينَتَهَا وانکر آرایشنی وبزکنی مراد منافقلر در یا اهل ریا یاهود ونصاری وزاد
المفسرین دیملکدرکه عام در جمیع اهل میلل یعنی هرکم اشلدوکی اعمالی واحسانلره دنیا درلکن
دلسه واخرتده نظر اتمسه نُوَفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا تمام ایدرز انلره عملرینی جزاسنی دنیاده
صحت ودولتله وجوق مال واولاد له وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ وانلر دنیاده اکسکر اولنمزلر یعنی
حرمدلرندن برنسنه اکسکر اولنمز أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اول بولکر انلردرکه لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ انلرکه آخرتده

يوقدر إِلَّا النَّارُ الا طاموادی زیرا انلر کی باطل عملدی وفاسد نیتلر چون طاموادی
انلر تمام جزادر وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وضایع اولدی دنیاده اشلدکلری نسنه زیرا
آخرت ثوابنه اخلاص کوسترمدیلر انلر عملرنده مخلص دکللردر وَبَاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ و
باطلدر وهیچ اولور نفس الامرده، انلر اشلدکلری اشلر که ریا وشهرت چون ایدرلر
أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ پس اول کمسه که حجت وبرهان ازره اولهٔ تکلسندن وآنی
طغرویوله دلالت ایدن وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِنْهُ وانکر برهانی آردنجه که دلیل عقادر بر
طانق کلسه تکری تعالدن که آنکر صحتنه طانقلق ورسه واول قرآندر برابر اولورمی برشیله
که دنیا زیتن طلب ایدر واخرت ثوابنه چون عمل اتمز ایشلرکه صاحب بینه کتاب اهلی
مؤمنلر در یاهر مؤمن مخلص وشاهد پیغمبر در یا فرشته که آنی صفیلمی در بعضی انکه ازره
که بینه قرآندر وَيَتْلُوهُ يقرأ معناسنه اولهٔ وشاهد جبرائیل دیم یا پیغمبر لسانی واکر يَتْلُوهُ
يَتْبَعُهُ دوتسلر شاهدی انجیلدر زادالمسیره کلمشدر که انجیل قرآنه تابعدر تصدیق و
شهادتنه اکرچه قراندن اول اندی وَمِنْ قَبْلِهِ كِتَابُ مُوسَىٰ وانجیلدن یا قرآندن اولکی
موسی کتابی دینی که تورتدر یعنی بودنی محمدی تصدیق اتمکده، وظاهر اولهٔ سن بلدر مکده اکا
تابعدر یعنی قرآنه موافقدر إِمَامًا وَرَحْمَةً اهل دینه امام وپیشوا اولدیغی حالده وسبب
رحمت که مؤمنلره نازل اولدی أُولَٰئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ اول صاحب بینه اولانلر قرآنه
انانورلر وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ وهم کم قرآنه کافر اولسه مِنَ الْأَحْزَابِ بنجه بولکلردن که ملته
اهلی در وپیغمبر عداوت ایدن. بولکر فَالنَّارُ مَوْعِدُهُ پس جهنم اودیدر آنکر وعدکاهی
یری البته اکا ارشلر فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ پس کمان اچمه، اولهٔ اول وعده دنی أَنَّهُ
الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ تحقیق اول وعدکر چکدر سنکر تکر کدن که اول بیورمشدر وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ ولیکن اکثر میلرك چونی لَا يُؤْمِنُونَ انکا انانمزلر وتصدیق اتمزلر وَمَنْ أَظْلَمُ
مِمَّنِ افْتَرَىٰ وکم ظالم قدر یعنی کافر کدر اولکسه دن که بهتان ایده عَلَى اللَّهِ کذبا تکری تعالیه
ازره یالانی یعنی انکر وحین نفی ایده یا اکا شریک اثبات ایلیه أُولَٰئِكَ يُعْرَضُونَ
عَلَىٰ رَبِّهِمْ اولبهتان ادنلر عرض اولنورلر موقفنه پروردکارلری ازره وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ
وطانقلر ایده یعنی کرام الکاتبین یا پیغمبرلر برامت اچون یا انلرکه اعضالری طانقلر
ونلر هُؤُلَاءِ الَّذِينَ بوطایفه انلردرکه عنادیوزندن كَذَبُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ یالان سویلدیلر
پروردکارلری ازره، که اولادی وشریکی وار دیدیلر أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ بلکه که تکری لعنتی عَلَى
الظَّالِمِينَ ظالملر ازره دریغه کافرلره ولعنتدن مراد تکری درکاهندن اراغ اولقدر

بس

بسه ظالملرك صفتنی بیورر الَّذِينَ يَصُدُّونَ انلرکه منع ایدرلر عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ تکری یولندن
آنکر دینی در وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وانکر اکر کلسه استقامتلی یعنی تکری یولنی اکر کلسه ویا اغلمه
وصف ایدرلر دخی جمله دنکلی وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ وانلر باقی آخرته کافرلردر انکار
تکرار ضمیر انلرك کفری تاکید چوندر آخرت سرایننه أُولَٰئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ اول کافرلر
تکری عاجز ادیجی دکللردر یعنی عاجز ایده عزلر کندو عذابندن فِي الْأَرْضِ یردهٔ واندن
قورتلمزلر وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ اولمز ویوقدر انلرنه تکری تعالدن غیری مِنْ أَوْلِيَاءَ
دوستلردن دخی بوکمسه که انلرکه عذابنی منع ایده بلکه يُضَاعَفُ لَهُمُ الْعَذَابُ زیاده
اولنور وآرتیرلور انلره عذاب یعنی انلره ایکی کز عذاب اولنور کندولرنه آزلرنه وآزدیرد قلیرینه
مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ کوجلری یتمزدی حق سوزی اشتملکه زیرا آنی اشتملکدن صاغرلردی
وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ وکورمزلردی حق قدرت آیتلرنی زیرا آنی کورملکدن کورلردی
أُولَٰئِكَ الَّذِينَ انلر اول کمسه لردرکه معامله بازارنده خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ کندولرینه زیان
ایتدلر یعنی زیانلری کندولره دونر وَضَلَّ عَنْهُمْ وآزدی انلردن وضایع اولدی مَا كَانُوا
يَفْتَرُونَ انلر افترا ایلدکلری نسنه بتلر شفاعتیدن وملایکه دکلکدن لَا جَرَمَ آنمم فی
الْآخِرَةِ نك شک وشبهه انلر آخرت سرایننده هُمُ الْأَخْسَرُونَ انلر قتی زیان ادیجیلردر زیرا
بوتلرله طاپمغی تکری عبادتیله ضتون الدلر وفانی دنیا متاعنی باقی آخرت نعیملرینه
اختیار ایتدلر إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا تحقیق انلرکه اخلاص صاحبی انلردلر وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وایو
عملر ایلدلر وَأَخْبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ وآرام ایتدلر پروردکارلری ذکریله یا اکا تواضع ایتدلر یا انکچون ماسوادن کسلدلر أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَنَّةِ انلر جنت ملازملریدر هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ انلر جنتده بخه لرینه داعم وباقی لردر
مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ بوایکی بولکلر صفتی که مؤمن وکافردر كَالْأَعْمَىٰ وَالْأَصَمِّ کورلره صاغر
کبی در وَالْبَصِيرِ وَالسَّمِيعِ وکوزلی ایشدجی کبی یعنی کافر کورلره صاغر بلکزر که نه قدرت
آیتلی کورورلر نه حق سوزنی ایشدرلر ومؤمن هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا هیچ بوایکی بولکلر مثلده و
صفتده برابر اولورمی یعنی برابر اولمزلر أَفَلَا تَذَكَّرُونَ یه اولکت دوتمز سنز یعنی بچون
بومثل لرله اولکتلنمز سنز وتامل اتمز سنز اندهٔ که کافری کورمز سنزه تشبیه ایلدی قدرت
ایتلرن کورمدیکچون وصاغر بلمز تدی تکری کلامنی اشتمدیکچون ومؤمنلره حالی
کورب اشتملکن کافرلر حالنکر ضدیدر وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ وتحقیق بز کوندردك
نوحی قومنه یکا یه انلر وارب ایتدی إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ بدرستی بن سزه بللو قورقوتیجی

بولکر عکسی در

یعنی عذاب و خلاص سبنلرینی سزه بیان ایدرز اَنْ لَا تَعْبُدُوا اِلَّا اللّٰهَ انکله که یلمیز
الا تکری حضرتنه اِنِّیْ اَخَافُ عَلَیْکُمْ تحقیق بن قورقرن ازرکن اغلدن عذاب
یَوْمٍ اَلِیْمٍ برکونکی عذابه که الم ورجی در وَیَوْمٌ اَلِیْمٌ وصفی اسناد مجازی قبیلندن در
اول کون الم واقع اولدیغون فَقَالَ الْمَلَاُ الَّذِیْنَ کَفَرُوْا پس ایتدی کافر لرك اولوری
مِنْ قَوْمِهٖ نوح قومندن مَا نَرٰىكَ اِلَّا بَشَرًا مِّثْلَنَا بزیمی کورمزز الا بزجلین آدم اوغلی
یعنی سنکر بزدوم ازرمزه زیاده لغکز وار که سنکر بویرغکز دوته وزوکا اطاعت الکلکز
بن واجب اولا آنلر انکر ظاهر صورتین کوروب حقیقتدن خبرلرادی وَمَا نَرٰىكَ اتَّبَعَكَ
وکورمزز که سکا تابع اولا وَاُدْبِیَهُ اِلَّا الَّذِیْنَ هُمْ اَرَاذِلُنَا الا اول کمسه لرکه انلر بزدوم
اَدْنَا لرمزدر یعنی اچلق کشیلر بَادِیَ الرَّاْیِ فکر اولندیغی یعنی سکا بر جماعت فکر سز و
تامل سز ایمان کتوردیلر وَمَا نَرٰى لَكُمْ عَلَیْنَا مِنْ فَضْلٍ وبزه سزی کورمزز یعنی سزی وسکا
اویانلری که بزدوم ازرمزدن اَدْنَا قلغکز اوله وانکله سزی تابع اولاوز بَلْ نَظُنُّكُمْ کاذِبِیْنَ
بلکه بزسزی یالانجیلر صانورز یعنی ای نوح وتابعلرك قَالَ یٰقَوْمِ اَرَاَیْتُمْ نوح ایتدی
ای قوم کوردکزمی یعنی بکا خبر ورکه اِنْ کُنْتُ عَلٰی بَیِّنَةٍ اگر بن روشن حجت لازمزه اوکسم
مِّنْ رَّبِّیْ تکرمدن که بنم دعوم صحتینه طانقلق ورسه وَاٰتٰىنِیْ رَحْمَةً وتکرم بکار حمت ورسه
مِّنْ عِنْدِهٖ کندوقتدن که نبوت در فَعُمِّیَتْ عَلَیْكُمْ پس اوردیلر اولسه سزه یعنی مشکل اولسه
وخفی عینلرینه ضمی ومیملر تشدیدیله اوقورینجه اوردیلر اولسه اول حجت سزدن ازکین
قبول اتمکی یعنی آنی سزه بلدرمسه کرك سزاندن نه خبر اولسکز اَنُلْزِمُكُمُوْهَا آیا بزسزه لازم ایدرمیوز
وایتشلرکه استفهام نفی معناسنه در یعنی اول یوله کرمکی سزه لازم اتمزز وَاَنْتُمْ لَهَا کٰرِهُوْنَ
حال بوکه سز اول حجتی سومیجیلر سزدیلر وَیٰقَوْمِ وایی قوم لَاۤ اَسْـَٔلُكُمْ
عَلَیْهِ مَالًا بن سزدن رسالتی دکورمکجون مال استمزن عَلَیْهِ نکه ضمیری غیر مذکور دن
کنایتدر یعنی بن سزه تکری خبرن دکورحکم اجون مزد استمزن کہ آرزه بکا ورمکسزه
دشوار اولا اِنْ اَجْرِیَ اِلَّا عَلَی اللّٰهِ بنم مزدم دکلدر الا تکری نك اذنیله درکه اول بکا
عوض ایدر کتورمشلرکه نوح قومنك اولوری ایدراری کہ ای نوح اَدْنٰی واچلق
کشیلری قتلدن سوزکه بزسزکله اوتوروب طورمه لم نوح انلره جواب ایتدی
وَمَا اَنَا بِطَارِدِ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وبن سوزاجی دکلمن یعنی سوزاوزن تکریه ایمان کتورنلری
اِنَّهُمْ مُّلٰقُوْا رَبِّهِمْ تحقیق انلر پروردکارلرینی جزلسنه ارشجی لردر واکا یقین اولجلردر
پس بن انلری بجه سوزرم وَلٰكِنِّیْۤ اَرٰىكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُوْنَ ولیکن بن سزی جاهل قوم کورزمکه

قبول اتمکی

بونلرکه

بونلرك قدرن بلمزسز وَیٰقَوْمِ وای بنم قوم مَنْ یَّنْصُرُنِیْ مِنَ اللّٰهِ مکر بکا یاردم ایدن و
بنی قورتارن تکری نك عذابندن اِنْ طَرَدْتُّهُمْ اگر انلری سورسم وقتمدن رد ایلسم اَفَلَا تَذَكَّرُوْنَ
پس بنجون فکر ایلمزسز وانلری سورمکه التماس ایدرسز ایتدیلر که انلر ظاهرده سکا موافقت
ایدرلر وباطنده مخالفلر در اندن نوح ایتدی وَلَاۤ اَقُوْلُ لَكُمْ عِنْدِیْ وبن سزه دیمزن که البته
بنم قتمده در خَزَآئِنُ اللّٰهِ تکری علینك خزینه لری وَلَاۤ اَعْلَمُ الْغَیْبَ وبن غیب دخی بلمزن که
خلقکز باطنندن خبردارم وَلَاۤ اَقُوْلُ اِنِّیْ مَلَكٌ ودیمزن که تحقیق بن فرشته یم تا ایده سز
که بزجلین آدم اوغلی سن وَلَاۤ اَقُوْلُ لِلَّذِیْنَ ودیمزن انلره جون که تَزْدَرِیْۤ اَعْیُنُكُمْ
خوار بقر کوزکز یعنی انلرك خورلغنه بقرسز وفقرلرندن اترو ادلی لردرسز لَنْ
یُّؤْتِیَهُمُ اللّٰهُ خَیْرًا هرگز تکری نك انلره خیر مالوروزیرا حق نك انلره جون آخرتده خیرلر حاضرلدیغی
سزدن دنیاده وردکندن یکدر بلکی رکدر بما فِیْۤ اَنْفُسِهِمْ انلرك نفسلرینه
کوکللرنده اولان نسنه صدق واخلاصدن یعنی انلرك باطنن تکری بلور بن بلمزن اِنِّیْۤ اِذًا
لَّمِنَ الظّٰلِمِیْنَ تحقیق بن اول وقت ظالملردن اولورن زیرا انبیا نك حکمی ظاهره در قَالُوْا
یٰنُوْحُ ایتدیلر ای نوح قَدْ جٰدَلْتَنَا تحقیق بزوملهٔ مجادله ایلدك وچکشدك فَاَكْثَرْتَ
جِدَالَنَا جدالمزی وچکشمزی چوغلتدك فَاْتِنَا بِمَا تَعِدُنَاۤ پس کتور بزه وعده ده
ایلدیکك نسنه عذابدن اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِیْنَ اگر کرچکلردنسکز که بزه عذاب کلور
قَالَ اِنَّمَا یَاْتِیْكُمْ بِهِ اللّٰهُ نوح ایتدی اول عذابی سزه کتورمز الا تکری نك که قادر در اِنْ شَآءَ
اگر دلسه دیناده واخرتده وَمَاۤ اَنْتُمْ بِمُعْجِزِیْنَ بن وسز تکریبی عاجز ادجیلر دکل سزکندو
عذابندن انکله جنکه ایده وسز وَلَا یَنْفَعُكُمْ نُصْحِیْۤ وفایده ورمز سزه بنم اوکدم وسزه نصیحت
اِنْ اَرَدْتُّ اَنْ اَنْصَحَ لَكُمْ اگر بن دلسم که سزه اوکت ونصیحت ایدم یعنی سزی اوکتملکه
دلسم نافع اغز اِنْ كَانَ اللّٰهُ یُرِیْدُ اَنْ یُّغْوِیَكُمْ اگر تکری نك سزی آزدرمق دلسه وبنی اوکت
بوکلمه مقدم وتاخیر وار در تقدیری بوکه اگر تکری نك سزه اغوا ایتمکی دلسه وبنی اوکت
ورمکی دلسم بنم اوکدم سزه فایده ورمز هُوَ رَبُّكُمْ اول سزوکی پروردکارکزدر وَاِلَیْهِ
تُرْجَعُوْنَ واندن یکا دونردیلکسزواعمالکزه کوره جزا بولسکزدر اَمْ یَقُوْلُوْنَ
اَفْتَرٰىهُ بلکه ایدرلرکه نوح اول وحیی کندوندن سویلدی وبزه نوحه ایتدك قُلْ اِنِ افْتَرَیْتُهٗ
ایت اگر بن اول وحیی کندم سویلدمسه فَعَلَیَّ اِجْرَامِیْ پس بنم کناهم وبایلکندوازرمه در وَ
اَنَا بَرِیْٓءٌ وبن بیزارم مِّمَّا تُجْرِمُوْنَ سزکناهدن انلکزدن که بکا افترا اسناد ایدرسز وَاُوْحِیَ
اِلٰی نُوْحٍ وحی اولندی نوحه اَنَّهٗ لَنْ یُّؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ مکر اولکه هرگز ایمان کتورجکدر دکلدر

کہ انلری سورم

سنك قومكدن وانلر توحيده اناغزلر الا من قد آمن الا انلركه ايمان كتوردلر فلا تبتئس
پس غصه لنمه وقيورمه بما كانوا يفعلون انلر اشلدكلرى نسنه تكذيب وايذادن و
چون انلره دعوت اصى اتمدى وعذاب انمك زمانى ارشدى حكم اولدى كه اى نوح
واصنع الفلك باعيننا بر كمى دوز بزم حفظمز له يا ملائكه مز يار دميله ووحينا وسكا
وحى اتدكمزله انى دوزمكده ابن عباس بيورر كه نوح عم كمى نجه ونه صورتده دوزجكن
بلمزدى اكا وحى اولدى كه قوش كوكسى كبى دوز ولا تخاطبنى وبكا خطاب ايلمه وسويلمه فى الذين
ظلموا ظلم ايدنلر حقنده يعنى انلرك عذابى دفعنى بندن دلمه انهم مغرقون تحقيق انلر غرق
اولمشلردر يعنى انلرك غرق اولجاغنه حكم اولنمشدر ويصنع الفلك ونوح كمى دوزر واشلردى
وكلما مر عليه ملأ وهر كاه كه ونقدر كه ازرندن كچسه ونوحه اوغرسه ملأ من قومه اولولر
بولكى نوح قومندن سخروا منه انى مسخره يه آلورلردى زيرا كمى بر صودن اراق يرده
اشلردى وايدرلردى كمى دوزرسن يا بونك صويى قنى وطعن ايدرلردى كه اول نبى ايدك
آخر دولكر اولدك قال ان تسخروا منا نوح ايتدى اكر سز بزى مسخره يه آلسكز فانا
نسخر منكم پس بز دخى سزى مسخره يه آلجغز كما تسخرون سز مسخره يه آلدغكز كبى
فسوف تعلمون پس تز اولا كه بلهسز يعنى بلجكسز من يأتيه عذاب يخزيه كمه كلدوكن
بر عذاب كه كندويى ايدر دنياده كه اول غرق اولمقدر يعنى آز زمانده خوار ادجى كمه كلدكن
بلهسز ويحل عليه وكمك ازرنه انجكدر عذاب مقيم هميشه طورجى عذاب كه اول جهنم
اوديدر پس نوح كمى بر يلده تمام ايلدى اوزنلغى اوچ يوز ارشن ادى وايتمشلر كه بيك
ايكى يوز ادى وانى اللى ارشون وبر قولده التى يوز ارشون ويوجه لكى اوتوز ارشون ادى
وانى اوچ طبقه ايدوب زفتلدى وتكرى امريله حيواناتك هر نوعندن بر رجفت جمع
ايلدى قوشلرى اولكى طبقه يه حيوانلرى ويرتجيلرى اشغه طبقه يه وآدميلرى متاعلرى
وازقلريله اورته طبقه يه قويدى حتى اذا جاء امرنا تا اول وقت كه امرمزله عذاب
كلدى وفار التنور وتنور قيندى يعنى تنوردن قينيوب صوچقدى واول طاشدن بر
تنور ادى كه حوا انده اتمك پشورردى اندن نوحه ميراث دكمشدى وعذاب نشانى اول
ادى كه اندن صو قينيه چون اندن صوچقدى وعذاب نشانى ظاهر اولدى قلنا احمل فيها
بز نوحه ايتدك كتور كمى اچنده من كل زوجين اثنين حيواناتك هر ايكى جفتندن ايكى يعنى
اركك ودشى كه بر برنك جفتى در وحفص كل تنوينله اوقور يعنى هر حيواندن ايكى جفت
كميه قوى واهلك وكندو كمسلركى دخى كه مسلمانلردر الا من سبق عليه القول الا اول

خوار

عذاب

كمسه كه

كمسه كه انك هلاكى ازره سوز كچدى مراد انك اوغلى كنعاندر كه كافر ادى وعورتى واعله
كه كافره ادى ومن آمن وهر ايمان كتورنى دخى كميه قوى وما آمن معه ونوحله ايمان
كتورمدى واكا موافقت اتمدى الا قليل الا آدميلردن آز كمسه كه انك مسلمه عورتى و
اوچ اوغلى حام وسام ويافث وانلرك عورتلرى ونوحله ار وعورت مجموع سكسن
كشيدى پس نوح انلرى كمى قتنه كتوردى وكميه قپق اتمشدى انلرى كميه قيوب ازرلرندن
قپدى همان يردن صوچقمغه باشلدى وكوكدن بلا صويى ظاهر اولدى وقال اركبوا
فيها ونوح انلره ايتدى كميه بنك بسم الله مجريها تكرى آدينى ذكر ايلك كمى سورمك وقتنده
ومرسيها ودور عزمسنده دخى وحفص مجريها اوقورميمك فتحى ورانك كسريله يعنى تكرى
آديله در انك يورمه سى ودورمسى خبرده كلمشدر كه كمى يورتمك استسه لر بسم الله درلردى
يورردى واكر دورمق دلسه لر بسم الله دمكله دورردى پس نوح انلره بو وجه ازره تعليم
ايدوب ايتدى ان ربى لغفور رحيم تحقيق بنم تكرم مؤمنلرى يارلغيجى واسرتيجى در كه طوفان
بلاسندن نجات ورر وهى تجرى بهم واول كمى انلرله يورردى فى موج كالجبال طاغلر كبى
موج اچنده يعنى صويك موجى اولوقده طاغلر كبى ادى ونادى نوح ابنه وچغردى
نوح اوغلى كنعانه وكان فى معزل حال بوكه اول كمى نك بر طرفنده يرده طورردى واتاسى
آنى مسلمان صانوردى شفقت ايدوب ايتدى يا بنى اركب معنا اى بنم اوغلنجغم كميه
بن بزومله كه طوفاندن امين اولهسن ولا تكن مع الكافرين وكافرلرله اولمه كه غرق اولورسن
اول اوغلان منافق ادى اتاسنه اسلام اظهار ايدردى وكافرلرله دينده متفق ادى قال
ساوى الى جبل اوغلان ايتدى تز اولا كه كرو دونم بر طاغه صغنم كه غايت يوجه لكندن
يعصمنى من الماء بنى صقليه صويه غرق اولمقدن قال لا عاصم اليوم نوح ايتدى بوكن
هيچ صقليجى يوقدر وسزى كمسه قورترمز من امر الله تكرى تعالى عذابندن كه انك
امريله در الا من رحم الا تكرى رحمت اتدوكى كمسه انلر بو سوزده يكن طوفان آرتدى
وحال بينهما الموج حايل اولدى يعنى نوحله اوغلى اراسنه موج كردى فكان من المغرقين
پس غرق اولمشلردن اولدلر القصه نوح كوفه دن يا هنددن رجب اينك اوننده كميه
كروب تمام يريوزنى كزدى چون طوفان نهايت بولدى وكافرلر غرق اولدى امر الهى
ارشدى كه وقيل يا ارض وايدلدى يعنى حق تعالى ايتدى اى ير ابلعى ماءك يوت
صويكى كه طشره چقردك ويا سماء اقلعى واى كوك كرو دوت صويكى كه يا غدردك
يعنى حق تعالى ايتدى اى ير صويكى ايچ واى كوك صويكى كس يا غدرمه وغيض الماء وصو ازلب

دوكلى

ین بکدی وَقُضِيَ الْأَمْرُ واش بتمام اولدی یعنی تکری حکمی یرینه واردی کافرلری
غرق ایدوب مؤمنلره نجات ورمکله وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ ویکی اوتوردی جودی طاغی
ازره موصل طاغلرندن بری مکرا اونده که عاشورا کونی نوحی وطوفان مدتی آلتی آی اولدی
وَقِيلَ بُعْدًا وایدلدی اراقلق وهلاکلق اولسون لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ظالملر قومنه که کافرلردر
وچون نوح قومیله یکیدن جهدی اول کوندن شکرانه اچون اورج دوندی وعاشورا
اورجی سنت اولدی وَنَادَىٰ نُوحٌ رَبَّهُ ونوح تکرسنه جغردی فَقَالَ رَبِّ پس ایلدی
ای پروردکارم إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي تحقیق بنم اوغلم کنعان بنم اهلمدن ادی وسن بویرمشدکه
که سنکر اهلکه نجات ورورن واول هلاک اولدی وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وتحقیق سنکر وعدکه
کرچکدر وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ وسن حکم ادجیلرکیکرکسن بوننه حکمت ندر ما تریدی
تاویلاتده کتورمشکه نوح اوغلنکر کفرندن خبری یوغدی اکر خبری اولیدی بو
سوالی اتمزدی وچون سؤال اتدی جواب ارشدی که قَالَ يَا نُوحُ تکری تعالیدی ای
نوح إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ تحقیق اوغلکر کنعان سنکر دینکر اهلندن دکلدر إِنَّهُ عَمَلٌ
غَيْرُ صَالِحٍ تحقیق انکر عملی وارکه ایوعملدر یعنی انکر عملی یارمزدی که کافرادی فَلَا تَسْأَلْنِ
پس بندن صورمه مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ اول نسنه که سنکر اکا علمکز یوقدر یعنی بلدکمکز نسنه
بکا صورمه که سنکر اوغلکز کافردر بن بلورم إِنِّي أَعِظُكَ تحقیق بن سکا اوکت ورورن ومنع
ایدرن که أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ جاهللردن اولمیه سن جایز اولمیاید سؤال اتمکلی قَالَ
رَبِّ نوح ایدی ای پروردکارم إِنِّي أَعُوذُ بِكَ تحقیق بن سکا صغنرن أَنْ أَسْأَلَكَ
سکا سؤال اتمکدن مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ اولمیوب بلدکم نسنه یعنی اول سؤالی جایز
کورمکله وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي واکر بنی یارلغمسکز وَتَرْحَمْنِي وکرحمت ایتمسکز أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ
زیانلولردن اولورن دنیاده واخرتده قِيلَ يَا نُوحُ ایدلدی ای نوح اهْبِطْ بِسَلَامٍ
مِنَّا کمی دن اینمک سلامتله بزدوم حضرتمزدن حاصلدر یا بزدن سکا تحیت وسلامله
وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وبرکتلر وزیاده لتغلر سنکر ازرکه یعنی سنکر نسلکدن ادمیلر سکا نسبت
اتمکله آدم ثانی اولهسن وبرقوله یکی اهلی نوحدن واوج اوغلندن غیری مکه قلدی
وعام اهل عالمکز نسبی بواوج کشیه غایت بولور سام عرب وفرس اتباعی حام زنج وحام
هند اتاسی ویافث ترک اتاسی در وَعَلَىٰ أُمَمٍ مِمَّنْ مَعَكَ وسلام وبرکت برنجا امت
ازره اولسون سنکله اولنلردن یعنی مؤمنلر ازره وَأُمَمٌ سَنُمَتِّعُهُمْ وامتلردخی که سنکله
ترا اولمکه انلر برخوردار لق ورزق وانلری کوندره وزیاده درکار رزق کیکر لکیله ثُمَّ

يَمَسُّهُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ اندن صکره انلره بزدن آخردخی عذاب ارشر آخرتده مراد کافرلردر
وسیط ده قرطبی دن نقل ایلرکه بحر مؤمن ومؤمنه یوقدر اول کوندن تا قیامته دکن
الا که بوسلامه وبرکته داخلدر وبحر کافر وکافره یوقدر الا که بو تمتعه وعذابه داخلدر
تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ اول قصه که ذکر اولندی غیب خبرلرندندر که جبرائیل واسطه سیله نوحه
نُوحِيهَا إِلَيْكَ آنی وحی ایدرز سکا که محمد سن مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا انسن آنی بلمزدك وَلَا قَوْمُكَ ونه سنکر
قومکر که قریشه قبیله سی مِنْ قَبْلِ هَٰذَا بوقتدن اولکدن فَاصْبِرْ پس صبر ایله قومکر ایذاسنه
وتبلیغ مشقتنه نوح صبر اتدوکی إِنَّ الْعَاقِبَةَ تحقیق ایو عاقبت یعنی ظفر خیر اولمق
لِلْمُتَّقِينَ متقیلره چوندر دنیاده دشمن ازره ظفر بولمغله واخرتده یوجه وبتلرله وَإِلَىٰ
عَادٍ أَخَاهُمْ هُودًا وعاد قومنه دخی کوندردکه قرندشلری هودی قرداشلرینکر
نسب اچوندر نتاکه اعرافده بکدی قَالَ يَا قَوْمِ هود ایدی ای قومم اعْبُدُوا اللَّهَ
تکری تعالایه طپکز که حق معبود اولدر مَا لَكُمْ مِنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ سن اندن غیری تکری یوقدر
واکا شریکز اثبات ایلکز إِنْ أَنْتُمْ سز دکلسکز إِلَّا مُفْتَرُونَ الا تکری تعالازره افترا ایدیجیلر
شرکیکی وارر دمکله يَا قَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا ای قومم بن سزدن رسالت دکورد حکم
اچون مزد استمم إِنْ أَجْرِيَ بنم مزدم دکلدر إِلَّا عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي الا اول کمسه ازره که
بنی محض قدرتله یارتدی أَفَلَا تَعْقِلُونَ پس اکلمز سز وعقلکز که فهم اتمز سز که حقدن
باطلی تمیز ایدمز کتورمشکه عاد قیلری هودکه دعوتن قبول اتمدلر حق تعالا انلره اوج
یل یغمور یاغدرمدی وعورتلرن طُغْرُو یعنی قصر قلدی وچون انلر زراعت اهلیدی
ودشمنلری وحی چوغدی اکن اچون یغمور ودشمن دفعیچون اولاد محتاج اولدلر هود
ایتدی وَيَا قَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ای قومم استغفار ایلکز ویارلغق دیلکز تکر کزدن ایمان
کتورمکله ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ اندن صکره اکا دونکز غیرنکز عبادتندن يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ
مِدْرَارًا اکنلکزه ازرنه کوکدن بیوسته یغمور کوندره وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً وسز قوت ارتره
إِلَىٰ قُوَّتِكُمْ قوتکزله یعنی سز اوغللردن که انلرکه مدد یله دشمنلر دفعنه قادراولکنز
بس بنم سوزم باشدکه وَلَا تَتَوَلَّوْا مُجْرِمِينَ بندن دونکز وتکری خبرندن اعراض
ایلکز کناهکار الرولب یعنی کناهلر ازره قائم اولدکزحالده قَالُوا يَا هُودُ ایدلرای
هود مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ بزه برحجت کتورمدکه سنکر دعوایکه صحتنه دلالت ایده
حال بوکه هود دم انلرکه بحمدالله کوستردمکه انلر آذحسابه صایعدلر انکار ایدوب
ایتدلر وَمَا نَحْنُ بِتَارِكِي آلِهَتِنَا وبز معبودلرمزی ترک ایدیجیلر دکلز عَنْ قَوْلِكَ سنکر سوزکدن

که تکریه طلکز درسن وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ وبز سکا اعان کتور جیلر دکلز واناغز
دیلر اِنْ نَقُولُ اِلَّا اعْتَرٰىكَ بزدعز الاسکا یاروق ارشدردی بَعْضُ اٰلِهَتِنَا
بِسُوْٓءٍ بعضی معبودلرمز یعنی سکا ضرر وعلت وزیان دکور دلر وایدرلر که مراد جنوندر
قَالَ اِنِّيْٓ اُشْهِدُ اللّٰهَ هود ایتدی تحقیق بن تکریی طانق دوترم وَاشْهَدُوْٓا وسز دخی
طانق اولکز انکارازره که اِنِّيْ بَرِيْٓءٌ بن بیزارن ونفرت ایدرم مِمَّا تُشْرِكُوْنَ سزاورتاغ
اتدکلرکزدن مِنْ دُوْنِهٖ تکریدن غیری یعنی انکر عبادتنده غیری شریک اتمکدن فَكِيْدُوْنِيْ
جَمِيْعًا پس بکا مکر وحیله ایدکز جمیعکز یعنی سز معبودلرکزله بنم هلاکمه اتفاق ایلکز
ثُمَّ لَا تُنْظِرُوْنِ اندن صکره بکا مهلت ورمکز وبنم قصدمدن دلدکلرینی اشکار که بزدن
هیچ باکمیوقدر اِنِّيْ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰهِ تحقیق بن تکریه توکل ایلدم که رَبِّيْ وَرَبُّكُمْ بنم
وسزوك پروردکارمز در وکندواشمزی اکا اصمرلدقا مَا مِنْ دَآبَّةٍ هیچ برجانور
یوقدر اِلَّا هُوَ اٰخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا الا اول تکریی انکر آلنی صاچن وبزه جمن دوتمش در یعنی
مالکاولدرواناکرازره قادروغالبدر وناصیه دوتمق مالکاولمغه وقدرته وتصرفه تعبیلدر
اِنَّ رَبِّيْ تحقیق بنم پروردکارم عَلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ طغرویول ازره در که حق وعدلدر
هرکشینک اکا توکل ایده جمایع قوفرلر بحر الحقایقده ایدر صراط مستقیم اولدرکه حقدن نهایت
بوله غیریده دکلدر فَاِنْ تَوَلَّوْا پس اکر بندن دونسکز یعنی میثه اعراض اتسکز فَقَدْ
اَبْلَغْتُكُمْ تحقیق بن سزه دکور دم مَآ اُرْسِلْتُ بِهٖٓ اِلَيْكُمْ اول نسنه که آنکله سزه کوندرلدم
یعنی سزه کوندرلدیکم نسنه که وحی الهی در چون قبول اتمدکز حق سبحانه سزی هلاک ایده وَ
يَسْتَخْلِفُ رَبِّيْ وتکرم خلیفه ایده یعنی یرکن کتوره قَوْمًا غَيْرَكُمْ سزدن غیری برقومی وَ
لَا تَضُرُّوْنَهٗ شَيْـًٔا وحقه هیچ زیان ایده عز سز بندن اعراض ایدوب حق دعوتی
قبول اتمکله اِنَّ رَبِّيْ تحقیق بنم تکرم عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيْظٌ دوکلی نسنه ازره صقلیجی در
یعنی دوکلکز افعال واقوالکزی صقلر که انکر ازره حساب وجزا ایله وچون هود قومنک
کافرلری بوسوزلرله اونکتلیلرینی انلرکه عذابنه حکم اولدی وَلَمَّا جَآءَ اَمْرُنَا وقوعنه انلرکه
عذابنه امرمز کلدی نَجَّيْنَا هُوْدًا هودی قورتردق وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ وانکله ایمان
کتورنلری دخی وانلر درت بیک کشیدی دوکلی سزه هود له عذابدن قورتردق بِرَحْمَةٍ مِّنَّا
بزوم رحمتمزله یعنی قورتلمق بزوم فضلمز وکرمزله ادی انلرکه عملیله دکلدی وَنَجَّيْنٰهُمْ
وانلری قورتردق مِنْ عَذَابٍ غَلِيْظٍ اغری یعنی قتی عذابدن که جهنم اودنه یاغمقدر وَ
تِلْكَ عَادٌ واول عاد در یعنی اول اثرلرکه احقاف دیارنده کورر سزعاد قبیله سنک اثرلریدر

جَحَدُوْا بِاٰيٰتِ رَبِّهِمْ انکار ایتدلر وکافر اولدلر پروردکارلری آیتلرینه وَعَصَوْا
رُسُلَهٗ وعاصی اولدلر انکر پیغمبرلرینه وبر پیغمبره عاصی اولمق جمیعتنه عاصی اولمق
کبی در وَاتَّبَعُوْٓا وایویدلر اَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيْدٍ هرسرکش جبار بویرغنه یعنی حقه
دعوت ایدنلره عاصی اولدلر کفر وضلالته اوقوین کشیه اویدلر وَاُتْبِعُوْا وانلر
تابع قیلندی واویدرلدی فِيْ هٰذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً بودنیاده لعنت که بعد وهلاکدر
یعنی دنیاده انلرکه درجه لعنت اولندی وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ وقیامت کونندخی لعنت
انلرله در اَلَآ اِنَّ عَادًا بلکز که تحقیق عاد قومی كَفَرُوْا رَبَّهُمْ تکریلرینه کافر اولدلر
وانکر توحیدنه انادلر اَلَا بُعْدًا لِّعَادٍ بلکز که اراقلق ولعنت عاد قومنه در یعنی انلر
لعنت اولسون وتکری رحمتندن اراغ اولسونلر قَوْمِ هُوْدٍ عاد کعطف بیانی در
یعنی بوعاد که هلاکه اولدلر عاد اویی ادی که حضرت هود انلره کوندرلمشدی عاد امم
دکل که انلره عاد ثانیه درلر زیرا انلره ثمود قومیله هلاکه اولدلر وَاِلٰى ثَمُوْدَ ثمود
قبیله سنه دخی کوندردکه اَخَاهُمْ صٰلِحًا قرنداشلری صالح مراد نسب قرداشلغی در
قَالَ يٰقَوْمِ صالح ایتدی ای قوم اُعْبُدُوا اللّٰهَ تکریه طاپکز وانکر برلکنه انانکز مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ
غَيْرُهٗ سزه اندن غیری معبود یوقدر هُوَ اَنْشَاَكُمْ مِّنَ الْاَرْضِ اول یارتدی سزی یردن
یعنی آدمی که سزوکه اَتاکزدر وانکر نطفه سندن سزی پیدا قلدی وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيْهَا وسزه یردن
عمر ودنیاده رلکن وردی مدار کن کلشدرکه ثمود قومندن هر بریکز عمری اوچ
یوزدن بیکر یله دکن ادی یاشیوب عمارت اتمکله سزه قدرت وردی شویله درلو مکانکز مشغول اولدکز
دوزدکز وقیولر قازب اغاجلر دکمکله فَاسْتَغْفِرُوْهُ بونه آنکر حضرتندن یارلغمق دلکز
یعنی اعان کتورك که سزی یارلغیه ثُمَّ تُوْبُوْٓا اِلَيْهِ اندن صکره اکا دونک طاعتله وغیرنکر
عبادتدن ترکه ایلکر اِنَّ رَبِّيْ تحقیق بنم پروردکارم قَرِيْبٌ مُّجِيْبٌ یقین درکه دعالرینی
امیدادنلره اجابت ادیجی در دعا ادنلره یعنی دعالرینه قبول ایلر
فضل ورحمتیله قَالُوْا يٰصٰلِحُ ثمود ایتدلرای صالح قَدْ كُنْتَ فِيْنَا مَرْجُوًّا تحقیق سن
بزوم ایچمزده امیدلو ایدک یعنی کسنه صلاحیت وطغرولق شانلرن کوردکه
قَبْلَ هٰذَآ بوپیغمبرلکدن وعوایدن اتمزدن اولکدن وبزدلردکه کسنی ملکز واولیا ایدنه وزیا امید
ایدردکه بزوم دینمزده اولسن وشمدی بوسوزلرکه سندن امیدکسندکه اَتَنْهٰىنَآ اَنْ نَّعْبُدَ
سن بزی نهی ایدرسن طاپمقدن مَا يَعْبُدُ اٰبَآؤُنَا اتالرمز طاپدیغی نسنه که بتلردر وَاِنَّنَا لَفِيْ
شَكٍّ وتحقیق بزکمان اچنده یوز مِّمَّا تَدْعُوْنَآ اِلَيْهِ مُرِيْبٍ اول نسنه دن که سن بزی اکا دعوت

كه توحيد در شمله ويزدكان ايدرز انكر حقلغه قَالَ يَا قَوْمِ اَرَاَيْتُمْ صالح ايتدى اى قوم
كوردكزى يعنى بكا خبر ورگ وفرض ايلدكه إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ اكر من روشن حجت
ازم اولسم مِنْ رَبِّي پروردكار مدن وَآتَانِي مِنْهُ رَحْمَةً وبكا كندوقتندن رحمت ورمش
اولسه يعنى پيغمبرلق مِنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ پس كيدركه بكا يارديم ايده تكرى عذاب اندن بنى
قورتره إِنْ عَصَيْتُهُ اكر اكا عاصى اولسم وانكر رسالتنه وكودمسم پس بن سزى تكريه
اوقورن وسز بنى كندو دينكزه دعوت ايدرسز وبغله فَمَا تَزِيدُونَنِي پس
سز بنى ارتورمز سز غَيْرَ تَخْسِيرٍ زيان اتمكدن غيرى يعنى بنى زيانكار لغه نسبت ايدرسز
يا بن سزى زيانه نسبت اتمكدن ارتورسز كتور مثلركه ثمود قومى چوق جهالدن صالح
معجزه طلب اتدلر نتاكه سوكه اعراف ده كجدى انكر دعا ايله طاشدن ناقه چقدى
صالح انلرا زرنداز حجت دوتدى وناقه اصم ليوب ايتدى وَيَا قَوْمِ واى قومم هَٰذِهِ
نَاقَةُ اللَّهِ بو تكرى دن سى در كه اول يارتدى لَكُمْ آيَةً سز معجزه اولدغى حالده كه انكر
قدرت شانه در فَذَرُوهَا تَأْكُلْ پس قوى آزسون واوتلسون فِي أَرْضِ اللَّهِ تكرى نك
يرنده يعنى انكر رزقنى سزدن كسر دكلدر وتفعى سزه در سزدى ويكى واندن غيرى وَلَا
تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ واكا ضرر وزيان دكور مكز واكر اكا يارمز قصد اتسكز فَيَأْخُذَكُمْ
عَذَابٌ قَرِيبٌ پس سزى يقين عذاب دوتر يعنى سز تزوبريدن ارتدجه عذاب كلور كه
هم كز جملت بولمز سز فَعَقَرُوهَا پس اول ناقه يى سكتر لدلر وانكر كوچكى دخى طاغه چقوب
اوچ كز چغردى واولدى صالح اول وقت قوم ارسنده دكلدى كلدكدن صكره حالنى اكا
تقرير اتدلر فَقَالَ تَمَتَّعُوا فِي دَارِكُمْ پس ايتدى تمتع ايلكز ديركز كندواولركزده
ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ اوچ كون كه چهارشنبه وپنجشنبه وآدينه در وشنبه كون سزى عذاب ايلر
ذَٰلِكَ وَعْدٌ اول بروعده در كه غَيْرُ مَكْذُوبٍ يالان دكلدر كتور مثلركه چهارشنبه كون
انلرك يوزلرى صرارردى وپنجشنبه كون قيزيل اولدى وآدينه كون قره اولدى وشنبه كون
عذاب انديفَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا پس اول وقت كه انلرك عذابنه امرمز كلدى نَجَّيْنَا صَالِحًا
صالحى قورتردق وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وانكله ايمان كتورنلرى دخى كه مومنلردر بِرَحْمَةٍ
مِنَّا رحمتمز وفضلمزله انلرك عمليله دكل يعنى صالحى ومومنلرى كندو فضلمزله اول
بلادن قورتردق وَمِنْ خِزْيِ يَوْمِئِذٍ واول كون رسوايلغندن دخى ويارركه قيامت
كونى اولا إِنَّ رَبَّكَ تحقيق سنكر تكركه هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ اولدر قوتلو وكوچلوكه
مومنلرى نجات ورمكه قادردر غالبدر دشمنلرى ارده انلرى هلاك اتمكله وَأَخَذَ الَّذِينَ

ظلموا

ظَلَمُوا الصَّيْحَةُ وكندولرى كفرله ظلم ادنلرى قتى آواز دوتدى يعنى جبرائيل شويله بر نعره
اوردى كه زمين لرى جاكه اولدى وبركزدن اولدلر وزلزله كلوب اولدى كندولرى
ارزنه يقلدى فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جَاثِمِينَ پس اولدى اجنه اولدلر وجانسزلر
اولدلر كَأَنْ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا كويا كه انلر هرگز اول اولده دكللردى وسيطده كلشدر
كه حق تعالى اول آوازله مشرقه ومغربه وطاغلره يايلره ثمود قومندن اولنلرى
دوكلى هلاك ايلدى مكر بركشى كه اكا ابورغال درلردى وحضرت رسولدن صورلر كه
ابورغال كمدر ايتدى كه ثقيف قبيله سنكر اتاسى در أَلَا إِنَّ ثَمُودَا بلكه تحقيق ثمود
كَفَرُوا رَبَّهُمْ كافر اولدلر وانكار اتدلر كندو پروردكارلرنه أَلَا بُعْدًا لِثَمُودَ بلكه اراقلدر
كندو رحمتدن ثمود قومى يعنى ثمود قومنه لعنت اولسون وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ
تحقيق ابراهيمه بزوم فرشته لرمز كلدى يدى يا سكز يا اون بر يا اون ايكى ادمى دميا طى
ايدر اوچ فرشته احى جبرائيل ومكائيل واسرافيل صاحب جمال يكتلر صورتنده ابراهيمه
كلدلر بِالْبُشْرَىٰ بشارتله كه اكا اوغل مشتلدر يا لوط قومنك هلاكنى حقايق سلكى ده
مذكوردر كه اول بشارت خلت احى دميا طى تفسير نده ايدر جبرائيل لوط قومى هلاكنى
واسرافيل ابراهيمه اوغل مشتلغنى ومكائيل لوطى والمغى صقلغنى وانلرى موتفكانده
جغر مجنون القصه جون ابراهيم فرشته كلدلر قَالُوا سَلَامًا اكا سلام ورد محل قَالَ سَلَامٌ
ابراهيم انلرك سلامن الدى وفرشته لرايدوكن بلدى انلرى مهمان خانه يه كتوردى فَمَا لَبِثَ
پس ابراهيم اكلمدى أَنْ جَاءَ بِعِجْلٍ حَنِيذٍ انلره برسوزغو برياني كتورمنجه وشقف
اچوب صاقلدى وانلره طعامه آل اوزمدلر فَلَمَّا رَأَىٰ أَيْدِيَهُمْ پس قچنكه ابراهيم كورمه
كه انلرك ايلى لَا تَصِلُ إِلَيْهِ اول بريانه ارشمز يعنى طعامه آل اوزمزلر نُكِرَهُمْ انلرى
بلدى ويارمز كشيلر صاندى وَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً وانلردن كوكلنه قورقو كتوردى يرا
اول زمانده مهمان كم بركشيه قصد اتسه آنكر طعامن يمزدى قورقدى كه اوغيلر اوله و
اكا ضرر ايده لر چون فرشته لر انلدن قورقو انكلدى قَالُوا لَا تَخَفْ ايتدلر اى ابراهيم
قورقمه إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمِ لُوطٍ تحقيق بزلوط قومنه كه انلره عذاب ايده وزوَامْرَأَتُهُ
قَائِمَةٌ وابراهيمك عورتى سارّه كه هاروندن قيزيدر اردوطور مشدى پرده آردنده و
ملائكه لرسوزن اشدردى ياخود متجون قولغله ايا غن طوردردى زيرا سارّه يا شلو قدى
ادى كمدن يوزن اورتمزدى فَضَحِكَتْ پس كلدى شاد اولدغندن كه ابراهيمدن قورقو كندى يا مفدلرك هلاك كندن شاد اولدى كه لوط

كوندرلدكه

كه انلر

قوی در فبشرناها باسحاق پس اکا اسحاق آدلو اوغل مشتلدق ومن وراء اسحاق
یعقوب واسحاقدن صاکل یعقوبنی وبشارت یتسان یه تخصیص اتمک آنکچون در که عورتلرکه
اوغلنه شاد لغی ارلردن زیاده در ودخی آنکچونکه ابراهیمک هاجردن اوغل وارلغی که
اسماعیلدر وسارانک هیچ اوغل یوغدی پس اوغل بشارتنی اشدوب قالت یا ویلتی
ایتدی وای ویلی یعنی ای عجبا ءالد وانا عجوز بن طغرمیش حال بوکه بن قریم و
اول وقت سارانک طقسان طقوز یاشنده ادی وهذا بعلی شیخا وبو ارم دخی پیرکن
و ابراهیم یوزادن اکی یاوز یکرمی یاشنده ادی ان هذا لشیء
عجیب بو عجب نسنه در عجبلق عادت طبیعیله ادی قدرتنه انکار اتمکی یولدنده دکل
قالوا اتعجبین فرشته لر ایتدلر عجبلرمی سن من امر الله تکری نکاشتدن یوهیچ عجب
دکلدر آنکچون کمال قدرتدن گلمیش ایکی پیرون براوغلان کتوره رحمة الله وبرکاته
تکری رحمتی وآنکبرکاتی یعنی چوق رحمتلر یاده لکی علیکم اهل البیت ازرکن در
ای ابراهیم اهل بیتی محققلر انکدر ازرنه درکه برکات الهی اول ادی که اسباط و جمیع
بنی اسرائیل پیغمبرلری ابراهیم سلسله سندن ظاهر اولدی انه حمید مجید تحقیق تکری
اوکلدر نعمتلر عطا اتمکله اولدرکه ملائکه اظهار ایلر فلما ذهب پس قچنکه کیتدی عن ابراهیم
الروع ابراهیمدن قورقو یعنه ابراهیمدن قورقو کیتدوکی وقت وجاءته البشری
اکا اوغل بشارتی گلدی یجادلنا فی قوم لوط فرشته لر حضرت اله جدالله باشلادی
لوط قومی حقنده ملائکه ایتدلرکه بز مؤمن اوله آنی هلاک اتمکه بن امر
یوقدر ابراهیم ایتدی لوط انده در فرشته لر ایتدلرکه بز لوطی واهلنی انلرکه ارسلدن چقورز
ان ابراهیم لحلیم تحقیق ابراهیم یاوشن ادی کافرلرن انتقام اتمکه تعجیل اتمز ادی
اواه منیب جوق آه اچجی وحیف لنجی ادمیلر ازره تکریه دوغری یدی بوصفتلری
ذکر اتمکر آنکر ترحمنه وشفقتنه دلالت ایدر وانلرکه عذابنه توقف دلردی شاید که
توبه ایده لر دیو ارزو لقده دوندلر ملائکه ایتدلر یا ابراهیم ای ابراهیم اعرض عن
هذا یوز دوندر وگچ بوجدلدن انه قد جاء امر ربک تحقیق تکرمکر بویرغی
کلدی انلرکه عذابنه وهلاکنه وانهم آتیهم وتحقیق انلره گلجی در یعنی گلمیه کرکه عذاب غیر
مردود بر عذاب که هیچ کزدوده وغیر دعایله ونه جدالله پس فرشته لر ابراهیم وداع
ایدوب مؤتفکا تیوزدوتدلر واول درت شهرادی که بز برنجه یوز بیک آدم واردی
پس لوطه وارب سلام وردلر ولما جاءت رسلنا لوطا وقچنکه فرشته لر لوط کلدی

سارایه

مجلسده

سیئ بهم انلر غصه لندی وضاق بهم ذرعا وانلر چون یوزکی طار اولدی همانبدار لق
کرا هتندن دکل بلکه آنکسبیله که انلری خوب وکوزکر صورتلو کورب قومکیار ومخنث
اندیشه قلدی وقال هذا یوم عصیب وایتدی بو بر قتی کوندر بنم ازره کتورمشلرکه
لوط همانلری کورب ایتدی بوشهر قومنکر جبرن اشتمدکزی که عالم خلقنکر یارمزغی در
یعنی غلام بالرلر بعضی مکر لوطکر همانلرن کورب بربرنه خبر ورمش یا لوطکر عورتی که
کافر ادی آدنه فاعله ورلردی آکابر قومه وارب خبر ورردی انلردخی لوطکر اونه یوز
دوندلر وجاءه قومه ولوط قومی لوطکر اونه کلدی یهرعون الیه اندن یکا اوشبو
وشکر عمله ومن قبل کانوا یعملون السیئات وبو وقتدن اوکدن دخی انلر یارمز
عمل ایدر لردی لواطه کبی وکبوتر بازلق وحیقلق ورمکبی استهزا ایچون وکانکن اتمق
ویوللر باشنده اوتورب توبیلری اختمکبی چون قوم لوطکر اوی قپوسنه کلوب
همانلرن طلب اتدلر قال یا قوم لوط ایتدی ای قوم هؤلاء بناتی اشته بنم قزلرم
دکلرکه هن اطهر لکم انلر سنه پاکر کدر ایمان شرطیله انلره نکاح ایدب آلکز یا انلرلر
شریعتنه مودمنلر کافرلره جفتلنکز جایزدر وایتمکلرکه بناتدن مراد انلرکه عورتلریدر
زیرا هر نبی کندو امتنکر اتاسی در تربیت و مرحمت حیثیتندن یعنی عورتلرکه سنه
حلالدر فاتقوا الله پس تکریدن قورقکز فلا تخزون فی
ضیفی وبنی رسوای اتمکز قونقلرم ارالسنده الیس منکم رجل رشید سزدن بر یول
بولنمش ایوکشی یوقدرکه سنه اوگت ورویارمز عملکردن سزی منع ایده قالوا لقد علمت
ایتدلر ای لوط تحقیق سن بلدکه یعنی بلورسن که مالنا فی بناتک من حق بزوم سنکر
قزلرکزده هیچ حاجتمز یوقدر وانک لتعلم ما نرید وتحقیق سن بلورسن
بزدلدکمز نسنه یارمز لق اشلمکدن قال لو ان لی بکم قوة قوم لوط ایتدی اکر بنم قوتم
اولیدی کندونفسمدن سزی دفع اتمکه یعنی تولیدی بنم کوچم یتیدی سزی دفع ایدیدم
او آوی الی رکن شدید یادوغم وضعنم برمحکم کوشیه یعنی قوه تلو یارده جی وقوم
قبیله که انلرکه مدد یله سزی منع ایدیدم کتورمشلرکه لوط اوی قپوسن قپامشدی و
قپو آردنه جدال ایدرلردی انلر دیواری یارب اوقه کرمکه استدلر لوط غایتده مضطر
وغمناک اولدی ملائکه انکر اضطرابن کورب قالوا یا لوط ایتدلر ای لوط انا رسل
ربک بز سنکتکره فرشته لریوز انلرکه عذابیچون نازل اولدق قورقه که لن یصلوا الیک
هرگز انلر سکا ارشمز لر یعنی الکری ارمز وضرر اتمز لر وسن بونلرکه ارسلدن حق وبزی بونلره

قوم پس جبرائیل قندیله انلرکه یورنه سورردی دوکلی کور اولدلر ولوطکر اوندن طشره
قاچوب ایتدیلر صاقنکز که لوطکر قونقلری جاذولر در پس جبرائیل ایتدی فاسر باهلک
پس یوری سنکر اهلکله یعنی کیدوب کلکر کله حق کیجه بقطع من اللیل کیجه پارهسنده یعنی
کیجه دن بعضی کچدکدن صکره ولا یلتفت منکم احد وسزدن برکمسه آرقه سنه باقمسون
پس دوکلی اهلکی ال کیجه الا امرأتک الا سنکر عورتکی که اول کافره در انه مصیبها ما
اصابهم تحقیق انکا ایرشیجکدر انلرکه ایرشسون عذاب یعنی اولدیغی باقی کافرلر کبی
هلاک اولمسه کرکدر لوط غایت کوکلی طار لعندن ایتدی چونکه هلاک اولورلر جبرائیل ایتدی
ان موعدهم الصبح تحقیق انلرکه عذابنه وعده سی صباح در لوط ایتدی هنوز
صباحه چوق وقت وار جبرائیم ایتدی الیس الصبح بقریب صباح یقین دکلمی
یعنی یقین در اراق دکلمی فلما جاء امرنا پس اول وقت که بزوم امرمز کلدی
انلرکه عذابنه جبرائیله بیوردقده قندیغی انلرکه شهرلری الته صوقب هوایه کتوردی
اولقدر یوکسکه کتدی که کوکه اهلی انلرکه خروسلری وایتلری اوازن اشتدی جعلنا
عالیها سافلها شهرلرینکریوقرونی اشغه قلدق یعنی جبرائیل بزوم امرمزله اول
شهرلری باشینی اشغه قلدی وامطرنا علیها حجارة واوزرلرینه طاشله یاغدردق یعنی
بزقدن صکره من سجیل پاچقدن پشمش کوزمده طاشندن یاسنجیل جهنمده برطاغدر
یعنی انلرکه اوزرینه یاغن طاشلر کوکدن اوی یاجهنمدن واول طاشلر منضود بربری
اوزرینه قونمش یاربری اردنجه مسومة نشانلنمش یعنی هرلوحطوطکه اوزرینه
آه وقی وقزیل نقطه لر واردی زاد المسیره کلشدرکه محمد اوزرینه یاهم اوزرینه
کشینکر آدی اوزرینه یازلویدی یاپارقلنمشدی عند ربک تکرکه قتنه انلرک عذابچون
تفسیر زاهدی ده کلشدر اول طاشلرکه بویکی کوب قدر وکوبکی دستی برابر بخاری بعضی
انکر اوزرینه درکه طاشی برجماعت اوزرینه یاعدی که اوزرلرینه کفارکه آدلری مقرر اولمشدی
آیه اوبه هلاکه ایدردی وما هی من الظالمین ببعید واول عذاب طاشی ظالملردن
اراق دکلدر زیرا انلرکه مستحقلردی که اوزرلرینه طاشی یاغه وایتملرکه هی ضمیری قریه
یه راجعدر غیر مذکوردن کنایتدر یعنی لوط قومنکر دیاری مکه ظالملردن اراق دکلدر
سفرلرینه اول دیارلرینه اوغرلرسه اولی اولدر که انلرک عبرتله نظر ایدوب تفکری عذابندن قورقملر
والی مدین اخاهم شعیبا ومدین اولادنه دخی کوندردکه یا مدین شهری ساکنلرنه هم
قرندشلری شعیبی کال یا قوم ای قوم اعبدوا الله برتکریه طپنکز واندن غیری عبادتن

ترکه ایلکز مالکم من الٰه غیره سندن غیری هیچ معبود یوقدر ولا تنقصوا المکیال و
المیزان اولچکی اولچلن نسنه لرده والمیزان ترازویی دخی طارتلن نسنه لرده طارتمکز و
وقت الی اراکم بخیر تحقیق بن سزی خیرله کورورن یعنی باینی ونعمت اهلی سز درمانده ومحتاج
دکل سز که بونلرده خیانت ایدهکز وحق کزارلق بولمرکه کیدوحصه کزدن غیریلره ارتق
ورمکز واني اخاف علیکم تحقیق بن قورقرم سزدکه ازرکزه بوخیانتلر عذاب یوم
محیط چیلیجی کون عذابندن کونی احاطه ایلیه وصف اتمکه عذابکز صفتی درمیعنی اولا
کونده عذاب چونکه کزدوترکه هیچ کمسه قورتلمز مراد قیامت عذابی درمیاهلاک
اولب کوکلری کیسلمکدر ویا قوم اوفوا المکیال وای بنم قومم تمام اولچکی اولچکی دارتمق وقتنده
والمیزان بالقسط وترازویی دخی عدللهورسلت طارتکز واول قوم بوخیانت برله اولچوجه
ودارتوجه صاتون الدقلری نسنه نکسمسندن آیلق قورلردی وآلچه والتونکی کنارلرنده
کسرلردی اول بابده بیوردیکی که ولا تبخسوا الناس اشیاءهم واکسلتمکز اداسیلمک
نسنه لرین یعنی هرحیثون الدغکز نسنه نکسمسن یاآلچه والتوندن کسمه کلکز اوقفلری
ولا تعثوا فی الارض وغایت فساد وچلکی یریوزنده مفسدین مفسد لرایولدغکز
حالده بقیة الله تکری کیتوباقی قودغی نسنه خیر لکم سزه یکرکدر حرامی ترکه اندکلرجه
صاکه خیانتلر جمع ایلدکلکزنسنه دن یکرکدر ان کنتم مؤمنین اکر مؤمنلر سکز یعنی بنم
سوزمه انانور سکز وما انا علیکم بحفیظ وبن سزوکی ازرکزه صیقیجی دکلمن که سزی
فسادلردن صیقیم یاعذابدن منع ایدم بلکه خبرکتورمجی رسولم وسزه نصیحت ایدرم
کتورمشلرکه انبیا ایکی قسم ازره ادی بعضسنه جنکر بویرملشدی موسی وداود وسلیمان
کبی علیهم السلام وبعضسنه جنکر بویرملدی شعیب یونس دندرکه جنکر اتمزدی قومنه هم
کون وعظ ایدردی وبهم کچه غازقیلوردی قالوا یا شعیب انکر قوچی ایتدیلرای شعیب
اصلوتک تامرک سنکغازلرکی بیوررسکا تکلیف ایدوب ان نترک ایدهکه
بزترکه ایده وزما یعبد آباؤنا اتالرمزطپدغی نسنه یوتلردن او ان نفعل یا
اشلیه وزواله چکه وزمالکزنسنه دن فی اموالنا ما نشاء کندومالمزده دیلدیکمز
نسنه کیله وترازو اکسلتمکدن یاهماسن کرود وتمق یاآلچه وفلوری کنارلرین کسمکدن
انکر لانت الحلیم الرشید تحقیق سن حلیم ویول بولمش ایرکشی سن کندوزعمکجه انلرایو
سوزی سلتمز ایوندن یابعید کورمکطریقیله درلردی قال یا قوم ارأیتم شعیب
ایتدی ای قوم بنه کورر سزونه درسز ان کنت علی بینة اکر بن حجت وبصیرتله ازره

اولسم مِنْ رَبِّي پروردكارمدن وَرَزَقَنِي مِنْهُ وبكا رزق ورمش اولسه كندو قتندن رِزْقًا
حَسَنًا كوكجك رزق يعني نبوت ورسالت يا حلال مال بي خيانت وَمَا أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمْ
ودلمزن كه سزه مخالفت ايدم إِلَىٰ مَا أَنْهَاكُمْ عَنْهُ سزي منع ايلدوكم نسنه دن تا بن آني
كندم اشليم بلكه هر ندن كه سزي منع ايدرن كندوم دخي يغلزن إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ
بن دلمزن الا اشلركزي صلاحه كتورمك مَا اسْتَطَعْتُ كوجم يتدوكجه وما دام كه قادر اولام
وَمَا تَوْفِيقِي وبنم توفيقم دكلدر اشلر اصلاح اتمكده يا منزل صوابه وصلاحه ارشمكده
إِلَّا بِاللَّهِ مكر تكري هدايتي ويارديمله عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ انك ازره توكل ايلدم كه دوكلي نسنيه
قادردر وانك حضرتندن غيري عاجزلردر وَإِلَيْهِ أُنِيبُ واكا دونرن هر نيه كه نيت اتسم وَ
يَا قَوْمِ واي بنم قومم لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي سزي كناهكار اتمسون ويازغه قويمسون بنم
دشمنلكم يعني بكا دشمن اولب بني انجتمكله كناهه كرمك أَنْ يُصِيبَكُمْ تا سزه ارشميه مِثْلُ مَا
أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ نوح قومنه ارشن نسنه كبي يعني طوفان أَوْ قَوْمَ هُودٍ يا هود قومنه باد
صرصردن كه قتي يلدر أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ يا صالح قومنه ارشن زلزله كبي وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِنْكُمْ
بِبَعِيدٍ ولوط قومي سزدن اراق دكلدر يعني مكانده وزمانده سزه يقينلردر اكر كچمش امتلردن
عبرت المسكز انلردن عبرت الك وَاسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ويارلغمق دلك تكركزدن ايمان كتورمكله
ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ اندن صكره اكا دونك يعني عبادتنه واندن غيريه طاپمك إِنَّ رَبِّي تحقيق بنم
پروردكارم رَحِيمٌ وَدُودٌ رحمت ادجي در استغفار ادنلره سوجي در توبه ادنلري ودود
فعول وزني ازره در فاعل معناسنه كلور يعني قوللرن سور ومفعول معناسنه دخي اولور
يعني قوللري آني سورلر قَالُوا يَا شُعَيْبُ ايتدلر اي شعيب مَا نَفْقَهُ كَثِيرًا مِمَّا تَقُولُ فهم
اتمزز چوق نسنه سن سويلدكلدن يعني بزه ديدكك نسنه نك چوغن اكلمزز توحيددن و
واولجو ودارتو حرامندن وبو عقل قصورندن وفكر اتمدكلرندن ادي يا عنادي يوزندن
درلردي اول خود خطيب الانبيا ادي ودخي ايتدلر وَإِنَّا لَنَرَاكَ فِينَا ضَعِيفًا وبز سني بزوم
اچمزده ضعيف وقوتسز كورورز بزي دفع اتمكده يا ضعيف كوزلو وَلَوْلَا رَهْطُكَ
واكر سنك قومك ويقينلرك اولميدي كه انلر بزوم دينمزده در وبز انلري عزيز دوتارز
لَرَجَمْنَاكَ سني طاشله دپلردك وَمَا أَنْتَ عَلَيْنَا بِعَزِيزٍ وسن بزوم ازرمزه غالب دكلسن
يا عزيز ومكرم دكلسن بر مرتبه يله كه سنك عزتك رجمه مانع اوله قَالَ يَا قَوْمِ شعيب ايتدي
اي قومم أَرَهْطِي أَعَزُّ عَلَيْكُمْ بنم قومم قبيلمي عزيزرك ودوست ركدرسزه مِنَ اللَّهِ تكري
تعالادن وَاتَّخَذْتُمُوهُ وَرَاءَكُمْ ظِهْرِيًّا وتكري امرني اردكزده يا صدنجق ادندكز يعني

اردكزه

اردكزه برغوب ترك اتدكز يعني بنم قومم ويقينلرم حقني صقلرسز وتكري بويرغن اردكزه
برغرسز إِنَّ رَبِّي تحقيق بنم تكرم بِمَا تَعْمَلُونَ مُحِيطٌ سز اشلدكلكزي عمله قيلجي در
بلور هيچ بر نسنه اكا كزلو اولمز انك ازره سزه جزا ورسه كرك وَيَا قَوْمِ اعْمَلُوا واي قومم
عمل ايلك عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ يرلركز قدرنجه يا كوجكزه يتدوكجه شركدن واولجوده ودارتوده
خيانت اتمكدن إِنِّي عَامِلٌ تحقيق بن دخي عمل ادجي يم المدن كلدكجه فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ تز اولاكه
بله سز مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ كمه كلدوكن بر عذاب كه كندويي رسواي ايدر يعني خور ادجي
عذاب كمه كلدوكن بله سز وَمَنْ هُوَ كَاذِبٌ ويلانجي كم ايدوكن معلوم ايده سز يعني تزده
بنم حق ازره ايدوكم بلجك سز وَارْتَقِبُوا انتظار ايلك وكوز دوتك بن ديدوكم نسنيه إِنِّي مَعَكُمْ
رَقِيبٌ تحقيق بن دخي سزوكله كوز دوتجي يم عذاب كلمكه وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا وقچنكه امرمز
كلدي انلرك عذابنه نَجَّيْنَا شُعَيْبًا شعيبي قورتردق وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وانكله ايمان
كتورنلري دخي بِرَحْمَةٍ مِنَّا رحمتله فضلمزدن وكرممزدن وَأَخَذَتِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةُ
وظالملري يعني كافر اولنلري قتي آواز دوتدي يعني جبرائيل نعره اوردي كه يوركلري
يارلدي فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جَاثِمِينَ پس اولرنده اولولر اولدلر يعني جميعي هلاك
اولب يره دوشدلر كَأَنْ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا صانكه انلر اول ديارده هركز طورمدلر ودري
دكللردي أَلَا بُعْدًا لِمَدْيَنَ بلك كه اراقلقدر بنم رحمتمدن وهلاكلقدر مدين قومنه كَمَا بَعِدَتْ
ثَمُودُ ثمود قبيله سي هلاك وملعون اولدغي كبي ومدين تشبيه ايلدي بو اكي قومك عذابي
نعره يله اولدغيچون تفسيرده كلمشدر كه ابن عباس بيورر هيچ ايكي امت بر عذابله هلاك
اولمدي الا شعيب وصالح قومي اما ثمود قومنك نعره سي آلتلرندن ومدين اهلنك ازرلرندن
ادي وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا وتحقيق بز كوندردك مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا موسايي آيتلرمزله كه معجزاتلردر
وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ وروشن حجتله كه اول عصادر وعصايي يلوكز ذكر اتمك آني بللو اتمكچوندر
إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فرعونه وقومنك اولولرنه فَاتَّبَعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ پس اول قوم اويدلر
فرعون بويرغنه موسايه كافر اولمقده وَمَا أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ وفرعون اشي طغرو
يولده وصواب وايو دكلدي وچون بوكن اكا تابع اولدلر يارن دخي آنك تابعي اولهلر
يَقْدُمُ قَوْمَهُ فرعون كندو قومنك اوكنجه يوريه يَوْمَ الْقِيَامَةِ قيامت كوننده فَأَوْرَدَهُمُ النَّارَ
پس انلري طامو اودنه كتوره وَبِئْسَ الْوِرْدُ الْمَوْرُودُ ونه يارمز مكاندر اول كردكلري
ير يعني جهنم اودي زيرا ورد صوادر كه جكر صوتمق وصوسزلق قانمغچون اندن صو اچرلر
ومورود اوتدر كه انك ضديدر وَأُتْبِعُوا فِي هَٰذِهِ لَعْنَةً وتابع قلندلر يعني فرعونك وقومنك

اردلرنخه بو دنیاده لعنت اولندی وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ وقیامت کونند دخی لعنت اردلرنخه در
بِئْسَ الرِّفْدُ الْمَرْفُودُ نه یاردر عطا در انلر اولنان عطا یعنی اکی جهان لعنتی ذٰلِكَ مِنْ
أَنْبَاءِ الْقُرٰى بو خبر اول کویلر خبرلرندندر که هلاک اولدلر نَقُصُّهُ عَلَيْكَ اکا یعنی سکا حکایت ایدرز
وادقورز مِنْهَا قَائِمٌ انلرکه بعضی باقی در ظهور زیا اباد اندر اکنلر کبی وَحَصِيدٌ وانکر
بعضی خراب اولب یقلوب بدرنه بکلمش اکن کبی وایتمکلر که قایم اولدرکه انکر اثری کورونمز عاد
وغمود دیاری کبی وحصید اولکه انکر اثرلری کورونمز نوح قومی دیاری کبی وَمَا ظَلَمْنٰهُمْ
ونبزاول کویلر اماننه ظلم ایلدک انلری هلاک اعتکله وَلٰكِنْ ظَلَمُوٓا اَنْفُسَهُمْ ولیکن انلر کندو اولن ظلم ایلدی
نفسلرینه ظلم اتدلرکناه اعتکله فَمَآ اَغْنَتْ عَنْهُمْ بس انلر فایده ورمدی یا انکردن دفع اعتدی
اٰلِهَتُهُمُ الَّتِي اول یاطل معبودلری که جملهسی یوزدن يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ جغرلرلوطبرلردن
تکریدن غیری انلردن دفع اعتدی مِنْ شَيْءٍ هیچ نسنه عذابدن لَمَّا جَآءَ اَمْرُ رَبِّكَ تکرکل یوزی
کلدوکی وقت انلرکه عذابنه وَمَا زَادُوهُمْ وبتلر انلری ارتمدلر غَيْرَ تَتْبِيبٍ هلاک اعتکدن
وزیاندن غیری وَكَذٰلِكَ اَخْذُ رَبِّكَ واول دوتمق کبی درسنکر تکرکه دوتمقسی یعنی آخلین
دوتمراذَآ اَخَذَ الْقُرٰى کویلری دوتمق یعنی هلاک اعتکدکلدوکی وقت وَهِيَ ظَالِمَةٌ انکر
اهلی ظالملر اولدغی حالده یعنی اول شهرلر قومی ظالملرکن اِنَّ اَخْذَهُٓ تحقیق تکرکل دوتب
هلاک اعتمسی اَلِيمٌ شَدِيدٌ قتی ضرب واغر دمی در واول دوتمقده نکیه خلاص اولق وقورتلق
یوقدر اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَةً تحقیق اول ذکر اتدکمز قصهلرده بمهرحال عبرت دار در لِّمَنْ خَافَ
قورقن مکسلن عَذَابَ الْاٰخِرَةِ اخرت عذابندن که انکر اکلی نهایت بولمز ذٰلِكَ يَوْمٌ
اول قیامت برکوندرکه مَّجْمُوعٌ لَّهُ النَّاسُ آدمیلر آنکچون جمع اولمشدر یعنی دونکی خلقی
اول کونده جمع ایده لرو ذٰلِكَ يَوْمٌ مَّشْهُودٌ واول برکوندرکه انده یروکوکه اهلی حاضر
اولمقدرو مَا نُؤَخِّرُهُٓ وبزکرو دوتمز زاول کونی اِلَّا لِاَجَلٍ مَّعْدُودٍ الا صایلش مدت
یکمکراچون یعنی وقتی ارشمیجه کلمز يَوْمَ يَاْتِ قیامت کلدوکی کون لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ هیچ
کمسه سویلمز کندو فیولرندن دم بسته اولمله لر اِلَّا بِاِذْنِهِ مکر تکری دستوریکله بوخاص
موقفنده اولور وبر موقف دخی اوله که انده سوزسویلکله اجازت ادیلیه فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ
پس انلردن یعنی موقف اهلندن شقی وبدبخت اوله که انکر یری جهنم اولمه وَسَعِيدٌ
وسعادتکو ونیکبخت اولاکه وعد موجبنجه جنتده کون فَاَمَّا الَّذِينَ شَقُوا اما انلرکه شقی
وبدبخت اولدلر فَفِي النَّارِ پس طامواودنه کون لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ انلرده اول عذابده قتی
فریاد وچاغرمق وار وَشَهِيقٌ ونالهوزار یعنی اکلمکدخی زفیر قتی اوان درلر واول

اشکر

اول بشرکدر

دهلاکه ایدر

وعید متضمن

اشکر آواز نکره اولنوب استعمال اولنور وشهیق انلحق آواز در که اشکر آواز نکر صکلده پس
بو شقیلر که کافرلر در بو فریاد و نالهو افغانله خَالِدِينَ فِيهَا اول اوتده و عذابده
ابدی قلهلر مَا دَامَتِ السَّمٰوٰتُ وَالْاَرْضُ کوکلر ویرلر دایم اولدوقجه بوکلمات عرب
عادتنجه ابدیدن عبارتدر کوکلر ویرلر ابدی قلمز آخر خراب اولورسه اما کافرلر جهنمده ابدی
قلورکه حق تعالی قرآننده بویله خبر ویرور پس شقیلر که کافرلر طامو ده ابدی قلهلر اِلَّا مَا شَآءَ
رَبُّكَ الا تکرکه دلدوکی نسنه که انلری اوده عذابندن عقرب زمهریر عذابنه قویه یا اوتدن
غیری بر عذابله دخی زیرا طامو ده بتلر وار بس مستثنا اولدوکی عذابندن دکل اِنَّ رَبَّكَ تحقیق سنکر تکرکه فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ دلدوکن اشلیجی در وَاَمَّا الَّذِينَ سُعِدُوا واما انلرکه سعید اولدلر یعنی نیکبختلر فَفِي الْجَنَّةِ پس انلر جنتده کون کر
خَالِدِينَ فِيهَا انده ابدی قلوب مَا دَامَتِ السَّمٰوٰتُ وَالْاَرْضُ ما دام که کوکلر ویرلر طورده
وایتمکلر که مراد یوکسکر واطلقدر زیرا عرب باشی ازره اولنه کوکه درو یاغ التنده عنه یر درلر
پس ما دام که اوست والت اوله سعید لر جنتده اوله لر اِلَّا مَا شَآءَ رَبُّكَ مکر تکرکه دلدکی
نسنه یعنی انلری جنت نعیملرندن زیاده دولتله ارشدره که اول دیدارکور مکدر یا بر نعمته که انکر
نهایتی یوقدر الا انکر حضرتکه جمیع نسنه بلکه در زاد المسیرده و معالمده دخی بیورر که بو استثنای
تکریدن غیری بکه بلکه عَطَآءً غَيْرَ مَجْذُوذٍ انلره عطاور مکدر کسیلمش یعنی بو جنت انلره
ورلن نعملر کسیلمز بخششدر که هرگز دوکنمز ونهایت بولمز فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ پس کمان اجنده
اولمله مخاطب حضرت پیغمبر در وحقیقت خطاب امتنه راجعدر بیورر که شکر اجنده اولمکز
مِّمَّا يَعْبُدُ هٰٓؤُلَآءِ بو مشرکلر طابدغی نسنه دن که ضلالتدر هلاک اولدرمق ارشدر تا که بحکمنجه کافرلرک
کفری کندولرک عذابنه وهلاکنه سبب اولدی مَا يَعْبُدُونَ بو اهل شرک بتلره طابنمز لر اِلَّا كَمَا
يَعْبُدُ اٰبَآؤُهُمْ الا انلرکه اتالری طابدغی کبی یعنی اول وجهاوزره مِن قَبْلُ بوندن اوکدن وَاِنَّا
لَمُوَفُّوهُمْ نَصِيبَهُمْ وتحقیق بزانلرکه انصیبلرنی انلره تمام ارشدربدون زیاده غَيْرَ مَنْقُوصٍ نه قصور واکسکلکسز
وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتٰبَ وتحقیق بزوردک موسایه کتابی که توریتدر فَاخْتُلِفَ فِيهِ پس
انده اختلاف اولندی یعنی انکر قومی اختلاف اتدلر بعضی اکا انادلر وبعضی کافر اولدلر
سنکر قومکر قرآنده اختلاف اتدکلری کبی وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ واکر بزسوزبطیدی مِن رَّبِّكَ
سنکر تکرکدن انلرکه عذابی تاخیرنه لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ حکم ایدرمشدی موسی قومی ارالرنده که انلرکفرنه عذابله
هلاک اولب اهل حق نجات بولوردی وَاِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ وتحقیق انلر یعنی سنکر قومکر
کافرلری قرآندن کمان اجنده درلر مریب کمانه یرغی شکر که نفسه اضطراب ورجی وعقا شوریده

عذابدن

قلمق در وَإِنْ كُلًّا لَمَّا لَيُوَفِّيَنَّهُمْ و تحقیق کفارک دوکلمه بمعنی جزالرنه عام ورسه کردر
رَبُّكَ أَعْمَالَهُمْ سنکر تکرکه عللری جزاسن وبعضی ان نافیه دوتورلو وانما یی الا معناسنه
یعنی هیچ برکسه یوقدر الا تکری سنا عللری جزاسن انلر تمام ارشدرر إِنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ
خَبِيرٌ تحقیق تکری سنا انلرانشلدکلری نسنه لری یخی در انکر عللندن برنسنه فوت اولمز دوکلمه جزاسنه
ورسر فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ پس طغرو طورسکا بویرلدیغی کبی وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وسنکله
توبه اولنلر دخی طغرو طورسونلر یعنی کفردن ایمانه دوشنلر استقامت اولدرکه امرو نهی
ازره طغرو اولهلر امام قشیری بیورر که مستقیم اولدرکه حق یولندن خودغیبه تاوصال منزلنه
ارشنجه وَلَا تَطْغَوْا وحددن تجاوز ازمغله إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ تحقیق تکری سعاسز نلدکز
نسنه کورجی در الله هیچ نسنه کزلواولمز وَلَا تَرْكَنُوا ومیل ایلکز إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا انلره که
ظلم اتدلر یعنی انلره ایکیوزلولکز ایلکز یا بویرقلرن دوغمکز یا انلره یاردم ایلکز پس حق
تعالی زیاده رحمتدن ایتدی که ظالملره میل ایلکز فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ کسه اودیا پشریعنی
سنه جهنم اودی ارشر وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ وسنه تکریدن غیری دوستلر
یوقدرکه سزدن عذابنی دفع ایده لر ثُمَّ لَا تُنْصَرُونَ اندن صکره یاردم دخی اولنمز
یعنی سنه یاردم ایدوب قورتره جقلر وَأَقِمِ الصَّلَاةَ ونمازی طوتغر طَرَفَيِ النَّهَارِ کوندزکه
ایکی طرفنده وَزُلَفًا مِنَ اللَّيْلِ وکجه ساعتلرنده دخی کوندزکه یوقود طرفی صباح غازیدر
وکجه طرفی اویله واکندو غازیدر وکجه دن دخی اعشم ویاتسوغازیدر کتورمشلرکه عمرو بن
عزیه خرما صاتردی برصاحب جمال عورت کلدی که خرما صتون الهمدوایتدی ایو خرمالرم
اودی در چون عورتله اوه وارب اجر وکرملرمدر آنی اویدی فی الحال پشیمان اولب رسول
ه م مجلسنه کلدی وعرض ایلدی آیت کلدی که إِنَّ الْحَسَنَاتِ تحقیق ایلکلر یعنی بش وقت
غازیدنه جبن السَّيِّئَاتِ یارمز لقلری کبائر وسخوایلر که بکی کناهلرا ولهلر وعلی رحمة الله
بو آیتده بیورمشکه طاعت نوری ظلمی ومعصیتی محوایلر ذِكْرَى بواجر وثوابه
اوکندر لِلذَّاكِرِينَ یاد ایدنلره واوکت دوتنلره وَاصْبِرْ وصبر ایله اوامر امتثال ایدوب
نواهی دن اجتناب اتکله فَإِنَّ اللَّهَ پس تحقیق تکری سنا لَا يُضِيعُ ضایع ایلمز ویتورمز
أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ایلکلرک اجرنی مزد فی مضمر دن مظهره عدول اتمکله صبر ایلیوب احساندن
اولدیغنه اشارتدر فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ پس بکچون قرنلرامتلرندن اولدی مِنْ قَبْلِكُمْ اولوا
بَقِيَّةٍ سزدن اوکدن کچن امتلرده عقل ورای اصلری کرمت یوزندن يَنْهَوْنَ عَنِ
الْفَسَادِ کرخلقی فساددن منع ایده لردی فِي الْأَرْضِ یردهکه انلره عذاب اغیبدی إِلَّا قَلِيلًا

لیکن

لیکن آزکسه مِمَّنْ أَنْجَيْنَا مِنْهُمْ بزقورتردیغمز کسه لردن که انلر فساددن نهی ایدرلردی
وَاتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا وادیدی انلر کافرلرادی مَا أُتْرِفُوا فِيهِ ورلدکلری نعمته یعنی نفسلری
آرزوسنه اویوب دنیا لذتن تحصیلکر انلر وغیرلرین یوزدوندردلر وَكَانُوا مُجْرِمِينَ وانلر
کافرلردی که عمرلرن شهواته صرف ایدوب ضایع اتدلر وَمَا كَانَ رَبُّكَ وحدلدی سنکر تکرکه
لِيُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ کویلری ظلم ایله هلاک ایده ظلملکه شرکدر وَأَهْلُهَا مُصْلِحُونَ حال بوکه اول یرکه اهلی
صلاحه کتوردیکی اوکه لر برلرینکر ارلسنه یعنی مجرد شرکله هلاک ایلمز تا انکله فساد جمع اولیکنجه
وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ واکر تکرکه دیلیدی لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً آدمیلری برمولکر قلوردی
یعنی بردین وبرآیین ازره ایدردی وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ وزایل اولمزلر یعنی همیشه اوکه لر
حقده وباطلده اختلاف ادجیلر یهود ونصاری ومجوس کبی إِلَّا مَنْ رَحِمَ رَبُّكَ الا اول
کسه که تکرکه اکارحمت ایده ایمانه یول ورمکله مکه اهلندن حنیفه کبی که مسلمانلردر یا اوکله
رزقده مختلفلردر بری بای وبری یوقسل الا اولکه تکری اکا قناعت ورن وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ
وبو اختلافه اجره یارَدْ تقدیر خلقی تکری سنا یارحمت اچون یارعذاب یول بولنلری وَ
تَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ وتمام اولدی تکرکه سوزی یعنی ملأیکه وجنه وکه سوزی اول بودرکه
لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ البته جهنمی طولدرم مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ عاصی جنلردن وانسلردن
بونلرکه جمیعیله وَكُلًّا نَقُصُّ عَلَيْكَ وهرکسه یعنی هرپیغمبرکه اوقورز سنکر ازرکه مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ پیغمبرلر
خبرلرندن مَا نُثَبِّتُ بِهِ فُؤَادَكَ اول نسنه که آنکله کوکلکی برکدرز ومحکم ایدرز یعنی انبیا خبرلرنده
فایده اولدرکه کوکلکر امین اولوب ویقینکر ارتوب ورسالت دکورمکله اوکفار ایدنلرسنه صبر ایلیسن
وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وسکا بوسوره ده حق کلدی معلم دیبورکه بوسوره تخصیص اتمکر
تشریف اچوندر والا دوکلی قرآن سوره لرنده اولان حق ودرستدر وایتشلرکه هذه خبرلرینه
اشارتدر بوسوره ده یعنی بوخبرلر رسالت ودرستدر وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرَى واوکندرو المکله مؤمنین
موعظه لنه که بوخبرلره ایمان کتورلر وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ وایت انلره که ایمان کتورمزلر
انلره بیان اتدکم قصه لرمزی تکذیب ایدرلر اعْمَلُوا عَلَى مَكَانَتِكُمْ عمل ایلکز متمکن اولدیغکز
حال ازره یعنی حالکزجه إِنَّا عَامِلُونَ تحقیق بزدخی عمل ادجیلرز حالمزجه فَانْتَظِرُوا و
کوزدوتکز بزمان دوغمه وروزکار شدتمه إِنَّا مُنْتَظِرُونَ تحقیق بزدخی کوزدوجی یوزسنه
عذاب اغمه که جمیعکزه هلاک اولهسز چون ایمان کتورمدکز وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
وتکری تعالی کندیکه کوکلرغایبی وکزلویی ویرکه دخی یعنه کوزی کورمدیکز نسنه لر وَإِلَيْهِ يُرْجَعُ الْأَمْرُ
كُلُّهُ واندن یکا دونر جمیع اشلر وحضرت محمد اوقور یعنه دوکلی اشلر تکری حضرتنه دوندرلور

ثابت اولهسن

فَاعْبُدْهُ بس اکا طاپ کہ دوکلنکز وزاجق یری اولدر وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ واکا توکل ایلہ عبادتے
توکل ازہ، تقدیم اتمکز اکا اشارتدر کہ عبادتسز توکلکز نفعی یوقدر وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ وسنکز تکدکز غافل دیے خبر دکلدر عَمَّا يَعْمَلُونَ قوللرکلدکز
نسنہ دن وحفص خطابلہ اوقور ومخاطب جمیع آدمیلر در وتفسیرده کعب الاحبار دن
نقل ایدرلر کہ توریتدکی اوّلی سورہ انعامکز اوّل آیتی در واخری سورہ هودکز اخر آیتی در
سورۃ یوسف عم مکیۃ مائۃ واحدی عشرۃ آیۃ بسم اللہ الرحمن الرحیم الر کشف الاسرار
کلمتدر کہ بو حرف قرآنکز متشابہاتندر انکز تاویلین بلمز الا حدای تعالی وایتملرکہ مراد اسماء
حسنی ترکیبی در شویلہ کہ الر وحم رحمن دن الرحمان اولور یا تکری ادلرندن مختصر اولشدر
شویلہ کہ الف احدن ولام لطیفدن ورا رؤفدندر وبر وجہ دخی اولکہ انکز صفتلرندن
اولہ شویلہ کہ الف انفرادده ولام لطف ورا رحمت کویا قسم یاد ایدوب بیورر بو وجہ
ازہ کہ بنم انفرادم یا احد تمم ولطفم محققدر عارفلر ازہ، ورقوبہ بنم یار حتم حقی جمیع آدم اولادمہ
قسمکز جوانے بودرکہ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ بو آیتلر روشن کتابکز آیتلریدر یعنی
برسورہ کہ اعجازی ظاهر یا معانیسی روشن تاملی ایدن یکسہ یا روشن اوجی در
یہود سوال ایتدکلرے قصہ ورواینتہ کلشدرکہ یہود عالملری بعضی عرب اولورنہ ایتدلر
محمد دن سؤال ایدکہ کہ آل یعقوب شامدن مصر کوچدوکلرکہ سببی نادی بوسورہ
نازل اولدی إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا تحقیق بزانلردکی کتابہ وعراد سورہ در عربی قرآن
یعنی بز کتابہ وسورہ لری عرب دلنجہ کوندردکہ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ اولاکم سز فکر ایدوب
معانے سنی فہم ایدسز واکر غیری دلجہ کوندرسہ وز انکز فہمنده عذر ایدردکز نَحْنُ نَقُصُّ
عَلَيْكَ بزاوقورز وحکایت ایدرز سنکز ازرکہ أَحْسَنَ الْقَصَصِ قصہ لرکوچکلکن ویکدکن
معلوم دہ، ایدر بوسببلہ یکدکدن عجایب وغرایب وحکمتلر وعبرتلر وارد، وعین المعانی
کلشدرکہ بو قصہ جمیع قصہ لردن کوچکدر زیرا صاحبی دخی جمیع آدمیلردن کوچکدر ادی
کتور مشلرکہ صحابہ دن ایتدلر یا رسول اللہ نولیدی بزہ برقصہ بیورسہ دکی بو آیت نازل
اولدی کہ بزسکا اوقورز وخبر ورز حکایہ لرکہ کوچکلکن بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ سکا وحی ایتدکمزلہ
هَذَا الْقُرْآنَ بو قرآنے یعنی بو اوقنان سورہ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ واکرسن بوسورہ یی اوکدن
اوکدن لَمِنَ الْغَافِلِينَ غافللردن وزے خبرلرد سنکز دخی یا تحقیق سن بوندن اوکدن غافللردن
ایدکہ وبو قصہ دن وزے خبرایدکہ وبو غفلت مذموم دکلدر إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ ذکر ایلہ
اول وقتی کہ یوسف کندوانا سی یعقوبہ ایدرلر کہ یوسف اون اکی یاشنده ایکن جمعہ کجہ سی آنایی

قصتہ یا توب اویوردی ناکاہ بلخلیوب طوردی یعقوب ایتدی ای اوغل نولدکی یوسف
ایتدی يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ ای اتام تحقیق بنم عجب دوشم کوردم أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا
کوردم اون بریلدزی وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وکونی وآیی وبنی بریوجہ طاغ ازہ، یدم کہ انکز
چوقون سی اقرار مقلر ویشیلر اغاجلر آدی کوکدن یلدزلر وکون وآی اندلر وبنی انکز
ارکلنده بقردم رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ کوردم انلری بکا سجده ادجیلردی یعقوب بلدی
کہ یوجہ حرتبہ بولور واون برقرداشی یلدزلر اشارتدر یعقوب بلہ عورتے کہ یوسفکز خالہ سی در
کون وآی انلردن عبارتدر بو انلرکہ دوکلی سی اکا تکریم ایدہ لر وفکر ایلدی اکر یوسف قرداشلرینی
بو قصہ ایتدوب تعبیر نہ واقف اولورلر البتہ بوکا قصد ایدرلر قَالَ يَا بُنَيَّ ایتدی ای
بنم اوغلنجغم تصغیر شفقت ومحبت یوزندندر لَا تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ حکایتلمہ وخبر ورمہ دوستکی
عَلَى إِخْوَتِكَ قرداشلرکہ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا کہ سکا مکر وحیلہ ایدرلر سنی هلاکہ اعکون شیطان
وسوسیلہ حیلہ ایدوب إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ تحقیق شیطان کہ ابلیس در آدم اوغلنہ
عَدُوٌّ مُبِينٌ اشکار دشمندر کہ اکا مکر وحیلہ اتمکہ دور شر وکذب لکدر تجتبیکَ رَبُّكَ
وآنجلین کہ سنی بوخوبلغہ اوکرتدی سنکز شرفکدن ویوجلکدن دلیل ونشاندر قرداشلرکہ
ازرہ اختیار ایدہ جکلدر تکدکز سنی پادشاهلق وبویرق سورمکلہ وَيُعَلِّمُكَ وسکا اوکردہ جکلدر
مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ دوشلہ تعبیر ندن یا منزل کتابلرکہ کنزلو ومشکل تاویلندن و
يُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وتمام ایدہ جکدر نعمتی کہ پیغمبرلری اندن کتوبہ نعمتی تمام ایلدی
اوغلنلری ازرہ، دخی کہ پیغمبرلری اندن کتوبہ نعمتی تمام ایلدی وَعَلَى آلِ يَعْقُوبَ ویعقوب
سنکز ایکی اتاکز ازرہ، مِنْ قَبْلُ أَبَوَيْكَ نتاکہ نعمتی تمام ایلدی كَمَا أَتَمَّهَا عَلَى أَبَوَيْكَ
جدکز کہ ابراهیم واسحاقدر خلت ورسالتلہ ونار غدودن خلاص اتمکلہ واسحاقہ دخی
یعقوبہ واسباطی انکز بلندن جمع مغلی لطف الشلدی إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ تحقیق سنکز
تکدکز بلخی دراختیار اتمکہ لایق اولنی عالم ودرست الشلو درکز کلوسنہ اشلر لَقَدْ كَانَ
فِي يُوسُفَ تحقیق وار در یوسف قصہ سنده وَإِخْوَتِهِ وقرداشلری حکایتنده دخی آيَاتٌ
لِلسَّائِلِينَ قدرت نشانلری یا حکمت دلیللری وار در صورجیلره وانلردن غیریه یوسفکز
اون برقرداشی وار دی ویوسف کوردوکی دوشی قرداشلری عورتلرنکز بعضی سی اشدوب
انلرہ تقریر اتلر حسد طمرلری حرکتہ کلوب انکز تدبیرنہ مشغول اولدلر إِذْ قَالُوا ذکر ایلہ
اکی کہ یوسفکز قرداشلری بربرینہ ایتدلر لَيُوسُفُ وَأَخُوهُ یوسف وانکز قرداشی یعنی بنیامین
أَحَبُّ إِلَى أَبِينَا مِنَّا اتامزدن بزدن سوکلوکدر یعنی بزدن سوکلوجی در وَنَحْنُ عُصْبَةٌ حال بوکہ

قول

بز برجماعتز کوجلو وکار کزارز وآنکرا کسی بکرکه واللهندن اشبو کلمز اِنَّ اَبَانَا لَفِی ضَلٰلٍ
مُبِینٍ تحقیق بزدم اتامز طغرو یولدن ارا قدر یعنی آنکز یولی بولشده خطا واقع اولمشدر
تیسیر دخی کلمشدر که چون شیطان بوسوزی انلردن اشتدی انسان صورتنه انلره ظاهر
اولوب ایتدی یوسف سزی کندوزه دکلدر ایتدلر ای پیر نه تدبیر ایده لم دیشدی اُقْتُلُوا
یُوسُفَ اولدرکز یوسفی وایدرلر که بوسوزی چون یوسف قرداشلرندن برسی ادی آنی اولدرکه
دوی اَوِ اطْرَحُوهُ اَرْضًا یا آنی بریسنه برجغزکه شهر دنا راغ اولا یعنی آنی غایب ایدوکه
تَخْلُ لَکُمْ وَجْهُ اَبِیکُمْ خالی ویالکوز بسنه قاله اتاکزیوزی یعنی اول کدجگرّاتا مزینه یوز
دوتر ومحبت انلر وَ تَکُونُوا مِنْ بَعْدِهِ ویوسفدن صکره اولیز یعنی باشق تمام اتدکدن صکره
قَوْمًا صَالِحِینَ صالح قوم یعنی توبه ایلیکز قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ انلردن برایدی جی ایتدی که یمووا
ادی یارویل لَا تَقْتُلُوا یُوسُفَ اولدرمکز یوسفی که ناکنا هلری اولدرمکز اولوکتاب
وَاَلْقُوهُ فِی غَیَابَتِ الْجُبِّ وایکی برجغزکه کندوجقوق محکن اولیه یَلْتَقِطْهُ
آنی بولب آلور بَعْضُ السَّیَّارَةِ بعضی یولجیلر که اکنه ارشه لر وایکی برطرفه دخی الب
کده لر وسزه اندن قور تلورسز اِنْ کُنْتُمْ فَاعِلِینَ اکرسز بوشیلجیلر سکز بنم سوزمله
بسه دوکلسی بونکرازره متفق اولدلر واول وقت بهار فصلی ادی وصحرایه شیلیم جمن ودرلو چکملره
زین اولمشدی اتالری قتنه کلوب ایتدلر تولیدی یوسفی بزوملهصحرایه کوندرمدیکه صحرادن
سبزه تماشاسن ادیدی یعقوب رضاورمیب فکر دوشدی قَالُوا یَا اَبَانَا یوسف قردا شلرمز
ایتدلرای اتامز مَالَکَ لَا تَاْمَنَّا نولدی سکا که بزی امین دوتمزسن عَلٰی یُوسُفَ یوسف ازره
وفکرایدرسن آنی کوندرمکده وبزه اناغرسن وَاِنَّا لَهُ لَنَاصِحُونَ حال بوکه بزاکا ایوصاجقلرز
وشفقتلویز اَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا آنی یارن بزوملهکوندرصحرایه کدملم یَرْتَعْ وَیَلْعَبْ
قیون اوتررسون واویناسون وَاِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ وتحقیق بزآنی صقیلیلرز
جانورلردن وغیریدن قَالَ اِنِّی لَیَحْزُنُنِی یعقوب ایتدی تحقیق بنی قیغولندررو غصه یه برغر
اَنْ تَذْهَبُوا بِهِ که سزآنی آلب کده سز زیرا بن اندن آیرواولمغه صبرایده مزم وَاَخَافُ
دوخی قورقرن اندن که اَنْ یَاْکُلَهُ الذِّئْبُ آنی آفنده قورد حریصه زیرا اول سزاکلمکدن یرده
قورد چوقدر شایدکه اکا قصدایده لر وَاَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ وسزاندن نه خبرلر اولیز تماشایه
مشغول اولمغله وآنی عام کوزه تمکله
دوشنده کوردی که برصحراده یوسفه بربولکر قورد قصدایدر هلاکه یقین وارمشکن چقالص اطور
اینکون قورد یکدن قورقردی قَالُوا لَئِنْ اَکَلَهُ الذِّئْبُ یعقوب اوغللری ایتدلر تکری چقون

اکرآنی قورد یکدر اولورسه وَنَحْنُ عُصْبَةٌ حال بوکه بزبرقوتلو جماعتز که بربرمزاون ارسلان
طورر اِنَّا اِذًا لَخَاسِرُونَ تحقیق بزاول وقت که قردا شمزی قوردوده وزیانکار اولورز
یعقوب اوغللرنکر مبالغه اعتیاله کوکلی میل ایتدی قضای ربانیله رضاورمدی یوسفدن
باشقی یوسف صاچقلی طرف دلر وابراهیم پیغمبرکه کوملکن که جبرائیل جنتدن کتوروب دیدی عرود
اوده آتدیغی وقت اکا کیدرمشدی واندن یعقوبه میراث دکلدی آنی بازوبندکی
بازوسنه باغلیوب کوندردی چون انلر یوسفله اراقیه وارد لر یوسفی یره اورمیه ایتدلر فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ
ای یلانچی قنی سجده ایدن یلدزلرسنی بزدن قورتر سنلر ویوسف فریاد ایدردی التفات ایتیوب
طبانچه اورد لردی ودکنلو طراغه آزره آیچ وصوسز یرلرزن جگرلردی تاکه هلاکه یقین واردی
وَاَجْمَعُوا اَنْ یَجْعَلُوهُ وفکرلرن جمع ایتدلرکه آنی برغه لرفِی غَیَابَتِ الْجُبِّ قیوده بنه واول بر
قیوادی که کنعاندن اوچ فرسنکدر اراغدی یابیت المقدس دن اون سکز اغزی طار و
اچی کیکر برقیوادی ودریکر کلی یتمش ارشوندی پس یوسفی قیوقاتنه کتوروب بلنه ایپ
باغلدلر وقیویه اندردلر اورتاسنه ارجکراچی کسدلر جبرائیل بیوردی تزارشب
دوتدی آهسته اندرب قیوده بنه برطاشه وارد دی ازره قودی وجنتدن اکاطعام وشراب
کتوردی وباز وسنه اوطان ابراهیم خلیلکز کوملکن کیدردی وَاَوْحَیْنَا اِلَیْهِ وبزاکاوحی
ایلدکه جبرائیلو یا اِلهام ایلدکه اکاکه غصه لنمه قیودن تزچقرز وقردا شلرکزی برحاجتله
قتلکه کتورورز لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِاَمْرِهِمْ هٰذَا البته سن انلره خبرورزکه سن انلرکه بولشدکن که سکا
قیلدلرو زحمت ارشدردلر وَهُمْ لَا یَشْعُرُونَ حال بوکه انلر بیلمه لرکه سن یوسف سن عالی
مرتبه ویوجه مکان سبیله وچون یوسف قیویه برغلدی یوسفکر قردا شلری دونب قیون
سرو سنه کلدلر براوغلاق بوغزلیوب یوسفکر کوملکن قانه بولشدردلر وَجَاءُوا اَبَاهُمْ
واتالری قتنه کلدلر عِشَاءً یَبْکُونَ اغشم وقتنه اغلشوب یعقوب ایتدی ای اوغللرم
نولدکز ویوسغم قنی که آنی کورمزن قَالُوا یَا اَبَانَا ایتدلرای بزدم اتامز اِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ
تحقیق بزصحرایه کتدک یکدکر ایله یارشدرق براوق آتب یارشدرق بربرمزاله وَتَرَکْنَا یُوسُفَ و
یوسفی تنها قودق عِنْدَ مَتَاعِنَا رختمز ویوکلرمز قتنه فَاَکَلَهُ الذِّئْبُ پس آنی قورد
یدی وَمَا اَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا وسن بزه اناغی دکل سن یعنی بزدم سوزمزه اناغرسن وَلَوْ کُنَّا قورد یدوکنه
صَادِقِینَ اکربزکرچکراولسه وزدخی دوکلی اشلرده وبزشناکوستره لم سکا که اول یوسفکر
کوملکی در وَجَاءُوا عَلٰی قَمِیصِهِ وکلدلر یوسفکر کوملکیله که بِدَمٍ کَذِبٍ یلان قانلی ادی یعنی یوسفکر
کوملکن یلان قانه بولشدرب اتاسنه کتوردلر یعقوب کوملکی کورب قورد یدوکنه شبهه واردی

اکرانی

زیرا کو ملکلر اطرافنی بتون ادی ایتدی عجب قورقدایش که یوسفی یعقوب کو ملکلن یرتمش
قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا اوغللرنه ایتدی سزدید مکر کبی دکللدر بلکه سزنه
نفسکز براش بزدی یعنی براولو کشی سزنه اسان ایلدی یوسف هلاک اندن فَصَبْرٌ جَمِيلٌ پس
کو بکلر صبر کودر که انکله شکایت اولمیه مکر تکری تعالایه وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ وتکری یکی
یاردم دلنشدر یعنی اندن یاردم دلرز عَلَىٰ مَا تَصِفُونَ سزوصف اتدکلکز ایوسف
هلاک اندن کتورمشلر که یوسف اوچ کون قیوده، دورت دی درد نجی کون صباطن کاروانجات
بشارتی ارشدی وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ وقیو قاتنه برکاروان کلدی واول جماعت مدین دن
مصر کدرلردی فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ پس انلر سقالرن قیویه کوندردلر وارد برکشی در
که کاروانه صو چکمکر اکا متعلقدر واول کار بانکر سقاسی مالکر بن دعر ادی مدین
املدن چون قیو باشنه کلدی فَأَدْلَىٰ دَلْوَهُ پس کندو قوعه سن قیویه صلدی ویوسفه
برآواز کلدی که قوعه ازره اوتورای یوسف سکا یوسفی بزکوندردک یوسف قوعه
ازره اوتوردی مالکر چکمکن یورلدی وغایت آغرادی قیویه نظر ایدوب یوسفی کوردی
قَالَ يَا بُشْرَىٰ ایتدی ای مشتلق وشادلق وایتشلر که بشری انکر یولدا شکر آدیدرلردی
آندن یاردم دلیوب ایتدی هَٰذَا غُلَامٌ بوا وغلاندر قوعه یی آغر ایدن پس انکر یاردم میله
یوسفی قیودن چقردی وَأَسَرُّوهُ واونی کزلدلر کاروان خلقندن تجارته سرمایه ایدوب
یا آنکر اغر نی بنهان اتدلر وکاربانان قومنه ایتدلر که بوصویکر املی بونی بنه ورملرکه
انلر چون مصره صتاوز ایدرلرکه واسرقوا خبری قوداشلرنه واصل اولمدن اول
انکر حالنه کلیه ایدوب اول یوم قوداشلری ایشتدلرکه یوسف قیودن
چقدی کاربانه کلدلر ایتدلر یو بزوم قولمز در بزدن قاچمشدی آنی صاتون آلکز فَاللَّهُ
عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ وحق تعالی بلیجی در انلرک اشلدوکی فعلنه یعنی یعقوب اوغللری وکاروان
قومی یوسفی کزلمکدن وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍ بَخْسٍ وآنی صاتدلر آز بها یله نه اعتبار دَرَاهِمَ
مَعْدُودَةٍ برنچه صایلمش اقچه یله اول زمانده عادت شویله ادی که قرق درهمدن آشغه
اولنی صیارلردی واندن یوقروسن طارترلردی مالکر کندو اقچه سن صایدی اوندیدی
عدد ادی یا یکرمی هر قوداشی ایکی اقچه آلدلر وسیط ده، کلمشدرکه یهودا بهیچ املدی
وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ ویوسف قوداشلری یوسف حقنده رغبت سزلردن آدیلر یعنی
کندولرله اوکدوغنی املمزلردی یا کاروان املی آنی صتمون لکده، نه رغبت ادیلر قاچدغی
وبویرق دوغدیغون پس مالکر آنی مصره کتوردی واول زمانده مصر پادشاهی ریّان بن

ولید ادی وپادشاهلق تصرفنی قطفیر مصری که عزیز درلردی اکا وردی وانکر زلیخا
اِدّلو بر عورتدر وارد ی القصه چون عزیز یوسفکر خبرنه اشتدی مالکه خبر کوندردی که
قوبنی بازاره چقره مالکر یوسفی بزیوب بازاره کتوردی ومشتریلرم طرفندن بهاسن
زیاده اندلر اول مرتبه واردی که انکر آغرنجه آلتون وگوشه ومخا ومشک وعنبر
عزیز مصر کلوب دخی زیاده ایلدی ویوسفکر بهاسن ورب الارباب کتوردی وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ
وایتدی اول مکه که یوسفی صاتون الدی مِن مِّصْرَ لِامْرَأَتِهِ مصر املندن یعنی عزیز کندو عورتنه
که زلیخادر أَكْرِمِي مَثْوَاهُ اولو اوتوت بوا وغلانکر پرنزایو دوتمقدن ورعایت
اتمکدن کنایتدر زیرا کشی ایوینه اوتورتمق عزتنه وحرمتنه دلیلدر یعنی آنی ایو دوت
عَسَىٰ أَن يَنفَعَنَا اولاکه انکر بن نفعی دوقنه وبنه یارایه أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا یا آنی اوغل
ایدنه وز ایدرلرکه عزیز مصرکه عورتی طغرو دی اکا ایتدی بونی اوغل ایدنلم زیرا
انده صلاحیت وشانلری کورنر وَكَذَٰلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ واغلین که یوسف عجبتی
عزیز کو کلنه برقدق عمکن قلدق ویرورد که یوسفه فِي الْأَرْضِ زمین مصرده، که آنده
تصرف ایلیه وَلِنُعَلِّمَهُ وبزاکا اوکرتمکچون مِن تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ دوشلرتعبیرندن یا
تکری کتابلرنی معانیسن وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ وحق تعالی غالبدر کندو اشنه وهیچ مکه اندن
برشنه ردّ ایده عزیز یا غالبدر یوسف امری ازره، که قدرتلری انکر هلاکن وخوار لغن
دلردی وحق تعالی انکر عزتن وسردار اولدغن کشردی واقع اولمدی الا تکری دلکی وَلَٰكِنَّ
أَكْثَرَ النَّاسِ ولیکن آدمیلرکه جوغی لَا يَعْلَمُونَ بلمزلرکه جمیع اشلر تکری نکن قدرتی
وارادتی ایله در وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وچنکه یوسف کندو قوتنه ارشدی یعنی اون یکرمی یاشنه
وایدرلرادتوزله قرق ارایی درآتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا اکا حکم ورد که پیغمبر لقدر یا حکمت
وعلم وخی دینی اچنده، وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ واول جزا کبی جزا ورز ایو شاکلرن
کتورمشلرکه چون یوسف عزیز اونه کلدی زلیخا آنی کورب کوکلی الدن کتدی اول وقته
دکین صبری قرار ای قلمیوب کندو حاکنی یوسفه بلدردی وَرَاوَدَتْهُ الَّتِي ویوسفی دلردی
اول عورت که هُوَ فِي بَيْتِهَا یوسف انکر اونده ادی یعنی زلیخا یوسفی دلردی عَن نَّفْسِهِ
انکر نفسندن یعنی مرادن یوسفدن دلدی وآنی بریدی قپولواق کتوردی وَغَلَّقَتِ
الْأَبْوَابَ وقپولری قپدی وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ وایتدی تزاول وبرو گل که انکیچون بزیوسف
بوحالی کورب قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ ایتدی تکریه صغنرم بونی اشلمکدن إِنَّهُ رَبِّي تحقیق تکری
بنم پروردگارمدر، بنم منزلی ویرمی کوکلکر قلدی بارکماه، قربه یقین یا عزیز بنم افندمدر و

احسن مثوای

بنی سکا ایو دوت دی پس بن انکر نعمق حقنی رعایت ایدرن و حرمتن حبوب انکر حرمنده
خیانت اتمزن اِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ تحقیق ظالملر قورتلمز یعنی حق شناس اولمیانلر که
ایلکر عوضنی یاورمز لق ایده لر وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ وتحقیق اول عورت قصد ایلدی یوسفه
مخالطه اچون وَهَمَّ بِهَا دیوسف قصد ایلدی اَنْ دفع اتمکه قابجغله لَوْلَا اَنْ رَاٰ اگر
یوسف کور مسیدی بُرْهَانَ رَبِّهِ تکری نشانن البته قصد ایدردی واول نشان تکری
صقلمسی وپیغمبر لکر نوریدی که مانع اولدی وایدرلر که دیوار یارلوب یعقوب
چقه کلدی بارماغن اضرب پیغمبر لرینه چی ایدردی کَذٰلِكَ لِنَصْرِفَ انجلین ثبات
وردکه تابزدوندره وزعنه السوء والفحشاء ایندن یاورمز لغی یعنی عزیز حرمنده خیانت
اتمکی وچرکین عملی دخی که زنادر اِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ تحقیق اول بزم خالص و
پاکه قوللرمزدندر که یاورمز لشه وآرمدی کتورمز مکر که یوسف زلیخادن قاچدی واهم بغلو
قیوبه که ارسه قیو اچلوردی وزلیخا انکر آردنجه سکردردی وَاسْتَبَقَا الْبَابَ آردندن
واکسی قیوبه یتشکردی دیدلر زلیخا یتشوب یوسفی کرو چکدی وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ
ویوسفکو ملکن یرتدی مِنْ دُبُرٍ آردندن وَاَلْفَيَا سَيِّدَهَا وعورتکر اوفندیسن
بولدیلر که اردیدریعنی عزیزی لَدَى الْبَابِ قیوقتنده طشمده اچون عزیز یوسفله
زلیخانکر اشن کوردی حال نه ایدوکن بلدی عزیز صورمدن زلیخایه کلدی قَالَتْ
مَا جَزَاءُ مَنْ ایتدی جزاسی ندر برکشینکه اَرَادَ بِاَهْلِكَ سُوءً سنکر اهلکه یاورمز لق
دلیه که نفسی حرامدر بوسوزده کناهی کندوسن کذوب صوچی یوسفه اسناد اتمکدر آندن بیله
قورقدی که یوسفی هلاک ایدر ایتدی جزاسی دکلدر اول کشینکه اهلکه قصد ایده اِلَّا اَنْ
يُسْجَنَ الا زندانه قویلمق یعنی انکر جزاسی زندان اَوْ عَذَابٌ اَلِيمٌ یاخود دخی عذاب
یعنی آخر بلکر وقاچیلمیه اورمق چون یوسف زندان وعقوبت لشتدی قَالَ هِيَ رَاوَدَتْنِي
ایتدی بنی اول دلدی عَنْ نَفْسِي بنم نفسمدن که انکله صحبت ایدم دیو کندوی اکا
ورهدم واندن قاچدم عزیز ایتدی یوسوزکه کرچکلن بجه بلم ویضیح مکا انکر بو
واقعه دل خبری یوقدر قضایله اول اودهده بشکده براوغلان وارایدی یوسف ایتدی
بنم طانغم اولدر واول زلیخانکر خاله سی اوغلیدی عزیز ایتدی درت آیلق اوغلان نه
بلور وبجه سویلر پس عزیز اوغلانجغه صوردی قدرت الهیله سوزه کلوب ایتدی که یوسف
کرچکسویلر نتاکه تکری تعالی خبر ویرر وشهد شاهد وبرطانق طانقلق وردی مِنْ اَهْلِهَا
عورت اهلندن یعنی زلیخا قوهندن ایتشلکه طانق زلیخانکر عمو سی اوغلیدی که حکمت یوزندن

آردندن

ایتدی

ایتدی ای عزیز اِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ قُبُلٍ اگر کومکی یقه سی اوکندن یرتلمش فَصَدَقَتْ
پس زلیخا کرچکسویلدی وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ویوسف یالانچیلردندر زیرا بوصورت
اکا دلیلدر که زلیخا یوسفی منع ایلرکن کومکی اوکندن یرتلدی وَاِنْ كَانَ قَمِيصُهُ
قُدَّ مِنْ دُبُرٍ واکر یوسفکر کومکی ارقدن یرتلمش فَكَذَبَتْ پس زلیخا یالان سویلدی
وَهُوَ مِنَ الصَّادِقِينَ ویوسف کرچکلردندر زیرا بوحال اکا دلالت ایدر که یوسف
اندن قاچدی واول ارقدن یتشوب کروچکدی وکومکی یرتلدی فَلَمَّا رَاٰ قَمِيصَهُ
پس اول وقت که عزیز یوسفکر کومکن کوردی که قُدَّ مِنْ دُبُرٍ ارقدن یرتلمش پس زلیخایه
دونب غضبله قَالَ اِنَّهُ مِنْ كَيْدِكُنَّ عزیز ایتدی تحقیق بوکاش سزکر تلرکه مکر وحیله اندندر
اِنَّ كَيْدَكُنَّ عَظِيمٌ تحقیق سزکه مکرکز اولدرکه نفسا اثر ایلر پس یوسفه دونب عذر
قیلوزندن ایتدی يُوسُفُ اَعْرِضْ عَنْ هٰذَا ای یوسف یوزدوندر وکیمسه یه بوشدن دیمه
ایله وَاسْتَغْفِرِي وای زلیخا یارلغمق دله لِذَنْبِكِ کناهکه کناهکر اچون اِنَّكِ كُنْتِ مِنَ الْخَاطِئِينَ
تحقیق سن کناهکارلردن اولکلدن پس تذکیر تغلیب اچوندر وَقَالَ نِسْوَةٌ ودبر بولکی عورتلر
عورتلر ایتدی کشاده ایدر که بشعورته اوی ملکه ریان خاصلرندن یعنی صاحب
وساتی واتبکی وزندانجی وصاحب دواب که اولترب بربرنه ایتدیلر فِي الْمَدِينَةِ مصر
شهرنده برموضعدر که اکا عین الشمس درلر سوزلرنکر مضمونی بوکه اِمْرَاَةُ الْعَزِيزِ
عزیز عورتی زلیخا تُرَاوِدُ فَتَاهَا عَنْ نَفْسِهِ قولنی نفسندن دلر یعنی انکله صحبت ایلیه
وداون دون قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا تحقیق یوسفکر سوکسی انکر کومکی قیلدی واتی سوزر
اِنَّا لَنَرَاهَا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ تحقیق بزاول عورتی اشکاره ازغنلقده کورزر وبللو خطاده
که عزیز کبی آری وارکن صاتون النمش قولنه محبت ایدر فَلَمَّا سَمِعَتْ عَكْرِهِنَّ پس
چنکله زلیخا انلرکی مکرن اشتدی یعنی کزلو سویله کلری سوزی اَرْسَلَتْ اِلَيْهِنَّ انلره کسه
کوندردی وعنا اتدی کی انکر دعوتنه حاضر اولملرایدر کرکه قرق عورت اوقودی واول مجلسه
ایدیجی بشن عورت انلرکی ارکسنده ادی وَاَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكَأً واول عورتلره
یاستقلر یارقلدی یاپاکیزه طعاملر حاضرلدی یاطعام مجلسن دوزدی وَاٰتَتْ
كُلَّ وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ سِكِّينًا واول عورتلرکه هربرنه کسکون بچاقی وردی که اتکسه لریا
تُرَنج طغیوب پیلر اندن یوسف فاتنه کلوب مرصع طونلرکیوردی وباشنه تاج اوردی
وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ وایتدی طشره چق یوعورتلرا زرنه یوسف وارمق حیلدی زلیخا
مبالغه ایدوب طشره چقردی فَلَمَّا رَاَيْنَهُ اَكْبَرْنَهُ پس چنکله عورتلر یوسفی کورملرایله

اولوحالده بولدلر جمیعی دیندارنه حیران اولب کندولردن کتدلر واشلرن اونتدلر و
قَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ والارن کسدلر واغزلرینی دوعدلر بس مصر عورتلری یخو ولقدن
کندولرن کلوب آفرین وتحسین حد لر قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ وایتدلر حاشالله یعنی پاکدر تکری
تعجز دن یوخلین مخلوق یارتمقه مَا هَذَا بَشَرًا بو آدمی دکلدر زیراکه بونکرکی
جمال آدمیدن اولمز ولکن کورمدی اِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ بوشخص دکلدر الا اولو ومقرب
فرشته در چون زلیخا عورتلرکه حیران اولدغن کوردی قَالَتْ فَذَٰلِكُنَّ الَّذِي ایتدی بو
اولکه درکه لُمْتُنَّنِي فِيهِ سوزینی ملامت ایتدکز آنکر سوکوسنه وبنم حالمی شمدی
بلدکز وَلَقَدْ رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ وتحقیق آنی بن دلدم نفسندن کیم مراد ایدن وبن هیچ
فَاسْتَعْصَمَ پس کندویی صقلدی وبکا راضی اولمدی وَلَئِنْ لَمْ يَفْعَلْ مَا آمُرُهُ واکر شولکه
اشلیه انکا بیورم یعنی نسنه وبنم مرادم ارزه اولمیه لَيُسْجَنَنَّ البته زندانلنور یعنی
زندانه قویلور وَلَيَكُونًا مِنَ الصَّاغِرِينَ وخوارلردن اولور یعنی اوغرلیلر ونابکار
ایشلیه انکا کیمسه رغبت نسنه وبنم مرادم ارزه اولمیه لَيُسْجَنَنَّ البته زندانلنور یعنی
زندانه قویلور وَلَيَكُونًا مِنَ الصَّاغِرِينَ وخوارلردن اولور یعنی اوغرلیلر ونابکار
ارکلنه کدر یوسف یوسوزی کشدوب مجلسده طوتش کندی عورتلرکه انکار اردنجه
یعقوب همدی کندویه جغردی یوسف یونلرکه سوزنه طاردی قَالَ رَبِّ السِّجْنُ
ایتدی ای پروردکارم زندان اَحَبُّ إِلَيَّ بکا سوکولورکدر مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ
اول نسنه دن که بنی اکا دعوت ایدرلر یعنی بنی جغردقلری نسنه دن کوزلیجایه مطیع
اولمقدر یا انلرکه میل ایتمکدر وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي اکر سن بندن دوندرمیسن كَيْدَهُنَّ انلرکه
مکر وحیله سن یعنی اکر بنی صقلمیسکز انلرکه الدغمقدن أَصْبُ إِلَيْهِنَّ انلره میل ایدرن
یعنی انلرکه سوزن قبول ایدرن وَأَكُنْ مِنَ الْجَاهِلِينَ وجاهللردن اولورن یارب یالشله
دوعکله فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ پس تکری انکدعاسنی قبول ایتدی فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ
پس اندن دوندردی ومنع ایتدی انلرکه مکرنی إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ تحقیق اول
اشیدجی در اکا صغنمق کشیکر دعاسنی بلجی در اکا قاچن مکر حالنی هر برنه مدد وجان
ایلر ثُمَّ بَدَا لَهُمْ اندن صکره انلره ظاهر اولدی وکوکلرنه دوشدی مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوُا الْآيَاتِ
آیتلر کورمکلرندن صکره یوسف پرهیزایلکدن واوغلاغی طاقتلق ورمکدن کوکلرنه انلرن
طوغرمق کی یعنی بونشانلری کورمکلرندن صکره انلرکه فکری اندیه قرار اتدی که اصلاح
اچون لَيَسْجُنُنَّهُ وَ البته آنی زندانه قویالر حَتَّىٰ حِينٍ بروقته دکن که مقدر اولان ارشه
پس یوسفی زندانه کتوردلر وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَانِ ویوسفله زندانه ایکی یکیت کردی
رّیان قوللرندن بری ملکک ساقیسی وبری کنجی سی ادی ملکه انلره کمان اتمشدی که کندوسنه

آغو ورلر بس زندانه حکم ایتدی اتفاق یوسفی زندانه کردلر ویوسف زندان اهلنکر
حالنه صورردی ودوشلرن تعبیر ایدردی بوایکی یکیت دخی دوشکورلر واید لرکه
ساقی کوردی وکنجی کوردی قَالَ أَحَدُهُمَا انلرکه بری ایتدی یعنی ساقی إِنِّي أَرَانِي تحقیق
بن دوشمده کوردن که بر باغده براوزمجه اندم اوچ صلقم وار وَالْأُخَرُ وبری ایتدی
اَعْصِرُ خَمْرًا صوجی صقرن یعنی اول اوزملری قدح اچنه زرن واوزی صوجیله ذکر
ایتمکه قصد اعتبار یله در وَقَالَ الْآخَرُ واول بری ایتدی یعنی اشیدجی إِنِّي أَرَانِي تحقیق
بن کوردن ملکم مطبخنده اَحْمِلُ فَوْقَ رَأْسِي خُبْزًا باشم ازره اتمکه کتورردن واول الرم
اتمکه سفره ازره ادی تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ اول اتمکدن قوشلر یرو قیرلر نبئنا بتاویله خبرور
بن بوردوشکز تعبیر یله وبیان ایله بلم اِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ تحقیق بزسنی
ایولردن کورورز که زندان اهلنه ایلکز ایدرسن یوسف انلرکه دوشنی تزده سویلکز دیلدی
زیرا بعضکز دوشی یاردی بعضکز اغراض ایلدی قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ
یوسف ایتدی سزه برطعام کلمز کمه تُرْزَقَانِهِ اول سزه رزق ویرلور یعنی سزه یکجون
برطعام کلمز إِلَّا نَبَّأْتُكُمَا بِتَأْوِيلِهِ الا سزه خبرورن انکر عاقبتدن یعنی اول طعامکز
رنکن وداد ن سویلرن قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا سزه کلمزدن اولکدن یعنی سزه غیبدن خبرورن
ایتدلر بزه تعالی دکلدر ذَٰلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي بوسزه دیدوکم تکرم بکا الهام ایلمه ووحیله اوکرتدی
خبردندر وانلری سزه بلدررن إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ آنکچونکه بن ترک ایلدم برقومکر
حینی که لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ تکریه ایمان کتورمزلر وبزلکنه انا غزلر وَهُمْ بِالْآخِرَةِ و
انلر آخرت اوزنه هُمْ كَافِرُونَ انلر کافرلردر انا غزلر تکرار ضمیر آخرته کفرلری تاکید یچوندر
آخرت سرایینه وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي واوبدم اتاکرم ملتنه وردینه إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ
وَيَعْقُوبَ ابراهیم خلیل الله واوغلی اسحاق ویعقوب که بنم اتامدر بونلری ذکر اتدی
پیغمبر اهل بیتندن اولدغن اظهار اتمکدر که اکا زیاده رغبت ایده لرو سوزن اشیدنلر
وَمَا كَانَ لَنَا اولمز وروا دکلدر ویارمز بزه که پیغمبر لرز أَنْ نُشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ اوکه
تکریه شرک ایده وزبرنسنه یعنی اکا اورتاغ ایلیه وزبکله یالکوز اکا طپرز ذَٰلِكَ مِنْ
فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا بوتوحید یعنی حقی برمکز تکری فضلندندر بزدوم ازرخی که وحیله
بزه بلدررجی وهدایت ایلدی وَعَلَى النَّاسِ وسایر آدمیلرازه دخی که انبیایی انلره یولا
کوسترمجون کوندردی وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ ولیکن آدمیلرکه جوخی که انلره پیغمبر کلدی

لا يشكرون شكر ايتمزلر تكرنك فضلنه وكرمنه يا صاحبي السجن اى زندن يارنلرى
ءارباب متفرقون خير پراكنده معبودلرمى يكركدر كه التوندن وكومشدن كندو الكزله
دوزرسز يا دمورده وطاشدن اغاجدن ايدرسز يا اولو واورته وكچى يكركمى در
ام الله الواحد القهار يا ذات وصفاتده بر تكرى كه دوكليه قاهر وغالبدر ما تعبدون
من دونه سز طپمزسز تكريدن غيريه الا اسماء سميتموها الا ادلره يعنى برنجه
نسنه لره ادلر اعتباريله كه بى حجت وبرهان انلره ادقودكز انتم وآباؤكم سز
واتالركز دخى ما انزل الله بها من سلطان اول نسنه كه تكرى تعالى اكا طاپمغه هيچ حجت و
دليل اندرمدى پس سز طپمزسز الا برنجه اسملره كه مسماسى يوقدر ان الحكم الا لله
عبادته حكم يوقدر الا تكرى تعالايه كه طاپمغه لايقدر امر الا تعبدوا بيوردى پيغمبرلر
دليله خلقه انى كه طپميه سز الا اياه الا انك حضرتنه ذلك الدين القيم بودر طغرو
ودرست دين ولكن اكثر الناس وليكن ادميلرك چوغى لا يعلمون حق يولن
بلمزلر جهالت بريه سنده سركردان اولورلر يا صاحبي السجن اى زندان يارنلرى و
اهلى اما احدكما اما سزوك بريكوز كه ملكك ساقيسى در اوچ كوندن صكره خلاص اولور
فيسقي ربه خمرا پس تربيت ايدجى سنه كه افندسى در صوجى اچوره بوندن اول
اچوردكى كبى واما الآخر واما اول برى كه اشجى در فيصلب پس اصله ودارازره
برمدت قويالر تا تنى بوزلنجه فتاكل الطير من رأسه پس قوشلر انك باشندن ييه لر
اشجى ايتدى بن يلان سويلدم وهيچ دوش كورمدم يوسف ايتدى قضي الامر الذي
حكم اولندى وتمام اولدى اول دوش اشى كه فيه تستفتيان سز انده بندن فتوى و
تاويل استرسز يعنى اول دوش تعبير اولنوب حكم اولدى بن ديدوكم كبى اولسه كركدر وقال
للذي ظن ويوسف ايتدى انك برنه كه كمان ايدردى انه ناج منهما اول زنداندن و
قتلدن قورتلور اول اكى يكتدن برسنه اذكرني عند ربك بنى اك مربيك وافندك
قتنده يعنى بنم بى كناه اولدغمى ملكه عرض ايله كه بنى بو محنتدن قورتره كتورمشلر كه
اشجى نك خيانتى ثابت اولدى اوچ كوندن صكره ملك كوندردى اشجى بردار اتدلر وقوشلر
كلوب باشندن يدلر وساقى نك طغرلغى ظاهر اولدى همان اولكى مرتبه سنى وردلر پس
دولت وخوشلق سببيله زندان اهلندن غافل اولدى فانسيه الشيطان پس اكا شيطان
اونتدردى ذكر ربه يوسفى مربيسى يعنى افندسى قتنده اكمغى فلبث في السجن پس
يوسف زندانده اكلندى وقالدى بضع سنين نجه يل بضع بركزلو لفظدر اوچله طقوز

ارلسنده

ارلسنده ايدرلر كه يوسف عم بو واقعه دن صكره يدى يل زندانده قلدى ومشهور بودر كه
اولدن تا آخره دكن اون اكى يل زندانده طوردى چون محنت مدتى تمام اولدى ملك
ريان بر عجب دوش كوردى صباحن تمام حكما وندمايى طلب ايلدى وقال الملك
اني ارى وملك ايتدى تحقيق بن دوشمده كوررن سبع بقرات سمان يدى سموز صغر
كه بر قورى ارمقدن چقدلر واندن صكره يأكلهن سبع عجاف انلرى يدى ارق صغر
يدى وقرنلرنده هيچ زياده اولمدى وسبع سنبلات خضر وكوردم يدى يشيل تازه
وياش بغداى صلقمن كه دانه لرى دزلمشدى واخر يابسات وغيرى قوريلر دخى كه
يدى باشق ادى يا ايها الملأ اى اولولر وبكلر ومعبرلر افتوني في رؤياي بكا فتوى
ورك يعنى جواب ورك بنم دوشم تعبيرنده ان كنتم للرؤيا تعبرون اكر سز دانش يوزندن
دوش تعبير ايدرسكز قالوا اضغاث احلام حكما واهل علم ايتدلر بو قرجشق دوشلردر
وما نحن بتاويل الاحلام بعالمين وبز قرشق دوشلر تعبيرن بلمزز اما صادق دوشلرى
تعبير ايدرز وبو كاذبدر ددلر ملك ريان عاجز اولب فكره دوشدى كه بو مشكل نجه
حل اوله [illegible] ساقى ملكى متغير كورب يوسفى [illegible] يادا ايلدى وقال
الذي نجا منهما وايتدى اول اكى يكتدن قورتلنى وادكر بعد امة يادنه كلدى واكدى
چوق زماندن صكره يوسف سوزنى كه اكا اصمرلمشدى انا انبئكم بتاويله بن سكا خبر ورهين
بو دوشك تعبيرندن فارسلون پس بنى زندانه كوندرك [illegible] انده بركمسه
واردر كه تعبير علمنى خوب بلور ملك بو سوزدن شاد اولب ايتدى تزوار خبر كتور ساقى
سوار اولب زندانه كلدى وايتدى يوسف ايها الصديق اى يوسف قتى كرچك سوزلو
يعنى اى كرچك يوسف افتنا في سبع بقرات سمان بزه فتوى ور يعنى جواب يدى
سموز صغرده كه يأكلهن سبع عجاف انلرى ييه يدى ارق صغر وسبع سنبلات
خضر ويدى يشيل تازه بغداى صلقمن دخى واخر يابسات وغيرى يدى قورى باشقلر دخى
جميع حكما بو دوشك تعبيرنده حيران اولدلر سن بزه جواب ور لعلي ارجع الى الناس
اولا كم جوابله دونم خلقدن يكا كه ملك وانك ملازملريدر لعلهم يعلمون اميددر كه انلر
سنك تعبيركله بو واقعه بله لر وسنك فضلكى وشرفكى معلوم ايده لر قال تزرعون
يوسف ايتدى سز اكن اكه سز سبع سنين دابا يدى يل كه سموز صغرلر اكا اشارتدر
عادت ازره اكن بربرى اردنجه فما حصدتم پس اكندن نكه بچسكز يعنى بچدككز اكنى
فذروه في سنبله پس انى باشغى اچنده قوك يعنى باشغيله دورسون وارتمك تاكه

آفاتدن امین اولم
قدر بخه آندن پاک ایدوب یکر ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ اندن کلور بویللردن صکره
سَبْعٌ شِدَادٌ یدی قتی یل یعنی قطلق که یدی ارق صغر انلردن عبارتدر يَأْكُلْنَ مَا
قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ یرلر بویللرکه انلی یعنی اول زمان خلقی تقدیم اتدکلری وقود قلری ذخیره
اول یللرجون إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تُحْصِنُونَ الا آز سز صقلدغکز دن وضبط اتدکلرکزدن تخم
وزراعت اچون ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ اندن کلور بوقحط یللردن صکره عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ
النَّاسُ بریل که آنده خلقه مدد اولنور یا یغمور ویلور وَفِيهِ يَعْصِرُونَ وبویلده
صقلر صقلمان نسنه لری اوزم وصوصم وزیتون کبی وبونلرکه امثالی وبو کلام قتی طارلقدن
کنایتدر وایتملرکه صغردن وقیوندن نشأ صاغمغه اشارتدر وبویل کیکر لکلدن عبارتدر
وچون یوسف تعبیری عام اتدی وساقی دونب ملکه خدمتنه کلدی اول سوزلری
تقریر ایلدی وپادشاه بکندی چلدی که کندوقولاغیله یوسفدن لشنوه واکا مکوندردی
وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ وملکه اتدی یوسفی بکا کتورکه فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ پس اول
وقت که خبرجی یوسفه کلدی قَالَ ارْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ ایتدی دونه افندکه واولوکه وار
فَسْئَلْهُ پس اکا صورکه اندن چلهٔ که صورت تفحص ایلیه مَا بَالُ النِّسْوَةِ اللَّاتِي
نواحی اول عورتلرکه حالی که قَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ للدن کسدکلری زلیخا مجلسنده إِنَّ رَبِّي
تحقیق بنم تکرم بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ اول عورتلرکه مکرن وحیلهسن بلجی در یوسف دلدی که
کندوسنه کناه اولدغی پادشاه لشکرلرنه اولوکندویه مکه نکر شمدی قلیه پس ایلچی
بوخبری ملکه ارشدردی ملکه بیوردی اول عورتلری جمع ایتدروزلیخایی دخی حاضر
کتورکلر پس بواشکر تحقیقی اچون قَالَ مَا خَطْبُكُنَّ انلره ایتدی سزدن حاللکز
واشکز نه ادی إِذْ رَاوَدْتُنَّ يُوسُفَ یوسفی دلدکلکز وقت عَنْ نَفْسِهِ کندونفسندن یعنی
کوکلکز حرامینه اندن دلردکز قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ ایتدلر تنزیه پاکدر عاجز اولمقدن یوسف
کبی پاکیزه کشی یارتمقدن مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ بزیوسف ازره هیچ یارمزلق بلدکه
نه آزونه چوق زلیخا کوردی که طغروسویلکدن غیری جان یوق اول دخی یوسفک پاکلغنه
اقرار ایلدی قَالَتِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ بز ایتدی عزیز عورتی یعنی زلیخا الْآنَ حَصْحَصَ الْحَقُّ
شمدی حق ظاهر وبللو اولدی وکوکلکه بلندی أَنَا رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ بن دلدم یوسفی
کندونفسندن که وصالنه ارشب صحبت ایلیم وَإِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ واول کرچکلردندر
ملکه زیان یوسفه مکه کوندردی که عورتلرکندوکتابلرنه اقرار اتدکرکل که سنکر قتلده

انلره

انلره عقوبت ایلدم یوسف ایتدی بنم غرضم انلره عقوبت دکلدر ذٰلِكَ لِيَعْلَمَ بودکلکی انچون
ایلدم تاکه عزیز بلکه أَنِّي لَمْ أَخُنْهُ بِالْغَيْبِ آنی که بن اکا خیانت اتمدم غیبله یعنی
اندن کزلو وانکر املی حرمتنه وتربیتی حقنه رعایت ایلدم وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي وحی
معلوم ایدکه تکری تعالی یول کوسترمز یعنی صلاحه کتورمز وَمَا أُبَرِّئُ نَفْسِي کندی نفسمی
مکرن پس یوسف تنبیه ایلر بوسوزده که بن نفسمی اردب اوکمزم یا عملمه عجب ایلدم بلکه
تکری حفظنه شکر ایلدم که بنی کناهدن صقلدی وَمَا أُبَرِّئُ نَفْسِي وبن کندونفسمی پاک اعتزم
یعنی دعزم که بنم نفسم ارزولرنه میل اتمکدن برییدر إِنَّ النَّفْسَ تحقیق نفس لَأَمَّارَةٌ
بِالسُّوءِ یارمزلغه یعنی معصیته بویورجی مکر إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي الا تکرم رحمت اتدوکمسه
که نفسنی امرندن قورتله إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ بدرستی بنم تکرم یارلغیجی در برقصدی که فعله
کلیه رحمت ادجی در کناهدن صقلر کتورمشلر که چون یوسف سوزلرن ملکه سویلدلر
یوسفی کورمکه مشتاق اولدی وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ ومصر پادشاهی ایتدی یوسفی بنم
قتمه کتورکه أَسْتَخْلِصْهُ لِنَفْسِي آنی خاص ایلیم کندوبخون ومشاوری اکا بیورم تفاسیرده
کتورمشلر که ملکه بتمش حاجبی یتمش بزکش آتله وملوکانه تاج ولباسله کوندردی
تعظیم وتکریمله یوسفی زندانن بارکاهه کتوردلر فَلَمَّا كَلَّمَهُ پس مخنکی ملکه یوسفه
سویلدی ودوشنکر تعبیرن صورب خوب جواب اشتدی قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ ملکه یوسفه
ایتدی تحقیق سن بوکن لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ بزوم قتمزده جاه وقدرلی امین سن منصب ودلد
بنی امینن قل یرخزینه لری ازره یعنی مصر ولایتنک حاصلنه نقودن وطعامدن
بنی امین ایلیه إِنِّي حَفِيظٌ عَلِيمٌ تحقیق بن صقلیجی وضبط ادجی یم که اندن برنسنه ضایع
اتمزم بلجی یم ملکه مصالحنی بلکه انسبم صلاحدن خالی اولمز یاحالی صقلیجی یم
وهر قومکه دلکن بلورم ایدر لکه یوسف یتمش ایکی دل بلوردی تفاسیرده یازلشدر که
ملک یوسفی برتخت ازره بجورب باشنه تاج اوردی وکندوخزینه سنه اکا اصملدی وعزیزی عزل ایدوب
مملکت تصرفنه یوسفه وردی وآز زمانده عزیز دنیادن بجدی وزلیخایی یوسفه نکاح ایلدی
اندن میشا وافرایم آدلو ایکی اوغل اولدی وَكَذَٰلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ واخلین که ملکی
اکا شفقتلو قلدق یوسفه یرورکه فِي الْأَرْضِ مصر یرنده یعنی حکومتنده یرلندردک يَتَبَوَّأُ
مِنْهَا یردوتردی اول یردن که قرق فرسنکر آنی وقرق فرسنکر اوزنیدی حَيْثُ يَشَاءُ
هر قتنه که دلردی نُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا ارشدررز رحمتمزله دنیا واخرت نعمتلرن مَنْ نَشَاءُ

هر كمه كه دلسه وز يعنى دلدكز بكسلوه ولا نضيع اجر المحسنين ضايع و باطل اتمز ز ايو شلوكه
وزدينه ولاجر الاخرة خير والبته آخرت جزاسى يكركدر كه دايم و باقيدر للذين آمنوا تكريه
و پيغمبره ايمان كتورنلره وكانوا يتقون و انلره كه تكريدن قورقرلر و حرامدن و يارمز ايشلردن
صقنورلردى چون يوسف تختنه چقدى كنعان يرنه زياده قحطلق ارشب اولادى يعقوب
طارلغه دوشدلر و آيتدلراى اتامز مصر شهرنده بر هلكوار قحط اولان يرلره طعام صتار
دلرسكر وارهلم اندن طعام كتوره لم يعقوب رضا وروب بنيامينى كندو خدمتيچون آلى قودى
و اون اوغلى هر برى بردوه و بضاعتله مصره يوز دوتدلر و بردوه بضاعتيله بنيامين
اچون آلوب كتدلر وجاء اخوة يوسف و يوسف قرداشلرى كلدى فدخلوا عليه پس يوسف
ازرنه كردلر و خدمتكارلق رسمنى يرنه كتوردلر فعرفهم پس يوسف انلرى اول نظرده بلدى
وهم له منكرون وانلر آنى بيلميلردى يعنى يوسفى بلمدلر چوق زمان اولديغيچون اچق قولله
انلركه واقعه سندن فرق قچشدى پس يوسف انلره صوردى كه نه كشيلرسز ايتدلراى ملك
يعقوب صفى الله اوغلنلريوز ايتدى اتاكزك قاچ اوغلى وار ايتدلر اون ايكى اوغلى واردر
برنى كوچكن ايكن قورد يدى و برنى كندو خدمتيچون آلى قودى و بزا اون كشى خدمتنه كلدك يوسف
بيوردى تا سرمايه لرينى آلوب انلره بغداى ويردلر ولما جهزهم بجهازهم واول وقتكه يوسف
انلرك ايشن دوزدى و هر بريه بردوه يوكى بغداى ويردى ايتدلر بردوه يوكى دخى قرداشمز
اچون ويركه اتامز خدمتنده در يوسف ايتدى بنى آدم عدد نجه در رم دوه صاحبنى ورجم
انلر مبالغه اتدلر قال ائتونى يوسف ايتدى بكا كتوركز باخ لكم من ابيكم سزوك قرداشكزى
اتاكزدن الا ترون كوره مسز آيا كه انى اوف الكيل بن تمام اولچرن اولچكى و كمه نكر
حقنى دوترونه وانا خير المنزلين و بن اندر جيلرك يكركى بن يعنى قونق اندرمكده وانلره اكرام
و احسان اتمكده تقصير اتمزن فان لم تاتونى به پس اكر آنى بكا كتورمسكز فلا كيل لكم عندى
پس سزه بنم قتمده اولچكر يوقدر يعنى سزه طعام ورمزن ولا تقربون و بكا يقين اولمكز ونه
ولايتمه كلمكز قالوا سنراود عنه اباه ايتدلر آنى اتاسندن ديلرز والتمس جهد ايدرلز وانا
لفاعلون و تحقيق بز ديدكمز نسنه اشليجلرز وقال لفتيته ويوسف ايتدى قوللرنه كه غلامانى
اولچكر انلره متعلق ادى و حفص لفتيانه اوقور بوده اول معنايه در اجعلوا بضاعتهم
انلرك بضاعتلرن كه بغداى بهاسنه كتورمشلردى واول سختيان و برنجه پاشمق ادى
و يوسف انلردن بغداى بهاسن المق دلمدى بيوردى كه انلرك بضاعتلرن قويكز في رحالهم انلرك
يوكلرى اچنه لعلهم يعرفونها شايد كه انلر بلهلر كندو سرمايه لرن اذا انقلبوا الى اهلهم

بخشنكه

بخشنكه قوملرنه دوندلر و يوكلرن اچه لر لعلهم يرجعون اولا كه انلر كوروه دونه لر و قرداشمى
بكا كتوره لر فلما رجعوا الى ابيهم پس اول وقت كه يعقوب اوغلانلرى دوندلر اتالرندن
يكا يعنى اولرنه كلدلر قالوا يا ابانا ايتدلراى بزوم اتامز منع منا الكيل بزدن طعام
اولچكى منع اولندى يعنى مصر ملكى حكم ايلدى كه بزه آيرلق طعام اولچميه لر اكر بنيامينى
التميه وز فارسل معنا اخانا نكتل پس قرداشمزى بزوميله كوندر بغداى اولچيلم
و طعام كتوره لم كه طارلق وقتيدر وانا له لحافظون و تحقيق بز آنى صقليجلرز اكا زيانى
ارشمكدن قال هل امنكم عليه يعقوب ايتدى اى اوغلانلرم سزى انكا ازرنه امين مى
دوتايم والا نيه امين مى الا كما امنتكم على اخيه الا انكم سزى امين دوتدم قرداشى ازرنه
يعنى يوندن اوكدن يوسف ازرنه امين اتدوكم كبى و بن سزوك سوزكزه اعتماد اتمزم
فالله خير حفظا پس تكرى تعالى يكركدر صقلمقدن يكا و حفص حافظا اوقور يعنى اول ايو
صقليجى در هر حالده كوزلر پس اكا توكل ايدرن و اشى اكا قورن وهو ارحم الراحمين
واول رحمت ادجيلرك رحمت ادجى ركيدر شايد كه آنى حفظ اتمكله بكا رحمت ايده
و بنى ايكى اوغل فراقيله مبتلا اتميه ولما فتحوا متاعهم واول وقت كه يوكلرن اچدلر
و بغداى چقردلر وجدوا بضاعتهم كندو سرمايه لرن بولدلر كه ملكه تسليم اتمشلردى
ردت اليهم كندولره دوندرلمش ويره ورمشلر قالوا يا ابانا ايتدلراى بزوم اتامز
ما نبغى نه نسنه ديليلم بو احساندن ورايدن هذه بضاعتنا بو در سرمايه مزكه بو نكله
تخل صتون آلدق ردت الينا بيزه بنه دوندرلدى پس بز بو كرم واحسانله بنه ملكه
وارهلم ونمير اهلنا و اهلمزه طعام كتوره لم ونحفظ اخانا و قرداشمزى صقليوب
كوزليه لم وارمغ وكلمكده ونزداد كيل بعير واولچكده بردوه يوكى بغداى ارترهلم
يعنى قرداشمز سببيله بردوه يوكى ارتق كتوره لم ذلك كيل يسير بودوه يوكى آزادر
و ملك بزه زياده ورسه قال لن ارسله يعقوب ايتدى بنيامينى سزكله كوندرمزن
حتى تؤتون موثقا من الله تا سز بكا محكم عهد ورمينجه تكريى ياد اتمكله يعنى سز
بنمله محكم عهد ايدوب تكريه آند اچمينجه لتاتننى به كه آنى بكا يينه كتورسز الا ان يحاط
بكم مكر سزوك دوكلكز عذابله قيلنه و هلاك اوله سز انلر قبول ايدوب تكريه آند اچدلركه
بنيامينك اشنده خلاف اتميه لر فلما اتوه موثقهم پس چنكه اتاسنه عهدلرن وردلر قال الله
يعقوب ايتدى تكرى تعالى على ما نقول وكيل بز سويلدكمز نسنه ازرنه عهد و پيماندن طانق
و مطلع در وقال يا بنى يعقوب ايتدى شفقت يوزندن اى بنم اوغللرم لا تدخلوا من

باب واحد كرمكر مصر شهرنه برقپودن يعنى دوكلى قرداشلر برقپودن مصر كرمكر ناكاه
سنه ياوز كوزدكه زيرا سز خوب صورتلو وهبتلو لرسز وَادْخُلُوا مِنْ أَبْوَابٍ مُتَفَرِّقَةٍ
وكرك اوچ كشى اولب پر اكنه قپولردن قاول شهركه درت قپويى وار دى وَمَا أُغْنِي عَنْكُمْ
وبن سزدن دفع اتمزن بوسنه اندوكم نصيحتله مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ تكدى قضا سندن برشنه
زيراكم حذر قدرى دفع ايلمز إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ حكم وفرمان دكلدر الا تكرى نكم هر شنه ده
عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ انكدر اذره صمغدم وَعَلَيْهِ وانكدر اذره، فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ توكل
ايلسون توكلا دجيلر اندن غيريه دكل واشه حاصل اولمغه نيتجه دى انكا توكل اتكدر
وَلَمَّا دَخَلُوا وقتكه يعقوب اوغللرى كردلر مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُمْ اتالرى بويردغى
يردن يعنى پر اكنه قپولردن مَا كَانَ يُغْنِي عَنْهُمْ يعقوبكر اولدى وفكرى انلره اصلا
اتمزدى مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ تكرى قضا سندن برشنه انلر كه حقنده بلكه بنيامين ازره ؟
اوغرلق تهمتى اولدى وقرداشلرى غصه لندلر ويعقوبكر مصيبتى آرتدى وتدبيرى
فايده ورمدى إِلَّا حَاجَةً الا برحاجت وارى فِي نَفْسِ يَعْقُوبَ قضيها يعقوب
كوكلنده، آيغى اشكلدى يعنى اوغللرنه شفقتى اول وقت ظاهر ايدوب اصلدى وَإِنَّهُ لَذُو
عِلْمٍ وتحقيق يعقوب علم اتى ادى وبلوردى لِمَا عَلَّمْنَاهُ انكا اوكرتدكلرى اچون وحى
طريقيله وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ وليكن آدميلركه چوغى لَا يَعْلَمُونَ قدرسرنى بلمزلر
وتدبير تقديرله اويدغى معلوملرى دكلدر وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ واول وقت كه
يوسف قرداشلرى كردلر يوسف ازره، ويوسف تخت ازره اوتوردى آوَى إِلَيْهِ أَخَاهُ
كندو قتنه قرداشنى پروردى ويانه اوتوردى وَقَالَ إِنِّي أَنَا أَخُوكَ دنيامنه ايتدى
تحقيق بن سنكر قرداشكم فَلَا تَبْتَئِسْ پس غصه لنه وملول اولمه بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ قرداشلرز
بن اشلدكلرى نسنه بنيامين يوسفى بلوب عقل كتدى وكندويه كلوب ايتدى كه بن سندن
آيرلمزم يوسف ايتدى اى قرداشم اكر بنى بوكا نه سز آيلر قورسم آتاكز غصه سى زياده اولور
اما سنى برا اشلره متهم ايده يين كه بنم قتمه قدر سن وشمدى قرداشلركه قتنه دوچار اولوجايلر كزله پس
بنيامين كندى وحكم اولدى كه انلركه يوكلرين دوزدلر فَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ پس اول وقت
كه يارقلرين كوردى ويوكلرين دوندى جَعَلَ السِّقَايَةَ كاسه قوندى فِي رَحْلِ أَخِيهِ قرداشى
يوكنه واوچكر برا كتوندن يا ازبرجدن جواهم له بزعشق ممزوج كه ملكر انكله ضوا چكردى
اول وقت انلر تعظيم اچون آيغ اوچلرى اتدلردى يوسف امريله قرداشى يوكنه صوقدلر و
غيرى يوكلرى حق حكم دلر وكتمكه اجازت اولدى چون شهردن چقدلر يوسف قوللرندن

برجماعت انلركه آردنجه وارديلر ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ اندن صكره جغردى برجغرجى كه أَيَّتُهَا
الْعِيرُ اى كاروان خلق إِنَّكُمْ لَسَارِقُونَ تحقيق سزاوغرلسز شومعنايله كه يوسفى
اتاسندن اوغرلدكز يعقوب اوغللرى بوآوازى اشدب قَالُوا وَأَقْبَلُوا عَلَيْهِ
ايتدلر وروبنزلر اول چاغرن طايفه ازره كه سز مَاذَا تَفْقِدُونَ نه نسنه يوقدكز
كه استرسز قَالُوا نَفْقِدُ ايتدلر كه استرز صُوَاعَ الْمَلِكِ پادشاه اوجكن يعنى اول مشربه كه
انكله تخل اولنجدكه وَلِمَنْ جَاءَ بِهِ وهركم آنى كتورسه يعنى آنه كتورن كمسه اچون حِمْلُ بَعِيرٍ
بردفه يوكى تخل مقرردر وَأَنَا بِهِ زَعِيمٌ وبن كه مناديى اتم بونكر ازره كفيل وياپنداتم قَالُوا
تَاللَّهِ ايتدلر تكرى چقسون لَقَدْ عَلِمْتُمْ سز بلورسز كه بزامين كشيلرز كه جِئْنَا لِنُفْسِدَ فِي الْأَرْضِ
بزكتعاندن كلدكه كه مصر يرنده فساد ايده، وز وخلقكر مالنى ناحق يره تصرف ايده وز
وَمَا كُنَّا سَارِقِينَ وبزاوغرلر دكلدكه ودكلز وبزوم اشمز اوغرلق دكلدر قَالُوا فَمَا جَزَاؤُهُ
يوسف قوللرى ايتدلر اوغرلكر جزاسى ندر اِنْ كُنْتُمْ كَاذِبِينَ اكر يالانجيلر سكز بويله قَالُوا
جَزَاؤُهُ ايتدلر اوغرلكر جزاسى اولدركمسه فِي رَحْلِهِ هم يكر يوكنده بولنسه هُوَ جَزَاؤُهُ
پس اولدر اوغرلكر جزاسى يعنى آنى قول ايدمكر كه بزوم اتاكزدينده كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ
آخلين عوض وجزا ورز ظالملره كه اوغرلردر پس آنلرى بنه مصره دوندرب ملكر درگاهنه
كتورديلر فَبَدَأَ بِأَوْعِيَتِهِمْ پس اول چاغرن آرامغه باشلدى انلركه يوكلرنى وايتمكله كه يوسف
كلوب آرادى قَبْلَ وِعَاءِ أَخِيهِ قرداشى بنيامين ظرفندن اوكده تاكه انلره بيلدرمه كَذَلِكَ كِدْنَا لِيُوسُفَ
اندن صكره مشربه چقردى مِنْ وِعَاءِ أَخِيهِ قرداشى ظرفندن وَكَذَلِكَ كِدْنَا لِيُوسُفَ
وانجلين حيله اوكرتدكه يوسفه والهام ايلدكه يوسف قرداشلرى حيادن باشلرين اشغه
اتدلر وبنيامينه طعن ايلدلر مَا كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ اولمزدى يعنى يوسف قرداشى آلمزدى
فِي دِينِ الْمَلِكِ ملكر دينده اوغرلغه باغلنه حكم ضرب وتغريم اولى قول اوغمكر دكل پس
يوسف قرداشنى الدى إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ الا تكرى دلكيله ودستوريله
نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ قدرلرزه يوجلدرز درجه لرى علم وحكمتله مَنْ نَشَاءُ دلدكمزكمسه لرك وفوق
كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ هرعالم علمى ازره بردانا وبلجى وارد ركه آنكر تبه سى يوجه ركدر يوسف
ايتدى بوحكمله دكلرك اشى ندر سز دمدكزى كه بزپيغمبرزاده لرز قَالُوا إِنْ يَسْرِقْ ايتدلر
اكر بنيامين اوغرلق اتسه عجب دكل فَقَدْ سَرَقَ پس عتيق اوغرلق ادبدر أَخٌ لَهُ مِنْ قَبْلُ
انكر برقرداشى بولندن اوكدن يعنى يوسف فَأَسَرَّهَا يُوسُفُ فِي نَفْسِهِ پس يوسف بوسوزى
يوركنه كزلدى وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ وانلره ظاهر اتمدى وبلور تمدى قَالَ أَنْتُمْ شَرٌّ مَكَانًا يوسف

كندو يله امتدى سز يا وزير لوسز كه يوسفى اوغرليوب اتاسندن آيرد كز والله اعلم وتكرى بلجى ركدر بما تصفون سز صفت اتدكلر نسنه بن يوسف بنيامين اليوب كندو قوهنه اطم لدى وقرد اشلرى انكر خلاصنده چوق سو يليوب دور شدلر فاين درهدى قالوا يا ايها العزيز ايشدلر اى عزيز ان له ابا تحقيق انكر براتاسى وار شيخا كبيرا اولوبير درامل حال وعظيم قدر واوغا هلاكه اولدقدن صكره بونكله انس دوترى فخذ احدنا مكانه بن بروزى قوللغه آل آنكر يرنه واآخ حالى ورا انا نريك من المحسنين تحقيق بزمنى ايولردن كورورز بونعم حقنده بن احسانكى بن تمام ايله قال معاذ الله يوسف ايتدى تكريه صغنم ان نأخذ اندن كه آله وز يعنى المرز الا من وجدنا امتعنا قتنه بولدقسه متاعنا عنده متاعمزى آنكله وز واكر انكر يرده غيرى آله وز انا اذا لظالمون تحقيق بزاوقت ظالملردن اولورسز وكه مذهبكزده فلما استيأسوا منه بن چنكه يوسفدن اميد كسدلر ولده لركه آنكله ورمزلر خلصوا نجيا بركنارده واردلر كزلو سو يليوب دهم درلودن تدبير باشدلر قال كبيرهم انلرك ياشنده اولولرى ايتدى يعنى رويل يا عقله ودانشده يعنى يهودا الم تعلموا ان اباكم بلمز مسزآنى كه تحقيق اتاكز قد اخذ عليكم موثقا من الله تحقيق سزدن ازره تكره تعاهده محكم عهد وپيمان الدى يعنى انكر دستوريله كه بنيامينى صقلييز واكر ازره انداچدكز وشمدى بويله واقع اولدى ومن قبل ما فرطتم فى يوسف دبوندن اوكدن بر تقصير ايلدكز يوسف حقنده وشمدى بزاتاممز نه جواب ورهم فلن ابرح الارض بن هم كزبن بو مصر يرندن كتمزن يعنى يوشهردن چقمزن حتى ياذن لى ابى تا اتام بكا دستور ورمينجه كه آنن وارم او يحكم الله لى يا تكرى تعالى بكا حكم ايدنجه كه اتام دونم يا قرداشمى خلاص ايدم وهو خير الحاكمين واول حكم ايدجيلركه يكر كيدر زيرا كه طغرو حكم ايدر وانكر حكمنده حيف اولمز ارجعوا الى ابيكم دونكز اتاكزه وارك فقولوا يا ابانا بن ايدكه اى بزوم اتامز ان ابنك سرق تحقيق سنكر اوغلكز اوغرلق ايلدى يعنى ملكمكز مشربه اوغرلدى وما شهدنا وبز ظاهرنقلق ورموز الا بما علمنا الا بلدوكزنسنه كه ملكمكز كلكى آنكر يوكندن چقدى وما كنا للغيب حافظين وبز آنكر باطنن صقلمجى لرديكلر يعنى ظاهره اوغرلغنى كوردكه اما كزلو حالندن خبرمز يوقدر واسئل القرية التى وصور اولكوى اهلندن كه كنا فيها بزآنده يدق يعنى مصر مراد اولدركه كوندر مصر خلقندن صور والعير التى واول كاربانن قومندن رفقى سؤال ايلكه اقبلنا فيها كنعانه يوزدوتدة انلركه اچنده يعنى آنلرله بلكلدك واول كنعاندن يعقوب قوكشيلرندن برجماعت اوى وانا

لصادقون

لصادقون وتحقيق بزكر چكلرز يعقوب اوغللرى رويل يا يهودا چكيلر كنعانه يوزدوتب اتالرنه كلدلر وقرد اشلرى ديدوكن تقريراتدلر قال بل سولت لكم انفسكم امرا يعقوب ايتدى بلكه سزوكه نفسكز سزه براشه بزدى كه آنى ولدكزدن واتفاقله ايشلدكز يوخسه مصر ملكى اوغرنكز جزاسى قول ايدنكز ايدوكن نه بلوردى فصبر جميل پس بكا كوبكجك صبر كردركه شكايت اتمم مكر تكريه عسى الله شايد كه تكرى تعالى ان ياتينى بهم جميعا انلرك جميعن بكا كتورة يعنى يوسف وبنيامين واول برقرداشى داخى كه مصرده قلمشدى رويل يا يهودا انه هو العليم الحكيم تحقيق اول بنم حالمى بلى درهم راشه حكم ايدجى درپس يعقوب غايت غصه دن بيت الاحزانه وارمدى واول براوادى كه يوسف حسرتدن انده وارب اغلردى وتولى عنهم واوغللرندن يوزدوندردى وقال يا اسفى على يوسف وايتدى اى غصه وغيظم يوسف فراقنه ازره عزيزمن يهج برمك يعقوب كبى فراق اوزره يا غدى قرق يل وبرقول سكسن يل يوسفدن آيرواولدى دكوزى ياشى حسكدى وبلى بوكلدى وابيضت عيناه وكوزى اغرمدى من الحزن غصه دن وقيغوده فهو كظيم پس اول اوغللرى خشيله طلواحى يعنى اوغللرنه خشمن كوكلنه دوترى وظلم اتمزدى آما چون اوغللرى اتالرنكر يا اسفى ديوب اغلدوغن واضطرابن كوردلر قالوا تالله تفتؤ ايتدلر تكرى حقيچون سن يوسفى ذكر اتدن تا اولنجه تاسن بيمار وضعيف اولنجه اولمكه يقين او تكون من الهالكين يا هلاك اولنلردن اولنجه يعنى سن يوسفى اولنجه اكزو واغلرسن قال انما اشكو ايتدى اى اوغللر شكايت اتمزن بثى وحزنى غمى وغصه مى الى الله الا تكرى تعالايه زيراكه چاره كلره چاره ايدن اولدر واعلم من الله وبلورم تكرى تعالادن ما لا تعلمون سز بلمدكلرنسنه يوسف حياتندن واول بكا ارشمكدن وايدرلركه بركون ملك الموت يعقوب زيارتنه كلدى اكا اندوروب صوردى كه يوسفكر روحنى قبض ايلدكمى ايتدى يوق ايتدى يعقوب اكا امينايدوب ايتدى يا بنى اذهبوا اى اوغللرم يورك وكدكه فتحسسوا پس صوركه واراكه من يوسف واخيه يوسف حالندن وقرداشندن ولا تيأسوا وامينكسمز من روح الله تكرى رحمتندن وفضلندن انه لا ييأس تحقيق نوميدا ولمز وامينكسمز من روح الله تكرى رحمتندن الا القوم الكافرون مكركافرلر بولكى پس يعقوب برنام يازب او غللرنه وردى وبرمقدار بضاعة يوكه وياغ كبى ترتيب ايدوب انلرى كوندردى وانلر مصره قرد اشلرنه ارشب اتفاقله يوسف ركاهنه وارد لر فلما دخلوا عليه پس اول وقت كه قرد اشلرى يوسف ازره كردلر وقالوا

وامينايدارسز

اى لا تقنطوا كما فى قراءة وهو الاصل لكنه لما ضم وهو الاصل لكنه لما ضم

والمعنى لا تزال تذكر يوسف فتى وحرف منفى وحرف الاستقبال اذكر تفتؤ وحذف لام الابتداء

يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ ايتدلر اى عزيز مَسَّنَا وَأَهْلَنَا الضُّرُّ بزه و اهلمزه قتى لق و زحمت و اچلق
ار بدر وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ مُزْجَاةٍ و بز بر آز سرمايه ايله كلدك يعنى آز بضاعت كتوردك و بى اعتبار
فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ پس بزه اولچويى تمام ايله وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا و بزه صدقه ايله بضاعتمز
قبوليله يا متاعمز بهاسندن زياده يله إِنَّ اللَّهَ بدرستى تكرى تعالى يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ مزد
ورر صدقه ادنلره فضلى و كرميله اندن صكره يعقوب نامه سن وردلر يوسف نامه
اوقويب چوغ اغلدى و كوزى ياشى روان اولدى قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ يوسف ايتدى اى قرداشلر
هيچ بلورمسز مَا فَعَلْتُمْ نه اشلدكز و نه قلدكز بِيُوسُفَ وَأَخِيهِ يوسفله قرداشنه اجمال
طريقيله ددى تفصيل يوزندن دكل إِذْ أَنْتُمْ جَاهِلُونَ سز جاهللركن يعنى يكى يكت لر
و نادانلر ايدكز اول زمانده حسد اتدكز يا جاهل ايدكز اتايه عاصى اولمغله و هواى نفسه
اويمغله خطايه دوندكز يوسف بو سوزى نصيحت يوزندن ددى عتاب اتمك دكل قَالُوا أَئِنَّكَ
لَأَنْتَ يُوسُفُ ايتدلر سن يوسفمى سن استفهام تقريردر يعنى البته سن يوسف سن زيرا بو
جمال و كمال غيريلرده اولمز قَالَ أَنَا يُوسُفُ ايتدى بن يوسفم وَهَذَا أَخِي و بو قرداشم بنيامين
قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا تحقيق تكرى تعالى منت اتدى بزوم ازرمزه سلامت و كرامتله إِنَّهُ مَنْ
يَتَّقِ وَيَصْبِرْ تحقيق هر كم تكرى تعالى دن قورقسه و صبر ايلسه طاعت ازره يا معصيتدن
پرهيز اتسه فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ پس تحقيق تكرى تعالى ضايع ايلمز و يترمز أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ
ايلك ادنلرك مزدنى مظهر مضمر موضعنه وضع اولنمق انك ازرنه تنبيه در كه محسن
تقوا ايله صبرى جمع ايليه و چون قرداشلرى يوسفى بلدلر تختدن يكا
يوز دوتب ايا غن اوپمك دلدلر يوسف تختدن انوب قرداشلرن قوچدى قَالُوا
تَاللَّهِ ايتدلر تكرى حقيچون كه حسن صورت و كمال سيرتله لَقَدْ آثَرَكَ اللَّهُ عَلَيْنَا تحقيق
تكرى تعالى سنى اختيار اتدى و اورندلدى بزوم ازرمزه وَإِنْ كُنَّا لَخَاطِئِينَ و تحقيق بز
كناهكارلرز اشلدكمز عمللرله و خطا ايلدك قَالَ لَا تَثْرِيبَ يوسف ايتدى انلرك جوابنده
كه هيچ سرزنش يوقدر عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ سزه بوكون و بن هركز كناهكزى يوزكزه اورمزم يَغْفِرُ
اللَّهُ لَكُمْ تكرى تعالى سزى يارلغيه كه كناهكزه اقرار اتدكز وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ و اول رحم
ادجيلرك رحم ادجى ركيدر يعنى تكرى تعالى دوكلى دن رحمتلو و شفقتلودر اذْهَبُوا بِقَمِيصِي هَذَا
الك كدك بو بنم كوملكمى و اول ابراهيم پيغمبرك كوملكى در كه جبرائيل قيو اچنده اكا كيوردى
و يوسفك بازوسنده بغلوادى وحى اولدى كه انى كنعانه كوندر يوسف بيوردى كه الدوك
فَأَلْقُوهُ عَلَى وَجْهِ أَبِي پس انى برغك اتامك يوزى ازره يَأْتِ بَصِيرًا كوزى كورب كله و

اولكى

اولكى حالنه ارشه وَأْتُونِي و بكا كلوك بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِينَ جميع اهلكزله يعنى دوكلى قومكزى
و خدمتكارلركزى بونده كتوركه كتورمشلركه اول قانلو كوملكى اتاسنه يهودا التمشدى يوسف
كوملكى ينه اكا وردى و اتاسيچون يول يراغن كوردى يهودا قرداشلريله چقوب
كنعانه متوجه اولدلر وَلَمَّا فَصَلَتِ الْعِيرُ و قچنكه كاربان مصردن ايرلدى يعنى شهردن چقوب
صحرايه ارشدلر صبايلى تكرى امريله يوسفك كوملكى قوقوسن يعقوبه ارشدردى قَالَ أَبُوهُمْ
اتالرى يعقوب ايتدى بر جماعته كه اوغل اوغللرندن و قومندن قتنده حاضر ادى إِنِّي
لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ تحقيق بن بولورن يوسف قوقسن يعنى بكا انك قوقوسى كلور لَوْلَا أَنْ
تُفَنِّدُونِ اكر سز بنى عقلسزلغه نسبت اتمزسكز كه پيرلكدن نهايته ارشدك قَالُوا تَاللَّهِ
حاضر اولانلر ايتدلر تكرى حقيچون إِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ الْقَدِيمِ سن هنوز قديمى و اسكى حيرتده سن
و يوسفى اكر سن قرق يل يا سكسن يلدن صكره اكا ارشمك اميد ايدرسن فَلَمَّا أَنْ جَاءَ الْبَشِيرُ
پس اول وقت كه مشتجى كلدى يعنى يهودا قرداشلرندن اوكدن اتاسى قتنه ارشدى أَلْقَاهُ
عَلَى وَجْهِهِ يوسفك كوملكن برقدى اتاسنك يوزى ازره فَارْتَدَّ بَصِيرًا پس كوزى كوردى
و قتنده اولنلره قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ ايتدى دمز ميدم كه إِنِّي أَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ بن بلورم تكرى الهامندن
مَا لَا تَعْلَمُونَ انى كه سز بلمزسز يعنى يوسفك درى اولدوغنى و اول بكا ارشجكنى و اول بر
قرداشلرى دخى ارشب اتالرنك ايا غنه دوشدلر قَالُوا يَا أَبَانَا ايتدلر اى بزوم اتامز
اسْتَغْفِرْ لَنَا تكريدن يارلغنمق دله بزوم كناهمزا چون إِنَّا كُنَّا خَاطِئِينَ تحقيق بز كناهكارلر
و صوچلولرز قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي يعقوب ايتدى تز اولا كه سزوكچون يارلغمق
دليم تكرمدن يعنى كلجك زمانده سزه استغفار ايدجكن إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ تحقيق
اول توبه ادنلرى يارلغيجى در كناهلرى محو اتمكله قوللره رحمت ادجى در غصه لر كدرمكله پس
يول يراغن كوردلر و هر نقدر قومى وارسه اركلدن و دشيدن چقوب مصره متوجه اولدلر
نقلدر كه يعقوب عم اوغللريچون تكريدن استغفار اتمكى جمعه كجه سنه دكن تاخير اتدى يا سحر وقتنه
دكن كه دعالر قبولنه اميد اولنور و اصح اولدر كه مصره وارنجه تاخير اتدى بر كجه نماز قلوب
قبليه متوجه اولدى يعقوب دعا قلوب يوسف و اوغللرى آمين ددلر حق تعالى قبول ايلدى القصه
چون يعقوب مصر قتنه ارشدى يوسف ملك ريانله و تمام اشراف مصر لشكرله قرشو چقدلر يوسف
اتاسن كورب آتدن اندى دلدى كه سلام ورمه جبرائيل ايتدى قوكه اتاك سلام ورمه ايدرلر كه يعقوب
دخى پياده اولدى و يوسفه سلام وردى بر برينه صارمشوب اغلشدلر پس مصر قتنده يوسفك بر
يرى واردى و يوجه كوشك ياپمشدى آنده اندلر فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ پس اول وقت كه كردلر

مصردن

بن سزه

يوسف ازره، اَوَىٰ اِلَيْهِ اَبَوَيْهِ اوكتوردى اتاسن وخاله سن يعنى تخت ازره جقردى وَ
خَرُّوا لَهُ سُجَّدًا ويوز ازره، دوشدلر يوسف اچون اتاسى وخاله سى وقرداشلرى سجده ايدوب
اول زمانده انلرك تحيتى وتعظيمى سجده يله ادى يوسف دم بو حالى كورب وَقَالَ يَا اَبَتِ
وايندى اى بنم اتام هٰذَا تَاْوِيلُ رُؤْيَايَ بو سزوكى سجده اتمكز بنم دوشم تعبيريدر كه
كور مشدم مِنْ قَبْلُ بوندن اول اوغلانلق زمانمده قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي حَقًّا تحقيق بنم تكرم
اينى كرچكلدى وَقَدْ اَحْسَنَ بِي وبدرستى تكرم بكا ايلدى اِذْ اَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ
تحقيق بنى زنداندن چقردى وَجَاءَ بِكُمْ مِنَ
الْبَدْوِ وسزى بادييه دن كتوردى واول برييردن فلسطين يرندن شام ولايتنه كه يعقوب
اننك اولوردى واول كنعانه يقين دريوسف شكر ايلدى كه حق تعالى بنى زندانلقدن خلاص
ارشدردى وسزى بادييه دن قحط كتوردى كه برييرده، اوتوردقدن مِنْ بَعْدِ اَنْ نَزَغَ الشَّيْطَانُ
شيطان فتنه وفساد اتدكدن صكره بَيْنِي وَبَيْنَ اِخْوَتِي بنله قرداشلرم اراسنده اِنَّ رَبِّي
لَطِيفٌ لِمَا يَشَاءُ تحقيق بنم تكرم لطف ايتمكى وايلكى اوجى درير مكه دلسه اِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ
بدرستى اولدرير بلكى درلوتدبيرا صلن محكم اشلوجى درير نسنه ده، لطايف ده، كلشدركه بووقعه
صكره يعقوب يكرمى درت يل درى اولدى اندن وفات ايلدى ويكرمى اوچ يلدن صكره
يوسف اتاسن واقعه ده كورب ايتدى كه اى يوسف سكا مشتاقم تزاول واوج كوندن صكره
بنم قحمه كل يوسف قرداشلرن طلب ايدوب وصيت ايلدى ويمبو دايى كندويرنه يقوب
اوغلانلرن اكا اصم لدى ومناجات طريقيله ايتدى رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ اى پروردكار
تحقيق بكا سن پادشاهلق وردك وحكم حكومت اتدردك وَعَلَّمْتَنِي وبكا اوكرتدك وبلدردك
مِنْ تَاْوِيلِ الْاَحَادِيثِ دوشلر تعبيرلندن ياسوزلرتاويلندن مراد تكرى كتابلريدر
فَاطِرَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ اى كوكلرى ويرى يارادجى وظاهر ادجى اَنْتَ وَلِيِّي سن بنم
يارم ودوستم وبناهم سن فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ دنيا ده واخرتده تَوَفَّنِي مُسْلِمًا بنى اولدر
مسلمان اولدرمق حالنده يعنى مسلمانلكن جانم آل وَاَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ وبنى صالح
آتالرمه ارشدر كتور مشلركه اوج كوندن صكره وصاله رحلت اتدى ذٰلِكَ مِنْ اَنْبَاءِ
الْغَيْبِ بوذكر اولنان يوسف قصه سى غيب خبرلرندندركه مُحَمَّدٍ كه نشانلرى ظاهر اولمجون
نُوحِيهِ اِلَيْكَ آنى سكا وحى ايدرز وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ وسن يوسف قرداشلرى قتنه دكلده
اِذْ اَجْمَعُوا اَمْرَهُمْ اول وقت كه جمع اتدلر رايلرن كه يوسفى قيويه برغه لرلر وَهُمْ يَمْكُرُونَ
انلر مكر ايدوب وچون سن آنده دكلده ومكذبلرسيني بلورلر كه مكه ده اشتمدكه وانلره

كرچكر

يا قرآن

كرچكر خبر ورسن پيغمبر كوندرمدى وجيله بلدوكلكرى روشن دليلدر وَمَا اَكْثَرُ النَّاسِ واكثر اميلركه
چوغى وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ اكرحرص ايلسكز يعنى دلسكزدن ايمان كتورمزلركز،
زياده، عنادده ومبالغه فساد چوغون وَمَا تَسْئَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ وسن انلردن خبر كتورمكچون
واحكامى بلدرمكچون اوقصه لرا وقدراچون مزد استمزسن قصه خوانلر مزد كسلمشدر وكى
كبى اِنْ هُوَ قرآن دكلدر اِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ الا تذكيردن اوكتيرادم اوغلنلرنه يالكوزمكه
مشركلرنه دخل وانلر سنكر معجزه كندن يوز دوندررلر وَكَاَيِّنْ مِنْ آيَةٍ وبنجه قدرت نشانلرى
وار صانع وجودنه وانكر حكمتنه فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ كوكلرده ويرلرده، كه اول معانلرنه
يَمُرُّونَ عَلَيْهَا كچرلر انكرازر، وانلر اوغرلرده وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ وانلر اول آيتلردن يوز
دوندرر جيلردرنه انده فكرايدرلرده نه عبرت آلورلر وَمَا يُؤْمِنُ اَكْثَرُهُمْ بِاللّٰهِ وايمان كتورمز
انلرك چوغى تكرى تعاليه اِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ الا انلر شركه كتور جيلردر ايدرلركه يعنى دن مراد مكه
كافرلريدر اَفَاَمِنُوا اَنْ تَاْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ پس امين اولدلرمى مشركلر انلره اوزره تجى كلمكدن
مِنْ عَذَابِ اللّٰهِ تكرى عذابندن يعنى برعذاب كه انلرى قپليه اَوْ تَاْتِيَهُمُ السَّاعَةُ يا انلره
قيامت كلمكه بَغْتَةً ناكهان يعنى اكسردن وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ وانلر انكر كلمكدن بيلمه لرلر يعنى انلر
نه خبرلركز قُلْ هٰذِهِ سَبِيلِي ايت يا محمد بو توحيده، دعوت اتمكدر بنم يولمدر وبو يول ازره،
تا بنم اُدْعُوا اِلَى اللّٰهِ تكرى يه چغرررن وادقورن عَلَى بَصِيرَةٍ روشن بيان وبللو حجت ازره،
اَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي بن تاكيد ضمير مستتر در اُدْعُوا، يعنى بن وبكا تابع اولنلر دخى تكرى
اوقورلر وَسُبْحَانَ اللّٰهِ وتكرى تعالى پاكدر ومنزه درشريكلرندن كه سزانكله وصف ايدرسزده
كما اَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ وبن مشركلردن دكلن شيخ زاهد كتور مشدركه كافرلرايتدلر تكرينكز شريكلرى
وار در بخون پيغمبر لكه آدمى كوندرمه، اكر دلسه فرشته كوندررمدى حق تعالى بيورمشدى كه وَمَا اَرْسَلْنَا
مِنْ قَبْلِكَ وبزسندن اولكدن كوندرمده رسالتله اِلَّا رِجَالًا نُوحِي اِلَيْهِمْ الا ارلرلركه انلره وحى
اولنوردى وحفص نُوحِي اوقور يعنى بزانلره وحى ايلدكه مِنْ اَهْلِ الْقُرَى كويلرده شهرلر
اهلندن وسيط ده، حسن بصريدن نقل ايدر كه حق تعالى هركز خلقه بادييه اهلندن وجندن و
عورتلردن پيغمبر كوندرمدى اَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْاَرْضِ پس كافرلر سيرا تمزلرمى شام ويمن يرنده
عاد وثمود ديارنده يعنى كركدركه اندن واره لر فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ پس كوره لر ونظر ايدملركه نجه
اولدى عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ منكرلركه ومكذبلركه آخركارى انلردن اول پس اوكت دوتب
پيغمبر وقرآن تكذيبندن حذر ايده لر وَلَدَارُ الْاٰخِرَةِ خَيْرٌ والبته آخرت سرايى يعنى جنت وانكر
نعمتى يكركدر فانى دنيا لذتلرندن لِلَّذِينَ اتَّقَوْا انلره كه شركدن ومعصيتدن پرهيز اتدلر اَفَلَا تَعْقِلُونَ

عبرتله

نسنه

يا محمد

پس اندیشه اتمز یعنی اول یکرک ایدوکن اکلمز پس کوکدر که سنکر زمانکر معاندلری
عمر اوزنلغنه مغرور اولیلر کچمش امتلره دخی مهلت ورمدکه حَتّٰى إِذَا اسْتَيْأَسَ الرُّسُلُ
تا اول وقت که پیغمبرلر انلرکه ایمانسزلغندن امید کسدی وَظَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِبُوا وحی رسوللر
بلدلرکه تکذیب اولندکریاکافرلر گمان اتدلر که پیغمبرلر انلره وعد وعیید ده یلان سویلرلر جَاءَهُمْ
نُصْرُنَا پیغمبرلره بزوم یاردم گلدی یعنی کافرلرازره عذاب اندی فَنُجِّيَ مَنْ نَشَاءُ پس
قورتولدی دیلدیکمز کمسه لر یعنی پیغمبر وانکر تابعلری وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا وعذابمز دوندیرلمز
عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ کناهکارلر قومندن که کافرلردر زیرا جمیع کناهکارلر کافردر لَقَدْ كَانَ
فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ بدرستی ورلمش انبیا واملری قصه لرنده یاخود یوسفله قرداشلری قصه سنده
عبرت واردکه وارد در لِأُولِي الْأَلْبَابِ صافی عقل اصلرنه که تدبر ایدوب عبرت آلورلر
سلکی امام جعفر صادقدن نقل ایدر که اَلْبَاب دن مراد اَسْرار در پس بو قصه لرده عبرت
آلن ارباب اَسْرار اولور وکلامکر حقیقتی انلرکه کوکلی آینه سنده یوز کوستردکاکان حَدِيثًا
يُفْتَرَى قرآن برسوزدکلدرکه یلان دوزملش سوزدکلدر وَ
لَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي ولکن کرچکدرکلدر اول نسنه که بَيْنَ يَدَيْهِ کندودن اول نازل اولدی
یعنی تکری کتابلرنی کرچکلیغ در وراستلت ودرست اولمقده انلره موافقدر وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ
دهم نسنه بیان اتمکدر که سز دینی ودنیاده انلره محتاجلرسز وَهُدًى وَرَحْمَةً وهدایتدر
یعنی سالکلره یول کوسترمکی ورحمت وشفقت در لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ برقومه که تکری توحیدنه
ومحمدک دم نبوتنه انانورلر تکری نکر فضلیکر میله سورة الرَّعْدِ مَدَنِيَّةٌ ثَلَاثٌ
وَأَرْبَعُونَ آيَةً بسم الله الرحمن الرحيم الٓمٓرٰ حروف مختصره اتدر تکری نکا صفاتلرنه دلالت
ایدن کلملردن شویلکه الٓمٓرٰ ایتملرکه الف انکر آلاسی در ولام لطف نک غایتی ومیم
ملکنک نهایتی ورا رافت باکمالی وبر قولدن انکر بعضی تکری اسمکی سنه دلالت ایدر
وبعضی افعالنه شویلکه الٓمٓرٰ أَنَا اللَّهُ أَعْلَمُ وآری یه اشارتدر تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ
بو حروف یا بو آیات قرآن آیتلریدر وَالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ واول نسنه که سکا اندرکدی مِنْ
رَبِّكَ الْحَقُّ تکرکدن حق وکرچکدر آنک طوتمه وانکله عمل ایله وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ ولیکن
اکثر میللرکه جوغی مکه قومندن لَا يُؤْمِنُونَ اناغنلر انچونکه معاندلرسن فکر ایلمزلر اللَّهُ الَّذِي
کرچکر معبود اول تکریدرکه رَفَعَ السَّمَاوَاتِ کوکلری قلدردی یعنی بوجهان یارتدی بِغَيْرِ عَمَدٍ
درکسنرکه انکر ازره قایم اولا خیمه کبی تَرَوْنَهَا سز اول کوکلری درکسنر دوردرغن کورورسز
ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ اندن صکره قصد ایلدی عرشی یارتمغه یا انکر ازره مستولی یعنی

غالب

غالب اولدی قدرتله وحکمی کچکله یا عرشی ملکر اولدی وانکر حفظنه وتدبیرنه قصد ایلدی
وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ومسخر ایلدی کوناشله آیی قوللرمصالیچون بللوحدّ ازر، كُلٌّ يَجْرِي
انلرکه هربری یورروحرکت ایلر لِأَجَلٍ مُسَمًّى اولنشه وقت اجلچون یعنی معین وبللوزمانه
دکن که دورری تمام اوله واول وقت قیامت اولور يُدَبِّرُ الْأَمْرَ تکری تعالی تدبیر ایدر کندو
اشی وارویوغ اتمکر عزیز وخور ایلمکر دیلدرب اولدرمکر کی يُفَصِّلُ الْآيَاتِ
بیان ایدر قرآن آیتلرنی یعنی امر ونهیی بللو ایدروبر بر ندن آیدر یا قدرت نشانلرن
یکی لر بری بر ندن صکره لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ اولاکه سز تکرکز دیندار یله یعنی قیامتده
جزاکزکورمکه تُوقِنُونَ کلمکز آنمانه سز دیله سزکه بوشیاسی یارتمغه قادراولان
اولدرب دیرلمکله دخی قادراولور وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ واول تکری یرری چکوب اوزتدی
صوازره یعنی طول وعرضنی دوشدی که حیوانات قرارایله وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ
وآندن محکم طاغلر قلدی که یرکه میخلیدر وَأَنْهَارًا وار مقلر پیدا ایتدی وَمِنْ كُلِّ
الثَّمَرَاتِ وهرکلی یشلردن جَعَلَ فِيهَا زَوْجَيْنِ اثنین یردی، ایکی جفت یارتدی یعنی
ایکی درلو مثلا آچی وقره اولور وحلوا جی صوقوواسی یباغی وبستانی وبونلره
بکزرنه وارسه اثْنَيْنِ زَوْجَيْنِ تاکید ایدر يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ اوزرتمکه کوندزله
تاهوایی روشنلکدن صکره قره کوناله وبوندن انکلنور که کوندزی دخی کجیله اوزتراول
جهتدن قره کوناولور إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ تحقیق بوآثار قدرتده که ذکراولندی بهرحال
روشن نشانلرواردر لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ برقومه که آندن فکر ایدرلر وبلورلرکه بوشیالر یارادملقده
وبرقوقه
وبم بری برینه تخصیص اولمق صانع حکیمکر وجودنه دلیلدر وَفِي الْأَرْضِ قِطَعٌ متجاور
یعنی کشکلر
ویردهٔ بر برینه یقین واولاشق پاره لرواردر بودخی قدرتنه نشانلرندن بریدرکه بعضی اکنه
یارارو بعضی کورکه وطاشلو وَجَنَّاتٌ مِنْ أَعْنَابٍ ودخی یردهٔ باغلر وبستانلرواز
اوزملردن وَزَرْعٌ وَنَخِيلٌ واکنلر وخرما اغاجلری صِنْوَانٌ بنجه بوداق برکوکدن
بتمش وَغَيْرُ صِنْوَانٍ وبرکوکدن بتمش بوداقلردخی یعنی بم بری برکوکدن حقیقتی یسقی
بِمَاءٍ وَاحِدٍ برصویله صولارلور بودوکلی اکنلر واغاجلر وبم بری نشوغا بولور وَنُفَضِّلُ
بَعْضَهَا وتفضیل ایدرز یعنی زیاده قلورز آنکر بعضنی عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الْأُكُلِ بعضی ازره یمشده
شکل ولون وداد وراییحه سبیله إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ تحقیق بوذکراولنانده تکری نک
برلکنه دلیللرواردر لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ برقومه که تعقل ایدرلر وبلورلرکه اغاجلرده یمشلر
مختلف اولدغی بونکر برله که برصودن پرورش بولورلر اولمزلرالا قادر حکیمکر ارادتیله و

تبیانده کلمشدر که بو آدم اوغلننک مثلی در اشکال و الوان و در لو صورت و اخلاق و آواز
مختلف اولمقده بونک برله که دوکلنک اتا و اناسی بردر که آدم و حوادر وَإِنْ تَعْجَبْ و
اکر عجبلرسک یا محمد کافرلرک وحدت دلیللرنه اناغمدقلرنه فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ پس عجب در
انلرک سوزی یعنی یریدر که انلرک سوزنه که ایدرلر أَئِذَا كُنَّا تُرَابًا بز طپراق اولدغمز
وقتمی یعنی اولدکمزدن صکره که خاک اوله وز أَئِنَّا لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ بز یکی یاردلمقده
میوز یعنی ینه بزی دریمی ایدرلر و محل تعجب اولدر که انلر تکری تعالایی یری و کوکی
یاردن بلورلر بونلرک هیچ اثری یوغکن فکر اتمزلرمی که بونلری یوقدن وار ایدن
تکری ینه دیرلتمکه قادر اولور أُولَئِكَ الَّذِينَ انلر اول کمسه لردر که كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ کافر
اولدلر و اناغدلر پروردکارلرنه حشره و نشره ایمان کتورمدکلریچون وَأُولَئِكَ
الْأَغْلَالُ فِي أَعْنَاقِهِمْ و انلر اول بولکدر که باغلر بوینلرنده در یعنی بوینلری زنجیرلرله
بغلودر که انلره خلاص امیدی یوقدر یا قیامت کوننده انلرک بوینه اوتدن زنجیر
اورلر و کافرلرک علامتی جهنمده بو اوله وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ و اول بولک طامو
اودی اسلریدر هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ انلر اوداجنده ابدی قالورلر خبرده کلمشدر که نضر بن حارث
و انکر امثالی انکار و استهزا طریقیله عذابی تزلدرلردی حق تعالی بیورر که وَيَسْتَعْجِلُونَكَ
بِالسَّيِّئَةِ و سکا تزلدرلر یارمزلغله یعنی عقوبتی که تکری تعالی انلره مقدر اتمشدر قَبْلَ الْحَسَنَةِ
ایلکدن یعنی عافیتدن اوکدن حق تعالی انلرک عذابن تاخیر ایلیوب قیامته قودی اول تاخیر
حسنه در و عذاب سیئه و کافرلر عذابه اورلر وَقَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمُ الْمَثُلَاتُ حال
بوکه انلردن اول مکذبلره عقوبتلر کچوبدر یره کچمک و مسخ اولمق و زلزله کلمک کبی و انلر
بو حالی بلورلر پس نچون عبرت آلمزلر و عذاب کلدوکن استرلر وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ
لِلنَّاسِ و تحقیق سنک تکرک یارلغمق اسی در آدمیلره یعنی کافرلر اکر ایمان کتورسه لر و
حقی تصدیق اتسلر تکری تعالی انلری یارلغر عَلَى ظُلْمِهِمْ ظلملری ازره که کفردر زیرا ایمان کفر زماننده
اولان کناهلری محو ایلر وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ و تحقیق تکرک قتی عذابلودر کافرلر ازره
و اکر کفر ازره طورهلر و ایتمشلر که مغفرت اسی در مؤمنه توبه و استغفارله و قتی عذابلودر
کافرلره انکار و عنادله وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا و ایدر کافر اولنلر که لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ
نچون اندرلمدی محمد ازرنه م آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ بر نشان پروردکارندن یعنی بزدلدکمز معجزه
موسی عصاسی کبی و عیسی اولو درلتدکی کبی إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ سن دکل سن الا قورقدجی یعنی
سن همان قورقدجی سن و انلره خبرمز دکورر سن غیری نسنه اظهار اتمکده سنک نه اختیارک وار

تعجب ایدرلر

وتکذیب

ولکل قوم

وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ و هر قومه بر یول کوسترجی وار یعنی پیغمبر که مشرکلری توحیده اوقورو
انلره حق یول کوسترر که دین اسلامدر اللَّهُ يَعْلَمُ تکری تعالی بلور که مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَى نه نسنه کتورر
هر دشی یعنی هر عورت کتوردکی ولدی ارکک و دشی اق و قره خوب و زشت اوزن و قصه
و بونلردن غیری دوکلی سن بلور وَمَا تَغِيضُ الْأَرْحَامُ و انالر قرنی اکسلتدکی دخی بلور یعنی
حق تعالی انا قرننده اوغلانی اکسلدر تمام طوغمز دوشک کبی وَمَا تَزْدَادُ و زیاده اتدکنی
دخی یعنی حق تعالی ولدک کوده سن ارترر و بویکرایلر و ایتمشلر که اکسکدن و ارتقدن مراد
ولددر زیرا قرننده بر اوغلان اولور و رحمده اوغلانک نهایتی در ده دکندر امام اعظم
قتنده و انوارده شافعی نقل ایدر که یمن ده بر عورت بش طغردی وَكُلُّ شَيْءٍ و دوکلی نسنه
عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ انک قتنده اندازه یله در یعنی میزانله که اندن اکسک و ارتق اولمز عَالِمُ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ کزلویی و آشکاره بلجی در غیب و حاضر انک قتنده بردر الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ اولولق
اسی دوکلیدن یوجه رک سَوَاءٌ مِنْكُمْ یکسان و برابردر سزدن انک علمنده مَنْ أَسَرَّ الْقَوْلَ
سوزی کوکلنده کزلین کمسه وَمَنْ جَهَرَ بِهِ و انی آشکاره ایدن دخی یعنی سوزی کزلین کشیله
آشکاره ایدن اکا یکساندر وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ و اول کمسه دخی که عملن کزلمک دلیجی در
کجیله وَسَارِبٌ بِالنَّهَارِ و عملن کوندزده ظاهر و آشکاره ادجی دخی یعنی مطلقا هیچ بر نسنه
قول و فعلدن و کزلو و آشکاره دن اکا کزلو دکلدر لَهُ مُعَقِّبَاتٌ تکرینک فرشته لری وار
اول کمسه نک آردنجه که قولی و فعلی کزلر و آشکاره ایدر کجه و کوندز بر بری آردنجه مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ
انک اوکندن وَمِنْ خَلْفِهِ و آردندن يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ آنی صقلرلر تکری امریله و اندن
صادر اولنی یازرلر انلره کرام الکاتبین درلر ایکی فرشته در کعب الاحباردن نقل ایدر که اکر
تکری تعالی ملائکه آدمیلر ازره موکل اتمییدی جنیلر انلری یریوزندن قپرلردی و ایتمشلر که
يَحْفَظُونَهُ ضمیری حضرت رسوله عاید در یعنی تکری تعالی نک بکجی فرشته لری واردر که رسولیم دشمنلر
ضررندن صقلرلر إِنَّ اللَّهَ تحقیق تکری تعالی لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ تغییر ایلمز بر قومده اولان
نسنه نعمت و عافیتدن حَتَّى يُغَيِّرُوا تا انلر تغییر اتمینجه مَا بِأَنْفُسِهِمْ کندو نفسلرنده اولانی
یعنی کوکلک خویی یارمز خویه بدل ایده لر وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ و قچن تکری تعالی دلسه بِقَوْمٍ سُوءًا
بر قومه یارمزلق ارشدره یعنی عذاب و هلاک فَلَا مَرَدَّ لَهُ پس آنی دوندرمک یوقدر یعنی کمسه
آنی کندودن غیریه دوندرمز وَمَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَالٍ و انلره تکریدن غیری متولی و پادشاه
یوقدر که انلره یاردم ایدوب عذابلرن دفع ایده هُوَ الَّذِي اولدر اولکه يُرِيكُمُ الْبَرْقَ
سزه شمشکی کوسترر یغمور وقتنده که بولتدن ظاهر اولور خَوْفًا وَطَمَعًا قورقوا چون مسافر

نسنه

اولنلر ویغمور ضرر ایدن کمسلر و آمیذا چون دخی مقیم لر ویغموره محتاج اولنلر و
ینشئ السحاب الثقال و یاردر یا قلدرر هوا یوزنده اغر بولتلری که صویله اغر یوکلولردر
ویسبح الرعد بحمده و تسبیح ایدر رعد تکری تعالی شکریله یعنی تسبیح تحمیدله ایلر و رعد
بر ملکدر که بولدی سورر و برق انک قامچیسیدر حقایق سلمی ده ایدر رعد فرشته لر آوازیدر
و شمشک اودلو آه ویغمور انلرک اغلدوغی والملائکة من خیفته و جمیع فرشته لر دخی تسبیح
ایدرلر یا رعدک اعوانلری تکری تعالی قورقوسندن ویرسل الصواعق و کوندرر اودلو
یلدرملری بولتدن فیصیب بها من یشاء پس آنی ارشدرر هلاک اتمک دلدوکی کمسه لره
ایدرلر که بر جهود رسوله کلوب ایتدی یا ابا القاسم خبر ور بکا که سنک تکرک نه دندر انجودن یا
یاقوتدن یا قزیل التوندنمی فی الحال تکری خشمندن یلدرم کلوب آنی یاقدی و بو ایت کلدی
که یلدرمی کافرلردن دلدوکنه ارشدرر وهم یجادلون فی الله و انلر جدال ایدرلر تکری تعالی حقنده
که اول نه دندر یا انلرک جدالی پیغمبری تکذیب اتمک ادی تکری تعالایی کمال علم و قدرتله وصف
اتمکده وهو شدید المحال و تکری تعالی قتی عذابلودر جدال ادنلره و حیله ادجیدر له دعوة
الحق تکرینکدر حقه دعوت که اول لا اله الا الله کلمه سیدر یا اول لا یقدر که انک عبادتنه
اوقیه لر یا انکدر دعوته اجابت اتمک یعنی اکا چغردقلری وقت اجابت ایدر والذین
یدعون من دونه و انلر که چغررلر اندن غیریه یعنی بتلر که مشرکلر طپر لا یستجیبون
لهم بشیء انلره هیچ جواب ورمزلر و مرادلری حاصل اولمز الا کباسط کفیه الا الی الی
ایاسن اچجی کبیدر الی الماء صودن یکا یعنی بر صوسز که بر قیویه ارشه و انکله ایب و
قوغه اولمیه و اکی الن قیو صوینه اوزدب آچه دعا و زاریله صودلیه لیبلغ فاه
کندو آغزنه ارشمکچون وما هو ببالغه و صو انک آغزنه ارشجی دکلدر زیرا که صو جانسزدر
چغرنی بلمز و جواب ورمکه قادر دکل و بتلر دخی کندولره چغرنلره بونجلیندر وما دعاء
الکافرین و کافرلر دعاسی یعنی بتلره چغرمه سی دکلدر الا فی ضلال الا کمراهلق اچنده در
یعنی باطل و نا امید و ضایع اولمقدر ولله یسجد و تکریه سجده ایدر من فی السموات
والارض کوکلرده اولنلر و یرده کیلر دخی طوعا وکرها اطاعت یوزندن مراد مؤمنلردر که
راحتده و زحمتده بو یرق دوترلر و کراهت یوزندن دخی مراد کافرلردر که شدت و محنت وقتنده
ضرورتله سجده ایدرلر وظلالهم و کوک و یر اهلنک کولکه لری دخی بالغدو والآصال صباحده
مغربدن یکا و اغشمده مشرقدن یکا بوندن مراد دوامدر بو ایکی وقتی تخصیص اتمک انکچوندر که
انلرک کولکه سی اوزن و بللو اولور بو اکنجی سجده در قرآن سجده لرندن قل من رب السموات

والارض

والارض ایت یا محمد کیمدر کوکلر و یرلر تکرسی یعنی کافرلردن صور که کوکلری و یری
یاردن کمدر پس انلرک طرفندن جواب ور قل الله ایت تکری تعالی در زیرا انلره بوندن غیری
جواب اولمز و انلری الزام اتدکدن صکره قل افاتخذتم من دونه اولیاء ایت پس اندن
غیری دوستلر و معبودلرمی ایدنورسز یعنی چون بلورسز که یری و کوکی یاردن اولدر
نچون غیریه طپرسز که انلر لا یملکون لانفسهم کندو نفسلرنه مالک و قادر دکللردر نفعا
ولا ضرا اصیه و نه زیانه یعنی کندولر چون جر نفعه و دفع ضره کوچلری یتمز پس
غیریلره نجه اصی ایدوب زیانی دفع ایده لر قل هل یستوی ایت هیچ برابر اولورمی
الاعمی والبصیر کوزسز که بته طاپجیدر و کوزلو که تکریه طاپر ام هل یستوی یا هیچ
برابر اولورمی الظلمات والنور قرکولر که شرک و انکاردر و ایدنلق که توحید و تکریی
بلمکدر هیچ بونلر برابر اولورمی یعنی اولمز ام جعلوا لله شرکاء یا کافرلر تکری تعالایه
اورتقلرمی قلدلر که خلقوا کخلقه یارتدلر تکری تعالی یارتدغی کبی فتشابه الخلق علیهم
تا شبهه لو اوله یارتمق انلرک ازرنه یعنی تکری تعالی یارتدغی قنقیدر بلمیه لر و شریکلری
یارتدغی قنقیدر انلره معلوم اولمیه قل الله ایت تکری تعالی در خالق کل شیء هر نسنه
یاردن و انک یارتمقده شریکی یوقدر که طاپمقده دخی شریکی اوله وهو الواحد القهار
و اول الوهیتده بردر قاهر و غالبدر هر نسنه یه انزل من السماء ماء کوک طرفندن
صو اندردی یا بولتدن که یغمور صویی در فسالت اودیة پس دره لر اقدی یعنی
دره صولری یغمور سببیله بقدرها مقداریله یعنی هر دره کندو مقدارنجه اولو
و کچی طار و کیک نه قدر ایسه یا تکری مقرر اتدوکی اندازه یله که اول مقدار اصی ایده
و زیان اتمیه فاحتمل السیل پس سیل صویی کتوردی زبدا رابیا یوجه قبه کوپک که
صو ازره کلور ومما یوقدون و انک بعضی سندن اوجغه قیوب یاندررسز و حفص غیبتله
اوقور یعنی آدمیلر یاندررلر علیه فی النار انک ازره اود اچنده یعنی معدنلر یا قرواریدرسز
آلتون و کمش و دمور و بقر کبی و اندن غیری ابتغاء حلیة پیرایه و بزک استمکچون یعنی
زینت اچون او متاع یا متاعچون که قاب قچقدر تبسی و صحن کبی و جنک آلتی دخی قلج و
نجاق کبی و بونلردن غیری زبد مثله انجلین کوپکی وار یعنی صو ازره اولان کوپک کبی
کذلک یضرب الله بو ذکر اولنان کبی اورر تکری تعالی الحق والباطل حقی و باطلی یعنی تکری
تعالی حق سوزی که انده فایده و ثبات اوله کوکدن انن فایده لو صویه تشبیه ایلر و معدنه که
زینت و درلو متاعچون که خلقه یارر و باطل سوزی نفعی آزلقده و زوالی تز اولمقده صو

مثل

یوزنده و معدن ازرنده اولان کوپکه بکزه در فَأَمَّا الزَّبَدُ اما صوکوپکی [illegible] ومعدن
جرکی فیذهب جُفَاءً جرجب اولب یاناکدر یعنی نسنه یارغر یباته برغرلرو
أَمَّا مَا يَنفَعُ النَّاسَ واما خلقه یارین واچی ایدن نسنه صافی صوکبی یا خیر مثل التون
وکمش وبقر کبی فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ بس یردهٔ قلور تاکه خلق آنکله منتفع اولهلر کذلک
يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ آنجلین مثللر اورر تکری تعالی وتشبیه ایلر که بونلری تامل ایدوب انکله عبر
وبوآیته مفسرلر جوق سوز درلر بعضی انکار ازرنه درکه بوصودن مراد قرآندر که کوکللری
ایمانله درلدر ودخی کوکللدر که مقدار بجه آندن فیض ایدر وکوپکی نفس هوسی وشیطان
وسوسه سی در وصافی صوکه انکله خلق فایده لنور حق سوزیدر لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا انلر چونکه
اجابت اتدلر وبیون ورد لرلرینه الْحُسْنَىٰ پرورد کارلری امرنه کوبکلر جزاوار یاکوبکلر
سرای که جنت در وَالَّذِينَ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُ وانلرکه تکری یه اجابت اتمدلر یعنی بیون ورمدلر
لَوْ أَنَّ لَهُم اکر انلرکه اولسه مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا یردهٔ اولان نسنه نکردوکلسی مال ومتاعدن وَ
مِثْلَهُ مَعَهُ وبرآنجلین دخی آنکله بلکه یعنی اکر دنیاده اولان مال ومتاعش واکنلکر وملکر
وبراولمقدر دخی [illegible] کافرلرکه اولسه قیامت کونده لَافْتَدَوْا بِهِ آنی فداوب قورتاردی
عذابدن قورتلمغه نه کز قورتلمه لر أُولَٰئِكَ لَهُمْ سُوءُ الْحِسَابِ انلره حساب یاوزرغی
یعنی قتی حساب که حسنات تلری قبوله اولمیه وسیئات تلری یارلغنمیه وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وانلرك
دوبکری یری یعنی ورا حق یرلری طامو اولهٔ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ولدول نه یارغر دوشکدر یعنی
جهنم یارغر یردر أَفَمَن يَعْلَمُ بس اول کمسه که بلور أَنَّمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ سکا اندرلن نسنه که قرآندر
مِن رَّبِّكَ الْحَقُّ سنکتکری کدن حق ورلمت در یعنی حمزه بن عبد المطلب كَمَنْ هُوَ أَعْمَىٰ اول
کشی کبی درکه کوزی اولهٔ وقرآنه انکار ایده یعنی ابو جهل إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ اوکلت دوتمز قرآنلرله
أُولُو الْأَلْبَابِ الا صاحب عقللر که حقله معارضه ومجادله اتمزلر الَّذِينَ يُوفُونَ انلرکه وفا
ایدرلر یعنی نه کتورلرلر يَعْهَدِ اللَّهِ تکری تعالی عهدنی که میثاق کونده اندلرلر وَلَا يَنقُضُونَ
الْمِيثَاقَ وصمز لرلر دخی اول عهدی وانکارازره ثابت اولورلر وَالَّذِينَ يَصِلُونَ وانلرکه اولکشدلرلر
مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ تکری بیوردغی نسنه أَن يُوصَلَ که اولکشله یعنی تکری امرایلدی که رحملریه
اولکشه لرینا جمیع کتابلره وپیغمبرلره ایمان کتورلر وانلرکه ارسالنی ایدرمیه لر وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ
وپروردکارلری عذابندن قورقرلر وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ وخوف ایدرلر حسابه وزلغندن
یعنی انلره قتی حساب اولمقدن وَالَّذِينَ صَبَرُوا وانلرکه صبر اتدلر نفس هوسلرنه واکا مخالفت
اتدلر ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ تکری رضاسن طلبیوب یاانکردیندار یچون وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ و

نمازی طوغرغرلر وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ وخرج اتدلر انلره ورحمکز رزقدن یعنی
انلره واجب اولان نسنه سِرًّا وَعَلَانِيَةً کزلو وآشکاره مراد هم حالده نفقه ورمکدر
وَيَدْرَءُونَ ودفع ایدرلر بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ ایلکله یارغر لغی یعنی یارغرلق عوضنده
ایلکرایدرلر یا منع ایدرلر کناهی توبه ایله یا معصیتی طاعتله أُولَٰئِكَ انلرکه بوصفاتله
موصوفلر درلر لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ انلرکدر آخرت سرایی یاعاقبت خیری یعنی انلرکه عملی جزایی
دنیاده عافیت در واخرتده جَنَّاتُ عَدْنٍ عدن اوجاقلری که باقی وپایدار در يَدْخُلُونَهَا
اکاکره لرشاذ لغله وَمَن صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وصالح اولان دخی ایمان وطاعتله اتالرندن وَ
أَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وعورتلرندن واوغللرندن صالح اولنلرده دخی کرلر وَالْمَلَائِكَةُ و
فرشته لر يَدْخُلُونَ عَلَيْهِم کورلرانلرکه ازرنه مِّن كُلِّ بَابٍ هرقپودن عین المعانی ده
ایدر دنیاکونلرندن برکون مقدارنده فرشته لرانلرکه قتنه اوج نوبت کلهلرواید رلر سَلَامٌ
عَلَيْكُم سلام اولسون سزه ومشتاق که دایم سلامتده کز یعنی همیشه سالم اولورسز عَاقَبْتُمْ
صبر اتدکزچون فقره وفقر تکری تعالی قتنه سی کلو صفتدر فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ بس نه کوکلدر
آخرت اوی درلر وانلره بشارت ایدرلر وَالَّذِينَ يَنقُضُونَ وانلرکه طهرلرو بوزرلر لرعهد الله
تکری عهدنی مِن بَعْدِ مِيثَاقِهِ آنی محکم اتدکدن صکره اقرار وقبوللله وَيَقْطَعُونَ وکسرلرو
جدا ایدرلر مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ تکری تعالی بیوردغی نسنه أَن يُوصَلَ اولشملدن یعنی رحمه اولشمق
یا جمیع انبیایه ایمان کتورمکر وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وفساد ایدرلر یرده ظلمله یامعصیتله
یا فتنه قوپرمغله أُولَٰئِكَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ اول بولکه درلعنت یعنی رحمتدن اراغ اولمق وَ
لَهُمْ سُوءُ الدَّارِ وانلره دریاطریق یاعاقبت یاوزلغی دنیاده واخرتده أَللَّهُ يَبْسُطُ
الرِّزْقَ تکری تعالی آچر رزقی وبول ورر لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ دلدوکی کمسه لره وطار ایدر
یعنی آز ورر دلدوکنه وَفَرِحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وشاد اولمشلردر حکمه ایلی دنیا درلکیله و
انلره ورلن مال ومتاعله وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ ودنیا درلکی ولذتی دکلدر آخرت
قتنه إِلَّا مَتَاعٌ الا آز برخوردارلق یامتاع وقماشدن که بقایسی یوقدر اوزره تی و
آلتی کبی وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا وایدرکافرانلرکه کفرازره ثابتلر لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ
نحو اندرلدی محمده ازرنه عم آيَةٌ مِّن رَّبِّهِ تکری سندن براید وشانی بزه دلدکمکبی قُلْ إِنَّ
اللَّهَ ایت بدرستی تکری تعالی يُضِلُّ مَن يَشَاءُ آزدرر دلدوکی کمسه لری مراد آیت طلب ایدنلرده
معجزات ظاهره اولدقدن صکره یا اکردلسه بیکرآیت کوردکلرندن صکره انلری آزدررویمدی
إِلَيْهِ ویول کوسترر کندوذنه یکا آیت مشاهده اتمدن مَنْ أَنَابَ اکادونن کمسه وانلرکه در

الَّذِينَ آمَنُوا انلرد رکه تکریه انانلر وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ وآرام ایدر ودولغور یورکلری بذکر
اللهِ تکری توحیدیله یا رحمتی ذکریله یا انکر کلاجیله که معجزه انکر قوی زیاده در
اَلَا بِذِكْرِ اللهِ بلکه تکری ذکریله تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ کو کللر آرام ایدر و جمعیتله دولغور
الَّذِينَ آمَنُوا انلرکه تکری برلکنه ورسولنلر حقلغنه ایمان کتوردیلر وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وعمل صالح اشلدیلر غاز وزکات وسایر خیرلر کبی طُوبَىٰ لَهُمْ انلره خوشی زندکانی وار
وَحُسْنُ مَآبٍ وکوکلرده بکرلرینه طوبی شاذلغه وراحته وخوش حاله اشارتدر یعنی
انلره نه بختلو در یا جنت آیدر جیشه لغتنه ومشهور بودرکه طوبی عدن براغاجدرکه
آنکر کوکی پیغمبر مقامنه در وهیچ برسرای وکوشکده بوقدرکه انکر بوداغی ارشیمه وسلسبیل طاغر
چشمه سنی انکر دیبنده جمع تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ انلرین کیندردکی فِي أُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ برامت
اچنه تحقیق کچوبدر مِنْ قَبْلِهَا أُمَمٌ انلردن اول بنچه امتلر که هلاک اولدیلر لِتَتْلُوَ عَلَيْهِمُ
الَّذِي تاکه سن اوقیه سن انلره کی ازانه اول سنه که أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ سکا وحی ایلدک یعنی
قرآن وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَٰنِ حال بوکه انلر کافراولورلر ایمان کتورمزلر تکریه که آنکر
آدی رحمانلدر مراد مکه مشرکلریدر قُلْ هُوَ رَبِّي ایت رحمان بنم تکریمدر بنی اول
یارتدی لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ حیچ حق معبود یوقدر مکر انکر حضرتی عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ انکا توکل
ایلدم واعتمادم انکادرکه یاردم ایدر وبنی سن غالب ایلیه وَإِلَيْهِ مَتَابِ وانکدن یکانه
دُعْنِي بنی کتور مثللرکه قریشدن برجماعت ایتدیلر یا محمد انکر دیلرسنکه سکا اویلم قرآنکله
طاغلری مکه چوکسندن کدرتا یراچق صحرا اوله وحوضی یاریکه اندن چشمه لرواره قلر
آقه تاکه زراعت ایده وزقصی بن کلابی تاپلرمزه دیری قیل کهسنکر حقکده بزوملره
سویلیشه لرآیت کلدی که وَلَوْ أَنَّ قُرْآنًا واکر برکتاب وقرآن اولیدی که بوعاملده
سُيِّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ انکله طاغلر یورولیدی یعنی آنی اوقوق وقتنده طاغلر سورولوب
یریردن بریره واریدی أَوْ قُطِّعَتْ بِهِ الْأَرْضُ یا انکله یریارلنوب یارلیدی انکر
ازره اوقندیغی وقت أَوْ كُلِّمَ بِهِ الْمَوْتَىٰ یا انکله اولولر سویلیدیلیدی یعنی انکر برکاتندن
اولولر سویلیدی السنه بوقرآن اولوردی که اعجازده غایت واوکنده نهایتدر
بَل لِّلَّهِ الْأَمْرُ جَمِيعًا کافرلردیدوکی کبی دکلدرکه کمان ایدرلر بلکه دوکلی اشلر تکریدر یونلره واقع
اولور یعنی جمیع شیئه قادردرهرکاه که بوایتلری دلسنه ظاهر ایلدی أَفَلَمْ يَيْأَسِ الَّذِينَ آمَنُوا
پس امیدکسدی ایمان کتورنلر یعنی موءمنلرعادله ایت دلسنکه ایمانندن امیدکسمدیلر
یونکر براکه بلدیلر اَنْ لَوْ يَشَاءُ اللهُ آیدیکه اکر تکری تعالی دلسه هُدَى النَّاسَ جَمِيعًا دوکلی خلقه

یول

یول کوستردی صاحب کشاف ایدرکه یاءس لغتده علم معناسنه در یعنی مومنلر
بلدیلرکه هدایت تکری دیلکنه بغلودر وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا وعیشه کافرلر انلرین یعنی
ایمان کتورمینلره تُصِيبُهُمْ بِمَا صَنَعُوا قَارِعَةٌ انلره ارشدیلشدکلری کفرلری سببیله تکذیب
وعناددن دوچی عذاب وبلیا دیبقی بلا یعنی انلره کفرو تکذیبلریندن اترو دوچی عذاب
اِرشر اَوْ تَحُلُّ قَرِيبًا مِّن دَارِهِمْ یا اِنرسن یا محمد انلرکه آولرلرندن یقین یره
که حدیبیه در مراد مکه کافرلریدرکه رسولی تکذیب اتدکلریله انلردن بلا اکسکاولمزدن
وبیغمبرکه آتلولری انلرکه دایم سنه وارب مالللرنی وطوارلرنی غارت ایدرلردی بس حق
تعالی بیوردی که انلره دایم بلا ارسر حَتَّىٰ يَأْتِيَ وَعْدُ اللهِ تاکلجه تکری وعده سی که اولدر
یاقیامت یا مکه فتحی إِنَّ اللهَ تحقیق تکری تعالی لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ وعده یه خلاف اتمز
ودیدوکی اشلر پس پیغمبره تسلی اچون بیوردی وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ وتحقیق استهزا اولندی یعنی
یکصولندی بِرُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ پیغمبرلرسندن اول بوسنکر قومکی استهزا اتدوکی کبی
فَأَمْلَيْتُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا پس مهلت ویردم کافراولنلره وانلری برمدت راحت و
تنورستلکده اسانلقده قُدُومٌ ثُمَّ أَخَذْتُهُمْ اندهصکره انلری عذابله دوتدم وهلاک
ایلدم فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ پس بنم اجری انلره بنم عذابم بوسوز پیغمبر تعظیم وکافرلره
تهدید در أَفَمَنْ هُوَ قَائِمٌ پس اول کمسنه که طورمز کوزجی اوله عَلَىٰ كُلِّ نَفْسٍ هرنفسدن ازره
جزاور مکون بِمَا كَسَبَتْ اول نفس قزاندیغی نسنیله خیروشردن بوصفتلو اولمین کیسله
برابر بصیر یعنی تکری تعالی که قوللرازره حاضر وناظر در انلرن کورر عاجز وناتوان
وضعیفلره برابر اولمز یعنی بتلر وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ وکافرلر تکری تعالایه اورتقلر
قلدیلر یعنی بتلر طیرلر قُلْ سَمُّوهُمْ ایت آدلرکی اول بتلر وانلری ایملرله وصف ایلکز
یعنی انلری آدلریله چغرکز وکورکز که شرکته وعبادته لایقلری درمراد اولدرکه تکریه
حق وقادر وسمیع وبصیر وعلیم وحکیم درلر وبو ایملرکی هیچ بریسی بوتلره اطلاق اولنمز
أَمْ تُنَبِّئُونَهُ یا تکریه خبری وررسز بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي الْأَرْضِ یلده وکنشه یوزنده
یعنی اکوهیچ شریکنی مراد تکری تعالی عالم وبتلر با طل ایسه دکن یلده مکدر أَم بِظَاهِرٍ
مِّنَ الْقَوْلِ یا یتلره آدورسز ظاهر سوزله معنی به اعتبار اتمز سز زنکی آدی کافرلر
قومی کبی بَلْ زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا بلکه بزغشدر کافراولنلره مَكْرُهُمْ انلرکه مکری وکذبی
وَصُدُّوا عَنِ السَّبِيلِ ومنع اولنمشلر طغرویولدن کمن حق دینی وَمَن يُضْلِلِ اللهُ و
هرکمی که تکری تعالی ازغلقده ترک ایلسه وضلالته برقسه فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ پس انکا یول کوستردی

بولنمز لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا كافرلرن عذاب وار در دنیا در لکنده قتل و اسیر اولمغله و قحط وسایر بلاو مصیتلرله وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ اَشَقُّ والبته آخرت عذابی قتی زیاده ودشوار در کدر وَمَا لَهُمْ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَاقٍ وانلرده تکری تعا عذابندن صقلیجی یوقدر که انلره عذاب اتمکدن مانع اولهلر مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي اول جنتکر مثلی یعنی صفتی کیسکا اوقدق یارن قیامت کونده وُعِدَ الْمُتَّقُونَ متقیلره وعده اولندی که اکا کیره لر تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ جنتده انلرکه کوشکلری یا اغاجلری التدن ارمقلر اقر اُكُلُهَا دَائِمٌ وَّ ظِلُّهَا اول بخه نکر میشی دایم اولهه وهم کزده وکیمیه دنیا میشلری کبی وانکر کولکه سی دخی میشه در دنیا کولکه سی کبی دکل بلکه دایمدر تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا اول وصف اولان جنت انلرکه عملی عاقبتی وحالی نهایتی درکه تکریدن قورقدقلری یعنی شرکدن پرهیز ادنلرکه ضدی جنت در وَعُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ وکافرلرکه عاقبتلری اخری جهنم اودیدر وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ واول کسه لر که انلره کتاب ورمشدک مراد اهل کتاب موسی ملکدر عبد الله سلام وانکر اصحابی کبی یهود دن وسکسن نفر نصارادن که قرق بخرانی وسکزی یمنی واوتوز اوچی حبشی ادی بوجماعت يَفْرَحُونَ بِمَا اُنْزِلَ اِلَيْكَ سوندیکر لسکا اندرلن نسنه قرآندن وَمِنَ الْاَحْزَابِ وکافرلردن اهل کتاب حیی بن احطب وکنانة بن الربیع وانلرکه تابعلری یهود دن و سیّد وعاقب وبونلرکه تابعلری نصارادن مَنْ يُنْكِرُ بَعْضَهُ کسنه وارکه انکر بعضنه انکار ایدر که انلرکه شریعتنه مخالفدر قُلْ اِنَّمَا اُمِرْتُ انلره ایت بکا بویرلدی الا اَنْ اَعْبُدَ اللّٰهَ بنی تکریه بلم که حق معبود در وَلَا اُشْرِكَ بِهٖ واکا شریک کتورمیم سز جلیلن که عزتی وعیالی معبود ایدرسز اِلَيْهِ اَدْعُوا اول تکریه دعوت ایدرن خلقی واکا قورن وَاِلَيْهِ مَاٰبِ وبنم دونم دخی انکر حضرتنه در وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنٰهُ واینجلین که بکجه انبیایه امتلری دلی ازره کتابلر کوندردکه قرآنی دخی بکا اندردکه حُكْمًا عَرَبِيًّا عربی حکم یعنی اوزره دینمی عرب دلنجه که انلره فهم ادمکدر آسان اولهه وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ اَهْوَآءَهُمْ واکرسن مشرکلرکه نفسلری دلکنه اویسکر که سنی اتالری دینینه دعوت ایدرلر یا جهود دلرارزوسنه که سنی کندو قبله لرینه اوقورلر بَعْدَ مَا جَآءَكَ مِنَ الْعِلْمِ سکا علم کلوب بلدرکلدن صکره که انلرکه دینی باطلدر بنه طرلر یا یهود قبله سی اکرانلره اویسکر مَا لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَّلِيٍّ سکا تکری تعا عذابندن قورتره جق بریار ودوست بولنمز که منع ایده وَلَا وَاقٍ ونه صقلیجی که تکری عقابنی سندن دفع ایده کتورمشلرکه یهود رسولهه طعن ایدوب ایدرلردی که بوکشینکر دوکلی اشی نکاح اوی وجفتلیکر وعورتلر امتزاج اعلدر اکر پیغمر اولیدی عورتلره مشغول اولمزدی آیت کلدی که وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّنْ قَبْلِكَ وحقیق بز

پیغمبرلر کوندردک سندن اول وَجَعَلْنَا لَهُمْ اَزْوَاجًا وَّذُرِّيَّةً وانلره عورتلر ورد کدوذریت دخی که اوغل قدر وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ یوغدی واولمز پیغمبره پیغمبر یعنی قادر دکلدر اَنْ يَّاْتِيَ بِاٰيَةٍ که برآیت کتوره انلر طلب اتدوکندن اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ الا تکری تعا بویرغیله یا آنکر تقدیریله بو مصرکلره جوابدر که جمله معجزه طلب ایدرلر پیغمبره پیغمبر کندو معجزه کتوره مزمکر تکری دلیه وتقدیریله ظاهر ایده صلاح بلدوکی وقت لِكُلِّ اَجَلٍ كِتَابٌ هر وقت اچون بر حکم یازلمشدر اول وقت ارشجکر حکم ظاهر اولور یا هر اجل خلایقه اجلندن برکتابه وار در تکری تعا قتنه که اندن غیری بکه خلقک اجلنه مطلع اولمز يَمْحُو اللّٰهُ مَا يَشَآءُ محو ایدر وبوزر تکری تعا دلدوکی نسنه حکمتله وَيُثْبِتُ وثابت ایدر یرنده حکمتله دلدوکن وَعِنْدَهٗ اُمُّ الْكِتَابِ وانکر قتنده درکتاب اناسی یعنی اصلی که لوح محفوظدر ویهچ برنسنه اولمز الا آنده یازلمان وایتملرکه محو ایلر فرشته لر دفترنده قویدقلری وفعلی که انکله ثواب وعقاب اولمز وثابت ایلر باقی سن وقور اول دفتری موقفنه اکا ورملر یا توبه ادنلرکه سیئاتنی محو ایلر وانکر یرنه حسنات یازر یا شریعت احکامنکر بعضی بعضی سن زمان مصلحتنه کوره کدرر برغیری حکم اثبات ایدر وَاِمَّا نُرِيَنَّكَ الَّذِي نَعِدُهُمْ و اکر سکا کوستروز کافرلره وعده ایتدکمزکه بعضنه سن عذابدن اَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ یا سنی اولدروز انلره عذاب ایرشجکدن فَاِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلٰغُ پس سنکر ازکه یوقدر الا تبلیغ انلره حکمی وخبری کورمکر وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ وبزوم ازرزقی درانلرکه حسابنی وجزایی اَوَلَمْ يَرَوْا خطاب رسوله درزم ومراد قومدر یعنی کورمزلرمی مکه اهالی ویلم لرمی اَنَّا نَاْتِي الْاَرْضَ آنی که یحقیق بز کلورز یعنی بویرغمز کلور کافرلریرنه نَنْقُصُهَا مِنْ اَطْرَافِهَا اکسلدرز آنی آنی کفارلرندن یعنی انلرکه تصرفندن چقرب مسلمانلر تصرفنه قویارز وایدرلر بوسوز یهود، راجعدر حق تعا بیورر که انلرکه یرن یعنی یهودکه حصارلرن وآکنلرن وباغلرن مسلمانلره ورزز وَاللّٰهُ يَحْكُمُ وتکری تعا حکم ایدر یهودکه یرلری نقصانه والسلام دیاری زیاده اولمغه لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهٖ یهچ انکر حکمنی دوندرجی یوقدر وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ واولدر تیز حساب لو یعنی انلره آخرتده تیز حساب ایدر دنیا عذابندن صکره که قتل واسر ادی وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وحقیقه مکر ایلدی جهودلرمشرکلردن اول یاهم زمانلر کافرلری کندو پیغمبرلرینه بونلردن اولکدن فَلِلّٰهِ الْمَكْرُ جَمِيعًا پس جمیع مکر تکرنکدر یعنی دونکنکر مکری جزاسی انکر قتنه در يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ بلور نکه قرنورد واشلرم نفس جزمشرکلردن ویارن وشردن آنکر جزاسنی حاضر ایدر وَسَيَعْلَمُ الْكُفَّارُ وتز اولاکم کافرلر یهود دن ومشرکلردن یارن

قیامت کوندہ لِمَنْ عُقْبَى الدَّارِ کمکز اولور عاقبت اوی یعنی خیر اولق که جنت ویدار در
وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا وایدر کافر اولنلر مکی مشرکلر ندن یا یهود اولورلر ندن سنی که محمد سن
لَسْتَ مُرْسَلًا کوندرلمش دکل سن تکری تعالی قتندن خلقی دعوت ایتمکون قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا
ایت یا محمد تکری تعالی طاتلی یتر بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ بنمله سزدکی ارا کزده بعض پیغمبر لکله وَمَنْ عِنْدَهُ
واول کسه که آنکز قتنده عِلْمُ الْكِتَابِ کتاب علمی یعنی لوح محفوظ واول جبرائیلدر که وحی
لوحدن آلور یا علم قرآن واول مؤمنلر در وزاد المسیرده کلمشدر که قتنده علم اولان
علم عرضی در یا علم توریت که اولر عبد الله سلام در والله اعلم واحکم سورت ابراهیم
مکیه اثنتان وخمسون آیة بسم الله الرحمن الرحیم الر ما تری تاویلنکز شرحنده مذکور در
که حروف مقطعه ابتلادر مومنکز تصدیقی وکافرکه تکذیبی جزم وحق تعالی قولنی بیلمکی
دلسه امتحان ایدر وبر جماعت آنکز ازرنه درکه اول حروف قرآن محرفلرنکز آدلریدر و
بو وجهله دیمشلر که الر یعنی قرآن کِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ برکتابدر آنی سکا اندردکه لِتُخْرِجَ
النَّاسَ تاکه سن آدمیلری حقه سنی آنکز مضمونیله دعوت ایدوب مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
کفر ونفاق وشک قرکولرندن ایمان واخلاص ویقین آیدنلغنه بِإِذْنِ رَبِّهِمْ پروردکارلری
امری وتوفیقیله وصاحب تاویل بیورر که کثرت ظلمتدن وحدت نوره یعنی قرآن
دعوتیله خلقی کمراملقدن قورتروسن وطغرو یولنه ارشدرسن إِلَىٰ صِرَاطِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ
اوکلمه غالب تکری یولنه که اول دین اسلامدر بس عزیز حمید صفتنی بیورر اللَّهِ الَّذِي
اول تکری که لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ انکز خلقی ملکی در کوکلرده اولان موجودات
ویرده اولان مخلوقات دخی یعنی دوکلرسن اول یارتدی واول تصرف ایلر وَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ
وای وهلاکی قرآنه کافر اولنلره مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ قتی عذابدن که اولر ارسز
الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ اول کافرلرکه جهالتله سوءلرلرواختیارایدرلر الْحَيَاةَ الدُّنْيَا دنیا
درلکنی که فانی وزوالدر عَلَى الْآخِرَةِ آخرت نعمتی ازره که باقی وپایدار در وَيَصُدُّونَ
عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وخلقی دوندررلر تکری یولندن یعنی پیغمبر، وقرآنه ایمان کتورمکدن منع
ایدرلر وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وحق یولنه اکریلکر سلترلر یعنی ایدرلر بو یول اکریدر بونکله
منزل مقصوده ارشلمز أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ اول بولکرکه بوصفتلرله موصوفلر درحقدن
اراق ازغنلقده درلر حقیقتده بعید ازغونکز صفتی در واز غنلق وصفی انکله در بو
اسناد مجازی قبیلندندر زاد المسیرده کلمشدر که قریش ایدرلردی نه حالدرکه جمیع
اولان کتابلر عرب دلندن غیری کلدی ومحمده انن کتاب عربی در آیت کلدی که وَمَا أَرْسَلْنَا

من رسول

مِنْ رَسُولٍ وبندهیچ بر پیغمبر کوندرمدکه إِلَّا بِلِسَانِ قَوْمِهِ الاکندو قومی دلیله کندارادنه
دوغدی واولنه کوندرلدی زیرا مم پیغمبر اول کندو یه یقینلری دعوت ایلر پس حق تعالی هم
پیغمبری کندو قومی دلنجه کوندردی لِيُبَيِّنَ لَهُمْ اولنه بیان ایتمکون اوامر ونواهیی واحکام
اکلدب بلدرمکون که عند الله ایلر یونکسوزن اکلمز زدیلر واینتلرکه قومه دکی ضمیر
حضرت رسوله راجعدر یعنی جمیع کتابلر آنکر دلنجه اندی وجبرائیلم قومنکز پیغمبرنه ترجمه ایدوب
سویلردی فَيُضِلُّ اللَّهُ پس تکری تعالی آزدررو ضلالته برغر مَنْ يَشَاءُ هرکمی که دلسه
یعنی قورکه ازغونلوله وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ویولکوسترر دلدوکمکیه یعنی توفیق ورر تاکه
یولبولنه وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ واول غالبدر کندوحکمنده رعایت اتلودر که انکر اضلالی و
هدایتی حکمتدن ازرنه در وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بدرستی ورایتی برکوندردکه موسایه یا یاتا
قدرتمز دلیللریله یا بللو معجزاتله عصا ویدبیضا بِأَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ آنکچونکه چقر
کندو قومکی که بنی اسرائیلدر مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ضلالت وشبهه قرکولرندن علم ویقین
آیدنلغنه یا چقر قبط قومنی که آنلره کوندرلدکی کفر قرکولغندن ایمان آیدنلغنه وَذَكِّرْهُمْ
بِأَيَّامِ اللَّهِ وانلره اکدریا اوکلت ورتکری کونلرنکر واقعه لرن که بکی امتلره واقع اولدی یا
آنکر نعمتلرن که انلره وردی یا آنکر بلاسن که کفاره ارشدی یا بنی اسرائیلی یاد ایله که فرعونیلر
اول وقتی که موسی کندو قومنه ایتدی یعنی بنی اسرائیله اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ انکلر تکری تعالی
نعمتلرن که سنه انعام ایلدی إِذْ أَنْجَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ چقنکه سزی قورتردی فرعون قومندن
يَسُومُونَكُمْ سنه دکور لردوداتدرلردی سُوءَ الْعَذَابِ عذاب یاوزرغن یعنی سزی قوللغنه
دوتب قتی اشلر بیورر لردی وَيُذَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وبوغزلرلردی اوغلنلرکزی متجلر
سوزیله که ایتدلر بنی اسرائیلدن براوغلان طوغه فرعونکر هلاکنه اول سبب اولدیچون
نِسَاءَكُمْ وبرری قورلردی قزلرکزی تاکه عورتلرنه خدمت ایدهلر وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ
عَظِيمٌ وانده سنه تکرکزدن اولو بلا ومحنت ومشقت واردی یا انلردن خلاص اولمقده
تکرکزدن اولو نعمت وکرم واردی وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ ویاد ایلکزای بنی اسرائیلر آنی که اعلام
واخبار ایلدی سنه تکرکز لَئِنْ شَكَرْتُمْ اکر شکر اتسکز نعمتلرازره لَأَزِيدَنَّكُمْ البته سنه نعمت
آرترم یعنی اکر سنه وردکم نعمتلره شکر اتسکز نعمتکزوررزقکزآرتورررن وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ واکر کافر
کافر اولسکز ومنت اتمسکز إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ یحقق بنم عذابم قتی درناسپاسلکه وقتی عذاب انلردن

دنیاده نعمتلرن المقدر و آخرتده عقوبت اتمک و ایتمشلر که اکر شکر اتسکز اسلام نعمتنه آنی
ایمانله زیاده ایدرز و اکر ایمانه شکر اتسکز احسانله آرتوررز وَقَالَ مُوسَىٰ و موسی ایتدی
ای بنم قومم إِن تَكْفُرُوا أَنتُمْ اکر سز کافر اولسکز یا منت اتمسکز وَمَن فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا
ویرده اولنلرک جمیعسی دخی آدمی و پریدن فَإِنَّ اللَّهَ پس تحقیق تکری تعالی لَغَنِيٌّ حَمِيدٌ
اوکلمش غنی در یعنی سزوک عبادت و شکرکزدن بی نیازدر اوکلمش در خلق اوکمدن دوکلی مخلوقات
انک کمال نعمتن سویلر و جمیع اشیانک دلی انک حمدن و تسبیحن ایلر أَلَمْ يَأْتِكُمْ سزه کلمدمی
نَبَأُ الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ سزدن اولکیلرک خبری موسی کلامنک آخریدر یا سوز اولی در تکری
تعالی دن رسول عم زمانی خلقنه بیورر که سزه سزدن اوکدنکیلرک خبری کلمدمی قَوْمِ نُوحٍ نوح
قومی که طوفانله غرق اولدلر وَعَادٍ وَثَمُودَ و عاد و ثمود قبیله سی که باد صرصرله وقتی نعره یله هلاک
اولدلر وَالَّذِينَ مِن بَعْدِهِمْ و انلردن صکره کلنلر دخی عذابله یتدلر لَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا اللَّهُ انلرک عددن
بلمز چوقلغندن الا که تکری تعالی تبیانده بیورر که حق تعالی عرب و عجمدن چوق امت هلاک ایلدی
و انلرک اثری قلمدی و انلری تکریدن غیری کمسه بلمز و معالمده ابن عباسدن نقل ایدر که عدنانله
ابراهیم اراسنده اوتوز قرن کچدی و اول قرون اهلندن کمسه خبر بلمز الا حق تعالی جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم
انلره پیغمبرلری کلدی بِالْبَيِّنَاتِ روشن حجتلرله که تکری کتابلریدر یا معجزاتلر فَرَدُّوا أَيْدِيَهُمْ
پس اللرن دوندردلر فِي أَفْوَاهِهِمْ کندو آغزلرنه یعنی امتلر کندو اللرن دشله اصردلر رسوللره
خشم اتدکلرندن یا تعجب یوزندن الی آغزه قودلر و ایتمشلر که اللرن پیغمبرلر آغزنه قیوب
سویلمک درلردی وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا و ایتدلر بز کافر اولدق و انانمز بِمَا أُرْسِلْتُم بِهِ
سز کوندرلدکز نسنه یه کندوز عمکزله وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ و تحقیق بز کمان اچنده یوز مِّمَّا تَدْعُونَنَا
سن بزی اوقودغک نسنه دن إِلَيْهِ مُرِيبٍ اکا که توحید و ایماندر تهمته برغجی کمانده یوز
یعنی شکلری برله رسوللری درلو فساد له متهم ایدرلردی قَالَتْ رُسُلُهُمْ پیغمبرلری ایتدی
بز سزی تکریه دعوت ایدرز أَفِي اللَّهِ شَكٌّ تکری حقنده کمانمی واردر حال بوکه انک
وجودی دلیللری چوقلغندن شکه مجال یوقدر فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ بر تکری که
کوکلری ویری یاردجی در يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُم مِّن ذُنُوبِكُمْ سزی ایمانه چغرر
کناهلرکز یارلغمق اچون یعنی ایماندن اول واقع اولان کناهلرکزی ایمان شرطیله
یارلغیه وَيُؤَخِّرَكُمْ و سزی کرو دوته و عذاب اتمیه بلکه سزه مهلت ورر إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى
تا آدورلمش وقته دکن که عمر آخریدر قَالُوا إِنْ أَنتُمْ رسوللرک جوابنده ایتدلر سز دکلسز
إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا الا بز چلین آدم اوغلنلری صورتده و هیأتده و هیچ سزوک بزوم ازرمزه

فضلکز

فضلکز یوقدر تُرِيدُونَ أَن تَصُدُّونَا دلرسز آنی که بزی دوندره سز پیغمبرلک دعواسیله
عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا اتالرمز طاپدغی نسنه دن که بتلردر فَأْتُونَا بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ
پس بزه بللو حجتله کلک دعواکز صحتنه که نبوت بزوم ارامزدن سزه مخصوص اولدی
قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ انلره پیغمبرلری ایتدی یعنی امتلرنه که ایمان کتورمزلردی إِن نَّحْنُ إِلَّا
بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ بز دکلز الا سز چلین آدم اوغلنی صورتده وَلَٰكِنَّ اللَّهَ و لیکن تکری تعالی
يَمُنُّ عَلَىٰ مَن يَشَاءُ منت ایدر پیغمبرلک نعمتیله و رسالت کرامتیله هر کمه که دلسه مِنْ
عِبَادِهِ کندو قوللرندن و آنی پیغمبر ایلر وَمَا كَانَ لَنَا یوقدر و اولمز بزه یعنی کوجمز یتمز
أَن نَّأْتِيَكُم بِسُلْطَانٍ که بر حجت کتوره وز یعنی طلب اتدکلز معجزه إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ
الا تکری تعالی فرمانی و ارادتیله یعنی بز کندومز بر ایشه قادر دکلز وَعَلَى اللَّهِ و تکری
تعالایه فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ کرکدر که توکل و اعتماد ایلیه مؤمن اولنلر وَمَا لَنَا و ندر
یعنی نچون بز أَلَّا نَتَوَكَّلَ توکل اتمیه وز عَلَى اللَّهِ تکری تعالایه که هر کاره قادردر وَ
قَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا حال بوکه اول بزه یولمزی کوستردی یعنی آکا کدن یول که توحیددر
و بلورز که دوکلی نسنه آنک قدرت النده در وَلَنَصْبِرَنَّ تکری حقیچون صبر ایده لم عَلَىٰ مَا
آذَيْتُمُونَا بزه اتدکلز ایذالر ازره تکذیب و مخالفت ایله وَعَلَى اللَّهِ و تکری تعالایه
کرکدر که فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ توکل ایده وصغنه توکل ادنلر که مقصوده ارشه لر
و عذابدن خلاص اوله لر وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا و کافر اولنلر ایتدی انکار و عناد یوزندن
لِرُسُلِهِمْ کندو پیغمبرلرنه که لَنُخْرِجَنَّكُم البته سزی چقررز مِّنْ أَرْضِنَا کندو یرمزدن
و دیارمزدن سوررز أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا یا بزوم دینمزه دونه سز یعنی دینمزه
و ملتمزه کرب بزه موافقت ایده سز یا مراد بر جماعت اوله که اول قومدن ایمان کتورمش
اوله فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ پس وحی ایلدی پیغمبرلره انلرک تکریسی و آند اچوب بیوردی که
لَنُهْلِكَنَّ الظَّالِمِينَ البته هلاک ایدجکز ظالملری که کافرلردر وَلَنُسْكِنَنَّكُمُ الْأَرْضَ و سزی
انلرک یرنده ساکن ایدجکز مِن بَعْدِهِمْ انلرک هلاکندن صکره ذَٰلِكَ بو امر مقرر و بو کرچک وعده
لِمَنْ خَافَ مَقَامِي اول کمسه اچوندر که حکم موقفنده طورمقدن قورقه قیامت کوننده وَ
خَافَ وَعِيدِ وعیدمدن قورقنه دخی که آخرتده عذاب اوله وَاسْتَفْتَحُوا و فتح استدلر پیغمبرلر
یعنی نصرت دلدلر تکریدن دشمنلر هلاکنه یا حکم طلب اتدلر کندولرله دشمنلر ازرنه یا انبیا و امتلر
حکم دلیوب ایتدلر هر کم بزدن باطل اسه اکا عذاب کله انبیا و مؤمنلر نجات بولدلر وَخَابَ
كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ و نومیدوب نصیب اولدی خلاصدن هر اونکو جبار یعنی تکریه تمردلک ادجی

مِنْ وَرَآئِهِ جَهَنَّمُ وآنكرا وكندن جهنم ديغ حشر كوننده اكا قرشيلر وَيُسْقَىٰ مِن مَّآءٍ
صَدِيدٍ وآنلر اچورله ارگلو صرو صودن كه جهنم اهلنك كوده سندن اقر جراحت
سببيكه يَتَجَرَّعُهُ كوجله وزحمتله آنى جرعه يله يغنى طله طله اچه وَلَا يَكَادُ يُسِيغُهُ
وآنى يوده ميه اچى وقوقر اولدغندن وَيَأْتِيهِ ٱلْمَوْتُ واكا لازم اولب اولم كلمه مِن كُلِّ
مَكَانٍ هر يردن يغنى هر طرفدن وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ حالن لوكه اول اولمز كلديغ اولمكه برطظ
دكلدر عين المعانده ايدر آنكر جانى بوغزنه كلوب طوره نه جقه كه اولب قورتله وده
جسدنه كره كه يشه درله بلكه اولمله درلكدر اركسنه قويالر وَمِن وَرَآئِهِ وانكرا ردندن
بونجلين محنت برله عَذَابٌ غَلِيظٌ قتى عذاب وار اولكى دن بدتر واول طاموه ابدى
قلمقدر مَّثَلُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِرَبِّهِمْ انلر كه مثلى كه تكرلرنه كافرا ولدلر يغنى كافرلر عملنكر صفتى
بنجه در أَعْمَٰلُهُمْ كَرَمَادٍ انلر كه عملكرى اودسز كل كبى در كه ٱشْتَدَّتْ بِهِ ٱلرِّيحُ ازرنه
يل قتى لنه يغنى كل ازره قتى يل اسه فِى يَوْمٍ عَاصِفٍ برقتى يللو كونده ملخص معنى اولدركه
كافرلر عملى صورتنده خير وحسنه كورنر صلهٔ رحم وقبول ازا داعكر وضيافه اكرام اعكر كبى بر
كل دوبه سى كبى در كه انكر ازره قتى يل اسلوب هوايه صاوروب واطرافه پراكنده ايده لَّا يَقْدِرُونَ
مِمَّا كَسَبُوا۟ عَلَىٰ شَىْءٍ كوجلرى يتمه قزندقلرندن هيچ نسنه يغنى انلر بر اكنده اولان عمل
كلنى جمع اتمكه كوجلرى يتمز واندن اصلا اتمز كر قيامت كونده دخى بونجلين كافرلر دنياده
قزندقلرى اغلر دوكلى باطل وضايع اولوب وثواب اشدن بوليلر ذَٰلِكَ هُوَ ٱلضَّلَٰلُ ٱلْبَعِيدُ
اول بنداركه وصانوب كه بزايو عمل ايده رزدر كراراق آز غنلقدر يغنى حق يولندن
وجزا او عوضندن غايتله اراقدر أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ كورمدكى وبلدكى يغنى كورمجى سنى
اى كورمجى آيه كه تحقيق تكرى حق خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ كوكلرى يارتدى وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ
ويرى دخى برو جهله كه حق اولدر إِن يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ اكر تكرى حق دلسه سزى كدرراى ملكه آيكى
يغنى يوغ ايلر وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ويكى خلق كتورر سزدكى يركنه كه كفر وتكذيب دن سزجلين
اولميلر وَمَا ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ بِعَزِيزٍ واول يغنى يوق وار ايلكر تكرى ازره دشوار دكلدر بلكه
دوكلى نسنه اكا يكساندر وَبَرَزُوا۟ لِلَّهِ جَمِيعًا وقيامت كونى تكرى يحون ظاهر اولالر يغنى جميع كافرو
مؤمن قبورلرندن جقوب تكرى حضرتنده طورمه لر حساب وجزا كورمكجون ضيغه
ماضى اولجاغى مقرر ومحقق اولدغجون اندن فَقَالَ ٱلضُّعَفَٰٓؤُا۟ پس كفار ضعيفلرى ايده
يغنى تابعلرى وادنالرى لِلَّذِينَ ٱسْتَكْبَرُوٓا۟ تكبر لكرادنلر كه قومكز اولولرلر يغنى كافر
اولولرنه ادنالرى ايدلر إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا تحقيق بزسنه تابعيدك يغنى بغمبرلرى تكذيب

اتمكده

اتمكده وبو يرقلرندن يوزدوندرمكده سنه اويغدق فَهَلْ أَنتُم مُّغْنُونَ عَنَّا پس هيچ
سز بزدن اصى اذجيلر مسز يغنى بزدن دفع ايده بلورمسز مِنْ عَذَابِ ٱللَّهِ مِن شَىْءٍ تكرى
تكرى عذابندن بر نسنه يغنى دنياده بزسنه اويارديغ شدتى برى عذابدن قورتره
بلورمسز قَالُوا۟ لَوْ هَدَىٰنَا ٱللَّهُ اولولرى عذر ايدوب ايدرلركه اى قوم اكر تكرى بزه
يول كوسترديدى يغنى عذابدن قورتلق يولن هَدَيْنَٰكُمْ بزسنه يول كوسترردكه دشمدى يولار
وقيولر غلوده نه قيل اسه ايده لم آيده لركه كلكز فريادوزارى ايده لم اولا كه بزه بر
يول وبرقيوا جله كه خلاص اولهوز پس بشيوز يل زار يلق ايده لر فايده ورميه اندن آيده لر
سَوَآءٌ عَلَيْنَآ يكسان وبرابردر بزوم ازرغه أَجَزِعْنَآ أَمْ صَبَرْنَا زارلق اتمه وز يا صبر
ايلسه وز يغنى هيچ برسيى فايده ورغه مَّا لَنَا مِن مَّحِيصٍ بزه قاچاجق يردخى وپناه يرى يوقدر
كه طاموعذابندن قورتله وز وَقَالَ ٱلشَّيْطَٰنُ وشيطان آيده كه ابليسدر لَمَّا قُضِىَ ٱلْأَمْرُ واش
بتوب تمام اولدغى وقت يغنى خلقكر حسابنى تمام اوله وتكرى حكمى يرنه وارمغه آنكله كه بعضى
جنته وبعضى جهنمه كيده وكلى طاموا هلى جمع اولب ابليسه ملامت دلن اچه لر ابليس بر
اوتدن منبره چقوب ايده اى بنى ملامت ادنلر إِنَّ ٱللَّهَ وَعَدَكُمْ تحقيق تكرى سزه وعده
ايلدى وَعْدَ ٱلْحَقِّ حق وكرچك وعده كه حشر وجزا اولسه كره وَوَعَدتُّكُمْ وبن سزه وعده
اتدم كه قيامت يوق وعذاب اولمز واكر فرضا اولسه بتلر سنه شفاعت ايدر فَأَخْلَفْتُكُمْ
پس سزه خلاف اتدم وَعْدَ سزه ميرنه كتوردمدم وَمَا كَانَ لِىَ عَلَيْكُم مِّن سُلْطَٰنٍ وبنم
سزدكى ازركن كوجم يتمز دخى كه كوجله كفر ومعصيته قويام يا بنم ايچون حجتم يوغدى
سوزم صحتنه إِلَّآ أَن دَعَوْتُكُمْ الا سزى دعوت ايلدم نه حجت وبرهان وسوق يله آلديوب
فَٱسْتَجَبْتُمْ لِى پس سز بكا اجابت ايدوب اوديدكز واش آخرنه نظر ايدوب تأمل اتمدكز
فَلَا تَلُومُونِى پس بنى ملامت اتمكز سزى ازدردغم اچون وَلُومُوٓا۟ أَنفُسَكُم وكندو نفسكزى
ملامت ايلكز كه بنم سوزم دوتدكز وتكرى حق سوزنى ترك اتدكز مَّآ أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ بن سزى
قورتره جى دكلمن عذابدن وسزه مدد ايده جى دكلم وَمَآ أَنتُم بِمُصْرِخِىَّ وسزدخى بنى قورتره جى
ومدد اجى دكلسز وبر برزه اصى اتمز إِنِّى كَفَرْتُ تحقيق بن كافر اولدم بوكن بِمَآ
أَشْرَكْتُمُونِ مِن قَبْلُ سزبنى شريك اتدكلرنه تكرى يله بويرغم دوعقده بوانديكن اول
دنياده يعنى سزبنى تكرى يه اورتاغ اتدكلرندن بيزار اولدم إِنَّ ٱلظَّٰلِمِينَ تحقيق ظالملركه
مشركلردر لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ انلره يوركلرى ياقجى عذاب وار دركه هيچ قاملغه موصوف دكلدر
وَأُدْخِلَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وقويله ايمان كتورنلر تكرى قشندن كلمن نسنه وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ

يا رتغده

سن

وایو علدر ایله نلر که قبوله اولندی جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ جنتلر که کوتکلر و
سرایلر وبخچه لر درکه اغاجلری التندن ارمقلر اقر خَالِدِينَ فِيهَا انده ابدی قلدقلری حالده
ومومنلری جنته کتورن فرشته لر اولهٔ انلری تعظیم وتکریمله جنته قویالر بِإِذْنِ رَبِّهِمْ
بروردکارلری دستوری وفرمانیله تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ فرشته لر تحیتی انلره جنته یا
انلرک بربرینه تحیتی سلام اولاکه آفتلردن سلامت اولمغه دلیلدر. أَلَمْ تَرَ کور مدکی
خطاب هر خطابه مستحق اولنه در بیورر که کور مدکی وبلمدکی ای بلجی شویله که سن
اخلقی اچون كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا تکری قاتنه مثل اوردی وتشبیه ایلدی كَلِمَةً طَيِّبَةً
پاکل یعنی ایوسوزی که توحید کلمه سی در يا اسلام دعوت ایتمک شَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ پاکل اغاج
کبی درکه اول خرما اغاجی در يا جنته براغاجدر أَصْلُهَا ثَابِتٌ آنکر کوکی یره ده محکم وبرکه
وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ وانکر بوداغی کوکده یعنی یوکسکده در، تُؤْتِي أُكُلَهَا كُلَّ حِينٍ وقت
یتشی هر وقتده که حق تعالی اکلا یشی درمکه ایلدی وخرما اغاجی اولدیغی تقدیرجه
انکر وقتی آلتی آیدر بحکر وقتلرن تا اولنجه کسمکه دکین فایده ورر بِإِذْنِ رَبِّهَا تکری
دستوری وارادتیله وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ وتکری قاتنه مثللر اورر یعنی بیان ایلر لِلنَّاسِ
آدمیلره لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ اولاکم انلر اوکت دوتالر واکلیلر کفری ومعصیتی ترک ایده لر
وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ وناپاک سوز مثلی که کفر کلمه سی در يا بتلر عبادتنه دعوت ایلمک
كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ ناپاک ویارمز اغاج کبی درکه آچی حنظلدر وناخوش قوقولو ومکروه در
اجْتُثَّتْ قوپرلدی وکسلدی مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ یردن اوزرندن مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ انکر قراری
یوقدر طورمز نه کوکی وار ونه هواده بودینی یعنی انکر ایمانی اغاجه تشبیه ایلدی که انکر
کوکی کوکلنه محکمدر وعملی یوجیه میل ایدر واحکامنه مداومه ثوابنه ارشر وخلقه هر وقت
نفع ویرر وکفر کلمه سنه وپوتلره عبادت اعملنه حجت وبرهان که انکر ثباتی یوقدر و
عملی دخی قبوله اولنمز. حنظل اغاجنه بکزتدی که انکر نه کوکی نه قراری وار ونه بوداغنک
اعتباری يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا حق تعالی ثابت ایلر ایمان کتورنلری وعلم قلور
بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ محکم وطغرو سوزله که حجت ودلیلدر وانلرکه قلبنده ثابت وکوکلنده
محکم اولمقدر واینلر که قول ثابت کلمهٔ طیبه لا اله الا الله محمد رسول الله در حکم حق تعالی
موجبنجه کوکلنده محکم طوتر فِي الْحَيَوٰةِ الدُّنْيَا دنیا درلکنده تا اولنجه وَفِي الْآخِرَةِ واخرتده
دخی یعنی قبرده که آخرت منزلنک اولی درتا منکر ونکیره طغرو جواب ویرنجه واخرتده سؤال
موقفنده حق يُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وتکری قاتنه ظالملری یعنی کفر ایلمکده ترک ایدر

تا کلمهٔ

تا کلمهٔ توحیده یول بولمیه لر نه دنیاده ونه اخرتده ونه قبرده سؤال وقتنده وَيَفْعَلُ اللَّهُ
مَا يَشَاءُ وبشلدیغی حق تعالی دلدوکنی نسنه بر قومی ثابت ایدوب بر جماعتی ازدرمقدن الم تر
إِلَى الَّذِينَ کور مدکی ونظر اعتدکی انلره که بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا تبدیل ایلدلر تکری نعمتی شکرینه
کفر له یعنی شکر موضعنه کفر وضع اتدلر یا کفر لرندن اترو نعمتلری الندی بوندن مراد اکی
قبیله در قریشدن یعنی بنی مغیره وبنی امیه که تکری نعمتی تغییر اتدلر وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ واندلر دکر
وقوندرلدلر کندو قوملرن یعنی تابعلرن دَارَ الْبَوَارِ هلاکلق اوینه جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا انکر عطف
بیانیدر یعنی هلاکلق اوی جهنمدر انکا کرن لر وَبِئْسَ الْقَرَارُ ویارمز قرار یردر جهنم وَجَعَلُوا
لِلَّهِ أَنْدَادًا وتکری تعالایه بکدشلر قلدلر یعنی بتلری معبود ایدنوب عبادت اتدلر لِيُضِلُّوا
عَنْ سَبِيلِهِ انلر خلقی آزدرمغون تکری یولندن که توحید در قُلْ تَمَتَّعُوا ایت کوننکز یاغمر بکورکه
بتلر عبادتنن اخر تمدید در یعنی ایکی اوچ کون بونوعله بکنکز فَإِنَّ مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ سن
تحقیق عاقبت دونجکز یر کزطاموادیدر قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا ایت یا محمد یعنی اخر
ایله بنم اول قولمدره که ایمان کتوردلر يُقِيمُوا الصَّلَاةَ نماز طورغه لر آداب شرایطیله و
يُنْفِقُوا ونفقه ورب خرج ایده لر مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ انلره عطا اتدکمزدن یعنی صدقه و
ایله لر سِرًّا وَعَلَانِيَةً کزلو نفقه ورمکر مراد صدقه در وبشکان نفقه دخی مراد زکات در
زیرا نافله ده کزلو وفرضده بشکان کوکلدر محصل کلام اولکه بنم قولمدره ایت نماز قیله لر
وزکات ورمه لر مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ برکون کلمزدن اول که لَا بَيْعٌ فِيهِ انده الم صاتم
اولمز که آنکله کندولرنه اخی اولنه وَلَا خِلَالٌ واول کونده دوستلق دخی اولمز که مکه دن
مدد اولنه اللَّهُ الَّذِي اول تکری که حق معبوددر خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ کوکلری یارندی
ویری دخی وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً وکوکدن یا بولتدن صوانمدی که یغمور در فَأَخْرَجَ
بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ بنه اول صویله درلو یشلیر چقردی یعنی بتردی رِزْقًا لَكُمْ سزه رزق
اچون که روزکار کچون سزه وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ وراام ومطیع اتدی کمیلری سزه کچون که هم
جانبه سوره سز لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ کمی دکزده یورمکچون انکر فرمانیله هم قنده که دلسکز
وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ وسزه مسخر ومطیع قلدی صوارمغلرن تاکه سز تصرف ایده وبستنع
اولکز وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وسزه مسخر اتدی کونشی وآیی که ایده نلغیله فایده لنه کز
وَآتَيْنَاكُمْ عادت ارزه اولدغی حالکز کلوب کتمه وسیر لرنده تقصیر وستلق اتمه لر وَسَخَّرَ
لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وسزه مسخر ایلدی بکیلی کوندزی بربری ارد نجه کلوب کدرلر سزه راحت
وکسب معیشت اچون وَآتَاكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وسزه وردی هر دلدکلکزی نسنه دن یعنی محتاج

اولدغكز نسنه دن ارزانی قلدی وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللّٰهِ واكر صايقدلسكز تكری نعمتنی كه
فضل وكرميله سزه وردی لَا تُحْصُوهَا آنی صياماز سز يعنی صاغشنی بلمزسز إِنَّ الْإِنْسَانَ
تحقیق آدم اوغلی لَظَلُومٌ كَفَّارٌ ظالم كافردر نعمته شكر ايلمز ومنعمه كافر اولور منت اتمز يا
ظالمدر محنته صبر اتمز شكايت ايدر كافردر نعمته بخل ايدر خير اشلمز وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ
وذكر ايله آنی كه ابراهيم كندو حاجتنه ايتدی رَبِّ اجْعَلْ ای پروردكارم قيل هَٰذَا الْبَلَدَ
آمِنًا بو مكه شهرنی امين ايله قورقودن وهلاكدن وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ وبنی اراغ ايله و
اوغلانلرمی دخی أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ بوتلره طابقدن اسماعيلدر وانك اوغلنلری ابراهيمم
دعاسی بركاتنه بته طبدلر رَبِّ إِنَّهُنَّ يا ربی تحقيق بتلر أَضْلَلْنَ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ
چوق خلق آزدردلر آزديلردن يعنی چوق كشينك آزمسنه سبب اولدلر فَمَنْ تَبِعَنِي پس
هر كم بكا اويسه يعنی بنم دينمه تابع اولسه فَإِنَّهُ مِنِّي پس اول بندندر يعنی ملتمدندر
وَمَنْ عَصَانِي وهر كم بكا عاصی اولسه شركدن غيريه فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ پس بلدرتی سن
انلری يارلغيجی ورحمت ادجی سن توبه وتوفيقله رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ ای ربمز تحقيق
بن ساكن ايلدم يعنی يرلندردم مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ اوغللرمدن مراد اسماعيلدر اول شام يرنده
تا چردن طوغدقدن صكره بر دره ده كه غَيْرِ ذِي زَرْعٍ اكنمزدر يعنی اكنمز بيوده
مراد بر اوادر كه اكنی وصويی يوق زراعت اولنمز عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ سنك حرام اولمش
اوكی قتنده كه آنده شكار وجنك حرامدر رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ ای ربمز بز انلری اول يرده
قودق تا كه انلر نماز قيلهلر وسكا عبادت ايدهلر فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ پس آدميلر
يوركلرن انلره مايل قيل تَهْوِي إِلَيْهِمْ كه انلره محبت ايدهلر وانلری سوهلر حق تعالی ابراهيمك
دعاسن قبول اتدی واز زمانده زمزم چشمهسی ظاهر اولدی جبرائيل اياغی يوم اوردی صو
چقدی وجرهم قبيلهسی انده يرلندلر وكوندن كونه خلق اول جانبه ميل اتدی ودخی ابراهيم
دعا قلوب ايتدی وَارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ وانلره يعنی بو شهر اهلنه رزق ور يمشلردن
لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ اولا كه انلر شكر ومنت ايدهلر سنك نعمتلرك دعا ده تكرار اولمق تضرعه
دنيا نعمتلرلر بردخی ايتدی كه رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ ای پروردكارمز تحقيق سن بلورسن مَا نُخْفِي
وَمَا نُعْلِنُ بزنكه كزلرز ونكه آشكاره ايدرز يعنی سن بزوم كزلو وآشكاره مزی بلورسن
وَمَا يَخْفَىٰ عَلَى اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ وكزلو اولمز تكری تعالی ازه نسنه هيچ نسنه يرده ونه كوكده جميع نسنه
انك علمندن خارج دكلدر الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي شكر وسپاس اول تكريه كه كندو فضليله وَهَبَ
لِي عَلَى الْكِبَرِ بكا بغشلدی اولوغلغم يعنی پير لكمده كه اوغلدن اميدم كسلمشدم بكا اوغلودی

اسماعيل

إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ ايكی اوغل كه اسماعيل واسحاقدر اسماعيل التمش درت ياشنده يا طقسان
طقوز ياشنده واسحاق يوز اون ايكی ياشنده ايكن وردی إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ تحقيق
بنم تكرم اشدجی يعنی دعا قبول ادجی در بو كلماتدن معلوم اولور كه اوغلانلرين تكريدن
دعا ايله دلدی رَبِّ اجْعَلْنِي ای پروردكارم بنی ايله مُقِيمَ الصَّلَاةِ نماز طورغزجی يعنی
بنی نماز قلجی ايله وَمِنْ ذُرِّيَّتِي اوغللريمی دخی انكر ازره مداومت اتدر رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ
ای ربمز دعامی قبول ايله ومرادمی ارزانی قيل رَبَّنَا اغْفِرْ لِي ای ربمز بنی يارلغه
وكناهلرم عفو ايله وَلِوَالِدَيَّ وآتامی اناممی دخی اكر سكا ايمان كتورسلر وبعضی ايتدیلر كه آتا
وانادن مراد آدم وحوادر وَلِلْمُؤْمِنِينَ ومؤمنلری دخی يعنی سكا ايمان كتورب كلنلری
يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ خلايقك حسابی طوردغی كون ابن عباس بيورر كه مراد محمدا متندن
مؤمنلردر وَلَا تَحْسَبَنَّ اللّٰهَ غَافِلًا وتكری تعالی يی غافل صانمه يا محمد ظالملر اشلدوكندن بو

عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ

بر نه جزاسی وريلور صورت خطاب رسوله در ومراد اندن غيری در إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ
انلرك عذابن تاخير ايلمز الا بر كونه كه تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ انده كوزلر حيران اولور وقشور
عجب احوال كورمكدن مُهْطِعِينَ اوجيلر اولدقلری حالده اسرافيلدن يكا كه انلری محشر يرنه
چغرر مُقْنِعِي رُءُوسِهِمْ باشلرن يوقرو قلدرجيلر كی يا باشلرن اشغه ايدهلر لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ
طَرْفُهُمْ كوزلری كندولره دونمز يعنی كوزلری قمشه بر وجهله كه كندولره باقهلر وَأَفْئِدَتُهُمْ
هَوَاءٌ ويوركلری دخی دوشكدر يا عقل وفهمدن خالی اوله دهشت وحيرت سببيله وَأَنْذِرِ
النَّاسَ وآدميلری قورقت يعنی مكه اهلنی يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ بر كوندن كه انلره عذاب
كله واول اولم كونيدر يا قيامت كونی فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا پس ايده ظالملر كه كندولرینه
شرك وتكذيب ايله ظلم اتدلر رَبَّنَا أَخِّرْنَا ای ربمز بزی تاخير ايله يعنی عذابمزی كرو دوت
وبزی بنه دنيايه دوندر ومهلت ور إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ يقين زمانه دكين يعنی آز وقت نُجِبْ
دَعْوَتَكَ تا سنك دعوتكه اجابت ايدهوز يعنی بزی توحيده چغرديغك سوزن دوتالم
وَنَتَّبِعِ الرُّسُلَ وكوندرلن پيغمبرلره اويالم أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ انلرك جوابنده ايدهلر سز
اندايچمدكز مدی مبالغه ايدوب مِنْ قَبْلُ بوندن اول دنياده كه مَا لَكُمْ مِنْ

بابة قلوبز

زَوَالٍ سزه زوال يوقدر مراد اولدركه كافرلر دنياده ايدرلردی بز باقی يز وبر سرايه دخی
نقل اتمزز يعنی آخرت يوقدر وَسَكَنْتُمْ وساكن اولدكزدی فِي مَسَاكِنِ الَّذِينَ انلرك مكانلرنده و
يرلرنده كه ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ كندولره كفرله ظلم اتدلر عاد وثمود قومی كبی وَتَبَيَّنَ لَكُمْ وسزه ظاهر
اولدی بلدكز كه كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ انلره نه اشلدكز ونه وجهله هلاك اتدك انلرك دياركزی كوردكز

وضربنا لكم الامثال وسزه مثللر اوردق انلرك احوالندن وقد مكروا مكرهم و
تحقيق انلر مكر ايلدلر وحيله ده دورشدلر مكرلرنك نهايتنى وعند الله مكرهم وتكرى
تعالى قتنده در مكرلرنك جزاسى وان كان مكرهم واكر انلرك مكرلرى قتى لغندن لتزول
منه الجبال طاغلرده يرلرندن كدرسه منه يعنى اول مكردن وطاغلر شريعت حكملريدر كافرلر
مكر وحيله ايدوب زايل اتمك دلسلر ممكن دكلدر فلا تحسبن الله پس تكرى صانمه كه مخلف
وعده رسله وعده سنه خلاف ادجى در كه كندو پيغمبرلرنه وعده قلدى يعنى نصرت وعده سى كه
اكا خلاف ايلمز وسنى دشمنلر ازرنه منصور ومظفر ايدجكدر ان الله تحقيق
تكرى تعالى عزيز وغالبدر ذو انتقام انتقام اسى در يعنى دشمنلردن كين آلجى در يوم تبدل
الارض بر كونده كه يربدل اولنه غير الارض بو يردن غيريه والسموات كوكلر دخى بدل
اولنه وتيسيرده ايدر يرتبديل اولدوغى طاغلرى دوز اتمكدر وكوك بدل اولدغى آى وكون
دوتلمق ويلدزلر دوكلمكدر ومعالمده بيورر كه كوكلرى جنت ايدوب يرلرى جهنم ايده لر
وعلى مرتضى ايدر كه يرى كومش وكوكى آلتون ايده لر ابن مسعود قولنده قيامت كونى كمشدن
بر يركتوره لر كه ازرنده اوت اولميه بو قول محكمدر وبرزوا لله وخلق ظاهر اوله لر قبرلرندن
چقه لر تكرى حسابى وجزاسيچون كه الواحد القهار بر در ذات پاكنده قهر ادجى در كافر و
عاصيلرى يعنى قهر ادجى بر تكرى حضرتنده طوره لر وترى المجرمين وكوره سن كناهكارلرى
كه مشركلردر يومئذ مقرنين اول كونده بربرى قاتنده باغلولر فى الاصفاد بندلرده
كه بوقغولردر يا قرين قلنمشدر هر برنه بر ديو كه دنياده آنك ياريدى سرابيلهم من
قطران وانلرك كوملكلرى وكيسولرى قطراندندر كه چره اغاجندن چقررلر وقيامتده
جهنم اهلنه سوره لر غليظ وچركن رايحه يله واودقتى يا قمغله عذاب اولنه لر وتغشى
وجوههم النار وانلرك يوزلرنى اود اورته وقپليه پس بو قطرانى قبرلردن چقدقلرندن
صكره سوره لر ليجزى الله تكرى تعالى جزا ورمكچون كل نفس هر كشيه ما كسبت قزندغى
يعنى اشلدكى نسنه نك جزاسنى ان الله تحقيق تكرى تعالى سريع الحساب تز حسابلودر
قوللره كه برينك حسابى غيرينك حسابندن منع ايلمز هذا بلاغ للناس بو قرآن
يا بو سوره ده اولان اوكت ارشمكدر يعنى كفايت ايدر آدميلره ولينذروا به وانلر آنكله
اوكتلنمك اچون وليعلموا وانلر بلمكچون انده ذكر اولان دليللرله آنى كه
انما هو اله واحد اول دكلدر الا بر تكرى وشريكى يوقدر وليذكر اولوا الالباب
واوكت دوتمغچون صاحب عقللر كه مناهى دن صقنه لر وامر ازره قيام كوستره لر كه

سعادته

سعادته ارشه لر انشاء الله تعالى سورة الحجر مكية تسع وتسعون آية بسم الله
الرحمن الرحيم الم حروف مقطعه ده علما چوق سوز دمشلردر بر جماعت آنك ازرنه در
كه اول بابده مطلقا سوز سويلمك حرامدر ينابيع ده كلمشدر كه فاروقدن بو حروفك معناسنى
صوردلر ايتدى اكر بن آنده سوز سويلرسم متكلف اولورن وبعضى ايدرلر هر حرف
بر اسمه اشارتدر شويله كه الر ده الف اسم الله اشارتدر ولام جبرائيله ورا رسول اسمنه
يعنى بو كلام تكرى تعالى دن رسوله جبرائيل واسطه سيله ارشبدر تلك آيات الكتاب بو
آيتلر كه كلور كتاب آيتلريدر وقرآن مبين وروشن قرآن يا حقى باطلدن بللو ادجى
وايتمشلر كه كتاب وقرآن بردر اما ايكى ادله ذكر اولندى هر آد معنايه دلالت ايدر و
قرآنك تنكيرى تعظيم اچوندر ربما يود الذين كفروا اى نيجه وقت كه اول وقتلرده سوز
كافر اولنلر وآرزو ايدرلر كه لو كانوا مسلمين كاشكى مسلمان اوله لردى ذرهم ياكلوا
قوانلرى كه هميشه ييلر ويتمتعوا وتمتع ايدوب كوننلر يمك اچمكله ويلههم الامل وانلرى
اميد وآرزو مشغول ايليه والديه فسوف يعلمون پس تز اولا كه حاللرن بله لر وعمللرنك
عاقبتن كوره لر وما اهلكنا من قرية وبز هيچ بر كوى اهلنى هلاك ايلمدك الا ولها
كتاب معلوم الا انلرك هلاكيچون بللو كتاب واردر يعنى مقدر اولمش زمان كه لوح محفوظده
يازلودر ما تسبق من امة اجلها الروكچمز هيچ بر امتك هلاكى وقتى وما يستاخرون
كرو دخى قلمزلر اول وقتدن يعنى مقدر اولان وقتدن اول هلاك اولمزلر ونه مقرر اولان
اجلدن صكره وقالوا يا ايها الذى وعرب كافرلرى ايتدلر اى اول كمسه كه نزل عليه الذكر
ازرنه قرآن اندرلدى انك لمجنون تحقيق سن ديوانه سن كه بزى حاضردن غايبه اوقورسن
يعنى تكريه بو سوزى استهزا ايله ددلر لو ما تاتينا بالملائكة دخى ايتدلر نيچون بزه فرشته لر
كتورمزسن تا كه سنك پيغمبرلغكه طانقلق وره لر ان كنت من الصادقين اكر سن كرچكلردن
بو دعويده يعنى اكر كرچك ايسك فرشته لر كتور كه سنك رسالتكه طانقلق وره لر حق
تعالى انلرك جوابنده بيوردى ما تنزل الملائكة فرشته لر اندرلمز وحفص صيغه متكلم
مع الغير له اوقور وملائكة منصوب ايدر يعنى بز كه خداوندز فرشته لرى كوندرمزز
الا بالحق الا حقله يا عذابله يعنى فرشته اصل صورتنده كورمك عذاب وقتنده كوريلور يا
اولم وقتنده وما كانوا اذا منظرين وانلره اول وقت مهلت ورلمز يعنى بو صورتله فرشته
كوندردكمز وقت همان هلاك اولورلر انا نحن نزلنا الذكر تحقيق بز اندردك قرآنى كه مؤمنلره
اكدرمق واوكت ورمكدر وذكر شرف معناسنه دخى كلور يعنى بو كتاب اوقينلره شرفدر وانا

الجزو الرابع عشر

نقدر مهلت ورلور وقچان هلاك اولور دوكلى

يا آخرته

له لحافظون تحقیق بز آنی صقلیجی لرز تغییر اولمقدن یعنی شیطان و آنکر تابعلری آنده باطلدن
برنسنه آرتره مزلر ولقد ارسلنا تحقیق بز پیغمبرلر کوندردک من قبلک سنک زمانکدن
اول فی شیع الاولین اولکیلر بولکلرنه عاد و ثمود و قوم صالح کبی وما یاتیهم
من رسول وانکره هیچ بر کلمدی انلری دعوت اتمکه الا کانوا به یستهزؤن الا که
انلر آنی استهزا ایدرلردی یعنی مسخره یه آلوب یکصولرلردی کذلک نسلکه انجلین که
کچن انبیایی کفار تکذیب ایدوب یکصولردی آنی قویارز فی قلوب المجرمین کافرلر
کوکلنه که سنک زمانکده در لا یؤمنون به قرآنه ایمان کتورمزلر وقد خلت وتحقیق
کچوبدر بوندن اوکدن سنة الاولین اولکیلر عادتی وطریقی که حقی قبول اتمدکلریچون
هلاک اولدلر بو مکه قومنه وعیددر که پیغمبرمزی تکذیب اتدلر ومعجزاتلری ظاهر اولدقدن
صکره فرشته لری طانق استدلر حق تعالی بیوردی ولو فتحنا علیهم واکر آچیدق ازرنه
بابا من السماء کوکدن بر قپو یعنی اکر فرشته لری طانق دلینلر ازرنه کوکدن بر قپو
آچیدق فظلوا فیه یعرجون پس هر کون فرشته لر انلرک نظرنه قرشو اول قپودن
یوقرو چقسلر واندن ینه اشغه انسلردی لقالوا انما سکرت ابصارنا غایت عنادو
کماندن ایدرلردی کوزلرمز اسرک اولدی یعنی کوزمزی بغلدلر بل نحن قوم مسحورون
بلکه بز بر قومز که سحر اولنمشز یعنی بزه سحر اتدلر ولقد جعلنا فی السماء بروجا
وتحقیق بز کوکده برجلر قلدق یعنی اون ایکی برج یارتدق وزیناها للناظرین
وآنی یلدزلرله زین اتدک وبزدک نظر ایدنلر چون وحفظناها وکوکلری صقلدق
وکوزلرز من کل شیطان رجیم هر سورلمش ولعنت اولنمش شیطاندن الا من استرق
السمع مکر اول شیطان که اوغرلینجه قولاق اوره یعنی فرشته لر سوزن اشدوب یرده
دوستلرنه تقریر ایده فاتبعه شهاب مبین پس انکر آردنجه کلور اودلو روشن یلدز
که اکا ارشب یاقر ابن عباسدن منقولدر که آدم ع م زماننده عیسی بن مریم وقتنه دکن
جنلر کوکه آغردی فرشته لر لوح محفوظدن درس اوقوردی انلردن سوز آلوب یره کلور
کاهنلردن دوستلرنه درلردی چون عیسی ع م طوغدی انلری کوکدن منع اتدلر وحضرت رسول ع م
طوغدقدن صکره دوکلی کوکلردن منع اولندلر وانلره آتمغچون اودلو یلدزلر مقرر اولدی وکهانت
قپولری بغلندی والارض مددناها ویری دخی چکدک یعنی دوشدک والقینا فیها
رواسی ویرده یوکسک ومحکم طاغلر برقدق یعنی یاردب ظاهر قلدق وانبتنا فیها
ویرده بتردک من کل شیء موزون هر طارتلمش نسنه دن یعنی معین مقدارله مقدر اولنده

پیغمبر

آیت دلینلر

یا موزون

یا موزون کوکجک معناسنه اوله یعنی یرده هر درلودن کوکجک نسنه لر بتردک اغاجلر واکنلر
کبی که هر برینک بر نفعی وار وجعلنا لکم فیها معایش ویرده سزه معیشتلر یعنی درلکلر
قلدق طعامدن ولباسدن ومن لستم له برازقین واول کمسه لری دخی که سز اکا
رزق ورجیلر دکلسز یعنی قوللر وخدمتکارلر وآیتمشلر که مرکبلر وحیوانلر بو تقدیرجه
من ما معناسنه اولور وان من شیء وهیچ برنسنه یوقدر که آدمی اکا محتاج اوله الا
عندنا خزائنه الا بزوم قتمزده در [illegible] آنک خزینه لری یعنی آنی وار
اتمکه بز قادرز وبزوم امرمز آلتنده در وما ننزله وبز آنی اندرمزز یعنی سزه ورمزز الا
بقدر معلوم الا بلنمش مقدارله که اندازه دن آرتق واکسک اولمز وارسلنا الریاح
لواقح وبز یوکلو ادجی یللر کوندردک یعنی اغاجلری یمشله یوکلو ایلر یا بولت قلدرجی
یللر فانزلنا من السماء ماء وکوکدن صو اندردک که یغمور صویی در فاسقیناکموه
پس اول صویی سزه اچردک وآنی تصرف اتدردک وما انتم له بخازنین وسز اول
صویی صقلیجیلر دکلسز قیوده وکولجکده وچشمه ده بلکه آنی صقلین بزز تاویلاتده
کلمشدر که سز تکرنک خزینه دارلری دکلسز یعنی آنک خزینه لری سزوک الکزده دکلدر وسز
خزینه ده قودغکز نسنه آنکدر وانا لنحن بدرستی وراستی بز نحیی ونمیت دری قلورز
تنلری اکا جان ورمکله واولدررز دخی جانن المغله ونحن الوارثون وبز وارثلرز یعنی
خلقک فناسندن صکره باقی یوز ولقد علمنا المستقدمین منکم وتحقیق بز بلورزسزدن
تقدیم ادنلری یعنی اوکردی اسلامه کلنلری ولقد علمنا المستاخرین ویقین وشکسز
بلدک کرو قلنلری دخی یا بلورز ای آدمیلر سزدن اوکدنکیلری که اولمشلردر آدم ع م
زماننده تا بو دمه کلنجه وصکره غیلری دخی که اولسه کرک تا قیامته دکن یا هر طوغمشی
کچمشلردن وهر طوغجاغی کلجکلردن یا بلبدرز کچن امتلری وبلورز آخرلری که محمد امتی در
وان ربک وتحقیق سنک پروردکارک هو یحشرهم اول جمع ایدر
یعنی اولکیلری وصکره غیلری وهر برنه جزاسن ورجکدر انه حکیم علیم تحقیق
اول حکمت اسی در کزلویی واشکاره بلجیدر ولقد خلقنا الانسان وتحقیق بز یارتدق
آدم اوغلانی من صلصال قوری بالچقدن که اکا ال اورجق آواز ایدر صاقسی کبی
من حمأ مسنون واول قره بالچقدن حاصل اولبدر مسنون یعنی قوقمش صو آلتنده چوق
یاتمغله حوضده وارمق دبنده اولان چمور کبی صاحب تبیان بیورر که حق تعالی آدمی قره
بالچقدن یارتدی اول وجهله که صویی طپراغ ازره یاغدردی بالچق اولنجه وبر مدت قودی

انلری

قرار بخه اندن صکره آنی تصویر قلدی و مسنون مصور معناسنه در یعنی صورتلنمش اندن
آنی قورو بخه قوری تاکه صاقسی ورته سنه ارشدی وَلَقَدْ خَلَقْنَاهُ وجان کیه بریلر
اتاسی درآنی یارتدق مِنْ قَبْلُ آدمی یارتمزدن اوکدن مِنْ نَارِ السَّمُومِ دوتنسز
اوتدن کیه یلدرم اندن حاصل اولور وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ وذکر ایله اول وقتی که
تکرکی فرشته لره ایدی یرده خلیفه یارتمغون إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا تحقیق بن آدم یارتجی
مِنْ صَلْصَالٍ قوری باچلقدن که حاصل اولجی در مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ قره باچلقدن
صورتلنمش یعنی آنکر شکلی قره باچلقدن اولور فَإِذَا سَوَّيْتُهُ پس قچنکه آنکر صورتن و
هیأتن راست ایدم یعنی دوزم وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي وآنکر اچنه اوفورم کندوجاندن
کوندرم یارتدم واول انکله درحال فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ پس آنکون دوشکر سجده
ایدیلرکن یعنی اکا سجده ایدوب دوشکر مراد اکا باشن اندرب مطیع اولکدر دمکدر
فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ پس فرشته لر سجده ایلدی یعنی باشن پره قودلر كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ انلرکه
دوکلسی تمام إِلَّا إِبْلِيسَ آنی الا شیطان تکبر لکدوتمرد لکدن ایدوب باشن چکدی وراضی
اولمدی أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ آدمه سجده ایدیجیلرله یعنی آدمه سجده ایدنلرله
اعتدی قَالَ يَا إِبْلِيسُ حق تعالی ایدی یا ابلیس مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ نولدی سکا وغرضکنه ادی که
أولیه سن مَعَ السَّاجِدِينَ سجده ایدیجیلرله یعنی سکا نولدی وبخون سن آدمه سجده ایدنلرله
اولمدکه واکا باشن اندرمدکه قَالَ لَمْ أَكُنْ ابلیس ایدی اولمدم وکلن لِأَسْجُدَ لِبَشَرٍ
که سجده ایدم برآدمیه یعنی بن آدمه سجده ایتمزن انکون که خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ آنی
قوری باچلقدن یارتدکه مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ قره قوقش جمور دن یعنی آدنی عناصردن
یارتدکه که طبراقدر وبنی اشرفندن که اولی اوندر پس لطیف روحانی بخون غلیظ جسمانیه
مطیع اولمه ابلیس آنکر ظاهر صورتنه نظر ایدردی وباطنندن غافلدی بلمدی که انکر اچنده
کنج معانی کزلودر قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا حق تعالی ابلیسه ایدی پس کوکدن چق یا جنتدن یا
فرشته لر تولکندن یا ملکر صورتندن یا اولدیغکر مرتبه دن فَإِنَّكَ رَجِيمٌ که تحقیق سن مردود
ومَلْعُونٌ سن یعنی خیر وکرامتدن سورلدکه وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ وتحقیق لعنت سنکر ازرکه در
یعنی ارا قلق وسورلمکر إِلَىٰ يَوْمِ الدِّينِ جزا کونه دکن قیامته دکن سکا
لعنت ایده لر واندن صکره سکا عذاب ارشه که اول لعنتی اوندن سن قَالَ رَبِّ ابلیس ایدی
ای پروردکارم فَأَنْظِرْنِي پس بکا مهلت ور دنی اولدرمه إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ برکونه دکن
که خلق قبره لر یعنی قیامته دکن ابلیس کرضی بویدی که اولیه زیرا بلوردی بعثدن صکره

اولم یوقدر

اولم یوقدر پس حق تعالی قبول ایدوب قَالَ فَإِنَّكَ ایدی تحقیق سن مِنَ الْمُنْظَرِينَ مهلت
ورلمشلردن سن یعنی سکا مهلت ورردم إِلَىٰ يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ بلنمش وقت کونه دکن
یعنی اولکی صور اورلنجه زیرا جمهور انکار نه درکه اولکی صوردن جمیع مخلوقات اولمه واکجی
صوردن دیرلر واکی نفخه نکرارکی قرقیل اولمه پس ابلیس قرقیل اولدن
یه دری قلدلر قَالَ رَبِّ ابلیس ایدی ای پروردکارم بِمَا أَغْوَيْتَنِي اندن اچرن بنی ازدوغکر
اچون لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ البته آدمیلر چون بزیم فِي الْأَرْضِ دنیا یرینه کیه دار غرور درو یعنی
ایدرلرکه بِمَا أَغْوَيْتَنِي دیه یکی بنا باب سببی دریعه بنی ازدوغکر سببله کناهلری انلره
کوزنه بزیم وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ وانلرکی جمیعنی اغوا ایله ازدرم إِلَّا عِبَادَكَ
مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ الا انلردن مخلص قوللرکه کیه شرکدن خالص در انلره بنم مکردوحیلم اثر
ایلر قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ حق تعالی ایدی بو ایمانه اخلاص بنم ازره طغرو
یولدر تنزه منزله ارشدر ردایدر لکه عَلَيَّ الی معناسنه دریعنی اخلاص بنده یکا طغرو یولدر
إِنَّ عِبَادِي تحقیق بنم قوللرم یعنی مخلصلر لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ سنکر انلرازره اغوایه
واز درمغه کوجکر یتمز وقادر دکلسن إِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ الا سکا اویانکه کیه
ازغونلردن انلردی ازدرمغه قادر اولورسن وَإِنَّ جَهَنَّمَ وتحقیق جهنم لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ
انلرکه جمیعسنکر وعده یی یردر یعنی دوکلی آنکن اویانکه لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ جهنمکر
یدی قپوسی وار در لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ هر قپویه چون انلردن جُزْءٌ مَقْسُومٌ قسمت اولنمش
برنصیب وار در مراد جهنم طبقه لری قپوسی در دیم بر طبقیه بر قوم مقرر اولمشدر جهنم
کناهکارلریدر اهل توحیدون لطفی کامل مقامی حطه جهودلریدر سعیر یلدزه طبقه کاهکار
سقر اوچی طبقه کجیم مشرکلریدر هاویه کشعره طبقه در منافقلر کرزنجر کافرلر
بیورکه طامونکر یارمز خلق عدد نجه یدی قپوسی وار جزص وحقد وحسد وغضب و
شهوت وکبر و عجب وترجمه رشف ده مذکور در که طامونکر قپوسی یدی اولمق آدمیکر
یدی اعضا سندندر که کوز و قولاق و دل و قارن و فرج و ال و ایاقدر ویدی عضوکی هریری
برقپودر بونلرکه سبیله طامویه کریلور إِنَّ الْمُتَّقِينَ تحقیق پرهیزکارلر یعنی اخلاص بنده یکا طغرو یولدر
صاقنلر فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ باغلر وپنجه لرده واقر بکارلرده دریعنی باغلرکه اندیشه چشمه لر اولدلر
اندن وبالدرن واندن یغری ادْخُلُوهَا فرشته لر متقیلره ایدرکه بو جنتکر بِسَلَامٍ آمنین
سلامتله جمیع افتلردن امین اولدیغکز حاله یا تکری سلامیله زوالدن امینکز اولب وَ
نَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ وطشره چکدرز جنت اهلنکر یورکلرنده اولان کینی که دنیاده

ومعین

بربرنه ايدرلر اخوانا جنسنه كون لر بربرنه قرداشلر اولدغي حالده يعني شفقت وه وتلقد
قرداشلر اولهرلر على سرر متقابلين التون وجواهر له بزنمش تختلر ازره بربرنه قرشو
اوتورلر لا يمسهم فيها نصب جنسنه انلره هيچ رنج وزحمت ارشمز زيرا اخرتده
راحت وخوشلقدر وما هم منها بمخرجين وانلر اندن هرگز چقمزلر وابدى جنسنه قالورلر
كتورمشلركه حضرت رسولمز مسجد حرامه كرب ضحا به شاذ وكولر كوردى ايتدى كه بو
خندان اولدغكز ندر صحابه رسولكر عتابن بلدلر ايت كلدى كه نبئ عبادى انى انا الغفور
بنم قوللرمه كه اني انا الغفور الرحيم تحقيق بن يا ريلجى يم استغفار ادنلرى رحمت
ادجى يم توبه ادنلره وان عذابي وبنم عذابم دخى توبه واستغفار ايتمينلره هو العذاب
الاليم اول عذابدركه يورگلرى يا قريا ندرر ونبئهم عن ضيف ابراهيم وانلره خبر ور
ابراهيم قونغدن يعنى اول اوج فرشته يا سكزكه صباحه مشتلغه ولوط قومنه هلاك
اتمكه ابراهيمه گلدلر دى اذ دخلوا عليه فقالوا سلاما بن گا
سلام ور دلر قال انا منكم وجلون ابراهيم ايتدى تحقيق بزدن قورقيلرز انجونكه
وقت گلدلر ودستورزاجر وگردلر يا آنكر طعام من يعدلر فرشته لر بوسوزى اشدب
قالوا لا توجل ايتدلر بزدن قورقمه انا نبشرك بدرستى بزسكا مشتلرز بغلام عليم
بر بلجى وعالم اوغلان كه آدى صباحقدر يعنى بالغ اولدغى وقت اكا پيغمبر لكدر ويرلور قال
ابشرتموني ابراهيم ايتدى بكا مشتلرمى سز على ان مسني الكبر بكا اولويا شلوق يعنى
پيرلكدن اردكى ازره بجه اوغلان اولور فبم تبشرون بس نيله ونه وجهله بكا بشارت ايدرسز
قالوا بشرناك بالحق ايتدلر بزسكا حقله مشتلرق نه شك وشبهه اوطقدر فلا تكن من
القانطين بس اميد گسجيلردن اولمه كه حق تعالى آدمى يوقدن وار ايلدى سز ايكى پيردن بر
اوغلان گتورمكه قادردر قال ومن يقنط ابراهيم ايتدى مكدركه اميد گسه من رحمة ربه
تكدرسى رحمتندن ونا اميد اولمه الا الضالون الا ازغونلركه تكدر نكمال قدرتن بلمزلر و
ابراهيم فرشته لرجو قلغن كورب فكر ايلدى كه يا گلوز بونلر بشارته گلدى بونلرك
بر غيرى لشكرى وار در قال فما خطبكم ايها المرسلون اى گوندركن
فرشته لر وقنده گدر سز قالوا انا ارسلنا ايتدلر تحقيق بزگوندرلدكه يعنى بزى گوندردلر
الى قوم مجرمين كافرلر قومنه يعنى لوط قومنه كه انلرى هلاك ايده وزرا آل لوط
ليكن لوط خاندانن كه اهل بيتي در انا لمنجوهم اجمعين تحقيق بزانلركه جميعن قورتريجلرز
انلرن زيانن ارمز الا امرأته قدرنا الا انكر عورتنى تقدير ايلدكه وبو يردق كه انها لمن

الغابرين

الغابرين اول كروقالمشلردن اولهرلر انلرگ شهرنده عذابجون هلاكيه تقدير كنمش اولمغله
اسناد اتمكر بونكر برله كه فعل الله مكدر قرب واختصاص اوتريدر فلما جاء آل لوط
المرسلون بس اول وقت كه لوط كرى اوى خلقنه فرشته لر گلدى قال انكم قوم منكرون
لوط ايتدى تحقيق سز بربلمدگم ويا دقوم سز يعنى بزى بلمز سز قالوا بل جئناك
ايتدلر بزيا دگشيلر دكلز بلكه سكا گلدگ بما كانوا فيه يمترون اول نسنه يله كه سنكر
قومگز جهل وعناد له انده گمان ايدرلردى يعنى انلره وعده اولنان عذابله گلدگ كه انلرايده
شك ايدرلردى واتيناك بالحق وسكا حقله گلدگ يعنى انلره عذابن كرچكدر وانا لصادقون
وتحقيق بزبو خبرده كرچكلرز انلره هلاكه اولسه گركدر فاسر باهلك بس اهلكى آلوب گيت و
بوشهردن چقگر بقطع من الليل گجه نكر بربارسنه يعنى بربخشى گجه گدن صكره واتبع
ادبارهم وسندن انلرگ آردنه اودى يعنى آردلرنجه گيت ولا يلتفت منكم احد وسزدن
بركمسه آردنه باقمسون تاكه عذاب هيبتن كورميه لر وامضوا وگدوگ حيث تؤمرون
قنده بويورلسكز يعنى هر قنده سنه بويرلديسه شامه يا مصره وسنكر اهلكر انده هلاك اولمزلر
وقضينا اليه وحكم ايلدك يا وحى اندگ اكا ذلك الامر اول اشى كه تفسير بودر ان
دابر هؤلاء تحقيق آلوطايفه نكر آردى واخرى مقطوع مصبحين كسيلمش ديغه گلور
صباحله قلرى حالده يعنى اى لوط سنكر قومگر سحر وقتنده هلاكه اولسه درگه انلرگ برسى
قلمز خبرده گلمشدركه چون لوط عورتى خوب يوزلو قوتلو گورمدى قومه خبر گوندرب بلدردى
وجاء اهل المدينة وشهر سكردم قومى لوط اونه گلدلر يستبشرون بربرنه مشتليب
اول خوب جمالنلرى كه فساده قصد اتمكلرى قال ان هؤلاء ضيفي لوط ايتدى تحقيق
بونلر بنم قونغدرم فلا تفضحون بس بنى رسواى ايلمگز انلره فساد ايدوب واتقوا الله
وتكيدن قورقگز گناه اتمكله ولا تخزون وبنى خوار وخجل اتمگز خلق ارسنده قالوا
اولم ننهك ايتدلر بزسنى نهى اتمدكمى عن العالمين عالملرى ضعلمقدن يعنى غريبلرى زيرا
اكثر انلرى بيلمزدن گلنلرى ايچدر لردى قال هؤلاء بناتي لوط ايتدى اشته بونلر بنم
قزلرمدر يعنى قومكر عورتلرى زيرا هم نبى كندوامتنه اتا مرتبه سنده در يا گندو قزلرى سنه
وره بن اسلام شرطيله ان كنتم فاعلين اكر بن ديدكمى اشليجى لرسكز لعمرك انهم
در لكر حيقون يا محمد انلر يعنى لوط قومى لفي سكرتهم يعمهون كندوسرخوشلقلرنده سركردان
يعنى غفلت وسكر اهلقده حيرانلردى كتورمشلركه لوط بم كندوايله نى شهردن چقردى و
جبرايل صبح وقتنده انلره نعره اوردى فاخذتهم الصيحة بس انلرى قتى هيبتلو وهلاكه اوجى

آواز دوتدی مشرقین انلر کون طوغدیغی وقتده کرچیلر کبی وجر ایدر انلرده کی شهرلرن
کتورب کوکه یقین الندی اندن باشی اشغه قلدی فجعلنا عالیها سافلها بن بزاول
شهرلرکه یوقرو سن اشغه قلدق یعنی زیروزبر ایدوب انلری هلاک ایلدک و امطرنا علیهم
وازرلرینه یاغدردق وایتمکلرکه اول قومدن حاضر اولیوب غیری ولایتنده بولنملرازرنه
حجارة من سجیل طاشلرکه قتی پاطقدن کابن وحاصلدر کرمدیکی یاطاشلرکه مم کشیلر
آدی ازرنده یازلویدی ان فی ذلک لآیات تحقیق بزلوط قومن هلاک ایتمکده بهرحال
عبرتلر وار در للمتوسمین نشانلر کرچون یعنی عقل املرینه کزیرکه لکه نظر ایدنلر
انلردن عبرت آلملر وانها لبسبیل مقیم وتحقیق موتفکه شهرلری یولاوستنده طورمقده
یعنی برر یولده کرکافله اکاوغرر وقتدن بکر وانکر آثارلرن کورر لر ان فی ذلک لآیة
تحقیق بوذکر اولنان شانه وعبرت وار در للمؤمنین موءمنلره که تکری نک قدرتنه
ایمان کتورر لر وان کان اصحاب الایکة لظالمین وتحقیق میشه املری که شعیب قومی در
ظالملرادی کفر وتکذیبله یعنی انلرکه شهرلری میشه لرواغاجلرارکسنده اولدیغیچون
ایکه قومی درلردی وشعیب مدین اهلنه واصحاب ایکیه کوندرلدی پس انلرانکا اوچیدلر
یاانلر اصحاب ایکه یاغاجه طبنلر ظالملردی لسلره فانتقمنا منهم پس انلردن کین
آلدق کوکلکلی یولت عذابیله وبوسوزلرشعراده ذکراولنور وانهما لبامام مبین
وتحقیق سدقوم وایکه یامدین روشن وبللویولاازره درکه خلق اول یردن کچر کروایکی
کورر لر ولقد کذب وتحقیق تکذیب ایلدی اصحاب الحجر المرسلین حجر دیارینی قومی
پیغمبرلری یعنی ثمود قومی صالحی وبرپیغمبری یالانلمق جمع پیغمبرلری یالان دوتمق کبی درو
آتیناهم آیاتنا وبرثمود قومنه کتابمزاتیلرن وردکه یاقدرتمزدلیللرن اکثر مفسرلر
آیاتدن معجزاته حمل ایدرلر وطاشدن دوه چقمق برمعجزدرکه چوق غرایب وار در بویکله
دوغمق وکدی چوقلغی کی جمیع قومه یترمی وبرکزدن برقیوصیون اچمی حاصل کلام
اولکه برثمود، قدرتمزاتیلرن وردکه فکانوا عنها معرضین پس انلراول آیتلردن یوز
دوندرجیلردی وکانوا ینحتون ویونرلردی وکسرلردی من الجبال بیوتا طاغلردن
اولرایدرلردی امنین امین اولدقلری حالده یعنی اولدقلرینه وثوقلغلدن یاصاندلرکه اول اولر
کیدولری عذابدن خلقلرانده امین اولورلر فاخذتهم الصیحة پس انلری قتی نعره وقوتی
مصبحین صباحلدقلری حالده یعنی سحر وقتنده جبرایلک قتی نعره اوردی که یورکلری پاره
وزهره کری چاکه اولدی دوکلسی هلاکه اولدلر فما اغنی عنهم

پس انلردن

آنده

آواز دوتدی مشرقین انلر کون طوغدیغی وقتده کرچیلر کبی وجر ایدر انلرده کی شهرلرن
کتورب کوکه یقین الندی اندن باشی اشغه قلدی فجعلنا عالیها سافلها بن بزاول
شهرلرکه یوقرو سن اشغه قلدق یعنی زیروزبر ایدوب انلری هلاکه ایلدک و امطرنا علیهم
وازرلرینه یاغدردق وایتمکلرکه اول قومدن حاضر اولیوب غیری ولایتنده بولنملرازرنه
حجارة من سجیل طاشلرکه قتی پاطقدن کابن وحاصلدر کرمدیکی یاطاشلرکه مم کشیلر
آدی ازرنده یازلویدی ان فی ذلک لآیات تحقیق بزلوط قومن هلاکه ایتمکده بهرحال
عبرتلر وار در للمتوسمین نشانلر کرچون یعنی عقل املرینه کزیرکه لکه نظر ایدنلر
انلردن عبرت آلملر وانها لبسبیل مقیم وتحقیق موتفکه شهرلری یولاوستنده طورمقده
یعنی برر یولده کرکافله اکاوغرر وقتدن بکر وانکر آثارلرن کورر لر ان فی ذلک لآیة
تحقیق بوذکر اولنان شانه وعبرت وار در للمؤمنین موءمنلره که تکری نک قدرتنه
ایمان کتورر لر وان کان اصحاب الایکة لظالمین وتحقیق میشه املری که شعیب قومی در
ظالملرادی کفر وتکذیبله یعنی انلرکه شهرلری میشه لرواغاجلرارکسنده اولدیغیچون
ایکه قومی درلردی وشعیب مدین اهلنه واصحاب ایکیه کوندرلدی پس انلرانکا اوچیدلر
یاانلر اصحاب ایکه یاغاجه طبنلر ظالملردی لسلره فانتقمنا منهم پس انلردن کین
آلدق کوکلکلی یولت عذابیله وبوسوزلرشعراده ذکراولنور وانهما لبامام مبین
وتحقیق سدقوم وایکه یامدین روشن وبللویولاازره درکه خلق اول یردن کچر کروایکی
کورر لر ولقد کذب وتحقیق تکذیب ایلدی اصحاب الحجر المرسلین حجر دیارینی قومی
پیغمبرلری یعنی ثمود قومی صالحی وبرپیغمبری یالانلمق جمع پیغمبرلری یالان دوتمق کبی درو
آتیناهم آیاتنا وبرثمود قومنه کتابمزاتیلرن وردکه یاقدرتمزدلیللرن اکثر مفسرلر
آیاتدن معجزاته حمل ایدرلر وطاشدن دوه چقمق برمعجزدرکه چوق غرایب وار در بویکله
دوغمق وکدی چوقلغی کی جمیع قومه یترمی وبرکزدن برقیوصیون اچمی حاصل کلام
اولکه برثمود، قدرتمزاتیلرن وردکه فکانوا عنها معرضین پس انلراول آیتلردن یوز
دوندرجیلردی وکانوا ینحتون ویونرلردی وکسرلردی من الجبال بیوتا طاغلردن
اولرایدرلردی امنین امین اولدقلری حالده یعنی اولدقلرینه وثوقلغلدن یاصاندلرکه اول اولر
کیدولری عذابدن خلقلرانده امین اولورلر فاخذتهم الصیحة پس انلری قتی نعره وقوتی
مصبحین صباحلدقلری حالده یعنی سحر وقتنده جبرایلک قتی نعره اوردی که یورکلری پاره
وزهره کری چاکه اولدی دوکلسی هلاکه اولدلر فما اغنی عنهم

پس انلردن دفع ایلدی ویارمدی ما کانوا یکسبون قزندقلری نسنه مال وقناعتدن
یابنا الله کلری اولر وما خلقنا السموات والارض وبزیارتمدق کوکلری ویری
وما بینهما الا بالحق وانلرکه ارط لزنه اولان نسنه دخی الا حکمتله یاحق ظاهر
اولمقچون یاحقی بیان ایتمکچون وان الساعة لآتیة وتحقیق قیامت کلجی درو حق
تعالی سنکر انتقامیکی مکذبلردن آلور فاصفح الصفح الجمیل پس بکر کوکلکز یعنی عفو
ایلهکندو نفسکز حقنی وانتقامدن فراغت ایلهبعضی ایدرکه بوحکم آیت سیفله منسوخدر
ان ربک بدرستی سنکر پروردکارکز هو الخلاق العلیم اولدر خلایقی یاردجی بلجی درو فاق
ونفاق اهلی احسابه نزولده کتورمشلرکه قریشدن یدی کاروان انواع طعام ولباسله بر
کونده مکیه کلدلر صاحب تیسیر بویورر که بعضی صحابه ایتدلرکه موءمنلرآج وعریان کچنلر
ومشرکلرکه بوبخه نعمتی اولق اندندر آیت کلدی که ولقد آتیناک وتحقیق بزسکا وردک
سبعا من المثانی یدی آیت مثانی دن که قرآندر وبویدی آیت یدی قافله دن یکرمدیدر
آیتلردن مراد فاتحه سوره سی در وایتمکله مراد قرآن اولدن یدی سوره درکه اکاسبع
طوال درلر یایدی حامیم سوره سی که عرایس قرآندر وقرآنه مثانی دخی آنکچونکه احکام
وقصه لرآنده مثنی اولمشدر یعنی تکرار والقرآن العظیم واولوقرآنه دخی که انکر قدری برقدر
قیمتده اولدر وآدمه سنکر خوانه چوقدر قرآنکر عطف سبع المثانی یه عطف عام
قبیلندن اولور خاص ازرنه لا تمدن عینیک چکمه الی کوزکی یعنی اچمه نظر اغمه
الی ما متعنا به انلری کوندردکمز نسنه ازواجا منهم کافرلردن چفتلر اکارغبت
اتمکدر وجه لمکدن نهی اتمکدر نظر دخی دخل یعنی کافرلرکه مم نوعنه یهود ونصاری
ومجوس وبتنه طبنلر وردکمز نسنه مایل اولمه کم اول بغایت خوار وحقیر وآزوند اعتبار در
سکا ارزانی قلدقمز فضل وکمالکه نسبت ولا تحزن علیهم وقیغولنمه انلر ایمان کتورمدکلری یارنلرکه ازره
کهنواودر ویشلر در واخفض جناحک للمؤمنین ولطف دوست واندر قناعدکی یعنی
تواضع ایله للمؤمنین موءمنلره وانلر یومشقلق کوستر کشف الاسراره ایدر قنت
اشغه اتمکر ایوخلقلق وتواضعدن کنایتدر وقل انی انا النذیر ویاکلری ایتدیکه یامحمد تحقیق بن انا النذیر
المبین بن بللواوکت قورقدیجی یم یعنی تکری نک اوزنه بیان ایدرم اکراعیان کتورمکز
سزه عذاب کوندررز کما انزلنا نشانکز بزاندردکه علی المقتسمین قسمت ایدیجیلرازره یعنی
قرآنی بخش اولنلرازرنه عذاب اندرحکمز کبی الذین جعلوا القرآن انلرکه قرآنی قلدکر عضین
پاره پاره یعنی بولکر بولکر بخش اتدلر وبچه نوعله وصف اتدلر سحر وشعر وکهانت ودوزمه یالان

اوكليلر حكايتي كبي عين المعاني ده ايدر كه بزم اجدادي بقه سوديكي بغدار وبري دخي غلي
اكورحي وبري عنكبوت وبر بري بر سون الوب استهزا ايدر لرحي وانلر اون ايكي
كشيدي فوربكر بس تنكر كه جقيجون يا محمد لنسئلنهم اجمعين البته انلرك جميعنه سؤال
اتسه وذكر كه وانلر صورز عما كانوا يعملون انلر اشلدوكي تقبيح وتكذيبدن نقلدركه
حضرت رسول اعم كوندر لدكدن صكره اوچ يلدن كز خلقي كز لو دعوت اتدكي اندن جبرائيل كلوب
بو آيتي كتوردي فاصدع بما تؤمر بس اشكاره ايله ودعوتي ظاهر قيل سكا بويركدن نسيله
اوامر ونواهيدن واعرض عن المشركين ديوز دوندرمشركلردن وانلرك التفات امته
كتور مثلدركه قريشه اولوكندن بش كشي پيغمبري زياده ايجدر لردي ورسولي بم قتنه كه ه
كورسلر استهزا ايدوب مسخره يه آلورلردي آز زمانده هلاك اولدلر بو آيت نازل اولدي
انا كفيناك المستهزئين تحقيق بزسكا كفايت اتدكه يعني استهزا اتدنلرك شرين كندن
دفع ايلدكه انلري هلاك اتمكله الذين يجعلون انلر كه شريك ايدرلر مع الله الها آخر
تكرير يله غيري باطل معبودي يعني بتلري تكريه اورتاغ ايدرلر فسوف يعلمون پس
تزاوله كه اشكنكه عاقبتين يله لر وجزا دقتنه حاللرن كورلر ولقد نعلم وتحقيق بزبلورز
آنكه انك يضيق صدرك سنكر كوكسكر يعني يورككر طارلور بما يقولون كافرلر سويلديكي
نسيله تكريه شكه كتور مكدوقرآنه طعن اتمكدن وسيني يكصوملق كبي يعني سكا كافرلركه كوزي
دشوار كلور واجنورسن فسبح بحمد ربك بس تسبيح ايله تكرك شكري وسپاسيله يعني
سبحان الله وبحمده دي وكن من الساجدين وسجده اديجيلردن اول يعني غاز قيلنلردن صاحب
كشف الاسرار بيورركه بزسنكر طارلدغكدن آكاه مز وسكا ارشن بيكانه لرعضه سندن خبردار
سن حضور قبله غازكه مشاهده ميدانه درو دوست مشاهده سيله بلا جلكر آسان
اولسه واعبد ربك وتكرك طاب واكا عبادت ايله حتى ياتيك اليقين تاكا اولم كلنجه
يقين دن مراد اولدر زيرا اولم مخلوقه كا نسنه دن حاصل كلام اولكه دنيا دن اولدقجه اكا
طاب وانكر عبادتدن الدن قوه تعجون الله تعالى سورة النحل مكية مائة وثمانون و
عشرون آية بسم الله الرحمن الرحيم اتى امر الله يقين كلدي تكري فرمانى قيامت قوپمسنه
يا كفار عذابنه فلا تستعجلوه پس اكا اومكر وكلمه سنى تز لتمكر وقتى ارشمه كتور مشلدركه
پيغمبرم كافرلري قيامتله قورقدردي وانلر اكا تعجيل ايدردكتور دلرحي آيت كلدي كه اول يقين
كلدي اومكر ايتدكرسن ديدكلر واقع اولورسه حقكر شريكلري كه بتلردر بزي اندن خلاص ايلر
حق تعالى بيوردي سبحانه وتعالى پاك ومنزه در تكري تعالى ويوجه در عما يشركون انلر اورتاغ

اتدكلرندن وشريكلر تكري عذابين انلردن منع اتمزلر ينزل الملائكة اندرر فرشته لري بالروح
من امره وحيله يا قرآنله كه كوكلر حياتنه سبب در يا روح براولو فرشته در تيماندن ايدر
بعضي برفرشته اعظم الاكه روح آنكله درواكر ازر، كوزجي در آدميلرده حفظه كبي على من
يشاء دلدوكي كمسه ازره من عباده قوللرندن كه پيغمبر لغه لايق اولدوكي ملائكه دليله انلره
ايدرزكه ان انذروا اعلموا قورقدكزي يعني خلقه اعلام ايدوكه وبلدركه انه لا اله الا انا آنكه
عبادته لايق تكري يوقدر الا كه بن وشريكم يوقدر فاتقون بس بندن قورقكز وبندن غيريه
طلمكه كه سن عذاب ايدرم خلق السموات كوكلري يارتدي والارض بالحق ويري دخي طغرو
حكمله يا حقي خلقه بلدرمكون تعالى عما يشركون تكري تعالى يوجه در انلر شريك
اتدوكندن خلق الانسان يارتدي آدمي من نطفة منى صويندن كه جانسز در پس انكر
شكلن وصورتن دوزب اكا عقل وفهم وردي فاذا هو پس اول وقت اول خصيم مبين
بللوواشكاره جدل ادجي در يعني بحث ايدرودلركه سوزيني مجتمله ثابت ايده واداتي
بن خلف حرمكه جوركه مكويكي رسوله كتورب ايتدي مكدركه بويله درلو حق تعالى آيت كوندردي
كه بو اولدكه جانسزادي اكا عقل ونطق وردكه بحثدي بزوملهجادله ايدرنجون اول
يا رتمغي صكره يعنه دليل اعزكه اكا قادر اولدن بوكا دخي قادر اولور والانعام وحيوانلري
دخي كه سكز نوعي سون انعامده مذكور در خلقها لكم سزه وكون يارتدي وانتفعلركه لكم
ما بعده متعلقدر يعني سزه فيها دفء انلرده اورتمو وار در يعني يوكدن وقيلدن كيسو
كه صوغي دفع ايلر ومنافع وفايده لردخي سد ويغرت وكراوبنمكه وتجارت كبي واندن غيري
ومنها تاكلون وانلردن يرسز سد ويغ ويغرت كبي يا ايتدن وليج يا غدن ولكم فيها
جمال وسزه بوحيوانلرده زينت وآرايش وار در حين تريحون اغشم اوكتور دكز
وقت وحين تسرحون واوتلاغه صايلي ورد كلكز وقت دخي يعني اغشم يرلره كلوب
صباح اوتلاغه كتمه لرنده سزه زينت وار در وتحمل اثقالكم ويوكلركزي كتور ياتلركزي
الى بلد بر شهره دكن كه لم تكونوا بالغيه سزاكا ارشمج دكل سز يعني اغير يوكله يا پياده
ارشمز سز الا بشق الانفس الا نفسلر زحمتيله وقتي لغيله ارشرسز مكه اهلنه بيورركه
تجار تكزده متاعكزي شامدن يمنه وغيري يه الله ورسز مكه تمام مشقتله يه حق تعالى
سزه بوحيوانلري انعام اتدي ان ربكم تحقيق سزوكه تكركز لرؤف رحيم شفقتلو ورحمتلو در كه
بز خدمت سزه نعمت وردي اشتركجي در كه سز حيوانلر يارتدي تاكه سزه زحمت چكيه سزوده
الخيل والبغال والحمير لتركبوها واتلر يارتدي وقطر لردخي واجمير لتركبوها واتكلر تاكه سز انلره بنسز

وَزِينَةً وآرايش وحي كه كندوكزي بز يوسز وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ وحي يارد رسز
بلدكلكز نسنه لري حيوانلردن وقوشلردن وصوجانورلري كه انلري بلمز سز يا فرشته لر
يا قاف آردنده غي مخلوقات وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وتكري ازره در طغرويول كه
دين اسلامدر يا اورته يول كه حقه يا انكرازره در طغرويول طورغرمق يا كوستركه
وجوب طريقيلدكل بلكه فضل ورحمت يوزندن وَمِنْهَا جَائِرٌ ويوللركه بعضسي انكريدر
ومقصددن ازاق يعني غيري ملت كوفرشركه كبي يا هوا وبدعت وَلَوْ شَاءَ واكر تكري
تعالى لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ سزوكه جميعكزي يول كوستردي توبه وتوفيق وردي
دوكلكز طغرويول بولوردكز هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ اول تكريدر اندرن مِنَ السَّمَاءِ مَاءً كوكدن
يا بولتدن يا كوكدن بولت ازره وبولتدن يه يغمور صويني لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ سزوچون
اول صودن اچمكزوار وَمِنْهُ شَجَرٌ واندن اغاج واوت بتر كه فِيهِ تُسِيمُونَ اول
اوتده طواركزاوتلدرسز يُنْبِتُ لَكُمْ بز بتوررز سزوچون وحمض غيبتله اوقويلغه
حق تعالى سزوچون بتوررر بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ كوكصويله اكني حراثه مين نسنه در
وزيتون اغاجن وحي وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وخرما اغاجلرن واوزملري وحي حراد
باغلردر وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وبم درلو يمشلردن كه دنياده ممكن اولهزيرا جميع يمشلر
اولمز الا جنتده إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً تحقيق بوذكراولان قدرت خدايه وحكمته الهيه
روشن دليلدر وشافي واردر لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ برقومه كه بولشلرده تأمل وتفكر ايدرلر
وانكر قدرتن وحكمتن انكلرلركه بودوكلي برداندن بتوب بوداقلنوروم برينكدرلو
بچكلي ويمشي اولورشكلي ولونى ولذتي برداولمز بودوكلي انكر قدرتيله اندر وَسَخَّرَ لَكُمُ
اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وسنه رام اتدي نفع اچون بحيلكوندزي بري آرايش اچون وبري راحت
اچون وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وكونشله ايي حي يمشلر وَالنُّجُومُ انكلر پشرب اولدر مسخرون ويللر وايللر
حاصل بولمكون وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ويلدزلرحي مطيعلر درتكري امريله كه
دوكلكز بمرور دكاريدر إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ تحقيق بوآيلرده دليللر وار درصانع
حكيمكز بركلنه لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ برقومه كه تعقل ايدرلر وحكمت اكللرلر زيرا هيچ نسنه يوقدركه
كزافن يارد خله بلكه دوكلي اشيا حكمت ازرنه در وَمَا ذَرَأَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ وحي سزه
مسخر ايلدي سزه نفع اچون يارتدغي نسنه يرپوزنده يعني جميع نسنه كه سزانلره محتاجكز
مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ انكر رنكلري مختلف اولدغي حالده يعني شكللري وصورتلري درلو درلو در
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً تحقيق بومخلوقاته دلالت وعلامت وارحق تعالى وحدانيته لِقَوْمٍ

يذكرون

يَذَّكَّرُونَ برقومه كه آنكر صنعتن وقدرتن يا دايده لر وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ واول تكري
مسخر اتدي دكزي سزه منفعت اچون بري اولكه آنده حيد ايدرسز لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا سز
اندن يمكزون تازه اتي كه بالقدر وَتَسْتَخْرِجُونَ مِنْهُ وحي دريايه طالوب اندن چقرسز
حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا زينت وبزكه كه آيدكيرسز يعني اينجو وموجان عورتلرينز كيدرار لكز چون
وَتَرَى الْفُلْكَ وكورسن كميلري مَوَاخِرَ فِيهِ دريايه يورر لر وصويي يارجيلر وَلِتَبْتَغُوا
مِنْ فَضْلِهِ وحي دكز مسخر اولدغي انكچون بندركه سزالتيه سز تكري فضلندن يا دكز فايده سندن
كه رزق كيكز لكنه سبب در وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ اولاكم سز تكرينكر نعمتلرينه شكر ايلهكز كه دكزي
مسخر قلدي وكمي ترتيب اتدي زيرا بوادولو نعمتدركه فكر قلوبري فايده لوقيلدي وَأَلْقَى
فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ ويردي يوكسكر محكم طاغلر برقدي يعني يارتدي أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ تا يرسزوكلمه
مَيْلٍ اتيه واكليه يعني حركت ايدوب دوكرنيه وَأَنْهَارًا ويردي ارمقلدوحي يارتدي نيل وفرات
ودجله وجيحون وسيحون كبي دونلركه امثالي وَسُبُلًا وحي يردي يولرظاهر قلدي تاكه سز
هريره وان سز لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ اولاكه سز يول بولكز وقصداتدكلكز منزله ان سز وَعَلَامَاتٍ
وحي يولانلرن بيداقلدي مسافرلرن طاغلره دكيلركبي واندن غيري وَبِالنَّجْمِ ويلدزلره
حي اولكدر ويدي كرّ يلدزي ودونلركه امثالي هُمْ يَهْتَدُونَ انلر يعني قريش قوريه ويكشه
يول بولورلر وجميع مسافرلرحي أَفَمَنْ يَخْلُقُ پس اول كه يارد ر بوحوكلي مخلوقاتكه
ذكراولندي كَمَنْ لَا يَخْلُقُ يارتمين كمسه كبي در مراد تكريدن غيريه طلنلر در عيسى وغيري و
ملائكه و بتلر يعني خالقكر مخلوقه هيچ مشابهتي يوقدر بوعاجزي قادرشريكيكر
اتمكز غايتده جهلدر أَفَلَا تَذَكَّرُونَ پس بونلري ذكرايلمز سز يعني يا دايلكه اعتقادكزي
آكليه سز وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ واكر صايعق دلسكز تكري نعمتلرني كه سزه ارزاني قلدي
لَا تُحْصُوهَا ايزي صيايه مزسز وچون انكر نعمتي صاغشدن عاجزسز پس انكر شكرن نجه
يرنه كتورورسز إِنَّ اللَّهَ تحقيق تكري تعالى لَغَفُورٌ رَحِيمٌ يارلغيجي مراكر شكرده تقصير اتسكز
كمنعتي سزدن آلمز وَاللَّهُ يَعْلَمُ وتكري تعالى بلور مَا تُسِرُّونَ كزلدكلكز نسنه اعتقادكزدن
وَمَا تُعْلِنُونَ وآشكاره اتدكلكزي وحي آعمال وافعالدن وَالَّذِينَ يَدْعُونَ وانلركه
چغرلريغه مكه كافرلري مِنْ دُونِ اللَّهِ تكريدن غيري باطل معبودلرني لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا
برنسنه يارتمزلر يعني قادر دكللر درو بخه يارده لر وَهُمْ يُخْلَقُونَ حال بوكه آنلر يارد ولورلر
يعني انلري آدم اوغلني دوزر واكر كه وجودي مخلوقه محتاج اولهغير يلده نه اكي ايده لر
أَمْوَاتٌ غَيْرُ أَحْيَاءٍ اول بتلر اولولردر هري دكللر جمادات كبي كورمزلر وسويلمزلر وَمَا يَشْعُرُونَ

رحمت اچون در

ایان یبعثون وانلر بلمز لر بقن قویرلور لر یا بتہ طنلر بلمز لر پس چون کندولرکہ دیکر نہ
وقت دریکلن بلمیرلر کندولرہ طنلر بخ جزا اوہ بلورلر الٰھکم الٰہ واحد سزوکہ
تکر کزای آدمیلر بر تکریدر کہ اندن غری معبود دیعقدر فالذین لا یؤمنون بالآخرۃ
پس اول مکہ لرکہ آخرتہ انا غزلر یعنی بعثی تصدیق اتمزلر قلوبہم منکرۃ کوکللری
بلیجی در وحقی قبول ایتمیجی وہم مستکبرون وانلر سرکشلر در پیغمبرہ اوعقدن وتکبر لکلر
ایدرلر لا جرم ان اللہ البتہ وشکسز تکری تعالی یعلم ما یسرون بلور
انلر کزلدوکی نسنہ رسولہ مکر اتمکدن وما یعلنون واشکارا ایتدکلرن دخی انکلہ جنکر اتمکدن
انہ لا یحب المستکبرین تحقیق تکری تعالی سوکی تکبر لکلر ادملری کہ توحیدن و
پیغمبری تصدیق اتمکدن بو یکلنورلر واذا قیل لہم وچون تکبر لرن ایدلسہ یعنی تابعلری
وادناکری اولولر نہ صورہ لرکہ ماذا انزل ربکم نہ نسنہ اندردی تکرکز محمد ازرہ بوسوز
استہزا طریقیلہ ای قالوا اساطیر الاولین ایدرلر حی کہ کوندرلن اولکیلر حکایہ لریدر
یعنی یلغی نسنہ کوندرمدی واول اوقدغی تخمشہ کافرلر افسانہ لریدر بوسوزلہ قومی ازدیرمق
وحقدن بیوردی کہ یوعملی اشلدلر لیحملوا اوزارہم کاملۃ انلر تمام کنا ہلرن کتورمکون
یعنی کنا ہلری یوکن کتورمکلری جکلر یوم القیمۃ قیامت کونندہ ومن اوزار الذین وانلرلطف
کنا ہلرندن دخی کہ یضلونہم بغیر علم انلرہ ضلالتہ ازدرمکلری وحقدن یولدن چقمقلرینہ بغیر علم علمسز ومعرفتسز
یعنی انلر کندوکفرلری عقوبتن وانلری جہلرینا دانلغلہ ازدرمقلری عذابدن دخی جکرکر
الا ساء ما یزرون بلکہ کہ انلرنہ یامان یوکی جکمکلر لرقد مکر الذین من قبلہم تحقیق مکر
ایلدی مکہ قومندن اولکیلر انبیایہ قصد وتکذیبلہ فاتی اللہ بنیانہم پس انلرکہ بنالرینہ
تکری عذابنہ کلدی من القواعد بنیادلرندن کہ تغلیر یدر یعنی بنالری خرابہ تکری اوری
کلدی فخر علیہم السقف پس اولرنکراوستی یعنی اورتوبی ازرلرینہ دوشدی من فوقہم
انلرکہ ازرندن یعنی اول اوکی اوستی دوشدی اندن دیوارلری یقلدی وبوقتی خرابہ و
انلرکہ ھلاکنہ اشارتدر بعضی انکر ازرنہ درکہ بونبادن مراد نمرودکی بابلدہ یاپدغی
کوشکدر کہ یوکسکلکی بشیوز ارشوندی وبعضی ایدرکہ ایکی فرسنکدی وتکری امریلہ
قتی یل اسوب آنکر باشنہ دکن اندی وباقی کی نمرود یلہ اولری ازرہ دوشدی واندن
ھیستلو آواز ظاہر اولدی دقومکرد لی مختلف اولدی محمد جریر طبری ایدرنمرود زمانندہ
دوکللی قومکرد لی سریانی ادی وکوشکی یقلدغی وقت دللر مختلف اولب ہم قوم بردل سویلیکہ
باشلدی وعاملہ تیشہ ای دل ظاہم اولدی پس حق تعالی خبرورکہ بونلردن اوکہ نکیلر دخی مکر

اتدلر یعنی نمرود وآنکر تابعلری بزدرجی آنلرکہ بناسی خرابنہ حکم ایلدکہ واتیہم العذاب و
آنلرہ عذاب کلدی من حیث لا یشعرون بلدکلری یردن یعنی امیدلرندکلری وقت یا
سزمدکلری یردن دھیاطی ایدر بوعذابدن مراد اوزیر کہ نمرود لشکرنہ حوالہ اولندی
ونمرودی ھلاک اتدی ثم یوم القیمۃ اندن صکره قیامت کونندہ یخزیہم انلری رسوای ایدہ
عذاب اتمکلہ ویقول این وحق تعالی ایدہ قیامت کونندہ کہ قنی شرکائی الذین بنم اولدیغم
یعنی سز انلری بنم شریکلرم صانیر دکز کنتم تشاقون فیہم سز انلرده یعنی پیغمبرلر ومومنلرہ
حقنده عناد ایدیوب خلاف ایدر دکز قال الذین اوتوا العلم ایدہ انلرکہ علم ورلدلر یعنی
اہل علم انبیادن وملایکہ دن یا عالملرکہ خلقی حق توحیدنہ اوقودلر ایدہ لر ان الخزی
الیوم تحقیق خوارلق ورسوایلق بوکون والسوء علی الکافرین ویارمزلق دخی یعنی ابدی
عذاب کافرلرازرہ در الذین تتوفیہم الملایکۃ اول کافرلرکہ فرشتہ لرانلرکہ جانن آلور
عذاب وعقابلہ ظالمی انفسہم نفسلرینہ ظالم اولدقلری حالدہ کفر وعصیانلہ وچون اولمی
آنکار کوردلر فالقوا السلم پس صلحہ برقدلرکہ توحیدنہ اقرار اتدلر یا حقہ
بیون ورتبہ ایتدلر ما کنا نعمل من سوء بزیارمزلق اشلمزدکہ کفر ومعاصی دن یعنی ظلم
وشرکہ منکر اولدلر حق تعالی بیورہ کہ بلی بلی کافرایدکز ومعصیت اشلدکز ان اللہ علیم
تحقیق تکری تعالی بلیجی در بما کنتم تعملون سز اشلدکلکز نسنہ وانکر ازرہ سزدن جزا اورسہ کرکدر و
جزا اولدرکہ انلری ایدہ لر فادخلوا ابواب جہنم پس کرکہ جہنم قپولرینہ یا طبقہ لرینہ سز وچون
حاضر لغندر خالدین فیہا انده دایم قلدغکز حالدہ یعنی جہنم سز فلبئس مثوی المتکبرین
پس نہ یارمزیر ونہ یاوز مقامدر جہنم تکبر لکدن خبرده کلدکدر کہ عرب قبیلہ لری بازار
کونلرنده مکہ یہ کلہ لرکوندرب پیغمبردن خبر صورر لردی وکوندرلن مکہ کفاره صورردی کہ
محمد ازرہ نسنہ انزل ایدرلردی کہ بچکلرکہ افسانہ لری وقیل للذین اتقوا وقتن ایدلسہ
کفردن وشرکدن پرہیزادنلر یعنی مومنلرہ کہ ماذا انزل ربکم نہ نسنہ اندردی سزوکی تکرکز
قالوا خیرا ایدرلردی کہ خیر وایکلکر اندردی مراد قرآندر کہ جمیع خیر وحسنات سبب در
للذین احسنوا انلر کہ ایکلکر اتدلر اقوال وافعالدہ یا لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ دیدلر
فی ھذہ الدنیا حسنۃ بو دنیاسرایندہ کوبکر عوض وارر فتح ونصر تلو ولدار الآخرۃ
خیر وبہر حال اخرت سرایکر ثوابنہ یکر کدر بو دنیای فانیدن ولنعم دار المتقین ونہ
کوبکدر متقیلر اوی کہ جنت در وایتشلر کہ دنیا کوبکدر سرایدر کہ آنده اخرتدن ازق حاضر نور
جنات عدن متقیلر اوی عدن اوچاقلریدر کہ قیامت کونندہ یدخلونہا انکار کررلر ارشاد اولنہ

نتاکہ چکدی

تجري من تحتها الانهار منزللرنك يا اغاجلرنك آلتندن بولك بولك صولر اقر لهم فيها ما
يشاؤن انلره جنتده واردر هر نكه دلسه لر درلو لذاتدن وجنت اهلنك هر برنه ورلن نسنه
راضي وقانع اولهلر كذلك نجزي بونجلين جزا ورر الله المتقين تكري تعالى متقيلره كه كناهلردن
پرهيز ايدرلر الذين تتوفيهم الملائكة اول متقيلر كه فرشته لر تكري تعالى امريله انلري
اولدرر يعني جانلرن قبض ايدرلر طيبين پاك اولدقلري حالده شرك وعصياندن يا
خوشلغله كه ملائكه انلره بشارت ايده لر وتعظيم يوزندن يقولون سلام عليكم
ايدرلر تكريدن سلامدر ازركزه ويارركه فرشته لر سلامي اوله [illegible] وآندن صكره ايدرلر
يارن كه قبردن قوپه سز ادخلوا الجنة جنته كيرك كه سز وكچون حاضر لنمشدر بما كنتم تعملون
عمل اتدككز اچون خير وحسناتدن هل ينظرون كافرلر انتظارمي ايدرلر يعني منتظر دكللردر
الا ان تاتيهم الملائكة الا كندولره فرشته لر كلمسنه جانلرن المغچون او ياتي امر
ربك يا تكرك فرماني كله انلري عذابله هلاك اتمكه بونلره كوز دوترلر كذلك فعل الذين
بونلرك شركي وتكذيبي كبي اشلدي انلركه من قبلهم بونلردن اول كچدلر پس انلر عذابله
هلاك اولدلر وما ظلمهم الله وتكري تعالى انلره ظلم ايلمدي هلاك اتمكله ولكن كانوا انفسهم
يظلمون وليكن انلر كفر ومعصيتله كندولره ظلم ايدرلردي توحيده وانبيايه ايمان كتورمزلردي
فاصابهم پس انلره ارشدي سيئات ما عملوا اشلدكلري يارمزلقلر جزاسي وحاق
بهم وانلره اندي يعني احاطه ايدوب قپلدي ما كانوا به يستهزؤن اول نسنه كه آنكله
استهزا ايدرلردي يعني مسخره يه الدقلري نسنه نك وبالي كه عذابله هلاك اولدلر وقال الذين
اشركوا وايتدي انلركه تكريه شرك كتوردلر يعني اورتاغ ايدنلر ايتدي لو شاء الله اكر تكري
تعالى دلسه ما عبدنا بز طپمزدق وعبادت اتمزدك من دونه من شيء تكريدن غيري
هيچ بر نسنه نحن ولا آباؤنا بزونه بزوم اتالرمز ولا حرمنا وحرام دخي اتمزدك
من دونه من شيء تكري حكمنسز هيچ نسنه بحيره وسايبه كبي واندن غيري مشركلر
بو سوزي استهزا ايله ددلر اعتقادله دكل زيرا كه تكري تعالى ايتدي كذلك فعل الذين بو
مكه اهلنك عملي كبي اشلدي انلركه من قبلهم بونلردن كلدلر يعني اولكيلر دخي بو مكه كافرلري
كبي اشلدلر شرك وتكذيبدن وحلالي حرام وحرامي حلال اتدلر فهل على الرسل پس پيغمبرلر
ازره وارمي در يعني يوقدر الا البلاغ المبين الا اشكاره خبر كورمك يا حق يولني
ظاهر اتمكدر قبول ايدنه سعادت واتمينه شقاوت حاصل اولور وهر بري جزاسن كورسه
ولقد بعثنا وتحقيق بز كوندردك في كل امة رسولا هر امت اراسنه بر پيغمبر نتاكه سني بو

يعني سلام اولنمسن درلر

اوكدن

كرك

امته

امته كوندردك وجميع انبيايه بيوردق كه قومه ايده لر ان اعبدوا الله آني كه كرچك تكريه
طاپك واجتنبوا الطاغوت وپرهيز ايلك واراغ اولك بته يا شيطانه طاپمقدن وطاغوت
اولدركه تكريدن غيري اوله هر نه اولورسه فمنهم من هدى الله پس انلردن كمسه واركه يعني
انلرك بعضسنه تكري تعالى يول كوستردي وايمانه توفيق وردي ومنهم من حقت وانلردن
كمسه واركه واجب اولدي عليه الضلالة انك ازره آزغنلق يعني بعضسنه آزغنلق
واجب اولدي تكري خذلاني سببيله فسيروا في الارض پس يورك اي مشركلر وسير ايلك
يرده فانظروا كيف كان پس باقك نجه ادي عاقبة المكذبين عاقبتي واخري تكذيب
ايدنلر يعني عاد وثمود ديارندن كچك وفكرت وعبرت نظريله باقك وكورك كه انلرك
حالي روشن اوله فان الله پس تحقيق تكري تعالى لا يهدي من يضل يول كوسترمز آزدرغي
كمسيه يعني آزدغن دلدوكنه وما لهم من ناصرين وكمراهلره ياران ويارد مجيلردن هيچ كمسه
بولنمز كه انلردن عذابي دفع ايده لر تبيانده كلمشدر كه مسلمانلردن برنك بر كافر ازره دينني
واردي آنك طلبنه واردي اثناي كلامده ايتدي تكري حقيچون كه اولمكدن صكره انك ديدارنه
اميد ايدرم كافر ايتدي اولمكدن صكره ينه درلمك اميدن ايدرمسن مسلمان ايتدي بلي كافر
كندو دينني ازره قتي آند اچدي كه اولمكدن صكره كمسه درلمز آيت كلدي كه واقسموا بالله
وآند اچدلر تكري تعالايه جهد ايمانهم آندلرنك قتي رغن يعني محكم آند اچمكده جهد اتدلر وايتدلر
لا يبعث الله تكري تعالى قوپرمز يعني ينه درلتمز من يموت بلى اولن كمسه بلي ايجابدر نفيدن
صكره يعني بلي انلري يردن قوپرر وعدا عليه حقا حق وعده تكري ازره واكا وفا ايدر خلاف
ايلمز ولكن اكثر الناس وليكن آدميلرك چوغي لا يعلمون بلمزلر كه انك وعده سي راست
ودرستدر ليبين لهم الذي حق تعالى انلري ينه درلدر انلره بيان اتمكچون اول نسنه كه يختلفون
فيه انلر انده اختلاف ايدرلر بعث وحشر قولندن وليعلم الذين كفروا ودخي بلمكچون
كافر اولنلر كه انهم كانوا كاذبين تحقيق كندولر يلانجيلردي قيامته انكار اتمكده انما
قولنا لشيء بزوم سوزمز دكلدر بر نسنه يه اذا اردناه الا قچان آني يارتمق دلسه وز
ان نقول له اول نسنه يه ايدرز كن فيكون اول پس اولور ملخص سوز اولكه بز اشيايي يارتمق
دلسه وز اكا همان اول درز اولور وجوده كلور يعني بز سزي يوقدن وار ايلدك اولمكدن
صكره دري قلمغه قادرز والذين هاجروا في الله وانلركه وطنلرندن كوچدلر حقه كتمكده و
انك رضاسيچون من بعد ما ظلموا كندولره ظلم اولندقدن صكره مراد صحابه دن انلردركه قريش
ظلمندن حبشه هجرت اتدلر حق تعالى وعده قلدي كه لنبوئنهم البته انلره يرورم وزويرلندرز

تكذيب ايدنلرك

ان تحرص على هديهم

نتاكه

فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً بو دنیاده ایلکلیه یعنی کوچکلر شهر که مدینه در وایتیلر که حسنه دن مراد غنیمت در وَلَأَجْرُ الْآخِرَةِ اَكْبَرُ والبته آخرت مزدی اولور قدر دنیا غنیمتلدن لوه كَانُوا يَعْلَمُونَ اگر کافرلر بلور لرسه که جهاجرلن اگه جهاد نه بله مزد ویرلور انلر ایمان وهجرته موافقت ایدرلردی یا اگر جهاجر لر بله لردی زحمته ومشقته نظر اتمزلردی الَّذِينَ صَبَرُوا اول جهاجرلر که صبر ایدلر وطنلرندن ایرملغه وکفاره ایذاسنه وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ وپروردگاریلری ازه توکل ایدرلر وکندولشلرن اکا قوزلر کتورمشلر که قریش کافرلری ایتدلر حق تعالی آدمی پیغمبر کوندرمکدن منزه در بلکه ملسه فرشته کوندرمیدی وخلقی دعوت ایدرمیدی انلره سوزی رد نه ایت کوندردی که وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ وبزسندن اول پیغمبر کوندرمدکه إِلَّا رِجَالًا نُّوحِي إِلَيْهِمْ الا آدمی ارنلر که انلره ملایکه دلیله وحی اولنوردی وحفص صیغه متکلم اوقور یعنی بزانلره وحی ایدردک مخصوص سوز اولدر که حق تعالی رسالته آدم اوغلنی کوندرر فرشته کوندرمز فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ بن صورة کتاب انملدن یعنی انلره که عالملرنه إِن كُنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ اگر سز بلمز سکز تا معلوم ایده سز که جمیع کوندرلن پیغمبرلر بشر آدمی وکللر بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ بللو معجزلرله ویازلمش کتابلرله وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ واندردک سکا قرآنی که حقی اکلمکله سبب هر لتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ سن آدمیلره بللوبیان اتمکجون یعنی بلدرمکجون مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ انلره اندرلن نسنه اوامر ونواهی دن که قرآن اجنده در وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ اولاکم انلر فکر ایده لرو بله لرکه بو کلام مخلوق دکللر أَفَأَمِنَ الَّذِينَ بس امینی اولدی انلرکه مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ یاوز مکرلرلر اتدلر یعنی انبیایی هلاک اتمکه حیلر لر اتدلر یا حراد بز جماعتدر که پیغمبرمزه مکر اتدلر بیورر که انلر امینلرمی در أَن يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ تکری تعالی انلری یره بکور مکدن نقاکه قارونی یره یوتدردی أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ یا انلره عذاب کلمکدن مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ بلمدکلری واینداغدکلری یردن لوط قومنه کلدوکی کبی أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقَلُّبِهِمْ یا انلری عذاب دوته دوتمکلرنده یعنی شهرلرن تجارته وارب گلکده یا انلر دولشکده برییاندن یا ندن دوندکلری وقت فَمَا هُم بِمُعْجِزِينَ بس انلر تکری یی عاجزاد جیلر دکللر کندوعذابندن أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَىٰ تَخَوُّفٍ یا انلری امینلرمدر که تکری تعالی انلری دوته چکلر قورقوسی ازره یعنی اوکیلرن اولان عذابه کندولرن اشکمکدن فَإِنَّ رَبَّكُمْ بس تحقیق سزوکه تکرکز لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ شفقتلو درقوللرنه امیر کیجی درعذابلرن تعجیل اتمز أَوَلَمْ يَرَوْا یا بوکافرلر کورمزلری وباتمزلری إِلَىٰ مَا خَلَقَ اللَّهُ مِن شَيْءٍ تکری تعالی

یارتدخی

یارتدخی نسنه که حکمتله یارغشدر يَتَفَيَّأُ ظِلَالُهُ دونر کولگه لری عَنِ الْيَمِينِ وَالشَّمَائِلِ صاغدن وصولدن یعنی هر طرفدن سُجَّدًا لِّلَّهِ تکریه سجده ایدوب یعنی تکری امرنه مطیع ومنقاد لردر یوزین قورلر وَهُمْ دَاخِرُونَ انلر خوار وحقیر لرکن یعنی خضوع وخشوع ایدرلر وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وتکریه سجده ایدرکولکده اولان عُلویلر وَمَا فِي الْأَرْضِ مِن دَابَّةٍ ویرده اولان سفلیلر دخی جانورلردن وَالْمَلَائِكَةُ وفرشتلر دخی سجده ایدرلر وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ وآنلر تکبر کلکتمزلر آنکر عبادتندن وبوایوجهی سجده در قرآن سجده لرندن يَخَافُونَ رَبَّهُم قورقرلر تکریلریی عذابندن که ناگاه کوندره مِّن فَوْقِهِمْ اوزرلرندن که غالب وقاهر در وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ وانلر لر طوع ورغبتله کندولره بویرلنی تکریه طابع وذکر اتمکی وَقَالَ اللَّهُ وتکری تعالی ابتدی لَا تَتَّخِذُوا إِلَٰهَيْنِ اثْنَيْنِ ایکی معبود ایدمکز إِثْنَيْنِ تاکید چوندر إِنَّمَا هُوَ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ اول دکلدر الا بر تکری که عالملرکه معبود ایدر واولوهیت انکا لایقدر اندن غیریلر باطلدر فَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ بس بندن قورقکز یعنتدن متکلم دوغکز مبالغه در ترتیب ده و تخویف ده وَلَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وتکرکدر کولکده ویرلرده اولان نسنه یعنی دوکل انکر مخلوق وعملوکیدر وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا وانکدر واجب ولازم طاعت یا انکدر باقی وثابت دین یا انکدر دایم جزا که منقطع اولمز یعنی مطیعه ثواب وعاصیه عقاب اتمکر أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَتَّقُونَ بس تکریدن غیری مکه تغی قورقرسز که عاجزلردر نفعه وضره کوجلری یتمز ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ اندن صکره چکن سزه قتی رزق ارسه فقروفاقه وقحط کبی فَإِلَيْهِ تَجْأَرُونَ بس اکا تضرع وزاری ایدرسز وانکر درکاهنه یوزدوترسز ثُمَّ إِذَا كَشَفَ الضُّرَّ عَنكُمْ اندن صکره سزدن زیانی وزحمتی کیدردکی وقت که اکاچغرسز إِذَا فَرِيقٌ مِّنكُم اول وقت سزدن بر بولکی یعنی کافرلر بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ خدالرینه شریک کتورلر محققدر انکدازرنه درکه تکریدن غیری نسنه لری اختیار اتمکر شرک کدر لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ کافراولسونلر انلره وردیکمز نعمتلره بلاومحنت کشف اتمکدن فَتَمَتَّعُوا بس تمتع ایلکز ویکز امر تهدید در یعنی ای نعمته کافراولنلر ایکز اوج کون مراد کرچه اولکز و دنیایله کونکز فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ بس تزاولاکه اشکز عاقبتنی بلاسکز وحالکز کورسکز یو اهل کفر قتی رق وعیددر وَيَجْعَلُونَ لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَصِيبًا وکافرلر بلمیندکه نصیب مقرر ایدرلر یعنی بتلره که انلرکه علمی یوقدر یاکندولر بلمز بتلر شفاعتندن وانلره نصیب قلورلر مِّمَّا رَزَقْنَاهُمْ انلره ورد کمز نعمتدن اکنلر وطوارلکی تاکه سوزه انعامده جکری تا للّٰه

لَتُسْـَٔلُنَّ تكرى چقجقون صورّ لسكز كزرگ قيامت كونى عَمَّا كُنتُمْ تَفْتَرُونَ سزافرا اتدكز
ويلان سويله كمكز نسنه دن كه بتلره تكرى درسز واكندن وطوار دن نصيب المكله
انلرحق شفاعت امند ايدرسز وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ وتكريه قزلر قلورلر يعنى انكر قزلرى
دار درلر خراعه وكنانه كبى كه ملايكه تكرى قزلريدر وبنو مليح ايدرلر دى
كه حق تعا جنسله مصاهرت اتدى وملايكه انلردن طوغدى سُبْحَانَهُ تكرى تعا پاكدر انلر كه
قولدن كه تكرنكر قزلرّوار درلر وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ وكندولره ارزو اتدكلرن ودله كلرن
قلورلر يعنى ارككلرى وانلرله نازايدرلر وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنثَىٰ وقتكه مشتلنسه و
خبورلسه انلركه برسى وشى طوغملة يعنى كافرلركه برنه خبرورسلركه قزكه طوغدى ظَلَّ
وَجْهُهُ مُسْوَدًّا يوزى قره اولور غمدن وقوم ارسلندن اوتاغمدن وَهُوَ كَظِيمٌ واول
خشمدن طولر وغضه كلور عورتنه كه نجون قزطوغدى يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ كزلنور و
پنهان اولور خلقدن وكندو قومندن كزلر وفكر دوشر كه أَيُمْسِكُهُ عَلَىٰ هُونٍ مشتلدغى نسنه نكر يارعر لغمدن
يعنى كندو قومندن كزلر وفكر دوشر كه أَيُمْسِكُهُ عَلَىٰ هُونٍ اول طغانى دوشون وصقلسون
خورلق ودلت ازره أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ يا كزلسون وكومسونى طراغ اچنه يعنى قزله
يرن كومه نتاكه بنو تميم وبنو مضر طغان قزلرى درله قبره قويارلردى أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ
بلكز كه مشركلر حكم اتدوكى يارمزنسنه در يعنى قزكه انلركه قسمتى قدرى وحرمتى يوقدر تكريه
نسبت ايدرلر لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ اولكسلركه انا غزلر بِالْآخِرَةِ آخرت سراينه
مَثَلُ السَّوْءِ مثللر وصفتلر ياوزرغى درعورته خشم اتمكر وقزى حكمكر ودريكن دفنى
اتمكر كبى وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ وتكرنكدريوجه ركه مثلر يعنى صفت كه عورت واوغلاندن منزه
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ واولدر غالب وقادر كفارنابكار كى هلاكنه حكم اتدجى انلره مهلت
ورمكله تاوقت معلوم دكن وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ واكر تكرى تعا آدميلرى دوتيدى
يعنى كافرلرى بِظُلْمِهِمْ ظلملريله يعنى كفرلرندن اترو هلاكه اديدى مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِن دَابَّةٍ
يرازرنده برجانور قوزدى كفرلرى شوملغيله وَلَٰكِن يُؤَخِّرُهُمْ وليكن انلرى كرو دتر
ومهلت ورر إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى تا آده ورملش يعنى بللو وقته دكن كه اولم يا عذاب كونى در
فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ پس چقنكه انلره وقتلرى كلسه كه اولمدر يا مقدر اولان عذاب وقتى
لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً اندن برساعت كرو قلمزلر وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ الرّوحى حكمزلر
برساعت بلكه همان وعده ارجكر اولورلر يا عذاب اولنورلر پس تكرنكر وعده سى ارتندوكى
وقت هم بريجزلسن كورر وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ وتكريه قلورلر يعنى حكم ايدرلر مَا يَكْرَهُونَ

كريه كوردكلرى

كريه كوردكلرى وسوء مدكلرى نسنه يعنى قزلر يا اولدقده وسردارلقدن اكارثيكر ايدرلر
وَتَصِفُ أَلْسِنَتُهُمُ الْكَذِبَ وبونكر برله دللرى وصف ايدرياليانى يعنى يالان سويليوب
ايدرلر أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَىٰ كه جنت كندولركدر يا كوبجكر جزا كافرلر ايدرلردى كه اكر فرضا
بزتكريه دونسه وزنده انكى قسمتى ايو حرمتده وار حقا بيورركه يالان سويلرلر لَا جَرَمَ
أَنَّ لَهُمُ النَّارَ حقا كه بويله دكلدر يارن قيامت كونى تحقيق جهنم انلركه اولور وَأَنَّهُم
مُّفْرَطُونَ وتركنكر انلرتركه اولنمش اولهلرادوراجنده ومشركلرى ذم ايدوب عاقبتلرى
نيدوكن بلدردكدن صكره رسولهم تسلى ورب بيوردى تَاللَّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا تكرى حقيجون تحقيق
بزكوندردكه پيغمبرلرى إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ امتلره سنكر زمانكدن اول فَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ
پس شيطان انلره بزدى يعنى ابليس اوكرتدى أَعْمَالَهُمْ انلركه عملرين كه انبيايى تكذيب
اتدلر فَهُوَ وَلِيُّهُمُ الْيَوْمَ پس شيطان انلركه دوستى در بوكون يعنى سنكر زمانكر كافرلريله دوستلق
ايدرلر وانلركه نظانه چركين عملرى بزرّلرتا كه سنى يالان حقه لر وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وانلره وجوه
يعنى ايليه وانكر تا بعلرنه يارن اچدجى عذاب وار در وَمَا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ و
بزسنكر ازركه كتاب كوندرمدكه كه قرآندر إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي الا انكون كه بيان ايده سن
وروشن قيله سن آدميلره اول نسنه كه اختلفوا فِيهِ اندا ختلاف اتدلر توحيد واخرت
اوزندن وَهُدًى وَرَحْمَةً وكتابنى اندر مدكه الايول كوستريجى ورحمت اچون لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ بر قومه كه اكا انانه لر وتصديق ايده لر وَاللَّهُ أَنزَلَ وتكرى تعا اندردى مِنَ
السَّمَاءِ مَاءً كوكدن يا بولتدن صويى فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ پس اول صويله يرى درلتدى
بَعْدَ مَوْتِهَا اولدوكندن صكره يعنى يغورلة تاندن لندردى صولب قورودقدن صكره و
ايتملر كه كوكدن قرآن اندردى كه موءمنلر حياتنه سبب در پس قرآنله اولمش كوكللرى
درلتدى إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً تحقيق بوذكراولانده بمرحال آشكاره نشانه وار در لِّقَوْمٍ
يَسْمَعُونَ بر قوم كه عقل وانصاف قولغيله اشدرلر وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً وبدرستى
سزدچون حيوانلرده عبرت وار در جهالت بسيله اكلمز سُقِيكُم مِّمَّا فِي بُطُونِهِ سنه
اچورزر قزلرنده اولانكر بعضسندن يعنى صغر وقيون ودوه سندى مِن بَيْنِ فَرْثٍ
وَدَمٍ سركين يعنى تزكله قانه ارلسندن لَّبَنًا خَالِصًا خالص وپاك سوت كه قان رنكندن وتزكه
رايحه سندن آرو در سَائِغًا لِّلشَّارِبِينَ يوتمجى وبوغزدن تراپ اچنلر چون ابن عباس بيورر
كه چون حيوان علف يه آنكر قرنده پخته اولب بشر اوج طبقه ظاهر اولور اكغه يكى فرث
اولور كه تزكدر واورتاسى سوت واعلاسى قان اولور پس قان طرلره كدر وسوت مه يه كلور وتزكه

واعتبارسز

بغر صقدن حقّ وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ وسزوبكون خرما اغلمزدن عسل وباغلرده
اوزملروارکه تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا اندن مست اولجلر دوتر سز يعنى انلرده صوغى
ايدرسز بوآيت صوغى حرام اولمزدن اوكدن نازل اولمشدر يا خرما دن وموزدن اولان
شرابدر ومفسرلردن ابو عبيده ايدر كه سكر سركه در لر يعنى اندن سركه ايدرسز وَرِزْقًا
حَسَنًا دوكجكر رزقه دخى خرما وموبز وبكمز كبى اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَآيَةً تحقيق بوتانده و
قورى يغلرده عقل دليللر واردر قدرت الهيه وحكمت بارى يه لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ بر
قومه تعقل ايدرلر وبلورلر كه بو دوكلى نعمتى حق تعالى كندو فضلندن قولكه ارزانى قلمشدر
وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ والهام ايلدى سنكر تكره بال آرولرينه يعنى كوكلرنه بر قدرى اَنِ
اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا آيتى كه طاغلردن اولرايدنكر يعنى طاغ يا رقلرنده كوجكلر
دوزكه كه بجك صنعت درو مِنَ الشَّجَرِ واغاجلردن دخى اولرايدنكر يعنى طاغلرده
واغاجلرده يدايدنكر ثُمَّ كُلِي مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ اندن صكره
يكرمى دوكلكز يمشلردن طتلو واچى مراد درلو بجكلردن فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ پس يورمكه
تكرى يوللرينه يعنى بال ايلكده سزه كوستردكى والهام اتدوكى طريقده ذُلُلًا ذليل لرايله
يعنى آنكر امرينه منقاد وارام اولدغكز حالده وبجون آرو تكرى امريله بجكلر نوكللردن
اوتلر انلركه قرنلرنده طتلو شيره كبى اولور وآيتك قوصغى قيشن كونلرده ذخيره اچون نتاكه حق تعالى
بيورر يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا انلركه قرنلرندن چقر اَشْرِبَةٌ مُخْتَلِفٌ اَلْوَانُهُ
شربت يعنى بال كرنكلرى برنه بكز مزيعنى آق بال اوغل بالى درکه كنجه آرولرنده اوصرو بال
اورتمه ياشلودن وقزل بال پيرآرودن اولور وقه وشيل آرواقع اولور وايتمشلركه بال
رنكى مختلف اولمق يل فصللرى مختلف اولمقدندر فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ اول شرابده شفا
وارد رآدميلره يعنى مرض اچون طبيبلر بالدن معجون ايدرلر صحته سبب اولور وايدرلر
ضمير قرآنه راجعدر كه آندن كوكللرى شفاوار در يالى عسل ظاهر درحه وقرآن باطن مرضنه
دوادر اول قالبه مرضلرن زايل ايدر وبو قلب دردنه علاج ايلر اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَآيَةً تحقيق
بوعسل امرنده روشن حجت وار در قدرت ربانيه لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ بر قومه كه تكرى
تعالينكر بوبجلين قدر تلرنده فكر ايدرلر وبو نعمتلرينه شكرين يرنه كتورلر وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ و
حق تعالى يا رتدى سزى ويوقدن وار ايلدى ثُمَّ يَتَوَفَّاكُمْ اندن صكره سزى اولدررو برکردى
يوغ ايدر وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ وسزدن بعضكز وار درکه دونلرلر ايلى اَرْذَلِ الْعُمُرِ عمر خورلغنه

ورند كانى يا وزرغنه يعنى ابيرلكه يتمش بش ياسكسن ياطقسان ياشدر لِكَيْلَا يَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ
شَيْئًا تاكه اول پيرهيچ نسنه بيلمه بلدوكندن صكره يعنى يه اوغلانلق حالنه دونرلر وتقدم
دخيا على ايدر مراد كافرلركه زيرا مسلمانلر آرتمز الا كرامت وعقل زياده اولورلر اِنَّ
اللَّهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ تحقيق تكرى حق انلركه بجزن بلمى درقادر درجميع شيلرنه هيچ عجزى يوقدر
وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ وتكرى حق مفضل قلدى يعنى ارتق ايلدى بعضكزى عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ
بعضى ازره رزقده يعنى دنيا مالنده بجكزى بجكزدن ازره زياده اتدى برى بايى وبرى يوحسل
وبرى افندى وبرى جاكر اولدى فَمَا الَّذِينَ فُضِّلُوا پس دكلدر انلركه زياده اولندلر مالده
يعنى انلركه مال سبيله اولو وباى وقول قوروشن اتى اولدلر دكللر بِرَادِّي رِزْقِهِمْ كندو
رزقلرن دوندرجيلر يعنى ورجى وبخش ادجيلر عَلَىٰ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ انلركه الكرى مالكر
اولدغى نسنه ازره يعنى خواجه لركندو مالدن قوللرنه ورمزلر اكرافنديلر قوللكرى مالنده
كندولرنه شريكيراتسلر فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ پس اول افنديلر مالدار لقده قوللرله يكسان و
برابراولورلر تيسيردر بيورركه خطاب عرب مشركلرنه در كه تلبيه ده لبيك لا شريك لكَ
الا شريكا هو لكَ حق تعالى بيورركه سز مالده كندو قوللركزى سزنه شريك اولمغى جايزكورمزسز
پس الوهيتده بتلر بكا شريك اولمغى نجه روا كورورسز اَفَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ پس
تكرى نعمتنه انكاريى ايدرسز وحفص غيبتله اوقور يعنى كافرلر اكا انكار ايدرلر چونكه
ثابت اولدى كه جميع نعمت تكرىدن در پس بتلرى اكا شريك ايتمك انكر نعمتنه منكر اولمقدر وَاللَّهُ
جَعَلَ لَكُمْ وتكرى تعالى سزه وكون قلدى مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا سزدوكه نفسكزدن جفتلر يعنى
حق تعالى سزدوكى جنسكزدن ايى اده ميلر سزه عورتلر يارتدى تاكه آنلرله آرام ايده سز وَ
جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وسزه عورتلركزدن قلدى بَنِينَ وَحَفَدَةً اوغللر وقزلريا
اوغل اوغللرى يا كويكلر يا اوكى اوغللر كه غيرى ازدندر وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ و
سزه پاكلردن ولذيذلردن رزق وردى كه جيمكز انكر رزقنه محتاجلر سز اَفَبِالْبَاطِلِ
يُؤْمِنُونَ پس مشركلر باطله وهمزنه يه مى انانورلر وباطل اعتقاد ايدرلر وَبِنِعْمَتِ اللَّهِ و
تكرى تعالى نعمتنه هُمْ يَكْفُرُونَ انلر كافرلر اولورلر وباطل اعتقاد ايدرلر كه بتلر شفاعت ايدر
ايدرلر ونعمت تكرى جماد تيدر يا باطل بحيرى وسايبه دن حرام اتدكلرى ونعمت تكرى سوى
انلره حلال اتدوكى نسنه وايتمشلركه باطل شيطاندر اكا انانورلر ونعمت كه رسول الله درعم اكا
ايمان كتورمزلر وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وطرلر تكريدن غيرى وعبادت ايدرلر مَا لَا يَمْلِكُ
لَهُمْ رِزْقًا اول نسنه كه انلره رزق ورمكه مالك وقادر دكلدر مِنَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ كوكلردن

یعنی یغمور ویردن یعنی نبات ملخص سوز اولدر که کافرلر بر نسنه یه طپرلر که انلره
هیچ بر یردن رزق ورمکز اللرندن کلمز وَلَا يَسْتَطِيعُونَ وکوجلری دخی یتمز که رزق ورلر
ومقرردر که عبادت نعمت شکریدر وهیچ یاردوب رزق ورمکدن اولو نعمت اولمز وبو
ایکی صفت تکرنکدر بتلرک دکل فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ پس تکریه مثللر اورمک اول
وجهله که بتلری اکا شریک ایدرسز إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ تحقیق تکری تعالی بلور سوزکز فسادینی وَأَنْتُمْ
لَا تَعْلَمُونَ وسز بلمزسز کندو بطلانکزی وتکری تعالی کندو یچون وانلرک باطل معبودلریچون
ایکی مثل کتوردی اول بیوردی ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا حق تعالی مثل اوردی وتشبیه ایلدی واول قنقی در
عَبْدًا مَمْلُوكًا بر صتون النمش قولی که مکاتب دکلدر واذن ورلمش که اول لَا يَقْدِرُ عَلَى
شَيْءٍ قادر اولمز هیچ بر نسنه یه نفعه وضره کوجی یتمز وَمَنْ رَزَقْنَاهُ رِزْقًا حَسَنًا واول
کمسنه که اکا رزق وردک کوکجک رزق یعنی چوق وزحمت سز که انی تصرف ایدر فَهُوَ يُنْفِقُ
مِنْهُ پس اول رزق ورلن کشی اول رزقدن نفقه ایلر سِرًّا وَجَهْرًا کزلو واشکاره یعنی هر
نجه دلسه خرج ایدر وکمسه دن قورقمز هَلْ يَسْتَوُونَ هیچ برابر اولورلرمی یعنی اولمزلر قدر و
مرتبه ده وقوللر افندی اجازتن سز هیچ بر نسنه یه قادر اولمزلر وایتمشلر که بو مثل مؤمنله کافر
حقنده در مؤمندن مراد صدیقدر وکافردن ابو جهل الْحَمْدُ لِلَّهِ جمیع ثنا وستایش تکرنکدر که
دوکلی نعمتلر مولاسی در بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ بلکه انلرک چوغی یعنی دوکلسی بلمزلر وانک
نعمتنه شکر اتمزلر پس اول بر مثلی دخی بیان ایدر وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا وتکری تعالی بر مثل اوردی
وپیدا قلدی رَجُلَيْنِ ایکی کشیله أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ انلرک برسی دلسزدر وشبهه سز اول انادن
دلسز طغر سویلمز واشتمز لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ کوجی یتمز هیچ بر نسنه یه یعنی نه سوز اکلر ونه اشدر
وَهُوَ كَلٌّ عَلَى مَوْلَاهُ واول بو دوکلی عیبله اغر یوکدر افندیسی ازره وزحمتدر أَيْنَمَا
يُوَجِّهْهُ انی هر قنده که کوندرسه وبر اشه متوجه اتسه لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ خیر له کلمز یعنی بر
اش باشرمز ونه کندو جواب ورر ونه کمسنک جوابن اکلر هَلْ يَسْتَوِي هُوَ هیچ اول
دلسز برابر اولورمی وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ اول کمسیله که عدلله وحقله بویرر یعنی اشلر
باشرر ودرست سوز سویلر وعدل بر صفتدر که جمیع فضل وکرم انده مندرجدر وَهُوَ عَلَى
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ واول کندو نفسنده طغر ویول ودرست سیرت ازره در که هر قنده که توجه
اتسه مقصد مقصوده ارشر پس نتا که بو دلسز بی حاصل فصیح کامل له برابر دکلدر بتلر
دخی تکریله برابر اولمز وایتمشلر که بو مثل دخی مؤمن وکافر اچوندر کتورمشلر که قریش کافرلری
استهزا ایوزندن قیامت قوپمه سنه تعجیل ایدرلردی آیت کلدی که وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

وتکرنکدر

وتکرنکدر کوکلر غیبنی بلمک ویرک دخی یعنی غیبی اول بلور انجق یا مراد یغمور ونباتدر
وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ وقیامت اشی دکلدر یعنی اول کون اولولردر لتمک سرعتده واسانلقده
إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ الا کوزله برکز نظر اتمک کبی یعنی کوز اچوب یومق قدر أَوْ هُوَ أَقْرَبُ
یا اول دخی یقنرق یعنی اندن تزرک محصل کلام [illegible] قیامتی
قوپرمق واولولردر لتمک اندن اساندر إِنَّ اللَّهَ تحقیق تکری تعالی عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ هر نسنه
ازره قادردر یعنی بعثه وحشره ودوکلی خلایقه جزا ورسه کرکدر وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ وتکری
تعالی سزی چقردی کندو قدرتیله مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ انالرکز قرنندن که سز
لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا هیچ نسنه بلمزدکز اصی دن وزیاندن وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وسزه
قولقلر یارتدی وَالْأَبْصَارَ وکوزلر دخی که ظاهری کوررسز وَالْأَفْئِدَةَ ویورکلر دخی یعنی
سزه دانش التلرن وردی که اشیایی انکله اکلیه سز لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ امیددر که سز شکر
بو نعمتلره شکر ایلیه سز أَلَمْ يَرَوْا کورمزلرمی آدمیلر ونظر اتمزلرمی تکری قدرتلرن بلمکچون
إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ قوشلره که مسخر اولمشلردر اوچماغچون فِي جَوِّ السَّمَاءِ هوا یوزنده
که یرله کوک اراسیدر مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ انلری دوتمز هوا یوزنده الا تکری تعالی إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَاتٍ تحقیق هواده اوچان قوشلرده تکری قدرتنه نشانلر واردر لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ
بر قومه که ایمان کتوررلر یعنی مؤمنلر انده تفکر ایدوب تکرنک کمال قدرتن فهم ایدرلر وَ
اللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ وحق تعالی سزه کچون قلدی مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا اولرکزدن ساکن اولجق یر
یعنی سزه اولرکزی آرام اتمکچون قلدی که طاشدن وکرمددن واغاجدن یپارسز وَ
جَعَلَ لَكُمْ وسزه قلدی مِنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا حیوانات دریلرندن اولر
قبه وخیمه کبی که سختیاندن ایدرسز تَسْتَخِفُّونَهَا انی ینی کتوررسز وکندکزله الدرسز يَوْمَ
ظَنِّكُمْ سفرکز کونی وکوچدککز وقت وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ وقوندغکز وطوردغکز کون دخی
که مقیم اولهسز وَمِنْ أَصْوَافِهَا وحیوان یوکلرندن پیدا قلدی یعنی قیون یوکندن وَأَوْبَارِهَا
ودوه یوکلرندن دخی وَأَشْعَارِهَا أَثَاثًا وکچی قللرندن دخی رختلر قلدی صوف وچوخه
وقالی وزیلو کبی وَمَتَاعًا إِلَى حِينٍ وبرخوردارلق دخی الوب صاتمقدن تا بر وقته دکن
بونلرله منتفع اولهسز وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ وحق تعالی سزه راحت اچون قلدی مِمَّا خَلَقَ
ظِلَالًا یارتدغی نسنه دن اغاج وطاغ وبنا کبی کولکه لر که کنش حرارتندن پناه ایدنه سز
وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْجِبَالِ أَكْنَانًا وسزه طاغلردن اورتولر قلدی یعنی اینلر ومغاره لر
که انده ساکن اولهسز وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيلَ وسزه کوملکلر پیدا قلدی یعنی کیسولر صوف

وكتان وپنبه كبى واندن غيرى تَعْقِلُونَ اخرى سزى اشى دن صقلر وصوغنى ذكر ايلدى ايكى
ضدكى برى كفايت اتدوكجون يا بوكه عرب ديارينه قتى صوق اولمه يجون وَسَرَابِيلَ
تَقِيكُمُ بَأْسَكُمْ وحى سزوكجون كوملكلر يعنى كيسولر قلدى دمورون زره وجوشن
كبى كه سزى جنكلرون صقلر يعنى دشمنلر سلاحندن اوق وقيلچ وسكو كبى جنكر وقتنده
كَذَٰلِكَ يُتِمُّ انجلين كه بو نعمتلرى سن پيدا قلدى تمام ايلر نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ كندو نعمتن وكرمن
سزوكه انزركن لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ اولاكه سز اسلام كن سز وانكر حكمنه مطيع اولكن فَإِنْ
تَوَلَّوْا پس اكر دونسلر واسلامدن اعراض اتسلر فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ الْمُبِينُ سن انكر
ازركه همان بللو خبر دكور مكدر چون سن انلره خبر خبر دكوردكه انلر يوز دوندردكى سكا
زيان اتمز يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ بللورلر مشركلر تكرى نعمتى كه انلره وردى واقرار ايدرلركه
اندندر ثُمَّ يُنكِرُونَهَا اندن صكره انلر انكار ايدرلر منعندن غيريه طاپغله يا انكر
وردكى نعمتلرى بتلر شفاعتيله بللورلر يا قتى لقده بللورلر واسانلقده، منكر اولورلر
ويارركه تكرى نعمتى حضرت پيغمبر اوله معجز اتيله بلكلر دركه حقدر وعناد له منكر اولدلر
وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ وانلرك چوغى يعنى دوكلسى كافر كيدر حقه ايمان كتورمزلر يَوْمَ
نَبْعَثُ وانلرى قورقت بركوندن كه قوپارروز مِن كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا هر امتدن برطانق
انلرك ايمانى ولغوى ازره مراد هم بولكدن بر پيغمبر ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ اندن صكره دستور
ورمليه لِلَّذِينَ كَفَرُوا كافراولنلره عُذْرا تمكه يا دنيايه دوغمكه وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ
وانلر خشنود اولنمه لر يعنى تكرى انلردن خشنود اولميه يا انلر عتاب اتمه لر كه تدبرى
ايدرك انلره عذر لنمكه دستور ورميه واكر عذر لنسه لر انلردن قبول اولنميه وَإِذَا رَأَى
الَّذِينَ ظَلَمُوا قيامت كونده انلركه ظَلَمُوا الْعَذَابَ ظلم اتدلر عذابى يعنى شركه
كتورنلر قيامتده عذاب كوردكلرى وقت كتورمشلركه مشركلر حقنى كوردكلرى كبى فريادايده لر
وماكلدن عذاب يينلكدن دليه لر فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ بهه انلردن عذاب يينلميه وَلَا هُمْ
يُنظَرُونَ وانلره مهلت دخى ورميه يعنى انلره برلحظه امان ورميه لر وَإِذَا رَأَى وقتن كه
كورسه الَّذِينَ أَشْرَكُوا شركه كتورنلر شُرَكَاءَهُمْ اوزرتقلرنى يعنى بتلرنى كه انلرى تكرى
شريكيدر ايدرلر قَالُوا رَبَّنَا ايمه لراى پروردكارمز هَٰؤُلَاءِ شُرَكَاؤُنَا بونلر درسزوم
اوزتقلرمز الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُو كه انلره طرد حق وجغرردق مِن دُونِكَ سنده غيرى وكوزه
انلركه بويرغن دوتردق وبونلرى معبود بللوردكه فَأَلْقَوْا إِلَيْهِمُ الْقَوْلَ پس بتلر انلرك
يكاسوز برغه لريعنى حقا بتلرى كندو قدرتلندن سوزنه كتورمه انلر جواب ورب ايده لركه

مشركلر

انكم لَكَاذِبُونَ تحقيقه سز يالانجيلر سز بزم كزسنه بيورمدق كه بزه طپه سز بلكه سز كندو بونلركه امريله
هوالكن طپر دكز تبيانه كلمشدر كه يهود ونصارى وبنى مدلج غزير وعياشى وفرشتلرى
جنتده كورنلر كندولركه جماعه كردكدن صكره ايده لر خدايا بزبونلره طپر دق اول ايكى
پيغمبر ايده لركه يالانه سويلرسز انلر شرمنده وخوار اولب برانديشه دخى ايده لر وَأَلْقَوْا إِلَى
اللَّهِ وبرغه لر تكرى حضرتنه يَوْمَئِذٍ السَّلَمَ اول كونده صلحى يعنى تكريله صلحه اتكرى ايده لر
وكنايلرنه ايدوب تكرى حكمنه بيونه ورلر يا اسلام كتوره لر هيچ برسى آخرى اتمه وضَلَّ
عَنْهُم وانلردن آزه يعنى زايل وباطل اوله كَانُوا يَفْتَرُونَ انلر افترا اتدلر كلرى بتلر
شفاعتندن وانلردن يارحم ايمه ايدرلرى الَّذِينَ كَفَرُوا انلركه كافراولدلر تكرى كتابه
وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ وخلقى منع اتدلر تكرى يولندن يعنى تكريه ورسوله ايمان
كتورمكدن زِدْنَاهُمْ عَذَابًا انلره عذاب آرتررز فَوْقَ الْعَذَابِ عذاب ازره يعنى
برابرى ازره عذاب ايدررز بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ فساد اتدلر يچون كه خلقى سلامدن منع
ايدرلرى بسه برعذاب كفرلريچون وبرى دخى غيريلرى سلامدن منع اتدلر يچون وايدرلر
كه عذاب زياده لكى اولوا غولو يالانلر دركه انلره حواله ايده لر يازمه ريركه قتى صوقدر
وَيَوْمَ نَبْعَثُ وذكر ايله يا محمد بركونى كه قوپارروز فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا هر امتدن اخنده
برطانق يعنى هم بولكدن برطانق كوندره روز عَلَيْهِمْ مِّنْ أَنفُسِهِمْ انلرازرنه يعنى سوزلرنه
واشلرنه كندو نفسلرندن يعنى كندو جنسلرندن انلره پيغمبر كوندره روز وَجِئْنَا بِكَ
شَهِيدًا اوسنى دخى طانق كتوره روز عَلَىٰ هَٰؤُلَاءِ بونلرازرنه يعنى سنكر امتكه تا كه
موجبنلر كه تصديقنه وكافرلركه تكذيبنه طانقلق وره سن وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ
واندردكه سنكر ازركه كتابنى كه قرآندر تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ بيان اولدغى حالده هم شئ اجوه
يعنى دوكلى نسنه بيان اجى درجه ين اوندن وَهُدًى وَرَحْمَةً ويول كوسترمكه ورحمتدر
دوكليه اكرا كا ايمان كتوروب تابع اولسلر وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ وبشارتدر مسلمانلره كه بيورر
جنتده همان آنلركدر اكا كورلر إِنَّ اللَّهَ تحقيق تكرى سكا يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ عدللكه حقى
ودرستدر وَالْإِحْسَانِ ودخى ايلكله طاعتنه يا تطوعه ونوافلله وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ
ودخى يقنلق اسنه عطاوركمكه بويرر وانلر محتاج اولدغى نسنه انلره ارشدركمكه وَ
يَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ ومنع ايلر جركن عملدن كه شهوتلى اوعقدر زنا ولواطه كبى وانزدن
غيرى وَالْمُنكَرِ ويارو بشدن كه ضلى اكا انكار ايده لر آدم اولدر مكروكوجلى مالى الحق كبى
وَالْبَغْيِ وظلمدن دخى كه ظلملر هر نوعنى اتمه لر واحتراز ايده لر يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

بيورر

تکری تعالا سنه اوکت ورر اوه وتمیله اولاکه سز اوکت دوتمه سز بو آیتده جمیع خیروشر مندرجدر
وبو جمله دن خطیبلر بر جمعه کونی خطبه آخرنده بوند اوقورلر وَاَوْفُوا بِعَهْدِ اللّٰهِ وفا ایلکز
تکری عهدنه ویرمه کتورکه اِذَا عَاهَدْتُمْ تحقیق عهد اتسکز خلق ارالسنده یاخود عهد
الست در وَلَا تَنْقُضُوا الْاَيْمَانَ واندلری حکمکز یعنی عهد کزی بوزمکز بَعْدَ تَوْكِيدِهَا
انلری محکم اتدکدن صکره وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللّٰهَ حال بوکه تکری تعالایی قلدکز عَلَيْكُمْ كَفِيلًا
کندوعهدکزه طانق دوتدکز یعنی تکیل عهد ایدوب تکری طانق اتدکلکز وقت عهدکز
بوزمکز اِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ تحقیق تکری تعالا بلور مَا تَفْعَلُونَ سز نکه اتسکز وعهد صحقدن
وَلَا تَكُونُوا كَالَّتِي واولکز اول عورت کبی عهد صحقه که نَقَضَتْ غَزْلَهَا بوزدی
وجوزدی کندو اکردی ایلکنی مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ انکاثا محکم بوکلدکدن صکره ایلکلر
بوکلش اولدقلری حالده یعنی محکم اولدقدن صکره یینه جوزمکه کیاپ یاره یاره اولوب ضایع
اولیله کتورمشلرکه عربده برعورت واردی صباحدن اویله دکن ایلکز اکرب اویله دن اغشام
دکن یینه جوزب بوزردی وضایع اولوردی ودایم عادتی بویدی پس حق تعالا اندن ضیلری
اول عورته تشبیه ایدوب بیوردی که عهد کزی بوزمکز که ثواب بولمز تَتَّخِذُونَ اَيْمَانَكُمْ
دوتر سز اندکزی کندوارا مکر سوء دَخَلًا بَيْنَكُمْ خیانت ومکر وغدر کندوارا کتوره یعنی
اندلرکزی اورتاکزده خیانتله وفسادله ایدرسز اَنْ تَكُونَ اُمَّةٌ آیکونکه بربولکدن
اولهِيَ اَرْبٰى مِنْ اُمَّةٍ اول برامتدن زیاده اولهعدد وماله یعنی مسلمانلردن
مراد اولدرکه ای قریش مسلمانلردن کندوکزی ومالکزی مسلمانلردن زیاده کورد کز
دیلرسزکه حیله ومکرله زندکانی ایدرسز اِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللّٰهُ به تکری تعالا سزی عهده وفا
اتمکله خیرله تا خلقه معلوم اولهکه تکری عهدیکم یینه کتورر وپیغمبر بیعتینکم وفا ایلر
وَلَيُبَيِّنَنَّ لَكُمْ والبته سزه بیان وبللوایدر يَوْمَ الْقِيٰمَةِ قیامت کونند مَا كُنْتُمْ فِيهِ
تَخْتَلِفُونَ سز اختلاف اتدکلکز نسنه ده بعث وجزاده وَلَوْ شَاءَ اللّٰهُ واکر تکری
تعالا دیلسه دی لَجَعَلَكُمْ اُمَّةً وَاحِدَةً سزی برامت قلوردی یعنی دوکلی خلق دین
اسلامه ازده متفق اولورلردی وَلٰكِنْ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ ولیکن آزدرر یعنی ضلالتده
ترکه لیدرر یکی دلسه وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ویولایه کوسترر توفیقله دلدوکنه وَلَتُسْـَٔلُنَّ
والبته سز صورلورسز یعنی سزه سؤال اتسلر کره عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ سز اشلدکلکز نسنه دن
یعنی دنیاده اشلدکلکز نسنه لردن اخرتده صورلیه جزاورلورسز وَلَا تَتَّخِذُوا اَيْمَانَكُمْ
دوده عکر وایدوب عکر اندلرکزی دَخَلًا بَيْنَكُمْ خدعه ومکر کندوارا کتوره یعنی اندلرکزی بربرکز

یعنی کافرلر

محشره

ارالسنده

ارالسنده مکر والدمق ایدوب عکر فَتَزِلَّ قَدَمٌ که ایاق طیر نور الاسلام یولندن بَعْدَ
ثُبُوتِهَا انکر محکم اولدقدن صکره وَتَذُوقُوا السُّوءَ ودا خر سز یارولیغی که دنیا
زحمتی وغم وغصه در بِمَا صَدَدْتُمْ کروودور دعکز اچون عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ تکری یولندن
که عهد وفا اتمکدر وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ وسزه وچون آخرتده اولو عذاب وار در
بو تهدید در اهل الاسلام ضعیفلرنه که پیغمبرعم عهدندن دونمکدن کسترلردی وقریش انلره
وعده ایدردی که اکر بزدم دینمزه دونه سز سزه چوق فایده مز وقتور حق تعالا
بیوردی وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللّٰهِ وصاتون آلمکز یعنی بدل ایلکز تکری عهدنه یا پیغمبرم
بیعتنی ثَمَنًا قَلِيلًا آز بهایله یعنی دنیا مالندن آز نسنیله که قریشه سزه وعده ایلر اِنَّمَا عِنْدَ
اللّٰهِ بدرستی ورسانی تکری تعالا قتنده اولان نسنه هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ اول سزه یکدر دنیا مالندن
اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ اکر بلورسکز وخیرله شری فرق ایدرسکز مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ سزده که قتکز
اولان دنیا متاعی دوکنور ویوغ اولور وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ باقی وتکری قتنده اولان رحمت وقدرت
خزینه لری باقی ومیسه در هرکز دوکنز ونهایت بولمز وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ والبته جزا ورز
اول لمکه لره که صَبَرُوا اَجْرَهُمْ صبر ایدلر فقر وفاقیه یا تکلیف زحمتلره یا کافرلرایذاسنه
یا پیغمبره اتدکلری عهدازره الملرکه فرزدلرن وررز که جنت نعیمی دریازیاده ثوابلر بِاَحْسَنِ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ اخلاصله اشلدکلری نسنه نکر یکر کیله یعنی ایو عمل اتدکلرچون انلره ثوابلر
ورر مَنْ عَمِلَ صَالِحًا هرکم ایو عمل ایلسه مِنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى ازرکلدن یا دشیدن یعنی ارلدن
یاعورتدن وَهُوَ مُؤْمِنٌ واول مؤمن اولسه زیرا عمل ایعانله مقبولدر ایعانسز اصلی اتمز
فَلَنُحْيِيَنَّهُ البته بزاني درلدرز یعنی دنیاده اکا درلکلر ورز حَيٰوةً طَيِّبَةً خوش درلکلر
یعنی اکا حلال رزق ارزانی ایده رز تا انکر طعامی ولباسی پاک اولهحقایق سلمی ده
مذکور در که حیات طیبه ماسوی الله دن مستغنی اولمقدر وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ اَجْرَهُمْ وانلره
جزا ورز حرف جر لری بِاَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ اشلدکلری کوبکر عمل سبیله یا محللرندن
یکرکه جزا وثواب ورز فَاِذَا قَرَاْتَ الْقُرْاٰنَ پس قچنکه قرآن اوقیق دلسکز فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ
پس تکریه صغنغ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيمِ سوره سنده مذکور شیطان شرندن یعنی اعوذ بالله
من الشیطان الرجیم دی اِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ تحقیق ابلیسک طاقتی یوقدر وکوجی یتمز عَلَى
الَّذِينَ آمَنُوا ایعان کتورنلرازره زیرا انلر تکریه صغنر لر وَعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ وتکریلرینه
توکل ایدرلر شیطان وسوسه سندن وانکر شرندن
وکوجی یتمز اِنَّمَا سُلْطَانُهُ انکر قدرتی یوقدر
اِنَّمَا سُلْطَانُهُ آنی دوست دوشنلرازره که انکر وسوسه سن قبول ایدرلر
عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ

وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ واول كشيلر دخي كه انلر شيطان سبيله تكرى يه شرك كتورجيلر در نقلدر كه
مكه كافرلرى بعضى حكملر نسخ اولدغى وقت ايتدلر محمد كندو يارنلريله مسخره لق ايلر بر
كونه انلرى برباش بيورر ارتسى يه انلرى نمى ايدر غالب نور كه تكرى يه يمكان ايدر وكندودن
سوز سويلر ايت كلدى كه وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً وچنكه بر آيتى بدل اتسه وز كه ناسخ اولر
مَكَانَ آيَةٍ بر منسوخ اولمش آيت يرنه يعنى بر آيت يرنه غيرى آيت كتورسه وز وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِمَا يُنَزِّلُ وتكرى تعالى بلخى ركدر انلرك دخى نسنه يعنى اولكى آيتى نسخ اتمكر حكمتله در وخلقك
مصلحتى اچون قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ كفار ايدر لر سن افترا ايدجى سن تكرى يه كاذبه وكندودن
سوز سويلر سن بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ انلر ديدوكى دكلدر بلكه انلرك چوغى بلكه لرك احكامكر
بعضى سن نسخ وبعضى سن اثبات اتمكده حكمت وار در قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ
ايت انلره كه قرآنى جبرائيل امندر دى كه روح پاكيزه مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ تكرك طرفندن حقله
وصدقله لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا ثابت اتمكچون ايمان كتورنلرى واعتقادلرين محكم
اتمكچون حقكر كلاميله يعنى ناسخ آيتله تدبر آيدوب بلدلر كه موجبنده كه صلاحيچوندر
كوكللرى مطمئن اولمه وَهُدًى وَبُشْرَى ودخى قرآن نازل اولدغى هدايت وبشارتدر
لِلْمُسْلِمِينَ مسلمانلره جنتله خبر ده كلمشدر كه ايكى قول واردى خير وبيان واهل كتاب ايدلر
ودايم توريت وانجيل اوقورلردى ورسولمز همكاه كه يانلرندن چكسه انلرك اوقدغى اشدخى
واصحى اولدركه برقول واردى كه اكا فيكيمه درلردى اهل كتابدى وبمچه پيغمبرمز قتنه كلوب
قرآن اوكرنوردى قريشى ايتدلر محمد بوغلامدن سوز اوكرنوب بنه سويلر ايت كلدى كه وَلَقَدْ
نَعْلَمُ وتحقيق بزبلورز آنى كه أَنَّهُمْ يَقُولُونَ انلر ايدرلر إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ انكا اوكرتمز
الا برادمى يعنى خير وبيان ريالو فكيمه لِسَانُ الَّذِي أَلْحَدُونَ إِلَيْهِ اول ملحد تكرديلى كه يلحدون اليه
أَعْجَمِيٌّ تعليمى انكا نسبت ايدرلر يعنى كمان ايدرلركه پيغمبرى اول اوكردر عجمى در بوقرآن
دخى عجمى غريدر يعنى رسولمز تعليم ايدن كشينكر دخى عربى دكلدر وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ
مُبِينٌ وبوقرآن روشن عربى دلدر كه هم نسنه سنه اى قريشى بيان ايلر وسزكه فصيحلر سز
بر قصه سوره كتورمكه عاجز سز وغيرى كشى تعليمنه نسبت اتدكلر باطلدر إِنَّ الَّذِينَ لَا
يُؤْمِنُونَ تحقيق انلركه انانمزلر بِآيَاتِ اللَّهِ تكرى كتابنه آيتلرينه وتصديق اتمزلركه تكرى
فتنه ندر لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ تكرى تعالى انلره نجات وخلاص يولن كوسترمز وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
وانلره آخرتده قتى عذاب وار در قرآنه كافر اولدقلرينجون ورسولمزه افترا نسبت اتدكلرينجون
حاله بوكه مفترى وكذاب كندولردر بلكز إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ يَلَافِي دوزمز الا الَّذِينَ لَا

يؤمنون

يُؤْمِنُونَ انلركه انانمزلر بِآيَاتِ اللَّهِ تكرى آيتلرينه كه قرآندر ومحمد دوزجى درلر وَأُولَئِكَ
هُمُ الْكَاذِبُونَ واول بولكر انلردر يالا بنجيلر كه تكرى يه ورسوله افترا ايدرلر خبرده كلشدر كه
پيغمبرمز قريشكر باطل معبودلرينه تعرض اتدكدن صكره انلر صحابه درويشلرينه بلال وخباب
وعمار كبى لره ايذا اتمكه باشلدلر وانلرى كوجله كفر دوندررلردى تا اول حده كه عمار كه
اتاسن وانا سن شهيد اتدلر وعمار ايذايه طاقت كتورميب اول قوم راضى اولدغى كلمه دخى
رسوله خبر ارشدى كه عمار كافر اولدى حق تعالى آيت كوندردى كه مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ هم كم تكرى تعالايه كافر
اولسه مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ ايمانندن صكره ومرتد اولسه ابن خيطل وطعمه ومقيس كبى دونلركه
اشبالى تكرى خشمنه مستحق اولور إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ الا كوجله اولنان كسنه يعنى كوجله كافر ايدلمكر
وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وانكر كوكللرى آرام ايده ودولته ايمانله واعتقادى ممتزج اولميه
عمار ياسر كبى وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ ولكن هم كم اچسنه وكيكر ايلسه بِالْكُفْرِ صَدْرًا كوكللرى كفره يعنى
انلركه كوكللرن كفرله اچدلر وانكر ازره اعتقاد ايدرلر فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ پس انلركه
ازرنه خشم وغضب وار در تكرى تعالدن وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ وانلره دنيا ده وآخرتده اولو
عذاب اولور ذَلِكَ بِأَنَّهُمُ اسْتَحَبُّوا انكچونكه انلر سودلر
واختيار اتدلر الْحَيَوةَ الدُّنْيَا دنيا حياتنى دركلنى ولذتنى عَلَى الْآخِرَةِ آخرت نعمتى ازره بلكه
انكا انكار ايدرلر وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي ودخى اول عذاب اينچوندركه تكرى تعالا يول كوسترمز
الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ كافرلر قومنه يعنى مرتدلرنه كه ايمانلرى ازره ثابت اولمه لر أُولَئِكَ الَّذِينَ
اول بولكر انلردركه طَبَعَ اللَّهُ تكرى تعالا مهر اوردى عَلَى قُلُوبِهِمْ كوكللرينه كه حق سوزى فهم ايتمز
وَسَمْعِهِمْ وقولقلرينه دخى كه حق كلامنى اشيتمزلر وَأَبْصَارِهِمْ وكوزلرينه دخى كه قدرت اثرلرين
كورمدلر وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ واول طايفه حقدن غافللرودن خبرلرى يوقدر انلركه
غفلتنه تاكيد در لَا جَرَمَ أَنَّهُمْ حقا وآشكاره بيقدر شكر وشبهه يوقدر كه انلر فِي الْآخِرَةِ هُمُ
الْخَاسِرُونَ آخرتده زيان اوجيلر در زيرا سرمايه عمرى دنيا بازارنده ضايع اتدكرو بيهوده
فايده حاصل اتمدلر ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ اندن صكره سنكر تكركه لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مدينه هجرت ايدنلره
خباب وصهيب وسالم وبلال كبى مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا كندولرى فتنه اولندقدن صكره يعنى كافرلرك
ايذا وعذاب بيهوده كلرندن صكره ثُمَّ جَاهَدُوا وَصَبَرُوا اندن صكره غزا اتدلر وچالشدلر وبلالره
صبر اتدلر إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا تحقيق سنكر تكركه بيهوده وصبرندن صكره لَغَفُورٌ رَحِيمٌ انلركه
بخش كناهلرين يارلغيجى در شفقتلو در كه طاعته توفيق ورر كجلكر زمانده يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ يادايله
برگونى كه هر نفس كندو ذاتنه ميلدرن تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا جدال ايلركندو نفسندن يعنى كندويى ملامت

ایده مطلقا عاصی ایده بجون کنه اشلدم ومطیع ایده که بجون زیاده طاعت اتمخ یا هم کشی کندو
نفسی خلاصجون یعنی ایدوب مجادله ایلیه ونفسی نفسی جزیه وَتُوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ وتمام ورلهم
نفسه اشلدوکی نسنه نکر جزاسی وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ وانلر هیچ ظلم اولنیه عملری جزاسنده یعنی خیر
خیروشره شر جزاایده لر وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا قَرْيَةً وتکری تمثیل مثل اوردی ویدی اقلدی بر
کویی که كَانَتْ آمِنَةً مُطْمَئِنَّةً وشمندن وظالملردن امین اوی واهلی اسوده وقورقسز اوی
يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا اول کوی اهلنکر رزقی کیکر کلکه کلوردی یعنی احتیاجوق ایرزق ارشوردی
مِنْ كُلِّ مَكَانٍ هرپردن یعنی انکر اطراف وجوانبدن فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ اللّٰهِ پس انکر اهلی
کافراولدی تکری نعمتلرینه وانکر شکرین اعدملر فَأَذَاقَهَا اللّٰهُ پس تکری تعالی اول یرلهنه
داتدردی لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ اچلق وقورقو لباسین بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ یاروز
عمل اتدکلریجون یعنی حق تعالی انلری بلایله لباس کبی قیلدی تاکه اچلق وقورقو خرزن وعذابن
بلدلر ابن عباس ایدر بومثل مکه قومیحوندر که قتل وغارتدن امین اولیلر وخوش زندکانیله
یاشلردی همانکه حضرت رسوله کافراولدلر حق تعالی اول کیکر کلی قحطلغه مبتلا اقلدی شویکله
یدی یلدک دکن اچلقدن مردارلریدیلر وقان اچرلردی وَلَقَدْ جَاءَهُمْ وتحقیق انلره کلدی
یعنی قریش قومنه رَسُولٌ مِنْهُمْ کندولردن برپیغمبر که محمد درحم فَكَذَّبُوهُ پس انی تکذیب اتدلر
وانا غدلر فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ پس انلری عذاب دوتدی یعنی قحط وقورقو وَهُمْ ظَالِمُونَ
وانلر ظالم اولدقلری حالده کفر ونفسلرینه شرک وتکذیب سببیله کتورمشلر که قریش رسولم
بکم کوندرب ایتدلر که اکر بزدن ارلر سنکله دشمنکلر ایتدلر سه عورتلرکه واوغلنلرکه کتایه
ندرکه قحطلقدن اولکه یقینلر درپیغمبرم دستوردردی مکیه طعام الدلر
آیت کلدی که فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ پس یکزای مکه عورتلری واوغلنلری تکری تعالی سزه ورمیشی
رزقدن حَلَالًا طَيِّبًا حلال وپاکه اولدیغی حالده وایدرلر که خطاب موءمنلره درانلره
بیورر که حلال پاکه یکز وَاشْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ وشکر ایلکز تکری نعمتنه یعنی منت ایدکه إِنْ
كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ اکر تکریه طپرسکز یاکا انکراعن دوتدرسکز إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ
حق تعالی حرام ایتمدی الا المیتة والدم محردار اولمشی واقمق قانی ولحم الخنزیر وطکور
اتنی وانکر همیرینی وَمَا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللّٰهِ بِهِ وتکری آدندن غیری آدله بوغزلنن ذبح یعنی
حیوانلرکه بتلرآدنه بوغزلیه لر فَمَنِ اضْطُرَّ پس هرکم چارسز ومحتاج اولسه بوحرام اولدن
بری سنن یکه غَيْرَ بَاغٍ ظلم ایدجی اولمیوب وحدندن تجاوز یعنی طوقلقدن صکره یمیه فَإِنَّ
اللّٰهَ پس تحقیق تکری تعالی غَفُورٌ رَحِيمٌ چارسزلرکه کناهن یارلغیجی در قوللره رخصت

ورمکله شقفت ادجی در وَلَا تَقُولُوا وسویلکز لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ دللرکز وصف
اتدوکی یلانی یعنی مجرد یلانی دللریله وصف ایدرسز یعنی دللریکز کلن یلانی سویلکز و
اول بودرکه ایدرسز هَذَا حَلَالٌ بوحلالدر وَهَذَا حَرَامٌ واول حرامدر کندو
زعملرله لِتَفْتَرُوا تاکه سزافترا ایده سز عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ تکری تعالی زه یلانی وایدرسز
که بونی بنه تکری بیوردی إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ تحقیق انلرکه بهتان ایدرلر وذورلرلر عَلَى
اللّٰهِ الْكَذِبَ تکری زه یلانی لَا يُفْلِحُونَ فوز تلمزلر قیامت عذابندن مَتَاعٌ قَلِيلٌ اول افترا
اتدکلری نسنه آز برخوردارلقدر دنیاده تز منقطع اولور وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وانلره دایم
المیجی عذاب وارد راخرته وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا وانلرازه که جمله وجهنن اختیارانلر یعنی جمله دللرازه
حَرَّمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ حرام ایلدکه سنکرازه که حکایتیلدکر یعنی اوقدغنسنه مِنْ قَبْلُ نوزندن
اوکدن یعنی سوره انعامده وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وبزانلره ظلم ایلمدکه انلری حرام اتمکله وَلَكِنْ كَانُوا
أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ولیکن انلر حق کناه سببیله کندونفسلرینه ظلم ایدردی تاکه اکا مستحق
اولدلر ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ اندن صکره سنکر تکرکه لِلَّذِينَ عَمِلُوا السُّوءَ انلرکه یارعزلق اشلدلر وکناه
اشلدلر بِجَهَالَةٍ غفلت سببیله ونادانلغله وعاقبتی فکرایتمکله ثُمَّ تَابُوا اندن توبه ایتدلر
وتکریه دونسلر مِنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ اول یارعزعملدن صکره وَأَصْلَحُوا وکندولرین اصلاحه کتورسلر
إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا تحقیق سنکر تکرکه توبه دن وایو عملدن صکره لَغَفُورٌ رَحِيمٌ کناهلرینی یارلغیجی در
توبه سببیله رحمت ادجی در قوللرکه توبه سن قبول ایلر إِنَّ إِبْرَاهِيمَ تحقیق ابراهیم خلیل الله كَانَ أُمَّةً
قَانِتًا برمطیع وبویرق دوتجی امت ادی یعنی جمیع کمالات اتده بولنوردی غیری یکه کردی جامع
دکلدی ایدرلر که اوده اتلمزدن اوکه یرینه اوزنده اندن غیری برموءمن یوغدی پس اول یالکوز
برامت ادی لِلّٰهِ حَنِيفًا تکریجون مخلص اولدیغی حالده یعنی باطلدینلردن حق دینه مایل ادی وَلَمْ
يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ومشرکلردن دکلدی قریش کفاراندن کبی شَاكِرًا لِأَنْعُمِهِ شکراوجهدی تکری
نعمتلرینه اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ تکری تعالی آنی نبوتله اختیاراتدی واکا یول کوستردی تکری
دعوتنده إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ طغرویولنه که طریق توحیددر وَآتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً و
اکا دنیاده ایلکرورد که ذکرجمیلدر یاصالح اوغللریاده کلی اهل ملت کوکللرنه انکر
محبتن برقدق آنی سورلر وثنا ایدرلر یابوکه رسولم آنکر نسلندندر وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ و
تحقیق ابراهیم آخرتده وَهُوَ مِنَ الصَّالِحِينَ صالحارلردندر درجات عالیه ارشرتم أَوْحَيْنَا
إِلَيْكَ اندن صکره سکاوحی ایلدکه أَنِ اتَّبِعْ آنی که توحیده اوی مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ابراهیم
ملتنه مخلص اولدغکر حالده یاحقه دعوت اتمکده اکا تابع اول یعنی نتاکه اول رفقلو ومدارایلو

ودليللر كتور مكله دعوت ايدردى سندن اجلين ايله وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وابراهيم مشركلردن
دكلدى قريش كافرلرنه تعريض درك بز اتاسز ابراهيم دينى ازنه يوز درلردى كتور مشلر كه حق
تعالى موسايه بيوردى كه بنى اسرائيله ايت كه جمله كوندز اشه مشغول اولمايه لر وكسب اتمه لر داول
كوندز بيرام اتميوب تكريه عبادت ايده لر لزلقبول اتميوب ارالرنده اختلاف اولدى بعضى
ايتدى شنبه كونى اختيار ايدرز كه حق تعالى عالمى يارتمقدن اول كوندز فارغ اولدى وبرقوم ايتدلر
يكشنبه اولى درزيراكه عالمى اول كوندز يارتمغه باشلدى حق تعالى شنبه تعظيمين انلر فرض اتدى كه يعنى فرض اولندى
اِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ شنبه تعظيمى قلمدى الا انلر ازنه كه اخْتَلَفُوا فِيهِ انده
اختلاف ايلدلر وبو تكليف انلره غايت دشوار دى وزاده المسير ده كلمشدر كه موسى عم شنبه
كوندز بركشى كوردى كه آرقه سنده متاع كتورب بريه الدر بيوردى آنكر بوينين اورب بر
پرده بر قدر لر كه فرق كون آيه قولاق قوشه يدى وَإِنَّ رَبَّكَ وتحقيق سنكر بروردكارك
لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ انلرك ارالرنده حكم ايده جكدر يَوْمَ الْقِيَامَةِ قيامت كوننده فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ
اولر تشنه ده كه انلر جهل وسركشلكدن اختلاف ايدر لردى يعنى عبادت مقرر اولدغى گوننده
تبيان نده كلمشدر كه حضرت رسولدن نقل ايدرلر بيوردى كه حق تعالى جمعه عبادتنى بزدن اول بر
امته فرض ايلدى انلر انده اختلاف اتدلر شنبه نى بنه ارزانى قلدى يعنى جمعه كونى بزوم در
وشنبه جهود لرك ويكشنبه نصارانكدر اُدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ جغرفاوقى يا محمد خلقى تكرك
يولنه بِالْحِكْمَةِ محكم سوزله يعنى حجتله كه حقى ثابت ايليه وشبهه زايل ايده وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ
وكوكلر اوكتله كه اصلو حكايه لردر وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي وانلرله جدال ايت يعنى بحث ايله
برتو للله كه هِيَ أَحْسَنُ اولكوكلر يعنى رفقله وخوش خويله وايتمشلركه حكمت حاصل
دعوتيجوندر وموعظه حسنه عوام ارشاديچون وجدال معاندلر دفعيچون درشت ده
سهر وردى كتور مشلركه بو اوچ كلمه اوچ طريقه اشارتدر يعنى حقيقت وطريقت وشريعت
زيرا بعضى محققلر حقيقت اكا درلركه قوله وسلطه سز حقدن حاصل اوله يعنى كرامت وشريعت
اولدركه آنكر حصولى پيغمبر لرو سلطه سيله اوله وطريقت طريق سلوكده ادب رعايت ايلكدر
اِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ تحقيق سنكر تكرك اولدر عايتده بلجى عَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ حق يولندن ازن
مكه دين اسلامدر وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ واول يكرك بلور يولو بولنلرى وسنكر ازركه كه
محمد شن دعوتدن واحكامى دكور مكدن غيرى نسنه يوقدر كتور مشلركه چونار سول حضرتم
احُدغزاسنده عم عذابله شهيد اتدكلرن كوردى غايت محزون اولدى وايتدى كه اكر تكرى
تعالى بكا كفارازه ظفر ورر كافرلردن يتمش كشيئ آنكر يرنه عذابله اولدرم حق تعالى بو آيتى كوندردى

كه وَإِنْ عَاقَبْتُمْ واكر عقوبت اتسكز كافرلره فَعَاقِبُوا پس عقوبت ايلكز بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ
بنه سنه اولدغن عقاب كبى يعنى انلر سزوكه بريكره عذاب اتمكلرى كبى سز انلره دونه يتمش كشيه عذاب ايلكز
وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ واكر صبر اتسكز وانلرك عذابندن بجسكز لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ بو حال اولو عفو
يكرك در صبر اتملرى انتقام اتمكدن كتور مشلركه مُظْلِمٌ مظلم موضعنه وضع اولمق تكرى ثنا سن
جرور مكدر جرادجيلر كتور مشلركه بو آيت نازل اولدقدن صكره رسولم عم عفو مق ترك ايدوب
آنده كفارت وردى وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ وَصَبْر ايله احُدغزاسنده سكا ارشن نسنه وسنكر صبرك
دكلدر إِلَّا بِاللَّهِ الا تكرى تعالينكر عونى وتوفيقيله وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وغصه لنه كافرلر ازه كه
سندن اعراض ايدرلر يا انلر سنكر لشكركه غالب اولدغنه وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ وكوكل طار لغنه اولمه
مِمَّا يَمْكُرُونَ انلر مكر ايتدكلرندن كه عداوتله سكا قصد ايدرلر اِنَّ اللَّهَ تحقيق تكرى نصرت
ويارديم ومدد له مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا انلره در كه شركدن ومعصيتدن پرهيز اتدلر وَالَّذِينَ
هُمْ مُحْسِنُونَ وحى انلره در كه انلر ايو لشلر در يعنى مخلص موحدلر در وايتمشلركه تقوى
اولدر كه تكرى اعزه تعظيم ايده لر واحسان خلقه شفقت اتمكدن عبارتدر وسلامكز
بناسى بو ايكى صفت ازره در سورة الاسراء مكية مائة واحدى عشرة آية بسم الله الرحمن
الرحيم سُبْحَانَ الَّذِي پاك ومنزه در اولكه كرامت اچون اَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا قولنى الذى
كيجه له كه محمد درم يعنى كجه نكر بر بخشنده الذى مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ مسجد حرامدن كه كعبه حرمنى
احاطه ايدر يا امها نك اوندن زيرا مكه وانكر حرمى دوكلى مسجد در يا الى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى
اراق ركه مسجد يعنى مكه لهلندن اراق كه بيت المقدس در الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ
اول مسجدكه آنكر چون سنه بركت ورمكه كه شام يرلرى هم دين بركتى كه انبيا انده عبادت
ايدرلر دى ودنيا بركتى دخى كه انده ميوه لر انار اغاجلر وعيشه چوقلغى ودرلكر كيكر لكى واوجور لقدر
پس محمدى عم آنده ايتدكه لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا بزاكا كوستر مكچون آيتلرمزدن وقدرتمز دليللرندن
كه برساعتده مكه دن شامه وارمدى وبيت المقدسى كوردى وانبيايى
انلرك طورزغى مقاملرى مشاهده ايلدى وكوكلركه عجايبنه وغرايبنه مطلع اولدى إِنَّهُ هُوَ
السَّمِيعُ الْبَصِيرُ تحقيق اول ايشدجى هركفار سوزنى كه تكذيب ايدرلر كورجى هرموده منلرحالنى
تصديق اتمكده وبعضى ضميرى رسوله عايد دوتر لرو آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وموسايه كتاب
ورمدكه توريتدر وَجَعَلْنَاهُ هُدًى وبزاول كتابنى يا موسايى يول كوستر جى قلدق لِبَنِي
إِسْرَائِيلَ يعقوب اوغللرنه وانلره ايتدك أَلَّا تَتَّخِذُوا مِنْ دُونِي وَكِيلًا بندن غيرى وكيل
ايدغنكز كه كندو لشكزى اكا اصمر لرسز يعنى بكا عبادت ايدوب توكل ايلكز ذُرِّيَّةَ مَنْ حَمَلْنَا

اسرا ونحل سى

مَعَ نُوحٍ اول كشينكر ذرّيتي كه آنى نوحله يكمه كتوردك حرّاد سامدر ابراهيم كه بني اسرائيل
جدّى در انكر نسلندن ادى يعنى طوفاندن نجات بولمق نعمتن كه اتالركزه ارزانى قلدق
ياد ايدوب شكر ايلكر اِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا تحقيق نوح زياده شكر ادجى ادى بر
حالده عكده اچكده وطورب اوتورمقده تكريه شكر ايدردى بو كندوذرّيتنه ترغيب در
نعمت الهى شكرنده كه اتالرينه اقتدا ايده لر وَقَضَيْنَا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ وتقدير ايلدك
وبويردق يعنى بلدردك بني اسرائيله فِي الْكِتَابِ كتاب توريتده وبيان ايلدوك
كه تكرى چيقهون سز لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ الله سز فساد ايدجكسز وسزوكه فساد كز
ظاهر اولهشام يرنده مَرَّتَيْنِ ايكى كز انلركه اوّلكى فسادى توريت حكمنه مخالفت اتدلر
واراميانكر اعزن دوتمدلركه انلركه پيغمبرى ادى وانى حبس اتمكر وزكريا يى اولدرمكر ادى و
آنجق فساد يحيايى قتل ايدوب عيانكر هلاكنه قصد اتدلر حق تعالى انلره خبر ورردى كه
سز ايكى نوبت فساد اتسكز كزكه وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا ويوجله سز اولو يوجلكر
يعنى بنم طاعتمدن سز كشلكر ايده سز وحدّدن زياده تكبّر كلر ايليه سز فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا
بس قجنكه اول ايكينكر اوّلكى وعده سى كلسه يعنى اوّلكى فساد كه عذابى وقتى بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ
كوندررز وحواله ايدورز سزوكه ازركز عِبَادًا لَنَا بزوم قوللرمزى مراد بخت النصر در
اصحّ اقوللو وايتقلر كه جالوت ادى پارسخارى پارسيس عماليقه پس انلركه صيفق
بيوررك أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ قتى جنگر اسلرى جياطى ايدر هيبتلو لر واوازلرى رعد
كبى وكوزلرى يلدرم كبى ادى فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ پس گزه ايچنه كزه ديار لركزوادوكز
اچنه قتل وغارتجون وكتاب توريتى ياقمق ومسجد خراب اتمكجون وَكَانَ وَعْدًا مَفْعُولًا
اَلْكُرَّةَ عَلَيْهِمْ اندن صكره ظفرى ودولتى سزه دوندردك تا انلرازرنه غلبه ايده سز وانلرى
مغلوب ومقهور ايليه سز انلر سزى قتل وغارت اتدكدن صكره وَأَمْدَدْنَاكُمْ وسزه
مَدَد ورهوز بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ مالله لرله بر نوعدن وزياده اوغللرله وَجَعَلْنَاكُمْ
أَكْثَرَ نَفِيرًا وسزى جوق قلّه وزعدجه يوزندن يعنى سز قتل اولمزدن اولكيدن زياده ايده وزكه جمع اولب دشمنلره دور شمغه قادراولكسز إِنْ أَحْسَنْتُمْ اكر ايلكر
اسكسز أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ ايلكر ايده سز كندوجانكزه زيرا انكر ثوابنى سزه ارشر وَ
إِنْ أَسَأْتُمْ واكر يارمزلق اتسكز انكر وبالينه كندوكزه فَلَهَا جاء وَعْدُ الْآخِرَةِ
پس قجنكه صكره عنى وعده كله يعنى اخرى فسادك عذابنه وقتى واكى فسادك ارسيلى اكى يورر
اون يل ادى حق تعالى بيوررك اكنجى عذاب وعده سى ايله جكر سزه بر قوم كوندررز يعنى طوطوس

وكان وعد امفعولا
وعده سى ايلجقررنه كان ادولور

فلها

رومى وانكر قومن كوندررز لِيَسُوءُوا وُجُوهَكُمْ اول كوندررمكر يوزكزى يارعزاتمكجون يعنى
غم وغصه اثركزن بكزكزده ظاهر ايده وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ ومسجده كزه لركه بيت المقدسدر كما دَخَلُوهُ
أَوَّلَ مَرَّةٍ اولكى كزده كرّدكلرى كبى يعنى تاكه اول بخت النصر قومى كرب مسجدى خراب اتدلر
طوطوس نصرانى لشكرى دخى كزه لر وَلِيُتَبِّرُوا وعلاكه ايدوب يوغ ايده لر مَا عَلَوْا تتبيرًا ايدوب
وغالب اولدقلرى نسنه هلاكى ايدوب وحق تعالى انلركه بواكى عذاب وعده سندن صكره بيوردى
كه عَسَىٰ رَبُّكُمْ اولاكه تكرى كز اكنجى عذابده صكره يعنى اكر توبه اتسكز أَنْ يَرْحَمَكُمْ سزه رحم
ايده وسزى يه منع ايليه وَإِنْ عُدْتُمْ عُدْنَا واكر برگزدخى دونسكز عاصى اولب بزده اوجنى
كزده عذابه دونه رز وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ وبزجهنّمى قلدق لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا كافرلره زندان يعنى
ايمان كتورمينلره طامويى زندان قلدق كه انده حبس اولنه لر وچقمغه كوجلرى يتميه وبنى
اسرائيل اوجنجى نوبت حضرت رسولكزى تكذيبنه دوندلر وانلردخى قتل وايلدن سورمكر و
جزيه وخوار لغله عذاب اولندقلرى إِنَّ هَٰذَا الْقُرْآنَ تحقيق بو قرآن يَهْدِي لِلَّتِي يول كوسترر
بريوله كه هِيَ أَقْوَمُ اول طغرو وباقى ركدر جميع يوللردن يعنى امر ونهى يولى وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ
وبشارت ايدر قرآن مؤمنلره الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ انلركه ايو عملر ايدرلر مؤمنلركه
اولوعزم دوار يعنى جنّت وَأَنَّ الَّذِينَ وبونلردخى مشتمل مؤمنلره كه وانلركه لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ انا غمزلر آخرت سرايينه وتصديق اتمزلر واولكده صكره ذكر لكريوقدر درلر أَعْتَدْنَا لَهُمْ
عَذَابًا أَلِيمًا انلره قتى عذاب يار قلدق كه جهنّم اوجدر پس مؤمنلره اكى بشارتدر كه كندولرى ثواب
وكافرلره عقابدر وَيَدْعُ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ سوآدم اوغلنى شرّله خيرى يعنى غضب وقتنده
كندونفسنه واهل وعيالنه يارمزلق دلدر دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ خيرى جغرب دلدوكى كبى مراد
نضر بن حارث در كه دعاقلوب تكريدن عذاب دلردى وايدردى كه ازرعنه كوكدن طاشدر
ياغدر وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا وآدم اوغلنى اوجى در دعاده انكر عاقبتن فكرايتمدن يا
حالدن حاله دوغكى تزلدر نه راحت وبحنت ده تحمل ايدر ونه اسى ده وصوقده صبر ايلر
وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَتَيْنِ وبزجيله كوندزى ايكى علامت قلدق كه بربرى آردجه كلوب
كتدوكلرى صانع حكيمك قدرتنه دلالت ايدر جَلَّ ذِكْرُهُ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ پس محو ايلدك كه آيتن
كه ظلمت در كشف نوريله وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً وكوندزآيتن كوسترجى وروشن قلدق كه
هم نسنه معاينه كورولر لِتَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ تاكه سزاول ايدنلقده معيشت ارتقلغى دليكز

كوارشه مشغول اولورلر

تکدر کردن وانکر کردن اکیشه کز وایتشلر که کوندز ایتی کونشدر وجه ایتی ایندر وجه ایتن
محو اتمکدر ایکی نورنه نقصان ارشدر مکدر بدردن حکه ای آخرنده دلیا بده ایدر که بوندن
اول کونش وای نورده، بر برنه بکزردی اول سبیله کوندز وجه دن فرق اولنمزدی حق تعا
جبرائیلی کوندردی قندیله ایکی نوزنی سلدی ونوری محو اولدی وکتشه کندوحالی ارزه
قلدی پس بوقوله آیت معنسی بودرکه بز ایکی نورنی محو ایلدکه وکتشکر باقی قودق تاکز
معیشت اجون کاروکسب ایده کز ولتعلموا عدد السنین والحساب وکز بلکون
ای کون اختلافندن یللرصاغشن وقتلر حسابن دخی که عملرده وعده اولنور وکل شیء
فصلناه تفصیلا وهرنسنه که آدمیلرا کا محتاجدر دین ودنیا اشلرندن ایردق وبیان
ایلدک بیان ایدوب وکل انسان الزمناه وهرآدمیه موامندن وکافرلرن اکا لازم ایتدک
یعنی تقدیر قلدق طائره فی عنقه انکر عملنی کندو بوینده که ازل کونده انکر عملی مقدر و
لازم اولمشدر یعنی ناچار انکر ملازمی در بوینده طوق لازم اولدغی کبی یاطایر استعاره
اولنمشدر خیر وشره سبب اولان نسنیله ونخرج له یوم القیمه وحقرز هرآدمیه قیامت
کونده کتابا یلقیه منشورا برکتاب که انکر عملی دفتریدر اکا اجلشن کورر تیمانده
کلشدرکه چون آدمی جان نزعنه دوشه انکر عملی نامه سن دورر لر ویره قوبدغی وقت
آجوب الله ورلر وایدلر که اقرأ کتابک اوقی عملک نامه سن واول کون جمیع آدمیلر
اوقمشه اولمرومکشه خطاب ارشه که یازلن عملک دفترن اوقی کفی بنفسک الیوم بوکون
سنکر نفسکز یتر علیکم حسیبا سنکر ازرکه حساب اجی یعنی بوکون کندونفسکزکا
حساب اجی یتروکورکه نه آشلدکه ونیه مستحق اولدکه جزادن پس بوکون عملکر نامه سن
آجوب نظر ایلیکورکه خیر وشردن نه قلدکه زیرا یارین هم عمله حساب اولنور من اهتدی
هم کندو اولسه وطغرو یولده یورسه فانما یهتدی لنفسه پس یول بولمز الا کندو نفیجون
یعنی نجات بولور ومن ضل وهم کم ازرسه وطغرو یولدن جقسه فانما یضل علیها پس
آزدغنکر وبایلی کندوازره در یعنی ازدغی کندویی هلاکه ایدر غیریه ضرر یوقدر ولا
تزر وازرة وزر اخری کتورمز هیچ بر کتورجی نفسش وزر اخری غیری کسنکر کناهی یوکنی
ولید مغیره کافرلرایتدی بکا اویکز که سزوکناهلرکزکتورم حق تعا بیورر که هم نفسه
کندوکناهی یوکن کتورجکدر غیر نکر یوکن کتورمز وما کنا معذبین وبز قومه عذاب ایجیلر
دکلز حتی نبعث رسولا تا بزانلره پیغمبر کوندرمیجه که انلری طغرو یوله چغره وحجت
اظهار ایده واذا اردنا وقتی بزه لسه وزان نهلک قریة که برکویی یاشهری هلاک

قرآنده

ایده وز آمرنا مترفیها بیورزوقتدیرایدرز اول یرکه متنعملرنه که ایو درلکلو ونعمتلر
بسلو لردر ففسقوا فیها که اول جبارلر اولشهرده فسق ایده لر یعنی کوندرلن پیغمبرلرعاصی
اولب تمرد لکرایده لر فحق علیها القول پس اول کوی خلقی ازره عذاب سوزی واجب
اولوب وعذابه مستحق اولدلر فدمرناها تدمیرا پس آنی هلاک ایده وزوبنیا دلرن خراب ایلیه وز
هلاک ایدوب وکم اهلکنا من القرون وبچه یعنی چوق امتلر هلاک ایلدک زمانلرندن من
بعد نوح نوح قومندن صکره عاد وثمود قومی کبی وانلرکه امثالی وبرقرن بوزیکرمی
یلدر یا قرق یاسکسن یا بر مدت که روزکارایلنکر عمرلرندن چمیه وکفی بربک و
سنکر تکرکه یترکه بذنوب عباده قوللرینکر کناهلرنه خبیرا بصیرا خبردار وداناکرکولو
کناهلرنه کورجی درسکاره خطالرن دخی کتورمشلرکه منافقلرمومنلره غرایه کدرلرلری
وغضلری غیبت حاصل اتمکدی غرادکل حق تعا بیورر من کان یرید العاجلة
هرکم خیرسن عقبلو اوجی فانی دنیایی دلسه یعنی انکر نعمتی ولذتی استسه عجلنا له
فیها ما نشاء اکا تیزلدرز دنیاده دلدکمز نسنه دنیا نعمتلرندن لمن نرید دلدکمز کمسیه
دنیا طالبلرندن ثم جعلنا له جهنم اندن اکا جهنمی حاضرلرز آخرتده یصلیها اکا کورر
مذموما مدحورا خوارلغله سورلب تکرلی رحمتدن یعنی لعنتله خوراولب طاموبه
کور ومن اراد الآخرة وهرکم آخرت سرایی دلسه یعنی جنتی وسعی لها سعیها واکا اویه
یعنی جنت اجون ایو عمله سعی ایتسه انکر سعیی حقنجه که قتی دورشملدر وهو مؤمن حال
بوکه اول موءمن اولسه خالص دللو فاولئک پس انلرکه بوایوج شرطی جامع اولمشلر
آخرت وسعیی وایمان کان سعیهم مشکورا انلرکه سعیلری مقبول وبکنلمشدر تکری عنا
قتنه کلا نمد هؤلاء بوعملی ایدنلرکه دوکلنه مدد ایده رز وعطا قلورز کفایت
مقداری وهؤلاء من عطاء ربک وبونلرکه همتنه کوره هربرنه تکرکه عطا سندن وررز
وهیچ برینی محروم اتمرز وما کان عطاء ربک محظورا وسنکر تکرکه عطاسی منع اولنمش
دکلدر موءمندن وکافردن وموءمنه ایکی جهاندنده عطاسی ارشر وکافی آنجق دنیای فانیده
انظر کیف فضلنا عبرت کوزیله باق وکورکه حکمت یوزندن بزنجه ارتقلق وردکه ومفضل
قلدق بعضهم علی بعض آدمیلرکه بعضی سن بعضی ازرقه که بکی غنی وبکی فقیردریا
بعضی سن افضل قلدق که توفیقله آخرتی استرلر وبعضی دنیایی دلر وللآخرة اکبر درجات
والبته آخرت سرایی اولور قدر مراتب یوزندن یعنی آخرت درجه لری یوجه کدر واکبر تفضیلا
وتفضیل یوزندن دخی اولور قدر یعنی آخرتده تفاوت چوقدرزیرا که جنت درجه لری اعلادن

وجهنم طبقه لری کلمکدر اولورلا تَجْعَلْ مَعَ اللّٰهِ تکری یلهٔ شریک کراته ای آدمی الهًا آخَرَ غیری معبودی یعنی اکا اورتاغ ایلمه فَتَقْعُدَ مَذْمُومًا مَخْذُولًا پس جهنمده خوار وحقیر اولب اوتورورسن مَخْذُولًا ترکه اولنمش دمکدر یعنی جمیع ایلکلردن محروم اولورسن وَقَضٰى رَبُّكَ و حکم ایلدی سنکر تکری یا محمد متکلفلره اَلَّا تَعْبُدُوا آیدکه طاعتمه سز اِلَّا اِيَّاهُ الّا اکا کیم کرچکدن معبود درسز اعبادت غایت تعظیم در ویارهز الّا غایتده اولمکمه وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا ووصیت اتایه انایه ایلکرایده سز زیرا انلرسزلکه وجودکزه سبب در وتربیت ایدرلر اِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ اکرالبته اولولغه ارشمیه یعنی پیرلکه سنکر قتلکده اَحَدُهُمَا اَوْ كِلٰهُمَا انلرکه برسی یا اکسی یعنی خوشه دوتکر انلر پیر اولنجه که سنکله خدمتکی محتاج اولمه لرفَلَا تَقُلْ لَّهُمَا اُفٍّ پس انلره اُف دمه بو کلمهٔ کراهتدر طار یلمقده ومحزاردن اکراه اولدیغی وقتده دیلمکدر یعنی تونسنه دمکز وانلره عزت ایلکز وَلَا تَنْهَرْهُمَا وانلره چیرصوقمه سویله وَقُلْ لَّهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا وانلره کوجکلر وخوشسوز سویله ادب وحرمتله یعنی انلره آدیله چیرمکز وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ انلره کلمکه ایله واندر جَنَاحَ الذُّلِّ خورلق وتواضع قنادن یعنی انلره تکبرکلر ایله بلکه لطف ویومشقلق ایله مِنَ الرَّحْمَةِ زیاده، رحمت وشفقتدن انکچونکه دونکی کون تربیت ده سن انلره محتاج ایدکه وبوکون انلرسکا محتاج اولدقده خدمت ده، ویاردمده وَقُلْ رَّبِّ ارْحَمْهُمَا وایت ای پروردکارم انلره رحمت ایله كَمَا رَبَّيٰنِي صَغِيرًا نتاکم بنی کوچکلکمده بسله لرکه خرد و ضعیف ایدم وحقیقت اتلو وانا حقنده رحمت دعاسی بودرکه اکر موحد اولسلر انلری جنته ارشدرواکر کافرلرسه انلره ایمانه وایسلامه یول کوسترر رَبُّكُمْ اَعْلَمُ سزدکه تکری کزغایتده بلیجی رِمَا فِي نُفُوسِكُمْ نفسکزده، اولان نیتلرکزه انلره مطیع وعاصی اولدیغکزدن اِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ اکرسز صالحلر اولسکز یعنی اتایه انایه ایلکرا تسکز فَاِنَّهُ كَانَ لِلْاَوَّابِينَ غَفُورًا پس تحقیق تکری توبه ادنلری یاخود دونلری یارلیغیجی در کنابلرنده بعضلر وَاٰتِ ذَا الْقُرْبٰى حَقَّهُ وورثه متعلق اولسه که خصم قومدر انکر حقنی نفقه دن وخوشمعیشتدن امام اعظم بیورر که قرابتلرکز حقی اولدرکه اکر فقیر ومحتاج اولسه لر انلره نفقه ایدمکز واینشلرکه مراد حضرت رسولدرکه اکاشه بروره لرتکری تعالی مقرر ایتدوکندن وَالْمِسْكِينَ ودرویشه دخی وَابْنَ السَّبِيلِ ویولجیه دخی زکاتدن حقلرنی وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا واسراف ایلمه یعنی مالکی طاغتمه عبث یره طاغتمه اِسراف ایدوب مجاهد ایدرکه اکر بر طاغ قدر مالی خیره صرف ایتسه اسراف اولمز واکر بر حبه یی باطله صرف ایده لر اسراف اولور كَانُوا اِخْوَانَ الشَّيٰطِينِ شیطانلر قرداشلرید یعنی انلرکه امثالی در یارغزلقده ومال اسراف ایتکده عربکر عادتی درکه بر کشی بر قوم

اویسه

اویسه وانلرکه عادتلری دوتسه انلرکه قرداشی درلرو كَانَ الشَّيْطٰنُ لِرَبِّهٖ كَفُورًا وشیطان کندو تکرسنه کافر و منکر در وانکر نعمته ناسپاسی یوق پس کرکدرکه بو کمسه اکا اویمیه جهده کلمکدرکه بلال وصهیب وخباب وبعضی صحابه فقیرلری بعضی وقتده پیغمبردن نسنه طلب ایدرلردی که حاضر یوغدی ورسول انلردن اعراض ایدردی آیت کلدی که وَاِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمُ واکر یوز دوندرسکز صحابه محتاجلرندن اِبْتِغَاءَ رَحْمَةٍ رحمت کامتیوب مِّنْ رَّبِّكَ تَرْجُوهَا تکرکه قتلدن که اکا امیدایدرسن یعنی تکرکدن رزق امیدایدوب انتظار ایدرسن فَقُلْ لَّهُمْ قَوْلًا مَّيْسُورًا پس انلره ایو ویومشق سوز سویله وکوکللرن خوشنود قیل یا انلره وعده ور اسباب کنزولده کلمکدرکه برمؤمنه عورتله برجماعت عورتی بحث اتدلرمضمونی بودرکه مؤمنه ایتدی رسولدم موسایی کلیمدن جوعه درواتی صنجغجون کندو قرنی رسولدم کوندرب ایتدی یارسول الله انام سزدکه کومکمکز کلسون رسولدم دخی ازرندن کومکمکز چقرب وردی وعریان اوتوردی بلال نماز چون قامت کتوردی رسولدم دخی یانلغ سبیله طشره چقمدی آیت کلدی که وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً اِلٰى عُنُقِكَ بوینکه کلکی بوینکه باغلمغله باغلمه لای اولسن وبوبخیللقدن کنایتدر وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ واکلکی اچمه دخی دوکلی اچمق وبوعطادن کنایتدر وال اچوقلغی اسرافه اشارتدر یعنی اسراف ایله فَتَقْعُدَ مَلُومًا پس ملامتله اوتورورسن مَّحْسُورًا درمانده ومحتاج اولب حق تعالی سبحانه واعتدالله بیورر زیاده یله اسراف ایدنده هم کشیکر حالنه کورهٔ اِنَّ رَبَّكَ تحقیق سنکر تکرکه يَبْسُطُ الرِّزْقَ اچر رزقه یعنی چوق ورر لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَقْدِرُ هم کمه که دلسه وطار ایدر یعنی آزورر دلدوکی کمسله وبوآزدوچوق ورمکر حکمتله درو کمسکر اکا بخون دیکه زمین سی بوقدر اِنَّهٗ كَانَ بِعِبَادِهٖ تحقیق اول قولرنکر خَبِيرًا بَصِيرًا بیلیجی وکورجی در هر برینه کرکلوسنه قلور وَلَا تَقْتُلُوٓا اَوْلَادَكُمْ واولادکمکندو اوغلنلرکزی نه کناه، خَشْيَةَ اِمْلَاقٍ فقرلق ویوقسللق قورقوسندن نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَاِيَّاكُمْ بز سزه رزق ورر زوانلره دخی پس انلرکه رزقی اچون غم یمکز که اکا جانلرن ورن رازق ورر اِنَّ قَتْلَهُمْ تحقیق انلری اولدرمکز كَانَ خِطْاً كَبِيرًا اولوکناهدر زیراکه نسل وذریت کسلمکه سبب اولور وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنٰٓى وزنایه یقین اولمکز ودایم سنه وار مکر اِنَّهٗ كَانَ فَاحِشَةً تحقیق زنا چرکین بلیدر که صاحبلرینکر وَسَآءَ سَبِيلًا یولدر زاهدی تفسیرنده کلمشدرکه مجوسیلر یعنی اوده، طپنلر یعنی اولی در وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي اولدرمکز اول نفسی که حَرَّمَ اللّٰهُ تکری حرام ایتدی اولدرمکی حرام قلدی واول اهل ایمانه ورخاج ورن وعمدایدن کافری که انکری اولدرمکز اولمز اِلَّا بِالْحَقِّ مکر طغو وحکمله یعنی اکا قصاص

حالنی ومصاحفن

لازم اوله یا مرتد اوله یا زنا ایلیه محصن اولمق شرطیله وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا وهر کم ظلمله
اولدرلسه یعنی قتله مستحق اولمسه فَقَدْ جَعَلْنَا لِوَلِيِّهِ سُلْطَانًا پس تحقیق بز انک ولیسنی
که انک وارثیدر غالب وقوی قلدق که انی اولدرنه قصاص ایلیه یا اندن دیت اله فَلَا يُسْرِفْ
فِي الْقَتْلِ پس اول ولی اسراف اتمیه انک قتلنده که اکا قصاص لازم اوله یعنی انک مثلی
قتل ایده یا غیری کمسه اولدرمیه زیرا جاهلیت ده برکشی قتل اولنسه قاتلک وارثی قاتلی
اولدرمزدی بلکه قاتل قبیله سنک اولوسن اولدرردی حق تعالی اندن نهی ایدوب بیوردی که ولی
قاتلدن غیری اولدرمیه إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا تحقیق ولی غالب اولمشدر قصاصده بکلر و
حاکملر یاردمیله وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ ویقین اولمک یتیم مالنه وانی ظلمله تصرف اتمک
إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ مکر اول طریقله که شرعا وعرفا کوجک ویکرک اوله یعنی شویله معامله
ایدوک که اصل مال اکا قله وانک فایده سی اکا معیشت اوله حَتَّى يَبْلُغَ أَشُدَّهُ تا یتیم کندو
قوتنه ارشنجه یعنی بالغ اوله وتصرفه کوجی یته وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ وعهده وفا ایلک که حق تعالی
سزوکله ایلدی شریعت تکلیفندن یا بر برکزله اتدککز عهدی یرنه کتورک إِنَّ الْعَهْدَ
كَانَ مَسْئُولًا تحقیق صاحب عهد سوال اولنمشدر یعنی اکا عهده وفا اتمکدن وبوزمقدن
صورلسه کرک وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وتمام اولچک اولچمکی إِذَا كِلْتُمْ قچن بر برکزه نسنه اولچسکز
وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ودارتک طغرو ترازویله حق ازره که اکسک اولمیه ذَلِكَ
خَيْرٌ بو تمام اولچمک وراست طارتمق سزه یکرکدر خیانت اتمکدن زیرا که عذابه مستحق
اولورسز وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ویکرکدر عاقبتدن یکا یعنی بو نجلین عملک عاقبتی خیر اولور
وَلَا تَقْفُ وآردنجه اولمه یعنی تقلید وکمانله اویمه مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ بر نسنه که سنک اکا
علمک یوقدر یعنی بلمدکک نسنه سویلمه وکورمدکک واشتمدکک کوردم واشتدم دمه محمد بن
الحنفیه بو آیت معناسنده بیوردی که یلان طانقلق ورمه إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ
بدرستی وراستی که قولاق وکوز وکوکل كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا بونلرک هر برندن
صورلمشدر یعنی صاحبلرنه صورلجقدر یا قولقدن سوال ایده لرکه نه اشتدک ونچون اشتدک
وکوزه صوره لرکه نه کوردک ونچون کوردک وکوکلدن صوره لرکه نه بلدک وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ
مَرَحًا ویرده شاذلغله وتکبرلکله یورمه إِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْأَرْضَ تحقیق سن یری یارمزسن
ایاغله وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا وهرکز طاغلره دخی ارشمزسن اوزنلقده یعنی برکشی که یری
یارمغه قادر اولمیه وطاغله قامتده براولب همسر اولمیه نچون تکبرلک ایدوب اولولر كُلُّ
ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ بو دوکلی شمار اولنان یعنی اوامر ونواهی که لا تجعل مع الله الها آخر ایتدن

هرکز

تا بویره دکن

تا بویره دکن که ذکر اولندی واول اون بر امر واون درت نهی در ومنهیلری یارمز عِنْدَ رَبِّكَ
مَكْرُوهًا تکرک قتنده مکروه وکناهدر ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَى بو ذکر اولنان احکام وحی ایلدوکندندر
إِلَيْكَ رَبُّكَ سکا تکرک مِنَ الْحِكْمَةِ حکمتدن که حقی بلمکدر یعنی بو مذکورات تکری تعالی سکا حکمتدن
وحی ایلدوکی حکملردر بونلرله عمل ایله وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وتکریله غیری معبود
قلمک یعنی بتلری تکری ایدنمک بو حکم تکرار اولدغی انک ازره تنبیه در که توحید دوکلی احکامک
اصلیدر فَتُلْقَى فِي جَهَنَّمَ اکر شرک کتورسک پس طامویه برغلورسن مَلُومًا مَدْحُورًا ملامت
اولب سورلمش اولدغک حالده تکری تعالی رحمتندن وشرکدن نهی اتدکدن صکره بر قومه عتاب
ایدر که فرشته لر تکری قزلریدر دیدلر أَفَأَصْفَاكُمْ رَبُّكُمْ بِالْبَنِينَ پس تکرکز سزی اختیار می
اتدی اوغلنلرله یعنی ارککلری سزه می وردی وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِنَاثًا وکندو فرشته لردن
دشیلرمی آلدی بو سزوک عادتکز خلافیدر که قزلره غصه لنورسز واوغلنلرله ناز ایدرسز إِنَّكُمْ
لَتَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا تحقیق سز اولو سوز سویلرسز که تکریه ولد اضافه ایدرسز ونفس
شومکزی ذات پاک ازره تفضیل ایدرسز وَلَقَدْ صَرَّفْنَا وتحقیق دوندردک یعنی مکرر
بیان اتدک ولددن پاک ومنزه اولدغمزی فِي هَذَا الْقُرْآنِ بو قرآن اچنده نیجه یرده لِيَذَّكَّرُوا
تا که اکلیه لر واوکت دوته لر وَمَا يَزِيدُهُمْ وانلره ارترمز بو سوزی تکرار اتمک إِلَّا نُفُورًا
الا اورکمک وحقدن اراغ اولمق قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ آلِهَةٌ ایت یا محمد اکر حق تکریله باطل
معبودلر اولیدی كَمَا تَقُولُونَ نتا که سز سویلرسز ای مشرکلر واعتقاد ایدرسز إِذًا
لَابْتَغَوْا اول وقت اول معبودلر دلیه لردی إِلَى ذِي الْعَرْشِ سَبِيلًا عرش اسندن یکا
یول یعنی اکر بتلر کرجک معبودلر اولیدی تکریه یول بولب انک دفعنه مشغول اوله لردی
زیرا که الوهیت توحیدله بردر ایرلمزلر وانک شریکلری غیرتله خصومت ایدوب عیبی وعجزی
وعاری کدره لردی پس معلوم اولدی که انلر عاجز وجاهل ولاشیدر سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى تکری
تعالی پاک ومنزه ویوجه رکدر عَمَّا يَقُولُونَ انلر دیدوکندن عُلُوًّا كَبِيرًا اولو یوجلمک تیسیرده
نقل ایلر که جناب اولادندن برسی ایتدی پیغمبرک دم مبارک النده عصاسی تسبیح ایدردی
شویله که دوکلی قوم اشدردی تعجب ایدوب ایتدلر یا رسول الله بو قوری اغاج نجه تسبیح ایدر
آیت نازل اولدی که تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ تکریه تسبیح ایدر یدی کوکلر ویر دخی
وَمَنْ فِيهِنَّ وانلرده اولنلر دخی ملائکه وجن وانسدن وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ وهیچ برنسنه یوقدر
مخلوقاتدن إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ الا که تکریه تسبیح ایلر انک شکریله یعنی انی صفات نقصاندن
تنزیه ایدوب صفات کمالله مدح ایدر حال دلیله وقال دلیله دخی شیخ محی الدین عربی قدس

که پروردکارکدر

السبع

سن فتوحاتنده بیورر که برطاشی بکا خطاب ایدوب سویلدی سایراد میلرکی وَلٰكِن
لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ دیه ولیکن سزای مشرکلر انلرکه تسبیحارن اکلمز سز زیراکه عقل فهمکز
یوقدر اِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا تحقیق تکری تعالی یاوشدر کسن عذاب تعجیل اتمز یارلیغیجی در
انلرکه سوزنی که اکا اعان کتورمزلر کتورمشلر که ابوجهل وانکر امثالی اکا قصد اتدلرکه حقه
رسولیغم قرآن اوقدیغی وقت ایذا ایده لر حق تعالی پیغمبری اول وقت ده آنلرکه کوزندن اورتدی
وآیت کوندردی که وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ وچنکه سن قرآن اوقسک یا محمد جَعَلْنَا بَيْنَكَ
سنکر اراکده قلوبرزده وَبَيْنَ الَّذِينَ وانلرکه ارلمزده دیمکه لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ آخرته
انا غمز لرکه باقه در حِجَابًا مَسْتُورًا اورتلو پرده قلوبرزکه سنی کورمیه لر وسکا ضرر اندیره لر
وَجَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً ویورکلری ازره دیمکدر اورتولر قلوبرز یعنی کوکلرن اورتولر
أَنْ يَفْقَهُوهُ تا انلر قرآنی اکلیه لر واول پرده انلرکه کوکلنه حایل اولمه فِي آذَانِهِمْ وقرا
وقولقلرنده دیمکدر حایل قلوبرزکه قرآنی اشتمیه لر چونکه قرآن لفظا ومعنا معجزدر بویله
منکر لرآنکر لفظی ادراکمدن ومعنایی فهمدن محروم لردر وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ ودیمکدر تکریکی
آکسکر ویاد ایلسکر فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ قرآنده یالکوز ویرلکن وَلَّوْا عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ نفورًا کافرلر
آرقه لرنه دونرلر اورکدکلری حالده یعنی کافرلر توحیدی اشتمکلری وقت اورکلرینه کروه
دونرلردی زیرا انلرکه مرادی بویدی که تکریلکه معبودلری ذکر اولنه نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُونَ
بِهِ بز بلورز انلرنیه قولاق دوتدقلری وقت قرآن سببیله یعنی طعن وستهزا ایده لر إِذْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ
سکا قولاق دوتدقلری وقت که یاشدوب خلقی منع ایده لر وَإِذْ هُمْ نَجْوَىٰ وانکر بربریله کزلو
سویلدکلری وقت یعنی پیغمبرکه سوزی سحر وشعر درلردی وعین المعانی ده ایدر نضر بن حارث
ایتدی بن محمد نه سویلدوکن انکلمز ابوسفیان ایتدی بن بعضی سوزلرن انکلرن ابوجهل ایتدی
دیوانه در ابولهب کاهن درردی یعنی فاجر اورمال خویطب شاعر لقب قوردی وبوجاعت
حقنده بوآیت نازل اولدی که إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ ذکر ایله یا محمد چونکه ظالملر ایتدی یعنی
مشرکلر صحابیه که سزلر إِنْ تَتَّبِعُونَ اوغیرسز وتابع اولمزسز إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا الا
برسحر اولنمش آدمه یعنی انکر عقلی سحرله زایل اولمشدر یا مَسْحُورًا ساحر معناسنه اولمقله
کبی آیتی معناسنه اُنْظُرْ كَيْفَ نظر ایله وکور که نجه ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ سکا مثللر اورردلر
یعنی سنی غیرصل وتوصیف اتدلر مجنون وشاعر وکاهن وساحر دمکله فَضَلُّوا بوطریق حقدن
آزدلر فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا طغرو یول بولمغه کوجلری یتمز یعنی سکا طعن اعکله یول
بولمزلر بروجهله که موجه اولمه بلکه کندولرنده حیران قالمشلر در وَقَالُوا أَإِذَا كُنَّا عِظَامًا

وَرُفَاتًا دیمکله منکر اولدقلرنی ایتدلر بزمکلر ودوکلمش طراقلر اولدغمز وقتمی یعنی اولدکدن
صکره بزه زمانلرده بزجوریب طراغ اولدوزمی أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا یکیدن یوزینه یمی
قویوب دریلوزی یکی یارادلوب کافرلر بعید کوردلرکه اولجه طراغ اولان مخلوق بزه دریلوزه
تاره لنوزمی قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ایت یوا حجرلر یعنی اکرزه المثل تمثل طاشی
اولکز یا دمور اَوْ خَلْقًا مِمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ یا یارادلمش اولکز اولکز اولدن نسنه لردن یوکلکزه
اولور یعنی کوکلکن اولوکلکن نسنه لرکه وطاشدن کوکمدن نسنه که دریلمکدن بعید اولا البته حق
تعالی سزی دریلدوب تازه ایلر فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا پس ایدجکلر دریکدرکه بزی کروده زنده
یعنی اولمکدن صکره دریلده قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ ایت اولکه که سزی یارتدی اَوَّلَ مَرَّةٍ اولکی
کزده که طراغ ایدوکز پس اولکه اولده طراغه جان ورب آدم یارتدی اولنلره دیمکدر صکره
دریلمکه قادردر فَسَيُنْغِضُونَ پس حرکت اتدره لر وجنبره لر اِلَيْكَ رؤسهم سکا باشلرنی صلره لر انکار
یکا باشلرنی یعنی تزاوله که انلر بوسوزی اشتدکلرندن صکره سکا باشلرن صلره لر انکار
وبعید کورمکله وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هُوَ وایده لر قیامت اولسه در اول بعث وحشر قُلْ عَسَىٰ أَنْ
يَكُونَ قَرِيبًا ایت شاید که یقین اوله زیرامر کلمکز نسنه یقین در واولسه کرکدر یَوْمَ يَدْعُوكُمْ
اول کونکه تکری تعالی سزی اوقویه محاسبه اچون یا اسرافیل صکره نفخه یله سزی
جمع قبوردن طوز مخچون فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ پس تکریه اجابت ایده سز انکر شکر یله یا
اسرافیله جواب ویرسز تکریه ثنا اتدکلرکز حالده خرده کلشدرکه خلایق قبوردن باشلرن
قلدرب طراقلرن سیلکه لرو سبحانک اللهم وبحمدک دیالر وَتَظُنُّونَ إِنْ لَبِثْتُمْ وکمان ایدرسز
قیامت قورقوسندن که قبوردن اکلمدکز اِلَّا قَلِيلًا الا آز یاچون آخرتی معاینه کوره لر
دنیاده کی وقتلرن آز صیالر کتورمشلر که مکه مشرکلری صحابیه ایدا اتمکده قولا وفعلا
تقصیر اتمزلری موجب کافرله جنکر وجدال اتمکه رسولدن دستور استدلر ایتدی یکا
انلرکه حقنده قتال بیورملری آیت کلدی که وَقُلْ لِعِبَادِي وایت بنم قوللریمه یعنی مؤمنلره که
کافرلرن يَقُولُوا الَّتِي أَيْ لرأول سوزی که هِيَ أَحْسَنُ اول یکمرکه اوله یعنی انلرکه جفایی
مقابله سنده یارمزلق اتمیه لر بلکه دعا ایدب ایده لرکه تکری تعالی سزه هدایت ویرسون انصافه
کتورسون إِنَّ الشَّيْطَانَ تحقیق شیطان يَنْزَغُ بَيْنَهُمْ فتنه ودشمنلکر برغ آدمیلرارامنده
پس ممکندرکه جفا مقابله سنده جفا اعکله زیاده فساد حاصل اوله إِنَّ الشَّيْطَانَ تحقیق
شیطان كَانَ لِلْإِنْسَانِ آدم اوغلانه عَدُوًّا مُبِينًا آشکاره دشمندرکه بر ریشه معلوم در
مرکز خیر وصلاح دکلمزواده منکر هلاکنه دورشر رَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِكُمْ سزوکی پروردکارکز سزوکی

حالکزی یلجی هر برقولن مخاطب مودملر در انلره بیورر اِنْ یَّشَأْ یَرْحَمْکُمْ اگر دلسه سز رحمت ایدر کافو کر جورندن قورتر مغله اَوْ اِنْ یَّشَأْ یُعَذِّبْکُمْ یا اگر دلسه سز عذاب ایدر کافرلری انلرن خوالع اعملکه وایتملر که هدایتله یا توبه یله رحمت ایدر وازدر مغله عذاب ایدر وبرقوله خطاب کافرلن حر بیورر که اگر تکرلکه دلسه سزه رحمت ایلر ودنیا عذابن تاخیر ایدر واگر دلسه هم دنیا عذاب ایدر وهم آخرتده وَمَا اَرْسَلْنٰکَ عَلَیْهِمْ وَکِیْلًا وبزسنی که محمد سن کافرلر ازرنه یکی کوندرمدرکه انلری کفردن صقلیه سن یا کفیل که انلرکه ایمانه بیتون اولسن و اگر خطاب مؤمنله ایسه آیت معنسخ بو اولاکه بزسنی مؤمنلر ازره کفیل کوندرمدرکه انلرکه عملرنه کفیل اولسن یعنی انلرکه محاسبه سکا عقاب یوقدر وَرَبُّکَ اَعْلَمُ وسنکر تکرکه یلجی رکدر یعنی یکرکه بلور عَنْ فِی السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ کوکلرده اولانلری ویرده اولنلری دخی یعنی انلرکه احوالن بلور ومصلحتلرن ترکه ایلر واتوارده بیورر که قریشه بعید کورب ایتدکلرکه بزون ابوطالبکز یتیمی پیغمبر اولمه وبرپخ آیج وعریان کیشیلرا کا تابع اولمه لرحیا تعا. بو آیتی کوندردی که بزیرو کوکه ایلنی یکرکه بلورز پیغمبر لکن دلسه وزاختیار ایده، رز وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بدرستی وراستی بزارتق قلدق بَعْضَ النَّبِیّٖنَ بعضی پیغمبرلری عَلٰی بَعْضٍ بعضلرن ازره فضل وکمالله مال واتباع چوقلغیله دکل نتاکه ابراهیمی خلت ایله وموسایی کلیملکله ومحمدی غم معراجله ودیدار وشفاعتله مفضل قلدق وَاٰتَیْنَا دَاوٗدَ زَبُوْرًا وبزداوده کتاب زبور ورد که پس انکر شرفه دخی اول کتابله هر پادشاهلغه دخل وزبور یوز اللی سوره در که آنده حلال وحرام وحدود وفرایض حکملری یوقدر دوکلی تکبره ثنا وموعظه ومحمدکه دخی صفتی وآنکر امتنی مدح اتمکلری یعنی اول خاتم الانبیا وامتی امتلرکه یکرکبیر تقلدرکه قریشه قحط وقزلغه مبتلا اولدلرحیا تعا انلری الزام اتمکچون بوآیتی کوندردی قُلِ ادْعُوا الَّذِیْنَ ایت یا محمد کافرلن جغرکه انلره که زَعَمْتُمْ مِّنْ دُوْنِهٖ کمان اتدکز انلری که تکریدن غیری معبود دلردر تاکه بو بلایی سزدن دوندرلر فَلَا یَمْلِکُوْنَ پس اللرندن کلمز وقادر دکللر کَشْفَ الضُّرِّ عَنْکُمْ سزدن زیان وبلا کتورمکه قطعکقدر وَلَا تَحْوِیْلًا ونه دوندرمکه وتغیر اتمکه دخی یا آیکه سزدن یکری قبیلیه الده کتورمکه بنو ملیح ملایکه وخزاعه جنلره طرلردی جنیلر خود ایمان کتوردلر واللر کفرده قلدلر آیت کلدی که اُولٰٓئِکَ الَّذِیْنَ یَدْعُوْنَ یَبْتَغُوْنَ جغرلرلر یعنی کافرلر انلره طرلر حال بوکه ملایکه وجنیلر انلر اولکمه کردرکه طلب ایدرلر اِلٰی رَبِّهِمُ الْوَسِیْلَةَ تکلیدلرنه یکا وسیله که تکری حضرتنه طاعت وعبادکله یقنلق استمکدر اَیُّهُمْ اَقْرَبُ انلرکه قنقسی یقر قدر تکری حضرتنه یعنی ملایکه وجنه طرلرده کافرلر

ملایکه

یعنی ملایکه وجنیلر

ملایکه وجنیلر خود تکریه طلب مخلص کلام اولدرکه سزدکی معبودلرکز حق معبود محتاجلردر وَیَرْجُوْنَ رَحْمَتَهٗ وانکر رحمتن امید ایدرلر وَیَخَافُوْنَ عَذَابَهٗ وعذابندن قورقرلر اِنَّ عَذَابَ رَبِّکَ تحقیق سنکر تکرکه عذابی کَانَ مَحْذُوْرًا قورقیلق نسنه در وحذر ایدرلر وچون معلوم اولدی که بونلر قورقوده وامیده سایر قوللرکی در پس انلره نچون طپالر وَاِنْ مِّنْ قَرْیَةٍ وهیچ برکوی وبرشهر یوقدر اِلَّا نَحْنُ مُهْلِکُوْهَا الا بزآنکر انلرن اولمله وفنایله هلاکه ادجیلرز قَبْلَ یَوْمِ الْقِیٰمَةِ قیامت کونندن اولکدن اَوْ مُعَذِّبُوْهَا یا انکا عذاب ادجیلرز قتلله وقحطله وآفتدن غیری عَذَابًا شَدِیْدًا قتی عذاب یعنی اکر مؤمن وصالحلرده واکر کافر وفاسقلرده عذابله هلاکه اولورلر کَانَ ذٰلِکَ فِی الْکِتٰبِ مَسْطُوْرًا بو حکم کتابده یازلمشدرکه لوح محفوظدر کتور مشلرکه قریشن حضرت رسولدن عدم معجزه دلرلر جمله دن بری بوکه صفا طاغنی التون ایده ومکه طاغنی محو ایدوب کندره که یرده زرعت اولنه آنده زراعت ایده، لرواره مقلر روان ایلیه باغ وبستان ایده لرحقنا بوآیتلری انلره کوسترمیوب بیوردی که وَمَا مَنَعَنَآ وبزی منع ایلدی اَنْ نُّرْسِلَ بِالْاٰیٰتِ بزی آیتلر کوندرمکدن یعنی قریشن دلدوکی معجزاتی اِلَّآ اَنْ کَذَّبَ بِهَا الْاَوَّلُوْنَ الا اولکیلر آیتلری تکذیب ایلدی یعنی بکن امتلر معجزات طلب ایدرلردی وپیغمبرلرالنده ظاهر ایدردکه وانلر تکذیب ایلدلر بزدخی انلرکه کوکن کسدکه واکر بونلره دخی معجزه اظهار اتسه وزایمان کتورمزلر. بونلری دخی هلاکه ایدرز مؤمنلرکه نسلی کسملکه سبب اولورپس بوجهتدن انلره معجزه کوسترمزز وَاٰتَیْنَا ثَمُوْدَ النَّاقَةَ وثمود قومنه دوه معجزه ورد که انلرکه دلکیله مُبْصِرَةً پیدا وظاهر یعنی اول دوه انلره بللو معجزه ادی فَظَلَمُوْا بِهَا پس ناقیه ظلم اتدلر یعنی آنی سکر لیوب اولدردلر اولدرمکده جهتدن کندولرده دخی هلاکه اولدلر وَمَا نُرْسِلُ بِالْاٰیٰتِ وبزطلب اتدکلری معجزه لری کوندرمزز اِلَّا تَخْوِیْفًا الا انلری هلاکه اتمکدن قور قتمخون پس اکر معجزه ظاهر اولدقدن صکره کفرجون دونمسه لرالبته هلاکه اولورلر وَاِذْ قُلْنَا لَکَ واول وقت که سکا ایتدکه وعده ایلدکه یعنیه اِنَّ رَبَّکَ تحقیق سنکر تکرکه عذابه اَحَاطَ بِالنَّاسِ آدمیلری قپلیسر یعنی قریشی هلاکه ایدرجکدر لفظ ماضیله تعبیر اتمکلری دلیلی تحقیق اولدیغی بندر وَمَا جَعَلْنَا الرُّءْیَا الَّتِیْ وبزقلدق اول دوشی که اَرَیْنٰکَ سکا کوسترمکه یعنی سکا کوسترمکزدوشی قلدق اِلَّا فِتْنَةً لِّلنَّاسِ الا آدمیلره فتنه اچون مراد اول دوشدرکه حضرت رسولاکم کوردی که حج ایدرکعبه طواف ایلرمیش بوخبره توجه اتدلر اول یل عمره میسر اولمدی ومنافقلر طعنه باشلدلرکه بودوشی کورجکاولدی وآیتملرکه رسول واقعه ده کوردی که بنی امیه قوپی انکر منبرنه جقوب قلقردی وانلرکه حکم متنده فتنه واقع اولدی وبعضی رؤیایی رؤیت معناسنه

دو تر لر یعنی معراج کچه یی سکا کوستردکلرینه خلقکر فتنه سنه سبب اولدی زیرا کافرلر انکار
ایدوب مومنلر تصدیق ایدر لر وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ وزقوم اغاجن دخی فتنه قلدق
قرآن اچنده وزقوم اغاجنه ملعونه بیوردی شو اعتبار له که آتش یینن کافرلره ولعنت
ایلدی متوجه در یا ملعونه مکروهه و مبغوضه معناسنه اولوب وبعضی شجرهٔ ابو جهله
تاویل ایدر لر یا حکم بن عاصه که مروانکر اتاسی در وابن البحر ایدر که اول شجره یهود در وَ
نُخَوِّفُهُمْ وبنم کافرلری قورقدرز در لوعذابله طاموادی وزقوم در. واندن غیری فَمَا
يَزِيدُهُمْ پس اول قورقوانلری ارتر مز اِلَّا طُغْيَانًا كَبِيرًا الا اولواز عنلق وسرکشلکه یعنی حدن
چکر لر وانکر که تکبر لکی ابلیس وسوسه سیله در که آیت کلوب انلره جبرودی که وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ
وذکر ایله قچنکه فرشته لره ایدکه اسْجُدُوا لِآدَمَ آدمه سجده ایلکر تعظیم اچون فَسَجَدُوا
پس سجده ایلدر لر انلر که دوکلسی اِلَّا اِبْلِيسَ الا شیطان سجده اتمدی وحکمه ایدی بخون
سجده اتمدکه قَالَ ءَأَسْجُدُ ایدی بن سجده ایده یم یعنی اتمزم و باش اکمزن لِمَنْ
خَلَقْتَ طِينًا باطقدن یارتدیغکز کمسه یه پس حق تعالی کافرلعنت ایدوب درکاهدن سوردی
قَالَ اَرَاَيْتَكَ ابلیس ینه ایدی کور دیکی یعنی بکا جبرور هَذَا الَّذِي بوکمسه که کرمت
عَلَيَّ اولوب کرامتلو قلدیغی بنم ازره بخون اکا فضل ورد یکه که اول طبراقدندر و بن اودندم
لَئِنْ اَخَّرْتَنِ اگر بنی کرو قوسکز و اولمی تاخیر ایلسکز اِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ تا قیامت کونه
دکن لَاَحْتَنِكَنَّ ذُرِّيَّتَهُ البته انکله اولنلری نکر کوکسن کسم اغوا اتمکله وشویله ایدم که
عذابله کوکلری کسله اِلَّا قَلِيلًا الا ازمکه که انلری ازدیم سنکر حفظکله هلاک اولیه لر
قَالَ اذْهَبْ حق تعالی ایدی یوری کت وبواو خور ملق وآغی کمدوندن اراغ اتمکدر فَمَنْ تَبِعَكَ
مِنْهُمْ پس بهکم انلردن سکا اویه یعنی آدم در یتندن سکا تابع اولسلر فَاِنَّ جَهَنَّمَ جَزَاؤُكُمْ
پس تحقیق جهنم سزوکی جزا کز در یعنی سنکر وانلرکی مخاطبی غالب قلدی غایب لازم نه
یعنی سکا وسنکر تابعلرکه جَزَاءً مَوْفُورًا تمام جزادر یعنی دایم ومحیط عذاب اولور سز
وَاسْتَفْزِزْ وبیرندن دبرت وطایندر مَنِ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ انلردن کوجکیتدوبکی
مکه لری آواز کله یعنی فساد، چغر مغله وایدر لر که شیطان ازملق وچالغو چاغر مقدر
شیخ زاهد ابن عباسدن نقل ایدر هر آواز که اندن تکری رضاسی اولمیه شیطان آواز یدر و
اَجْلِبْ عَلَيْهِمْ وسورازار لرنه وار یکلکر وَرَجِلِكَ اتلولرکه ویایاولرکله یعنی سکا تابع
اولان دیولری جمع ایدوب ادمیلر ازره اغوا وسوسه یله حواله ایله وَشَارِكْهُمْ فِي الْاَمْوَالِ
وانلرله اورتاق اول مالده که حرامدن جمع ایده لر یا ربا یه ورن لر یا معصیته حرف ایده لر

آوازی

وَالْاَوْلَادِ

وَالْاَوْلَادِ واولنلرنه دخی شریک اولکر تا زنادن حاصل ایده لر یا عبد العزی وعبد
الشمس ویونلرکه اضافی ادوره لر وَعِدْهُمْ وانلره وعده ور یالان و باطل وعده لر بتلر
شفاعتی کبی یا تورت حکملرنه تاخیر اتدر یا بعثه وحشره وجنته وجهنمه انکار اتدر وَمَا
يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ وشیطان انلره وعده ور مز اِلَّا غُرُورًا الا الله مغله یعنی خطایی صورته
صواب صورتنده بزه ر وانلره کوسترر اِنَّ عِبَادِي تحقیق بنم قوللرم که جنت اچوه یارد یلدر
لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ سنکر انلره ازره اغوایله ازدرمغه قوتکر یوعقدر وکوجکر یتمز یعنی
دوکلی مکه الدمغه قادر سن الا بنم خاص قوللرمی قشری بیورر حق بنده سی اولدر که
غیر نکر بنده نه اولیه وَكَفَى بِرَبِّكَ وَكِيلًا وسنکر پروردکارکز قوللرینه صقلیجی در شیطان
ازدرمقدن رَبُّكُمُ الَّذِي اول تکر کزکه قدرت کامله ایله يُزْجِي لَكُمُ الْفُلْكَ فِي الْبَحْرِ سورر
ویورر دریکیی وکزیوزنده بم قنده دلسکز کدرسز لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ تا که سزانکر کرمندن
استیه سز یعنی رزقکزی طلب ایده سز وایدر لر که فضل اصی دریا متاعی که اکا محتاج سز
واول دریا یه جمیعنی آله کلمز اِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا تحقیق اول تکری سنه شفقت اودی در که
مشکل اشلری سنه آسان ایلر وَاِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ وبحرده سنه قتی لق ارشسه یعنی غرقدن
قورقدیغ وموج مختلف اولدیغی کبی فِي الْبَحْرِ دکزده ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ آزر وخاطر کزدن
کدر جغر وغلغله وطاپدیغکز کمسه لر اِلَّا اِيَّاهُ الا اول که برتکریدر اول محلده، اندن
غیریه جغر مز سز واندن نجات استر سز فَلَمَّا نَجَّاكُمْ اِلَى الْبَرِّ پس اول وقت که سزی غرقدن
قورتردق وقوریه چقردق اَعْرَضْتُمْ توحیدن واخلاصدن یوز دوندر دکز وبتلره توجه
اتدکز وَكَانَ الْاِنْسَانُ كَفُورًا وآدم اوغلی غایتده کافر در تکری یعتلرنه انکار ایلر قورقوده
وزحمتده اکا جغر وقور قوکتدکدن صکره یوز دوندر رر اَفَاَمِنْتُمْ پس امینی اولدکز
دریادن صحرایه چقمغله یعنی امین اولدکز اَنْ يَخْسِفَ بِكُمْ سزی یره باتور مکدن جانب
الْبَرِّ قوری یره طرفنده یعنی دکزده، صویه غرق اتمکه قادر اولدیغنی یره دخی سزی
یره باتور زر اَوْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا یا ازرکن قتی یل کوندرمکه که سنه طاشی یاغدره
ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ وَكِيلًا اندن صکره کندوکزه برصقلیجی بولمیه سز که سزی اندن خلاص ایلیه
اَمْ اَمِنْتُمْ یا امین اولدکز یعنی اَنْ يُعِيدَكُمْ فِيهِ سزی ینه دریایه دوندرمکدن تا تَارَةً
اُخْرَى برکرة دخی یعنی کوکلکزه ازرو برغه کتیه یکیکز سز فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ پس ازرکز
کوندره قَاصِفًا مِنَ الرِّيحِ یلدیرن که قتی برکله اسه وکمی هلاک ایدر فَيُغْرِقَكُمْ تا
پس سزی غرق ایلیه بِمَا كَفَرْتُمْ سزکافر اولدیغکز چون ونعمته انکار اتدیکز چون ثُمَّ لَا تَجِدُوا

لكم اندن صكره كندوكجون. بولمليدر عليّنا بعيدًا بزوم ازرمز اول عرق اچون
برآرتدن كلي كه اكا حكم ايده، وبزدن انتقام المكدر ديه وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وعقيق
بنى آدم اوغلنلرن كرا مثلو قلدق واولولدق وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وانلرى كتورد كه يعنى
سوارانلكه قورينه مركبلره ودكزده بيلده بندردكه وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وانلره برق
وردكه پاكه طعاملردن وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ كَثِيرٍ وانلره، آرتقلق وردكه جوقى مخلوقدن ازره عِنْ
خَلَقْنَا تَفْضِيلًا بزيارتدغردن آرتق قلوب علما انسانكر تكريم وتعظيمده جوقى سوز درلر اما
حقايق سكلى ده، كلمندر كه بنى آدم اوغلنلرن مكرم قلدق توحيد ومعرفتله وانلرى كتوردكه نفسه
برتنه وقلب بحرنده تاويلات كاشى ده، ايدر بركعالم أجسادر وبركعالم ارواح وانلرى
كتورمكر بواكيدن تركيب اولمقدر وانلره رزق وردكه خاص علوم ومعارفدن وانلرى تفضيل
اتدكه جوق مخلوقات ازره، يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ ذكر ايله بركونى كه جمعه روز
آدميلردن هر بولكه انلرك امام ملرى وپيشوالريله يعنى آنلرى گوندرن پيغمبرلريله شويله كه ايده لر
يا امت موسى ويا امت عيسى يا انكر نازل اولان كتابله خطاب ايده لر شويلكه يا اهل التوريت
يا اهل الانجيل يا اهل القرآن يا مذهبلريله جمع لر يا حنفى يا شافعى يا دين وملتله يا مسلم
يا يهودى يا مجوسى كبى پس هر بولكى كندو على نامه سنه جمع لر فَمَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ پس
هر بركه على نامه سى صاغ الله ورلسه كه خير وشر اشلدوكى يازلمشدى فَأُولَٰئِكَ يَقْرَءُونَ كِتَابَهُمْ
پس انلر كندو نامه لرين اوقورلر شاذ لغله تكرار تكرار زيرا انده كوچكر عملر كورلر وَلَا
يُظْلَمُونَ فَتِيلًا وانلر مزدده، برذره ظلم اولنمز لر فتيل ايكى باش قبق ارالسنده اولان كوندن عبارتدر
ياخرما يوننده اولان نسنه مقداريدر يعنى انلرك جزا لسنده هيچ قصور واكسكر اولميه وبو آيت اكا دلالت
ايدركه ناه سى صوله الله ورلن مكه بجا لتدن اوقيوميه وَمَنْ كَانَ فِي هَٰذِهِ أَعْمَىٰ وهم كم بو دنياده
كور اولسه يعنى كوكلى كوزى صواب يولن كور مسه فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ پس اول آخرتده كور اولور يعنى
نجات يولن بولمز ومقصودنه ارشمز وَأَضَلُّ سَبِيلًا وآز غونرق يوللو در محققدر ايدر هم كم
دنياده طاعتدن كور اولسه آخرتده ثوابه ارشمز وهم كم كه كوكلى كوزى بوندن آجلسه انده مغفرتدن
جمالن كورمز كتور مشلر كه قوم ثقيف ايتدلرايى محمد بزسكا ايمان كتورمزز تا بزى بريل كندو
عبادتدن منع قيلمه وزمين طايف كه بزوم يرمز در كعبه كبى محترم وامين ايدسن وبزى غازده
ركوع وسجوددن معاف دوتاسن واكر سكا صورسه لركه نجون بويله ايدرسن ايت كه بكا تكرى بويله
بيورمشدر آيت كلدى كه وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ واكر قبيله ثقيف يقين اولدلرسه سكا فتنه
ايده لر واز ضرب دوندره لر عَنِ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ اول نسنه دن كه سكا وحى ايلدك وبلدردك

لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَهُ تا افترا ايده سن بزوم ازرمز سكا وحى ايلدوكمز نسنه دن غيرى سن يعنى
بونى بكا تكرى بيوردى ديه سن وَإِذًا لَاتَّخَذُوكَ خَلِيلًا واول وقت كه سن بويلين ايده سن سنى
دوست ايده لر واتمشلر كه قريش رسولم ايتدلر سنى بحر الاسود، يا شعفه قومازز تا بزوم
بتلرمزه يا شيخيخ اكر بارمق اوجيله اولورسه دخى رسول كعبه طوافه غايت شوقدن ميل ايدى
بو آيت نازل اولدى كه انلرى بزوم وچيرده دوندرمكدن لترلر وَلَوْلَا أَنْ ثَبَّتْنَاكَ واكر بزسنى
طغرولقله تثبيت ايدكى عنايتمز له لَقَدْ كِدْتَ تَرْكَنُ إِلَيْهِمْ تحقيق يقين اولديدى كه انلره ميل
ايده سن شَيْئًا قَلِيلًا ازميل اتمكدر تبيانده كلمشدركه پيغمبرمز معصوم اولى اما امتى قورقيچون
كه كفار سوزنه ميل اتيه لر بو آيت كلدى كه إِذًا لَأَذَقْنَاكَ اول وقت كه ميل ايده سن البته
سكا دنيادر دوق ضِعْفَ الْحَيَاةِ ذكر كه عذابنى يعنى دنياده، وَضِعْفَ الْمَمَاتِ واولم عذابنى
دخى يعنى آخرتده ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا اندن صكره سن كندوكجون بزوم عذابمزى دفعه
يارديجى اولمزدركه انكر سبيله عذابدن قورتله سن كتور مشلركه مكه قومى پيغمبرى دخى
مكه دن چقرمغه مشاوره ايتدلر وانلرك فكرى آنده قرار اتدى كه اول حده دشمنلكلرى ايده لر
كه رسولم ناچار وضرور تله چقه كده بو آيت نازل اولدى كه وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِزُّونَكَ مِنَ
واكر انلر يقين اولدلركه سنى طاينديرلر مِنَ الْأَرْضِ مكه يردن يعنى دشمنلكلرى مكه ده
سوزه لر لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا تا كه انلرسنى اولير دن چقره لر وَإِذًا لَا يَلْبَثُونَ خِلَافَكَ واول
وقت كه بويله اولسه سندن صكره آنكلمن كريعنى سنكر آردجه دورمزلر إِلَّا قَلِيلًا الا آز زمان و
اول بويله ادى كه هيچ تدن صكره آز زمانده بدر واقعه سى اولدى انده هلاك اولدلر بس بيورركه
برسنت قوديق سُنَّةَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا انلركه سنى تحقيق بزكوندردكه قبلكز مِنْ رُسُلِنَا
سندن اولكدن پيغمبرلر وردك واول سنت يعنى عادت پيغمبرلر تكذيبله امتلر هلاك ايدر
وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا وسن بزوم سنتمزن تغيير وتبديل بولمزسن أَقِمِ الصَّلَاةَ نمازى
دوزرغه يعنى غاز قل لِدُلُوكِ الشَّمْسِ كوشش زوالدن صكره إِلَىٰ غَسَقِ اللَّيْلِ كچه قرانوسنه
دكن وزوالدن صكره اويله غاز يدر واكندو تا اخشم ويا تسو غازنه دكن وَقُرْآنَ الْفَجْرِ و
صبح غازنه دخى قل وغازنه قرآن دخى انكون كه انده قرآن اوقمق فرضدر إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ
تحقيق صبح غازى كَانَ مَشْهُودًا كورلمشدر يعنى آنى بكه وكوندز فرشتلرى كورر على نامه
سنكر اولنه جهت ثواب يازرو بكه فرشتلرى نامه سى آخرته ثواب لرين يازرو وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ
وبكه تكر بعضسنده دخى پس قرانله غاز قلوب عبادت ايله نَافِلَةً لَكَ سكا نافله اولدغى حالده
فرض غازازره يا سكا فضيلت وكرامت اچون عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ شايد والله سنكر تكره

وحضور نبى عليه السلام اوقور خانه سى

سی کوندرب بعثه اشدره مقاماً محموداً بکلمش مقامه که یوجه مقامدر واول شفاعت عرصه سی در
که حضرت رسولیله عم جمیع خلق مدح ایده لر و قل ربّ ادخلنی وایت ای پروردگارم قوی بنی
مدخل صدق کرجکلکیله یعنی قبره مقبول ونه ندامت و اخرجنی وبنی چقر صدق
کرجکلکیله یرندن یعنی قبردن صدقله ویا کرامتله یا بنی مدینه قوی غنیمتله وملکه دن
سالم چقر یا بنی مکه فتحه اچون قوی وملکه دن حنین طرفنه چقر یا جنته قوی ودنیادن
چقر یا نبوت ودعوتنه قوی تبلیغ رسالت ایچون سندن چقر واجعل لی من لدنک ویکا
کندوقتکدن قل سلطاناً نصیراً یارد یجی وغالب حجت کرکدر کافران ظفر بولم و قل جاء الحق و
ایت حق کلدی یعنی دین اسلام وزهق الباطل وباطل کیتدی یعنی شرک یوغ اولدی وایتیلدکه
حق قرآندر وباطل شیطان بر شیدر که قرآن ظاهر اولسه شیطان کیزلنور ان الباطل تحقیق
باطل کان زهوقاً کیدیجی ویوغ اولیجی در قشیری بیورر که حق اولدرکه تکریچون اولوب وباطل
اولکله غیر یچون اولور وننزل من القرآن وبز قرآن یجیدن سکا اندرز ما هو شفاء اول
ایتلری که فرقلدن شفادر فاتحه سوره سی وشفا ایتلری کبی یا شفا در جمله وشبهه جهل ولغنه
واصح اولدرکه من بیانیچون در تالر تبعیض اچون دکل یعنی جمیع قرآن شفادر ظاهر و
باطن مرضلرنه ورحمة للمؤمنین ورحمت وشفقت در مومنلره که انکله فایده دوتر لر و
لا یزید الظالمین وقرآن ارتر مز ظالملره که کافرلردر الا خساراً الا زیان وهلاکه که
تکذیب ایدرلر واکا انانمز لر واذا انعمنا علی الانسان وچنکله انعام ایتسه وزاده اوغلنه
صحت وبایلق وامثالکله اعرض یوزدوندرر بزوم ذکر دن مراد کافردرکه حق تعالی اکا
نعمت ورسه کتاب اندرب پیغمبر کوندرمکله واندن غیری ظاهر وباطن نعمتلرنه اعراض ایلر و
نای بجانبه ونفسیله اراغ اولور و برکنار دوتر یعنی تکبر لنب طریق حقدن برطرفه کدر واذا
مسه الشر وچنکله اکا یارمزلق ارشسه ضیرولق وفقر وفقور قوبکی کان یؤساً تلکری یعنده
نومید اولور وانکر فضلنه وکرمنه اعتماد اعتماد اتامور من نعمت ده شکر ایدر ومحنت ده رحمت
امید یله صبر ایدر قل کل یعمل ایت هر کشی عمل ایلر علی شاکلته کندو طریقی ازره خیر وشر دن
وهدی وضلالتدن یعنی کافر نعمت واعراض ایدر ومحنت ده نومید اولور ومومن راحت و
زحمت ده شکر ایدوب صبر ایلر وایتیلدکه شاکله طبیعت خو یا عادت یا سنت یا دین
یا مقدار قوت وطاعت دوکلنکر معنایکی صاحبنه راجعدر یعنی هر کشی کندیچون عمل ایدر
فربکم اعلم بمن سزوکه تکر کزای آدمیلر بلجی رکدر بمن هو اهدی سبیلا اول کمسه که طغو ورق
یولدن در یعنی دینی ومذهبی صواب ویکر که اولانی بلجی در کتور مثلر که عرب کافرلری مدینه یه کیکر

کوندرب رسلر

کوندرب مدینه جهود لرندن رسولکز حالنی استفسار ایتدکز بوغجلین برکسنه ظاهر اولدی پیغمبر لکدعوا سن
ایدر هیچ کتابلر کوندرمز بو وار مدر انکر تعجب ایدوب ایتلر بلورز بر پیغمبر ظاهر اولمق یقین در اما
سزآیتنا مجنون اکا اسکندر ذوالقرنین حقنده صورکه کمشرقه ومغربه کزدی واصحاب کهف حقنده
صورکه انلر برقاچ یکتلر روروح ندر واکر بوایکسنه جواب ورب روحدن خبرورمز سه
پیغمبر دیر وانلر مکه کلوب پیغمبر سوال ایتدلر ایکسنه جواب وردی وروحدن خبرورمدی تا بوآیت
کلدی که ویسئلونکعن الروح وسکا یا محمد روحدن صورارلر یعنی جانکر کیفیتندن که انسانکر
بدنی انکله حیدیدر قل الروح من امر ربی ایت روح تکرم بویرغندندر یعنی اکن آخر یله کا یقین
وحاصل اولاندر که حق تعالی کندی علمنه مخصوص صدر وآنی تکریدن غیری
کیمسه بلمز وما اوتیتم من العلم وسز ورملدکز علمدن یعنی سز بوعلمدن ورملدی الا قلیلا الا آز
حق تعالینکر علمنه نسبت ولئن شئنا لنذهبن واکر بزدیلسه که البته کیدررزکه بالذی اوحینا الیکز
اول نسنه که سکا قرآندن وحی ایلدک یعنی سکا وحی ایلدکز نسنه کوکلدن چقررز
ومصحفلردن محو ایدررز ثم لا تجد لکم به علینا وکیلا اندن صاکره کندو حقنده بزیله سن انکله
بزوم ازرمنه بروکیل یعنی آنی کیدرمکدن صاکره بریارد یجی بولمزسن که آنی بنه کوکلکه و
مصحفلرکه کتورمه بلکه الا رحمة من ربکم الا ارحمتدن تکرکدن که آنی باقی دوتر وحی ایلمز
واو فضله اوتیتم ان فضله تحقیق انکر فضلی وکرمی کان علیکم کبیرا سزکدر ازرکه اولدرکه
آدم اوغلنلر تکر سیدی قلدی وپیغمبر لرآخری ایلدی ولواء حمدی ومقام محمودی کاوردی
وقرآنی کوندردی که آهتکر ارلمنه باقی قلور قل لئن اجتمعت الانس والجن ایت یا محمد
اکر آدمیلر وپریلر جمع اولسه که سنی اتلره کوندرلدکه واتفاق ایتسه لر علی ان یاتوا انکر ازره که
کلمه لر بمثل هذا القرآن بوقرآن مانندیله یعنی بوجلین کتوره مزلکه جمله ایتسه لر فصاحت وبلاغت و
وحسن نظم وکمال معنی وغیبدن خبرورمکی لا یاتون بمثله انکر مانندی کتوره میلر بوآیت
نضر بن حارث جوابنده نازل اولدی که ایدردی اکر بزدیلسه وزه بوقرآن کبی سویلردکه حقا لقی
بیوردی که جمیع انس وجن بونکبی کتوره مزلر ولو کان بعضهم لبعض ظهیرا واکر انلر بربرنه
ارقه براولب مدد کار ویار د یجی اولسه لر دخی ولقد صرفنا وتحقیق بزدوندردک یعنی تقریری
وبیانی مکرر قلدق للناس فی هذا القرآن آدمیلره چون بوقرآن اجنده من کل مثل هر
مثلدن ونوعدن توحید ونبوت دلیللرندن ودنیا واخرتدن واوکت ونصیحت کبی وقصه لرو
خبرلر وجنت جهنم ذکری وبونلره بکزر لر فابی اکثر الناس پس باشی چکدی یعنی جملدی
آدمیلرکه چونی الا کفورا الا کافر اولمق که حقه انکار اتمکدر کتور مثلرکه ابوجهل وعتبه وشیبه

قریشدن برجماعتله ایتدلرکه ای محمد تاکه حق تعالی بیورمی وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ
قریش اولولری ایتدی بزسکا ایمان کتورمزز حَتَّىٰ تَفْجُرَ لَنَا تابزوم اچون اَقْتَبِنْجه مِنَ الْأَرْضِ
يَنْبُوعًا مکه یرندن صوچشمه سی کیم اَنْفَجِرَ ایده وز اَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ یاسکابر بنجه و
بستان اوله مِنْ نَخِيلٍ وَعِنَبٍ خرما اغجلرندن واوزم باغلرندن یعنی میوه دار اغاجلر و
اوزملو باغلر فَتُفَجِّرَ الْأَنْهَارَ بس ارمقلر آقده سن خِلَالَهَا تَفْجِيرًا اول باغلر وبستانلر ارالرنده
صوری اقدوب اَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ یاکوکی دوشره سن كَمَا زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسَفًا تاکه کمان ایدرسن
وبزی قورقدرسن بزوم ازرمن پاره پاره دوشره سن اَوْ تَأْتِيَ بِاللَّهِ یاتکریمی کتوره سن
وَالْمَلَائِكَةِ قَبِيلًا وفرشته لری حق مقابله ده یعنی عیان بن کوسترسن که رسالتکه طاقتلق
وره لر اَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ یاسکا براوا اوله مِنْ زُخْرُفٍ آلتوندن که انده اوتوره سن
اَوْ تَرْقَىٰ فِي السَّمَاءِ یاکوکه چقه سن بزوم باکله که اشکاره وز وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ و
هرگز انا غمز و تصدیق اتمز زسنکر کوکه چقدغکه حَتَّىٰ تُنَزِّلَ عَلَيْنَا كِتَابًا تابزوم ازرمن
برکتاب اندرمیجه که نَقْرَؤُهُ بزاییه اوقیه وز وآنده سنی تصدیق اتمکریاز لشه اوله قُلْ سُبْحَانَ
رَبِّي ایت پاکی ومنزه در بنم تکرم مکه انکاره حکم اتمکدن یاانکا شریکراوملقدن وسز
بندن طلب اتدکلرنیه اول قادر در هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا بن دکلن الا برآدمی پیغمبر
سایر رسوللرکبی وآنلرکندوامتلرنه ظاهر اعتدلر الا قوملرنه مناسب معجزه کوسترمدلر و
آنلرحق تعالینکر اراده تیله ظاهر اولور کندولرکه اختیاریله حکم بوانلرکه سوزنه عمل جوابدر
وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا ومنع ایلدی آدمیلری یاهکه اهلنی ایمان کتورمه لرندن اِذْ
جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ کندولره هدایت وبیان حق کلدکدن صکره محمد ع دلیله اِلَّا أَنْ قَالُوا الا
اولکه ایتدلر اَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا تکری تعالی آدمی پیغمبر می کوندردی یعنی انلری ایمانه
بومنع ایلدی که آدم اوغلنی پیغمبر می اولورمیدلر وخطا اتدکرزیرا جنس جنسه مونس اولور
وفایده ایدر غیری جنسدن کمستفاد اتمزلر وچون کافرلر تکری رسولی فرشته کرکی وآدمی
کوکمز دیدلر حق تعالی انلرکه شبهه سن رد ایچون بیورر که قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ
ایت ای مشرکلر اکر یرنوزنده آدمیلر یرنه فرشته لر اولیدی آدمی کبی يَمْشُونَ مُطْمَئِنِّينَ
یورییه لردی ایتکلری ازره آمین ومقیم اولدقلری حالده لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ انلرکه
ازرلرینه کوکدن اندررکه مَلَكًا رَسُولًا فرشته پیغمبر کندوجنسلرندن دیر برینه مونس اولورمی
وانلره اعجاز اولدغی ازره تعلیم ایدوب بهره بری مستفید اولورمی چونکه یرده آدمیلر
آدمی پیغمبر کوندریلور قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ایت یامحمد حق تعالی طاقتیرر بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ بغله کزوکه

ارا کزده

ارا کزده وتکری طاقتلغی رسولرم الله معجزه اظهار اتمکدن کرکه اول قرآندر وکندو دعوایه
طاقتدر إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا تحقیق تکری تعالی قولرینکر کزلو حالن بلمکله در انلرکه
عملرن حق کورمی درهم برینه جفا سن ورسم کرکه وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ وهم مکه که تکری تعالی یولکوستره
یعنی هدایت وتوفیق ورسه فَهُوَ الْمُهْتَدِ پس اول یولی بولمشدر وَمَنْ يُضْلِلْ وهم مکی که آزدیرسه یعنی
ضلالته حکم ایتسه وتکری ایلسه فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ پس اول آزغنلره دوستلر بولمیه سن که انلره
یاردم ایده لر مِنْ دُونِهِ حق تعالی دن غیری وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وانلری حشر ایدرز قیامت
کونده وکورورزلر عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمْيًا یوزلری اوزره کوزلرلر زیرا که دنیاده قدرت ثنا ایلرن
کورمزلردی وَبُكْمًا وصاغرلردی که دنیاده حق سوزن سویلمزلردی وصاغرلرکه بوعالمده
حق کلامن ایشتمزلردی مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ انلرکه یری جهنمدر اکا کورلر كُلَّمَا خَبَتْ هر بارکه ساکن
اولمه اوده یاالکلری وسوینمزلرز دَنَاهُمْ سَعِيرًا انلره یالکلو اوده آرتیرز تاکه انلرکه آتلرن
وخرلرن تبدیل ایده وز ذَٰلِكَ جَزَاؤُهُمْ اول عذاب انلرکه جزاسی در بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا
انلرکافرا ولدقلرینچون بزوم آیتلرمزه وبلکو حجتلرمزه انا غدقلرینچون پیغمبر وصدقه وحکمه
اولو حجت قرآندر وَقَالُوا أَإِذَا كُنَّا عِظَامًا وایتدلر بزمحکم اولدغمز وقتمی وَرُفَاتًا
کوروب طراغ اوزره جَدِيدًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ بزینه دریلوب قوپرلمیوزخلقا
یکی یاراتلوبمی انلر تکرار یاراتلمغه منکر اولدلرکه برساعتده یوزکره یاندقدن صکره
بینه اتی دری بتوب بخه دریلورکه عذاب جهنمه لرایت کلدی که أَوَلَمْ يَرَوْا کورمزلرمی و
بلمزلرمی آنی که أَنَّ اللَّهَ الَّذِي تحقیق اول تکری که قدرتله خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ کوکلری ویره
یارتدی بوخه اولولغله وهم برینه بخه مخلوقات ظاهر اندی قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ قادردر
انلرکه کبیلری یارتمغه یعنی اولنلری دریلدیروب جمع مغه کوجی یتر وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا و
حق تعالی انلرکه فنا بیچون برمدت مقدرایتدی که لَا رَيْبَ فِيهِ انده هیچ شک وشبهه یوقدرواول
اولم وقتی دریا انلری دری قیلمغچون بروقت قوپدی که قیامتدر فَأَبَى الظَّالِمُونَ بله کردو
دورودی ظالملرکه وحدلکی حق ظاهر اولدغی برله إِلَّا كُفُورًا الا کافرلق که حشر وبعثه انکار اتمکدر
قُلْ لَوْ أَنْتُمْ تَمْلِكُونَ ایت یامحمد کافرلره که اکرسز مالک اولسکز وتصرف اتسکز خَزَائِنَ رَحْمَةِ
رَبِّي بنم کرم رزقلکز خزینه لرینه که آنی خلایقه ورمکز إِذًا لَأَمْسَكْتُمْ اول وقت بخیل اولورکز
والکز دوتردکز خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ مالی نفقه ورمکز وخرج اتمکدن قورقسیدن که اکسیله یافقر لقه
قورقه وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَتُورًا وآدم اوغلنی بخیل ونا کسدر تکری وردی مالدن ورویشه قوللرینه
ورمزلر وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ وتحقیق بزورمشدرکه موسایه ع تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ طقوز بللو معجزه

وانلر عصایدی ویدِ بیضا و قحط و طوفان و جکر که و بت و قور بغه و قان و عیشلر
اکسلکر و ایتملر که دکز یارلق و طاشدن صوا تمق و بنی اسرایل ازره طاغ کتورمکر و
مالکری طاشن اوملق و دکلدن عقده زایل اولمق و عصا ایلری و عصالری یوتمق و من و سلوی
اندرمکر کبی و بونلرکه امثالی فَاْتِ بَنِیْٓ اِسْرَآءِیْلَ پس صور یا محمد بنی اسرایلدن یعنی انلرون
عالملردن بو آیتلری که سنکر سوزکه کرجکلکی مشرکلره ظاهر اولمه یا جحود لردن سؤال ایله اِذْ
جَآءَهُمْ موسی انلره کلدوکی وقت که انکله فرعون ارکلرینه نولدی فَقَالَ لَهٗ فِرْعَوْنُ پس موسایه
فرعون ایتدی اِنِّیْ لَاَظُنُّكَ یحقیق بن سنی کمان ایدرن یا مُوْسٰی مَسْحُوْرًا یا موسی سحر
اولنمش سن که عقلکز یوقدر یعنی جا خدولنمش صانورن قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ موسی ایتدی تحقیق
سن کوکلدن بلبدرسن اکرچه دلکله اقرار اتمزسن نه دیشه مَآ اَنْزَلَ هٰٓؤُلَآءِ بونلری اندرمدی
یعنی بوطقوز آیتی ظاهر اعتدی اِلَّا رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ الا کوکلری و یری یارادن تکری
که انکر قدرتیله خلقه اولدی بَصَآئِرَ روشن آیتلر درکه بهر بری بنم نبوتمه دلیللدر وَاِنِّیْ لَاَظُنُّكَ
وبن سنی صانورن یعنی یقین بلورم یٰفِرْعَوْنُ مَثْبُوْرًا یا فرعون عقلکه اولمش یا مغلوب
یا عقل اکسکر یعنی یا فرعون بو آیتلره ایمان کتورمدکه سکا هلاکه اولمق مقرر در فَاَرَادَ اَنْ
یَّسْتَفِزَّهُمْ پس فرعون دلدی که انلری طاینده یعنی موسایله قومنی مِّنَ الْاَرْضِ مصر یرندن
سورمک چقرمق فَاَغْرَقْنٰهُ پس آنی غرق ایلدکه قلزم دکزنده وَمَنْ مَّعَهٗ جَمِیْعًا وانکله اولنلرکه
جمیعسن دخی که لشکرکه موسی ازدیکه کتمشلردی دوکلسی غرق اولدلر وَّقُلْنَا مِنْۢ بَعْدِهٖ وبندن
ایتدکه فرعون غرق اولدقدن صکره لِبَنِیْٓ اِسْرَآءِیْلَ یعقوب اوغللرینه که اُسْكُنُوا الْاَرْضَ
ساکن اولکز مصر یرنده که انلر سزی بوندن چقرمق استرلردی فَاِذَا جَآءَ وَعْدُ الْاٰخِرَةِ پس قیامت
آخرت وعدی یعنی قیامت قوپه جِئْنَا بِكُمْ لَفِیْفًا سزی وانلری محشر یرنه بر یرنه قوشق
جماعت کتورزز یعنی بر یرده جمع ایده رز اندن صکره اراکزده حکم ایدرز سعیدی شقیدن
تمیز اولمجون وَبِالْحَقِّ اَنْزَلْنٰهُ وتحقیق بز قرآنی حقله اندردکه وَبِالْحَقِّ نَزَلَ وحقله اندی و
تبیان ایدر که باء علم معناسنه در وحقدن مراد محمد در یعنی محمد آزرنه اندی وَمَآ اَرْسَلْنٰكَ
وبزسنی کوندرمدکه که محمد سن اِلَّا مُبَشِّرًا وَّنَذِیْرًا الا مشتیلجی مطیعلره که ثواب وارر و قورقیچی
دخی که عاصیلره عقاب اوکور وَقُرْاٰنًا فَرَقْنٰهُ وقرآنی ایردق یعنی برا کندن کوندردک
آیت آیت وسوره سوره لِتَقْرَاَهٗ عَلَى النَّاسِ تا که سن آنی اوقیه سن اده میلر ازره وانلره
بلدره سن عَلٰى مُكْثٍ اکلیه وحملت طریقی ازره زیرا که حفظه آسانرق و فهمنه یقین رکدر وَنَزَّلْنٰهُ
تَنْزِیْلًا وآیی اندردکه آزآز و تانی ایله خلقکر مصالحنه کوره تمام یکرمی اوچ یلده قُلْ اٰمِنُوْا

بو آیت ای آدمیلر آکا ایمان کتورکه اَوْ لَا تُؤْمِنُوْا یا ایمان کتورمکز اور حرتمدید طریقی ازره
یعنی سزکه ایمانکز آکا کمال ارترمز و ایمان کتورمکز آکز دخی آکا نقصان ارندرمز اِنَّ الَّذِیْنَ
تحقیق انلرکه اُوْتُوا الْعِلْمَ علم ورلدیلر یعنی کتاب اهلی موسیدن مِنْ قَبْلِهٖٓ قرآن انمزدن اول یعنی
انلرکه نازله اولان کتابلری اوقدلر و وحیکر حقیقتن بلدلر و نبوت محمدیه امتلرن معلوم اتدلر ابن
سلام و انکر تابعلری کبی یهودن و نجاشی و انکر اصحابی کبی نصارادن یا حرین طالبلری سلمان
و ابوذر و ورقه بن نوفل کبی و انلرکه امثالی اِذَا یُتْلٰى عَلَيْهِمْ بزدن انلره اوقنسه یَخِرُّوْنَ
لِلْاَذْقَانِ سُجَّدًا اکمکلری ازره خوشلر سجده ایدوب یعنی یوزلرینه خوشلر تکری اچون تعظیم
اچون یاتکری وعدلری رسلت اولدیغنه شکر بجون که کتابلرده محمد کردم کلمه سنی و قرآنی انکلن
اوقتملرین وَيَقُوْلُوْنَ سُبْحَانَ رَبِّنَآ وایدرلر پاکدر بزوم تکرمز کذب و وعدسنه خلاف اتمکدن
اِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُوْلًا تحقیق تکرمزکه وعدیمز اشلنجکدر یعنه واقع اولجقدر البته
وَيَخِرُّوْنَ لِلْاَذْقَانِ وخوشلر اکمکلری یعنی یوزلری ازره سجده ده ذقن ذکر اتمکله انکه
سجده ایدجکنه یوزلرینه اول یره ارتشن اکمکلری یَبْكُوْنَ حال بوکه اغلشلر یوزیره
قیوب وَيَزِيْدُهُمْ خُشُوْعًا وقرآنی اشتمکله انلرکه اچلقلرن و قورقوسن ارتور یوخود رجه
سجده و قرآن سجده کرمکدن کتورمشلرکه حضرت رسولم یا اَللّٰهُ یا رحمان دیدی دوکلی مشرکلر
بر برینه ایتدلر محمد بزی ایکی تکریه طاپمقدن منع ایلر وکندو ایکی تکریه چغرر آیت کلدی که
قُلِ ادْعُوا اللّٰهَ ایت چغرکه تکریه اَوِ ادْعُوا الرَّحْمٰنَ یا چغرکه رحمانه یعنی کرکه تکریه و کرکه
رحمانه چغرکه ایکی لفظدر که ذات واحده اطلاق اولنور و اکسندن مقصود برذاتدر
وبعضی ایدرلر که اهل کتاب پیغمبرمز ایتدلر حق سبحانه توریت ده رحمانی چوق ذکر ایلدی
سنی بونه اسمی آز یاد ایدرسن بو آیت نازل اولدی که بو ایکی اسم حسن ده برابردر اَيًّا مَّا تَدْعُوْا
هر قنقسنه چغرسکز وانکله حتی اوقسکز فَلَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى پس انلردر کوکلرنده بعضی
صفات جلاله دلالت ایدر وبعضی صفات کماله ابن جبیر بیورر که رسولم جمیع غازده
قرآنی آوازله اوقورمش اهل شرک مسخره یه الوب اللّٰه اورلر وتعلق ورلردی
تا که رسولم غلط ایدوب غازی ترک ایده حق تعالی بویردی وَلَا تَجْهَرْ بِصَلَاتِكَ وشکان قیله
غازکه قراتنی یعنی بلند وقتی اوقمه که مشرکلر اشتمیه اشتیلر وَلَا تُخَافِتْ بِهَا وکزلو وخی
اوقمه اول حده که سنکر آرکده غازقلنلر وَابْتَغِ بَيْنَ ذٰلِكَ سَبِيْلًا وکمکه ایله اقصته
ارلمنه لغوریه یول استه و بم اشدن میانه یکدر یعنی کوندز غازنده کزلو و کجه غازنده اشکان
وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ وایت شکر اولدیکه لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا اوغل قزادغدی وادنمز یهود و نصاری

اشتیلر

وبنی مدح اسوزن رد ایدر کہ حق تعالایہ ولد اثبات ایدرلر وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ و
انکر اورتاغی یوقدر پادشاملقده مشرکلر رد ایچوندر کہ بتلری حقه شریک ایدرلر وَلَمْ
يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ واکا دوست ویاردجی دخی یوقدر خورلق جهتندن کہ تابردوست
بسبیله عزیز اولہ علی اطهدی بیوردی کہ حقیقتی یوقدر کہ انلرکہ مدد یله ذلتدن عزتہ ارشه
بلکہ دلدوکن دوست ادنورکہ لطفیله ذلتدن عزتہ ارشدرم وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا واکا اولوله و
تعظیم ایله اولولیب یعنی حق تعالایی اولورق بل وصف ایدنلرکہ وصفندن عار قلمیه قلده
تعالا وتقدس سورة الكهف مكية مائة وعشرة آيات بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله
الذي جميع شکر وثنا وسپاس اول الله اجوندرکہ أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ قولی محمد ازره
کتاب اندردی کہ قرآندر وقرآن اندرکنه حمد اتمکر انکر ازره تنبیه درکہ قرآن تکری تانکر قوللری
ازره اولو نعمتدر وانلره ارزانی قلدی وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا قیمًا واکا اکر یلکر قلدی هیچ کسنه
لفظ مختلف اولہ معنی تفاوت اولمغله یا حقدن باطله میل اتمکله قَيِّمًا واکی طغرو قلدی یعنی
معتدل یا قایم قوللرمصالحیله وتاویلات ده کلمدرکہ لہ دکی ضمیر عبده راجعدر ومعنی
اولدرکہ قولینی میل اندرمدی کندودن غیریه واکی طغرو قلدی جمیع حالده لِيُنْذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا
تا محمد قورقده یا قرآن کافرلری قتی عذابله کہ هلاکه اتکلریا جهنم عذابیله مِنْ لَدُنْهُ تکری
تکی قتندن کہ عذابی ایدن اولدر غیری دکلی وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ وتا مشتمله نعمتی وعطالری
یاقرآنی بشارت ایده مؤمنلره الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ انلرکہ ایو عملله ایدرلر صدق و
اخلاصله نفاقله دکل أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا انلره کوبجکر وجزوار یاتمام جزاکہ جمیع مرادلری
حاصل اولہ مَاكِثِينَ فِيهِ أَبَدًا انده ابدی قالدقلری حالنده کہ هرگز کسلمه ونهایت بولمز سکلمی
رحمة الله بیوررکہ عمل صالح اولدرکہ حقدن غیرچون اولمیه وکوبجکر وجزاوکله دیندار میسر
اولہ وَيُنْذِرَ الَّذِينَ قَالُوا وقورقده انلری کہ جهالتله ایدرلر اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا تکری تکی اوغل قزی
ادندی ویونی جهتلر یهود ونصاری دینی مدح ادیلر مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ انلرکہ انکا علمی یوقدر
کمانله سویلرلر یعنی تکر تکر ولدی وار دیتلر آنی یقین بلمزلر وَلَا لِآبَائِهِمْ وانلرکہ اتالری دخی
بلمز اکرچہ بونلر اتالرینه تقلید ایدرلر كَبُرَتْ كَلِمَةً أولدی یعنی بر اولو سوز درکہ جرات وکفر
یوزندن تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ اغزلرندن چقر کافرلرکہ دوکلی سوزندن بونی اولوذکر
ایلدوکی بودرکہ تشبیه وتشریکله واحتیاجدن مشتملدر إِنْ يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا انلر سویلرلر الا
یلان کہ آنکر سببیله یقین اولمشدرکہ کوکلرینه یرلرینه وطاغلره یرندن کیدہ کتور مشلرکہ رسول
غم بوسوزی سلمشدکدن صکره غمناک اولدی وانلرکہ ایمان ندن امید کسدی حق تعالا مبارکہ خاطری

الكهف

تسلیه یچون بیوردی فَلَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ اولاکہ سن کندونفسکی اولدرجی اولمیسن یعنی کندوکی
اولدرمسن عَلَى آثَارِهِمْ انلرکہ یوزدوندرمکلرینه یا انکار ایتکلرینه کلمزلر دیکه یعنی انلره چون
غصه لنمه إِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا اکر انلر ایمان کتورمسلر بِهَذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا بوسوزنه کہ قرآندر
وانلرکہ کفری وعصیانی ارد بجه کندوکی هلاکه اتمه غصه وحسرتدن یا غضب یوزندن أَنَّا جَعَلْنَا
مَا عَلَى الْأَرْضِ تحقیق بزیوزنه اولان نسنه لری معادن ونبات وحیوانات کبی زینة لها
یرالمنه زینتدر محققدر انکرازره درکہ مَا مِنْ معناسنه در ومراد انبیا دریا علما کہ یریوزینکر
زینتی انلردر وبعضی ایدرلرکہ عجب ارنلریدرکہ عالم انلرکہ وجودی برکاتنه قایمدر یا حرام
لذتلرکہ حق تعالا بیوردی بزآنی طلقه آرایش اتدکہ یعنی انلری آدمیلرکوزنه بزدکه لِنَبْلُوَهُمْ
أَيُّهُمْ بزانلری ضنیخوفکه انلرکه فتقسی أَحْسَنُ عَمَلًا یکرکدر عمل جهتندن یعنی فتقسی ایو عملاودر
کہ اول حرامدن ترکه ایدر ودنیا زینتندن یکر وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا وتحقیق بزقیلجلرز
یرازرنده اولنی طاغ واغاج وبنالرکی صَعِيدًا جُرُزًا خوز اوتسز یرقلوزیشیلرو
تازه اولدقدن صکره یعنی آخربزبوعمارتلری وزینتلری خراب اتسه وزکردی وبیمارن
قیشه بدل ایده رزبس اکاکوکلر ورمکر وزینتنه الدنمکر کہ آخری مغبونلقدر خبرده
کلمدرکہ چون یهود قریشه اوچ سوال اوکرتدلرکہ حضرت رسوله صورلر انلره برمزه ایتدلر
بواصحاب کهف عجب قصه درواندن عجب بودرکہ آنکر جوابنی بله حق تعالا آیت کوندردی کہ
أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ یاسن صنورمی سن آغه کہ مغاره اهلری واول
کوی کہ اوچ یوز طقوزیل یاتدلر كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا بزوم قدرتمزنشانلرندن عجبدر
یعنی بونلر تعجب ایدرسن کہ یرلری وکوکلری یارتمق دخی زیاده عجبدر ورقیم اصحاب کهفکر
کویی آیدریا اول مغاره طاغی وایتملرنقدن برلوحدرکہ انده مغاره اهلری نکر ادلری
یازلمشدر ومغاره قبوسنه آصلمشدی کتور مشلرکه دقیانوس روم ملکن تسخیر ایدوب
افسوس شهرنه ارشدکی زمانده آنده بتلره دوزب شهر اهلنه بته طپمغی تکلیف ایدردی تمرد ایدنلر
ایدنلره اولدرردی آلتی یکیلی یتشمش خدا پرست یکیتلر قاچمق فکرنه ایدوب مهربری اولدقدن برمقدار
مال ونفقه کتورب طاغه یوزدوتدلرکه شهره یقین اولی وانلره یولده برچوبان ارشب انلرکه
دینه کردی بله قاچدلرچوبانکرایتی دخی آردلرنجه کلدیردی بخه کہ منع اتدلرجانه
اولمدی وحق تعالا ایتی سویلدب ایتدی سز بندن قورقمکز کہ بن تکری دوستلرنی صقلرن سز
اویومغه کدرسز بنی باسبانلق ایدرم پس اتفاقله مغاره یه وارلرلر تا کہ تکری تعالا خبرورر
إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ ذکر ایله اول وقتی کہ یکیتلر مغاره یه دوندی واکا کرلرله انلر

قلده

ظاهر اولہ

یاطانمدن

دقیانوس تا بعلمدن قورقولر فقالوا ربنا پس ایتدیلر ای پروردگار من آتنا من لدنک رحمة
بنم کندو قتلکدن رحمت ور یعنی یار لغوق یا رزق یا دشمندن امین اولمق وهیئ لنا من
امرنا رشدا وبنم یار قیلغل بزوم اشمزدن ایرو که کافر لردن ایر ملقدر طغرولق وایلکرو
صواب حاضر له فضربنا علی اذانهم پس انلرکه قولقلری ازره حجاب اورمدق که سوز
اشیتمیلر یعنی انلر اویقوده ردکه في الکهف سنین عددا مغاره ده پنجه صایلمش یللرنجه
بعثناهم لنعلم اندن صکره انلری اویاندردق تا بز بلوز ازلده بلدکمز نسنه یا بزوم
قوللرمز بلکون که بوقصده ده ای الحزبین احصی بوایکی بولکدن قنقی مراد ایکی اهل کتابدر
یعنی یهود ونصاری یا مؤمن وکافر یا اوکیلدر وصکره کیلر دیمکدر تقدیر معلوم ایدنه که بولندن
قنقسی صاغشن بلجی رکدر لما لبثوا امدا انلر مغاره ده اکلنه کلنجه مدتنه یعنی بلمنه که
قنقسی طایفه نکر ضبطی وصاغشی رسلت رکدر نحن نقص علیک بزسکا حکایت ایده لم یعنی
اوقیامه قدر اسکدر ازرکه محمد سن بانهم بالحق انلرکه خبرنی حقله وکما نسز انهم فتیة بدرستی
انلر بر نچه یکتلر درکه صدقله آمنوا بربهم پروردکارلرینه ایمان کتوردلر وزدناهم
هدی وانلره هدایت آرتردق یعنی ثبات ویقین وربطنا علی قلوبهم وبغلدق
یورکلری ازره یعنی کوللرن محکم قلدق ایمان ازره وطندن ودوستلردن ایر ملغله اذ
قاموا فقالوا ربنا اول وقت که طور دلر کندو مکانلرندن پس ایتدیلر بزوم پروردکارمز
رب السموات والارض کوکلری ویری یارادندر ویونلرکه پادشاهی در لن ندعو من
دونه الهما هرکز اندن غیری معبوده طلمز لقد قلنا اذا شططا تکری حقیجون اول
وقت که بز غیریه طلمه وزیلان وخطاسوز سویلشه اولورز هؤلاء قومنا بزوم
اشبو قومجغز که شمدی دقیانوسن قورقوسندن اتخذوا من دونه آلهة تکریدن غیری
باطل معبودلر اتندلر لولا یأتون علیهم بونجون کافرلر انلرازره یعنی بتلن طلمغه
وانلر عبادته لایق اولدغنه کتورمزلر بسلطان بین بللو حجت وظاهر دلیل یعنی
دقیانوسه قتللرینه قورقدقلرندن پرستشلرینه تکلیف ایلر حجت سز ودلیل سز
فمن اظلم ممن افتری پس کم ظالمدر قدر اولمقدن که یالان ایده علی الله کذبا تکری
ازره یالانی که اکاشریک نسبت اتمکدر ویوندن اول بحثدی بحثکه قاچدلر یعلیخا که
انلرکه اولوسیدی انلرله برکن ایتدی واذ اعتزلتموهم وچونکه اهل شرکدن اراغ اولدکزو
انلردن ایرلدکز وما یعبدون الا الله وانلر طاپدغی نسنه دن وچی الا تکری تا دن یعنی
چونکه باطل معبودلردن طپیوب تکریه طپرسز فاووا الی الکهف پس دونکز مغاره یه

وارکه

وارکه وآنده یردونکز ینشر لکم ربکم من رحمته طاغده ویا یه یعنی تکرکز سزه کندو
رحمتندن چوق وزه ایله جهاندده ویهیئ لکم وسزه یارقلیه من امرکم مرفقا
سزوکی اشکلزدن اول نسنه که دین ودنیاده سزه نفع اوله کتورمشلرکه اول یکتلری
مغاره یه کتوردی وچون مغاره ده قرار اتدلر حق تعالی انلره اویقو ورب اویودلر دقیانوس
اوج کوندن صکره انلرکه جانلندن خبردار اولب ارد لرنجه کندی وانلری مغاره ده بولب
اویانق صاندی بیوردی مغاره قپوسن طاشله یاپدلرکه الله هلاکا اولدلر دقیانوس
مقر بلرندن ای مؤمنلرکه اسملرن وحالکزن برطاشدن لوحه نقش ایدوب غار قپوسنه قودلر
تا انلرکه احوالندن خبردار اولدلر ومغاره نکر قبله طرفنه طاغدی لاجرم کون طوغب طولندیغی وقت
ایکی طرفنه دوقنوردی ومغاره یاچنه یللرجه که انلرکه جسدی وکیسولری متغیر اولب قوقمیه تاکه
بیورر وترى الشمس اذا طلعت وکورورسن ای کورجی کونشی طوغدیغی وقت تزاور عن کهفهم
میل ایدر غارلرندن ذات الیمین صاغ طرفه زیرا مغاره نکر قپوسی شمال طرفنه درو اذا
غربت تقرضهم وچکن طولنسه کونز انلردن یعنی طولنجه ذات الشمال صول طرفه وهم في
فجوة منه وانلر کیکریرده ادیلر مغاره دن یعنی آنکر اورتاسنده ساکنلردی که انلره هوا
ارشب مغاره قوقوسندن امین اولدلر ذلک من آیات الله انلرکه احوالی خبری تکری تعا
قدرتنکر دلیللر ندندر من یهد الله بلکه که تکر عاصی هدایت اتسه یعنی توفیقیله یول کوسترسه
فهو المهتد پس اول یول بولمشدر توبه وصالحلره ومن یضلل وکمکه آزدرسه یعنی ترکه ایلسه
فلن تجد له ولیا مرشدا پس سن انکا برپول کوسترجی دوست تولمزسن که آنی یولا کتورسون
وتحسبهم ایقاظا وسن انلری اویانق تقدیر صانورسن زیراکه کوزلری آچقدر وهم رقود
حال بوکه انلر اویورلر ابن عباس بیورر که اصحاب کهفی هر التی آیده برطرفدن برطرفه
دوندررلر که جسدلرن یمیه وایدرلر که بر یلده عاشورا کونی دیمکدر تقدیر دوندکلری ثابتدر
تا که بیورر ونقلبهم ذات الیمین وانلری دوندررز یعنی حالکه بزوم اوزره انلری صاغ
طرفه دوندرر وذات الشمال وصول جانبه دخی وکلبهم باسط ذراعیه وانلرکه ایتلری
قوللرن دوشیمش در یعنی اوکه ایکللرن اوزتمشدر بالوصید مغاره قپوسنده واول ایت ضروریدی
یا قزیل یاقن وادی قطیر ادر یا قطمیر یا جمران لو اطلعت علیهم اکر انلره مطلع اولیدکه
وانلری کوزیدکه لولیت منهم فرارا یوز دوندریدکه انلردن قاچوب یعنی انلردن دونب
قاچردکه ولملئت منهم رعبا وانلردن قورقو طولردکه یعنی انلردن یورکلرقورقو
دولاردی زیرا که کوزلری آچق وصاچلری وظفرلری اوزامشدی قرکو وقورقیچ یدره

درر لر بو خطابات حضورتا حضرت رسول ورحم و مراد اندن غیر یلر در چون دقیانوس غار قیوسن یا پوب دار الملکنه کلدی که افسوس شمر یدر از زمانه اولدی واندن صاکره بخه ملکلر اول دیاری تفرق اتدلر تا نوبت بر صالح ملکه دکدی که اونه تندروس درلردی موحد و خدا پرست اوی واکثر اهل زمانه اهالی حشره انکار ایدر لردی ملکر بخه که انلره اوکت ورسه فایده ورمزدی پس تعاجد لدی که جمله جرملکدن انلره برشان کوستره اصحاب طغی اویقوده اویاندرمی نتاکه بیور روکذلک بعثناهم واینجلین که انلری اویندق کمال قدرتمزله انلری بیدار ایلدکه نه جمله لری چوق زمانله متغیر اولدی ونه طونلری اسکدی لیتساءلوا بینهم تاکه انلر بر برینه صورشه لر کندوار الزمنه وحالدن بلدلر وبزوم کمال قدرتمزه یقینلری زیاده اولسه قال قائل منهم انلردن برایدی جمله دیدی یعنی مکشلینا که یاشده دوکلدن اوکویدی کم لبثتم نقدر وقت اکلدکز بومغاره ده زیرا انلر صباح مغاره یه کرمشلردی چون باقدلر کونشی قوشلق یرنده کورد لر قالوا لبثنا یوما ایتدلر بوندن برکون اکلدکه اکر دونکی کوندن بوندن اویده قسه او بعض یوم یا بوجق کون اکر بوکون اویده قسه پس چون کندو ذهنلرنه وصاچلرن اوزامشه کورد لر قالوا ربکم اعلم انلرکه بعضی بعضنه ایتدلر تکرکز بلجی رکدر بما لبثتم نقدر اکلدکز یعنه نقدر دور دغلکز نی تکری تعالی بلور فابعثوا احدکم پس سزدن بریکزی اورق تاکزدن کوندره بورقکم هذه بو اچمکز له که یانکزده درایالی المدینة افسوس شهره فلینظر پس اول کوندره کلکز کور سون که ایها ازکی طعاما شمر ایلنک قنقسی پاکر کدر طعام یوزندن یعنه کور سون قنقی کشینک طعامی پاکه وحلال وایور کدر فلیاتکم برزق منه پس اول پاکه طعامدن سزه یکه کتوره سون ولیتلطف وکوندرلن مکته تومشقلق و مدارا ایلیسون الوب صاتمقده ولا یشعرن بکم احدا وسزی شهر اهلندن هیچ کمسنه بلدرمسون کوسترمه لر انهم ان یظهروا علیکم محقیق انلر یعنی بوشهر اهالی که اکثری دقیانوسه تابعلر در اکر مطلع اولسه لر یا قادر ویا ظفر بولسه لر ازرکن یرجموکم سزی سنکسار ایدرلر یعیدوکم فی ملتهم یا سزی کندو دینلرنه دوندرلر ولن تفلحوا اذا ابدا و هرکز فوز تاملز سز اول وقت که انلرکه جمله کز دینه کرسز ونجات بوزن کورمزسز ابدی یعنی دایم عذابده اولورسز یعلمنا که انلرکه عاقل واکمل ادی وحیتلری قبول ایدوب شمه واردی انکر بازارنه ومحله لرنه متغیر بولدی واده میلر نکشکال والوانی بردکر کودی کورنجه حیران اولدی واغجی دکاننه کلوب کتوردی اچه دن وردی اغجی کوردی که اچه نکسکه سی دقیانوس اذنه نقش اولمش آنی خزینه بولدی حیاندی برکشیه دینی کوستردی بر لحظه بوخبر بازاره یایلدی تاکه شحنه اشدوب یعلمنا یی

طلب اتدلر ایتدی بن کال بوملدم بنی دقیانوس الذکی که بنم حالمی اول بلور انلر ایتدلر اول اوج یوز یل یقین درکه اولمشدر یعلمنا ایتدی بز بوجاعتز دوکلی کون طاغه قاچدق بوکون بنی طعام املغه کوندردلر بوندن غیری سنه بلدرم القصه آنه ملکر قصه اتدلر حالی تقریر اتدی ملکر کندو مقر بلدندن برجاعتله مغاره یه وارد لر یعلمنا اچروکرب حالدن خبردردی انکر آردنجه ملکر ارشدی غار دیوارنه اولان لوحی اوقدلر اسملرن وحالدن معلوم ایلدی و قومیله مغاره یه کرب انلری کوردی یوزلری تازه وکیسولری یکی ادی حیران اولوب انلره سلام ویردی وانلر سلامن الدلر حق تعالی بوحالدن خبردروب بیوردی وکذلک اعثرنا علیهم واینجلین کانلری اویاندردق تندروس مطلع ایلدکه وانکر قومنی حقی انلرازرنه لیعلموا ان وعد الله حق تاکه بلسه لر تکری وعدیسی که بعثه وحشره ایلدی کرچکدر زیرا انلرکه اویندیغی واویاندیغی اوکله و بنه جرملکه تمام مشاهده وارد ر وان الساعة وحقی بلدلرکه قیامت لاریب فیها اکنده صحیح شکیو قدر پس حق تعالی انلری مطلع قلدی اذ یتنازعون بینهم امرهم اول وقت که نزاع ایدر لردی اول زمان اهالی کندولرارکمنده دینلری اکریچیون بعضی ایدردی که جانلر ارواح حشر اولور وبعضی روح جسد له حشر اولور درلردی پس انلری کورب بلدلرکه جانلر تنله قوتیسه کرکه کتورمشلر که مغاره اهلری مهلکه دعا قلوب کندولرینه اویندولر وانلرکه جانلری تکری یه کتدی چون تندروس وانکر قومی بوخبرکه اولان حالی کوردلر فقالوا ابنوا علیهم بنیانا پس ایتدلر انلرکه ازرلرنه بنا یا بکر یعنی برحیوارکه خلق کوزندن نهان اولدلر یا اول بنا یله بونلری بلدلرن ربهم اعلم بهم انلرکه تکری بلور انلرکه حالنی که انلرکه حقنده مخالفت ایدرلر قال الذین غلبوا ایتدی اول مکه لر که غالب اولدلر علی امرهم دینلری امرنده یعنی اول جماعت که تن جرملکه قایل اولب ایمان کتوره لر لنتخذن علیهم مسجدا ازرلرنه مسجد یاپارز که آدمیلر آنده غاز قیله لر سیقولون ثلثة تنزاولاکه یهود ایدلر یا یعقوبیه نصارادن که اصحاب کهف اوج کشیدی رابعهم کلبهم دوه درد نجیلری ایتلریدی ویقولون خمسة وایدنجیلری نسطوریه کافرلردن که بش کشیدی سادسهم کلبهم آلتنجیلری ایتلریدر وانلر بوسوزی ایدرلر رجما بالغیب غیبله اتمقدر یعنی کمانله سویلکدر ویقین بلمزلر ویقولون سبعة وسلسانلر ایده لر پیغمبرمز خبرورمکله که انلر یدیدر وثامنهم کلبهم وسکزنجیلری ایتلریدر قل ربی اعلم بعدتهم ایت پروردکارم بلجی رکدر انلرکه صاحبلرن یعنی تکره تا یکرکه بلور ما یعلمهم انلری بلمز یعنی عدد لرن بلمزلر الا قلیل الا اندن میلردن ازمکه که پیغمبرمز واصحابی وحضرت علی دن منقولدر که اصحاب کهف یدی کشیدی فلا تمار فیهم پس سن جدال اتمه یا محمد اصحاب

کهف حقنده اکر امر کتاب جدال اتسه لر الا مراء ظاهرا الا ظاهر جدال یعنی زیاده مجادله
اتمه وقرآنده اولنی انلر اوزی وانلرکه ردّ نه وجهالته مشغول اولمه ولا تستفت فیهم و
انلرکه حقنده فتوی دیمه یعنی خبر وجواب صورتنده منهم احدا کتاب انلکر بر سنه دن کتورمشلرکه
چون بو ذکر اولنان اوچ سؤالی حضرت رسولمز صورمشلر یارن کلوکه سزه خبر ورهیز دیو وحی
انشاء الله دیمدی اون بش کوه یا آرتق یا دونی انکسر وحی کلدی وقریشه طعنه اغاز ایتدیلر
رسولمز زیاده ملول اولدی حق تعالی بو آیتی کوندردی که ولا تقولن لشیء وآیته برنسنه
وبر قصد ایتمه کر ایشه که انی فاعل ذلک غدا تحقیق بن آیده ایرته ایشلیجی یم یعنی بن آیده یارن
انلرن دیمه الا ان یشاء الله الا اکر تکری تعالی دلسه یعنی اکر تکری تعالی دلرسه اولور واذکر ربک
ویاد ایله واکا تکرکه دلکنی وارادتی اذا نسیت جملهٔ استثنایی اونتسکز یعنی ان شاء الله
دیمکی وتکرکی ذکر ایله ذکرکه حقیقتی ذاکرکه فنای مذکوره یعنی محو اولمقدر وقل عسی ان
یهدین ربی وایت اولاکه بنم تکرم بکا هدایت ودلالت ایده لاقرب من
هذا رشدا بو اصحاب کهف حالندن بقرق که سز صورمزسز طغه وبولکوسته یعنی اصحاب کهف
قصه سندن اولورة خبر ایلدره واول انبیا یعنی محمد امتلر حالی درو کلجک حوادث خبرلرین
ولبثوا فی کهفهم واکلمه لر اول تکری ارتلری یکتلر مغار لرنده یعنی اویقوده یاتدیلر ثلثمائة
سنین اوچ یوز یل واز دادوا تسعا واز تردلر طقوز یل دخی لبابده کلمشدرکه اوچ یوز
شمسی ادی وطقوز یل انکر ازره ارتردلر تا اون یل قمری والکی ای واون طقوز کون اولیه خبرده
کلمشدرکه کافرلر ایتدی بز اوچ یوزی بلورز وطقوزی بلمزز حق تعالی بیوردی قل الله اعلم
بما لبثوا ایت تکری تعالی بلکی کدر انلر نقدر اکلمشه کلرن له غیب السموات والارض انکدر کوکلر
عیبی ویرلرکه دخی یعنی یرد وکوکه امالکنکز کزلولرن بلور ابصر به نه قدر کوزی در تکری تعالیدر موجود
واسمع ونه اشیدر جی درهم مسموعی یاخود آنکله کافرلرن کوستردوانلرن اشیدرکه ما لهم من دونه
من ولی انلر یعنی یرد وکوکه امالکه اندن غیری یوقدر بردوست وپادشاه یوقدرکه انلرکه اشلرن تمام
ایده ولا یشرک فی حکمه احدا وتکری تعالی اوز تاغ اتمز کندوفرمانده یوقدر بر کمسه یرد وکوکه امالکنده
واتل ما اوحی الیک ربک واوقی یا محمد سکا وحی اولنان سنه من کتاب ربک تکرکه کتاب بندن که
قرآندر لا مبدل لکلماته یوقدر تبدیل وتغییر ادن یوقدر آنکر سوز کرنه که اصحاب کهف حقنده
کوندردی ولن تجد من دونه ملتحدا وهم کز سن اندن غیری صیغمق بولمزسن صاحب کشاف
کتورمش که کفار اولولرندن برقوم حضرت رسولمز ایتدلرکه یو غبا کیتلری جمیع وعمار وخباب که
انلرکه خرقه لری قوللرندن انجنور مجلسکدن اراغ ایله که سنکله اوتورب طورمم بو آیت کلدی

که واصبر نفسک وصبر ایله وقتلندر نفسکی مع الذین یدعون ربهم اول کمسه لرکه کیدو
بردوردکارلرینه طلرلر بالغداة والعشی صباحده واغشملرده مراد جمیع وقتلر در یعنی
حقه وکوندوزکی عبادتنه مشغولدرلر یریدون وجهه وانکر رضاسن کسترلر واندن غیری
دیملرلر وبعضیلر قصه بو آیت مدنی در سبب نزولی بودرکه بر جماعت ایتدلر یا رسول الله بز
عرب اولولر یوز سلمان وابو ذر وصهیبا فقیر لریله مجلس اولیمز اکر انلری اراغ ایدرکز
بز سنکر قتکه کلوب احکام شرعی اوکرنلم آیت کلدی که درویشلر صحبتیله صبر ایله
که انلر صباح واغشم تکری رضاسی یچون عبادت ایدرلر ولا تعد عیناک عنهم وکوزکی انلردن دوندرمه
یعنی انلری کوزدن برمه وغیریلرن التفات اتمه تریدزینة الحیوة الدنیا دنیا زینتی
زینتی یعنی دنیا دکلکن کسیتوب انلری ترکه اتمه بلکه کوردیکه رسولمز هم کز دنیایه وزینتنه میل اتمدی
بلکه آیت معناسی بودرکه محل اتمه دنیا زینتنه مایل اولانلرکی زیرا فقرادن یوز دوندرب
غنیلره توجه اتمکدر دنیایه میل اتمکدر ولا تطع من اغفلنا قلبه ومطیع اولمه اول کمسیه که
غافل ایلدیکه قلبه عن ذکرنا انکر کوکلنی بزوم ذکرمزدن یعنی بزی انکدن کوکلرن غافل
اتدکزکیلر اویمه مراد اول جماعتدرکه رسولمزه فقرایی سوزدرلردی حق تعالی بیوردی که بز
انکر کوکلنی غافل اتدیکه واتبع هویه واول کندوبغسی ایچون سنه اویمدی وکان امره فرطا
وانکر اشی فاسد وضایع در یاحسرت وندامت در وقل الحق من ربکم وایت انلرکه بن سنه
کتورمشکز سنه یعنی قرآن کریم جمله خبر ودرست سوزدر تکرکزدن فمن شاء فلیؤمن بس هم کمسه
اکا ایمان کتورسون ومن شاء فلیکفر ودیلین کافر اولسون یعنی سن حقی سویله دیلین مؤمن
اولسون ودیلین کافر [illegible] وبعضی زاهد بیوردرکه بو آخر تهدید در اجازت امری دکلدر
ابن عباس بیوررکه بو آخر خبر ودر معک معنا سنه در یعنی کافر اولمق دیلین نه شکر کافر اولکور زیرا
ازلده اکا متعلق قدر تغییر وتبدیل اولمز انا اعتدنا للظالمین نارا تحقیق بز ظالملره جهنم
یعنی کافرلره امراد دیار قلدقی که احاط بهم سرادقها انلری قبلیه انکر سرابرده لری اودی
سرابرده یه تشبیه ابتدی که امالنی بخه قبلرنه اود دخی کافرلری قبلیوب چون دوتر
وحدیث ده کلمشدرکه سرادقه درت دیوار درکه هر بریکی قالکلغی قرق یللق یولدر کافرلر چوره سن
قبلیه وان یستغیثوا واکر صوسزلقدن مدد دلسه لر یعنی صو ایستسه لر یغاثوا بماء کالمهل مدد
اولنه لر یعنی صو ارینه لر برصو یله زیت چرکی کبی یا قیر بغر کبی که آغزه یقین الدیکده یشوی
الوجوه یوزلری بریان ایدر ویا قرزیاده ایتی لکدن یئس الشراب نه یامان صودر اول
وساءت مرتفقا واود دنیا زمرصوراقدرکه ابدی عذاب اچنده اولور ان الذین آمنوا تحقیق

انلرکه تکریه وکتابنه ورسولنه انا ندلر وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وایو عملر انلدلرنه ریاواغلاصله
اَنَّا لَا نُضِيعُ تحقیق بزضایع اتمز اَجْرَ مَنْ اَحْسَنَ عَمَلًا اول مکه نکر حزدن کوبکر عمل ایلیه
اُولٰئِكَ لَهُمْ جَنّٰتُ عَدْنٍ اول مؤمنلرکه کوبکر عمل انلر انلرکدر عدن اوجاقلری که یوجه یرلردر
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْاَنْهٰرُ کوشکلری یا اغاجلرینکر التندن بولکر بولکر صولر اقر يُحَلَّوْنَ فِيهَا
بزرنه لرو طونانه کر اول جنتلرده مِنْ اَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ بلزکلرله که آلتوندن دوزلمشدر
زادالمیسر جبیردن نقل ایدر که جنت اهلنکر بر سنکر اوجر بلزکی اولهبری التوندن وبری
اینجودن وبری یاقوتدن وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا ویشیل طونلرکیه لر مِنْ سُنْدُسٍ وَاِسْتَبْرَقٍ
اینجه ونازک حریردن که ابریشمدن دوقنور وقالکر محکم دیبادن دخی بر بر سنکر آرزوسنه کون
مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْاَرَائِكِ طیانمش اوتوره لر جنتده درلو جواهرله بزنمش تختلر ازره نتاکه اکابرلر
عادتی در نِعْمَ الثَّوَابُ جنت سوابکر ایو ثواب وجزادر وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا واول تختلر
کوبکر تکیه کاهلر یاجنت خوب منزل وآرامکاهدر وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا وانلره برمثل اور
یعنی مؤمنلرو کافرلرجون برمثل بیرایله واول قبطی رَجُلَيْنِ ایکی ارکه قدرلشلرادی بنی
اسرائیلده بری یهودا که مؤمندی وبری دخی قطروس که اول کافردی وسکز بیکر و
انلره اتالرندن سکز بیکر دینار میراث دکدی هم بری درد بیکر تصرف اتدلر کافر انکله
اکنلر ویرلرواول صوتون الدی ومؤمن دوکلی سن خیرلره صرف ایتدی وحق تعالی انلرکه حلال
مالندن خبرورر که جَعَلْنَا لِاَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ انلرکه برسنه قبلدق یعنی قطروسه جنتلرین مِنْ
اَعْنَابٍ ایکی بخچه وباغ که اوزم حاصل اولور وَحَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وانلری خرما اغاجلریله
چوزن سن قبلدق وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًا واول ایکی باغلرارلغنی اکنلکر قبلدق که درلو نبات
وبشلر حاصل اولور كِلْتَا الْجَنَّتَيْنِ اول ایکی باغ وبخچه اٰتَتْ اُكُلَهَا یعنی ورردی ومحصولی
تمام اولوردی وَلَمْ تَظْلِمْ مِنْهُ شَيْئًا وظلم اتمزدی یعنی یعشندن هیچ نسنه اکسلتمزدی غیری باغلر
کبی که بریل چوق وبرایل ازوق بلکه هم یل انکر یعشی تمامدی وَفَجَّرْنَا خِلَالَهُمَا نَهَرًا واول ایکی
بخچه ارلسنه ارمقلرا قبلدق که صویی دایم اولور وَكَانَ لَهُ ثَمَرٌ واول کافرکه باغی طولو
یعشدی یعنی اوزم وخرما وغیری یعشلردن دخی واردی وبونلرده تخصیص اغلب غالب اولدیغیچوندر
کتور مثلکه یهودا احتیاج اولدی قطروسه ایتدی بخ ومنکر التونکر برابر ادی بن باغلر واولر
وقوللرحاصل اتدم یهودا ایتدی بندخی اول مالله جنت وحور العین وغلمان حصنون الدم
فَقَالَ لِصَاحِبِهِ پس قطروسه ایتدی کندویارنه که قرداشی در وَهُوَ يُحَاوِرُهُ واول انکله سوزلشیب
سویلشب یعنی بربریله سویلشرلردی کافرایتدی اَنَا اَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا بن سندن زیاده رکم مال

جمعتندن

جهتندن یعنی بنم عالم سندن چوقدر وَاَعَزُّ نَفَرًا وعزیزرکم اولادقبلمدن یعنی قوم وحی کوچوقدر
وخدمتکارلرم چوقدر پس یهودا انکرالن دوقندی وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وکندوباغنه وبخچه سنه کردی
وَهُوَ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ حال بوکه اول کندویه ظلم اچی ادی بخچله وفخل دنیا محبتندن قَالَ مَا
اَظُنُّ ایتدی بن کمان اتمزن وصانمزن اَنْ تَبِيدَ هٰذِهٖٓ اَبَدًا آنی که بوباغ هرگز خرابه اولهوقوته
یاصانمزن که بودنیا آخراولهوَمَا اَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وصانمزن که قیامت قایم اولهیعنی
قوپهوَلَئِنْ رُدِدْتُ اِلٰى رَبِّيْ واکرکروددوندرلسم سنکرزعمکرازره تکرمدن یکایعنی یینه
درلتسه لرسن دیدکلرکبی لَاَجِدَنَّ خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَبًا تکرمی چقچون بوباغلردن یکرکدوبکر
بزبولورن یعنی بوکون که بکابونجه لری وردی یارن جنت دخی ویررقَالَ لَهٗ صَاحِبُهٗ
یهودا ایتدی کندویارنه یعنی قرداشی قطروسه وَهُوَ يُحَاوِرُهٗ حال بوکه اول انکله سویلشروب
بحث ایدردی اَكَفَرْتَ بِالَّذِيْ کافرمیاولدکه بعثته انکار اتمکله اول کیشیه که خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ
سنی طبراقدن یارتدی یعنی سنکراتاکه که اصل مادهکدر یاسنکراصلکمادهسی طبراقدندر ثُمَّ
مِنْ نُطْفَةٍ اندن صکره منی صویندن که یقین مادهدر ثُمَّ سَوّٰىكَ رَجُلًا اندن صکره سنی درست
اندامله وقدوقامتله وبویلوارتدی لٰكِنَّا۠ هُوَ اللّٰهُ رَبِّيْ لیکن اولدرکه چکرتکری که بنم پروردکارم
وبنی طبراقدن ونطفه دن یارتدی وَلَآ اُشْرِكُ بِرَبِّيْٓ اَحَدًا وبن اشریکیکه اتمزن کندوتکرمه
چیخ برکسه یعنی تکرصکسه اورتاغ اتمزن وَلَوْلَآ اِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ وبخچونسن باغکله
وبخچه که کزدکدکوقت قُلْتَ مَا شَآءَ اللّٰهُ ایتمدکه تکری دلدوکی نسنه اولور یعنی ایتدکه که بو
باغه هم کزوال ارشمز کردکدکه اکر تکری تادلرسه اولور دیمدکه وهلزسه اولمز وبوخونه
ایتدکه لَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ قوت یوقدر هیچ مکسه برنسنه ده الا تکری تعالینکر مددیله یعنی کرکدی
که کندوبخچه که اقرار ایده سن که بوباغی عمارت ایتمکه دکلدر الا تکرینکر مددی ویاردیمیله
اِنْ تَرَنِ اکر بنی کورررسکه اَنَا اَقَلَّ مِنْكَ بن سندن آزرغبن مَالًا وَّوَلَدًا مالده واولادده
یعنی اکر بنی مالده وولدده سندن آزرق کورررسکه فَعَسٰى رَبِّيْٓ پس اولاکه بنم پروردکارم
اَنْ يُّؤْتِيَنِ خَيْرًا بکایکرکه ورویره دنیاده، ویااخرتده اِيْمَانًا چون مِنْ جَنَّتِكَ سنکرباغ وبخچکدن
وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا واولسنکرباغکروبستانکرازرنه یلدرم کوندره، مِنَ السَّمَآءِ کوکدن یعنی
عذاب وآفت یاادوداندره، فَتُصْبِحَ صَعِيْدًا زَلَقًا پس اولباغ یابخچه اردوزیراولهکه اندن ایچ
طیبنور اَوْ يُصْبِحَ مَآؤُهَا غَوْرًا یااولباغکرصویی یرپکه که اندن فایده کتورله فَلَنْ
تَسْتَطِيْعَ لَهٗ طَلَبًا پس سن اولیرده باتن صویی طلب اتمکه قادراولمیسن پس افی یردن چقرب ارمغه
کتورمکرعکن وکلدرکتورمثلکه حق تعالی اول مؤمنکسوزن کرچکرقلدی واول باغه عذاب

اوتنز

تکری عذابیله

وآفت کوندرب هلاک اتدی وَأُحِيطَ بِثَمَرِهِ وقپلندی اول کافرک باغی عیشیله وجمیع اغاجلری
ومیوه لری هلاک اولدی واول باغده اولان بنالر یقلوب خراب اولدی فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّيْهِ
پس قطروس صباحن اول حالی کورب ایکی الن دوندرمکه باشلدی یعنی حسرت وحیرت یوزندن
ال اله اورب حیف ایدردی وپشیمان اولدی عَلَىٰ مَا أَنْفَقَ فِيهَا آنک عمارتنه وتیمارنه خرج اتدکی
نسنه ازره وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا حال بوکه اول باغک بنالری دوشمشدی سقفلری ازره
یعنی اول سقفلری دوشب انک ازره دیوارلری یقلمشدی یا باغک چرداقلری دوشب ازرنه اصمه لری
دوشمشدی وبهر تقدیر قطروس لانی کورب ال اله اوردی وَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي
وایدردی ای کاشکی ونولیدی بن لَمْ أُشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا اورتاغ اتمیدم کندو تکرمه بر
کمسه که شرکم سببیله بنم باغم خراب اولمییدی وَلَمْ تَكُنْ لَهُ فِئَةٌ وقطروسه بر بولک کمسه
بولنمدی که يَنْصُرُونَهُ اکا یاردم ایده لر وباغندن عذابی دوندره لر مِنْ دُونِ اللَّهِ تکریدن
غیری که اکا قادر ادی وَمَا كَانَ مُنْتَصِرًا وقطروش کندویه یاردم ادجی دکلدی وتکریدن
انتقام اتمدی هُنَالِكَ الْوَلَايَةُ آنده یعنی نعمت زوالی وقتنده یا قیامت کوننده نصرت و
یاردم اتمک یا پادشاهلق لِلَّهِ الْحَقِّ حق وکرچک تکرنکدر هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا اول یکرکدر جزادن
یکا که انک رحمتنه امید ایدنه وَخَيْرٌ عُقْبًا ویکرکدر عاقبتدن یکا قورقجی قوللرنه یعنی انک
طاعتی صکی یکرکدر اندن غیرنک طاعتی صکندن که قورقلو اوله وَاضْرِبْ لَهُمْ واورانلره
یعنی جهان اهلنه پیدا ایله مَثَلَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا دنیادرلکنک مثلنی بو جهانده كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ
بر صو کبی که آنی کوکدن یا بولتدن اندردک فَاخْتَلَطَ بِهِ پس قارشدی اول صویله نَبَاتُ الْأَرْضِ
یر اوتیله که بتب قوتلندی ویر انکله یا شرب تازه لندی فَأَصْبَحَ هَشِيمًا پس اول تازه
ویشیل اوت قوریب صمان کبی خرد اولدی که تَذْرُوهُ الرِّيَاحُ آنی یلکر پراکنده ایدر وهر طرفه
صاورر وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُقْتَدِرًا وتکری تعالی هر نسنه ازره وار ویوغ اتمکدن قادردر
دنیادرلکن یغمور صویله بتن اوته تشبیه ایلدی که یا شرب کمالنه ارشر وفایده کورجک وقت
قوریب ضایع اولور آدم اوغلنی دخی خوشدرلکه مغرور کن اجل ایرشب یوغ اولور پس
دنیایه آلدنمق غایت غفلتدندر کتورمشلر که عرب اولولری مال واولادله فخر ایدرلردی
وپیغمبری فقرله واولادی اولمدغیله طعن ایدرلردی حق تعالی بیوردی که الْمَالُ وَالْبَنُونَ مال رزق
واوغللر زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا دنیادرلکنک آرایشی یعنی بزکیدر آخرت یولنک ازغی دکلدر
زیرا که ازرمانده تلف اولب زوال ارشر وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ وباقی قلجی ایو عمللر که
انک ثمره سی ابد الآباد باقی قلور خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ یکرکدر پروردکارک قتنده ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا

جزا جهتندن وامید قبلندن دخی یعنی اول عمل صاحبی تکریدن امید اتدوکنی آخرتده بولور یا
کوکجک نیت که عمللر قبولنه سبب اولور وَيَوْمَ نُسَيِّرُ الْجِبَالَ وذکر ایله بر کونی که طاغلری
سوره وز یعنی دبندن قوپرب هواده صاوره وز وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً ویری آشکاره
کوره سن یعنی ظاهر ودوکلی اولولر یر یوزنه چقمش اوله وَحَشَرْنَاهُمْ وانلرک دوکلی سن جمع
ایده وز موقفده فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا پس انلرک هیچ بری سن قومزز که یرا چنده قله
وحشر اولمیه وَعُرِضُوا عَلَىٰ رَبِّكَ صَفًّا وعرض اولنه لر تکرک حسابی ازره صف بغلیوب
وحق تعالی بیوره لَقَدْ جِئْتُمُونَا تحقیق سز ای آدمیلر بزه کلدکز عریان وتنها خدمتکارسز
ومال ومنال سز كَمَا خَلَقْنَاكُمْ نتا که سزی یارتدق أَوَّلَ مَرَّةٍ اولکی کزده یعنی سزی اولده
یارتدغمز کبی عریان وتنها بزه کلدکز که هیچ نسنه کز یوغدی بَلْ زَعَمْتُمْ بلکه سز کمان اتدکز و
صاندکز که أَنْ لَنْ نَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا هرکز بز سزه بللو وعده اتمزز ومعین وقت یا بر
مکان که وعده ورلمش اوله محاسبه اچون بو خطاب انجق بعثه منکر اولنلره در وَوُضِعَ الْكِتَابُ
وکتاب قونله یعنی عمل دفترلرنی ترازویه قویالر فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ پس سن کناهکارلری کوره سن
مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ قورقجیلر واعراض ادجیلر اول دفتر اولان کناهدن یعنی کناهلرن اونتمش
اوله لر آنی کورجک اکالر وانلره قورقو غالب اوله وَيَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا وایده لر کناهکارلر
وای بزه مَالِ هَٰذَا الْكِتَابِ نولدی بو نامه یه که مطلقا لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً ترک اتمز وقومز
کچمش کچی کناهی وَلَا كَبِيرَةً ونه اولو کناهی که دنیاده اشلدک إِلَّا أَحْصَاهَا الا انک دوکلی سن
صیار وضبط ایدر وصقلر وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وجمیع اشلدکلری نسنه اوکلرنده
حاضر بوله لر ودوکلسنه جزالرن وره لر وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا وسنک تکرک بر کمسیه ظلم ایلمز
انک حسنه سن وثوابن اکسک اتمکله وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ وذکر ایله ای پیغمبر اول زمانی که بز
جمیع فرشته لره ایتدک اسْجُدُوا لِآدَمَ آدم صفی یه سجده ایلک کرامت سجده سی عبادت
سجده سی دکل فَسَجَدُوا پس انلرک جمیعی سجده اتدلر یعنی باش یره قودلر إِلَّا إِبْلِيسَ
الا شیطان آدمه باش اندرمدی كَانَ مِنَ الْجِنِّ شیطان جندن ادی یعنی بنی الجان
قومندن یا جن ملائکه دن بر بولک ادی که اوتدن یاردلمشلردر وابلیس انلردن ادی
واولکی قول اصح در زیرا بو آیتده اکا ذریت اثبات ایدر وملائکه نک ذریتی یوقدر
وبر دلیل دخی بودر که بیورر فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ پس تکری سی امرندن چقدی فاسببیه در
اچوندر یعنی عاصی اولدی اصلده جن اولدغیچون أَفَتَتَّخِذُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ پس اول شیطانی
وانک اوغلنلرن دخی أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِي بندن غیری دوستلرمی ایدنورسز یعنی انلری دوست

قلمز

دوتنمك وانلره مطيع اولب بكا عاصى اولمك وهم لكم عدو حال بوكه ابليس وانك ذريتى
سزه دشمنلردر بئس للظالمين بدلا ابليس وانك ذريتى ظالملره يارمز بدلدر ايدرلركه
ذريت تابعلر معناسنه در وانلره ذريت دمك مجاز قبيلندندر واكثر انك ذريتى وار
درلر تبيانده كلمشدر كه حق تعالى چون ابليسى سوردى انك صول پهلوسندن اوه ادلو عورتنى
يارتدى وانك قم قير صاغشنجه اوغلنلرى وار وانك اولادنك برى مره در وبرى لاقيس
وبرى دخى ولهان در ما اشهدتهم بن انلرى حاضر اتمدم يعنى شيطانى واوغلنلرن خلق
السموات والارض كوكلر ويرلر يارد لدغى وقت تا انلره طانشم وانلردن مدد ويارديم
دليم ولا خلق انفسهم ونه كندولر يارد لدغى وقت دخى كافرلردن بر جماعت اعتقاد ايدرلردى
كه جنلر غيب علمنه مطلع در حق تعالى بيورر كه شيطان يركوك يارد لمقده حاضر دكللردى كه
انك غيبن بيله لر وكندولر يارد لمقده دخى بيخبرلردر پس نجه انلرى اورتاغ ايدرلر وما كنت
متخذ المضلين عضدا وبن ازغونلرى واز درجيلرى كه ابليس وانك ذريتى در يارديمجى
ومددكار ادنمدم وادنمزم يعنى بن يارتمقده يار ومددكاردن بى نيازم كمسيه محتاج
دكلن ويوم يقول نادوا ويا دايله اول كونكه تكرى تعالى ايده يا [illegible] انك امريله بر
فرشته كافرلره ايده كه بلند آوازله چغرك سزه شفاعتچون يا دفع عذابچون شركائى
الذين زعمتم بنم اوله اورتقلرمه كه سز كمان اتدكز شركائى نك اضافتى انلرك زعمنجه در
وانلره سرزنش اچون دخى يارر فدعوهم پس كافرلر بتلره چغره لر ويارديم استيه لر فلم
يستجيبوا لهم پس انلره جواب ورميه لر ومددلرى اولميه وجعلنا بينهم موبقا وكافرلرله
معبودلرى اراسنده هلاك يرى قلدق يعنى جهنم دره لرندن بر دره پيدا ايدرز كه انده
عذاب اولنورلر وعبد الله بن ابى بكردن منقولدر كه موبق جهنمده بر دريك دره در كه لا اله الا
الله اهليله اندن غيريلرك اراسن انكله ايررلر ورأى المجرمون النار وكناهكارلر يعنى مشركلر
جهنم اودنى معاينه كوره لر قرق يللق يولدن فظنوا انهم مواقعوها پس بله لركه تحقيق
انلر اكا دوشجكلردر ولم يجدوا عنها مصرفا واول اودندن بر دونجك ير بولميه لركه اكا
واره لر يا قچاجق ير بولميه لر زيرا كه انلرك هر طرفن اود دوتمش اوله ولقد صرفنا و
تحقيق بز بيان اتدك ومفصل قلدق فى هذا القرآن للناس بو قرآنده آدميلر چون وتكرار
اتدك من كل مثل هر مثلدن كه اكا محتاجلردر كچمش امتلر قصه سندن كه سبب عبرت اوله و
بصيرتلرى ارته وكان الانسان وآدم اوغلنى اكثر شىء جدلا دوكلى نسنه دن زياده ركدر باطل
خصومت يوزندن يعنى آدمى جميع مخلوقاتدن جدلى زياده در وحق اشنده چوق خصومت ايدر

ابن

ابن عباس ايدر مراد نضر بن حارث در كه قرآن حقنده چكشردى يا ابى بن خلف كه بعث
وحشر امرنده خصومت ايدردى وما منع الناس وآدميلرى منع اتمدى يعنى مكه قومنى
ان يؤمنوا انلر ايمان كتورمكدن وتصديق اتمكدن اذ جاءهم الهدى انلره يول كوسترجى
كلدوكى وقت كه محمد عم يا قرآن ويستغفروا ربهم ومنع ايلمدى انلرى كه كناهلرنه استغفار ايده لر
يعنى يارلغمق دليه لر پروردكارلرندن اكا ايمان كتوردكدن صكره الا ان تأتيهم الا كندولره
كلمينجه سنة الاولين اولكيلر طريقى كه هلاك اولمقدر يعنى ايمان كتورمدكلرى اولدركه عذابه
انتظار ايدرلر تاكه اولكى امتلره واقع اولان كندولره دخى اوله او يأتيهم العذاب قبلا يا
انلره مقابله دن يعنى قرشودن يوز بيوز عذاب كله كه هلاك اوله لر مراد بدر كونى در وما نرسل
المرسلين وبز پيغمبرلرى كوندرمدك وكوندرمزز الا مبشرين الا مشتجيلر ايمان اهلنه كه انلره ابدى
سعادت وار ومنذرين وقورقدجيلر دخى مشركلرى كه انلر دايم شقاوتده اوله لر ويجادل الذين
كفروا ومجادله ايدر كافر اولنلر حق يولنده بالباطل عبث يزه كه البته دلدكمز معجزه ظاهر ايله
درلر [illegible] ليدحضوا به الحق تا حقى زايل ايده لر كندويرندن اول جدالله يعنى
قرآنى يا طغرودينى كه محمد يدر عم واتخذوا آياتى ودوتدلر كتابمز آيتلرن يا قدرتمز دليللرن
وما انذروا هزوا وقورقتدغمز نسنه دخى مسخره يه آلدلر يعنى قرآنله وآخرت عذابيله كه
انلرى قورقدرز يكصولرلر ومن اظلم ممن وكم ظالمر قدر اول كشيدن كه ذكر بآيات ربه اوكتلنه
تكرسى آيتلريله كه قرآندر فاعرض عنها پس اندن يوز دوندره وقبول اتميه ونسى ما
قدمت يداه واونده ايكى الى تقديم اتدكى يعنى قزندغى عملك عاقبتنى يعنى الرو كوندردكى
كناهلرى اوندب آخرن فكر اتميه انا جعلنا على قلوبهم اكنة تحقيق بز انلرك يوركلرى ازره
اورتولر قلدق ان يفقهوه تاكه آنى اكلميه لر وفى آذانهم وقرا وقولقلرنه دخى آغرلق
قلدق كه آنى اشتميه لر يعنى انلر نه فهم ايدر ونه اشدر وان تدعوهم الى الهدى واكر انلرى
چغرسك ودعوت اتسك طغرويوله كه ايمان وقرآندر فلن يهتدوا اذا ابدا پس هركز انلر
اول وقت يعنى انلرى حقه دعوت اتدكك وقت يول بولمزلر مراد مكه كافرلرندن بر جماعتدر و
ربك الغفور ذو الرحمة وسنك تكرك يارلغيجى رحمت اسى در كه عيبلر اورتر وكناهلر عفو ايدر
لو يؤاخذهم بما كسبوا اكر تكرى تعالى انلرى دوتيدى قزندقلرى كناهلر سببيله لعجل
لهم العذاب انلرك دوكلسنه عذاب تعجيل ايدردى دنياده بل لهم موعد بلكه انلرك عذابنك
وقتى واردر يا وعده زمانى كه بدر كونى در يا قيامت كه اول وعده كلجك لن يجدوا من دونه
موئلا هركز تكرى تعالى دن غيرى پناه وقچاجق ير بولمزلر كه عذابدن خلاص اوله لر وتلك

باطل

يعنى كافرلرى

أَلَمْ تَرَ أَهْلَكْنَاهُمْ واول كويلر كه انلر كه قصه سن سكا اوقدق يعنى حجر واحقاف وموتفكات
انلرى اهليله هلاك ايتدك لَمَّا ظَلَمُوا ظلم ايتكلرى وقت كندولره كفر له ايتلر ونبيلر تكذيب
ايتمكله وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِمْ مَوْعِدًا وانلرك هلاكيچون بللو وعده مقرر قلدق ومعين
وقت كه ارشدكر تاخير اولماز بس بنجونى قريش عبرت الوب شرك كتورمكدن وكفر دن ال چكمكلر
خبرده كلشدر كه موسى ع فرعونيلر هلاك اولدقدن صكره بنى اسرائيلى جمع ايدوب خطبه اوقدى كه
اول قوم انكر سوزلرنه متحيّر اولدلر انلره دنيا برى ايتدى يا كليم الله عجبا هيچ سندن عالم كشى وار مدر
موسى ايتدى يوقدر وايدر لركه دلاله دمدى كوكلندن بچدى حق تعالى اكا وحى ايلدى كه يا موسى
مجمع البحرين ده بنم برخاص قولم وار در كه اول سندن اعلمدر وكندو ياصلكدن برسيله يورى
اكا وار وبرياني اولشه بر بالغى زنبيلكه قوى بله كتورم قنده بالغ يتورسكز اول قولمى انده
بولورسن بس موسى يوشع بله الوب يوله كردى وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِفَتَاهُ وذكر ايله يا محمد اول
وقتى كه موسى ع كندو شاكردى يوشع بن نونه ايتدى كه خضرى طلب ايتمكه كتدلر لَا أَبْرَحُ بن
دونمزن وميته كدرن حَتَّى أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ تابن ارنجه اكى دكز جمع اولدغى يره كه
خضرك مكانى انده در واول فارسه دكزيله روم دكزى بوشندغى يردر وايدر لركه اول موضع
افريقيه ديدر وزاد المسيره مغرب دكزيدر وشروان بندى دخى دمشلر القصه موسى ايتدى
دايم گزرن تا آنى بولنجه أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا يا بنجه يللر سفر ايدرن دودى پس يوشع برقاج
اتمكر وبرياده اولمش بر بالغ كتورب موسايله روانه اولدلر فَلَمَّا بَلَغَا پس چنكه اكسى ارشدلر
مَجْمَعَ بَيْنِهِمَا ايكى دكز مجمعنه ارالرنده آنده بر بكار كنارنده برطاش وارمدى انكر ازره اوتوردلر
وموسى ع اويودى يوشع اول چشمه دن آبدست الدى وانكر الندن برقطره صو بالغ ازره
طمله دى فى الحال دريلوب دكز يوزدوتدى ويوشع متحيّر اولدى موسى ع اويقودن طورب
يوشعكر حالنى وبالغى صورميوب بجلد ايله يوله كردلر نِسِيَا حُوتَهُمَا بالقلرنى اونتدلر فَاتَّخَذَ
سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا پس بالغ كندو يولنى دكزده قورى يول ايتدى يعنى كندوكى يرگنكر
ايچى كبى دلكر اولدى دكز صويى يرازره قورى دى فَلَمَّا جَاوَزَا پس چنكه اكسى دخى چكدلر مجمع البحرين دن
قَالَ لِفَتَاهُ موسى شاكردنه ايتدى يعنى يوشعه قوشلق وقتى ارجكر آتِنَا غَدَاءَنَا كتورين بنه
قوشلق يمكلكى كه يياملم وبردم چكلنه لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا تحقيق بزبو
سفرمزدن فتى زحمت ودرنج كوردك چنكه يوشع سفرى كتوردى بالغى اكدى قَالَ أَرَأَيْتَ ايتدى يوشع
يا موسى كوردكى وخبركه وارمى إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ اول وقت كه يردوندق طاشى ازره كه چشمه
كنارنده ادى فَإِنِّي نَسِيتُ الْحُوتَ پس تحقيق بالغى اونتدم يعنى انكر قصه سن كه سكا ديم وما

يوريوزنده

أَنْسَانِيهُ وآنى بكا اونتدر مدى إِلَّا الشَّيْطَانُ الا شيطان كه بنى مشغول ايدى أَنْ أَذْكُرَهُ
بن آنى سكا انمكدن وخبرور مكدن وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ عَجَبًا وبالغ يولنى دكزده عجب
يول دوتدى كه كندوكى يرگيكر اولب قورى يراولوردى يا يوشعه دكزده بالغ يولنى عجبايدى
قَالَ ذَٰلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِ موسى ايتدى بو بالغ قصه سى درينزدلكمز زيرا حق تعالى بكا وحى ايلدى
كه بالغى يترد دكلر يرده خضرى بولورسز فَارْتَدَّا عَلَىٰ آثَارِهِمَا پس كردوندلر آيقلرى نشانلرى
ازره كه ازليدر قَصَصًا ازاردجه كدوب تا اول يره وارد لركه بالغ دكن كردوكى يرقورى
يولى اولمشدى فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا پس برقول بولدلر بزدن قول الله دن كه محض عنايتله
آتَيْنَاهُ رَحْمَةً اكا رحمت ورمكه مِنْ عِنْدِنَا بزدن كه اول وحى درسنبوتة آنى پيغمبر
بلنلر قوى ازره يا اوزن عمر انكر پيغمبر لغنه قايل اولمشلركه مذهبى ازره وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا
عِلْمًا واكا بزدن قتمدن بر علم كه بنى محضوصدر وآنى كمسه بلمز وايدر لر علم لدنى اولدر كه هيچ
كسب سعى وتلقين كمز حاصل اولمه كتور مثلركه چون خضره ارشد لر آنى كيسوسنه بورنب طيامشلر
كور دلر موسى سلام ورسون خضر سلام من الدى ايتدى سن كيمسن موسى ايتدى بن بنى اسرائيل پيغمبرى
كلدم كه سنكله مصاحبت ايدم وسندن علم اوكرنم قَالَ لَهُ مُوسَىٰ موسى خضره ايتدى هَلْ أَتَّبِعُكَ
سكا اوياريم عَلَىٰ أَنْ تُعَلِّمَنِ شو شرطله كه بكا اوكرده سن مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا سكا اوكرتدكلرى
خيرلو علمدن كه تكرى يولنى بولمغه سبب در قَالَ إِنَّكَ خضرم ايتدى تحقيق سن لَنْ تَسْتَطِيعَ
مَعِيَ صَبْرًا بركز بنمله صبر ايتمكه كوجكن يتمز وقادر دكل سن موسى ايتدى بنجون خضر ايتدى
آنكچون كه سن پيغمبر سن وسنكر حكمكز ظاهره در شايد كه بنده ٥ بر فعل صادر اوله كه ظاهرجه ايو
اولميه وانكر حكمتى يلميوب صبر ايتميه سن وَكَيْفَ تَصْبِرُ وسن بنه صبر ايدرسن عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ
خُبْرًا احاطه ايتمدكز نسنه ازره دانش يوزندن يعنى بلمدكز نسنيه بنه صبر ايده بلورسن قَالَ
سَتَجِدُنِي موسى ايتدى تزاولاكه بنى بولاسن إِنْ شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا اكر تكرى تعالى دلسه صبر
ايدجى سندن كوردكم نسنه ازره يعنى انشاء الله بنى صبر ايدجى بولاسن وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا وسنكر
امركه هيچ عاصى اولميم وبويرغكدن چقميم قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي خضر ايتدى اى موسى اكر بنى
اوياريسكز فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ پس بكا هيچ برنسنه دن صورمه اكر بندن برمايرسانه
كورورسكز حَتَّىٰ أُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا تابن اول نسنه دن سكا خبرور مينجه انكى يوزندن كه
سن آنى بلمه سن موسى قبول ايتدى واكسى يوله كردلر ويوشع انلره اردنجه كدردى فَانْطَلَقَا
پس كتدلر دكز كنارنجه تاكه بركميه ارشدلر انكر اهلى وكميلر خضرى بلوب تمام تعظيم ايكيه
قويدلر حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ تاكه چنكه ميه بندلر ودكز اوزره تاسنه ارشدلر خضركه بالتبسى

بجاعى

انسانيه

واردی وقومدن اوغرلیغی خَرَقَتَهَا مکی دلدی قَالَ اَخَرَقْتَهَا موسی ایتدی مکی حلدکمی یعنی
بخون مکی حلدکه لِتُغْرِقَ اَهْلَهَا تاکه مکی اهلنی غرق ایده سن زیرا دلکر صوکر مکه سبب حر
وصوکر جکر مکی غرق اوکور لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا اِمْرًا تحقیق بر عجب ویاوز نسنه کتوردکه
یعنی یاروز اشه اشلدکه قَالَ اَلَمْ اَقُلْ خضر ایتدی بن دمدمی اوکلی کزده که اِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ تحقیق سن
بمکز قادر اولمزسن وکوجکز یتمز مَعِيَ صَبْرًا بنمله صبر اتمکه یعنی سن بنمله اولیمزسن قَالَ لَا
تُؤَاخِذْنِي موسی ایتدی بنی دوتمه یعنی بکا عتاب ایله که خاطرمدن کتدی بِمَا نَسِيتُ
اوتندم نسیله وبنم اوتندمه قیلمه وَلَا تُرْهِقْنِي وبکا ارشدرمه مِنْ اَمْرِي عُسْرًا بنم اشمدن
دشوارلق یعنی بن اشلدوکمله بکا مضایقه ورمه که سهو ایلدم فَانْطَلَقَا پس یکیدن چقوب
کتدلر تا بر کویه ارشدلر که کویدن طشره اوغلنجقلر اویناردی حَتَّىٰ اِذَا لَقِيَا غُلَامًا تا
قچکه براوغلان کوردلر خضر آنی جغردی اوغلنجقلر ارکلیدن الوب بر دیوار آردینه التدی
فَقَتَلَهُ پس آنی اولدردی بوغزلمغله یا بوغمغله قَالَ اَقَتَلْتَ نَفْسًا زَكِيَّةً موسی ایتدی اولدرمکی
یعنی بخون اولدردکه بر پاک نفسی بِغَيْرِ نَفْسٍ بر نفس سز یعنی بر کشی که بر نفسه اولدرمکدن پاکدی
اکا قصاص اولمز پس آنی بخون اولدردکه لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا نُكْرًا تحقیق یاروز نسنه کتوردکه ویاروز
اشه اشلدکه قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَكَ خضر ایتدی بن سکا دمدمی اوکلی کزده که اِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ
مَعِيَ صَبْرًا تحقیق سن بنمله همکز صبر ایده مزسن وبنم بشلرمی بکلمزسن قَالَ اِنْ سَاَلْتُكَ موسی
ایتدی اکر سکا سؤال اتسم وصوریسم عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا بوندن صکره بر نسنه دن که سن آنی بشلیه سن
فَلَا تُصَاحِبْنِي پس بنمله مصاحبت ایلمه قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّي عُذْرًا تحقیق بنم قتمدن سکا عذر
ارشدی یعنی ایکی کره سکا مخالفت اتدم وبنی معذور دوتدکه بوندن صکره مخالفت اتمیم
فَانْطَلَقَا پس کچوب کتدلر حَتَّىٰ اِذَا اَتَيَا تا قچکه کلدلر وارشدلر اَهْلَ قَرْيَةٍ برکوی اهلنه که
انطاکیه در یا بصره یا بر بر ولایتی واول کوی اهلی هم اغشم قلعه قپوسنه قیردی موسی وخضر
اغشم غازنده اولکویه ارشدلر کوی خلقی بونلره قپویی اچمدی اِسْتَطْعَمَا اَهْلَهَا اول کویی
اهلندن طعام دلدلر که پیرلر فَاَبَوْا اَنْ يُضَيِّفُوهُمَا پس انلر راضی اولمدلر ودلمدلر که انلری
قونقلغه آلالر انلر کویدن طشره اچ یاتدلر وصباح یه یولکه کردلر فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا
پس اول کوی قصبه سنده بر دیوار بولدلر که برطرفنه اکلشیر یُرِيدُ اَنْ يَنْقَضَّ یقلمق ودوشمکه دلر
دیوار دلدوکی مجاز در یعنی دوشمکه یقین ادی فَاَقَامَهُ پس خضر آنی طغرولدی انکله که طاقه
وباطغله حکم یاپدی قَالَ لَوْ شِئْتَ موسی ایتدی کوی اهلی بزه پرورعدی وطعام کوندرمدیلر
پس انلرکه دیوارنی یاپدیکر اچون اکر دلسکز لَاتَّخَذْتَ عَلَيْهِ اَجْرًا انکرازره یعنی دیواری یاپدیکر

اچون خضر آنی اولردکه قَالَ هٰذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنِكَ خضر ایتدی بوآیرولقدر بنمله سنکدر اراکده
یعنی دمشدکه که اکر اوچنجی کز سکا نسنه صورسم بنمله صحبت ایلیه کشته ایروولق وقتی ارشدی
سَاُنَبِّئُكَ بِتَاْوِيلِ مَا سکا خبرورم بن وبلدیکین اولنسنه نکه تاویلنی یعنی معنا سنی که لَمْ
تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا انکرازره صبر اتمکه کوجکز یتمدی وظاهر ده اکا انکار ایلدکه اَمَّا السَّفِينَةُ
اما اولکمی که دکزاچنده آنی دلدم فَكَانَتْ لِمَسَاكِينَ برنچه مسکین ومحتاجلرکه ادی که اون
قردشلرایدیلر بشی اشلتیرلر وبشی دخی بکمیلرده کسه تحصیل معیشت اچون يَعْمَلُونَ
فِي الْبَحْرِ دکزده اشلرلر وَكَانَ وَرَاءَهُمْ مَلِكٌ بنجه کلدکلرنده بر پادشاه
اولکمی غصبلو قلمق دلمکله وکان وراءهم ملک حال بوکه انلرکه یولی اوکلرنده بر پادشاه
واردی که اکا جلندی بن کرکه درلر يَاْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصْبًا هرکمی تحمیلدن کوجله آلوردی
وانلره ظلم ایدردی بن آنی عیبلو قلدم که آلمدن الیه واول محتاجلر بکلی محروم اولیلر وَاَمَّا
الْغُلَامُ واما اول اوغلان که اولدردم فَكَانَ اَبَوَاهُ مُؤْمِنَيْنِ پس انکر اتاسی وانا سی مؤمنلردی
وتوحیده اعان کتورلردی فَخَشِينَا اَنْ يُرْهِقَهُمَا پس قورقدق یا بلدکه که انلره زیان دکوره
طُغْيَانًا وَكُفْرًا ازغنلق وکفر یوزندن یعنی بواوغلان کافر ادی شاید که انلره یولسزلق و
کفرله ضرر ارشدره فَاَرَدْنَا اَنْ يُبْدِلَهُمَا رَبُّهُمَا پس دلدکه که پروردکارلری انلره بدل ویره
خَيْرًا مِنْهُ زَكَاةً اندن یکرکی اوغلان پاکلکی یوزندن یعنی کناه چرکندن ویاروز خلق اوشدن
بهاکه اوغلدن وَاَقْرَبَ رُحْمًا ویقینرق شفقت جهتندن یعنی اتاسنه وانا سنه شفقتده
یقینرق اولمه وانلری ایسرکیه کتورمشلرکه حق تعالی اول اوغلان یرنه انلره برقز وردی وآنی
برپیغمبر الدی که آنکر نسلندن یتمشه پیغمبر کلدی وَاَمَّا الْجِدَارُ واما دیوار که بن آنی طورغردم
فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ پس اکی یتیم اوغلانکدی وانلرکه آدلری اصرم وحریم ادی فِي الْمَدِينَةِ
شهرده مراد ذکر اولنان کویدر وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا واول دیوارالتنده انلرکه خزینه لری
واردی واکر اول دیوار دوشیدی اول کنج ظاهر اولوب آدملر آلوردی وَكَانَ اَبُوهُمَا
صَالِحًا واتالری صالح کشیدی کاشکی آدلو وانکر صلاحی سببیله یاللی حفظ ایلدی فَاَرَادَ رَبُّكَ
پس سنکر تکره دلدی که اَنْ يَبْلُغَا اَشُدَّهُمَا اول ایکی یتیم تمام قوتنه وکمال عقللرینه ارشلر
وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا وکنجلرن چقه لرکه کنزلو مالللردر وآنی کندولر نفقه ایده لر رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ
بورحمت وشفقت درسنکر تکرکدن که انلرچون بکا بونلری بیوردی وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ اَمْرِي و
بن آنی اشلدم کندو رایمدن بلکه تکری تعالی اویله اشلدرم که انلری کوردکه ایدرلرکه اول کنج التون
وکومشدی واینشلرکه علی کتابلردی واکنه زبرجدن یرلوح واردی که ارزنده برقاچ سطر یازو

واردی ذکر تاویل ما بو دراول نسنه نکر معنایی که لم تسطع علیه صبرا انکر ازره جرانکه
کوجکر یتدی کتور مثلر که موسی وخضر بر بریله وداع ایدوب یم بری کندو مکاننه یوز
دوتدلر ویسئلونک عن ذی القرنین وسکا صورر لر یا محمد مکه مشرکلری امتحانله اسکندر
ذوالقرنین دن که شرق وغرب پادشاهیدی ویوسیله اکا ذوالقرنین دیو لر یا ایکی کیسوسی
واردی یا تاجی دوشاخ ادی واشتهر بو درکه اسکندر رومی در واکثر پیغمبر لکنه اختلاف ایدرلر
قل سأتلوا علیکم منه ذکرا ایت ای پیغمبر تزاولکه ازرکنه اندن ذکر ایدوب اوقیم وجزوزم
وایتی سنه بیان ایدم انا مکنا له فی الارض تحقیق بز اکا یرده مکان ورد کی یعنی قوت
وپادشاهلق کهم قوم ازره غالب اولدی واتیناه من کل شئ سببا واکا هم نسنه دن سبب
ورد کی خلق اکا عتاجلردی یا تاملر یا رتی نسنه قوت وعظمت ولشکر چوقلغی کبی یا بر نسنه که
ظفره وتسخیره سبب اولر کتور مثلر که حق تعالی اکا نوری وظلمتی مسخر ایلدی وروحدن
یعقوب مصری الدی وزنکیلر له چنکر ایدوب انلره غالب اولدی اندن مغربه عزم ایتدی فاتبع
سببا پس بر یول دوتدی کتدی واول سببله ظفر دیلوب کدردی حتی اذا بلغ تا واردی
مغرب الشمس کون طولندغی یره یعنی عمارت نهایت بولدغی وادم اوغلی دوکندکی یره واردی
مغرب طرفنه وجدها تغرب بولدی کوشی یعنی کوردی که طولنور فی عین حامیة بر
اسی بنکارده وحفص حمئة اوقور یعنی بر صویی بولنق باچقلو بنکارده ووجد عندها
قوما واول بنکار قسنه دکز کنارنده بر قوم بولدی که ناسک لرلردی وبت پرستلردی یشل
کوزلو وقزیل صاچلو بویکر کوده لو وهیبتلو لردی وانلرک لباسی حیوانات درسی وطعامی
طاغ ودریا جانورلری اتی ادی قلنا یا ذا القرنین بزایتدک ای ذوالقرنین بونداکی پیغمبر
وخلیفه در واکر پیغمبر دکلسه الهام ملهم دریا انکر زمانی پیغمبری دلیله وبعد تقدیر حق تعالی ایتدی
اما ان تعذب یا اولدرکه بو قومه عذاب ایده سن یعنی اولدره سن اکر ایمان کتورمه لرسه
اما ان تتخذ فیهم حسنا ویا بو درکه انلرکه یا بنده ایلکر ایده سن اکر ایمان کتورسلر قال
اما من ظلم ایتدی اما هم کم ظلم ایتسه یعنی کفر ازره طورسه فسوف نعذبه پس تزاولاکه
اکا عذاب ایده وزیعه بن وبعضلر اولنلری آنی اولدررز بو دنیا عذابنی درثم یرد الی ربه
اندن صکره دوندررلر تکرری جزا ایلسون دیکا قیامت کونینه فیعذبه عذابا نکرا پس
تکری تعالی اکا عذاب ایلیه قتی عذاب که آنکر مثلی اولیه واما من آمن واما هم کم انا نسه وتصدیق
ایلیه وعمل صالحا وایو عمل ایلسه یعنی ایمان وفرمان مقتضاسنجه فله جزاء الحسنی نیه
اکا کوکلر ثواب وعوض وارر ایکی جهاندنده یعنی دنیاده امن واخرتده جنت وسنقول له

یا ظاهرا ملهم یا باطنا علق
نجمه ایلکی

اسکندر

مغرب

شعاعی

وتزاولاکه اکا ایده وز من امرنا یسرا بزدوم امردن کلکن کبی یعنی اکا کوچی یتدوکی قدر
آسان وکلزاش بیوک وز کتور مثلر که ظلمات لشکرن ناسک قومی ازره جوالله اندی تا
انلرک اغزنه وبورننه کردلر اول قوم امان دیلیوب ایمان کتوردلر ثم اتبع سببا اندن صکره
یته بر سببه اویدی که مشرقه کدیلور وقوم ناسکی یله آلدی تورلر لشکرنا اوکنجه کوندردی وظلمت
چری سرن ارقه سنجه یورتدی جنوب طرفنه متوجه اولدیلر هاویل قومنه واردی انلری ناسک قومنده
ذکر اولنان کبی مسخر ایلدی اندن مشرقه یوز دوتدی حتی اذا بلغ مطلع الشمس تا خنکه ارشدی
کون طوغدغی یره یعنی آدم اوغلی عمارت ایتدوکی یرایتدی شرق طرفندن وجدها تطلع علی
قوم بولدی کوندکه بر صباح بر قوم ازره طوغر یعنی انلر ازره دوشر لم نجعل لهم من دونها سترا
بز انلره کونشدن غیری اورتو قلدق دنیا لباسندن که انلره کونشه ارسلنده حایل اوله زیرا انلرده
کیسو یوغدی وکون طوغدغی وقت سرد ایلره کرر لردی که یرا لتنده قازمشلردی تا کونش انلرکه
ازرندن یوکسکر کلدوکی وقت یرا لتندن چقرلردی بالق دوتیب کونشه بریاندیرلردی
وبو قومه منسکر هرلردی کذلک وقد احطنا انجلین قلدی اسکندره تحقیق بز احاطه ایلدک بحالنه
خبرا آنکر قسنه اولنان نسنه آکاه وخبردار اولدیغمز یعنی بز انکر قسنه اولنان عملنه قیلدق بلورز
لشکر وجنکر آلتی کبی وهمانکر کلک سیلری که اندن جمع اولشدی دوکلسی معلوم در ثم اتبع سببا
اندن صکره اسکندر بر یول وبر طریق دخی دوتدی مشرقدن شمال طرفنه حتی اذا بلغ تا خنکه ارشدی
تا تار ولایتی دوکندکی یره بین السدین ایکی طاغ ارا سنه که انلرکه ارزی یاجوج وماجوج یورلر
وجد من دونهما قوما واول ایکی طاغ ارکنده بر قوم بولدی یعقبب هیبتلو وغریب شکللو لایکادون
یفقهون قولا یقین اولمزلرکه بر سوز آکلیه لر یعنی سوز آکلمز لر واسکندر لشکرندن دخی برکسه انلرکه
سوزن آکلمزدی قالوا یا ذا القرنین ایتدلر یا ذوالقرنین یعنی انلرکه ترجمانی اسکندره ایتدی
ان یاجوج وماجوج تحقیق یاجوج وماجوج که ایکی بولکدر مفسدون فی الارض یره فساد
فساد اد جیلر در هرکاه که بوطاغ کرزندن چقه لر یاشی تخلی یعنی یاجوج قوری سنی کتورر لر وجمیع طوارلرنی
اولدررلر بز خلق چوق کشی ملاکه ایدرلر وانلر ایکی قبیله در یافث بن نوح اوغلندن وعین المعاده
کلمدرکه آدم علیه السلام احتلام اولدیغی طراغه دوکلدی وحق تعالی بوایکی قومی اول طراغه قرشق میکی دن
یارتدی القصه اول قومدن اسکندره شکایت اتدلر فهل نجعل لک خرجا پس بیچ بز سکا خرج ایدلم
یعنی مالمزدن چقرلم سکا وزد مقرر ایده لم علی ان تجعل اول شرطازره که قله سن بیننا
وبینهم سدا بزومله انلرکه ارا سنه بر بند یعنی دیوار یاپه سن قال ما مکنی
فیه ربی خیر اسکندر ایتدی کم بکا ورحمتی قوت وقدرت یکرلردن بکا ورحکمز مالدن فاعینونی

بقوّة پس بكا يارديم ايدك قوتلو يعنى كوچلو آرنلرله يا بر نسنه‌كه بولنسه انكله قوت بولور
أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا سزوكله انلرك ارالرينه بر محكم ديوار وحجاب كه انلر بوجانبه
كچه‌لر آتُونِي زُبَرَ الْحَدِيدِ كتورك بكا دمور پاره لرين ايلدكلر كه دمور دن كوتلر ايدلر
اندن صكره حكم ايلدى كه ايكى طاغ ارالينى كه درت بيكر قدم اولى واينك التمش بش ارشون قازدلر
تا صو حقنجه ويرا چنى بركه طاشلرله دوشدلر انكرازرنه دمور كوبه جكلرى حَتَّىٰ إِذَا سَاوَىٰ
تا بحنكه ديوار برابر اولدى بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ ايكى طاغ ارالينى بيوردى انكرازره چوق
اودنلر دوكب كورك‌لرايله قَالَ انْفُخُوا دوكلرين ايتدى اودفورك بوكورك‌لرى كه اودله
اولسون حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ نَارًا تا بحنكه اول دمورلرى اودقلدى قَالَ آتُونِي ايتدى
كتورك بكا أُفْرِغْ عَلَيْهِ قِطْرًا بوقزمش دمورازره ارمش توج دوكيم فَمَا اسْطَاعُوا
أَنْ يَظْهَرُوهُ پس انلرك كوجلرى يتمدى كه اول ديوارازره چقه‌لر يوكسكر وصيرمجق اولدغچون
وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا وآيغى دلمكله دخى قاچيرا ولمدلر صنعتى محكم اولدغندن قَالَ هَٰذَا
رَحْمَةٌ مِّن رَّبِّي اسكندر ايتدى ديوار تمام اولدقدن صكره كه بو بنا تكرم رحمتندر يا جوج
وماجوج فتنه سندن قورقنلره وآنكر يارديمى تمام اولدى فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي پس وقتى
تكرم وعده سى كلسه انلرك حقنده جَعَلَهُ دَكَّاءَ تكرى نك اول ديوارى فاچيروب دوزير
ايلر يعنى انلرك اوكندن كتورر وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي حَقًّا وبنم تكرم وعده بى رسلت درستدر
وبونلرسد آروندن چقق قيامت نشانلرندر وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ وآنلرك بعضى سنه قورز اول كونده يعنى آنلر چقدغى كون كه يموج
فِي بَعْضٍ موجاوه واضطراب ايده‌لر چوقلغندن بعضى ازره واتيتشلرك مراد قيامت
كوتى در كه انس وجن تحيّر واضطرابدن بربرينه قريشه‌لر وَنُفِخَ فِي الصُّورِ وصور اچنه‌جك
اوفورله قيامت قوپجغون فَجَمَعْنَاهُمْ جَمْعًا پس خلقك دوكلى سنه جمع ايده‌وز محشر ده
حساب وجزايجون وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ وعرض ايدوز يعنى ظاهر قله وز طاموبى يَوْمَئِذٍ
لِّلْكَافِرِينَ عَرْضًا اول كون كافرلره ظاهر ايدوب وآنلر طاموبه كيرمزدن اوكدن طاموبى
كوستر مكرانلرى قور قيجوندر الَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غِطَاءٍ اول كافرلركه زياده غفلتدن
كوكل كوزلرى پرده ده اولدى عَن ذِكْرِي بنم ذكر مدن يعنى آيتلرم كورمكدن كه انكله توحيدم
وتعظيمم ياد اولنه اهل ايمان فتنه وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيعُونَ سَمْعًا وانلر حق سوزن ايشتمكه
دخى كوچلرى يتمزدى يعنى قرآن ايشتدب عمل اتمزلر أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا پس صانورمى كافر
اولنلر وايمان كتورمينلر أَن يَتَّخِذُوا عِبَادِي دوتلرين قوللرمى كه عيسى وعزير وملائكه در

مِن دُونِي أَوْلِيَاءَ بندن غيرى دوستلر يعنى معبودلر ايدينلر ملخص سوز بوكه كافرلر شويلى
صانورلركه بنم قوللرمى معبود ايدنلكلرى كندولره اچى ايدر استفهام انكار معناسنه در
يعنى انلرى معبود ايلمكر كندولره هيچ اچى اعتز إِنَّا أَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ تحقيق بز طاموبى يارقلدق
لِلْكَافِرِينَ نُزُلًا كافرلرين منزل ومكان حاضرلدق يا قونقلق كه مهما يجون كتورلرلر وبو معنى
كافرلرين استهزاو تنبيه وارد ر انكرازره كه انلره عذاب اولنور واولكلرنه حقيرنسنه كتورلر قُلْ
هَلْ نُنَبِّئُكُمْ ايت يا محمد سنه خبر وره لمى بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا زيانلو ق مكه لردن عملى
يوزندن يعنى عملرى زيانلو ق كشيلردن الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ انلر در كه انلرك ايو عملده اوكلرى
يتدى وضايع اولدى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا دنيا زندكانى سنده واتيتشلرك بوطايفه دن مراد
خوارجدر يا اهل بدعت يا رياوشهرتجون عمل ايدنلر والشهر بودر كه كافرلر صلوة رحم و
فقرايه طعام بدرمكر وقوللرآزاد اتمكر واقع اولدرى حق تعالى انلرك باطل اولمسنه حكم ايلدى
وَهُمْ يَحْسَبُونَ وانلر صانورلركه أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا تحقيق كندولرايواش اشلر لرو
عملرى كوجكلدر أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بوذكراولنانلر بوكفر اولدقلرى انلر در كه كافراولدلر
بِآيَاتِ رَبِّهِمْ پروردكارلرى آيتلرنه كه قرآندر يا توحيد دليللرنه وَلِقَائِهِ وانكر ديدارنه
يعنى بعثه وحشر وجزايه كه اول وقت انكله ايمانه كورمكميتر اولور فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ پس
انلرك عملرى باطل وفاسد اولدى كه صورتنه كوجكر كورنردى وانكر ازره خير جزا بولمقدن
فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ پس بزانلر چون طورغرز يعنى عملرى يجون يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزْنًا قيامت كونده
ترازوكه انكله عملرى طارتله يعنى انلرى عيان جمعنه صلارز ذلكَ جَزَاؤُهُمْ جَهَنَّمُ اولدر
اشبو كه ذكر اولندى عملرى باطل اولمقدن انلرك جزاسى طاموبر بِمَا كَفَرُوا كافراولدقلرى يجون
وَاتَّخَذُوا آيَاتِي ودوتدلرى بنم كتابم آيتلرنى وَرُسُلِي هُزُوًا وپيغمبرلرمى مسخره يه الدلر وانلره
اعتبار اتمدلر إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا بدرستى ورسلرى انلركه كتابه ورسوله انانلرلر وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وايو عملرايلدلر لزنه ريا واخلاصله كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا انلر فردوس اوجماقلرى
دارلركه باغ وبخچه لرصرجه واكثرى اوزملو باغلرلر اولور انلره پيشكش وماحضرى وره لرو بر
قوله فردوس جنت آدلرندن بريدركه اهل ايمان اكا كيرلر خَالِدِينَ فِيهَا اول جنتلرده ابدى
قلدقلرى حالده لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا اندن غيرى مكانه دوغرى استيه‌لرزيرا جميع دلكلر
آنده حاضراولوب واندن اوصنيه‌لر غيرى مكانه ارزوايتمه‌لر قُل لَّوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا ايت اكر دريالر
محيط مركب اولديغى كه آنكله خط يازيلر لِكَلِمَاتِ رَبِّي تكرم سوزلرنه يازمغجون يعنى قرآن كريم يازمغه
آنكر معلوماتنى لَنَفِدَ الْبَحْرُ دكنز دكيور ويوغ اولوردى زيراكه جسم درهم جسم نهايت بولور قبل

أَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي دوكنمز دن واخر اولمز دن اوكدن تكرم سوزلري يازيلسه انكر علمه نهايت
يوقدر وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا واكر انجلين بردكز دخي كتوروب سوز اول مركبه مدد
اچون وانكر ازر، آز تره سوز دخي آيدرلر بوايت اول وقت نازل اولدي كه يهود مسلمانلر
ايتدلر قرآنه اوقورسز كه بم مكه كه حكمت ورلسه انكا چوق خير ورلور و محمد كه زعمي يوقدر كه كيدوه
حكمت ورلدي بس نهايتسز علم چوغ اولور وبو يره دخي اوقورسز كه سزه آز علم ورلدي بو ايكي
سوزكه ارالرنده جمع اولور حق تعالا بو آيتده بيوردي كه حق تعالانكر علمه نهايت يوقدر
نقدر كه بر مكه تكر علمي چوغ اولسه تكري تعالانكر علمي قتده بر ذره اولور قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ
ايت يا محمد بن دخلمن الا آدم اوغلي يم سز چلين دكلمن بنم سزدن فرقم بودركه بنم
كه جبرائيل وسلطه سيله يُوحَىٰ إِلَيَّ بكا وحي اولنور يعني كز لوحدن ورلور أَنَّمَا إِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ
كيمسنوكي معبود كز بر معبود در شريكي يوق فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا بس هر كم اميد ايلسه ودلسه
لِقَاءَ رَبِّهِ تكري سي ديدار نه جنته هم كم تكر سنه ارشمكدن قورقسه يعني قيامت كونه انكي حضرته
وارمقدن فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا بس ايو عمل ايلسون كه حقه ياريه بحر ده كلشدر كه عمل صالح
بيغمبر اويغ سنتي دوغقدر وسنت ظاهر ده ترك دنيا و اختيار فقر
ودايم عبادتدر وباطنده خلقدن كسلوب حقه اولشمق يعني همت كوزن ماسوادن بغليوب
حق تعالايه نظر اتمكدر وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا وعمل صالح ايكنجي بكه شريكر اتميه تكري
عبادتنه وطاعته سنه بر مكه يعني ريا يله عمل اتميه كه ريا شركه اصغر در وعملي باطل وضايع
ايلر نعوذ بالله مِنَ الرِّيَاءِ فِي الْعَمَلِ وَنَعْتَصِمُ بِهِ مِنَ الزَّلَلِ ع

SÜLEYMANİYE E. K. KÜTÜPHANESİ
Yazma
Esad ef.
No
85
Tasnif
297.1